

สุตฺตนุตปิฎเก ขุทฺทกนิกายสุส ชาตกั

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมนาสมพุทฺธสฺส ฯ

เอกนีปาตชาตกั ๑

๑ อปฺณณกวกุโ

๑ อปฺณณกชาตกั

[๑] อปฺณณกั จานเมเก ทุติยั อากุ ตกุกิกากา

เอตทญฺญาย เมธาวิ ตั กณฺเฬห ยทปฺณณกนฺนุติ ๒ ฯ

อปฺณณกชาตกั ปจฺมัม ฯ

---

๒ วณฺณปถชาตกั ๓

[๒] อกิลาสฺสโน วณฺณปเถ ๔ ขณฺนตา

อุทงฺกณฺเฬ ตตฺถ ปปี อวิญฺฑุ

เอวั มุณี วิริยพลฺลุปปฺนโน ๕

อกิลาสฺส วิญฺเฑ หทยสฺส สนฺตินฺนุติ ฯ

วณฺณปถชาตกั ทุติยั ฯ

#๑ ม. เอกกนีปาต ฯ ๒ โป. ตั กณฺเฬหุยฺย อปฺณณกั ฯ ๓ โป. วณฺณปถชาตกั ฯ

#๔ โป. วณฺณปเถ ฯ ๕. ม. มุณี วิริยพลฺลุปปฺนโน ฯ

๓ เสรีวาวณิชาตกั

[๓] อธิ เจ ๑ นั วิราเชสิ สทุสมมุสสุ นิยามกั ๒
จิรั ตุวั อนุตฺตปฺเปสิ ๓ เสรีวาวั วาณิไซติ ฯ
เสรีวาวณิชาตกั ตติยั ฯ

๔ จุลลทเสฏฺฐิชาตกั

[๔] อปฺปนเณปิ เมธาวิ ปากฺเณน วิจฺจขโณ
สมฺภูจฺจาเปติ อุตฺตานิ อณฺณ อคฺคิวั สนฺธมนฺติ ฯ
จุลลทเสฏฺฐิชาตกั จตฺตถั ฯ

๕ ตณฺฑุลนาพิชาตกั ๔

[๕] กิมกฺขมติ ตณฺฑุลนาพิกา จ
พาราณสีอนฺตรพาหิราณี
อสุสฺสปลฺยจสฺเตตานิ เอกา ตณฺฑุลนาพิกาติ ฯ
ตณฺฑุลนาพิชาตกั ปลฺยจมั ฯ

#๑ สี่. ยุ. เจ หิ นั ๒ ม. นิยามตั ฯ ๓. สี่. ยุ. อนุตฺตปฺเปสฺสสิ อนุตฺตปฺปิสฺสสิ ฯ

#๔ สี่. อิทั ชาตกั น ทิสฺสติ ฯ ม. เอวั ทิสฺสติ

กิมกฺขมติ ตณฺฑุลนาพิกาอึ อสุสฺสาน มุลา ย วเทหิ ราช

พาราณสีสนฺตรพาหิร โต อยมกฺขมติ ตณฺฑุลนาพิกา ฯ

๖ เทวธมฺมชาตกั

[๖] หิริโธตฺตปฺปสมฺปนฺนา   สุกฺกธมฺมสมาหิตา
    สนฺโต สปุริสา โลก   เทวธมฺมาติ วุจฺเจติ ฯ
    เทวธมฺมชาตกั ญฺจึ ฯ

๗ กญฺจหาริชาตกั ๑

[๗] ปฺุตฺโต ตฺยาคํ มหาราช   ตฺวํ มํ โปส ชนาธิป
    อญฺเฌปี เทโว โปเสติ   กิณฺจ เทโว สกํ ปชฺนฺติ ฯ
    กญฺจหาริชาตกั สตฺตมํ ฯ

๘ ความนิชาตกั

[๘] อปี อตฺรมานานํ   ผลาสาว สมฺชฺฌติ
    วิปฺกุกฺพฺรหฺมจฺริโยสุมิ   เอวํ ชานาหิ ความนิตฺติ ฯ
    ความนิชาตกั อญฺจมํ ฯ

๙ มฆเทวชาตกั ๒

[๙] อุตฺตมฺงฺครุหา มยฺหํ   อิเม ชาตา วโยหฺรา
    ปาตฺถุตา เทวทูตา   ปพฺพชฺชาสมโย มมาติ ฯ
    มฆเทวชาตกั นวมํ ฯ

#๑ โป. กญฺจรวาหนชาตกั ฯ ๒ โป. เทวทูตชาตกั ฯ

๑๐ สุขวิหาริชาตกั

[๑๐] ยณฺจ อณฺเณ น รกฺขนฺตุ โย จ อณฺเณ น รกฺขติ
สเว ราช สฺขั เสติ กามสฺส อนเปกฺขวาติ ฯ
สุขวิหาริชาตกั ทสมั ฯ
อปณฺณกวกุโ ค ปจโม ฯ

ตสฺสุทฺทานั

วราปณฺณก วณฺณปถ ๑ เสริวโร
สุวิจกฺขณฺ ตณฺฑุลนาฬิกสฺสา
หิริ ปุตฺต วรุตฺตคามนินา
โย จ น รกฺขติ เตน ทส ๒ ฯ

---

๒ สีลวคฺโค

๑ ลกฺขณชาตกั ๑

[๑๑] โหติ สีลวตํ อตฺถโธ ปฏิสนฺถารวฺตฺตินั
ลกฺขณั ปสฺส อายนฺตํ ฅาติสงฺฆปฺรกกฺขิตํ ๔
อถ ปสฺสสิมฺ กापฺ สฺวิหิณฺว ฅาติภิทธิ ฯ
ลกฺขณชาตกั ปจมัม

#๑ ม. วณฺณปถ ฯ ๒ ม. สพฺพตฺถ ทสชาติ ฯ ๓ ม. ลกฺขณมิกชาตกั ฯ

#๔ ม. ฅาติสงฺฆปฺรกกฺขิตํ ฯ

๒ นิโครธมิกชาตกั

[๑๒] นิโครธเมว เสเวยฺย น สาขั อูปัสวเส
นิโครธสุมี มตัง เสยฺโย ยญฺเจ สาขสุมี ชีวิตนฺตึ ฯ
นิโครธชาตกั ทุตฺติยั ฯ

๓ กณฺฐนินชาตกั

[๑๓] ชีรตฺถุ กณฺฐนินํ สลฺลํ ปุริสํ คาพฺหเวชินํ
ชีรตฺถุ ตํ ชนปํทํ ยตฺถิตฺถึ ปริณายิกา
เต วาปี ๑ ชิกฺกิตฺตา สตฺตฺตา เย อิตฺถินํ วสํ คตฺตาติ ฯ
กณฺฐนินชาตกั ตตฺติยั ฯ

๔ วาตมิกชาตกั

[๑๔] น กิรตฺถิ รเสหิ ปาปิโย
อาวาเสหิ วา ๒ สนฺนุเวหิ วา
วาตมิกํ คหณนินฺสฺสิตํ
วสมานเนสิ รเสหิ สลฺลชโยติ ฯ
วาตมิกชาตกั จตุตฺถึ ฯ

๕ ขราทียชาตกั

[๑๕] อฏฺฐกฺขุริ ขราทียเ มิกัง วงฺกาติวงฺกนํ
#๑ ม. จาปี ฯ ๒ ม. ว ฯ

สตฺตกาเลหติกุกนฺตํ ๑ น นั โอวทิสฺสเหติ ฯ

ขราทียชาตกั ปญฺจมี ฯ

---

๖ ติปฺลุตฺตมิกชาตกั

[๑๖] มิกั ติปฺลุตฺตมเนกมายั

อญฺจกฺขุริ อญฺจรมฺรตฺตาวปายี ๒

เอเคน โสเตน จมาสฺสสนฺโต

ฉหิ กลาหติโกติ ๓ ภาทินเยโยติ ฯ

ติปฺลุตฺตมิกชาตกั จญฺจํ ฯ

---

๗ มาลุตฺตชาตกั

[๑๗] กาเพ วายทิ วา ชฺเชห ยทา วายติ มาลฺโต

วาทฺชานิ หิ สิตานิ อฺโกตฺตมปฺราจิตาติ ฯ

มาลุตฺตชาตกั สตฺตมํ ฯ

---

๘ มตฺกภตฺตชาตกั

[๑๘] เอวญฺเจ สตฺตา ชานเญยฺมึ ทฺกฺขายั ชาตีสมฺภโว

น ปาโณ ปาณินํ หญฺเณ ปาณฆาตี หิ โสจตีติ ฯ

มตฺกภตฺตชาตกั อญฺจมี ฯ

#๑ สี. ม. สตฺตหิ กลาติกุกนฺตํ ฯ ๒. สี. ย. อญฺจรมฺรตฺตาวปายี ฯ

#๓ ม. กลาหติโกติ ฯ

๙ อายาจิตภคตชาตกั

[๑๙] สเจ มุญฺเจ ๑ เปจฺจ มุญฺเจ ๒ มุจฺจมาโน หิ พชฺฌสิ ๓
น เหวํ ชีรา มุจฺจนฺติ มุตฺติ พาลสฺส พนฺธนนฺติ ฯ
อายาจิตภคตชาตกั นวมี ฯ

๑๐ นพปानชาตกั

[๒๐] ทิสฺวา ปทมฺนุตฺตินฺณํ ทิสฺวาโนตฺริตํ ปทํ
นเพน วาริํ ปิวิสุตฺตม ๔ เนว มํ ตฺวํ วชิสุตฺตีสฺตี ฯ
นพปानชาตกั ทสมํ ฯ
สีลวคฺโค ทฺติโย ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

อด ลกฺขณฺ สาท ชฺริตฺถ
ปฺน นกฺริตฺถิ รเสหิ ขราทฺธิยา
อดิโกติ รสฺมาลุต ๕ ปาณ
มุจฺเจน นพอวฺหยเนน ภวนฺติ ทส ฯ

๓ กุรุํงควคฺโค

๑ กุรุํงคฺมิกชาตกั

[๒๑] ฅาตเมตฺถํ กุรุํงคฺสฺส ยํ ตฺวํ เสปณฺณิ เสยฺยสิ ๖
#๑-๒ ม. มุจฺเจ ฯ อีโต ปรี อีทิสฺเมว ฯ ๓ ม. พชฺฌติ ฯ ๔ ม. ปิสุตฺตม ฯ
#๕ ม. วรฺมาลุต ฯ ๖ ม. เสยฺยสิ ฯ

อณฺณํ เสปณฺณิํ กจฺจามิ น เม เต รุจฺจเต ผลนฺติ ฯ

กุรุจฺจมิกชาตกั ปจฺมํ ฯ

---

๒ กุกุกรชาตกั

[๒๒] เย กุกุกรรา ราชกุลลสุมิ วฑฺฒา

โกเลยฺยกา วณฺณพลฺลุปปนฺนา

เตเม น วชฺฐา มยมสฺสม วชฺฐา

นายิ สจฺจจา ทุพฺพลฆาติกายนฺติ ฯ

กุกุกรชาตกั ทฺติยิ ฯ

---

๓ โภชานนียชาตกั ๑

[๒๓] อปี ปสฺเสน เสมาโน สลฺลเกหิ สลฺลลิกโต

เสยฺโยว วพฺวา โภชฺโณ ๒ ยฺยช มยฺยเวว สารถิติ ฯ

โภชานนียชาตกั ตฺติยิ ฯ

---

๔ อาชณฺณชาตกั

[๒๔] ยทา ยทา ยตฺถ ยทา ยตฺถ ยตฺถ ยทา ยทา

อาชณฺโณ กุรุเต เวกิํ หายนฺติ ตตฺถ วาพฺวาติ ฯ

อาชณฺณชาตกั จตฺตถิ ฯ

#๑ ม. โภชานนียชาตกั ฯ ๒ ม. โคโช ฯ

๕ ติตฺถชาตกั

[๒๕] อญฺญมณฺเณหิ ติตฺถเถหิ อสุสั ปาเยหิ สารถิ
อจฺจาสนสุส ปุริโส ปายาสสุสปี ตปฺปตีติ ฯ
ติตฺถชาตกั ปญจมั ฯ

๖ มหิพามุขชาตกั

[๒๖] ปุราณโจราน วโจ นิสम्म
มหิพามุโข โปถยมานุจาริ ๑
สุสณฺณตานิ หิ วโจ นิสम्म
คชุตฺตโม สพฺพกุณฺเณสุ อฏฺฐาติ ฯ
มหิพามุขชาตกั ฉฏฺฐิ ฯ

๗ อภินฺนชาตกั

[๒๗] นาลั กพลั ปทาตเว
น ๒ ปินฺนํ น กุเส น มัสิตุ
มณฺเณหิ อภินฺนทสฺสนา
นาโค สีเนหมกาสิ ๓ กุกฺกุเรติ ฯ
อภินฺนชาตกั สตุตมฺ ฯ

#๑ ม. โปถยมนุจาริ ฯ ๒ ม. น จ ปินฺนํ ฯ ๓ ม. เสเนหมกาสิ ฯ

๘ นนทิวีสาลชาตัก

[๒๘] มนุญญเมว ภาเสยฺย นามนุญญํ กุทาจนํ
มนุญญํ ภาสमानสุส ครุภาริ อุตทุทธิ
ชนนฺจ นํ อลาเภสิ เตน จตุตมโน อหุติ ฯ
นนทิวีสาลชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๙ กณฺหชาตัก

[๒๙] ยโต ยโต ครุ ชฺฐริ ยโต คมภีรวตฺตนิ ๑
ตทาสฺสุ กณฺหํ ยฺยชฺชนฺติ สวาสฺสุ ตํ วหเต ชฺฐรฺนฺติ ฯ
กณฺหชาตัก นวมํ ฯ

๑๐ มุณฺนิกาชาตัก

[๓๐] มา มุณฺนิคสุส ปิหิ อาตฺรฺนฺนานิ ภูลฺลชฺติ
อโปโปสฺสุโก ภูสฺงขาทฺ เอตํ ทีฆายฺลฺกฺขณฺนฺติ ฯ
มุณฺนิกาชาตัก ทสฺมํ ฯ
กุรฺุงควฺโก ตติโย ฯ

ตสฺสุทฺทานิ

กุรฺุงคสุส กุกฺุร โภชวโร ๒
ปฺน วาพวสุสสิริวโน ๓
มหิพามุข นามนุญญวโร
วหเต ชฺฐร มุณฺนิเคน ทส ฯ

#๑ ม. คมภีรวตฺตนิ ฯ ๒ ม. โภชวโร ฯ ๓ ม. ... สิริวหโน ฯ

๔ มจฺจนชาตัก

[๓๔] น มํ สีตํ น มํ อุณ्हํ   น มํ ชาลสุมิ พาชนํ
    ยณฺจ มํ มณฺยเต มจฺจนี   อณฺณํ โส รติยา คโตติ ฯ
    มจฺจนชาตัก จตุตฺถํ ฯ

๕ วฏฺฏกชาตัก

[๓๕] สนฺติ ปกฺขา อปตนา   สนฺติ ปาธา อวณฺจนา
    มาตา ปีตา จ นิกฺขนฺตา   ชาตเวท ปฏิกฺกมาติ ฯ
    วฏฺฏกชาตัก ปณฺจมํ ฯ

๖ สกฺกชาตัก

[๓๖] ยนฺนิสฺสิตา ชคตฺริหํ (วิหงฺกมา) สุวายํ อคฺคิ ปมฺณจติ
    ทิสา ภชถ วงฺกงฺกา ๑   ชาตํ สรณฺโต ภยฺนติ ฯ
    สกฺกชาตัก ฉฏฺฐํ ฯ

๗ ติตฺตฺริชาตัก

[๓๗] เย วุฑฺฒมปฺจายนฺติ   นรา ฅมฺมสุส โโกวิทา
    ทิกฺุเจ ฅมฺเม จ ปาสฺสา   สมฺปฺราโย จ สุกฺคตีติ ๒ ฯ
    ติตฺตฺริชาตัก สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. วกฺกงฺกา ฯ ๒ ม. ทิกฺุเจว ฅมฺเม ปาสฺสา สมฺปฺราเย จ สุกฺคตี ฯ

๘ พกชาตก

[๓๘] นาจุนุต นิกติปฺปญฺโณ นิกตฺยา สุขเมธติ
อาราเชติ นิกติปฺปญฺโณ ๑ พโก กกุกกุกามิวาติ ฯ
พกชาตก อฏฺฐมํ ฯ

๙ นนฺทชาตก

[๓๙] มณฺเฑ โสวณฺณโย ราสิ โสวณฺณมาลา จ นนฺทโก
ยตฺถ ทาโส อามชาโต จิโต ถุลลานิ คชชตีติ ฯx
นนฺทชาตก นวมํ ฯ

๑๐ ขทฺริงฺการชาตก

[๔๐] กามํ ปตامي นิริยํ อุทฺฐปาโท ๒ อวิสิโร
นानริยํ กริสฺสามิ นนฺท ปิณฺฑํ ปฏิกุกฺหาติ ฯ
ขทฺริงฺการชาตก ทสมํ ฯ
กุลาวกวกุโล จตฺตฺโต ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

สิริ มาตลิ ชีตฺร ปกฺขิวโร
รติราคโต ๓ มาตาปีตา จ ปุณ
ชคตีรุห วุฑฺฒ สุกกุกฺกุโก
ตถา นนฺทก ปิณฺฑทวเรน ทส ฯ

#๑ ยู. อาราเช นิกติปฺปญฺโณ ฯ ๒ ม. อุทฺฐปาโท ฯ ๓ ม. รติยาคโต ฯ

๕ อตฺถกามวคฺโค

๑ โลสกชาตกั

[๔๑] โย อตฺถกามสุส หิตานุกมฺปิโน

โอรุชฺชมาโน น กโรติ สาสนั

อชฺชียา ปาทโมลฺลพฺภ ๑ มิตฺตโก วีย โสจตีติ ฯ

โลสกชาตกั ปจฺมึ ฯ

---

๒ กโปตฺกชาตกั

[๔๒] โย อตฺถกามสุส หิตานุกมฺปิโน

โอรุชฺชมาโน น กโรติ สาสนั

กโปตฺกสุส วจฺนั อกตฺวา

อมิตฺตหตฺตตฺโตว เสตีติ ฯ

กโปตฺกชาตกั ทฺติยึ ฯ

---

๓ เวพฺภชาตกั

[๔๓] โย อตฺถกามสุส หิตานุกมฺปิโน

โอรุชฺชมาโน น กโรติ สาสนั

เอวํ โส นินฺโต เสตี เวพฺภสุส ยถา ปีตาคี ฯ

เวพฺภชาตกั ตฺติยึ ฯ

#๑ ม. ปาทโมลฺลพฺภ ฯ

๔ มกสชาตก

[๔๔] เสยโย อมิตโต มติยา อุเปโต
น เควว มิตโต มติวิปปหิโน
มกสํ วธิสฺสนฺติ หิ เอลมฺโมโค
ปฺตุโต ปิตุ อพฺภิทา อุตฺตมฺกนฺติ ฯ
มกสชาตกํ จตุตฺถํ ฯ

๕ โรหิณีชาตก

[๔๕] เสยโย อมิตโต เมธาวิ ยลฺลเจ พาลานุกมฺโปโก
ปสฺส โรหิณิกํ ชมฺมี มาตฺรํ หนฺตฺวาน โสจตีติ ฯ
โรหิณีชาตกํ ปณฺจมํ ฯ

๖ อารามทฺสกชาตก

[๔๖] น เว อนตฺถกฺสเลน อตฺถจฺริยา สุขาวหา
หาเปติ อตฺถํ ทุมฺเมโธ กปี อารามิโก ยถาติ ฯ
อารามทฺสกชาตกํ ฉฎฺฐํ ฯ

๗ วารุณีทฺสกชาตก

[๔๗] น เว อนตฺถกฺสเลน อตฺถจฺริยา สุขาวหา
หาเปติ อตฺถํ ทุมฺเมโธ โกณฺทญฺโธ วารุณี ยถาติ ฯ
วารุณีทฺสกชาตกํ สตฺตมํ ฯ
๘ เวทพฺพชาตก

[๔๘] อนุปาเยน โย อตุถิ อิจฺฉติ โส วิหฺยณฺติ

เจตา หนึสุ เวทพุพิ ๑ สพุเพ เต พุยสนมฺชฺฉณฺตุติ ๒ ๑

เวทพุพชาตกั อฏฺฐมึ ๑

---

๕ นกฺขตฺตชาตกั

[๔๙] นกฺขตฺตํ ปฏฺิมาเนนฺตํ อตุถิ โภาลึ อฺปฺจฺจกา

อตุถิ อตุถสฺส นกฺขตฺตํ ที กฤษฺสนฺตุติ ตารกาติ ๑

นกฺขตฺตชาตกั นวมึ ๑

---

๑๐ ทุมฺเมธชาตกั

[๕๐] ทุมฺเมธานึ สหสฺเสน ยลฺโลเม อฺปฺยาจฺจิโต

อิทานิ โขหึ ยชิสฺสามิ พหุ ๑ อธมฺมิโก ชโนติ ๑

ทุมฺเมธชาตกั ทสมึ ๑

อตุถกามวฺคฺโค ปฺลฺยจฺจโม ๑

ปฺจฺมปฺณณาสโก

ตสฺสุทฺททานึ

อถ มิตฺตกมาตุ กโปตฺวาโร

ตถา เวพุก เอลมฺมุโค โรหิณิ

#๑ สึ. ยฺ. เวทพุพิ ๑ ๒ ม. พุยสนมฺชฺฉณฺตุติ ๑ ๓ สึ. ยฺ. พหุ ๑

กปี วารุณิ เจตจรา จ ปุณ

ตถา ตารก ขณฺณวเรน ทส ฯ

---

๖ อาสีสวकुโ

๑ มหาสีลวชาตกั

[๕๑] อาสีเสถว ๑ ปุริโส น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
ปสฺสามิ โวหํ อตฺตานํ ยถา อิจฺฉี ตถา อหฺมุติ ฯ
มหาสีลวชาตกั ปจฺมํ ฯ

---

๒ จุพชนกชาตกั

[๕๒] วายเมถว ปุริโส น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
ปสฺสามิ โวหํ อตฺตานํ อุกกา ถลมฺพุกตฺนฺติ ฯ
จุพชนกชาตกั ทฺติยํ ฯ

---

๓ ปุณฺณปาติชาตกั

[๕๓] ตถว ปุณฺณปาติโย อณฺณายํ วตฺตเต กถา
อาการเกน ชานามิ เนวายํ ภทฺทกา ๒ สุราติ ฯ
ปุณฺณปาติชาตกั ตฺติยํ ฯ

#๑ ม. อาสีเสถว ฯ ๒ ม. น จายํ ภทฺทิกา ฯ

๔ ผลชาตัก ๑

[๕๔] นาย รุกุโฆ ทูรารุโห   นปี คามโต อารกา
    อาการเคน ชานามิ   นาย สาทุผลโต ทุโมติ ฯ
    ผลชาตัก จตุตถ์ ฯ

๕ ปรญจาวุทธชาตัก

[๕๕] โย อตีเนน จิตฺเตน   อตีนมมนโต นโร
    ภาเวติ กุสลํ ฆมมํ   โยคกุเขมสุส ปตฺติยา
    ปาปุณฺเณ อนุปฺพุเพน   สพุพฺลํโยชนกฺขยณฺติ ฯ
    ปรญจาวุทธชาตัก ปรญจมํ ฯ

๖ กณจนกฺขณฺฐชาตัก

[๕๖] โย ปหฺภูเจน จิตฺเตน   ปหฺภูจมนโต นโร
    ภาเวติ กุสลํ ฆมมํ   โยคกุเขมสุส ปตฺติยา
    ปาปุณฺเณ อนุปฺพุเพน   สพุพฺลํโยชนกฺขยณฺติ ฯ
    กณจนกฺขณฺฐชาตัก ญฺจํ ฯ

๗ วานรินฺทชาตัก

[๕๗] ยสฺเสเต จตุโร ฆมฺมา   วานรินฺท ยถา ตว
    สจฺจํ ฆมฺโม ฐิติ ๒ จาโค   ทิฏฺฐํ โส อตีวตฺตตีติ ฯ
    วานรินฺทชาตัก สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. ก็ผลชาตัก ฯ ๒ สี่. ยู. ฐิติ ฯ

๘ ตโยธมมชาตก

[๕๘] ยสุเสเต จ ตโย ธมมา วานรินุท ยถา ตว
ทกุขิย สूरियิ ปญญา ทิฏฺจํ โส อติวตฺตตีติ ฯ
ตโยธมมชาตก อฏฺฐมํ ฯ

๕ เภริวาทชาตก ๑

[๕๙] ธเม ธเม นาคิธเม อติธนฺตํ หิ ปาปกํ
ธมฺนฺเตน ๒ สํ ตํ ลทฺธํ อติธนฺเตน นาสิตนฺติ ฯ
เภริวาทชาตกํ นวมํ ฯ

๑๐ สงฺขธมฺนชาตก

[๖๐] ธเม ธเม นาคิธเม อติธนฺตํ หิ ปาปกํ
ธนฺเตนาธิคตา โภคา เต ตาโต วิธมि ธมฺนฺติ ฯ
สงฺขธมฺนชาตกํ ทสฺมํ ฯ
อาสีสวคฺโค นฏฺโโจ ฯ

ตสุสุทฺทานํ

ยถา อิจฺฉิ ๓ ตถาหุ ทกา ถลา
สุร สาทฺสโลว ๔ อลีนมโน

#๑ ม. เภริวาทกชาตกํ ฯ ๒ ม. ธนฺเตน หิ ฯ ๓ ม. อิจฺฉี ฯ ๔ ม. สาทฺสโล จ ฯ

ลัปฺพหุจฺมโน จตุโร จ ตโย
สत्ตทฺชกโกคฺคมนน ทส ฯ

---

๗ อิตฺถิวคฺโค

๑ อสาดมฺนตชาตกั

[๖๑] อสาด ๑ โลกิตฺถิตโย นาม เวลา ตาสั น วิชฺชติ
สารตฺตจ ปคฺคพฺภา จ สึขี สพฺพคฺคฺมโส ยถา
ตา หิตฺวา ปพฺพชิตฺตสามิ วิเวกมฺนุพฺพุหฺยนฺติ ฯ
อสาดมฺนตชาตกั ปจฺม ฯ

---

๒ อณฺฑทฺฏชาตกั

[๖๒] ยั พฺราหฺมโณ อวาเทสิ วิณฺํ สมฺมุขเวจฺจิตฺ ๒-ท
อณฺฑทฺฏตา ภตา ภริยา ตาสู โโก ชาตฺ วิสฺสเสติ ฯ
อณฺฑทฺฏชาตกั ทฺตียั ฯ

---

๓ ตกฺกชาตกั ๓

[๖๓] โโกธนา อกตฺตญฺจ ปิสฺสุณา จ วิภทฺทิกา ๔
พฺรหฺมจริยั จร ภิกฺขุ โส สฺขั น วิหาหีสฺติ ๕ ฯ
ตกฺกชาตกั ตฺตียั ฯ

#๑ ม. อสาด ฯ ๒ ม. สมฺมุขเวจฺจิตฺ ฯ ๓ ม. ตกฺกปณฺฑิตชาตกั ฯ ๔ ม. ปิสฺสุณา
#มิตฺตภทฺทิกา ฯ ๕ ม. วิหาหีสฺติ ฯ

๔ ทูราชานชาตัก

[๖๔] มา สุนนุที อิจฺฉติ มํ   มา สฺ โสจิ น อิจฺฉติ ๑
ถีนํ ภาโว ทูราชาโน   มจฺจสฺเสโวทเก กตฺตุนฺติ ฯ
ทูราชานชาตัก จตฺตถํ ฯ

๕ อนภิริตฺติชาตัก

[๖๕] ยถา นที จ ปนฺโถ จ   ปานาคารํ สภา ปปา
เอวํ โลกิตฺถิโย นาม   นาสํ กุชฺฉนฺตฺติ ปณฺหิตาติ ฯ
อนภิริตฺติชาตัก ปณฺจมํ ฯ

๖ มุทฺตกฺกชชาตัก

[๖๖] เอกา อิจฺฉา ปฺเร อาสี   อลทฺธา มุทฺตกฺกชํ
ยโต ลทฺธา อพารกฺขิ ๒   อิจฺฉา อิจฺฉํ วิชายถาติ ฯ
มุทฺตกฺกชชาตัก นฏฺฐํ ฯ

๗ อฺจฺฉนฺจชาตัก

[๖๗] อฺจฺฉนฺจเค เทเว เม ปฺคฺโต   ปเถ ชาวนฺตฺติยา ปติ
ตณฺจ เทสํ น ปสฺสามิ   ยโต โสทฺริยมานเยติ ฯ
อฺจฺฉนฺจชาตัก สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. น มิจฺฉติ ฯ ๒ ม. อพารกฺขิ ฯ

๘ สาเกตชาตัก

[๖๘] ยสุมี มโน นีวีสติ   จิตตญจาปี ปสีทติ
อทิฏฐปุพฺพเก โปเส   กามํ ตสุมีปี วิสุสเสติ ฯ
สาเกตชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๙ วิสวณฺตชาตัก

[๖๙] ธีรตฺถุ ตํ วิถํ วนฺตํ   ยมฺหํ ชีวีตการณา
วนฺตํ ปจฺจาวมิสฺสามิ   มตํ เม ชีวีตา วรรณฺติ ฯ
วิสวณฺตชาตัก นวมํ ฯ

๑๐ กุฑฺฑทาลชาตัก

[๗๐] น ตํ ชิตฺติ สาธุ ชิตฺติ   ยํ ชิตฺติ อวชฺชียยติ
ตํ โข ชิตฺติ สาธุ ชิตฺติ   ยํ ชิตฺติ นาวชฺชียยตีติ ฯ
กุฑฺฑทาลชาตัก ทสมํ ฯ
อิตฺถิวคฺโค สตฺตโม ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

สิขิ สพฺพกฺขม โสปีจ วิณฺวโร
ปีสุณา มิตฺตเกทิกา นนฺทิ นที
มฺหุทกฺขณ โสทริยา จ มโน
วิส สาธุชิตฺเตน ภวณฺติ ทส ฯ

๘ วรรณวคฺโค

๑ วรรณชาตัก

[๗๑] โย ปุพฺเพ ฅรณียานิ ปจฺญา โส กาคุมิจฺฉติ
วรรณกฺกฺจ ๑ ภณฺโฆว ส ปจฺญา อนฺตปฺปตฺติ ๗
วรรณชาตัก ปจฺม ๗

๒ สีสวนาคชาตัก ๒

[๗๒] อกคณฺณสฺส โปสสฺส นิจฺจํ วิวรทสฺสิโน
สพฺพณฺเจ ปจฺวี ทชฺชา เนว นํ อภิรารฺเขติ ๗
สีสวนาคชาตัก ทฺติย ๗

๓ สจฺจงฺกิรชาตัก

[๗๓] สจฺจํ กิเรวมาหํสุ นรา เอกจฺจฺยิยา อិธ
กฺกฺจํ นิปฺลวิตํ ๓ เสยฺโย น เตวเวกจฺจฺยิโย นโรติ ๗
สจฺจงฺกิรชาตัก ตฺติย ๗

๔ รุกฺขชมฺมชาตัก

[๗๔] สารุ สมฺพหุลา ฅาตี อปี รุกฺขา อรณฺณชา

#๑ ม. วรรณกฺกฺจ ๗ สี. ย. วรรณกฺกฺจ ๗ ๒ ม. สีสวนาคชฺตฺติชาตัก ๗ ๓ ม. นิปฺลวิตํ ๗
#สี. ย. วิปลาวิตํ ๗

วาโต วหติ เอกภูจัน พุรหนตมปี วนปฺปตฺตินติ ฯ

รูกุขมฺมชาตกั จตุตถั ฯ

---

๕ มจฺจชาตกั

[๗๕] อภิตฺถนย ปชฺชุนฺน นิชี กากสุส นาสย
กํ โสกาย รนฺเชหิ มณฺจ โสกา ปโมจยาติ ฯ
มจฺจชาตกั ปญจมํ ฯ

---

๖ อสงฺกียชาตกั

[๗๖] อสงฺกโยมฺหิ คามมฺหิ อรณฺเณ นตฺถิ เม ภยํ
อุชฺหมคฺคํ สมารูโฬห เมตฺตตาย กรุณฺนาย จาติ ฯ
อสงฺกียชาตกั ฉฏฺฐั ฯ

---

๗ มหาสุปฺปินชาตกั

[๗๗] อุตฺถา รูกุขา คาวิโย ควา จ
อสุโส กํโส สิกาลี ๑ จ กุมฺภโก
โปกฺขรณฺนิ จ อปากจนฺทนํ
ลาฏฺฐนิ สีนฺนติ สิลา ปฺลวณฺติ
มณฺฑุกิโย กณฺหสฺสเป กิลนฺติ
กํ สฺวณฺณา ปรีวารยณฺติ

#๑ ม. สิกาลี ฯ

ตสา วกา เอพกานั ภายา หี
วิปริยาโย วตฺตติ นยิธมตฺถิติ ฯ
มหาสุปปีนชาตกั สตฺตมั ฯ

---

๘ อิลลีสชาตกั

[๗๘] อุโก ขณฺษา อุโก กุณิ อุโก วิสมจกฺขกา
อุภินัน ปิพกา ชาตา นานั ปสฺสามิ อิลลิสฺนฺติ ฯ
อิลลีสชาตกั อฏฺฐมั ฯ

---

๙ ขรสุตฺตรชาตกั

[๗๙] ยโต วิลฺลุตฺตา จ หตา จ กาโว
ททฺฒานิ เคะหานิ ชโน จ นีโต
อถาคมา ปุตฺตฺตฺตหาย ปุตฺโต
ขรสุตฺตรั เทณฺฑิมั ๑ วาทยนฺโตติ ฯ
ขรสุตฺตรชาตกั นวมึ ฯ

---

๑๐ ภิมเสนชาตกั

[๘๐] ยนฺเต ปวิกตฺถิตั ปุเร
อถ เต ปุตฺติสฺรา สชนฺติ ปจฺจนา

#๑ ม. ภิณฺฑิมั ฯ

อุภยั น สเมติ ภิมเสน

ยฺหุชกถา จ อิทฺยจ เต วิหณฺณนฺติ ฯ

ภิมเสนชาตกั ทสมั ฯ

วรุณวคฺโค อฏฺฐโม ฯ

ตสฺสุทฺททานั

วรุณา อกตณฺณวเร ตฺ สุจฺจวรี

สวณปฺปตฺตินา จ อภิตฺถนย

กรุณาย สึลาปลฺลว อิลฺลิสฺโต

ปฺน ทินฺนุทิม ปฺุตฺติสเรณ ทส ฯ

---

๕ อปายิมฺหวคฺโค

๑ สุราปานชาตกั

[๘๑] อปายิมฺห อนจฺจิมฺห อคายิมฺห รุทิมฺห จ

วิสณฺณิกรณั ปิตฺวา ทิฏฺฐา นานุมฺห วานราติ ฯ

สุราปานชาตกั ปจฺมัม ฯ

---

๒ มิตฺตวินฺทชาตกั ๑

[๘๒] อติกฺกมฺม รณณกั สทามตฺตณฺจ ทฺภกั

#๑ ม. มิตฺตวินฺทชาตกั ฯ

สวาสิ ปาสาณมาสีโน ยสุมา ชีวัน โมกขสีติ ฯ

มิตฺตวินุทชาตกํ ทุตฺติยํ ฯ

---

๓ กาพกณฺณิชาตกํ

[๘๓] มิตฺโต หเว สตุตฺตปเทน โหติ

สหาโย ปน ทฺวาทสเกน โหติ

มาสทฺตมาเสน จ ฉาติ โหติ

ตตฺตตฺตริ อตฺตสโมปี โหติ

โสหํ กถํ อตฺตสุขสฺส เหตุ

จิริสณฺณุตฺตํ ๑ กาพกณฺณิ ชเหยยนฺติ ฯ

กาพกณฺณิชาตกํ ตุตฺติยํ ฯ

---

๔ อตฺถสฺสทฺวารชาตกํ

[๘๔] อาโรกฺยมิจฺเจ ปรมญฺจ ลาภํ

สีลญฺจ พุทฺธานุมตํ สุตญฺจ

ธมฺมานุวคฺติ จ อถีนตา จ

อตฺถสฺส ทฺวารา ปมุขา ฉเพตฺติ ฯ

อตฺถสฺสทฺวารชาตกํ จตฺตถํ ฯ

#๑ ยู. จิริสตุถุ นี้ ฯ

๕ กิมุปกชาตัก

[๘๕] อายตี โทสํ นาณณาย โย กามะ ปฏิวเสวติ
วิปากนุเต หนนตี ๑ นํ กิมุปกมิมว ภกฺขิตนฺติ ฯ
กิมุปกชาตักํ ปณฺจมํ ฯ

๖ สीलวีมัสนชาตัก

[๘๖] สीलํ กิเรว กลฺยาณํ สीलํ โสเก อนฺตฺตรํ
ปสฺส โฆรววิโส นาโค สीलวาติ น หณฺณตีติ ฯ
สีลวีมัสนชาตักํ ฉฏฺฐํ ฯ

๗ มงฺคลชาตัก

[๘๗] ยสฺส มงฺคลา สมฺมุตฺตา [๒]
อุปฺปาตา ๑ สุปฺปนา จ ลกฺขณา จ
โส มงฺคลโทสวิตฺตวฺโต
ยฺกโยคาธิกโต น ชาตฺตเมตีติ ฯ
มงฺคลชาตักํ สत्ตมํ ฯ

๘ สारมฺภชาตัก

[๘๘] กลฺยาณิเมว มฺญฺเจยฺย น หิ มฺญฺเจยฺย ปาปิกํ
โมกฺโข กลฺยาณียา สาธุ มุตฺวา ตปฺปติ ปาปิกนฺติ ฯ
सारมฺภชาตักํ อฏฺฐมํ ฯ

#๑ ม. หนนตี ฯ ๒ ม. เส ฯ ๓ ย. อุปฺปาทา ฯ

๕ กุหกชาติก

[๘๕] วาจา ว กิร เต อาสี สณฺหา สขิลภาณโน
ติณฺมตฺเต อสขฺชิตฺโต โน จ นิกฺขสฺตํ หรฺนฺติ ฯ
กุหกชาติกํ นวมี ฯ

๑๐ อกตญฺญชาติก ๑

[๘๖] โย ปุพฺเพ กตฺกฺลฺยาโณ กตฺตฺโต นาวพฺุชฺชติ
ปจฺจุจฺา กิจฺเจ สมุปฺปนฺเน กตฺตาริ นาริคฺจฺจฺตีติ ฯ
อกตญฺญชาติกํ ทสมิ ฯ
อปายิมฺหฺวฺโค โน โม ฯ

ตสฺสุทฺททานิ

อปายิมฺห จ ทฺุภก ๒ สฺตฺตปทํ
จพฺทฺวย จ อายตินา จ ปฺน
อหิสฺสฺว มจฺคฺลฺิ ปาปิกฺสฺสา
สฺตํนิกฺข กตฺตฺถวเรณ ทส ฯ

๑๐ ลิตฺตฺวฺโค

๑ ลิตฺตฺชาติก

[๘๗] ลิตฺตํ ปฺรเมน เตชสา

#๑ ม. อกตญฺญชาติก ๑ ๒ ม. ทฺุภก ๑

กิลมกขัม ปุริโส น พุชฌติ

กิล เร กิล ปาปฐตูก

ปจญา เต กญฺกั ภาวิสุตตีติ ฯ

ลิตตชาตกั ปจมัม ฯ

---

๒ มหาสารชาตกั

[๕๒] อุกกญฺเจ สุรมิจฺจนฺติ มนฺตีสฺ อุกฺตฺหํ

ปิยฺจ อนฺนปानมฺหิ อตฺเถ ชาเต จ ปณฺทิตฺนฺติ ฯ

มหาสารชาตกั ทุตฺติยํ ฯ

---

๓ วิสฺสาสโกชนชาตกั

[๕๓] น วิสฺสเส อวิสฺสตุเถ วิสฺสตุเถปิ น วิสฺสเส

วิสฺสาสา ภยมเนวฺติ สีหํ มิกมาตุกาติ ฯ

วิสฺสาสโกชนชาตกั ตุตฺติยํ ฯ

---

๔ โลมหํสชาตกั

[๕๔] โสตฺตฺโต โสสิโต คโต ๑ เอโก ภีสนเก วเน

นคฺโต น จคฺคิมาสีโน เอสนาปฺสฺโต มุนีติ ฯ

โลมหํสชาตกั จตฺตํ ฯ

#๑ ม. โสตฺตฺโต โสสินฺโท เจว ฯ

๕ มหาสุทสุสนชาตัก

[๕๕] อนิจจา วต สงขารานอ อุปปาทวยธมมิโน
อุปชชิตวา นิรุชฌนุติ เตสิ วุปลโม สุโขติ ฯ
มหาสุทสุสนชาตัก ปญจมี ๑ ฯ

๖ เศลปตตชาตัก

[๕๖] สมติตุติกั อนวเสกั
เศลปตตั ยถา ปรีหเรยย
เอวั สจิตตมณฺรูกเข (สตียา ๒-)
ปตฺถยาโน ทิสั อคตปฺพพฺนุติ ฯ
เศลปตตชาตัก ญจฺจึ ฯ

๗ นามสิทฺธิชาตัก

[๕๗] ชีวณฺจ มตฺ ทิสฺวา ชนปาลีณฺจ ทุกคตฺ
ปนฺถกณฺจ วเน มฺพหุํ ปาปโก ปฺนรธาตโตติ ฯ
นามสิทฺธิชาตัก สตฺตมํ ฯ

#๑ โลมหิสาชตกณฺเจว มหาสุทสุสนชาตกณฺจ สี. โปตฺถเก น ทิสฺสนฺติ ฯ ๒ สี. ม.

#อิทํ นตฺถิ ฯ

๘ ญญวณิชาตัก

[๘๘] สาธุ โข ปณฺฑิโต นาม น เตวว อติปณฺฑิโต
อติปณฺฑิเตน ปุคฺเตน มนฺมุหิ อุปญฺญูจิโตติ ๑ ฯ
ญญวณิชาตัก อญฺจมํ ฯ

๙ ปโรสหัสชาตัก

[๘๙] ปโรสหัสสมปิ สมากตานิ
กนฺเทยฺยู เต วสฺสสตี อปญฺญา
เอโกว เสยฺโย ปุริโส สปลฺโย
โย ภาสิตสฺส วิชานาติ อตฺถนฺติ ฯ
ปโรสหัสชาตัก นวมํ ฯ

๑๐ อสาดรูปชาตัก

[๑๐๐] อสาดํ สาดรูปเณ ปิยรูปเณ อปฺปิย
ทุกุํ สุขสฺส รูปเณ ปมตฺตมติวตฺตตีติ ฯ
อสาดรูปชาตัก ทสมํ ฯ
ลิตฺตวคฺโค ทสโม ฯ
มชฺฉิมปญฺณาสโก ฯ

#๑ ม. ฌนฺมุหิ อุปญฺญูจิโต ฯ

ตสุทฺถทานิ

กิลมกฺข กุตุหล มาตฺกสุตา
มุนินา จ อนิจฺจต ปตฺตวริ
ชนปาลิวโร อติปญฺหิตโก
สปโรสฺหสฺส อสาด ทส ฯ

---

๑๑ ปโรสทวฺกุโค

๑ ปโรสทชาติก

[๑๐๑] ปโรสตี เวปี ๑ สมากตานิ
ฉาเยยฺยู เต วสุสตี อปฺลญา
เอโกว เสยฺโย ปฺริโส สปฺลโย
โย ภาสิตฺสฺส วิชานาติ อตฺถนฺติ ฯ
ปโรสทชาติก ปจฺม ฯ

---

๒ ปญฺณิกชาติก

[๑๐๒] โย กุขฺมุญฺจาย ภเวยฺย ตาณิ
โส เม ปิตา กุพฺภิ ๒ วเน กโรติ
สา กสุส กนฺทามิ วนฺสฺส มชฺเฌ
โย ตายิตา โส สหฺสา ๓ กโรตีติ ฯ
ปญฺณิกชาติก ทฺติย ฯ

#๑ ม. ปโรสทญฺเจปี ฯ ๒ สฺ. ย. กุภิ ฯ ๓ ม. สหฺส ฯ

๗ สาลิตตกชาตัก

[๑๐๗] สาธุ โข สิปฺปกนฺนาม อปี ยาทิสกัทิสํ
ปสฺส ขณฺชปฺปหารเณ ลทฺธา กามา จตุทฺทิสาดิ
สาลิตตกชาตัก สุตมํ ฯ

๘ พาทิยชาตัก

[๑๐๘] สิกฺขเยยฺย สิกฺขิตพฺพานิ สนฺติ ตจฺจนฺทีโน ๑ ชนา
พาทิยาปี ๒ สุหนฺเนน ราชานํ อภิราชยิตฺติ ฯ
พาทิยชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๙ กุณฺฑกปฺปวชาตัก

[๑๐๙] ยถฺโน ปฺริโส โหติ ตถฺนา ตสฺส เทวตา
อาหเรตฺถ กุณฺฑปฺปวํ ๓ มา เม ภาคิ วนาสยาติ ฯ
กุณฺฑกปฺปวชาตัก นวมํ ฯ

๑๐ สพฺพสํหารกปฺปโยห

[๑๑๐] สพฺพสํหาร โก นตฺถิ สุทฺธิ กงฺคฺ ปวายติ
อลิกิ ภาสตียํ ๔ ชฺชุดฺธิ สจฺจมาหุ มหฺลลิกาทิ ฯ
สพฺพสํหารกปฺปโยห ทสโม ฯ
ปโรสทวคฺโค เอกาทสโม ฯ

#๑ สี. ยู. พจฺจนฺทีโน ฯ ๒ ม. ... หิ ฯ ๓ สี. ยู. กณฺ ฺปวํ ฯ ๔ ม. ภายตียํ ฯ

ตสุตทุทานิ

สปโรสตายิตเวรี ปูน
ภมจกุกถนาคสิริวหฺยโน
สุขกณฺจ วต สิปปกพาหิยา
กุกฺกฏปฺปวมหฺลลิกกา จ ทส ฯ

---

๑๒ หังวิคฺโค ๑

๑ กทฺรภปฺปโยห

[๑๑๑] หังสิ ๒ ตฺวํ เอวํ มณฺณสิ เสยฺโย
ปฺุตฺเตน ปิตาติ ราช เสฏฺฐ
หนฺทสฺตรสฺส เต อัย
อสฺตรสฺส หิ กทฺรโก ปิตาติ ฯ
กทฺรภปฺปโยห ปจฺโม ฯ

---

๒ อมฺราเทวีปฺปโยห

[๑๑๒] เยน สตฺตฺตฺวิลฺลฺกกา จ
ทกฺกณฺปลาโส จ ปฺปฺพิโต
เยนาทามิ ๓ เตน วทามิ
เยน นาทามิ ๔ น เตน วทามิ

#๑ ม. หังวิคฺโค ฯ ๒ ม. หังจิ ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ ๓ ม. เยน ททามิ ฯ

#๔ ม. เยน น ททามิ ฯ

เอส มกุโค ยวมชฌกสุส
เอตัง ฉนฺนปถั วิชานาหิตี ฯ
อมราเทวีปโยห ทูติโย ฯ

---

๓ สิกาลชาตกั ๑

[๑๑๓] สหุททาสิ สิกาลสุส สุราปีตสุส พุราหุณ
สิปปีกานัง สัตัง นตฺถิ กุโธ กัสสตา ทูเวตี ฯ
สิกาลชาตกั ตติยั ฯ

---

๔ มิตจินฺตฺติชาตกั

[๑๑๔] พหุจินฺตฺติ อปฺปจินฺตฺติ จ ๒ อุโก ชาเล อพชฌเร
มิตจินฺตฺติ อโมเจสิ อุโก ตตฺถ สมากตาทิ ฯ
มิตจินฺตฺติชาตกั จตฺตถั ฯ

---

๕ อนุสาสิกชาตกั ๓

[๑๑๕] ยายญญมฺนุสาสติ สยั โลลุปฺปจารินี
สยั วิปฺกุกิชา เสติ หตา จกฺเกณ สาลิกาตี ฯ
อนุสาสิกชาตกั ปญจมั ฯ

#๑ ม สหุทฺตถ สิกาล ... ฯ ๒ ม. จสทฺโท นตฺถิ ฯ ๓ ม. โลลสาสิกชาตกั ฯ

๖ ทุพฺพจชาตัก

[๑๑๖] อติกรมกรารจริย มยุหฺมเปตํ น รุจฺจติ
จตุตฺถเถ ลิงฺขมยิตฺวาน ๑ ปญฺจมายสี อาวุโธตติ ฯ
ทุพฺพจชาตัก ฃฎฺฐํ ฯ

๗ ติตฺตฺติรชาตัก

[๑๑๗] อจฺจุคฺคตา อติพลตา ๒ อติเวถํ ปภาสิตา
วาจา หนฺติ ทุมฺเมธํ ติตฺตฺติรฺวาทิวสฺสิตฺตฺนฺติ ฯ
ติตฺตฺติรชาตัก สตฺตมํ ฯ

๘ วรรณุกชาตัก

[๑๑๘] นาจินฺตฺตฺนฺโต ปฺริโส วิเสสมธิคฺจฺจติ
จินฺติตฺตฺส ผลํ ปสฺส มุตฺโตสฺมิ วรพฺนฺธนาติ ฯ
วรรณุกชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๙ อกาลราวิชาตัก

[๑๑๙] อมาตาปีตฺตฺสวทุโธ อนาจริยกุลเถ ๓ วถํ
นายํ กาลมกถํ วา อภิขานาติ กุกฺกุโฏตติ ฯ
อกาลราวิชาตัก นวมํ ฯ

#๑ ม. ลงฺขมยิตฺวาน ฯ ๒ ม. อจฺจุคฺคตาติลปตา ฯ ๓ ม. อนาเจรฺกุลเถ วถํ ฯ

๑๐ พนฺธนโมกฺกชาตัก

[๑๒๐] อพฺพฐา ตตฺถ พชฺฌนฺติ ยตฺถ พาลา ปภาสเร
พฺพฐาปี ตตฺถ มจฺจนฺติ ยตฺถ ธีรา ปภาสเรติ ฯ
พฺนฺธนโมกฺกชาตัก ทสมํ ฯ
หังสิวกุโโค ทฺวาทสโม ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

อถ กทฺรภ สตฺตฺว กัสสตี
พฺหุจฺินฺติ สาสิกายาติกร
อติเวล วิเลฺมฺ มนาจรีโยว
ธีรา ปภาสเรเตน ทส ฯ

---

๑๓ กุสฺนาพิวฺกโค

๑ กุสฺนาพิชาตัก

[๑๒๑] กเร สรีกฺโข อถวาปี เสฏฺโฐ
นินฺนโก วาปี กเรยฺย เอโก
กเรยฺยเมเต ๑ พฺยสเน อุตฺตมตฺถิ
ยถา อหิ กุสฺนาพิ รุจายนฺติ ฯ
กุสฺนาพิชาตัก ปจฺมํ ฯ

#๑ สี่. ยู. กเรยฺยู เต ฯ

๒ ทุมเมธชาตก

[๑๒๒] ยสั ลทธาน ทุมเมโธ อนตถั จรติ อตตโน
อตตโน จ ปเรตถจ หีสาย ปฏิปชชตีติ ฯ
ทุมเมธชาตก ทุตถิ ฯ

๓ นงคีสชาตก

[๑๒๓] อสพพตถคามิ วาจิ พาโล สพพตถ ภาสติ
นายิ ทธี เวทิ น นงคีสตี
ทธีปป์ยิ ๑ มณณติ นงคีสสนติ ฯ
นงคีสชาตก ตติยิ ฯ

๔ อมพชาตก

[๑๒๔] วายเมถเว ปุริโส น นิพพินุเทยฺย ปณฺฑิติโต
วายามสฺส สลั ปสฺส ภูตฺตา อมฺพา อนิตีหนฺติ ฯ
อมพชาตก จตฺตถั ฯ

๕ กฏาหกชาตก

[๑๒๕] พหุมปี โส วิกตฺเตยฺย อณฺณิ ชนปทํ คโต
อนฺวาคนฺตฺวาน ทูเสยฺย ภูยฺช โภเค กฏาหกาติ ฯ
กฏาหกชาตก ปณฺจมํ ฯ

#๑ สี. ยู. ททิมปป์ยิ ฯ

๖ อสติกุณชาตัก

[๑๒๖] ตเถเวกสุส ๑ กลุยาณิ ตเถเวกสุส ๑ ปาปकि
ตสุมา สพพิ น กลุยาณิ สพพิ วาปี น ปาปกนติ ฯ
อสติกุณชาตัก จญฺจि ฯ

๗ กลณฺฑทุกชาตัก

[๑๒๗] เต เทสา ตานิ วตฺถุณิ อหฺลจ วน โคจโร
อนฺวิจฺจ โข ตํ คณฺเหยฺยํ ปิว จิรี กลณฺฑทุกาติ ฯ
กลณฺฑทุกชาตัก สตฺตมํ ฯ

๘ มุสิกชาตัก ๒

[๑๒๘] โย เว ฐมฺมทฺธชฺชํ กตฺวา นิคุโยห ปาปมาจเร
วิสุสาสยิตฺวา ภูตานิ พิฬารนฺนาม ตํ วตฺนติ ฯ
มุสิกชาตัก อญฺจมํ ฯ

๙ อคฺคิกชาตัก ๓

[๑๒๙] นายิ สีขา ปุณฺณเหตุ ฆาสเหตุ อยิ สีขา
นงฺกุญฺจกณฺนํ ยาคิ อลนฺเต โหตุ อคฺคิกาคิ ฯ
อคฺคิกชาตัก นวมํ ฯ

#๑ ม. ตเถเวกสุส ฯ ๒ สี. พิฬารชาตัก ฯ ม. พิฬารวตชาตัก ฯ

#๓ ม. อคฺคิกภาวทฺวาชาตัก ฯ

๑๐ โกลิยชาตกั

[๑๓๐] ยถา วาจา จ ภูณฺชสฺสุ ยถา ภูตฺตณฺจ พุยาหฺร
อุภยฺนฺเต น สเมติ วาจา ภูตฺตณฺจ โกลิเยติ ฯ
โกลิยชาตกั ทสมั ฯ
กุสฺนาฬิวคฺโค ๑ เตรสโม ฯ

ตสฺสุทฺทานั

กุสฺนาฬิสิริวฺหยโน จ ยถั
ทชฺมมฺพกฺฎาหฺกปฺณฺจมโก
อถ ปาปสฺชิริฬิฬารวตฺติ
สิชฺิโกลิยสฺวหฺยเนน ทส ฯ

๑๔ อสมฺปทานวคฺโค

๑ อสมฺปทานชาตกั

[๑๓๑] อสมฺปทานนินฺตริตฺรสฺส
พาลสฺส มิตฺตานิ กสิ ภาวนฺติ
ตสฺมา หรามิ ภูสมฺพฺตฺมมานั
มา เม มิตฺติ ภิชฺชิตฺถ ๒ สสฺสตา ยนฺติ ฯ
อสมฺปทานชาตกั ปจฺมัม ฯ

#๑ ม. สริกฺขวคฺโค ฯ ๒ ม. ชียิตฺถ ฯ

๒ ปญจภีรูกชาตกั ๑

[๑๓๒] กุสลุปเทเส ธิตฺติยา ทพฺพหยา จ
อวตฺติตตฺตฺตา ๒ ภยภีรุตฺตยา จ
น รกฺขสีนํ วสมากมิมฺห เส
ส โสตฺถิภาโว มหตา ภยเนน เมตฺติ ฯ
ปญจภีรูกชาตกั ทุตฺติยํ ฯ

๓ ฆตาสนชาตกั

[๑๓๓] เขมฺมํ ยหี ตตฺถ อรี อูทฺธีริโต
ทกฺขสฺส มชฺฌเฆ ชลเต ฆตาสโน
น อชฺช วาโส มหิยา มหีรฺุเห
ทิสสา ภชโวห สรณชฺช โน ภยนฺนฺติ ฯ
ฆตาสนชาตกั ตตฺติยํ ฯ

๔ ฌานโสธนชาตกั

[๑๓๔] เย สญฺญิโน เตปี ทุกฺกตา
เยปี อสญฺญิโน เตปี ทุกฺกตา
เอตํ อุกฺกมํ วิวชฺชย

#๑ ม. ภีรูกชาตกั ฯ สี. ขุ. ปญจกรุก ... ฯ ๒ ม. อนิวตฺติตตฺตฺตา ฯ

ตั้ง สมာปตฺตีสุขํ อนนฺทกณฺณติ ฯ

ฉาน โสธนชาตักํ จตฺตํ ฯ

---

๕ จนุทากชาตัก

[๑๓๕] จนุทาภํ สุริยาภณฺจ โยธ ปรณฺยาย คารฺชติ
อวิตฺตฺกณฺน ฉานนฺน โหติ อากฺสุสรูปโกติ ฯ
จนุทากชาตักํ ปรณฺจมี ฯ

---

๖ สุวณฺณหํสชาตัก

[๑๓๖] ยํ ลทฺธํ เตน ตฺถุจพฺพํ อติโลโก หิ ปาปโก
หํสรารฺชํ คเหตุวานํ สุวณฺณา ปริหายตีติ ฯ
สุวณฺณหํสชาตักํ จญฺจํ ฯ

---

๗ พพฺพชาตัก

[๑๓๗] ยตฺถเถโก ลภเต พพฺพํ ทฺติโย ตตฺถ ชายติ
ตติโย จ จตฺตํ โถ จ อิทนฺเต พพฺพกา พิลนฺติ ฯ
พพฺพชาตักํ สตฺตมํ ฯ

---

๘ โครชาตัก

[๑๓๘] กิณฺเต ชฎาหิ ทุมฺเมธ กิณฺเต อชินฺสาฎิยา

อพกนฺตรนฺเต คหฺนํ พหิริ ปริมชฺชสีติ ฯ

โคธชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ อุกโตภฺภูจชาตัก

[๑๓๕] อุกฺขิ ภินฺนา ปโณ นฺนฺโจ สขีเคเห จ ภณฺทนํ

อุกโต ปทุภฺจกมฺมนฺตา อุทกมฺหิ ถลมฺหิ จาติ ฯ

อุกโตภฺภูจชาตัก นวมํ ฯ

---

๑๐ กากชาตัก

[๑๔๐] นิจฺจํ อุพฺพิคฺคหทยา สพฺพลอภฺวิเฮสกา

ตสฺมา เนลฺลํ วสา นตฺถิ กากานมฺหาก ฅาตินนฺติ ฯ

กากชาตัก ทสฺมํ ฯ

อสมปทานวคฺโค จุฑทสโม ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

อิตรีตร รกฺขตี เขมิโย จ

ปโรสตปฺเณหน อภฺสฺสโร ปฺน

อล หํสวรุฑฺตม พพฺพุ ชฺฌิ

ปฏฺนภฺจก กากวเรน ทส ฯ

---

๑๕ กกณฺฏกาวคฺโค

๑ โคธชาตกั

[๑๔๑] น ปาปชนสัเสวี   อจฺจนฺตสุขเมธติ
    โคธากุถั กกณฺฏาว   กสิ ปาเปติ อตฺตนนฺติ ฯ
    โคธชาตกั ปจฺมံ ฯ

---

๒ สิกาลชาตกั

[๑๔๒] เอตํ หิ เต ทูราชนํ   ยั เสถิ มตฺตายิต्तํ
    ยสฺส เต กทฺทมมานสฺส   หตฺถา ทณฺโฑ น มุจฺจตีติ ฯ
    สิกาลชาตกั ทฺติยํ

---

๓ วิโรจนชาตกั

[๑๔๓] ลสิ จ เต นิปฺผลิตา   มตฺถโก จ ปทาติโต ๑
    สพฺพา เต ผาสฺสุกา ภคฺคา   อชฺช โข ตฺวํ วิโรจสีติ ฯ
    วิโรจนชาตกั ตฺติยํ ฯ

---

๔ นงฺคุฏฺฐชาตกั

[๑๔๔] พหุเมเปตํ อสพฺพิ ชาตเวท
    ยนฺตํ วาลธินาภิปุชฺยาม

#๑ สี. ยุ. วิทาลีโต ฯ

มัสสารหัสส นตถชช มัสสิ

นงฺกุญฺจมฺปิ ภวํ ปฏิกฺขหาตฺติ ฯ

นงฺกุญฺจชาตักํ จตฺตุถิ ฯ

---

๕ ราชชาตัก

[๑๔๕] น ตฺวํ ราช วิชานาสี อทุตฺตรเต อนาคเต

อพฺพายตํ ๑ วิลปฺสิ วิรุตฺเต ๒ โกสิยายเนติ

ราชชาตักํ ปญฺจมํ ฯ

---

๖ กากชาตัก ๓

[๑๔๖] อปิ นุ หนุกา สนฺตา มฺขณฺจ ปฺริสุสฺสตี ฯ

โอรมาม น ปาเรม ปฺรเตว มโหทธิตี ฯ

กากชาตักํ ญฺจิจิ ฯ

---

๗ ปุปฺพรตฺตชาตัก

[๑๔๗] นยิทํ ทฺกขํ อทุํ ทฺกขํ ยิ มํ ตฺวตฺติ วายโส

ยิ สามา ปุปฺพรตฺเตน กตฺติกํ นานุ โภสฺสตีตี ฯ

ปุปฺพรตฺตชาตักํ สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. อพฺพายตํ ฯ ๒ ม. วิรุตฺตา ฯ ๓ ม. สมฺมทฺทากชาตัก ฯ

๘ สิกาลชาตัก

[๑๔๘] นาหิ ปุณฺ น จ ปุณฺ   น จาปี อปุณฺปุณฺ
หตุถิโพนฺที ปเวกฺขามิ   ตถา หิ ภัยตชฺชิตฺติ ๑
สิกาลชาตัก อฏฺฐมํ ๑

๙ เอกปณฺณชาตัก

[๑๔๙] เอกปณฺโณ อโย รุกฺโข   น ญฺมฺยา จตฺรํกุโธ
ผเลน วิสทฺปะเนน   มหายํ ก็ ภวิสฺสตีติ ๑
เอกปณฺณชาตัก นวมํ ๑

๑๐ สยฺชีวชาตัก

[๑๕๐] อสนฺตํ โย ปกฺคณฺหาติ   อสนฺตํ จุปฺเสวติ
ตเมว ฆาตํ กฺรุเต   พฺยคฺโข สยฺชีวโก ยถาติ ๑
สยฺชีวชาตัก ทสมํ ๑
กกณฺฏกาวฺโก ๑ ปณฺณรสมิ ๑

ตสฺสุทฺทานํ

สุขเมรติ ทณฺทวโร จ ปุณ
ลสิ วาลธิ ปณฺจมราชวโร

#๑ ม. ปาปเสวนวฺโก ๑

สมโหทธิ กตติก โพนฺธิ ปุณ

จตุรํกุล พุยกุฆวเรน ทส ฯ

ตตุร วกุฑฺฑทานํ ภวติ ๑ ฯ

[๒]

อปณฺณกํ สีตวคฺค กุรุงค

กุลาวิกํ อตฺถกาเมน ปณฺจมํ

อาสีโส อิตฺถี วรุณํ อปายี

ลิตฺตวคฺเคน เต ทส

ปโรสตี หังสิ สริกขํ ๓ อสมฺปทํ

ปาปเสววิวฺกุโล ๔ เอกนิปาตมฺหิตงฺกตํ ฯ

เอกนิปาตี นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ ม. อิเม ปาจา นตฺถิ ฯ ๒ ม. อถวา วกุฑฺฑทานํ ฯ ๓ ม. หังสิ กุสนาฬิ ฯ

#๔ ม. กกณฺฏกาวฺกุโล ฯ

ทุกนิปาตชาตก

๑ ทพหวัคโค

๑ ราโชวาทชาตก

[๑๕๑] ทพหิ ทพหสุส จิปติ พลลโก มุทฺหนา มุทฺ
สาธุมปี สาธฺนา เซติ อสาธุมปี อสาธฺนา
เอตาทีโส อัย ราชา มคฺคา อุตฺยาหิ สารถิ ฯ
[๑๕๒] อุกโกเชน ชินเ โกธึ อสารธ สาธฺนา ชินเ
ชินเ กทริยิ ทานน สจฺเจนาถิกวาทีนึ
เอตาทีโส อัย ราชา มคฺคา อุตฺยาหิ สารถิตฺติ ฯ
ราโชวาทชาตก ปจฺมํ ฯ

---

๒ สิกาลชาตก

[๑๕๓] อสมกฺขิตกมฺมนฺตึ ตฺริตาภินิปาตินึ
ตานี ๑ กมฺมานิ ตปฺเปนฺติ อฺฉนฺหิ วชฺโฆหิตฺ มุเข ฯ
[๑๕๔] สึโห จ สึหนาเทน ททฺทริ อภินาทยิ
สุตฺวา สึหสุส นิกฺโขสฺสึ สึคาโล ททฺทเร วสฺ
ภีโต สนฺตาสมาปาที หทยญฺจสุส อปฺผลิตฺติ ฯ
สิกาลชาตก ทฺติยํ ฯ

#๑ สึ. ม. สานี ฯ

๓ สุกรชาตัก

[๑๕๕] จตุปปโท อหิ สมม   ตวมปี สมม จตุปปโท
เอหิ สมม ๑ นิวตตสสุ   กิณฺณู ภีโต ปลายสิ ฯ
[๑๕๖] อสุจิ ปุติโลโมสิ   ทุกฺคฺนุ โห วาสิ สุกร
สเจ ยฺชฺฉิตฺตกาโมสิ   ชยฺย สมม ททามิ เตติ ฯ
สุกรชาตัก คตฺติยฺย ฯ

๔ อฺรคชาตัก

[๑๕๗] อธิฐรคานํ ปวโร ปวิญฺโจ
เสลสฺส วณฺเณน ปโมกฺขมิจฺจํ
พฺรหฺมณฺจ วณฺณํ อปจายมาโน
พฺรหฺมจฺชิตโต โน วิสทามิ ๒ โภตฺตํ ฯ
[๑๕๘] โส พฺรหฺมคฺคฺตโต จิรเมว ชีว
ทิพฺยา จ เต ปาตฺถวณฺตฺต ภาวฺยา
โส พฺรหฺมวณฺณํ อปจายมาโน
พฺรหฺมจฺชิตโต โน วิตฺราสิ โภตฺตฺตฺติ ฯ
อฺรคชาตัก จตฺตฺติ ฯ

#๑ สී. ยฺ. สීห ฯ ๒ ม. วิตฺรามิ ฯ

๕ ภคฺคชาตัก

[๑๕๕] ชีว วสุตตํ ภคฺค ๑   อปรานิ จ วิสตี ๒
    มา มํ ปิสจา ขาทนฺตุ   ชีว ตฺวํ สรโทสตี ๑
[๑๖๐] ตวมฺปิ วสุตตํ ชีว   อปรานิ จ วิสตี ๒
    วิสํ ปิสจา ขาทนฺตุ   ชีว ตฺวํ สรโทสตนฺติ ๑
    ภคฺคชาตักํ ปณฺจมํ ๑

๖ อถีนจิตฺตชาตัก

[๑๖๑] อถีนจิตฺตํ นิสฺสาย   ปหฺภูจฺจา มหตี จมู
    โกสลํ เสนาสนฺตฺถุจํ   ชีวคฺคาหํ อคาหิ ๑
[๑๖๒] เอวํ นิสฺสายสมฺปนฺโน   ภิกฺขุ อารทฺชวีริโย
    ภาวํ กุสลํ ฌมํ   โยคกฺขเมตฺส ปตฺติยา
    ปาปฺเณ อนฺุพฺเพน   สพฺพสํโยชนกฺขยฺนฺติ ๑
    อถีนจิตฺตชาตักํ นฺถุจํ ๑

๗ กุณฺชาตัก

[๑๖๓] เยนกามํ ปณฺาเมตี   ฌมฺโม พลวตี มิตฺติ ๓
    อุณฺนทฺนฺติ วิชานาหิ   ชาตี สรณฺโต ภยํ ๑
[๑๖๔] อปี เจปิ ทฺพฺพโต มิตฺโต   มิตฺตฌมฺเมสฺส ตฺถุจตี
    โส ฌาตโก จ พนฺธฺจ   โส มิตฺโต โส จ เม สขา

#๑ สี. ย. คคฺค ๑ ๒ ม. วิสตี ๑ ๓ ม. มิตฺติ ๑

ทาจินี มาติมณฺณวิโห ๑ สิกาโล มม ปาณโทติ ฯ

คุณชาตก สุตตมัม ฯ

---

๘ สุนฺหาตก

[๑๖๕] นยิทํ วิสมสึเถน โสเถน สุนฺหาสฺส ๒

สฺหาปปี ๓ ตาทิโสเยว โย โสเถสฺส ส โคจโร ฯ

[๑๖๖] ปกขนฺนุทินา ปคพฺเพน นิจฺจํ สนฺทานขาทีนา

สเมติ ปาปํ ปาเปน สเมติ อสตาสนฺติ ๔ ฯ

สฺหาตกํ อฏฺฐมัม ฯ

---

๙ โมรรชาตก

[๑๖๗] อุทเทยญฺจกฺขมา เอกราชา

หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺปลาโส

ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺปลาธํ

ตยชฺช กุตุตา วิหเรมฺ ทีวีลํ

เย พุราหฺมณา เวทกฺ สพฺพชฺรมเม

เต เม นโม เต จ มํ ปาลยฺนฺตุ

นมตฺถ พุทฺธานํ นมตฺถ โพรธิยา

นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺติยา

อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา โมโร จรติ เอสนา ฯ

#๑ ม. มาติมณฺณวิโห ฯ ๒ ม. สุนฺหาสฺส ฯ ๓ ม. สฺหาปปี ฯ ๔ ม. อสตา อสนฺติ ฯ

[๑๖๘] อเปตยญจกขุมา เอกราชา

หริสฺสวณฺโณ ปจฺวิปฺปภาโส

ตํ ตํ นมสฺสามิ หริสฺสวณฺณํ ปจฺวิปฺปภาสํ

ตยชฺช กุตุตา วิหเรมฺ รตฺตี

เย พุราหุมนฺนา เวทกฺ สพฺพชฺมเม

เต เม นโม เต จ มํ ปาลยฺนตุ

นมตฺถ พุทฺธานํ นมตฺถ โปธิยา

นโม วิมุตฺตานํ นโม วิมุตฺตียา

อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา โมโร วาสมกปฺปยฺตี ๑

โมรชาตักํ นวมํ ๑

---

๑๐ วินีลกชาตัก

[๑๖๙] เอวเมว นฺนุ ราชานํ เวเทหํ มิถิลคฺคหํ

อสุสา วหนฺติ อาชณฺณา ยถา หํสา วินีลกํ ๑

[๑๗๐] วินีล ทฺกคฺคํ ภาชติ อญฺมิมิ ตาต เสวสิ

กามนฺตกานิ เสวสุสุ เอตํ มาตาลยํ ตฺวณฺติ ๑ ๑

วินีลกชาตักํ ทสมํ ๑

ทพฺพหฺวคฺโค ปจฺโม ๑

#๑ ม. ตวาติ ๑

ตสุสุททานัน

วรพลลิก ททุทร สุกรโก
อรรคุดม ปณจมภคควโร
มหตีจมุยาว สิกาลวโร
สุหนุดม โมร วินีลั ทส ฯ

---

๒ สนถววกุโค

๑ อินุทสมาน โคตุตชาตัก

[๑๗๑] น สนถว กปุริเสน กยิรา
อริโยนริเยน ปชานมตถิ
จिरานูฎุโจปี กโรติ ปาปี
คโซ ยถา อินุทสมาน โคตุตติ ฯ

[๑๗๒] ยเทว ๑ ชณญา สทิสो มมนุติ
สีเลน ปณญา สุตเนน จาปี
เตเนว เมตติ กยิราถ สทฐี
สุโข หเว ๒ สปุริเสน สงคโมติ ฯ
อินุทสมาน โคตุตชาตัก ปจัม ฯ

#๑ ม. ยัเตว ฯ ๒ ส. ม. สุขาวโห ฯ

๒ สนวนชาตัก

- [๑๗๓] น สนวนสุมา ประมุทธิ ปาปิโย
โย สนวนโว กาปุริเสน โหติ
สนตฺปปิโต สปปินา ปายาเสน
กัจฉา กตฺ ปณฺณกุฎี อทฺทุมหิ ๑ ฯ
- [๑๗๔] น สนวนสุมา ประมุทธิ เสโยโย
โย สนวนโว สปปุริเสน โหติ
สีหสฺส พยคฺฆสฺส จ ทีปิโน จ
สามา มุञ्ฌ เเลหติ สนวนเวนาติ ฯ
สนวนชาตัก ทุติยฺ ๑

---

๓ สุสิมชาตัก

- [๑๗๕] กาพา มิกา เสตทนฺตา ตวิเม
ปโรสตฺตํ เหมชาลาภินฺนา
เต เต ททามิตฺติ สุสิม พุรุติ
อนุสฺสรํ เปตฺติปีตามหานํ ฯ
- [๑๗๖] กาพา มิกา เสตทนฺตา มมีเม
ปโรสตฺตํ เหมชาลาภินฺนา
เต เต ททามิตฺติ วทามิ มาณว
- #๑ ม. อทฺยฺหิ ฯ ยฺ. อทฺฏฺจฺหิ ฯ

อนุสูตรี เปตติปีตามหานนุติ ฯ

สุสิมชาตัก คติยิ ฯ

---

๔ กิซุมชาตัก

- [๑๗๗] ยนฺนุ กิซุโฆ โยชนสตี กุณปานิ อเวกขติ
กสฺมา ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสชฺชาปี น พุซฺมตี ฯ
[๑๗๘] ยทา ปรากโว โหติ โปโส ชีวิตสงฺขเย
อด ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสชฺชาปี น พุซฺมตีติ ฯ
กิซุมชาตัก จตุตถิ ฯ

---

๕ นกุลชาตัก

- [๑๗๙] สนฺธิ กคฺวา อมิตฺเตน อณฺทเชน ชลาพุช
วิวริย ทาจฺ สยตี ๑ กุโธ เต ภยมาคตี ฯ
[๑๘๐] สงฺเกถว อมิตฺตสฺมี มิตฺตสฺมีปิ น วิสฺเส
อกฺขา ภยมุปฺปนฺนํ อปี มฺลानิ กนฺตตีติ ฯ
นกุลชาตัก ปญจมี ฯ

---

๖ อุปสาพุทฺทชาตัก

- [๑๘๑] อุปสาพุทฺทกนํมานิ ๒ สหสฺसानิ จตุทฺทส
อสมิ ปเทเส ททฺธานิ นคฺถิ โลเก อนามตี ฯ

#๑ ม. เสตี ฯ ๒ ม. อุปฟาพุทฺทกนํมานิ ฯ

[๑๘๒] ยมฺหิ สจฺจณฺจ ฐมฺโม จ อหีสา สณฺณโม ทโม
เอตทริยา เสวนฺติ เอตํ โลเก อนามตฺนฺติ ฯ
อุปฺสาพฺหกชาตักํ ฌฏฺฐํ ฯ

---

๗ สมิทฺธิชาตักํ

[๑๘๓] อภฺตฺวา ภิกฺขสฺสิ ภิกฺขุ น หิ ภฺตฺวาน ภิกฺขสฺสิ
ภฺตฺวาน ภิกฺขุ ภิกฺขสฺสุ มา ตํ กาโล อุปฺจจฺกา ฯ
[๑๘๔] กาลํ โวหํ น ชานามิ ฌนฺโน กาโล น ทิสฺสตี
ตสฺมา อภฺตฺวา ภิกฺขามิ มา มํ กาโล อุปฺจจฺกาตี ฯ
สมิทฺธิชาตักํ สตฺตมํ ฯ

---

๘ สกฺุณคฺุมิชาตักํ

[๑๘๕] เสโน พลสา ปตฺมาโน ลาปี โภจฺรฏฺฐายินํ
สทฺสา อชฺฌปฺตฺโตว มรณํ เตนฺูปากมิ ฯ
[๑๘๖] โสหํ นเยน สมฺปนฺโน เปตฺติเก โภจฺเร รโต
อเปตสฺตฺตุ โมทามิ สมฺปฺสฺสํ อตฺถมตฺตโนตี ฯ
สกฺุณคฺุมิชาตักํ อฏฺฐมํ ฯ

---

๙ อรกชาตักํ

[๑๘๗] โย เว เมตฺเตน จิตฺเตน สพฺพโลกานุกมฺปตี

อุทฺธํ อโห จ ติริยญจ   อุปฺปมาเณน สพฺพโส ๑
[๑๘๘] อุปฺปมาณํ หิตํ จิตฺตํ   ปริปฺปญฺณํ สุภาวิตํ
ยํ ปมาณํ กตํ ๑ กम्मํ   น ตํ ตตฺตฺราวาสิตฺตํ ๑
อรกชาตกํ นวมํ ๑

---

๑๐ กกณฺฏกชาตกํ

[๑๘๙] นายํ ปุเร อุนฺนมติ ๒   โตรณคฺเค กกณฺฏโก
มโหสฺส วิชานาหิ   เกน ถุโห กกณฺฏโก ๑
[๑๙๐] อลทฺทปฺพุพฺพํ ลทฺธาน   อทฺตมาสี กกณฺฏโก
อติมลฺลติ ราชานํ   เวเทหํ มิถิลคฺคหนฺติ ๑
กกณฺฏกชาตกํ ทสมํ ๑
สนฺถววคฺโค ทฺติโย ๑

ตสฺสุทฺทานํ

อล อินฺทสมาน สปณฺณกฺกุ
สุสิมฺมุตฺตม กิซฺฉ ชลาพฺุชโก
อุปฺสาพฺุทก ภิกฺขุ สลาปวโร
อล เมตฺตวโร ทส ปุณฺณมาติ ๑

#๑ ม. ปมาณกตํ ๑ ๒ ม. อุนฺนมติ ๑

๓ กลุยาณธมมวคฺโค ๑

๑ กลุยาณธมมชาตก

[๑๕๑] กลุยาณธมฺโมติ ยทา ชนินฺนุท

โลเก สมณฺณํ อนุปาปฺณาติ

ตสฺมา น หิยฺเยถ นโร สปลฺยโล

หิริยาปี สนฺโต ชฺรมาทียนฺติ ฯ

[๑๕๒] สายํ สมณฺณา อีธ มชฺช ปตฺตา

กลุยาณธมฺโมติ ชนินฺนุท โลเก

ดาหํ สมกฺขํ อีธ ปพฺพชิสฺสํ

น หิ มคฺคิ ฉนฺโท อีธ กามโกเถติ ฯ

กลุยาณธมฺมชาตกํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ ททฺทฺรชาตก

[๑๕๓] โก นฺุ สทฺทฺเทน มหตา อภินาเทติ ททฺทฺร

ตํ ๒ สีหา นปฺปฏินฺนุติ โก นามโส มิกาธิฏ ๓ ฯ

[๑๕๔] อชโม มิคชาตานิ สีคาโล ตาต วสฺสติ

ชาติมสฺส ชิกฺขุฉนฺตา ตฺถุหิ สีหา สมจฺจเรติ ฯ

ททฺทฺรชาตกํ ทฺติยํ ฯ

#๑ ม. กลุยาณวคฺโค ฯ ๒ สี. ย. กิ ฯ ๓ สี. ม. มิกาธิฏ ฯ

อศุทธิหุตตญจ อุหนั ๑ เทว จ ภินฺนา กมณฺหฺลลุตฺติ ฯ

อาทิจฺจุปฺภูจฺจานชาตักํ ปญฺจมํ ฯ

---

๖ กพายมฺภูจฺจิชตักํ

[๒๐๑] พาโล วตายํ ทุมสาขโคจโร

ปญฺญา ชนินฺท นยิมสฺส วิชฺชติ

กพายมฺภูจฺจี้ อวกิริย เกวลํ

เอกํ กพายํ ปตฺติคฺคเวสตี ฯ

[๒๐๒] เอวเมว มยํ ราช เย จญฺเณ อติโลภินो

อปฺเปน พหุํ เขยฺยาม ๒ กพายเณว วานโรตี ฯ

กพายมฺภูจฺจิชตักํ ญฺญจฺจี้ ฯ

---

๗ ดินฺนุทฺกชาตักํ

[๒๐๓] ธนฺหตฺถกฺลาเปหิ เนตฺตีสฺวารชาริภิ

สมนฺตา ปรีกฺขณฺมฺหา กถํ โมกฺโข ภวิสฺสตี ฯ

[๒๐๔] อปฺเปว พหุภิจฺจานํ อตฺถโธ ชาเยถ โภจิ นํ

อตฺถิ รุกฺขสฺส อจฺฉินฺนํ ขชฺช ตญฺเณว ๓ ดินฺนุทฺกนฺตี ฯ

ดินฺนุทฺกชาตักํ สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. อุหนัน ฯ ๒. อุหนุตติ ฯ ๓ ม. ขียยาม ฯ ๓ ม. ขชชตญเณว ฯ

๘ กจฺณปชาตัก

- [๒๐๕] ชนิตํ เม ภวิตํ เม   อิติ ปงฺเก อวสุสยீ
    ตํ มํ ปงฺโก อชฺฌภวิ   ยถา ทุพฺพลกํ ตถา
    ตํ ตํ วทามิ ภคฺคว   สุโณหิ วจัน มม ฯ
- [๒๐๖] คาเม วา ยทิวารญฺเณ   สฺขํ ยตุราธิกจฺจติ
    ตํ ชนิตํ ภวิตญจ   ปุริสสฺส ปชานโต
    ยหิ ชีเว ตหิ คจฺเณ   น นิเกตหโต สียาติ ฯ
- กจฺณปชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๙ สตฺตมฺมชาตัก

- [๒๐๗] ตลฺยจ อปฺปลฺยจ อฺจฺฉินฺนํ   ตลฺยจ กิจฺเณ โน อทา
    โสหํ พุราหฺมณชาติโก   ยํ กุตฺตํ ตมฺปิ อุกฺกตํ ฯ
- [๒๐๘] เอวํ ฐมฺมํ นินฺรฺกตฺวา   โย อฐมฺเมน ชีวติ
    สตฺตมฺโมว ลาเภน   ลทฺเธนาปี น นนฺทตีติ ฯ
- สตฺตมฺมชาตัก นวฺมํ ฯ

๑๐ ทุทฺททชาตัก

- [๒๐๙] ทุทฺททํ ททมานานํ   ทุกฺกํ กมฺมกฺุพฺพตํ
    อสนฺโต นานุกฺุพฺพนฺติ   สตํ ฐมฺโม ทฺรฺนฺวโย ฯ
- [๒๑๐] ตสฺมา สตฺลฺยจ อสฺตลฺยจ   นานา โหติ อิตฺถ คติ

อสนุโต นิรยํ ынฺติ สนุโต สกฺกปรายนาติ ฯ

ทฺทททชาตกํ ทสมํ ฯ

กลฺยาณธมฺมวคฺโค ตติโย ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

สุสมณฺณ มิคาธิฏฺฐ มาณวโก

วาริพฺหุตรูปาทิจฺจุปฺภูจฺจนา

สภพาย สตินฺนุทฺก ปจฺก ปฺน

สตรธมฺม สฺสุทฺทททเกณ ทส ฯ

---

๔ อสฺทิสวคฺโค

๑ อสฺทิสชาตกํ

[๒๑๑] ฅนุคฺคโห อสฺทิสเ อราชปฺตฺโต มหพฺพโล

ทฺเร ปาตี อกฺขณเวธิ มหากายปฺปทาลโน ฯ

[๒๑๒] สพฺพามิตฺเต รณฺณํ กตฺวา น จ กิลฺยจิ วิหฺเรยิ

ภাত্রํ โสตุถิ กตฺวาน สณฺณมํ อหฺมุปฺปากมิตฺติ ฯ

อสฺทิสชาตกํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ สํคามาวจรชาตกํ

[๒๑๓] สํคามาวจโร สฺสุโร พลวา อิติ วิสฺสุโต

กิณฺณุ โตรณมาสชฺช ปฏิกกมฺสึ กุณฺชฺร ๑

[๒๑๔] โอมทฺท จิปรปี ปลีสํ เอสิกานิ จ อพฺพห ๑

โตรณานิ จ มทฺทิตฺวา จิปรปี ปวิส กุณฺชฺรชาติ ๑

สงฺคามาวจรชาตักํ ทฺติยํ ๑

---

๓ วาโลทกชาตัก

[๒๑๕] วาโลทกํ อปฺปรสํ นิหีนํ

ปีตฺวา มโท ชายติ คทฺรภานํ

อิมญจ ปีตฺวาน รสํ ปณฺตี

มโท น สญฺชายติ สินฺชฺวานํ ๑

[๒๑๖] อปฺปมปีวิตฺวาน นิหีนชฺจโจ

โส มชฺชติ เตน ชนินฺท ฌญฺโจ ๒

โรรยฺหสิลี จ กุลมฺหิ ชาโต

น มชฺชติ อคฺครสํ ปีวิตฺวาติ ๑

วาโลทกชาตักํ ตฺติยํ ๑

---

๔ คิริทตฺตชาตัก

[๒๑๗] ทฺฐิติโต คิริทตฺเตน ๓ หโย สามสฺส ปณฺทโว

โปราณํ ปกตี หิตฺวา ตสฺเสวานุวิธิยฺยติ ๑

#๑ ม. อพฺพห ๑ ๒ ม. ปุญฺโจ ๑ ๓ ม. คิริทตฺเตน ๑

[๒๑๘] สเจ จ ตฺนุโข โปโส   สิจฺจการการกปปีโต ๑
อานเน ตํ กเหตุวาน   มณฺฑาเล ปรีวตฺตเย
จิปฺปเมว ปหนฺตฺวาน   ตสฺเสวานุวิธิยฺยตีติ ฯ
กิริทตฺตชาตักํ จตฺตํ ฯ

---

๕ อนภิริตฺตชาตักํ

[๒๑๙] ยโถทเก อาวิเล อปฺปสนฺเน
น ปสฺสตี สิปฺปิกสมฺพุทฺถจ
สภฺขริ วาลุกํ มจฺจนฺนุมฺพิ
เอวํ อาวิลมฺหิ จิตฺเต
น โส ปสฺสตี อตฺตทตฺตํ ปฺรตฺตํ ฯ

[๒๒๐] ยโถทเก อจฺเณ วิปฺปสนฺเน
โส ปสฺสตี สิปฺปิกสมฺพุทฺถจ
สภฺขริ วาลุกํ มจฺจนฺนุมฺพิ
เอวํ อนาวิลมฺหิ จิตฺเต
โส ปสฺสตี อตฺตทตฺตํ ปฺรตฺตฺนฺติ ฯ
อนภิริตฺตชาตักํ ปญฺจํ ฯ

#๑ สී. ม. สิจฺจการการกปปีโต ฯ

๖ ทธีวาทนชาตัก

- [๒๒๑] วรรณคนุชรสูเปโต อมฺโพยฺ อหฺวา ปุเร
ตเมว ปุชฺ ลภมาโน เกณมฺโพ กฏุกปฺผลโต ฯ
[๒๒๒] ปุจิมนุทปริวารโ อมฺโพ เต ทธีวาทน
มฺถึ มฺเถน สฺสฏฺฐึ สาขา สาทฺ นิสฺเสวเร ๑
อสาตสนฺนิวาเสน เตณมฺโพ กฏุกปฺผลโตติ ฯ
ทธีวาทนชาตัก ฦฏฺฐึ ฯ

๗ จตุมฏฺฐชาตัก

- [๒๒๓] อฺจุเจ วิฎฺฐิปีมารุชฺห มนฺตยโวห รโหคตา
นีเจ โอรุชฺห มนฺตโวห มิคราชาปี โสสฺสติ ฯ
[๒๒๔] ยํ สุปฺณฺโณ สุปฺณฺเณน ๒ เทโว เทเวน มนฺตเย
กี เตตฺถ ๓ จตุมฏฺฐสฺส วิถึ ปวิส ชมฺพุกาติ ฯ
จตุมฏฺฐชาตัก สตฺตมํ ฯ

๘ สีสโกตุกชาตัก

- [๒๒๕] สีสฺหฺคุติ สีสฺหนโ สีสฺปาทปฺปติฎฺฐิตโต
โส สีสฺโ สีสฺสงฺมฺหิ เอโก นทติ อณฺณธา ฯ

#๑ ม. นีวิสเร ฯ ๒ ม. ยํ สุวณฺโณ สุวณฺเณน ฯ ๓ ม. กิเตตฺถ ฯ

[๒๒๖] มาตุवं นที ราชปุตต   อปฺปสทฺโท วนเน วส
สเรน โข ตัง ชานเณยฺยู   น หิ เต เปตฺติโก สโรติ ฯ
สีหโกตฺถกฺกชาตัก อฏฺฐมํ

---

๕ สีหจุมฺมชาตัก

[๒๒๗] เนตํ สีหสฺส นทิตํ   น พยคฺคสฺส น ทิปิโน
ปารุโต สีหจุมฺเมน   ชมฺโม นทติ กทฺโรโก ฯ
[๒๒๘] จิรมฺปิ โข ตัง ขาทะยฺย   กทฺโรโก หริตํ ยํ
ปารุโต สีหจุมฺเมน   รวมาโนว ทฺฐยฺยิติ ฯ
สีหจุมฺมชาตัก นวมํ ฯ

---

๑๐ สีลานิสฺสชาตัก

[๒๒๙] ปสฺส สทฺธาย สีลสฺส   จาคสฺส จ อยฺย ผลํ
นาโค นาวาย วณฺเณน   สทฺธํ วหตุปาสกํ ฯ
[๒๓๐] สพุทฺธิเรว สมาสถ   สพุทฺธิ กุพฺเพถ สนฺถวํ
สตัดฺ หิ สนฺนิวาเสน   โสตุถิ คจฺจติ นุหํปิโตติ ฯ
สีลานิสฺสชาตัก ทสมํ ฯ
อสทิสวคฺโค จตุตฺถโก ฯ

ตสฺสุทฺททานั

ธนุคฺคห กุณฺชร อปฺปรโส
คิริทตฺต มनावิลจิตฺตวรี
ททิวาหน ชมฺพุก สีนฺนโช
หริตยว นาควเรน ทส ๑

---

๕ รุหกวคฺโค

๑ รุหกชาตกั

[๒๓๑] อมฺโโก ๑ รุหก ฉินฺนาปี ชียา สนฺธิยเต ปฺน
สนฺธิยตฺสฺส ปฺราณียา มา โกธตฺส วตฺ คมึ ๑
[๒๓๒] วิชฺชมานตฺสฺ (มฺพุ) วาเกสฺ ๒ วิชฺชมานตฺสฺ การิตฺ
อณฺณํ ชยํ กริตฺสามึ อลณฺณเวว ปฺราณียาตี ๑
รุหกชาตกั ปจฺมํ ๑

---

๒ สิริกาพกณฺณนิชาตกั

[๒๓๓] อิตฺถึ สียา รุปวตี สา จ สीलวตี สียา
ปฺริโส ตํ น อิจฺฉเยย สทฺทหาสิ มโหสธ ๑
[๒๓๔] สทฺทหามึ มหาราช ปฺริโส ทฺพุภ โค สียา
#๑ สี. ม. อปี ๑ ๒ สี. วิชฺชमानาสฺ มรฺวาสฺ ๑ ยฺ. วิชฺชमानาสฺ มรฺทฺวาสฺ ๑

สิริ จ กภาพกณณิ จ น สเมนฺติ กุทาจนนฺติ ฯ

สิริกภาพกณณิชาตกั ทุตฺติ ฯ

---

๓ จุลลปทุมชาตกั

[๒๓๕] อยเมว สฺวา อยมปิ ๑ โส อนนฺโณ

อยเมว โส หตฺตจฺจฺฉินฺโน อนนฺโณ

ยมาห โกมาริปตีโก ๒ มมนฺติ

วชฺฉิตฺติโย นตฺถิ อิตฺถีสฺส สจฺจํ ฯ

[๒๓๖] อิมญจ ชมฺมํ มุสเลน หนตฺวา

ลฺลทํ ฉวํ ปฺรทารูปเสวี

อิมิสฺสา จ นํ ปาปปติพฺพตาย

ชีวนฺตฺติยา ฉินฺนทถ กณณนาสนฺติ ฯ

จุลลปทุมชาตกั ตติยํ ฯ

---

๔ มณฺโจิรชาตกั

[๒๓๗] น สนฺติ เทวา ปวสนฺติ นฺน

น หิ นฺน สนฺติ อิทฺ โลกาปาลา

สหาสา กโรนฺนทานมสฺสญฺจทานํ

น หิ นฺน สนฺติ ๓ ปฏฺิเสธิตาโร ฯ

[๒๓๘] อกาเล วสุตฺตี ตสฺส กาเล ตสฺส น วสุตฺติ

#๑ ม. อหฺมปิ ฯ ๒ ม. โกมารปตี ฯ ๓ ม. สนฺตี ฯ

สกุลา จ จวติ จานา นนุ โส ตาวตา หโตติ ฯ

มณิโจรชาตัก จตุตถ์ ฯ

---

๕ ปพฺพตฺตฺตฺรชาตัก

[๒๓๕] ปพฺพตฺตฺตฺเร ๑ รมฺเม ชาตา โปกฺขรณิ สีวา

ตํ สีคาโล อปาปาสี ๒ ชานํ สีเหณ รกฺขิตํ ฯ

[๒๔๐] ปิวฺนฺติ เจ มหาราช สาปทานิ มหานที

น เตน อนทํ โหติ ขมสฺสุ ยทิ เต ปิยาติ ฯ

ปพฺพตฺตฺตฺรชาตัก ปรณฺจมํ ฯ

---

๖ วลาหกฺสฺสชาตัก

[๒๔๑] เย น กาหนฺติ โอวาทํ นรา พุทฺเธน เทสิตํ

พฺยสนํ เต กมิสฺสนฺติ รกฺขสีหิว วาณิชา ฯw

[๒๔๒] เย จ กาหนฺติ โอวาทํ นรา พุทฺเธน เทสิตํ

โสตุสฺสิ ปารี กมิสฺสนฺติ วลาเหเนว วาณิชาติ ฯ

วลาหกฺสฺสชาตัก ฉณฺฐํ ฯ

---

๗ มิตฺตคามิตฺตชาตัก

[๒๔๓] น นํ อุมฺหยเต ทิสฺวา น จ นํ ปฺณินฺนฺติ

จกฺขุณี จสฺส น ททาติ ปฺณฺโสมณฺจ วตฺตติ ฯ

#๑ สี. ยู. ปพฺพตฺตฺตฺเร ฯ ๒ ม. อปาปายี ฯ

[๒๔๔] เอเต ภวนฺติ อาการา อมิตฺตสฺมี ปติฏฺฐิตา
เยหิ อมิตฺตํ ชาเนยฺย ทิสฺวา สุตฺวา จ ปณฺหิโตติ ฯ
มิตฺตามิตฺตชาตกํ สุตฺตมํ ฯ

---

๘ ราชชาตก

[๒๔๕] ปวาสา อากโต ตาต อิทานิ น จิราคโต
กจฺจि นฺ ตาต เต มาตา น อณฺณมฺปเสวติ ฯ
[๒๔๖] น โข ปเนตํ สฺกณฺฑํ กิริ สจฺจฺอุปฺสณฺหิตํ
สเยถ โปฏฺฐปาโทว มุมฺมเร อฺุปฺภูติโตติ ๑ ฯ
ราชชาตกํ อฏฺฐมํ ฯ

---

๙ คหปติชาตก

[๒๔๗] อุกฺขํ เม น ขมฺติ อุกฺขํ เม น รุจฺจติ
ยา จายํ โกฏฺฐโมติณฺณา น ทสฺสํ ๒ อิติ ภาสติ ฯ
[๒๔๘] ตํ ตํ คามปติ พุรุมิ กทฺเร อปฺปสฺมี ชีวิเต
เทว มาเส สงฺคริ ๑ กตฺวา มํสํ ชรฺกคฺวํ กิถํ
อปฺปตฺตกาเล โจเทสิ ตมฺปิ มยฺหํ น รุจฺจตีติ ฯ
คหปติชาตกํ นวํ ฯ

#๑ ม. มุมฺมเร อฺุปฺภูติโตติ ฯ ๒ ม. นาทุทสฺสิ ฯ ๓ สฺ. ย. การิ กตฺวา ฯ

๑๐ สารุสสีลชาตก

- [๒๔๕] สรีรทพฺย วุฑฺฒพฺย โสชจํ สารุสสีลํ
พฺราหฺมณฺนฺเตว ปุจฺฉาม กิณฺนุ ๑ เตสํ วณฺนิมฺหเส ๒ ฯ
- [๒๕๐] อตุโถ อตุถิ สรีรสมิ วุฑฺฒพฺยสฺส นโม กเร
อตุโถ อตุถิ สุชาตสมิ สีลํ อสมฺมาก รุจฺจตีติ ฯ
- สารุสสีลชาตกํ ทสมํ
รุหกวคฺโค ปญฺจโม ฯ

ตสฺสุทฺถานํ

อปีรุหก รุปวตี มุสโล
ปวสนฺติ สปญฺจมโปกฺขรณิ
อถ มุตฺติมวณฺนิช อุมฺหยเต
จिरอากต โกฏฺจ สรีร ทส ฯ

---

๖ นตฺตพฺพหฺวคฺโค

๑ พนฺธนาการชาตก

- [๒๕๑] น ตฺต พฺพหิ พนฺธนมาหุ ธีรา?
ยทายลํ ทารุชปพฺพชญจ
สารตฺตรตฺตา มณฺิกุณฺฑลเสสุ

#๑ ม. กนฺนุ ฯ ๒ ม. วณฺนิมฺหเส ฯ

ปุตฺเตสุ ทาเรสุ จ ยา อเปกฺขา ฯ

[๒๕๒] เอตํ ทพฺพํ พนฺชนมาหุ ชีรา

โอรินํ สติลทฺปฺปมฺญจํ ๑

เอตมฺปิ เณฺตฺวาน วชนฺติ ชีรา

อนเปกฺขิโน กามสฺจํ ปหายาติ ฯ

พนฺชนาคารชาตักํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ เกฬีสีลชาตัก

[๒๕๓] หํสา โภจฺจา มยฺร่า จ หตฺถิโย ปสทา มิกา

สพฺเพ สีหสฺส ภายนฺติ นตฺถิ กายสฺมิ ตฺลฺยตา ฯ

[๒๕๔] เอวเมว มนฺสฺเสสฺส ททโร เจปิ ปญฺญา

โส หิ ตตฺถ มหา โหติ เนว พาโล สรีรวาติ ฯ

เกฬีสีลชาตักํ ทฺติยํ ฯ

---

๓ ขนฺธปริตฺตชาตัก ๒

[๒๕๕] วิรูปฺกฺเขหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ เอราปเถหิ เม

ฉพฺยาปุตฺเตหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ

อปาทเกหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ ทิปาทเกหิ เม

จตุปฺปเทหิ เม เมตฺตํ เมตฺตํ พหุปฺปเทหิ เม

มา มํ อปาทโก หีสิ มา มํ หีสิ ทิปาทโก

#๑ ม. สติลลํ ทฺปฺปมฺญจํ ฯ ๒ ม. ขนฺธชาตักํ ฯ

มา มํ จตุปปโท หีสิ   มา มํ หีสิ พหุปปโท

สพเพ สตฺตา สพเพ ปาณา   สพเพ ภูตา จ เภวลา

สพเพ ภทรานิ ปสฺสนตุ   มา กิญฺจ ๑ ปาปมาคมา ฯ

[๒๕๖] อปฺปมาโณ พุทฺโธ   อปฺปมาโณ ฌมฺโฌ   อปฺปมาโณ
สจฺจโม   ปมาณวนฺตานิ   สิริสฺปานิ   อหิ   วิจฺฉิกา   สตปฺที   อุณฺณนาภี
สรวุ   มูสิกา   กตา   เม   รกฺขา   กตา   เม   ปริตฺตา   ปฏิกฺกมนฺตุ
ภูตานิ   โสหํ   นโม   ภควโต   นโม   สत्ตุนํ   สมฺมาสมฺพุทฺธานนฺติ ฯ

ขนฺธปริตฺตชาติํ   ตติยํ ฯ

---

๔ วีรกชาติ

[๒๕๗] อปี วีรก ปสฺเสสิ   สกฺฉํ   มลฺลชฺฌาณํ

มยฺรทิวสงฺกาถํ   ปตี   มยฺหํ   สวิญฺจํ ฯ

[๒๕๘] อุทกถจรสฺส ปกฺขิโน

นิจฺจํ   อามกมจฺฉ โภชิโน

ตสฺसानุกรํ   สวิญฺจ โภ

เสวาเลหิ   ปฺลิกฺกมฺจฺจโต   มโตติ ฯ

วีรกชาติํ   จตุตฺถํ ฯ

---

๕ คงเคยชาติ

[๒๕๙] โสภนฺติ มจฺฉา   คงเคยยา ๒   อโถ   โสภนฺติ ๒   ยามุนา

#๑ ม. มา กิญฺจ ๑   ๒ ม. โสภติ   มจฺฉา   คงเคยยา   อโถ   โสภติ   ยามุโน ฯ

จตุปปทายั ปุริโส นิโครธปริมณฑโล

อีสกายตคีโว จ สพเพว อติโรจติ ฯ

[๒๖๐] ยัม ปุจฺฉิโต น ตัม อกฺขา ๑ อณฺณํ อกฺขาคิ ๒ ปุจฺฉิโต

อตุตฺตปฺปัสสโก โปโส นายํ อสฺมากรุจฺฉิตฺติ ฯ

กฺงฺเคยฺยชาตักํ ปญฺจมัม ฯ

---

๖ กุรุํคมิกชาตักํ

[๒๖๑] อิงฺฆม วทฺธมยัม ๓ ปาสัํ ฉินฺนท ทนฺนเตหิ กจฺฉปฺเ

อหํ ตถา กริสฺสํยมิ ยถา เนหิติ ลุทฺทโก ฯ

[๒๖๒] กจฺฉนฺโป ปาวิสฺสี วาริํ กุรุํจโค ปาวิสฺสี วนํ

สตปฺตโต ทุมกฺคมหา ทูเร ปฺตเต อปानยฺตี ฯ

กุรุํคมิกชาตักํ นฏฺฐิํ ฯ

---

๗ อสฺสกชาตักํ

[๒๖๓] อยฺมสฺสกรฺราเชน เทโส วิจฺริโต มยา

อนุกาเมยกาเมน ๔ ปิเยน ปตฺตินา สห ฯ

[๒๖๔] นเวน สุขทฺทุกฺเขน โปราณํ อปฺธิยฺยติ ๕

ตสฺมา อสฺสกรฺณาว กิโฏ ปิยตโร มมฺนติ ฯ

อสฺสกชาตักํ สตุตมัม ฯ

#๑-๒ ม. อกฺขาสิ ฯ ๓ ม. วฏฺฐมยัม ฯ ๔ ส. ย. อนุกาเมยกาเมน ฯ

#๕ ม. อปฺธิยฺยติ ฯ

อถาสทา ขทิริ ชาตสาริ

ยตุถพุทธิทา ครุโพ อุตตมุงคนุติ ฯ

กนุทกลกชาตัก ทสมิ ฯ

นตัพพหวกุโก ฉญุโจ ฯ

ตสุสุททานิ

ทพพนุชน หิสวโร จ ปุณ

วิรูปกข สวิญจก มจฉวโร

สกรุงก สอสุสก อมพวโร

ปุณ กุกกุญโก ครุเพน ทส ฯ

---

๗ พีรณตถมุกกวกุโก

๑ โสมทตตชาตัก

[๒๗๑] อกาสิ โยคัคิ ชุมบปมตโต

สัวจฉริ พีรณตถมุกกสมิ

พุยาภาสิ อณณิ ๑ ปริสิ วิคยห

น นิยุโม ตายติ อปปปณณิ ฯ

[๒๗๒] ทวยิ ยาจน โโก ตาต โสมทตต นิกจฉติ

#๑ สี. ม. สณณิ ฯ

อลากั ฌนลาภั วา เอวั ฌมมา หิ ยาจนาติ ฯ

โสมทตตชาตกั ปจมี ฯ

---

๒ อัจฉริยภตตชาตกั

[๒๗๓] อญโธ อปุริโม วณฺโณ อญโธ วณฺโณ จ เหฏฺฐิม

พฺรหฺมณิ เตวว ปุจฺจามิ ก็ เหฏฺฐา กิลฺลจ อปุปริ ฯ

[๒๗๔] อหํ นโฏสฺมิ ภทฺทนฺเต ภิกฺขโกสฺมิ อีธาคโต

อัยฺหิ โกฏฺจโมติณฺโณ อัยฺโส ยํ คเวสตีติ ฯ

อัจฉริยภตตชาตกั ทุตติยํ ฯ

---

๓ ภรฺรราชชาตกั ๑

[๒๗๕] อีสึนมนฺตรํ กตฺวา ภรฺรราชาติ ๒ เม สุตฺติ

อฺจฺฉินฺโน สห รฏฺเฐหิ ๓ ส ราชา วิภวํ คโต ฯ

[๒๗๖] ตสฺมา หิ ฌนฺทาคมนํ นปฺปัสฺสนติ ปณฺทิตา

อทฺฏฺจจิตฺโต ภาเสยฺย คิริ สจฺจูปสฺสยหิตนฺติ ฯ

ภรฺรราชชาตกั ตุตติยํ ฯ

---

๔ ปุณฺณนทีชาตกั

[๒๗๗] ปุณฺณํ นที เยน จ เปยฺยมาหุ

#๑ ม. ภรฺรชาตกั ฯ ๒ ม. ภรฺรราชาติ ฯ ๓ ย. รฏฺเฐน ฯ

ชาตัม ยิว เยน จ กุญหมาหุ

ทฺฐิ คตฺติ เยน จ อวฺหยฺนฺติ

โส ตฺยฺยาภโต หนฺนท จ ภูณฺช พุราหฺมณ ๑

[๒๗๘] ยโต มํ สรตี ราชา วายสมฺปิ ปฺเหตเว

หํสา โภณฺจา มยฺวรา จ อสตีเยว ปาปิยาตี ๑

ปฺณฺณนทึชาตกํ จตฺตถํ ๑

---

๕ กจฺนปชาตกํ

[๒๗๙] อวธิ วัต อตฺตฺตานํ กจฺนโปว ปพฺยาหริ ๑

สฺสคฺคหิตสฺมี กจฺนสฺมี วาจา ย สกียา วธิ ๑

[๒๘๐] เอตมฺปิ ทิสฺวา นรวิเรเสฏฺฐ

วาจํ ปมฺญเจ กุสลํ นาตีเวถิ

ปสฺสตี พหฺภาณฺน กจฺนปํ พุยฺสนํ คตฺนฺติ ๑

กจฺนปชาตกํ ปญฺจมํ ๑

---

๖ มจฺนชาตกํ

[๒๘๑] น มายมฺคฺคิ ตปตี น สฺวลี สาทฺฐ ตจฺฉิโต

ยญฺจ มํ มญฺญเต มจฺฉิ อญฺฉํ โส รติยา คโต ๑

#๑ สี. ม. กจฺนโป วยาหริ คิริ ๑

[๒๘๒] โส มํ ทหติ รากคฺคิ จิตฺตญฺจฺปตเปติ มํ
ชาลิโน มฺญจถยิรา มํ น กามे หลยเต กฺวจิตี ฯ
มจฺจชาตักํ ญฺจิจฺจํ ฯ

---

๗ เสกฺคุชาตักํ

[๒๘๓] สพฺโพ โลโก อตุตฺมโน อโหสิ
อโกวิทา คามชฺมมฺสฺส เสกฺคุ
โกมาริโก นาม ตวชฺช ชฺมโม
ยํ ตํวํ กหิตา ปวเน ปโรทสิ ฯ
[๒๘๔] โย ทุกฺขมฺญฺจาย ภาเวยฺย ตาณิ
โส เม ปิตา ทฺพฺภิ วเน กโรติ
สา กสฺส กนฺทามิ วนฺสฺส มชฺเณ
โย ตายิตา โส สหสา กโรตีติ ฯ
เสกฺคุชาตักํ สตุตฺมํ ฯ

---

๘ ญฺญวณฺนิชชาตักํ

[๒๘๕] สจฺจสฺส ตาเจยฺยมิํ สฺจฺจินฺติตํ
ปจฺจโจทฺทิตํ ปฏฺฐิญฺญสฺส ญฺญํ
ผาลิ เจ ขาเทยฺยํ ๑ มฺฐิกา
กสฺมา กุมาริ กุลลา โน หเรยฺยํ ฯ

#๑ สී. ยฺ. อเทยฺยํ ฯ

[๒๘๖] ภูฏสฺส หิ สนฺติ ภูฏญฺญา

ภวติ ปโร ๑ นิกติโน นิกตฺยา

เทหิ ปุตฺตนภูฏ ผาลนภูฏสฺส ผาลิ

มา เต ปุตฺตมหาสิ ผาลนภูฏโจติ ฯ

ภูฏวานิชชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ ครหิตชาตัก

[๒๘๗] หิรณฺณํ เม สุวณฺณํ เม เอสา รตฺติณฺทิวา กถา

ทุมฺเมธานํ มนุสฺसानํ อริยธมฺมํ อปสฺสตี

[๒๘๘] เทว เทว คหปตโย เคเห เอโก ตตฺถ อมสฺสุโก

ลมพตฺถโน เวณิกโต อโต องฺกิตกณฺณโก

กิตฺถ ธเนน พหุณา โส ตํ วิคฺฤเท ชนฺนติ ฯ

ครหิตชาตัก นวมํ ฯ

---

๑๐ ฆมฺมทุชฺชชาตัก

[๒๘๙] สฺขํ ชีวิทฺฐโปตี รฏฺฐา วิวนมากโตพ

โส เอกโก (อรณฺณสฺมี) ๒ รุกฺขมฺมูเล กปฺโณ วิย ฌายสิ ฯ

[๒๙๐] สฺขํ ชีวิทฺฐโปสฺมี รฏฺฐา วิวนมากโต

โส เอกโก (อรณฺณสฺมี) ๒ รุกฺขมฺมูเล กปฺโณ วิย ฌายามิ

#๑ ม. ภวติ จาปี ฯ ๒ ม. อัย ปาโธ นตฺถิ ฯ

สत्ถั ชมมึ อนุสฺสรนฺติ ฯ

ชมฺมทฺชชาตกั ทสฺมึ ฯ

พีรณตฺถมภกวคฺโค สตฺตโม ฯ

ตสฺสุทฺทานั

อถ พีรณตฺถมภวโร จ นโฏ

กฺรฺรราชวรตฺถม ปุณฺณนที

พหุภาณิ อคฺคิ ปวเน มฺลิกา

สท ทมฺพตฺถโน กปเณน ทส ฯ

---

๘ กาสาววคฺโค

๑ กาสาวชาตกั

[๒๕๑] อนิกฺกสาโว กาสาวั โย วตฺถึ ปรีทหิสฺสตี

อเปโต ทมฺสจฺเจน น โส กาสาวมรหตี ฯ

[๒๕๒] โย จ วนฺตกสวสฺส สึเลสุ สฺสมาหิตो

อฺเปโต ทมฺสจฺเจน ส เว กาสาวมรหตีตี ฯ

กาสาวชาตกั ปจฺมึ ฯ

---

๒ จุลนนุทียชาตก

[๒๕๓] อิทํ ตทาจริยวโจ ปาราสริโย ยทพุริวิ ๑
มา สุตฺวํ อกริ ๒ ปาปี ยํ ตฺวํ ปจฺญา กตฺนฺตเป ๑
[๒๕๔] ยานิ กโรติ ปุริโส ตานิ อตฺตนิ ปสฺสตี
กลฺยาณการี กลฺยาณํ ปาปการี จ ปาปกํ
ยาทิสํ วปเต พิชํ ตาทิสํ หรเต ผลนฺตี ๑
จุลนนุทียชาตกํ ทุตฺติยํ ๑

๓ ปุฏฺกตฺตชาตก

[๒๕๕] นเม นมนตฺสฺส ภเช ภชนฺตํ
กิจฺจํ นกฺกพฺพตฺส กเรยฺย กิจฺจํ
นํ นตฺตกามตฺส กเรยฺย อตฺถํ
อสมฺภชนตฺมปิ น สมฺภเชยฺย ๑
[๒๕๖] จเช จชนฺตํ วนถํ น กยิรา
อเปตฺติตฺเตน น สมฺภเชยฺย
ทีโฆ ทุมํ จิณฺพลํ ฅตฺวา
อณฺถํ สมภฺกฺเขยฺย มหา หิ โลโกตี ๑
ปุฏฺกตฺตชาตกํ ตตฺติยํ ๑

#๑ ม. ยทพุริวิ ๑ ๒ สี. ย. อกรา ๑

๔ กุมภีลชาตก

[๒๕๗] ยสุเสเต จตุโร ชมฺมา   คฺฉนา ปรมภทฺทกา ๑

      สจฺจํ ชมฺโม ฐิตี จาโก   ทิกฺขจฺจํ โส อตีวตฺตติ ฯ

[๒๕๘] ยสุส เจเต น วิชฺชนฺติ   คฺฉนา ปรมภทฺทกา

      สจฺจํ ชมฺโม ฐิตี จาโก   ทิกฺขจฺจํ โส นาทิวตฺตตีติ ฯ

      กุมภีลชาตกํ จตุตฺถํ ฯ

๕ ขนฺตีวณฺณชาตก

[๒๕๙] อตฺถิ เม ปุริโส เทว   สพฺพกิจฺเจสุ พุยาวิญฺญู

      ตสฺส เจโกปราชตฺถิ   ตตฺถ ตฺวํ กิณฺติ มลฺลตี ฯ

[๓๐๐] อมหากํ อตฺถิ ๒ ปุริโส   เอทิสฺส อธิ วิชฺชติ

      ทูลลโก องฺกสมฺปนฺโน   ขนฺติ อสฺมาก รุจฺจตีติ ฯ

      ขนฺตีวณฺณชาตกํ ปณฺจมํ ฯ

๖ โกสิยชาตก

[๓๐๑] กाले นิกฺขมฺนา สาธุ   นากาเล สาธุ นิกฺขโม

      อกาเลน หิ นิกฺขมฺม   เอกกมฺปิ พหุชฺชโน

      น กิลฺยจि อตฺถํ ชาเตติ ๓   ชงฺกเสนาว โกสิยํ ฯ

[๓๐๒] ธีโร ๔ วิธิวิธานญฺญู   ปเรสํ วิวรานฺตุ

#๑ สี. ม. วานรินฺท ยถา ตว ฯ ๒ ม. อมหากมฺปตฺถิ ปุริโส ฯ ๓ ม. โชเตติ ฯ

#๔ ม. ธีโร จ ฯ

สพฺพามิตฺเต วสีกฺตฺวา โกลิโยว สุจี ลียาติ ฯ

โกลิยชาตัก ฌฏฺฐิ ฯ

---

๗ คุธปาณกชาตัก

[๓๐๓] สุโร สุเรน สงฺคมฺม วิกุกฺกนฺเตน ปหารินา

เอहि นาค นีวตฺตสฺสุ กิณฺณุ ภิโต ปลายสิ

ปสฺสนตุ องฺกมคฺชา มม ตฺยฺหฺลจฺ วิกุกฺกมฺ ฯ

[๓๐๔] น ตํ ปาทา วธิสฺสามิ น ทนฺเตหิ น โสณฺฑิยา

มีเพฺहन ตํ วธิสฺสามิ ปฺปฺติ หฺลฺลตฺตฺ ปฺปฺตินาติ ฯ

คุธปาณกชาตัก สตฺตมฺ ฯ

---

๘ กามนิตชาตัก

[๓๐๕] ตโย กิริ อนุตฺริ กามยามิ

ปฺลฺยจาโล ๑ กฺรุโย เกกเก จ

ตตฺตฺตฺริ พฺราราหฺมณ กามยามิ

ติกฺกิจฺจ มํ พฺราราหฺมณ กามนิตฺ ฯ

[๓๐๖] กณฺหาหิ ทฺฏฺฐสฺส กโรนฺติ เหน

อมฺนฺสฺสวฺทิฏฺฐสฺส ๒ กโรนฺติ ปณฺฑิตา

น กามนิตสฺส กโรติ โกจิ

#๑ สී. ม. ปฺลฺยจาลา ฯ ๒ สී. ย. อมฺนฺสฺสวฺทิฏฺฐสฺส ฯ ม. อมฺนฺสฺสปฺวิฏฺฐสฺส ฯ

โฏกนุตสุกฺกสุส หิ กา ติกิจฺจนาตี ฯ

กามนีตชาตกั อฏฺฐมั ฯ

---

๕ ปลาชิชาตกั

[๓๐๗] กชคฺคเมเมภิ หยคฺคมาลิกิ

รณฺุมิชาเตภิ สรภาวิสุเสภิ ๑

ธนฺคฺคหา ๒ วฏฺฏทพฺพหปฺพหาริกิ

ปรีวาริตา ตกฺกสิลา สมฺนุตโต ฯ

[๓๐๘] อภิธาวถา จุปฺปตถา จ ๓

วิวิทฺวินทิตา ๔ ว ทนฺตฺติภิ

วตฺตตชฺช ตฺมุโล โฆโส ๕

ยถา วิชฺชุตตา ชลธรสฺส กชฺชโตตี ฯ(

ปลาชิชาตกั นวมฺ ฯ

---

๑๐ ทฺติยปลาชิชาตกั ๖

[๓๐๙] ธมฺมปรีมิตํ อนนฺตปารี

ทฺปฺปสฺหิ ธงฺเกหิ สากฺกรมิว

คิริมิว อนิเลน ทฺปฺปสฺโห ๗

ทฺปฺปสฺโห ๗ อหฺมชฺช ตาทิเสน ฯ

#๑ ม. สภาภิวสุเสภิ ฯ ๒ สี. ม. ธรฺคฺคหา ฯ ๓ ม. อภิธาวถ จุปฺปตถา จ ฯ

#๔ ม. วิวิทฺวินทิตา ฯ ๕ ม. ... โฆโส ยถา วิชฺชุตตา ... ฯ

#๖ ทฺติยปลาชิชาตกั ฯ ๗ ม. ทฺปฺปสฺโห ฯ

[๓๑๐] มา พาลิย์ วิปฺปลปี ๑ น หิสฺส ตาทิสฺ

วิพฺยหเส ๒ น หิ ลภเส นิเสธกั

อาสชฺชสิ คชมิว เอกจารินั

โย ตั ปทา นพมิว โปถยิสฺสตีติ ฯ

ทฺติยปฺลายุชาตัก ทสมั ฯ

กาสาवकुโค อฏฺฐโม ฯ

ตฺสฺสุทฺทานั

วรวตฺถ วโจ ทุมปิณฺผลั

จตุโรธมฺมวริ ปฺริสฺสฺตม

ชงฺก มคธา จ ตโยคิริ นาม

คชकुวโร ชชวเรน ทส ฯ

---

๕ อฺปาหนวฺคุโค

๑ อฺปาหนชาตัก

[๓๑๑] ยถาปี กิตฺตา ปฺริสฺสฺสุปาหนา

สุขสฺส อตฺถาย ทฺขั อฺทพฺพเห

म्मมาภิตตฺตา ตลสว ปิพิตา

ตฺสฺเสว ปาเท ปฺริสฺสฺส ขาเท ฯ

#๑ ม. วิลปี ฯ ๒ สී. ย. วิพฺยหเส ฯ

[๓๑๒] เอวเมว โย ทุกกุลิโน อนริโย

คฺมุหํ วิชฺชณฺจ สฺตณฺจ อาทึย

ตเมว โส ตตฺถ สฺเตน ขาทติ

อนริโย วุจฺจตุปาหฺนุโปโมติ ๑ ฯ

อุปาหฺนชาติกํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ วิณฺณชาติกํ

[๓๑๓] เอกจินฺติโต อยมตฺโต พาโล อปริณายโก

น หิ ขุขฺเชน วาเมน โภติ สงฺกนฺตุมรหฺสิ ฯ

[๓๑๔] ปฺริสฺสํ มณฺณมานา อหํ ขุขฺชมกามยฺี

โสยฺ สงฺกฺุโต เสติ นินฺนตฺนฺติ ยถา วิณฺนติ ฯ

วิณฺณชาติกํ ทฺติยํ ฯ

---

๓ วิกฺกณฺกชาติกํ

[๓๑๕] กามํ ยหิ อิจฺฉสิ เตน กจฺฉ

วิทฺโฐสิ มมุํมฺหิ วิกฺกณฺเกน

หโตสิ ภตฺเตน สวาทีเตน ๒

โลโลว ๓ มจฺเจ อนฺุพฺนฺรมาโน ฯ

[๓๑๖] เอวมฺปิ โลกามิสโมปตฺนฺโต

#๑ ม. วุจฺจติ ทฺุปาหฺนโปโม ฯ ๒ ม. สฺวาทีเตน ฯ ๓ ม. โลโล จ ฯ

วิหุลยติ จิตฺตวสานฺวตฺตี

โส ฬยฺยติ ฌาตีสขาน มชฺฌเ

มจฺจนฺโก โสริว สสสุมาโรติ ฯ

วิกฺกณฺกชาตักํ ตติยํ ฯ

---

๔ อสิตาภูชาตักํ

[๓๑๗] ตฺวเมวทานิมกริ ๑ ยํ กาโม พุยกมา ตยิ

โสยํ อปฺปฏิสนฺธิโก ขรา ฌินฺนํว เรนุกํ ๒ ฯ

[๓๑๘] อตฺริจฺจนฺ ๓ อติโลเกน อติโลกมเทน จ

เอวํ หายติ อตฺถมฺหา อหํว อสิตาภูยาติ ฯ

อสิตาภูชาตักํ จตุตฺถํ ฯ

---

๕ วจฺจนฺขชาตักํ

[๓๑๙] สุขา ฌรา วจฺจนฺข สหิริณฺญา สโกชฺนา

ยตฺถ ภูตฺวา ปิวิตฺวา จ สเยยฺยาถิ ๔ อนฺุสฺสุโก ฯ

[๓๒๐] ฌรา นานิหฺมานสฺส ฌรา นากณฺโต มฺสา

ฌรา นาทินฺนทณฺทสฺส ปเรสํ อนิกฺกพฺพโต

เอวํ ฌิทฺทํ ทฺุรภิสมฺภวํ ๕ โก ฌรํ ปฏฺิปปชฺชตีติ ฯ

วจฺจนฺขชาตักํ ปญฺจมํ ฯ

#๑ ม. -มกริ ฯ ๒ สี. ย. เรนุกํ ฯ ๓ ม. อตฺริจฺจนํ ฯ ๔ ม. สเยยฺยาถ ฯ

#๕ สี. ย. ทฺุรภิกวํ ฯ

๖ พกชาตัก

[๑๒๑] ภาทโก วยาัย ปกชี   ทิโซ กุมุทสนุนิโก
    วุปสนุเตหิ ปกเขหิ   มนุทมนุโทว ฌายติ ฯ
[๑๒๒] นาสุส สील วิชานาถ   อนนุณาย ปัสสถ
    อเมห ทิโซ น ปาเลติ   เตน ปกชี น ผนุทตีติ ฯ
    พกชาตัก ญจฺจํ ฯ

๗ สาเกตชาตัก

[๑๒๓] โก นุ โข ภควา เหตุ   เอกจฺเจ อิช ปุคฺคเถ
    อตีว หทยํ นิพฺพาติ   จิตฺตญฺจาปี ปสึทติ ฯ
[๑๒๔] ปุพฺเพว สนฺนิวาเสน   ปจฺจุปฺปนฺนหิเตน วา
    เอวนตฺ ฌายเต เปมํ   อุปฺปลัว ยโถทเกติ ฯ
    สาเกตชาตัก สตุตมํ ฯ

๘ เอกปทชาตัก

[๑๒๕] อิงฺฆ เอกปทํ ตาต   อเนกคฺคฺคปทสุตฺติ ๑
    กิญฺจิ สฺงคฺคหิตํ พฺรุหิ   เยนคฺเถ สาธเยมเส ฯ
[๑๒๖] ทกฺเขยฺเยกปทํ ตาต   อเนกคฺคฺคปทสุตฺติ
    ตณฺจ สึเลน สัยฺยตฺตํ   ขนฺติยา อุปฺปาทิตํ

#๑ สี. ย. -ปทนิสฺสิตํ ฯ

อัม มิตุเต สุขาเปตุ อมิตฺตานํ ทุขาย วาติ ๑ ฯ

เอกปทชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

๕ หริตมาตชาตัก ๒

[๓๒๗] อาสีวิสุมปี มํ สนฺตํ ปวิฏฺฐํ กุมินามุขํV

รฺจุจเต หริตมาตา ยํ มํ ขาทนฺติ มจฺจกา ฯ

[๓๒๘] วิลุมฺปเตว ปฺริโส ยาวสฺส อุปกปฺปติ

ยทา จณฺเณ วิลุมฺปนฺติ โส วิลฺลฺลฺโต วิลุมฺปตีติ ฯ

หริตมาตชาตัก นวมํ ฯ

๑๐ มหาปิงฺกลชาตัก

[๓๒๙] สพฺโพ ชโน หีสิโต ปิงฺกลเณ

ตสฺมี มเต ปจฺจยํ ๓ เวทยนฺติ

ปิโย นฺ เต อาสิ อกณฺหนนฺตฺโต

กสฺมา นฺ ตฺวํ โรทสิ ทฺวารปาล ฯ

[๓๓๐] น เม ปิโย อาสิ อกณฺหนนฺตฺโต

ภายามิ ปจฺจจากมฺนาย ตสฺส

อิโต คโต หีเสยฺย มจฺจราชํ

โส หีสิโต อาเนยฺย ปฺน อธิ ฯ

[๓๓๑] ททฺโธ วาสฺสเสหิ สิตฺโต ฆณฺฐเตหิ โส

#๑ ม. จาติ ฯ ๒ ม. หริตมณฺฑุกชาตัก ฯ ๓ ม. ปจฺจยา ฯ

ปริกขิตตา จ สภา ภูมิ มา ภา ยี นาคมิสฺสตีติ ๑ ฯ

มหาปิณฑลชาตัก ทสมิ ฯ

อุปาหนวคฺโค นวโม ฯ

ตสฺสทุทานิ

วรฺุปาหน ขุชฺช วิกณฺณโก

อสีตากรุย ปณฺจมวจฺจนโ

ทิจ เปมวรุตฺตม เอกปท

กุมินามุข ปิณฑลเกน ทส ฯ

---

๑๐ สิกาลวคฺโค

๑ สพฺพทาจิชตัก

[๓๓๒] สิกาลอ มานถุโธ จ ปรีวารเณ อตุลโก

ปาปฺณิ มหตี ภูมิ ราชาสิ สพฺพทาจินิ ฯ๑

[๓๓๓] เอวเมว มนุสฺเสสฺ โย โหติ ปรีวารวา

โส หิ ตตฺถ มหา โหติ สิกาลอ วีย ทาจินนฺติ ฯ

สพฺพทาจิชตัก ปจฺมि ฯ

#๑ สี่. อัย ปจฺฉิมคาคาน ทิสฺสตี ฯ

๒ สุนขชาตกั

[๓๓๔] พาโล วตายั สุนโฆ โย วรตุตัง น ขาหติ
พนุรนา จ ปโมเจยฺย ๑ อสิโตว ๒ ฆริ วเซ ๑
[๓๓๕] อญฺจิตัง เม มนสมิ เม อโถ เม หทยเ กตัง
กาลญจ ปฏิกงฺขามิ ยาว ปสฺสุปฺตฺตฺชโนติ ๓ ๑
สุนขชาตกั ทุตฺติยั ๑

๓ กุตุตฺติลชาตกั

[๓๓๖] สตฺตตฺตฺนฺตึ สุมฐุริ รัมณเยยฺยึ อวาจยึ
โส มํ รงฺกมฺหิ อเวหติ สรณํ เม โหหิ โกสิย ๑
[๓๓๗] อหํ ตัง สรณํ สมฺม อหฺมาจฺริยปฺชโก
น ตัง ชยิสฺสตี สิสุโส สิสุสฺมาจฺริย เซสฺสตีติ ๑
กุตุตฺติลชาตกั ตุตฺติยั ๑

๔ วิคตฺติจฺจนชาตกั

[๓๓๘] ยํ ปสฺสตี น ตัง อิจฺฉตี ยญฺจ น ปสฺสตี ตัง กิร อิจฺฉตี
มญฺญามิ จิริ จริสฺสตี น หิ ตัง ลจฺฉตี ยํ โส อิจฺฉตี ๑
[๓๓๙] ยํ ลภตี น เตน ตฺสฺสตี ยํ [๔] ปตฺถเถติ ลภุํ หิเพติ
อิจฺฉา หิ อนนฺตโกจฺรา วิคตฺติจฺจนํ น โม กโรมเสตี ๑
วิคตฺติจฺจนชาตกั จตุตฺถํ ๑

#๑ ม. ปมฺญเจยฺย ๑ ๒ ม. อสิโต จ ๑ ๓ ม. - ปสฺสุปฺตฺตฺชโน ๑ ๔ ม. จ ๑

๕ มุลปริยายชาตัก

[๓๔๐] กาโล ฆตติ ภูตานิ สพุพานว สหุตตนา

โย จ กาลฆโต ภูโต ส ภูตปจนี ปจิ ฯ

[๓๔๑] พหุณี นรสีทานิ โลมทานิ พุรหฺวานิ จ

ทีवासฺ ปฏิมุกฺกานิ โกจิ เทเวตฺถ กณฺณวาติ ฯ

มุลปริยายชาตัก ปณฺจมี ฯ

๖ พาโลวาทชาตัก ๑

[๓๔๒] หนตุวา ฆตุวา ๒ วริตุวา จ เทติ ทานํ อสยฺยโต

อีทิสํ ภตฺตํ ภูชฺฆมาโน ส ปาปมฺุปฺลิมฺปติ ๓ ฯ

[๓๔๓] ปฺุตตทารมฺปิ เจ หนตุวา เทติ ทานํ อสยฺยโต

ภูชฺฆมาโนปิ สปฺปฺลฺโย น ปาปมฺุปฺลิมฺปตฺติ ๓ ฯ

พาโลวาทชาตัก ๑

๗ ปาทนฺชลิชาตัก

[๓๔๔] อทฺธา ปาทนฺชลิ สพุเพ ปญฺญา ย อติโรจติ

ตถา หิ โอฏฺฐํ ภูชฺติ อุตฺตริ นฺน ปสฺสติ ฯ

[๓๔๕] นายํ ฐมฺมํ อฐมฺมํ วา อตฺถานตฺถญฺจ พุชฺชติ

#๑ สี่. เตโลวาทชาตัก ฯ ๒ ม. ฆตุวา ฯ ๓ สี่. ย. ปาเปน ฯ

อญญตฺร โอฏฺฐนินฺพิโกคา นายิ ชานาติ กิญจนฺนุติ ฯ

ปาทญฺชลิชาตัก สุตฺตมํ ฯ

---

๘ กีสฺโกปมชาตัก

[๓๔๖] สพฺเพหิ กีสฺโก ทิฏฺฐโ จิ เนวตฺถ วิจิกิञฺจถ

น หิ สพฺเพสุ จานฺเนสุ สารถิ ๑ ปริปุจฺฉนฺโต ฯ

[๓๔๗] เอวํ สพฺเพหิ ฉาเนหิ เยสํ ชมฺมา อชานิตา

เต เว ชมฺเมสุ กञฺจนฺติ กีสฺกสมฺมิว ภาตโรติ ฯ

กีสุโกปมชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

---

๙ สาลกชาตัก

[๓๔๘] เอกปฺุตฺตโก ภวิสฺสตี

ตฺวญฺจ โน หฺเสสฺสตี อีสฺสโร กุเล

โอโรห ทุมฺสฺมา สาลก

เอหิ ทานิ ฆรฺกํ วชฺเมเส ฯ

[๓๔๙] นนฺ มํ สุหฺทโยติ ๒ มญฺฉตี

ขญฺจ มํ หนฺตี เวพฺพญฺจฺจยา

ปุกฺกมฺพวเน รามเส

คจฺฉ ตฺวํ ฆรฺกํ ขถาสฺขนฺติ ฯ

สาลกชาตัก นวมํ ฯ

#๑ ม. สารถิ ฯ ๒ ส. ย. นนฺ มํ หทฺยติ ฯ

๑๐ กปีชาตก

[๓๕๐] อัย อิติ อุปสมตญเม รโต

ส ตัญจติ สิริรภเยน อทุริโต ๑

หนุท อัย ปวิสคัม อการก

วิเนตุ สัตถ์ ทรณญ เกวลี ฯ

[๓๕๑] นาย อิติ ๒ อุปสมตญเม รโต

กปี อัย ทุมพรสาขโคจโร ๓

โส ทุสโก โรสโก จาปี ชมโม

สเจ เวช อิมมปิ ทุสเย ฆรณติ ๔ ฯ

กปีชาตก ทสม ฯ

สคาลวคโค ทสโม ฯน

ตสุสุททาน

อด ราช สคาลวโร สุนโข

ตถา โกสิย อิจจติ กาลฆโส

อด ทานวโรฎฐปี สารธินา

ปุนมปวนญจ สิริรภปี ทส ฯ

#๑ ม. อัญญโต ฯ ๒ ม. อิติ ฯ ๓ ส. ม. ทุมพรสาขโคจโร ฯ ๔ ม. สเจ เวชมมปิ

#ทุสเยย ฆรณติ ฯ

สุตฺต ขุ. ชาตกั(๑) :เอก-จตุตถาสัณนิปาตชาตกั - หน้าที่ 98

วคฺคทฺทานั ฯ

ทพฺพหณฺจ วคฺคั อปเรณ สนฺถวั

กถฺยฆณวคฺคาสทิสสั จ รุหํ

นตฺตทพฺพหิ พิรณตฺถมฺภกา ปุณ

กาสาวุปาหนสึคาลเกณ ทสสตี ฯ

ทฺกนึปาตํ นึฏฺจิตฺตํ ฯ

ติกนิปาตชาตก

๑ สงกปฺปวคฺโค

๑ สงกปฺปราคชาตก

- [๓๕๒] สงกปฺปราคโธเตน   วิตกุกนิตีเตน จ
    เนवालงกตภเทรณ ๑   (น) อุตฺถการกเตน จ ๑
- [๓๕๓] น กณฺณายตมุตฺเตน   นปี ๒ โมรูปเสวินา
    เตนมฺหิ หทเย วิทุโธ   สพฺพงฺคปริทาหิณา ๑
- [๓๕๔] อาเวชณฺจ น ปสฺสามิ   ยโต รุหิรมสฺสเว
    ยาว อโยนิโส จิตฺตํ   สยํ เม ทุกฺขมาภตฺนฺติ ๑
    สงกปฺปราคชาตกํ ปจฺมํ ๑

๒ ติลมฺภูจิชตก

- [๓๕๕] อชฺชาปี เม ตํ มนฺติ   ยํ มํ ตวํ ติลมฺภูจิชยา
    พาหายํ มํ กเหตุวาน   ลภูจิชยา อนุตฺตลยิ ๑
- [๓๕๖] นนฺุ ชีวิตฺเต น รมฺสิ   เยนาสี พุราหุมนฺนาคโต
    ยํ มํ พาหา กเหตุวาน   ติกฺขตฺตํ อนุตฺตลยิ ๑
- [๓๕๗] อริโย อนริยํ กุพฺพิ ๓   โย ทณฺเฑน นิสฺเสหติ
    สาสนํ ตํ ๔ น ตํ เวรํ   อิติ นํ ปณฺฑิตา วิทูติ ๑
    ติลมฺภูจิชตกํ ทฺติยํ ๑

#๑ ม. นาลงกเตน ภเทรณ ๑ ๒ ม. นานปี ๑ ๓ ม. กุพฺพนฺตํ ๑ สී. ย. กุพฺพานํ ๑

#๔ สී. สาสนตฺถํ ๑

๓ มณิกณฺจชาตก

- [๓๕๘] มมนุนปานํ วิปุลํ อุพาริ
อุปฺปชชตีมสฺส มณิสฺส เหตุ
ตฺนฺเต น ทสฺสํ อติยาจโกติ
น จาปี เต อสฺสมมากมิตฺสํ ฯ
- [๓๕๙] สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
ตาเสสิมํ เสถํ ยาจมาโน
ตฺนฺเต น ทสฺสํ อติยาจโกติ
น จาปี เต อสฺสมมากมิตฺสํ ฯ
- [๓๖๐] น ตํ ยาเจ ยสฺส ปิยํ ชิกิเส ๑
เทสฺโส โหติ อติยานาย
นาโค มณิํ ยาจิตฺโต พฺราหฺมณฺณ
อทสฺสนํเยว ตทชฺชคฺคมาตี ฯ
มณิกณฺจชาตกํ ตติยํ ฯ

๔ กุณฺฑกกุณฺฑินฺนฺชวชาตก

- [๓๖๑] กุฑฺวา ตินฺนปฺริมาลํ กุฑฺวา อาจามกุณฺฑกํ
เอตํ เต โภชนํ อาสิ กสฺมาทานิ น กุณฺชสิ ฯ
- [๓๖๒] ยตฺถ โปถํ น ชานนฺติ ชาติยา วินฺเยน วา
ปหุํ ๒ ตตฺถ มหาพฺรหฺเม อปี อาจามกุณฺฑกํ ฯ
- #๑ ม. กิสิเส ฯ ๒ ม. พหุํ ฯ ลี. ย. พหุํ ฯ

[๓๖๓] ตฺวณฺจ โข มํ ปชานาสี ยาทิสายํ หยตุตโม
ชานนุโต ชานมคम्म น เต ภกขามิ กุณฺทกนฺติ ฯ
กุณฺทกกุณฺตินิฐวชาตกั จตุตถํ ฯ

---

๕ สุกชาตกั

[๓๖๔] ยาว โส มตฺตมณฺเณวสิ โภชนสฺมี วิหฺงคโม
ตาว อทฺธานมาปาที มาตฺรณฺจ อโปสยิ ฯ
[๓๖๕] ยโต จ โข โส ๑ พหุตรํ โภชนํ อชฺฌวาทริ ๒
ตโต ตตฺถเวว ลํสีที อมตฺตณฺเณว หิ โส อหุ ฯ
[๓๖๖] ตสฺมา มตฺตณฺเณวตา สาธุ โภชนสฺมี อคิทฺฐิตา ๓
อมตฺตณฺเณว หิ ลีทนฺติ มตฺตณฺเณว ๔ น ลีทเรติ ฯ
สุกชาตกั ปณฺจมํ ฯ

---

๖ ชรุทปานชาตกั

[๓๖๗] ชรุทปานํ ขณฺมานา วาณิชา อุกทตฺถิกา
อชฺฌกคฺคํสุ อโยโลหํ ๕ คิปฺปสีสณฺจ มานโย
รชตํ ชาตฺรปณฺจ มุคฺตา เวพฺพริยา พหุ ฯ
[๓๖๘] เต จ เตน อสนฺนคฺคฺชฺชา กิโยโย กิโยโย ขณฺนิสุ เต ๖
ตตฺถปาสีวิโส โฆโร ๗ เตชสี เตชสา หนฺนิ ฯ

#๑ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ ลี. ย. อชฺฌปาหริ ฯ ๓ ม. อคิทฺฐิตา ฯ ๔ ม. จ ฯ
#๕ ม. อชฺฌกคम्म อยลํ โลหํ ฯ ๖ ลี. อขานิสฺสุ ฯ ม. อขานิสฺสุ ฯ ๗ ลี. ม.
#เต ตตฺถปาสีวิโส โฆโร ฯ

[๓๖๕] ตสฺมา ขณ นาทิกฺขณ อติกฺขاتمฺหิ ปาปํ

ขณเนน ๑ ฐนํ ลทฺฐิ อติกฺขาเตน นาสิตนฺติ ฯ

ชรูทฺปานชาตักํ ญฺจํ ฯ

---

๗ ความฉินฺทชาตัก

[๓๗๐] นายํ ฆรณํ กุสโล โลโล อยํ วสิมฺโข

กตํ กตํ โข ปทฺฐเสยฺย เอวํมมมิมํ กุถํ ฯ

[๓๗๑] นยิทํ จิตฺตวโถ โลมํ นายํ อสุสาสโก มิโก

สตุถํ ๒ เม ชนสนฺเชน นายํ กิณฺจ วิชานติ ฯ

[๓๗๒] น มาตริ ปิตริ วา ภาตริ ภคินี สกํ

ภเรยฺย ตาทีโส โปโส สิกฺจํ ๓ ทสฺเรณ เมติ ฯ

ความฉินฺทชาตักํ สตุถมํ ฯ

---

๘ มนฺธราตฺรราชชาตัก

[๓๗๓] ยาวตา จนฺทิมสุริยา (ปฺริหรนฺติ) ทิสา ภนฺติ วิโรจนา

สพฺเพว ทาสา มนฺธราตุ เย ปาณา ปจฺวิสุสิตา ฯ

[๓๗๔] น กหาปณฺวสุเสน ติตฺติ กามesu วิชฺชติ

อปฺปสุสาทา ทฺฐา กามา อิติ วิญฺญา ย ปณฺทิตฺโต ฯ

[๓๗๕] อปี ทิพฺเพสุ กามesu รัตตี โส นาริศจฺจติ

#๑ ม. ขาเตน จ ฯ ๒ ม. สิกฺจํ ฯ ๓ ส. สตุถํ ฯ

ตณฺหกุขยรโต โหติ สมฺมาสมพุทฺธสาวโกติ ฯ

มนุชาตุราชชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ ติริติวจฺจชาตัก ๑

[๓๗๖] นยิมสฺส วิชฺชามยฺมตฺถิ กิณฺจิ

น พนฺธโว โน ปน เต สหาโย

อถ เกน วณฺเณน ติริติวจฺจโน ๒

เตทณฺฑโก ภูณฺชติ อคฺคปิณฺฑํ ฯ

[๓๗๗] อาปาสุ เม ยฺพุทฺธปราชิตสฺส

เอกสฺส กตฺวา วิวนสฺมิ โฆเร

ปสฺสาร์ยิ กิจฺจกตสฺส ปาณิ

เตนุทฺธตารี ทฺขสมฺปเรโต ฯ

[๓๗๘] เอตสฺส กิจฺเณน อิทานุปฺตฺโต

เวยฺยาสีโน ๓ วิสย ชีวโลก

ลาภารโห ตาต ติริติวจฺจโน

เทถสฺส โภกํ ยชิตญฺจ ๔ ยณฺณนฺติ ฯ

ติริติวจฺจชาตัก นวมํ ฯ

#๑ ม. ติริฏ ... ฯ ๒ ม. ติริฏาวจฺจโน ฯ ๓ ส. เวสยโน ฯ ม. เวสยโน วิสยา ฯถ

#๔ ม. ยชตญฺจ ฯ ส. ย. ยชตญฺจ ฯ

๑๐ พุตชาตกั

- [๓๗๕] ยสฺสตุถา ทูรมายนฺติ อมิตฺตมปี ยาจิตฺตุ
ตสฺสทฺทสฺสทฺ หุโต มา เม กุชฺฌ รเถสภ ๗
- [๓๗๖] ยสฺส ทิวา จ รตฺโต จ วสฺมายนฺติ มาณวา
ตสฺสทฺทสฺสทฺ หุโต มา เม กุชฺฌ ๑ รเถสภ ๗
- [๓๗๗] ททามิ เต พุราหุณฺณ โรหิณฺณํ
ควํ สหสฺสํ สห ปุํกเวณ
ทฺโต หิ ทฺตสฺส กถํ น ทชฺชํ
มยฺมปี ตสฺเสว ภวาม ทฺตาทิ ๗
พุตชาตกั ทสํ ๗
สงฺกปฺปวคฺโค ปจโม ๗

ตสฺสทฺททานํ

อุสฺสการวโร ติลมฺภูจิ มณิ
หยราช วิหฺงคม อาสีวิโส
ชนสนฺธ กหาปณฺวสฺส ปุณ
คิริติ ๒ ปุณ ทฺตาวเรน ๓ ทส ๗

#๑ สี่. ย. กุชฺฌิ ๗ ๒ ม. คิริภู ๗ ๓ ม. ทฺตาวเรน ๗

๒ ปทุมวคฺโค

๑ ปทุมชาตก

[๓๘๒] ยถา เกสา จ มสฺส จ   ฉินฺนํ ฉินฺนํ วิรุหติ
    เอวํ รุหตุ เต นาสา   ปทุมํ เทหิ ยาจิโต ฯ
[๓๘๓] ยถา สตริกํ วิชฺ   เขตฺเต วุตฺติ วิรุหติ
    เอวํ รุหตุ เต นาสา   ปทุมํ เทหิ ยาจิโต ฯ
[๓๘๔] อุโภปี วิลปนฺเตเต ๑   อปี ปทุมานิ ทสฺสติ
    วชฺชํ วา เต น วา วชฺชํ   นตฺถิ นาสาย รุหนา
    เทหิ สมฺม ปทุมานิ   ปทุมมา เม เทหิ ยาจิโตติ ๒ ฯ
    ปทุมชาตกํ ปจฺมํ ฯ

๒ มุทฺปาณิชาตก

[๓๘๕] ปาณิ เจ มุทฺโก จสฺส   นาโค จสฺส สฺการีโต
    อนฺธกาโร จ วสฺเสยฺย   อถ นฺน ตทา สียา ฯ
[๓๘๖] อนลา มุทฺสมุภาสา   ทฺปฺปุรา ตา นทีสฺมา
    สีทฺนฺติ นํ วิทิตฺวาน   อารกา ปรีวชฺชเย ฯ
[๓๘๗] ยํ เอตา อุปเสวนฺติ   ฉนฺทสา วา ธเนน วา
    ชาตเวโทว สณฺจานํ   จิปฺปํ อนฺททฺนฺติ นนฺติ ฯ
    มุทฺปาณิชาตกํ ทฺติยํ ฯ

#๑ ม. ปลปนฺเตเต ฯ ๒ ม. อหํ ยาจามิ ยาจิโต ฯ

๓ จุลลปโลภนชาตกั

[๓๘๘] อภิขุชมานเน วาริสฺมี สยั อาคมฺม อิทฺธิยา
มิสฺสีภาวิตฺติยา คนฺตุวา สัสีทสิ มหณฺณเว ฯ
[๓๘๙] อวภูฏฺณี มหามายา พุรฺหุมาจิริยวิโกปนา
สีทฺนฺติ นั วิทิตฺวาน อารกา ปรีวชฺชเย ฯ
[๓๙๐] ยัเอตา อุปเสวณฺติ จนนฺทสา วา ฐเนน วา
ชาตเวโทว สณฺจานั จิปปั อนฺนทฺนฺติ นนฺติ ฯ
จุลลปโลภนชาตกั ตติยั ฯ

๔ มหาปนาทชาตกั

[๓๙๑] ปนาโท นาม โส ราชา ยสฺส ยูโป สุวณฺณโย ๑
ติริยั โสพสุพฺเพโธ อุจฺจมาหุ ๒ สหสฺสธา ฯ
[๓๙๒] สหสฺสกณฺโฑ สตเคณฺฑุ ฐชาลุ หริตามโย
อนจฺจุ ตตฺถ คนฺธพฺพา จ สหสฺसानิ สตฺตธา ฯ
[๓๙๓] เอวเมตํ ตทา อาสิ ยถา ภาสสิ ภาทฺทชิ
สกุโก อหํ ตทา อาสิ เวยฺยาวจฺจโร ตวาติ ฯ
มหาปนาทชาตกั จตุตฺถั ฯ

๕ ขุรปฺปชาตกั

[๓๙๔] ทิสฺวา ขุรปฺเป ฐนฺเวคนฺนฺเน

#๑ ม. สุวณฺณโย ฯ ๒ ม. อุทฺธมาหุ ฯ

ขกุเค คหิเต ๑ ติจิเณ เตลโรเต

ตสุมี ภยสุมี มรเณ วิรูปุเห ๒

กสุมา นุ เต นาหุ ฌมภิตตติ ๑

[๓๕๕] ทิสวา ขุรูปเป ฌนุเวคนุเน

ขกุเค คหิเต ๓ ติจิเณ เตลโรเต

ตสุมี ภยสุมี มรเณ วิรูปุเห ๔

เวท อลตถิ วิปูลิ อุพาริ ๑

[๓๕๖] โส เวทชาโต อชฌภวี อมิตเต

ปุพเพว เม ชีวิตมาสิ จตติ

น หิ ชีวเต อาลยิ กุพพมานิ

สุโร กยิรา สุรกีจจิ กทาจิติ ๑

ขุรูปุชาตกิ ปณจมิ ๑

---

๖ วาตคกุสนิฐวชาตกิ

[๓๕๗] เยนาสิ กิตฺติยา ปณฺฑุ เยน ภตฺติ น รุจฺจติ

อฺย โส อากฺโต ภตฺโต ๕ กสุมาทานิ ปลายสิ ๑

[๓๕๘] นฺโฆ ๖ ปนาทิกเนว สนฺถโว นาม ชายติ

ยโส หายติ อิตฺถินิ ตสุมา ตาต ปลายหิ ๗ ๑

[๓๕๙] ยสฺสสินิ กุเล ชาตฺติ อากฺติ ๘ ยา น อิจฺฉติ

#๑-๓ ม. คหิเต ๑ ๒-๔ ม. วิรูปุเห ๑ ๕ สี. ตาโต ๑ ม. ภตฺตา ๑ ๖ สี. ม. สเจ ๑

#๗ ม. ปลาหยหิ ๑ ๘ สี. ม. อากฺติ ๑

โศจตี จิรตตาย วาตคคมิว กทุรกีติ ๑ ฯ

วาตคคสินฺชวชาตก ฌฏฺฐิ

---

๗ สุวณฺณกกุกฺกชาตก ๒

[๔๐๐] สิงฺคี มิโค อายตจกฺขุเนตฺโต

อฏฺฐิตฺตโจ วาริสโย อโลโม

เตนาภิภูโต กปณฺ รุทามิ

มาแหวมํ ปาณสมฺ ชเหยย ฯ

[๔๐๑] อยฺย น ตํ ชหิสฺสามิ กุณฺชริ สฏฺฐิจิหายนํ ๓

ปรจฺพยา จาตุรฺนตฺตาย สฺสปิโย โหสิ เม ตฺวํ ฯ

[๔๐๒] เย กุฬิรา สมฺททสมฺ กงฺกาย ยมฺนายนํ ๔ จ

เตสํ ตฺวํ วาริโซ เสฏฺฐโจ มฺลฺยจ โรทนฺตฺติยา ปตฺตินฺติ ฯ

สุวณฺณกกุกฺกชาตก สตฺตมํ ฯ

---

๘ อารามทฺตสฺกชาตก

[๔๐๓] โยเมตฺถจ สเมตฺตานํ ๕ อหฺวา เสฏฺฐสมฺมโต

ตฺตสฺสายํ เอทิสฺสิ ปญฺญา กิเมว อิตฺรา ปชา ฯ

[๔๐๔] เอวเมว ตฺวํ พุรฺหฺเม อนนฺถาย วินินฺทสิ

กถํ หิ มฺลํ อทิสฺวา ๖ รุกฺขํ ชณฺญา ปตฺติฏฺฐิตํ ฯ

#๑ สฺ. กุณฺทลฺ ๑ ม. ภทฺทลฺ ๑ ๒ ม. กกุกฺกชาตก ๑ ๓ สฺ. ย. กุณฺชริสฏฺฐิจิหายน ฯ

#๔ สฺ. ย. นมฺมทฺาย ๑ ๕ สฺ. ม. โย เว สพฺพสมฺตฺตานํ ๑ ๖ ม. กถํ มฺลํ อทิสฺวาน ฯ

[๔๐๕] นานํ ตูเมห วินินฺทามิ   เย เจตถ ๑ วานรา วเน
    วิสุตเสโน ๒ จ การโยห   ยสุตตถา รุกฺขโรปกาทิ ฯ
    อารามทฺสกชาตกํ อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ สุชาตชาตก ๓

[๔๐๖] นหิ วมฺเณน สมฺปนฺนา   มณฺชฺกา ปิยทฺสสนา
    ขรฺวจา ปิยา โหนฺติ   อสฺมี โลเก ปรมฺหิ จ ฯ
[๔๐๗] นนฺุ ปตฺสสิมํ กามิ   ทฺพพณฺณํ ติลกาหตํ
    โกกิลํ สณฺหฺวาเจน   พหฺนํ ปาณินํ ปิยํ ฯ
[๔๐๘] ตสฺมา สขิลฺวาจสฺส   มนฺตภาณิ อนุทฺธโต
    อตฺถํ รมฺมณฺจ ทิเปติ   มชฺรฺนตฺสส ภาสิตนฺติ ฯ
    สุชาตชาตกํ นวมํ ฯ

---

๑๐ อฏฺฐกชาตก

[๔๐๙] สพฺเพหิ กิร ฅาตีหิ   โกสิโย อิสฺสโร กโต
    สเจ ฅาตีหิ อนุณฺญาโต ๔   ภณฺเฑยฺยาหํ เอกวาจิกํ ฯ
[๔๑๐] ภณฺ สมฺม อนุณฺญาโต   อตฺถํ รมฺมณฺจ เกวลํ
    สนฺติ หิ ทหฺรา ปกฺขิ   ปณฺณวณฺุโต ชฺวตินฺธฺรา ฯ
[๔๑๑] น เม รุจฺจติ ภทฺทํ โว   อฏฺฐกสฺสาภิเสจฺนํ
#๑ สී. ม. เย จญฺเย ฯ ๒ ม. วิสเสโน ว ฯ ๓ ม. สุชาตชาตกํ ฯ
#๔ สී. ยฺ. ฅาตีหฺนุณฺญาโต ฯ

อกกฤษส มุขิ ปสส กถิ กุทโธ กริสสตีติ ฯ

อุลลชชาตัก ทสมิ ฯ

ปทุมวคโค ทุติโย

ตสสุททานิ

ปทุมุตตม นาคสิริวิหยโน

สมหณณว ยูป ชุรปโปวโร

อถ ภททลล กุณชร รุกข ปุณ

ชรวาจ อุลลกวเรน ทส ฯ

-----
๓ อุทปานทุสทวคโค ๑

๑ อุทปานทุสทชชาตัก

[๔๑๒] อารณณกสส ๒ อิติโน จิริ รตติ ตปสสิโน

กัจจนกต อุทปานิ กถิ สมม อปาหสิ ๓ ฯ

[๔๑๓] เอส รมโม สิคาลานิ ยิ ปวิคฺวา โอิททามเส

ปีตุปีตามหิ รมโม น ติ อุชฺฐมาตุมรหสิ ฯ

[๔๑๔] เขสิ โว เอทิสฺ รมโม อรมโม ปน กิทิโส

มา โว รมมิ อรมมิ วา อททสาม กุทาจนนฺติ ฯ

อุทปานทุสทชชาตัก ปจมิ ฯ

#๑ ม. อุทปานวคค ฯ ๒ ม. อรณณกสส ฯ ๓ ส. ม. อวาหสิ ฯ

๒ พุยกุมชาตกั

[๔๑๕] เยน มิตฺเตน สัศคฺคา โยคกฺเขโม วิหียติ
 ปุพฺเพวชฺฌาภวณฺตสฺส รกฺเข อกฺขีว ปณฺฑิโต ฯ

[๔๑๖] เยน มิตฺเตน สัศคฺคา โยคกฺเขโม ปวทฺตติ
 กเรยฺยตฺตสมํ วุตฺตี สพฺพกิจฺเจสุ ปณฺฑิโต ฯ

[๔๑๗] เอถ พุยกฺมา นินฺตฺตโวห ปจฺจุเปถ ๑ มหาวนํ
 มา โน ๒ วนํ ฉินฺหิ นิพฺยคฺฌํ พุยกฺมา มาहेสุ นิพฺพนาติ ฯ
 พุยกฺมชาตกั ทฺติยํ ฯ

๓ กจฺฉปชาตกั

[๔๑๘] โโก นฺว ทฺตฺตทกฺโตว ๓ ปฺรหตฺโตว พฺราหฺมโณ
 กหนฺนุ กิกขํ อจฺริ กํ สทฺธํ อุปสงฺกมิ ฯ

[๔๑๙] อหํ กปิสฺมิ ทฺมฺเมโธ อนามาสาณิ อามสี
 ตฺวํ มํ โมจย ภทฺทนฺเต มฺตฺโต กจฺเจยฺย ปพฺพตํ ฯ

[๔๒๐] กจฺฉปา กสฺสปา โหนฺติ โโกณฺทญฺญา โหนฺติ มกฺกฏํ
 มฺยจฺจ กสฺสป โโกณฺทญฺญํ กตํ เมถุนกํ ตยาติ ฯ
 กจฺฉปชาตกั ตฺติยํ ฯ

๔ โถลชาตกั

[๔๒๑] กายํ พลาภา สิจินิ โจรี ลฺงฺมิปิตามหา ๔
 #๑ สี. ย. ปจฺจเมถ ฯ ๒ ม. อัย สทฺโท นตฺถิ ฯ ๓ ม. อฺทฺธิตฺกฺโตว ฯ
 #๔ ม. ลฺงฺมิปิตามหา ฯ

โอรัง พลาเก อากจณ จณโท เม วายโส สขา ฯ
[๔๒๒] นานัง พลากา สีจินี อหัง โกลลสมิ วายโส
อกตวา วณัง ตยหัง ปสฺส ลูโนสมิ อากโต ฯ
[๔๒๓] ปุณ ปาปชชสี สมม สีลํ หิ ตว ตาทิสํ
นหิ มานุสสิกา ๑ โภกา สุภุชชา โหนติ ปกฺขินาติ ฯ
โกลลชาตกํ จตุตถํ ฯ

---

๕ รุจิริชาตกํ

[๔๒๔] กายัง พลากา รุจिरา กากนินฺนทสมิ ๒ มจฺจติ
จณโท กาโก สขา มยหัง ยสฺส ๓ เจตํ กุลาวกํ ฯ
[๔๒๕] นนุ มํ สมม ชานาสิ ทิช สามกโกชนํ
อกตวา วณัง ตยหัง ปสฺส ลูโนสมิ อากโต ฯ
[๔๒๖] ปุณ ปาปชชสี สมม สีลํ หิ ตว ตาทิสํ
นหิ มานุสสิกา ๔ โภกา สุภุชชา โหนติ ปกฺขินาติ ฯ
รุจิริชาตกํ ปญจมํ ฯ

---

๖ กุรุชฺรมมชาตกํ

[๔๒๗] ตว สทฺชญจ สีลญจ วิทิตฺวาน ชนาธิป
วณฺณํ อญฺชนวณฺเณน กาลิงฺกสมิ วินิมฺหเส ๕ ฯ
#๑-๔ ม. มานุสสิกา ฯ ๒ สี. ม. กากนินฺนทสมิมจฺจติ ฯ ๓ สี. ย. ตสฺส ฯ
#๕ ม. นินิมฺหเส ฯ

[๔๒๘] อนุนภจจา จ ภจจา จ โยธ อุทุทิสฺส คจฺจติ

สพฺเพเต อปฺปฏิภฺจิปฺปา ปุพฺพจริยวโจ อิทํ ฯ

[๔๒๙] ททามิ โว พุราหุมนฺนา นาคเมตฺถิ

ราชาเรหิ ราชโกคฺคิ ๑ ยสฺสสินิ

อลงฺกตํ เหมชาลาภินฺนํ

สสารถิ ๒ คจฺจถ เยนกามนฺติ ฯ

กฺรุชฺชมฺชาตกั ฦจฺจํ ฯ

---

๗ โรมชาตกั

[๔๓๐] วสฺसानิ ปญฺญาส สมาริกานิ

วาสิมฺหิ เสตสฺส กุหาเย โรมก

อสงฺกมานา อภินิพฺพุตจิตฺตา ๓

หตฺถตฺตมายนฺติ ๔ มมณฺฑชา ปุเร ฯ

[๔๓๑] เตทานิ วฏฺกงฺก ๕ กิมตฺถมฺสฺสูกา ๖

ภชฺชนฺติ อญฺฉิ คิริกนฺทริ ทิชา

นนุ น มณฺญนฺติ มมฺ ยถา ปุเร

จิริมฺปวฺภูจฺจา อถวา น เต อิเม ฯ

[๔๓๒] ชานาม ตํ น มยฺ สมนฺพฺหา ๗

เสวาว ตฺวํ เต มยฺมสฺม นนฺเย ๘

#๑ ม. ราชโกคฺคิ ฯ ๒ ม. สสารถิ ฯ ๓ ม. อภินิพฺพุตจิตฺตา ฯ ๔ ม. หตฺถตฺตมายนฺติ ฯ

#๕ ส. ม. วฏฺกงฺก ฯ ๖ ม. กิมตฺถมฺสฺสูกา ฯ ๗ ม. สมนฺพฺหา ฯ ๘ ม. นนฺเย ฯ

จิตตลยจ เต อสมิ ชเน ปทุญจ

อาชีวก ๑ เตน ตั อุตตสามาติ ฯ

โรมชาติกั สตุตมัม ฯ

๘ มหิตชาติกั ๒'

[๔๓๓] กิมตุถมภิสนุชาย ๓   ลหุจิตตลส พุทธิโน ๔

สพพกามททสุเสว ๕   อิมั ทุกขั ติติกขลสิ ฯ

[๔๓๔] ลิงเคน นีหราชเต ๖   ปทสาว อธิญจห

ภियโย พาลา ปกุกุญญยั ๗   โน จสส ปฏิสเชโก ฯ

[๔๓๕] มเมวายั มลลมาโน   อญญเปวั ๘ กริสสตี

เต นั ตตุถ วธิสสนุติ   สามี มุตติ ภวิสสตีติ ฯ

มหิตชาติกั อญจมัม ฯ

๙ สตปตตชาติกั

[๔๓๖] ยถา มานวโก ปนุเถ   ลิกาลี วนโคจรี

อตุถกามั ปเวเทนุติ   อนตุถกามาติ มลลลติ

อนตุถกามั สตปตตัม   อตุถกาโมติ มลลลติ ฯ

[๔๓๗] เอวเมว อีเชกจโจ   ปุคคโล โหติ ตาทิโส

หิตเทภิ วจัน วุตโต   ปฏิกคณหติ วามโต ฯ

#๑ ม. อาชีวิกา ฯ ๒ ม. มหีสราชชาติกั ฯ ๓ ลี. ย. กมตุถ ... ฯ ๔ ล. ย. พุทธิโน ฯ

#๕ ลี. สพพกามททสุเสว ฯ ๖ ลี. ม. นินนาหเต ฯ ๗ ลี. ม. ปกุกุญญยั ฯ

#๘ ม. อญญเปวั ฯ

[๔๑๘] เย จ โข นํ ปลัสนฺติ ภายา อุกกัสนฺติ วา
ตณฺหิ โส มณฺเฑเต มิตฺตํ สตปตฺตํว มาณโวติ ฯ
สตปตฺตชาติกํ นวมํ ฯ

---

๑๐ ปุณฺณทศกชาติกํ

[๔๑๙] อทฺธา หิ นฺน มิคราชา ปุณฺณมมฺสฺส โกวิทโ
ตถาหิ ปุณฺฺ ฑุเสติ อณฺเฑ นฺน กริสฺสติ ฯ
[๔๔๐] น เม ปีตา วา มาตา วา ปุณฺณมมฺสฺส โกวิทา
กตํ กตํ โข ฑุเสม เอวํ ฌมฺมมิตํ กุถํ ฯ
[๔๔๑] เยถํ โว เอทิสฺส ฌมฺโม อฌมฺโม ปน กิทิสฺส
มา โว ฌมฺมํ อฌมฺมํ วา อทฺทสาม กุทาจนฺนติ ฯ
ปุณฺณทศกชาติกํ ทสมํ ฯ
อุทปานวคฺโค ๑ ตติโย

ตสฺสุทฺธานํ

อุทปานวํ วนพฺยคฺช กปี
สิขินี จ พลากรุจิวโร
สุชนาธิป โรมก ฑุส ปุณ
สตปตฺตวโร ปุณฺณมม ทส ฯ

#๑ สี่. ยู. อรณฺณวคฺโค ฯ

๔ อพจนตรวคโค

๑ อพจนตรชาติกั

- [๔๔๒] อพจนตโร นาม ทุโม ยสฺส ทิพฺยมิํ ฝลํ
ภตุวา โทหพินิ นาริ จกฺกวตฺตี วิชยติ ฯ
- [๔๔๓] ตวมฺปิ ๑ ภทฺเท มหเสสิ สจฺจาปี ๒ ปติโน ปิยา
อาหริสฺสติ เต ราชจฺ อิทํ อพจนตรํ ฝลํ ฯ
- [๔๔๔] ภตฺตฺรตฺเถ ปฺรภกฺนฺโต ยํ จานมชฺคจฺจติ
สฺวโร อตฺตปฺริจจํ ลภมาโน ภวามหนฺติ ฯ
อพจนตรชาติกั ปจฺมํ ฯ

๒ เสยฺยชาติกั

- [๔๔๕] เสยฺยํโส เสยฺยํโส โหติ โย เสยฺยมฺปเสวติ
เอเกน สนฺธิ กตฺวาน สตํ วชฺเณ อโมจยิ ฯ
- [๔๔๖] ตสฺมา สพฺเพน โลเกน สนฺธิ กตฺวาน เอกโก ๓
เปจฺจ สกฺกํ นิกฺจเจยฺย อิทํ สฺฆาถ กาลิยา ฯ
- [๔๔๗] อิทํ วตฺวา มหาราชา กํโส พาราณสิคฺคโ
ชนน ตฺนฺทฺทฺนฺจ ๔ นิกฺขิปป สลฺถมํ อชฺฉปาคมิติ ฯ
เสยฺยชาติกั ทฺติยํ ฯ

#๑ สี. ยฺ. ตฺวณฺจ ๑ ๒ สี. ยฺ. จาสิ ๑ ๓ ม. เอกโต ๑ ๔ ม. กณฺฑณฺจ ๑

๓ วฑฒกีสูกรชาตกั

[๔๔๘] วรฺ วรฺ ตฺวํ นินฺนํ ปุเร จริ

อสุมี ปเทเส อภิภูยฺย สุกเร

โสทานิ เอโก พุยกุณฺม ปคมฺม ฌายสิ

พลนฺนุ เต พุยกุณฺม น จชฺช วิชฺชติ ฯ

[๔๔๙] อิมสุตฺตา ๑ ยนฺติ ทิโสทิสํ ปุเร

ภยทฺฐิตา ๒ เลณฺนเวสิโน ปุณฺ

เตทานิ สงฺกมฺม วสนฺติ เอกโต

ยตฺถภูจฺจिता ทุปรสทหฺชิเม มยา ฯ

[๔๕๐] นมตฺถุ สงฺฆมาน สมาคทานํ

ทิสฺวา สยํ สํชฺย วทามิ อพฺภุตํ

พุยกุณฺม มิกา ยตฺถ ชินฺนีสฺส ทาจิโน

สามกฺคิยา ทาจฺพลฺลสุ มฺจุจเรติ ฯ

วฑฒกีสูกรชาตกํ ตติยํ ฯ

๔ สิริชาตกํ

[๔๕๑] ยํ อุตฺตฺสูกกา สงฺฆนฺนฺติ อลกฺขิกา พหุํ ฐนํ

สิปฺปวนฺโต อสิปฺปา วา ลกฺขิกา ตานิ ภูณฺชเร ๓ ฯ

#๑ สี่. ม. อิม สุทํ ฯ ๒ ม. ภยภูจฺจिता ฯ ๓ สี่. ลกฺขีว ตานิ ภูณฺชติ ฯ ม. ลกฺขีวา

#ตานิ ภูณฺชติ ฯ

[๔๕๒] สพฺพตฺถ กตปฺลฺลยสฺส   อดิจฺจณฺเวย ปาณิน
    อุปฺปชฺชนฺติ พหุ โภกา   อปี นายตเนสุปี ฯ
[๔๕๓] กุกฺกุฏฺโฏ มณฺโຍ ทณฺโฑ   ถิโย จ ปฺลฺลยลฺกขณา
    อุปฺปชฺชนฺติ อปาปสฺส   กตปฺลฺลยสฺส ชนฺตฺโนติ ฯ
    สิริชาตกั จตุตถั ฯ

---

๕ มณิสฺสุกรชาตกั

[๔๕๔] ทริยา สตฺต วสุตานิ   तीสมตฺตา วสามเส
    หณฺณาม มณฺโอิน อากั   อดิ โน มนฺติตฺ อหุ ฯ
[๔๕๕] ยาวตา มณิ ฆมฺสาม ๑   กियโย โวทายเต มณิ
    อิทลฺจิทานิ ปุจฺฉาม   กิ กิจฺจํ อีธ มณฺณสิ ฯ
[๔๕๖] อัย มณิ เวฬุริโย   อกาใจ วิมโล สุโก
    นาสฺส สกฺกา สิริ หนฺตฺ   อปฺกมฺมถ สฺสุกราทิ ฯ
    มณิสฺสุกรชาตกั ปณฺจมํ ฯ

---

๖ สาลุกชาตกั

[๔๕๗] มา สาลุกสฺส ปิหิ   อาตฺรณฺนานิ ภูชฺติ
    อฺปโปสฺสกุโก ภูสั ขาท   เอตฺ ฑิฆายุลฺกขณั ฯ
[๔๕๘] อิทานิ โส อีธาคนฺตฺวา   อดิถิ ๒ ยฺตุตเสวโก
    อด ทกฺขสิ สาลุกั   สยนฺตํ มุสฺลฺลตฺตรั ฯ

#๑ สี่. ย. ยาว ยาว นิฆมฺสาม ฯ ๒ ม. อดิถิ ฯ

[๔๕๕] วิกนุตํ สุกรํ ทิสฺวา   สยนุตํ มุสฺสตุตฺตรํ
    ชฺรคฺคฺวา อจินฺเตสิ   วมฺหากํ ภูสํมิวติ ๑
    สาลูกชาตกั ฌฏฺจํ ๑

๗ ลากกรหิกชาตกั ๑

[๔๖๐] นานุมฺมตฺโต นาปีสุโณ   นานโฏ นากุคฺคฺหโล
    มฺเพหฺสุ ลภเต ลาภํ   เอสา เต อนฺุสํสนี ๑
[๔๖๑] ชีรตฺถุ ตํ ยสลาภํ   ชนลาภญจ พฺราหฺมณ
    ยา วุตฺติ วินิปาเตน   อธมฺมจฺริยาย ๒ วา ๑
[๔๖๒] อปี เจ ปตฺตมาทาย   อนาคาโร ปรีพฺพเช
    เอสาว ชีวิกา เสยฺโย ๑   ยา จาธมฺเมน เอสนาติ ๑
    ลากกรหิกชาตกั สตฺตมํ ๑

๘ มจฺจทานชาตกั ๔

[๔๖๓] อคฺขมนฺฺติ มจฺจนา อธิกํ สหฺสฺสํ
    น โส อคฺคิ โย อิมํ สทฺทฺทฺเหยย
    มยฺหญจ อสุสุ อธิ สตฺต มาสา
    อหฺมปี ตํ มจฺจทานํ ๕ กิณฺเญยฺย ๑
[๔๖๔] มจฺจทานํ โภชนํ ทตฺวา   มม ทกฺขิณฺมาทิสี
    ตํ ทกฺขิณฺ สฺรณฺติยา   กตฺ อปฺจิตฺตี ตยา ๑
#๑ สี. ... ลากกรหชาตกั ๑ ๒ ม. อธมฺมจฺรณฺน ๑ ๓ สี. ยฺ. เสยฺยา ๑
#๔ ม. มจฺจทานชาตกั ๑ ๕ ม. มจฺจทานํ ๑

[๔๖๕] ปทุจจิตตส น ผาติ โหติ

น จาปี นํ เทวตา ปุชยนฺติ

โย ภাত্র เปตติกํ สापเตยฺย

อวญฺยี ทุกกฏกมฺมการีติ ฯ

มจฺจนานชาติก อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ นานาจนฺทชาติก

[๔๖๖] นานาจนฺทา มหาราช เอกาคาเร วสามเส

อหํ คามวริ อิจฺเณ พฺราหฺมณิ จ ควิ สติ ฯ

[๔๖๗] ปฺตุโต อาชณฺณกํ รถํ กณฺณวา จ มณฺนิกฺกฺทลํ

ยา เจสา ปฺณณกา ๑ ชมฺมิ อุกุกฺขลํ อภิกงฺขติ ฯ

[๔๖๘] พฺราหฺมณฺสฺส คามวริ พฺราหฺมณฺยา ควิ สติ

ปฺตุตฺสฺส อาชณฺณรถํ กณฺณาย มณฺนิกฺกฺทลํ

ยณฺเจติ ปฺณณกํ ๒ ชมฺมิ ปฺฏิปาเทถฺทุกฺขลนฺติ ฯ

นานาจนฺทชาติก นวฺมํ ฯ

---

๑๐ สีสวีมฺสชาติก

[๔๖๙] สีสํ กิเรว กณฺยาณํ สีสํ โลเก อนฺนฺตฺตรํ

ปฺสฺส โฆรวิโส นาโค สีสฺวาติ น หณฺณติ ฯ

[๔๗๐] โสหํ สีสํ สฺมาทิสฺสํ โลเก อนฺนฺมตฺ สิวํ

#๑ ม. ปฺณณิกา ฯ ๒ ม. ปฺณณิกํ ฯ

อริยวุตติสมาจาโร เยน วุจฺจติ สีลวา ฯ
[๔๗๑] ฌาตีณญจ ปิโย โหติ มิตฺเตสุ จ วิโรจติ
กายสุส เกทา สุคตึ อุปฺปชฺชติ สีลวาติ ฯ
สีลวีมัสชาตกั ทสมั ฯ(
อพฺภนฺตรวคฺโค จตุตฺโต ฯ

ตสุสุทฺทานั

ทุม กัสม วรุตฺตมพฺยคฺขมมิกา
มณโย มณิ สาธุกมวฺหยน
อนุสาสนิโย ปิจ มจฺฉวโร
มณิกุณฺฑลเกน กิเรน ทส ฯ

---

๕ กุมฺภวคฺโค

๑ กพฺรฆณฺเฑทกชาตกั ๑

[๔๗๒] สพฺพกามททำ กุมภั กุณฺฑิ ลทฺธาน ฐตฺตโก
ยาว นั อนฺปาเลติ ตาว โส สุขเมชฺติ ฯ
[๔๗๓] ยทา มตฺโต จ ทิตฺโต จ ปมาทา กุมฺภมพฺภิทา
ตโต ๒ นคฺโค จ โปตฺโต จ ปจฺฉา พาโล วิหณฺยติ ฯ
[๔๗๔] เอวเมว [๓] ฐนั ลทฺธา ปมตฺโต ๔ ปริภุชฺติ

#๑ ม. สุรฆณฺชาตกั ฯ ๒ ม. ตทา ฯ ๓ ม. โย ฯ ๔ สี. อมตฺตา ฯ ย. อมตฺโต ฯ

ปจฺจนา ตปตี ทุมเมโร ญฺญํ ภิตฺตวาว ๑ ชุตฺตโกตี ฯ

ภทฺรณฺณภททกชาตกั ปจฺมํ ฯ

---

๒ สุปฺตตชาตกั

[๔๗๕] พาราณสฺยํ ๒ มหาราช กากราชา นิवासโก ๓

อสีติยา สหสฺเสหิ สุปฺตโต ปริวาริโต ฯ

[๔๗๖] ตสฺส โทหพินิ ภริยา สุปฺตสา ๔ ภกฺขิตฺตมิจฺจติ ๕

รณฺโณ มหานเส ปกุกํ ปจฺจจฺจํ ราชโกชนํ ฯ

[๔๗๗] เตสํ ปหิโต ทูโต รณฺโณ จมฺหิ อีชากโต

ภตฺตอ ปจฺจิตฺติ กุมฺมิ นาสายมกริ ๖ วณฺนติ ฯ

สุปฺตตชาตกั ทฺติยํ ฯ

---

๓ กายนิพฺพิณฑชาตกั

[๔๗๘] ศฺชฺจสฺส เม อณฺณตเรน พฺยาธินา

โรเคน พาพฺหิ ทฺขิตฺตสฺส รุปฺปโต

ปริสฺสสฺสติ ขิปปมิตํ กเพวริ

ปฺปฬิ ยถา ปฺสนิ อาตเป กตํ ฯ

[๔๗๙] อชณฺณํ ชณฺณสงฺขาตํ อสุจิํ สฺสิจฺจสมฺมตํ

นानากุณฺนปฺปริปฺปรี ชณฺณรูปํ อปฺสฺสโต ฯ

#๑ สී. ย. ภินฺโน ว ฯ ๒ สී. ย. พาราณสฺสํ ฯ ๓ สී. ย. นิวาริโก ฯ ๔ ม.

สฺพสฺสา ฯ ๕ สී. สฺพสฺสา มจฺจมิจฺจติ ฯ ๖ สී. ย. ... มกริ ฯ

[๔๘๐] ชีรตุณัม อาตุริ ปุติกาโย
ชิตฺตุนิโย อสุจี พยาธิธมฺม
ยตฺถปฺปมตฺตา อธิมฺมจฺจिता ปชา
หาเปเนติ มกฺกํ สุกฺคูปปตฺติยาติ ฯ
กายนิพฺพินฺนชาตกํ ตติโย ฯ

๔ ชมพูชาตก

[๔๘๑] โภโย พิณฺทุสฺสโร วคฺคฺ สรวนฺตฺตานมฺตฺตโม
อจฺจุโต ชมฺพูสาขาย โมรรจฺณาโปว กุชฺชติ ฯ
[๔๘๒] กุลปฺตุโต ปชานาติ กุลปฺตุตํ ๑ ปถํสิตฺตุ
พฺยคฺขมฺจฺญาปสฺทิสวณฺณ กุณฺช สมฺม ททามิ เต ฯ
[๔๘๓] จิรฺสํ วัต ปสฺสามิ มุสฺสาวาที สมากเต
วนฺตาทํ กุณฺปาทลฺลจ อณฺณมณฺณํ ปถํสเกติ ฯ
ชมฺพูชาตกํ จตฺตํ ฯ

๓

๕ อนุตชาตก

[๔๘๔] อุสภฺสฺเสว เต ขนฺโธ สีหฺสฺเสว วิชฺมภิตฺตํ
มิคฺราข นโม ตยตฺถ อปี กิณฺจิ ลภามเส ฯ
[๔๘๕] กุลปฺตุโต ปชานาติ กุลปฺตุตํ ๒ ปถํสิตฺตุ
มยฺรคฺิวสฺงกาส อิตฺโต ปรียาหิ วายส ฯ

#๑-๒ สี. ย. กุลปฺตุเต ฯ

[๔๘๖] มิกานัน โกฎุโก ๑ อนุโต ปกขีนัน ปน วายโส
เอरणโท อนุโต รุกขานัน ตโย อนุตา สมากตาคี ฯ
อนุตชาติกั ปณจมนัน ฯ

---

๖ สมุททชาติกั

[๔๘๗] โก นุวายนัน ๒ โลกนโตยสุมี สมนุตตา ปรีธาวตี
มจฺเณ มกเร จ วาเรตี อุมีสฺสุ จ วิหณฺณตี ฯ
[๔๘๘] อนนุตปายี สกุโณ อตฺตฺโตตี ทิสสา สฺสูโต
สมุทฺทํ ปาตุมิจฺฉามิ สากฺริ สริตฺตฺปฺปตี ฯ
[๔๘๙] โสยฺ หายตี เจว ปฺรเตว มโหทฺธิ
นาสฺส นายตี ปิตนฺโต อเปยฺโย กิร สากโรตี ฯ
สมุทฺทชาติกั ฦจฺจํ ฯ

---

๗ กามวิลาปชาติกั

[๔๙๐] อฺจุเจ สกฺุณ เทมานัน ปตฺตฺยาน วิหฺงฺกม
วชฺชาสี โข ตฺวํ วามฺรูจฺจํ จิรํ โข สากฺริสฺสตี ฯ
[๔๙๑] อิทํ โข สาน ชานาตี อสึ สตฺตฺตฺตฺยจ อโฏฏฺทิตฺตํ
สากฺุณฺทํ กาทฺตี โกธํ ตํ เม ตปฺปตี โน อิทํ ๓ ฯ
#๑ สึ. โกฎุโก ฯ ม. สิกาลอ ฯ ๒ ม. นาย ฯ ๓ ม. อิทํ ฯ

[๔๘๒] เอส อุปปลสนนาโห   นิภขณจุสสี่สเก กติ ๑
    กาสิกณจ มหุ วตุถิ   ตปเปตุ ธนคามิยาติ ๒
    กามวิลาปชาติก สตุตมึ ๑

---

๘ อุทุมพรชาติก

[๔๘๓] อุทุมพรา จิเม ปกุกา   นิโครธา จ กปีตถนา
    เอหิ นิภขมม ภูณชตุสุ   ก็ ชิมจฉาย มิยยสิ ๑
[๔๘๔] เอว โส สหิโต โหติ   โย วุฑฒมปจายติ
    ยถาหมชช สหิโต   ทุมปกุกานิ มาสิโต ๑
[๔๘๕] ยั วเนโซ วเนชตุส   วณเจยย กปีโน กปี
    ทหโรปี น สทุเชยย ๓   นหิ ชินโน ชรากปีติ ๑
    อุทุมพรชาติก อฏฐมึ ๑

---

๙ โกรมาริปุตตชาติก ๔

[๔๘๖] ปุเร ตูวั สีสวติ สกาเส
    โอภกนุติก ๕ ก็พิสิ อสุสมมุหิ
    กโรหเร มกุกฎิยานิ มกุกฎ
    น ตั มย สีสวติ รمام ๑

#๑ ม. ... นิภขณจุสสี่ส โภหิต ๑ ๒ ม. ธนิกา ปิยาติ ๑ ๓ ม. ทหโร กปี สทุเชยย ๑

#๔ ม. โกรมาริปุตต ... ๑ ๕ ม. โอภกนุติก ๑

[๔๙๗] สุตตา หิ มยหิ ปรมมา วิสุทฺธิ
โกมาริยปฺตฺตฺตฺส ๑ พหุสฺสฺตฺตฺส
มาทานิ มํ มณฺณิ ตฺวํ ยถา ปุเรจ
ฉานาภियุตฺตา วิหราม อาวุโส ๒ ๑
[๔๙๘] สเจปิ เสถสฺมิ วเปยฺย พิชํ
เทโว จ วสุเส น หิ ตํ วิรูเพห
สุตฺตา หิ เต สทา ปรมมา วิสุทฺธิ
อารา ตฺวํ มกฺกญฺ ฉานญฺมฺยาติ ๓ ๑
โกมาริยปฺตฺตฺตฺชาตกั นวํ ๑

๑๐ พกชาตกั

[๔๙๙] ปฺรปาณมาเต ๔ ชีวนุโต มํสโลหิตโกชน
พโก วตฺติ สมากาย อุปฺปชฺชิ อุโปสถํ ๑
[๕๐๐] ตสฺส สกฺโก วตฺถณาย อชฺฐเปนุปากมิ
วิตฺตโป อชฺฐปฺตฺโต ภณฺชิ โลหิตโป ตปี ๑
[๕๐๑] เอวเมว อีเชกฺจฺจ ๕ สมากานสฺมิ ทุพฺพโล ๖
ลหุํ กโรติ ๗ อตฺตํ พโกว อชฺการณาติ ๑
พกชาตกั ทสมํ ๑
กฺุมภวคฺโค ปญฺจโม ๑

#๑ ม. โกมารปฺตฺต ... ๑ ๒ ม. ฉานานุยฺตฺโต วิหรามิ อาวุโส ๑ ๓ ม. ฉานญฺมฺยาติ ๑

#๔ ม. ปฺรปาณโรธา ๑ ๕ ม. อีเชกฺจฺจ ๑ ๖ ม. ทุพฺพลา ๑ ๗ ม. อโรนฺติ ๑

ตสุสุทฺทานั

วรกุมภ สุปตฺตสิริวหฺยโน
สุจิตมมต พินทุสุสโร จุสโก
สริตปติ จณฺฑี ชรากปีนา
อถ มกุกฺกุชียา วกเกน ทสาคี ฯ

วคฺคทฺทานั

สงกปโป ปทฺโหม เจว อฺทปาเนน ตติยั
อพกนฺตรั ฆฎฺเฑทํ ติกนึปาตมฺหิลงฺกตึ ๑ ฯ
ติกนึปาตํ นิกฺุจิต्तํ ฯ

#๑ ปุราณโปตฺถเก วคฺคทฺทานั นฏฺุจั ฯ อิทํ กิตฺติโสภเนน มยา ลิจิต्तํ ฯ

จตุกุกนิปาตชาตก

๑ กาลิงควคโค

๑ จุลลกาลิงคชาตก

[๕๐๒] วิวรรธ อิมาสึ ทวาริ นกรนตํ ปวีสิตฺถ ๑

อรุณราชสฺส สีเหณ สุสิญฺเฐน ๒ สุรกฺขิตํ นนฺทิสเนน ๗

[๕๐๓] ชโย กาลิงฺกานํ อสยฺหสาหิณิ

ปราชโย อชโย ๓ อสฺสกาณิ

อิจฺเจว ๔ เต ภาสิตํ พุรหฺมจาริ

น อชฺชุกฺตา วิตถิ ฅณฺนติ ๗

[๕๐๔] เทวา มุสาวาทมฺปาตีวตฺตทา

สจฺจํ ตถิ ปรมํ กิริ นฺ สกฺก ๕

ตนฺเต มุสา ภาสิตํ เทวราช

กี วา ปฏิจฺจ มจฺจวา มหิณฺท ๖ ๗

[๕๐๕] นนฺ เต สุตํ พุรหฺมณ ฅณฺณมาน

เทวา น อิสฺสนฺติ ปุริสปรกฺกมสฺส

ทโม สมาริ มนฺโส อเทชฺโซ ๗

#๑ สี. นคริ ปวิสฺนตฺ ๗ ม. วิรุติมาสิ ทวาริ นคริ ปวิสฺนตฺ ๗

#๒ สี. ย. สุตฺตเถน ๗ ๓ สี. ม. อนโย ๗ ๔ ม. อิจฺเจว ๗ ๕ สี. ม. สจฺจํ ฅนํ

#ปรมนฺเตสฺ สกฺก ๗ ๖ สี. ฅนินฺท ๗ ๗ สี. ย. อเทชฺโซ ๗

อพยตตตา ๑ นิกกมนนญจ ๒ กาล
ทพฺพหญจ วิริยํ ปุริสปรกุกโม จ
เตเนว อาสิ วิชโย อสุตทานนฺติ ฯ
จตุลลกาลิงกชาติกั ปจํมํ ฯ

---

๒ มหาอสุตทาโรหชาติกั

[๕๐๖] อเทยเยสุ ททํ ทานํ   เทยเยสุ นปฺปเวจฺจติ
    อาปาสุ พุยสนํ ปตฺโต   สหายํ นาริกจฺจติ ฯ
[๕๐๗] อเทยเยสุ อททํ ๓ ทานํ   เทยเยสุ โย ปเวจฺจติ
    อาปาสุ พุยสนํ ปตฺโต   สหายํ อธิคจฺจติ ฯ
[๕๐๘] สลฺยโลคสมฺโปกฺก วิเสสทสฺสนํ
    อนริยธมฺเมสุ สเรสุ นสฺสติ
    กตญฺจ อริเยสุ จ อญฺชเสสุ ๔
    มหปฺพลํ โหติ อญฺมปี ตาทิสฺสุ ฯ
[๕๐๙] โย ปุพฺพเพ กตกฺลฺยาโณ   อกา โลเก สฺสุทฺถกฺริ
    ปจฺจนา กยิรา น วา กยิรา   อจฺจนฺตํ ปุชฺชนารโหติ ฯ
    มหาอสุตทาโรหชาติกั ทฺตฺติยํ ฯ

#๑ สී. อพฺยคฺขตตา ฯ ม. อพฺยคฺคตตา ฯ ๒ สී. นิกฺขมนนญจ ๓ ม. นาทฺเตยเยสุ ททํ ... ฯ

#๔ สී. ม. อชฺชเวสุ ฯ

๓ เอกราชชาตก

- [๕๑๐] อนุตฺตเร กามคฺเณ สมิทุเช
ภูตฺวาน ปุพฺเพ วลี ๑ เอกราช
โสทานิ ทฺกุเณ นรคมฺหิ จิตฺโต
นปฺปชฺชเห วณฺณพลฺลํ ปุราณํ ฯ
- [๕๑๑] ปุพฺเพว ขนฺตี จ ตโป จ มยฺหํ
สมปฺตฺติตา ทฺพฺภิกฺเสน ๒ อโหสิ
ตฺนฺทานิ ลทฺธาน กถนฺนุ ราช
ชเห อหํ วณฺณพลฺลํ ปุราณํ ฯ
- [๕๑๒] สพฺพา กิเรว ๓ ปรีนิฏฺฐิตานิ
ยสฺสสินิํ ปณฺณวณฺตํ วิสยฺห
ยโส จ ลทฺธา ปรีมํ อฺพาริ
นปฺปชฺชเห วณฺณพลฺลํ ปุราณํ ฯ
- [๕๑๓] ปนฺชชฺ ทฺกุเขน สฺขํ ชนินฺท
สฺเขน วา ทฺกุขมสยฺหสาหิ
อฺภยตฺถ สนฺโต อภินิพฺพุตฺตฺตา
สฺখে จ ทฺกุখে จ ภวณฺติ ตฺลฺยาติ ฯ
- เอกราชชาตกํ ตฺติยํ ฯ

#๑ ม. วลี ฯ ๒ สี. ย. ทพฺพเสนา ฯ ๓ ม. กิเรว ฯ

๔ ททุทธชาตกั

[๕๑๔] อิมานิ มั ททุทธ ตาปนุติ

วาทุทธตานิ มนุสสุโลก

มณุฑุกภกขา อุกกนุตเสวี

อสีวิสิ ๑ มั อวิสา สปนุติ ฯ

[๕๑๕] สกา รุกุจา ปพพาชิตอ อณณั ชนปัท คโต

มหนุตั โกภูจัน กยิราถ ทุทธตานิ นิเรตเว ฯ

[๕๑๖] ยตถ ไปสิ น ชานนุติ ชาติยา วินเยน วา

น ตตถ มานัน กยิราถ วสิ อณณตเก ชเน ฯ

[๕๑๗] วิเทสวาสั วสโต ชาตเวทสมนปี

ขมิตพพิ สปลเยน อปี ทาสสุต ตชชิตนุติ ฯ

ททุทธชาตกั จตุตถั ฯ

๕ สีสวิมัสชาตกั

[๕๑๘] นตถิ โลก รโห นาม ปาปกมมัม ปกุกุพโต

ปสุสนุติ วนภูตานิ ตั พาลอ มณณเต ๒ รโห ฯ

[๕๑๙] อหัม รโห น ปสุสามิ สุลณณั วาปี น วิชชติ

ยตถ สุลณณั ๓ น ปสุสามิ อสุณณั โหติ ตั มยา ฯ

[๕๒๐] ทุชชจโจ จ สุชจโจ ๔ จ นนุโท จ สุชวจจโน ๕

#๑ ม. อาสีวิสิ ฯ ๒ ม. มณณตี ฯ ๓ ม. อณณั ฯ ๔ ย. อชจโจ ฯ

#๕ ม. สุชวจจโนโต ฯ

วชฺโณ ๑ อทฺฐวสีโล จ เต ชมฺมํ ชหฺมตฺติกา ฯ

[๕๒๑] พุราหุมนโณ จ กถํ ชเห สพฺพชฺมมาน ปารคฺช

โย ชมฺมํ อนฺุปาเลติ ธิติมา สจฺจนิกุกโมติ ฯ

สีลวีรมฺสชาตกํ ปญฺจมํ ฯ

---

๖ สุชาตชาตก

[๕๒๒] กิ อณฺุทกา อิเม เทว นิกฺขิตฺตา กัสมฺลลเก

อุปฺโลหิตกา วคฺชฺช ตํ ๒ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิโต ฯ

[๕๒๓] ยานิ ปุเร ตฺวํ เทวิ ภณฺุ นนฺตกวาสินี

อุจฺจนฺุคหตฺถา ปจฺฉินาสี ตสฺสา เต โกลิยํ ผลํ ฯ

[๕๒๔] อุทฺทยหเต ๓ น รมฺติ โภกา วิปฺปชฺชนฺุติ ตํ

ตตฺถเวมฺมํ ปฏฺิเนถ ยตฺถ โกลํ ปจฺฉิสฺสติ ฯ

[๕๒๕] โหณฺุติ หเต มหาราช อิทฺธิปฺปตฺตาย นาริยา

ชม เทว สุชาตาย มาสฺสา กุชฺฌ รเถสฺภาติ ฯ

สุชาตชาตกํ ฉฺฉํ ฯ

---

๗ ปลาตชาตก

[๕๒๖] อเจตฺนํ พุราหุมนฺุ อสฺสุณฺุณฺุติ

ชาโน อชานนฺุตฺตมิมํ ปลาตํ

อารทฺฐวีริโย ฐวมปฺปมตฺโต

#๑ ม. พวชฺโณ ฯ ๒ ย. เต ฯ ๓ ม. อุทฺทยหเต ฯ

สุขเสยย์ ปุจณสิ กิสฺส เหตุ ฯ

[๕๒๓] ทูเร สุโต เจว พุรหา จ รุกโข

เทเส จิตฺ ภูตนิวาสรูป

ตสุมา นมสฺสามิ อิมํ ปลาสิ

เย เจตฺถ ภูตา เต ๑ ธนสฺส เหตุ ฯ

[๕๒๔] โส เต กริสฺสามิ ยถานุภาวํ

กตญฺญุตํ พุราหุมนฺ เปกฺขมาโน

กถิํ หิ อากมฺม สติ สกาเส

โมฆา ๒ เต อสฺสุ ปริผนฺทิตานิ ฯ

[๕๒๕] โย ตินฺนุทฺรูกฺขสฺส ๓ ปโร ปิตกฺโข ๔

ปริวาริตฺ ปุพฺพยญฺโล อูพาโร

ตสฺเสว มฺลสฺสามิ นิธิ นิขาโต

อทาธาโท กจฺฉ นํ อุตฺตราหิตี ฯ

ปลาสชาตกั สตฺตมํ ฯ

๘ ชาวสกุณชาตกั ๕

[๕๓๐] อกรรมฺหาว ๖ เต กิจฺจํ ยํ พลํ อหฺวามฺหเส

มิกฺราช นโม ตฺยตฺถ อปี กิณฺจิ ลภามเส ฯ

[๕๓๑] มม โลหิตกฺขสฺส นิจฺจํ ลูทฺทานิ กุพฺพโต

ทนฺตฺนฺตรคโต สนฺโต ตํ พหุํ ยมฺปิ ชีวสิ ฯ

#๑ สี่. ย. เต จ ๑ ๒ ม. โมฆานิ ๑ ๓ ม. ตินฺนุทฺรูกฺขสฺส ๑

#๔ สี่. ย. ปิตกฺขา ๑ ๕ ม. สกุณชาตกั ๑ ๖ ม. อกรรมฺหสิ ๑

[๕๑๒] ออกตณณมกตตาริ   กตสส อปปฏิการกั
 ยสุมิ กตณณตนา นตถิ   นิรตถา ตสส เสวนา ฯ
 [๕๑๓] ยตถ ๑ สมนมุขจิจญเณน   มิตตตมโม น ลพทติ
 อนุสสุยมนกโกสิ ๒   สณิกั ตมมหา อปกุกเมติ ฯ
 ชาวสกุณชาติกั อฏฐมิ ฯ

๕ นวชาติกั ๓

[๕๑๔] สพพิ อิทลจ มริกตั ๔   อุโก ฐมมิ น ปสสเร
 อุโก ปกตียา จตทา   โย จายิ มนุเต ฉาเปติ
 โย จ มนุตั อธิยติ ฯ
 [๕๑๕] สาลินิ โอทนิ ภูณเช   สุจิ มิสูปเสจัน
 ตสฺมา เอตฺ น เสวามิ   ฐมมิ อิติสิเก เสวิตฺ ฯ
 [๕๑๖] ปริพพช มหา โลโก   ปจนตตญเณปี ปาณโน
 มา ตวํ ๕ อฐมโม อจาริโต   ตสฺมา กุมภมิวาทิทา ฯ
 [๕๑๗] ธิรตถุ ตํ ยสลาภิ   ฐนลาภญจ พุราหุณ
 ยา วุคฺติ วินิปาเตน   อฐมมจรเณน วาติ ฯ
 นวชาติกั นวมิ ฯ

#๑ ม. ยสฺส ฯ ๒ ม. อนุสฺย -- ฯ ลี. ย. อนุสฺย __ ฯ ๓ นวชาติกั ฯ

#๔ ลี. สพพิมัท จริมวตํ ฯ ม. สพพิมัท จริมิ กตํ ฯ ๕ ม. ตํ ฯ

มา ตั คเหตุ ๑ ราชาน คาม กิพพิสการกั ฯ

[๕๔๓] นนุ ๒ โจริ คเหตุสนุติ คาม กิพพิสการกั

กี ตตถ ปุจิมนุทสส วเน ชาตสส ตัญจโต ฯ

[๕๔๔] น ตวั อสตตถ ชานาติ มม โจรสส จนุตรี

โจริ คเหตุวา ราชาน คาม กิพพิสการกั

อจเจนติ ๓ นิมุพสุตสมิ ตสมิ เม สงกเต มโน ฯ

[๕๔๕] สงกเยย สงกิตพพานิ รกขเยยานาคต กย

อนาคตภยา ธีโร อุโก โลเก อเวกขตีติ ฯ

ปุจิมนุทชาตัก ปจม ฯ

---

๒ กสสปมุนุทียชาตัก

[๕๔๖] อปี กสสป มนุทียา युवा สปติ หนุติ วา

สพพนุติ ขมเต ธีโร ปณูทิต ตั ตติกขติ ฯ

[๕๔๗] สเจปี สนุโต วิวทนุติ จิปปุ สนุธิยเร ๔ ปุณ

พาลา ปตตาว กิขชนุติ น เต สมถมชฎณู ฯ

[๕๔๘] เอเต กियโย สมายนุติ สนุธิ เตสั น ชีรติ

โย จาธิปนุณั ชานาติ โย จ ชานาติ เทสนั ฯ

[๕๔๙] เอโส หิ อุตตริตโร ภาราวโห ฐรนุชโร ๕

#๑ ม. คเหตุ ๑ ๒ ม. ยั นุ ๑ ๓ ม. อปุเปนุติ ๑ ๔ ม. สนุธิยเร ๑

#๕ ม. ภาราวโห ฐรนุชโร ๑

โย เปรสาธิปนุนานํ สยํ สนุชาตุมรหตีติ ฯ

กสฺสปมฺนุทียชาติกํ ทุตฺติยํ ฯ

---

๓ ขนฺตฺวาทียชาติกํ

[๕๕๐] โย เต หตฺเถ จ ปาทฺเถ จ กณฺณนาสณฺจ เณทฺยิ

ตสฺส กุชฺฌ มหาวีร มา รกฺขจํ วนสฺส ๑ อิทํ ฯ

[๕๕๑] โย เม หตฺเถ จ ปาทฺเถ จ กณฺณนาสณฺจ เณทฺยิ

จิริ ชีวตุ โส ราชา นหิ กุชฺฌนฺตฺติ มาทิสฺสา ฯ

[๕๕๒] อหุ อตีตมทฺธานเ ๒ สมนฺโณ ขนฺตฺติทิปโน

ตํ ขนฺตฺติยาเยว จิตฺตํ กาสีราชา อเณทฺยิ ฯ

[๕๕๓] ตสฺส กมฺมพฺรฺสฺส ๓ วิปาโก กณฺโโก อหุ

ยํ กาสีราชา เวเทสิ นิริยมฺหิ สมปฺปิโตติ ฯ

ขนฺตฺวาทียชาติกํ ตตฺติยํ ฯ

---

๔ โลหกฺุมภิชชาติกํ

[๕๕๔] ทุชฺชิวิตมชีวิมฺห เยสนฺโน น ททามเส ๔

วิชฺชมานเอสฺส โภเคสฺส ทิปํ นากมฺห อตฺตโน ฯ

[๕๕๕] สกฺขจํ ๕ วสฺสสหสฺसानิ ปฺริปฺญณฺณานิ สพฺพโส

นิริเย ปฺจจมานานํ กทา อนฺโต ภวิสฺสตีติ ฯ

[๕๕๖] นตฺถิ อนฺโต กุโต อนฺโต น อนฺโต ปฺฏิทิสฺสตีติ

#๑ ม. วนสา ฯ ๒ ม. อตีตมทฺธานํ ฯ ๓ ส. ย. กมฺมสฺส ฯ ๔ ม. เย สนฺเต น ททมฺหเส ฯ

#๕ ม. สกฺขจํ ฯ

ตทาทิ ปกตํ ปาปี มม คฺยุหฺยจ มารีสา ๑ ฯ

[๕๕๗] โสหํ นฺน อิตฺถ คณฺตุวา โยนี ติทฺธาน มานุสฺสี
วทญฺญ สึลสมฺปนฺโน กาทามิ กุสฺลํ พหุณฺติ ฯ
โถหฺกมุภีชาตกั จตุตฺถํ ฯ

---

๕ มัถชาตกั ๒

[๕๕๘] พรุสา วต เต วาจา มัสฺสิ ยาจนโก อสิ
กิโถมสทิสฺสี วาจา กิโถมํ สมฺม ทมฺมิ เต ฯ
[๕๕๙] องฺกเมตฺตํ มนุสฺसानํ ภาดา โถเก ปฺวฺจจติ
องฺกสฺส สทิสฺสี วาจา องฺกํ สมฺม ททามิ เต ฯ
[๕๖๐] ตาตาทิ ปฺตุโต วทมาโน กมฺเปติ ททํ ปิตุ
ททยสฺส สทิสฺสี วาจา ททํ สมฺม ทมฺมิ เต ฯ
[๕๖๑] ยสฺส คามे สขา นตฺถิ ยถารญฺญํ ตเถว ตํ
สพฺพสฺส สทิสฺสี วาจา สพฺพํ สมฺม ททามิ เตติ ฯ
มัถชาตกั ปญฺจมํ ฯ

---

๖ สสฺปญฺจทิตชาตกั

[๕๖๒] สตฺต เม โรหิตา มจฺจนา อุกกา ถลฺมฺพุกตา
อิทํ พุราหฺมณฺณ เม อตฺถิ เอตํ ภูตฺวา วเน วส ฯ
[๕๖๓] ทุสฺส เม เขตฺตปาลสฺส รตฺตี ภตฺตํ อปาภตฺตํ

#๑ ม. มารีสา ฯ ๒ ม. สพฺพมัสสลาภชาตกั ฯ

มัสสุลา จ เทว โครธา เอกณจ ทธีวารกั

อิทํ พุราหุมน เม อตฺถิ เอตํ ภูตฺวา วเน วส ฯ

[๕๖๔] อมฺพปุกกั ๑ ทกั สี่ตํ สี่ตจฺญาຍ ๒ มโนรมั

อิทํ พุราหุมน เม อตฺถิ เอตํ ภูตฺวา วเน วส ฯ

[๕๖๕] น สสสฺส ตีลา อตฺถิ น มุคฺคา นปี ตณฺฑุลา

อิมีนา อคฺคิณา ปกุกั มมี ภูตฺวา วเน วสาคี ฯ

สสปณฺฑิตชาตกั ฉฏฺฐั ฯ

๗ มตโรทนชาตกั

[๕๖๖] มตมตเมว ๓ โรทถ น หี ตํ โรทถ โย มริสฺสตี

สพฺเพว ๔ สรีรธาริโน อนฺุพฺเพน ชนฺุติ ชีวิตํ ฯ

[๕๖๗] เทวา มนุสฺสา จตฺุปปทา ปกฺุขิกฉา อูรคา จ โภกิโน

ยมุหิ ๕ สรีเร อนิสฺสรา รมมานาว ชนฺุติ ชีวิตํ ฯ

[๕๖๘] เาว จลิตํ อสณฺุจิตํ สุขทุกุขํ มนุเชสฺส อเปกฺุขิย ๖

กนฺุทิตํ รุณตํ ๗ นีรตฺถกั กิ โว โสภกฉนากิธีเร ฯ

[๕๖๙] ชฺุตฺตา โสณฺุทา จ อกตา พาลา สฺุรา [๘] อโยคิโน

ธีริ มณฺุณฺุติ พาโลติ เย ชฺุมฺมสฺส อโกวิทาคี ฯ

มตโรทนชาตกั สตฺตมัม ฯ

#๑ สี่. ยุ. อมฺพปุกโกทกั ฯ ๒ ม. สี่ตจฺญายา มโนรมา ฯ ๓ ม. มตํ มตํ เาว ฯ

#๔ ม. สพฺเพปี ฯ ๕ ยุ. อสฺมี ฯ ๖ ม. มนุเชสฺสวเปกฺุขิย ฯ

#๗ ม. กนฺุทิตฺรฺุทิตํ ฯ ๘ ยุ. ธีรา ฯ

๘ กณเวรชาตก

- [๕๗๐] ยนุตฺตํ วสนุตฺตสมเย   กณเวเรสุ ภาณฺสุ
    สามํ พาทาย ปิเพสิ   สาทํ อารุคฺยมพฺรวิ ฯ
- [๕๗๑] อมฺโกลํ น กิร สทฺเชยฺย   ยํ วาโต ปพฺพตฺตํ วเห
    ปพฺพตฺตญฺเจ วเห วาโต   สพฺพมฺปิ ปจฺวี วเห
    ยตฺถ สามา กาลกตา   สามํ อารุคฺยมพฺรวิ ฯ
- [๕๗๒] น เจว สํ กาลกตา   น จ สํ อณฺณมิจฺฉติ
    เอกภตฺตา ๑ กิร สามา   ตเมว อภิกงฺขติ ฯ
- [๕๗๓] อสนฺนุตฺตํ มํ จิรสนฺนุตฺเตน
    นิมิณี สามา อชฺฐํ ชฺฐเวณ
    มยาปี สามา นิมิเนยฺย อณฺณํ
    อิโต อหํ ทูรตฺรํ คมิตฺตฺสนฺติ ฯ
    กณเวรชาตกํ อฏฺฐมํ ฯ

๙ ติตฺติรชาตก

- [๕๗๔] สฺสุขํ วัต ชีวามิ   ลภามิ เจว ภูณฺชิตฺตุ
    ปริปนฺเถว ติจฺฉามิ   กานฺ ภูณฺเต คตฺติ มม ฯ
- [๕๗๕] มโน เจ เต นปฺปนฺมตฺติ   ปกฺขิ ปาปสฺส กมฺมุโน
    อวยาวภูสฺส ภทฺรสฺส   น ปาปมฺปฺลิมฺปติ ฯ
- [๕๗๖] ฌาตโก โน นิสินฺโนติ   พหุ อากฺขณฺเต ชโน
    #๑ ม. เอกรตฺติกิริ ฯ   ย. เอกภตฺตกิริ ฯ

ปฏิจจ กम्मํ ผุสติ ตสฺมี เม สงฺกเต มโน ฯ

[๕๗๗] น ปฏิจจ กम्मํ ผุสติ มโน เจ นปฺปทฺสฺสติ
อโปปฺสฺสูกฺกสฺส ภทฺรฺสฺส น ปาปมฺพลิมฺปฺตีติ ฯ
ติตฺติรชาตกํ นวํ ฯ

---

๑๐ สุจฺจชาตกํ

[๕๗๘] สุจฺจํ วัต นจฺจชิ วาจา ย อทฺทํ กิริ
กิลฺลิจิ ๑ ตสฺส จชนตสฺส วาจา ย อทฺทํ ๒ ปพฺพตํ ฯ

[๕๗๙] ยณฺหิ กยิรา คณฺหิ วเท ยํ น กยิรา น ตํ วเท
อกโรนฺตํ ภาสฺมานํ ปรีชานนฺติ ปณฺทิตา ฯ

[๕๘๐] ราชนฺตํ นโม ตยตฺถ สจฺเจ ฌมฺเม จิโตวฺลิติ ๓
ยสฺส เต พยสนํ ปตฺโต สจฺจสฺมี รมเต มโน ฯ

[๕๘๑] ยา ทลิตฺทํ ทลิตฺทสฺส อทฺธมา อทฺธมฺสฺส กิตฺติมา ๔
สา หิสฺส ปรมมา ภริยา สหิรณฺณสฺส อิตฺถิโยติ ฯ

สุจฺจชาตกํ ทสมํ ฯ

ปฺจิมนฺทวคฺโค ทฺติโย ฯ

ตสฺสทฺทานํ

อถ โจร สกสฺสป ฆนฺตฺวิโร

ทฺชชีวิตตา จ วรา ผรุสา

#๑ ม. กิ หิตฺสฺส ... ฯ ๒ ม. อทฺทํ ๑ ๓ ม. จิโต จลิติ ๑ ๔ ม. กิตฺติม ๑

อด สั มติ จ วนุต สุกิ
สุจจชวตจนจชينا จ ทส ฯ

---

๓ กุฎิทูกวคโค

๑ กุฎิทูกชาตัก

- [๕๘๒] มนุสสเสว เต สัตถิ หตุตปาทา จ วนร
 อด เกน นุ วณณน อการนุเต น วิชชติ ฯ
  - [๕๘๓] มนุสสเสว เม สัตถิ หตุตปาทา จ สิงคิล
 ยาหุ เสฏฐา มนุสเสสุ ตา เม ปณณาน วิชชติ ฯ
  - [๕๘๔] อนนวจิตจิตตตตส ลหุจิตตตส ทุภิกโน ๑
 นิจจ อทฐวสีตตส สุขภาโว ๒ น วิชชติ ฯ
  - [๕๘๕] โส กรตต อานูภาว วิตวตตตส สัตถิ
 สิตวตปริตตตตต กรตต กุฎิกิ ๓ กปีติ ฯ
- กุฎิทูกชาตัก ปจมี ฯ

---

๒ ทุททูกายชาตัก

- [๕๘๖] ทุททูกายติ ๔ ภททนเต ยสมี เทเส วสามหิ
 อหมเปต น ชานามิ กิเมต ทุททูกายติ ฯ

#๑ ย. ทุภิกโน ฯ ๒ ส. สุวิภาโว ฯ ๓ ส. กุลว ฯ ม. กุฎิว ฯ ๔ ส. ย. ทุททูกายติ ฯ

[๕๘๓] เวลฺวํ ปตฺติํ สุตฺวา   ทุทฺทภูณฺติ สโส ชวิ
    สสฺสฺส วณฺํ สุตฺวา   สนฺตตฺตา มิกฺวาหิณี ฯ
[๕๘๔] อปฺปตฺวา ปทฺวิญฺญาณํ   ปรโฆสฺสานุสฺสริโน
    ปมาทปรมา ๑ พาลา   เต โหณฺติ ปรปฺตฺติยา ฯ
[๕๘๕] เย จ สีเลน สมฺปนฺนา   ปญฺญาอุปฺสเม รตา
    อารกา วิรตา ธีรา   น โหณฺติ ปรปฺตฺติยาติ ฯ
    ทุทฺทภูยาชชาตกั ๒ ทฺติยํ ฯ

๓ พุรฺหมทตฺตชาตกั

[๕๕๐] ทฺวยํ ยาจฺน โโก ราช   พุรฺหมทตฺต นิกฺจฺจติ
    อลากั ฌนลาภํ วา   เอวํธมฺมา หิ ยาจฺนา ฯ
[๕๕๑] ยาจฺนํ โรทนํ อากุ   ปญฺจาลานํ รเถสภ
    โย ยาจฺนํ ปจฺจกฺขาติ   ตมาหุ ปญฺญิโรทนํ ฯ
[๕๕๒] มํ มาทฺทสฺสํ ๓ โรทนฺตํ   ปญฺจาลา สฺสมาคตา
    ตฺวํ วา ปญฺญิโรทนฺตํ   ตสฺมา อิจฺฉามหํ รโห ฯ
[๕๕๓] ททามิ เต พุรฺราหุณฺน โรหิณฺนี
    ควํ สหสฺสํ สห ปุํจเวณ
    อริโย หิ อริยสฺส กถํ น ทชฺชา
    สุตฺวาน กาถา ตว ฌมฺมยฺตุตฺตาติ ฯ
    พุรฺหมทตฺตชาตกั ตฺติยํ ฯ

#๑ ม. ปนาทปรมา ฯ ๒ สี. ยู. ทททก-ชาตกั ฯ ๓ ม. มามทฺทสฺสํ ฯ

๔ จมมสาฎกชาตัก

[๕๕๔] กถยาณรูปโป วตัย จตุปปโท

สุภทโทโก เจว สุเปสโต จโป

โย พุราหุณฺณ ชาติมนฺตูปปนฺนํ

อปจายติ เมณฺทวโร ยสฺสตี ๑

[๕๕๕] มา พุราหุณฺณ อิตฺตฺรทสฺสเนน

วิสุสสาสมาปชฺชิจิ จตุปปทสฺส

ทพฺพปหาริ อภิกตฺตกาโม ๑

อวสกุกฺติ ๒ ทสฺสตี สุปฺปหาริ ๑

[๕๕๖] อูรฺรูกฺชี ภคฺคา ปติโต ๓ ขาริภาโร

สพฺพิ ภณฺฑํ พุราหุณฺณสฺเสว ๔ ภินฺนํ

อุโภปิ พาหา ปคฺคเยหฺว ๕ กนฺทติ

อภิชาวตี หณฺณเต พุรหุณฺจาริ ๖ ๑

[๕๕๗] เอวํ โส นินฺโต เสติ โย อปุชฺชํ ปตฺตฺสตี ๗

ยถาหฺมชฺช ปหฺโต หโต เมณฺฑเฑน ทุมฺมตีติ ๑

จมฺมสาฎกชาตัก จตุคฺคํ ๑

#๑ สตี. ม. อภิกงฺขมาโน ๑ ๒ ม. อวสกุกฺติ ๑ ๓ ม. อูรฺรูกฺชี ภคฺคํ ปวณฺณฺนิตโต ๑

#๔ ม. สพฺพพณฺจ ภณฺฑํ พุราหุณฺณสฺส ... ๑ ๕ ม. ปคฺคเยห ๑ ๖ สตี. ม. อภิชาว

#หณฺณเต พุรหุณฺจาริ ๑ ๗ สตี. ย. นมฺสฺสตี ๑

๕ โครชาตัก ๑

[๕๘๘] สมณนุต มณฺเฒมาโน   อุปคณฺฐี อสณฺณตํ
 โส มํ ทณฺเฒน ปาหาสิ   ยถา อสฺสมโมณฺ ตถา ฯ

[๕๘๙] กิณฺเต ชฎาหิ ทุมฺเมธ   กิณฺเต อชินฺสาฎิยา
 อพุกฺนฺตรนฺเต คหฺนํ   พาหิรี ปริมฺชชฺสี ฯ

[๖๐๐] เอหิ โคร โนวตฺตสฺสุ   ภูณฺช สาลินฺโมทนํ
 เตลํ โลณฺณจ เม อตฺถิ   ปหฺตุํ ๒ มยฺหํ ปิปรฺผลิ ฯ

[๖๐๑] เอส กิยฺโย ปเวกฺขามิ   วมฺมิกํ สตโปริตํ
 เตลํ โลณฺณจ กิณฺเตสิ ๓   อหิตํ มยฺหํ ปิปรฺผลิตี ฯ

โครชาตักํ ปณฺจมํ ฯ

๖ กกุการุชาตัก

[๖๐๒] กาเยน โย นาวหเร   วาจาเย น มุสา ภณฺ
 ยโส ลทฺฐา น มชฺเชยฺย   สเว กกุการุมฺรหฺติ ฯ

[๖๐๓] ฐมฺเมเน วิตฺตเมเสยฺย   น นิกคฺยา ฐนํ หเร
 โภเค ลทฺฐา น มชฺเชยฺย   สเว กกุการุมฺรหฺติ ฯ

[๖๐๔] ยสฺส จิตฺตํ อหาลิทฺทํ   สทฺฐา จ อวิราคินิ
 เอโก สาทุํ น ภูณฺเชยฺย   สเว กกุการุมฺรหฺติ ฯ

[๖๐๕] สมฺมุขา วา ติโรกฺขา ๔ วา โย สนฺเต น ปริภาสตี

#๑ ม. โครราชชาติ ๑ ๒ ม. ปหฺตุํ ๑ ๓ ม. กิตฺเตสิ ๑ ๔ ย. ปโรกฺขา วา ฯ

ยถาวาที ตถาการี สเว กกฎการุมรหตีตี ฯ

กกฎการุชาตกั ฦฎุจึ ฯ

---

๗ กากาติชาตกั ๑

- [๖๐๖] วาติ จายั ตโต คนุโธ ยตฺถ เม วสตี ปิยา
ทฺูเร อีโต หิ กากาติ ๒ ยตฺถ เม นีรโต มโน ฯ
- [๖๐๗] กถั สมุทฺทมตริ กถั อตริ เกปุกั ๓
กถั สตฺต สมุทฺททานิ กถั สิมฺพลิมารุหิ ฯ
- [๖๐๘] ตยา สมุทฺทมตริ ตยา อตริ เกปุกั ๔
ตยา สตฺต สมุทฺททานิ ตยา สิมฺพลิมารุหิ ฯ
- [๖๐๙] ชีรตฺถ มั มหากายั ชีรตฺถ มั อเจตณั
ยตฺถ ซายายหั ซารั อวหามิ วหามิ จาติ ฯ
- กากาติชาตกั สตฺตมัม ฯ

---

๘ อนนุโสจยชาตกั

- [๖๑๐] พหุณั วิชฺชตี โภตี เตหิ เม ก็ ภวิสฺสตี
ตฺสฺมา เอตัง โสจามิ ปิยั สมฺมิลฺลหาสินี ฯ
- [๖๑๑] ตั ตฺถเจ อนุโสเจยฺย ยัยั ตฺสฺส น วิชฺชตี
อตฺตานมฺนุโสเจยฺย สทา มจฺจุวสั ปตฺตัม ๕ ฯ

#๑ ม. กากวตีชาตกั ฯ ๒ ม. กากวตี ฯ ๓-๔ สี. ย. เกพุกั ฯ ๕ ม. ปตัม ฯ๑

- [๖๑๒] น เหว ติฏฺฐั นาสินี   น สยานัน น ปตฺถกั ๑
    ยาวูปตฺตติ นิमितฺตติ ๒   ตตฺตราปี สรตี ๓ วโย ๑
- [๖๑๓] ตตฺถตฺตตฺตนิ วตฺตปฺปนฺนเถ ๔   วินาภาเว อัสสเย
    ภูตฺตํ เสสํ ทยิตฺตพฺพํ   จวิตฺตํ ๕ อนนฺนุโสจยฺยนิติ ๑
    อนนฺนุโสจยฺยชาตกั อฏฺฐมํ ๑

---

๕ กภาพพาทุชาตกั

- [๖๑๔] ยั อนนฺนปานสฺส ปฺปุเร ลภาม
    ตฺนุทานิ สาขมิกเมว กจฺจติ
    กจฺจนามทานิ วนเมว ราธ
    อสกฺกตวามฺห ฐนณฺชยาย ๑
- [๖๑๕] ตาโก อตาโก ยโส อยโส จ
    นินฺนุทา ปัสสา จ สฺขั จ ทฺกขั
    เอเต อนิจฺจา มนฺุเชสฺสุ ฐมฺมา
    มา โสจิ กิ โสจสิ โปฏฺฐปาท ๑
- [๖๑๖] อทฺธา ตฺวํ ปณฺฑิตโกสิ ราธ
    ชานาสิ อตฺถทานิ อนาคทานิ
- #๑ สี. ม. ปทฺธกั ๑ ๒ สี. ยาว ปาติ นิमितฺตติ ๑ ม. ยาว พุยาติ นิमितฺตติ ๑
#๓ ม. รสตี ๑ ๔ ม. วตฺตปฺปทฺธ ๑ ๕ สี. ม. วิตฺตํ ๑

กตัม นุโช สาขมิกั ทกขาม ๑

นิตุชาปีตัม ๒ ราชกุตโตว ชมมัม ๑

[๖๑๗] จาเลติ กณฺณํ ภกฺขี กโรติ

มุหุ มุหุ ภายเต ๓ กุมารे

สยเมว ตั กาทติ กาทพพาทุ

เขนารกา จสฺสตี อนฺนปนาตี ๑

กาทพพาทุชาตกั นวम्मัม ๑

---

๑๐ สีสวีมัสชาตกั

[๖๑๘] สีสั กิเรว กุลยาณั สีสั โลเก อนฺตฺตรั

ปสฺส โฆรววิโส นาโค สีสวาทิ น หลฺลติ ๑

[๖๑๙] ยาวเทวสฺสहु กิณฺจิ ตาวเทว อขาทีสุ

สจฺกมฺม กุลลา โลเก น หีสนฺติ อภิณฺจัน ๑

[๖๒๐] สุขั นีราสา สุปติ อาสา ผลวตี สุขา

อาสั นีราสั กตฺวาน สุขั สุปติ ปิงฺกลา ๑

[๖๒๑] น สมาริปโร อตฺถิ อสุมี โลเก ปรมฺหิ จ

น ปรี นاپิ อตฺตานัน วิหีสติ สมาริโตติ ๑

สีสวีมัสชาตกั ทสมัม ๑

ภฺกฺขิตุสทวฺกฺโก ตติโย ๑

#๑ ม. ทกขิตาม ๑ ๒ สี. ย. นิตุชาปีตัม ๑ ม. นิตุชาวิทัม ๑ ๓ สี. ภาสยเต ๑

ม. ภายยเต ๑

ตสุตทุทานั

สมนุสส สทุทุทุ สยาจนโก
อล เมณฑวรุตตม โคธวโร
อล กาย สเกปุก โภตีวโร
อล ราช สุสีลวเรน ทส ฯ

๔ โกกิลวคโค

๑ โกกาลิกชาติกั ๑

[๖๒๒] โย เว กाले อสมปตเต อติเวลั ปภาสตี
เอวั โส นิหโต เสตี โกกิลายะ ๒ อตุโรไซ ฯ
[๖๒๓] น หิ สตุถิ์ สุนิสิตี วิถั หลาหลามิว ๓
เอวั นิกุกเฆ ๔ ปาเตตี วาจา ทุพฐาสิตา ยถา ฯ
[๖๒๔] ตสุมา กाले อกาลे จ ๕ วาจิ รุกเขยยุ ปณฺหิโต
นาตีเวลั ปภาเสยยุ อปี อตุตสมมุหิ วา ฯ
[๖๒๕] โย จ กाले มิตั ภาเส มติปฺพุโพ วิจกฺขโณ
สพฺเพ อมิตเต อาเทตี สุปณฺโณ อฺรคฺมฺมิวาทิ ๖ ฯ
โกกาลิกชาติกั ปจฺมํ ฯ

๒ รตถฏฺฐิชาติกั

[๖๒๖] อปี หนตุวา หโต พฺรุติ เขตฺวา ชิโตตี ภาสตี
#๑ ม. โกกิลชาติกั ฯ ๒ ม. โกกิลายิว ฯ ๓ ม. หลาหลามิว ฯ ๔ ม. นิกุกฺเฆ ฯ
#๕ ม. วา ฯ ๖ ม. อฺรคฺคามิวาทิ ฯ

ปुพพมกขायิโน ๑ ราช ेतत्तद्धु ๒ न सत्तहे १

[๖๒๗] तसुमा पनुत्तित्ताद्यो सुण्यय इत्तरसुत्तपि

อุภिनัน वजัน सुत्तวา यथा ऋमो तदा गरे १

[๖๒๘] ओलโส คิหิ กามโกคิ น สาทู

อสณนโต ปพพชิตो น สาทู

ราชา น สาทู อนิสम्मการี

โย ปณฺฑิตो โกธโน ตํ น สาทู ๑

[๖๒๙] นิสम्म ขตฺติโย กยิรา นานิสम्म ทิสम्मปติ

นิสมมการิโน รณโย ๓ ยโส กิตฺตี จ วฑฺฒตีติ ๑

รตถภูจิชตกั พุติย ๑

---

๓ โคธชาตกั ๔

[๖๓๐] ตเทว เม ตวํ วิทิตो वनमञ्जे रเธสโก ๕

ยสุส เต ขกคพนฺธสุส ๖ สนนทฺธสุส ติริฎิโน

อสฺสตุตฺถุมสาขาย ปกกา โคธา ปลายถ ๑

[๖๓๑] นเม นมนฺตสุส ภาเช ภาชนตี

กิจฺจานุภพฺพสุส กรเยย กิจฺจ

นानตฺถกามสุส กรเยย อตฺถ

อสมฺภชนตฺมปี น สมฺภเชย ๑

#๑ ม. ปุพพวกขायิโน ๑ ๒ สี. ย. เอกทตฺถ ๑ ม. อณฺณทตฺถ ๑ ๓ สี. ม.

ราช ๑ ๔ ม. ปกุกโกธชาตกั ๑ ๕ ม. รเธสภ ๑ ๖ ม. ขกคพนฺธสุส ๑

[๖๓๒] จเช จชนฺตัม วนถึ น กยิรา

อเปตจิตฺเตน น สมฺภเชยฺย

ทีโฆ ทุมํ ชีณผลํว ๑ ฅตฺวา

อณฺณํ สเมกฺขเยยฺย มหา หิ โลโก ๑

[๖๓๓] โส เต กริสฺสามิ ยถานูภาวํ

กตณฺณตํ ขตฺติโย ๒ เปกฺขมา โน

สพฺพญจ เต อิตฺตริยํ ททามิ

ยสฺสิจฺฉนฺตี ตสฺส ตฺวํ ททามิตฺติ ๑

โกธชาตกั ตติยํ ๑

---

๔ ราโชวาทชาตกั

[๖๓๔] กวณฺเจ ตรมานานํ ชิมฺหํ กจฺฉติ ปุํกโว

สพฺพา คาวิ ชิมฺหํ ยนฺติ ๓ เนตฺเต ชิมฺหํ กเต สติ ๑

[๖๓๕] เอวเมว มนฺุสฺเสสฺสุ โย โหติ เสฏฺฐสมฺมโต

โส เจ อธมฺมํ จรติ ปกฺเว อิตฺรา ปชา

สพฺพํ รณฺุจํ ทุกฺขํ เสติ ราชฯ เจ โหติ อธมฺมิโก ๑

[๖๓๖] กวณฺเจ ตรมานานํ อฺุชฺหํ กจฺฉติ ปุํกโว

สพฺพา คาวิ อฺุชฺหํ ยนฺติ ๔ เนตฺเต อฺุชฺหํ กเต สติ ๑

[๖๓๗] เอวเมว มนฺุสฺเสสฺสุ โย โหติ เสฏฺฐสมฺมโต

โส เจปิ ๕ ธมฺมํ จรติ ปกฺเว อิตฺรา ปชา

#๑ ม. ชีณผลนฺติ ๑ ๒ ม. ขตฺติเย ๑ ๓ ม. สพฺพา ตฯ ชิมฺหํ กจฺฉนฺติ ๑

#๔ ย. สพฺพา ตฯ อฺุชฺหํ กจฺฉนฺติ ๑ ๕ ม. สเจ ๑

สพฺพั รณฺุจํ สฺขั เสตี ราชา เจ โหติ ธมฺมิโกติ ฯ
ราโชวาทชาตกั จตุตถั ฯ

---

๕ ชมพูกชาตกั

- [๖๓๘] พุรหา ปวฑฺฒกาโย โส ทีฆทาโจว ชมพูก
น ตฺวํ ตมฺหิ กุเล ชาโต ยตถ คณฺหนฺติ กุณฺชรํ ฯ
[๖๓๙] อตีโห สีมานนโย อตฺตानํ วิกุพฺพตี
กตฺถว ๑ กขมาสชช เสตี ญมฺยา อนฺตฺถนํ ฯ
[๖๔๐] ยสฺสฺสฺสินอ อุตฺตมปฺกคฺคสฺส
สณฺชาตขณฺธสฺส มหพฺพลสฺส
อสเมกฺขิย กามพฺลูปตฺตี
ส เสตี นาเคน หโตยํ ชมฺพูโก ฯ
[๖๔๑] โย จิธ กมฺมํ กุรฺเต ปมาย
ถามพฺลํ อตฺตนิ สํวิทฺวา
ชปฺเปน มนฺเตน สุภาสึเตน
ปริกฺขวา โส วิปฺลํ ชินาตีติ ฯ
ชมพูกชาตกั ปญฺจมํ ฯ

---

๖ พุรหาจตุตถชาตกั

- [๖๔๒] ตินฺนํ ตินฺนฺติ ลปฺตี โโก นฺ เต ตินฺนมาหริ
#๑ ม. โโกตฺถว ฯ สึ. โโกฏฐว ฯ

กีนุ เต ตินกัจจตุถิ ตินเมว ปภาสติ ฯ

[๖๔๓] อีชากมา พุรหุมจารี พุรหาคตุโต พุสุสุโต

โส เม สพุพิ สมาทาย ตินนิ กัจจิปุค จจจติ ฯ

[๖๔๔] เอเวติ โหติ กคตพุพิ อปุเปน พหุมิจจตา

สพุพิ สกสุส อาทานิ อนาทานิ ตินสุส จ

ตินสุส จาฐิสู คโต ตตุถ กา ปรีเทวนา ๑ ฯ

[๖๔๕] สีลวนุโต น กุพพุนติ พาโล สีลานิ กุพพติ

อนิจจสีลํ พุสสีลํ ๒ ก็ ปณฺทิจจํ กริสฺสตีติ ฯ

พุรหาคตฺตชาตักํ ฦกฺจํ ฯ

---

๗ ปีจชาตัก

[๖๔๖] น เต ปีจมหาสิมฺห ๓ น ปานํ นปี โภชนํ

พุรหุมจารี ขมสุส เม เอติ ปสุสามิ อจฺจยํ ฯ

[๖๔๗] เนวากิสฺซชามิ นจาปี กุปุเป

นจาปี เม อปุปิยมาสิ กิณฺจิ

อโถปี เม อาสิ มโนวิตฺกโก

เอตาทีโส นฺน กุลสุส ฐมฺโม ฯ

[๖๔๘] เอสสุมากํ กุเล ฐมฺโม ปีตุปีตามโห สทา

อาสนํ อุทกํ ปชฺชํ สพุเพตํ นีปทามเส ฯ

#๑ ม. อิทํ คาถาปาททวฺยํ น ทิสฺสตีติ ฯ ๒ ย. พุสสีลํ ฯ ๓ ม. ปีจมหาสิมฺหา ฯ ๑๘

[๖๔๕] เอสสุมากั กุเล ฌมโโม ปิตุปีตามโห สทา
สกุจจัม อุปติฏฐาม อุตตมัม วิย ฌาตกนุติ ฯ
ปีจชาติกั สตุตมัม ฯ

---

๘ อุตชาติกั

[๖๕๐] วิทิตั ฌุถั อุนุทธานัน วิทิตั ปน ตณฺฑลั
ฌุถั ฌุถั ๑ วิวชชิตฺวา ตณฺฑลั ปน ขาทเร ฯ
[๖๕๑] ยามนุตนา อรณฺณสุมี ยา จ คามะ นิกณฺณิกา
ยณฺเจตติ อิติ จินฺตึ จ ๒ เอตมปิ วิทิตั มยา ฯ
[๖๕๒] ฌมฺเมน กิร ชาติสฺส ปีตา ปุตฺตสฺส มกุกโก
ทหฺรสฺเสว สนฺตสฺส ทนฺเตหิ ผลมจฺฉินฺทา ฯ
[๖๕๓] ยเมตํ ปริสฺปฺปตี อชกาโณว สาสเป
โยปายั เหฏฺฐโต เสติ ๓ เอตมปิ วิทิตั มยาติ ฯ
อุตชาติกั อฏฺฐมัม ฯ

---

๙ พาเวรุชาติกั

[๖๕๔] อทสฺสเนน โมรสฺส ลีขินโน มณฺชุกาณินโน
กาคั ตตฺถ อปฺุเชตฺตุ มัสเสน จ ผลเสน จ ฯ
[๖๕๕] ยทา จ สรสมฺปนฺโน โมโร พาเวรุมาคมา

#๑ ลี. ฌุถั ฌุถั ฯ ๒ ม. ... จิตติ จ ฯ ๓ ลี. เสติ ฯ

อด ภาโก จ สกกาโร   วายสสุส อหายถ ๑
[๖๕๖] ยาว นุปลุชชตี พุทุโธ   ฌมมราชา ปภงกโร
    ดาว อญเณ อปุเชสิ   ปุณฺณ สมณพราหมณ ๑
[๖๕๗] ยทา จ สรสมปโน   พุทุโธ ฌมม อเทสย
    อด ภาโก จ สกกาโร   ติตฺถิยานํ อหายถาติ ๑
    พาเวรุชาติกั นวมํ ๑

---

๑๐ วิสยหชาติกั

[๖๕๘] อทาลี ทานานิ ปุเร วิสยห
    ททโต จ เต ขยฌมโม อโหสิ
    อิโต ปฺรณฺเจ น ทเทยฺย ทานํ
    ติฏฺฐเจยฺย เต สยมนฺตสฺส โภกา ๑
[๖๕๙] อนริยมริเยน สหสฺสเนตต
    สุทฺถุคเตนาปี อภิจฺจมาหุ
    มา โว ฌนํ ตํ อหุ วา ฌนินฺท ๑
    ยํ โภกเหตุ วิชเหมมุ สทฺธํ ๑
[๖๖๐] เขน เอโก รโถ ยาคี   ยาคี เตน ปโร ๒ รโถ
    โปราณํ นิหิตํ วตฺตํ   วตฺตตถฺยเณว วาสว ๓ ๑
#๑ ม. อหุ เทวราช ๑ ๒ ม. เตนาปโร ๑ ๓ ส. โปราณํ นิหิตํ วทฺตํ
วทฺตตถฺยเณว วาสว ๑

[๖๖๑] ยถิ เหสุตติ ทสุสาม อสนฺเต กิ ททามุหเส
เอวํ ภูตปิ ทสุสาม มา ทานํ ปมทามุหเสติ ฯ
วิสยฺหชาตกั ทสมํ ฯ
โกกิลวकुโก จตุตฺโต ฯ

ตสุสุทฺทานํ

อติเวลํ ปภาสติ ๑ ชินวโร
วนมชฺเฒ รเถสภ ชิมฺหคโม
อถ ชมฺพุ ตินาสนปีจวริ
อถ ตณฺฑลํ โมร วิสยฺห ทส ฯ

---

๕ จุลลกุณฺณาลวकुโก

๑ กุณฺฑลิกชาตกั ๒

[๖๖๒] นรานมารามกราสู นาริสู
อนนฺกจตุตาสู อนนฺคหาสู จ
สพฺพตฺตนา ปิตฺติกราปี เจ สियํ ๓
น วิสฺสเส ติตฺถสมา หิ นาริโย ฯ

[๖๖๓] ยถจ ๔ ทิสฺวา กิณฺนรकिณฺนรินํ ๕

สพฺพิตฺถิโย น รมนฺติ อคาเร

#๑ ม. อติเวลปภาสติ ฯ ๒ ส. กิณฺนริชาตกั ฯ ม. กุณฺฑริชาตกั ฯ

#๓ ม. สพฺพตฺถ นาปีติกราปี เจ สिया ฯ ๔ ม. ยิเว ฯ ๕ ม. กุณฺฑริกิณฺนรานํ ฯ

ตํ ตาทิสํ สามิกํ ๑ จชิตฺวา ภริยา

อณฺณํ ทิสฺวา ปุริสํ ปิจสฺสปี ๑

[๖๖๔] พกฺสฺส จ พาวริกฺสฺส ๒ รณฺโณ

อจฺจนฺตคามานุกตฺสฺส ภริยา

อจฺจาจรี พทฺชวसानุกตฺสฺส ๓

กํ วา ๔ อิตฺถิ นาทิจเร ตทณฺณํ ๑

[๖๖๕] ปิยฺงคานิ ๕ สพฺพโลกิสฺสรสฺส

रणฺโณ ปิยา พุรหฺมทตฺสฺส ภริยา

อจฺจาจรี พทฺชวसानุกตฺสฺส ๓

ตํ วาปี สานาชฺฌคา กามกามินีติ ๑

กฺุณฺทลิกชาตกํ ปจฺมํ ๑

---

๒ วานรชาตกํ

[๖๖๖] อสฺกฺขิ วัต อตฺตานํ อญฺฺจาทฺตุ อุกกา ถถํ

นทานาหํ ปุณฺณํ ตฺยฺหํ วสํ คจฺฉามิ วาริช ๑

[๖๖๗] อลเมเตหิ อมฺเพหิ ชมฺพุหิ ปนเสหิ จ

ยานิ ปาริ สมฺพุทฺสฺส วริ มยฺหํ อุกฺมฺพโร ๑

[๖๖๘] โย จ อฺุปฺปติตํ อตฺถํ น จิปฺปมนฺนุพฺพชฺฌติ

#๑ ส. ม. มจฺจ ๑ ๒ ส. ปาวริกฺสฺส ๑ ๓ ม. อวาจรี ปญฺฺจวसानุกตฺสฺส ๑

#๔ ม. กํ วาปี ... ๑ ๕ ปิจฺคิยานิ ๑

ตาทิสา ปติ มา ลทฺธา ยา เต อมฺเพ อวาทริ ฯ
[๖๗๖] ทีฆั คจฺจตุ อทฺธานั เอกิกา อภิสาริยา ๑
สงฺเกต ปติ มาทฺทส ๒ ยา เต อมฺเพ อวาทริ ฯ
อลงฺกตา สุวสนา มालินี จนฺทนุสฺสทา
[๖๗๗] เอกิกา สยเน เสตุ ยา เต อมฺเพ อวาทริตี ฯ
อมฺพชาตกั จตุตถั ฯ

---

๕ คชกฺุมภชาตกั

[๖๗๘] วณั ยทฺคฺกิ ทหฺติ ปาวโก กณฺหวตฺตนิ
กถั กโรสิ ปจฺลก เอวั ทนฺธปรกฺกโม ฯ
[๖๗๙] พหฺนุ นิ รุกฺขณิฑฺทานิ ปจฺพยา วิวรานิ จ
ตานิ เจ นาภิสฺมโภม โหติ โน กาลปริยาโย ฯ
[๖๘๐] โย ทนฺธกาเล ตฺรติ ตฺรณิเย จ ทนฺธติ
สุกฺขปณฺณัว อกฺกมฺม อตถั ภณฺชติ อตฺตโน ฯ
[๖๘๑] โย ทนฺธกาเล ทนฺธเรติ ตฺรณิเย จ ตารยิ
สสิวั รตฺตี วิภังฺ คสฺสตุโถ ปรีปฺรตีติ ฯ
คชกฺุมภชาตกั ปญฺจมั ฯ

#๑ ม. อภิสาริกา ฯ ๒ ม. มา อทฺท ฯ ลี. ยู. มา อทฺทส ฯ

๖ เกสวชาตก

- [๖๘๒] มนุสฺสสินุทฺ ฆหิตฺวาน สพฺพกามสมิทฺธินํ
กถํ นุ ภควา เกสิ กปฺปสฺส รมติ อสฺสเม ฯ
- [๖๘๓] สาธุนิ ๑ รมติยานิ สนฺติ วุทฺธา ๒ มโนรมา
สุภาสิตานิ กปฺปสฺส นารท รมติ มํ ฯ
- [๖๘๔] สาลีนํ โอทนํ ภูณฺเช สฺวจิมฺสฺสฺสเจจฺนํ
กถํ สามากนิวาริ ๓ อโลณํ ฉาทยฺนฺติ ตํ ฯ
- [๖๘๕] สาธฺธ วา ยทิวาสาธฺธ ๔ อปฺปํ วา ยทิวา พหุ
วิสุตฺตฺโต ยตฺถ ภูณฺเชยฺย วิสุตฺตฺสปรมา รสชาติ ฯ
เกสวชาตกํ ญฺจํ ฯ

๗ อยญฺจชาตก

- [๖๘๖] สพฺพายตฺถ ญฺจมฺคิปปฺมานํ
ปคฺคยฺห โย ๕ ติฏฺฐติ อนฺตติกฺเข
รฺกฺขาย มํ ตฺวํ วิหิโตนฺนฺสฺสช
อุทาทุ เม วายมเส ๖ วธาย ฯ
- [๖๘๗] ทุโต อหํ ราชฺช รฺกฺขสฺสานํ
วธาย ตฺยฺหํ ปหิโตมฺสฺมิ
- #๑ สี. ม. สาธุนิ ฯ ๒ สี. รุกฺขา ฯ ๓ ม. สามาอนิวาริ ฯ ๔ ม. สาทุ วา
ยทิวาสาทุ ฯ ๕ ย. โส ฯ ๖ สี. ม. เจตยเส ฯ

อินฺโท จ ตํ รกฺขติ เทวราชา

เตนฺตุตมํจํ น เต ๑ ผาลยามี ฯ

[๖๘๘] สเจ จ มํ รกฺขติ เทวราชา

เทวานมินฺโท มฆวา สุขมฺปติ

กามํ ปีสจจา วินทนฺตุ สพฺเพ

น สนฺตเส รกฺขสฺยา ปชาย ฯ

[๖๘๙] กามํ กณฺทนฺตุ ๒ กุมฺภณฺธา สพฺเพ ปัสฺสิปีสจกา

นาลํ ปีสจจา ยฺทฺธาย มหตี สฯ วิเหตฺติกาติ ๓ ฯ

อฺยญฺจชาตกํ สตฺตมํ ฯ

๘ อรณฺยชาตกํ

[๖๙๐] อรณฺยา คามมคฺคํม กีสึลํ กิวตํ อหํ

ปฺริสฺสํ ตาต เสเวยฺยํ ตํ เม อกฺขาหิ ปฺจฺจฺฉิตฺโต ฯ

[๖๙๑] โย ตํ วิสฺสาสเย ตาต วิสฺสาสญฺจ ขเมยฺย เต

สุสฺสูสึ จ ติตฺติกฺขิ จ ตํ ภเชหิ อิตฺโต คโต ฯ

[๖๙๒] ยสฺส กายน วาจา ย มนฺสา นตฺถิ ทุกฺกญฺ्हํ

อฺรสีว ปตฺติญฺจาย ตํ ภเชหิ อิตฺโต คโต ฯ

[๖๙๓] หลิทฺทฺทราคํ กปฺปิจฺจตฺตํ ปฺริสฺสํ ราควิราคินํ

#๑ สี. ย. น หิ ฯ ๒ ม. กนฺทนฺตุ ฯ ๓ สี. ย. วิเหตฺติกา ฯ ม. วิภีตฺติกา ฯ

ตาทิสั ตาต มา เสวิ นิมนนุสสมปิ เจ สียาติ ฯ

อรณณชาตกั อฏฺฐมัม ฯ

---

๕ สนฺธิเกทชาตกั

[๖๕๔] เนว อิตฺถิสฺสู สามณฺณํ นาปี ภกฺขเสสุ สารถิ

อดสฺส สนฺธิเกทสฺส ปสฺส ยาว สฺวจินฺนิตฺตํ ฯ

[๖๕๕] อสิ ติกฺโขว มํสมฺหิ เปสฺสณฺณํ ปริวคฺคตฺติ

ยตฺถุสภณฺจ สึหณฺจ ภกฺขยนฺนติ มิถาธมา ฯ

[๖๕๖] อิมํ โส สยนํ เสติ ยมิมํ ๑ ปสฺสสิ สารถิ

โย วาจํ สนฺธิเกทสฺส ปิสฺสนสฺส นิโพธติ ฯ

[๖๕๗] เต ชนา สุขเมธนฺติ นรา สกฺกคตาริว

เย วาจํ สนฺธิเกทสฺส นาวโพธนฺติ สารถิตฺติ ฯ

สนฺธิเกทชาตกั นวมัม ฯ

---

๑๐ เทวตาปญฺหชาตกั

[๖๕๘] หนฺติ หตฺถเถหิ ปาเทหิ มุขณฺจ ปริสฺสมุภติ

สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวาภิปสฺสสิ ๒ ฯ

[๖๕๙] อุกฺโกสฺสติ ยถากามํ อากมณฺจสฺส เนจฺจติ ๓

สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวาภิปสฺสสิ ๒ ฯ

[๗๐๐] อพุกฺกขาติ อฏฺฐเตน อติเกนนาภิสารเย

#๑ สึ. ย. ยมิมํ ฯ ๒ สึ. ... มภิปสฺสสิ ฯ ๓ ม. อิจฺจติ ฯ

สเว ราช ปิโย โหติ กนฺเตน ตฺวาทิปสฺสตี ฯ
[๗๐๑] หริ อุนฺนณฺจ ปานณฺจ วตฺถเสนาสนานิ จ
(อณฺณทตฺถุ ๑ หรา สนฺตา)
เตเว ราช ปิยา โหหนฺติ กนฺเตน ตฺวาทิปสฺสตีติ ฯ
เทวตาปฺลยฺหชาตกั ทสมั ฯ
จฺลลทฺถณฺณาลวคฺโค ปญฺจโม ฯ

ตสฺสุทฺททานั
นรานิ อสทฺถิ วสิมฺหฺวโร
นิตฺติมคฺคิวนฺนจ ปุณ
ปุณ รัสายสทฺถุวโร
ตถารณฺณ สารี หนฺติ ทส ฯ

ตตฺร วคฺคทฺททานั ภาวตี ฯ
วิวร ๒ ปุจิมนฺทณฺจ กุญฺฐิสฺส พหุภาณกั ๓
จฺลลทฺถณฺณาลวคฺโค โส ปญฺจโม สุปฺปกาสีโตติ ฯ
จตฺถกฺกนฺิปาตี นิญฺจิตฺติ ฯ

#๑ ม. อณฺณทตฺถุ ฯ ๒ ม กาลิงฺค ... ฯ ๓ ม. กุญฺฐิสฺส กโกลา ฯ

ปญจกนิปาตชาตกั

๑ มณิกุณฺฑลวคฺโค

๑ มณิกุณฺฑลชาตกั

[๗๐๒] ชินฺโน รกฺขสฺสมณิกุณฺฑลเถ จ ๑

ปฺตุเต จ ทาเร จ ตเถว ชินฺโน ๒

สพฺเพสุ โภเคสุ อเสสเกสุ ๓

กสฺมา น สนฺตปฺปติ โสกกาเล ฯ

[๗๐๓] ปฺพเพว มจฺจ วิชหนฺติ โภกา

มจฺโจ วา เต ๔ ปฺพพตฺรํ ชหาติ

อสฺสตา โภคิโน กามกามิ

ตสฺมา น โสจามหํ โสกกาเล ฯ

[๗๐๔] อุเทติ ปฺเรติ ขิยติ ๕ จนฺโท

อตุถฺกเมตฺวาน ๖ ปเลติ สุริโย

วิชิตา ๗ มยา ตตุถฺก โลภมฺมา

ตสฺมา น โสจามหํ โสกกาเล ฯ

[๗๐๕] อลโส คิหิ กามโภคิ น สาธุ

#๑ สี. ม. ชินโน รกขสสมณิกุณฺฑลเถ จ ฯ ๒ ม. ชินโน ฯ ๓ สี. ย. อเสสเกสุ ฯ

#๔ ย. จ เน ฯ ๕ สี. ม. อปปฺเรติ เวติ ฯ ๖ สี. ม. อตุถฺกเมตฺวาน ฯ

#๗ สี. ม. วิชิตา ฯ

อสณฺณโต ปพฺพชิตฺตํ น สาธุ

ราชา น สาธุ อนิสฺมมการี

โย ปณฺชิตฺโต โภชนํ ตํ น สาธุ ฯ

[๗๐๖] นิสฺมม ขตฺติโย กยิรา นานิสฺมม ทิสฺมปติ

นิสฺมมการีโน รณฺโณ ๑ ยโส กิตฺติ ๒ จ วฑฺฒตีติ ฯ

มณิกุณฺฑลชาตกั ปจฺมี ฯ

๒ สุชาตชาตกั

[๗๐๗] กิณฺนุ สนฺตรมาโนว ลายิตฺวา หริตฺตํ ติณฺ

ขาท ขาทาติ ลปฺตี คตฺสนฺตํ ชรคฺควํ

นหิ อนฺเนน ปาเนน มโต โภชนํ สมนฺนุจฺเห

ตฺวณฺจ ตฺวจฺฉํ วิลปฺตี ยถาตํ ทุมฺมตี ตถา ฯ

[๗๐๘] ตเถว ติณฺนุจฺติ สีสํ หตฺถปาทา จ วาลชิ

โสตา ตเถว ติณฺนุจฺนฺติ มณฺเณ โภชนํ สมนฺนุจฺเห

เนวฺยยฺกสฺส สีสํ วา ๓ หตฺถปาทาว ๔ ทิสฺสเร

รฺุทํ มตฺติกถฺวปฺสฺมี นนฺุ ตฺวณฺเณว ทุมฺมตี ฯ

[๗๐๙] อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ อตฺติตฺตํ ปาวกํ

วารินา วิย โอสณฺจํ สพฺพํ นิพฺพปาเป ทริ

อพฺพพฺหิ ๕ วต เม สลฺลํ โสกํ หทยสฺสตีติ ๖

#๑ ม. ราช ฯ ๒ ม. กิตฺติ ฯ ๓ ม. สีสณฺจ ฯ ๔ ม. จ ฯ ๕ ม. อพฺพหิ ฯ

#๖ สี. ม. ยมาสิ หทยสฺสตีติ ฯ

โย เม โสภปรตสส ปิตุโสภัง อปานุที ฯ

[๗๑๐] โสโห อพพุพุหสตุโลสุมิ วีตโสโก อนาวิโล

น โสจามิ น โรทามิ ตว สุตวาน มาณว ฯ

[๗๑๑] เอวํ กโรนติ สปปญญา เย โหนติ อนุกมุปกา

วินิวคเตนติ โสภมหา สุชาโต ปัตริ ยถาติ ฯ

สุชาตชาตัก ทุตีย์ ฯ

---

๓ เวณสาขชาตัก ๑

[๗๑๒] นยิทํ นิจจํ ภวิตพุพํ พุรหุมทตต

เขมํ สุภิกุขํ สุขตา ๒ จ กายะ

อตถจเจ มา อหุ สมุปมุโพห

ภินนปฺลโว สากรสเสว มชฺเณ ฯ

[๗๑๓] ยานิ กโรติ ปุริโส ตานิ อตฺตนิ ปสฺสตี

กฺลฺยาณการี กฺลฺยาณํ ปาปการี จ ปาปกํ

ยาทิสํ วปเต พิชํ ตาทิสํ รุหเต ๓ ผลํ ฯ

[๗๑๔] อิทํ ตทาจริยวโจ ปารัจริโย ๔ ยทพุริ

มาสุสุ ๕ ตฺวํ อกริ ปาปํ ยนฺตํ ๖ ปจฺจนา กตํ ตเป ฯ

[๗๑๕] อยเมว โส ปิงฺกियो ๗ เวณสาโข ๘

#๑ สී. ยุ. โชนสาขชาตัก ฯ ๒ สී. สุหตา ฯ ๓ สී. ม. หรเต ฯ ๔ สී. ม. ปาราสริโย ฯ

#๕ ม. มาสุ ฯ ๖ ม. ยํ ตฺวํ ฯ ๗ ม. ปิงฺกियो ฯ ๘ สී. ยุ. โชนสาโข ฯ

ยมุหิ ฆาตยี่ ขตุติยานัน สหสฺสั

อลงฺกเต จนฺทนสารลิตฺเต ๑

ตเมว ทุกฺขํ ปจฺจาคตํ มมฺ ๑

[๗๑๖] สามาปี โข จนฺทนลิตฺตคตฺตี ๒

สิงฺคว ๓ โสภณชนกสฺส อุกฺคตา

อทิสฺวา กาลํ กริสฺสามิ อฺพพฺรึ

ตํ เม อิตฺโต ทุกฺขตฺร ภาวิสฺสตีติ ๑

เวนสาขชาตักํ ตติยํ ๑

๔ อฺรคชาตักํ

[๗๑๗] อฺร โคว ตจฺจ ชินฺณํ หิตฺวา กจฺฉติ สนฺตนน

เอวํ สรีเร นีพฺโปกฺเก เปเต กาลกเต สติ

ทฺยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตีนํ ปรีเทวิทํ

ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ ๑

[๗๑๘] อนพฺภิโต ๔ ตโต อากา นานฺนุญฺญาโต ๕ อิตฺโต คโต

ยถาคโต ตถา คโต ตตฺถ กา ปรีเทวนา

ทฺยหฺมาโน น ชานาติ ฌาตีนํ ปรีเทวิทํ

ตสฺมา เอตํ น โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ ๑

[๗๑๙] สเจ โรเท กิสา ๖ อสฺสั ตสฺสา เม กิผลํ ลียา

#๑ ม. จนฺทนสารานฺนลิตฺเต ๑ ๒ ม. สามา จ โข จนฺทนลิตฺตคตฺตา ๑

#๓ ลี. ม. ลฺภฺจิว ๑ ๔ ลี. อนฺวหาโต ๑ ม. อนฺวหิตโต ๑ ๕ ม. อนฺนุญฺญาโต ๑

#๖ ม. กิสา ๑ ย. กิลี ๑

ฅาติมิตตสุหขหานั กิโย โน อรตี สียา
 ทยหมาโน น ชานาติ ฅาตินั ปรีเทวิทั
 ตสุมา เอตัน โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ ฯ
 [๗๒๐] ยถาปี ทารโก จนุทัง กจฺจนุตัง อนูโรทติ
 เอวั สมฺปทเมเวตัง โย เปตมฺนุโสจติ
 ทยหมาโน น ชานาติ ฅาตินั ปรีเทวิทั
 ตสุมา เอตัน โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติ ฯ
 [๗๒๑] ยถาปี อุตทกฺกมุโก กิโนฺน อปฺปฏิสฺนุธิโย
 เอวั สมฺปทเมเวตัง โย เปตมฺนุโสจติ
 ทยหมาโน น ชานาติ ฅาตินั ปรีเทวิทั
 ตสุมา เอตัน โสจามิ คโต โส ตสฺส ยา คติติ ฯ
 อรคชาตกั จตุตถั ฯ

๕ ชงกชาตกั ๑

[๗๒๒] อญฺเฅ โสจนุติ โรทนุติ อญฺเฅ อสฺสุมุขา ชนา
 ปสฺนุนฺนุขวณฺโณสิ กสฺมา ฅญฺ น โสจสิ ฯ
 [๗๒๓] นาพุทิตฺตหโร โสโก นานาคตฺสฺชาวโ
 ตสุมา ชงก น โสจามิ นตฺถิ โสเก ทุติยตา ฯ
 [๗๒๔] โสจัง ปญฺทุกิโส โหติ ภตฺตญฺจสฺส น รุจฺจติ
 อมิตฺตา สุมนา โหนฺติ สลฺลวิทฺทสฺส รูปฺโปโต ฯ

#๑ สี่. ม. ฅญฺชาตกั ฯ

[๗๒๕] คาเม วา ยทิวารณเณ นินฺเน วา ยทิวา ถเล

จิตฺ มํ นาคมิสฺสตี ๑ เอวํ ทิฏฺฐปโท อหํ ฯ

[๗๒๖] ยสฺสตุตา นาลเมโกว สพฺพกามรสาหโร

สพฺพปาปิ ปจฺวี ตสฺส น สฺขํ อวาทิสฺสตีตี ฯ

ธงฺกชาติกั ปญฺจมํ ฯ

v

๖ การนุทฺธิยชาติกั ๒

[๗๒๗] เอโก อรณฺเณ คิริกนฺทรายํ

ปกฺกยฺห มหนฺตเสถํ ปเวจฺฉลตี ๓

ปฺนปฺนํ สนฺตรมานรฺูป

การนุทฺธิย ๔ โกนฺุ ตวยฺชฺตฺโต ฯ

[๗๒๘] อหฺณหิมํ สากรเสวิตนฺตํ

สมํ กริสฺสामी ยถาปิ ปาณิ ๕

วิกิริย สานฺนํ จ ปพฺพตานิ [๖]

ตสฺมา เสถํ กนฺทรายํ ๗ ปกฺกิปาไม ฯ

[๗๒๙] นยิมํ มหิ อรหฺติ ปาณิกปฺปํ

สมํ มนฺุสฺโส กรณายเมโก

มณฺณามิ มณฺเณว ทรี ชฺคิสิ ๘

#๑ สี่. น มํ ตํ อากมิสฺสตี ฯ ๒ ม. โกรณฺุทฺธิยชาติกั ฯ ๓ ม. ปกฺกยฺห ปกฺกยฺห

สี่ ปเวจฺฉลตี ฯ สี่. เสถํ ฯ ๔ ม. โกรณฺุทฺธิย ฯ ๕ ม. ปาณิ ฯ ๖ ม. จ ฯ

#๗ สี่. ม. สี่ ทริยา ฯ ๘ ม. ชฺคิสิ ฯ

การนุทีย หายสิ ๑ ชีวโลกั ฯ

[๗๓๐] สเจ อัยั ภูตธร์ น สกุกโก ๒

สมั มนุสสุโส กรณายเมโก

เอวเมว ตวั พุรเหมม อิเม มนุสเส

นानาทิภูจิกเก นานยิสุสสิ เต ฯ

[๗๓๑] สจฺจิตฺตฺรฺเปณ กวั มมตฺถิ

อกุขาสิ การนุทีย ๓ เอวเมตฺ

ยถา น สกุกกา ปจฺวิ สมายั

กาคุ ๔ มนุสฺเสน ตถา มนุสฺสาติ ฯ

การนุทียชาตกั ฉญจั ฯ

---

๗ ลญฺจิกชาตกั

[๗๓๒] วนฺทามิ ตั กุณฺชร ๕ สญฺจิชายนั

อารณฺณกั ชฺชูปตี ยสสุสิ

ปกฺเขหิ ตั ปณฺชลิกั กโรมิ

มา เม วธิ ปุตฺตเก ทุพฺพลาเย ฯ

[๗๓๓] วนฺทามิ ตั กุณฺชร ๕ เอกจาริ

อารณฺณกั ปพฺพตฺตานุ โคจริ

ปกฺเขหิ ตั ปณฺชลิกั กโรมิ

#๑ ม. โกรณฺฑิย หายสิ ฯ ๒ ม. สเจ อัยั ภูตธร์ น สกุกกา ฯ ๓ ม. โกรณฺฑิย ฯ

#๔ ม. กตฺตุ ฯ ๕ ม. กุณฺชร ฯ

มา เม วธิ ปุตุตเก ทุพพลาเย ๑

[๗๑๔] วธิสุตถามิ เต ลกุกิกเก ปุตุตถกานิ

กี เม ตวั กาทสิ ทุพพลาสิ

สตสทสทานปี ตาทิสัน

วาเมน ปาเทน ปโปปถเยยฺย ๑ ๑

[๗๑๕] นเหว สพุพตถ พเลน กิจฺจ

พลํ หิ พาลสฺส วชาย โหติ

กิริสุตถามิ เต นาคราช อนตฺถ

โย เม วธิ ปุตุตเก ทุพพลาเย ๑

[๗๑๖] กากณฺจ ปสฺส ลกุกิกํ มณฺฑุกํ นีลมกฺขิกํ

เอเต นาคํ อฆาเตลฺลํ ปสฺส เวรสฺส เวจินํ

ตสฺมา หิ เวจิ น กยิราถ อปฺปิเยนปี เกนจิติ ๑

ลกุกิกชาตกํ สตฺตมํ ๑

---

๘ จุลลชมมปาตชาตก

[๗๑๗] อหเมว ทูสิยา ภูนหตา รณฺโณ มหาปตาปสฺส

เอตํ มุณฺจตุ ชมมปาถํ หตฺถे เม เทว เจเทหิ ๒ ๑

[๗๑๘] อหเมว ทูสิยา ภูนหตา รณฺโณ มหาปตาปสฺส

เอตํ มุณฺจตุ ชมมปาถํ ปาเท เม เทว เจเทหิ ๒ ๑

[๗๑๙] อหเมว ทูสิยา ภูนหตา รณฺโณ มหาปตาปสฺส

#๑ ม. ปโปปถเยยฺย ๑ ๒ ม. เจเทหิ ๑

เอตัง มุญจตุ ชมมปาถัง ลีลัม เม เทว เณทหิ ๑ ฯ

[๗๔๐] นห นูนิมสุส รณโธ มิตตามจจา จ วิชฺชเร
สุททา เย น วทนฺติ ราชาณํ มา ฆมาตยิ โอรสํ ปุตฺตํ ฯ

[๗๔๑] นห นูนิมสุส รณโธ มิตตา ฌาตี จ วิชฺชเร
สุททา เย น วทนฺติ ราชาณํ มา ฆมาตยิ อตุรชฺชํ ปุตฺตํ ฯ

[๗๔๒] จนฺทนสารานุกิตฺตา พาหา นิชฺชนนฺติ ชมมปาถสุส
ทายาทสุส ปจฺจุยา ปาณา เม เทว รุชฺฌนฺตึติ ฯ
จตุลชมมปาถชาตกั อฏฺฐมํ ฯ

๕ สุวณฺณมิกชาตกั

[๗๔๓] วิกุกม เร มหามิก ๒ วิกุกม เร หรีปท ๓
นินฺท วรตฺติกั ๔ ปาถัง นาหํ เอกา วเน รเม ฯ

[๗๔๔] วิกุกมามิ น ปาเรมิ ภูมึ สุขุมภามิ เวคสา
ทโพห วรตฺติโก ๕ ปาโส ปาหํ เม ปริกนฺตติ ฯ

[๗๔๕] อตุถรสฺสุ ปลาธานี อสี นินฺทพาห ลุทฺทก
ปจฺจมํ มํ วชิตฺวาน หนน ปจฺจนา มหามิกํ ฯ

[๗๔๖] น เม สุตํ วา ทิฏฺฐัง วา ภาสนฺตี มานุสี มิคึ
ตุวณฺจ ภทฺเท สฺสึ โหหิ เอโส จาปิ มหามิกโ ๑

[๗๔๗] เอวัง ลุทฺทก นนฺทสุสฺส สห สพฺเพหิ ฌาตฺติ

#๑ ม. เณทหิ ฯ ๒ ม. หรีปาท ฯ ๓ ม. มหามิก ฯ ๔ ม. วารตฺติกั ฯ

#๕ ม. วารตฺติโก ฯ

ยถาหมชช นนทามิ มุตตัม ทิสฺวา มหามิกนฺติ ฯ

สุวณฺณมิกชาตักํ นวมิ ฯ

๑๐ สุตฺตนิชาตักํ ๑

[๗๔๘] วาติ คฺนุโร ติมิรานํ กุสมฺพุทฺโธว ๒ โฆสฺวา

ทฺเว อิตฺติ หิ สุตฺตนิ ๓ ตมฺพ กามา ตฺวทฺตฺติ มํ ฯ

[๗๔๙] กถิ สฺมฺพุทฺตมฺตริ กถิ อทฺททฺกฺชิ เสรฺมํ ๔

กถิ ตสฺสา จ ตฺยฺหฺลจ อหฺ อคฺค ๕ สฺมาคโม ฯ

[๗๕๐] ภฺรูกฺจฺฉา ๖ ปฺยาดานํ วาณิชาเน ฐเนสิเนว

มฺกฺเรหิ ภิทา นาวา ผลเกเน มหฺณฺณวี ๗ ฯ

[๗๕๑] สฺวา มํ สฺเนหน มฺพุทฺตา นิจฺจ จนฺทนคฺนฺธิเน

องฺเคน ๘ อฺทฺทฺธิ ภาทฺทา มาตา ปฺตฺตฺตฺว โอรสํ ฯ

[๗๕๒] สฺวา มํ อนฺเนน ปาเนน วตฺเตน สยเนน จ

อตฺตนาปิ จ มนฺทกฺชิ เอวํ ตมฺพ วิชานหิตี ฯ

สุตฺตนิชาตักํ ทสฺมํ ฯ

มณฺิกุณฺฑทลวคฺโค ปจโม ฯ

ตสฺสฺพุทฺตานํ

อถ ชินฺวาโร หริตฺติ ตินฺโก ฯ

#๑ ม. สฺโยนนฺทนิชาตักํ ฯ ๒ ม. จ ฯ ๓ ม. สฺโยนนฺทนิ ฯ ๔ ม. สทฺมํ ฯ

#๕ ม. สคฺค ฯ ๖ ม. ภฺรูกฺจฺฉา ฯ ๗ สฺ. มกฺเรหิภุทฺทิตา ... ฯ ม. มกฺเรหิ อภิทา นาวา

ผลเกนาหฺมปฺลวี ฯ ย. มกฺเรหิ ภินฺนา ... ฯ ๘ สฺ. ย. องฺเคน ฯ

อถ ภินฺนลิโว อูรโกว ฆโม
ทริยา ปฺน กุณฺชร ภูนฺหตา
มิก ปุตุตฺตมสกุควเรน ทส ฯ

๒ วรรณโรหควุโค

๑ วรรณโรหชาตกั

- [๗๕๓] วรรณโรเหน ชาติยา พลนิกุมเนน จ
สุพาหุ น มยา เสยโย สุทาโจ ๑ อิติ ภาสสิ ฯ
- [๗๕๔] วรรณโรเหน ชาติยา พลนิกุมเนน จ
สุทาโจ น มยา เสยโย สุพาหุ อิติ ภาสสิ ฯ
- [๗๕๕] เอวญเจ มํ วิหรนฺตํ สุพาหุ สมฺม ทฺพภฺติ
นทานาหํ ตยา สทฺธิํ สํวสมภิโรจเย ฯ
- [๗๕๖] โย ปเรสํ วจนานิ สทฺทฺเทถ ๒ ยถาตถํ
จิปฺปํ ภิชฺเชถ มิตฺตสฺมี เวเรญจ ปสเว พหุํ ฯ
- [๗๕๗] น โส มิตฺโต โย สทา อปฺปมฺตฺโต
เกทาสงฺกี รนฺธเมวานุปฺสฺสี
ยสฺมิญจ เสติ อูรสีว ปุตุโต
สเว มิตฺโต โย อเกชฺโช ปเรภฺติ ฯ
- วรรณโรหชาตกั ปจฺมํ ฯ

#๑ ม. สุทาจ ฯ ๒ ม. สทฺทฺเทยฺย ฯ

๒ สีสวีมัสชาตก

- [๗๕๘] สีสํ เสยโย สุตํ เสยโย อิติ เม สํสโย อหุ
    สีลเมว สุตตา เสยโย อิติ เม นตฺถิ สํสโย ฯ
[๗๕๙] โมฆา ชาติ จ วณฺโณ จ สีลเมว กิรุตฺตมํ
    สีเลน อนฺุเปตสฺส สฺสฺเตนตฺโถ น วิชฺชติ ฯ
[๗๖๐] ขตฺติโย จ อธมฺมญฺโจอ เวสฺโส จาธมฺมนิสฺสํโต
    เต ปริจฺจชฺชฺโภ โลเก อฺุปปชฺชนฺติ ทฺถกฺคิ ฯ
[๗๖๑] ขตฺติยา พุราหฺมณา เวสฺสา สฺสทฺทา จณฺฑาลปฺกฺกุสา
    อิธ ธมฺมํ จริตฺวาน กฺวนฺติ ติทิเว สฺมา ฯ
[๗๖๒] น เวทา สฺมปรายาย น ชาติ นปี ๑ พนฺธฺวา
    สทกฺจ สีสํสฺสทฺธํ สฺมปรายสฺสฺชาวหนฺติ ๒ ฯ
    สีสฺวีมัสชาตกํ ทฺถิยํ ฯ

---

๓ หิริชาตก

- [๗๖๓] หิรินฺตรนฺตํ วิชฺคฺจฺจฺมานํ
    ตฺวาหฺมสฺมิ อิติ ภาสฺมานํ
    เสยฺยานิ กมฺมานิ อนาถิยนฺตํ
    เน โส มมนฺติ อิติ นํ วิชฺญฺณา ฯ
[๗๖๔] ยญฺหิ กยิรา ตญฺหิ วเท ยํ น กยิรา น ตํ วเท
#๑ ม. นาปี ฯ ย. โนปี ฯ ๒ ส. ม. สฺมปรายสฺสฺชาย จ ฯ

[๗๗๒] เสนีโมกฺขปฺลาเถน ๑ วฺลฺลภานั นเยน จ
ชคตึ ชคตีปฺลาธา ๒ อวสฺนฺติ วสฺุนฺธรรนฺติ ฯ
ขชฺโฆปนกชาตกั จตุตฺถกั ฯ

---

๕ อหิตฺตญฺทิกชาตกั

[๗๗๓] ฐตฺโตมฺหิ ๓ สมฺม สฺมุข ชฺชเต อกฺขปฺราชิโต
หเรหิ ๔ อมฺพปุกฺกานิ วิริยนฺเต ภกฺขยามเส ฯ
[๗๗๔] อลิกั วต มั สมฺม อญฺเตน ปตัสฺสตี
โก เต สฺสโต วา ทิฏฺฐโห วา สฺมุโข นาม มกฺกโฏ ฯ
[๗๗๕] อชฺชาปี เม ตั มนฺตี ยั มั ตฺวํ อหิตฺตญฺทิก
ชฺชณฺญาปณฺนิ ปวิสิตฺวา มตฺโต ฉาตฺตํ หนาสี มั ฯ
[๗๗๖] ตาหิ สฺริ ทฺกฺขเสยฺยึ อปี รชฺชมฺปิ การเย
เนวาทิ ยาจิโต ทชฺชํ ตถาหิ ภยตชฺชิตฺโต ฯ
[๗๗๗] ยลฺลจ ชฺชณฺญา กฺุเล ชาตึ กพฺเพ ติตฺตํ อมจฺฉริ
เตน สชฺชิลฺลจ มิตฺตลฺลจ ธีโร สนฺนฺชาตฺตมฺรหตีติ ฯ
อหิตฺตญฺทิกชาตกั ปญฺจมํ ฯ

---

๖ กฺุมฺพิชชาตกั

[๗๗๘] มชฺชวณฺณิ มชฺชรตึ มชฺชกนฺธิ วิสึ อหุ

#๑ ม. เสนาโมกฺขปฺลาเถน ฯ ๒ ม. ชคตีปฺลาธา ฯ ๓ สී. วฺลฺลภานํ ฯ ๔ สී. ย. เสเวหิ ฯ

คุมพิโย ฆาสเมสาโน อรณเณ โอทหี วิสั ๑
[๗๗๕] มฐ อิติ มณฺณมานา เย ตั วิสมสายิสฺ ๑
เตสนนฺตํ กญฺจํ อาสิ มรณฺ เตนุปากम्म ๑
[๗๗๖] เย จ โข ปฏิสงฺขาย วิสนฺติ ๒ ปรีวชชฺชํ
เต อาตุเรสุ สุขิตา ทยฺหมานesu นิพฺพุตา ๑
[๗๗๗] เอวเมว มนุสฺเสสุ วิสกามา ๓ สโมหิตา
อามิสฺ พนฺชณฺณเจตฺ มจฺจุเวโส ๔ กุหาสโย ๑
[๗๗๘] เอวเมว อิม กามเ อาตุรา ปรีจาริก
เย สทา ปรีวชชฺชติ สงฺกํ โลเก อูปจฺจกฺขณฺติ ๑
คุมพิยชาตกํ ฉญฺจ ๑

๗ สาลิยชาตกํ

[๗๗๙] ยวํยํ สาลิยจฺฉาโปติ กณฺหสປປိ อคาหย
เตน สປປေနยํ ทญฺโจะ หโต ปาปาณฺสาสโก ๑
[๗๘๐] อหฺนฺตรมฺหฺนฺตารํ โย นโร หนฺตุมิจฺจติ
เอวํ โส นิหโต เสติ ยถายํ ปุริโส หโต ๑
[๗๘๑] อหฺนฺตมฺมาเตนฺตํ ๕ โย นโร หนฺตุมิจฺจติ
เอวํ โส นิหโต เสติ ยถายํ ปุริโส หโต ๑
[๗๘๒] ยถา ปํสุมฺญฺจิ ปุริโส ปฏิวาตํ ปฏิกฺขิเป
#๑ ม. วิสมสายิสฺ ๑ ๒ ส. ม. วิสนฺตํ ๑ ๓ ม. วิสั กามา ๑ ๔ ม. มจฺจุเวโส ๑
#๕ ม. อหฺนฺตารมฺมาเตนฺตํ ๑

ตเมว โส รัช หนติ ยถายั ปุริโส หโต ฯ

[๗๘๗] โย อปฺปทฺฐสฺส นรฺสฺส ทฺสฺสติ

สุทฺธสฺส โปสฺสสฺส อนนฺจณฺสฺส

ตเมว พาลํ ปจฺเจติ ปาปํ

สุขุโม รัช ปฏฺิวัตถว จิตฺโตติ ฯ

สาลิยชาตกํ สตฺตมํ ฯ

---

๘ ตจสารชาตกํ

[๗๘๘] อมิตฺตฺตหตฺตตฺตคตา ตจสารสมปฺปีตา

ปสฺนฺนฺมฺขวณฺณาตฺถ กสฺมา ตฺมฺเมห น โสจถ ฯ

[๗๘๙] น โสจนาย ปรีเทวนาย

อตุโถ จ ลพฺภา ๑ อปฺปโกปิ

โสจนฺตเมนํ ทฺขิตฺ วิทิตฺวา

ปจฺจตฺติกา อตฺตมฺนา ภวนฺติ ฯ

[๗๙๐] ยโต จ โข ปณฺฑิโต อาปทาสุ

น เวธติ อตฺถวินิจฺจยณฺณ

ปจฺจตฺติกาสุสฺส ทฺขิตา ภวนฺติ

ทิสฺวา มฺขํ อวิการํ ปุราณํ ฯ

[๗๙๑] ชปฺเปน มนฺเตน สุภาสิเตน

อนุปฺปทาเนน ปเวณิยา วา

#๑ ม. อตุโถว ลพฺโก ฯ

ยถา ยถา ยตุถ ลภถ อตุถิ

ตถา ตถา ตตุถ ปรกุกเมยฺย ฯ

[๗๕๒] ยโต จ ชานะยฺย อลพุกเนยฺโย

มยา วา อญฺเณน วา เอส อตุโถ

อโสจมาโน อธิวาสะยฺย

กมฺมํ ทพฺหิ กิณฺติ กโรมิทานิตี ฯ

ตจสารชาตกํ อฏฺฐมํ ฯ

๕ มิตฺตวินฺนุทุกชาตกํ

[๗๕๓] กุยาหํ เทวานมกริ กิ ปาปี ปกตํ มยา

ยํ เม ทิรฺสฺมี โอหจฺจ จกฺกํ ภมฺติ มตุถเก ฯ

[๗๕๔] อติกกมฺม รมณฺกํ สทามตฺตณฺจ พุภกํ

พฺรหฺมตฺรณฺจ ปาสาหิ เกนตฺเถน อิจาคโต ฯ

[๗๕๕] อิตฺโต พหุตฺตรา โภกา อตุร มณฺเณ ภวิสุสฺเร

อิตฺติ เอตาย สณฺณาย ปสฺส มํ พุยฺสนํ กตํ ฯ

[๗๕๖] จตุพฺภิกิ อฏฺฐชฺฌคมา อฏฺฐากิ จาปี ๑ โสพฺส

โสพฺสากิ จ ทฺวตฺตีส อตุริจฺฉํ จกฺกมาสโท

อิจฺฉาหตฺตสฺส โปสฺสสฺส จกฺกํ ภมฺติ มตุถเก ฯ

[๗๕๗] อูปริ วิสาลา ทฺุปฺปุรา ๒ อิจฺฉาวิสทคามินิ ๓

#๑ ม. อฏฺฐาปีหิ จ ฯ ๒ สฺ. อูปริ วิสาลํ ทฺุปฺปุริ ฯ ๓ ม. อิจฺฉาวิสฏฺฐคามินิ ฯ

เย จ ตํ อนุภิชฌนฺติ เต โหนฺติ จกุกฺขาริโนติ ฯ

มิตฺตวินฺทุกชาตกํ นวํ ฯ

---

๑๐ ปลาตชาตก

[๗๕๘] หํโส ปลาตมวจ นิโครโธ สมฺม ชายติ

องฺกสฺมี เต นิสินฺโนว โส เต มมฺมานิ เณชฺชติ ๑ ฯ

[๗๕๙] วฑฺฒตาเมว นิโครโธ ปติฏฺฐสฺส ภวามํ

ยถา ปิตา จ มาตา จ เอวเมโส ๒ ภวิสฺสติ ฯ

[๘๐๐] ยํ ตวํ องฺกสฺมี วฑฺฒเตสิ ชีรฺรูกุํ ภยานกํ

อามนฺต โข ตํ กจฺฉาม วฑฺฒิมสฺส น รุจฺจติ ฯ

[๘๐๑] อิทานิ โข มํ ภายติ ๓ มหानนฺรุณิตฺสฺสนํ

หํสฺส อนภิญฺฉาย มหา เม ภยมากตํ ฯ

[๘๐๒] น ตสฺส วฑฺฒิ กุสฺลปฺปสฺสตา

โย วฑฺฒมาโน ฆสฺเต ปติฏฺฐํ

ตสฺสุปฺโรธํ ปริสฺงกมาโน

ปตารยิ มฺลวชาย ธีโรติ ฯ

ปลาตชาตกํ ทสมํ ฯ

วณฺณาโรหฺวกุ โค ทฺติโย ๔ ฯ

#๑ ม. เณจฺจติ ฯ ๒ ม. เอว เม โส ฯ ๓ ม. ภายติ ฯ ๔ อธิ ตสฺสุทฺธานํ

#ตติยวคฺควาเสเน สโมหิตํ ฯ

๓ อพุมวุกุโค

๑ ที่มิตโกสลาชาติ

- [๘๐๓] เอวิ กุตสุส เต ราช อาคตสุส วเส ๑ มม
อตุถิ นุ โกจิ ปรียาโย โย ตั ทุกุขา ปโมจเย ฯ
- [๘๐๔] เอวมกุตสุส เม ตาต อาคตสุส วเส ตว
นตุถิ โน โกจิ ปรียาโย โย มั ทุกุขา ปโมจเย ฯ
- [๘๐๕] นาณณั สุจริตติ ราช นาณณั ราช สุภาสิตติ
ตายเต มรณกาลเอ เอวเมวิตริ ฐนั ฯ
- [๘๐๖] อุกโกจุนิ มั อวธิ มั อชินิ มั อหาสิ เม
เย จ ตั อุนยหนุติ เวริ เตสั น สมมุติ
อุกโกจุนิ มั อวธิ มั อชินิ มั อหาสิ เม
เย จ ตั นุนยหนุติ เวริ เตสุปสมมุติ ฯ
- [๘๐๗] น หิ เวเรน เวรานิ สมมุตติธ กุทาจัน
อเวเรน จ สมมุตติ เอส ฐมโม สนนุตโนติ ฯ
- ที่มิตโกสลาชาติ ปจัม ฯ

๒ มิกโปตกชาติ

- [๘๐๘] อการา ปจุเปตสุส อนาคารสุส เต สโต
สมณสุส น ตั สารุ ยั เปตมโนโสจสิ ฯ
- [๘๐๙] สวาเสน หเว สกุก มนุสสุส มิกสุส วา

๑ ยู. วโส ฯ

หทยเต เปมึ น ตั สกกา อโสจิตฺ ๑

[๘๑๐] มตฺ มริสฺสั โรทฺนติ เย รุทฺนติ ลปนฺติ จ
ตสฺมา ตฺวํ อิติ มา โรทิ โรทิตฺ โมมมาหุ สนฺโต ๑

[๘๑๑] โรทิตฺน หเว พฺรหฺม มโต เปโต สมฺภูสฺสเห
สพฺเพ สงฺกมฺม โรทาม อญฺณมญฺณสฺส ฌาตเก ๑

[๘๑๒] อาทิตฺตํ วัต มํ สนฺตํ ฆตฺติตฺตํ ปาวกั
วารินา วีย โอสิตฺถจํ สพฺพํ นิพฺพาปเย ทฺร
อพฺพุพฺหิ ๑ วัต เม สลฺลํ ยมาสิ หทยสฺสิตฺ
โย เม โสกปรตฺตสฺส ปุตฺตโสทํ อปานุทิ
โสทํ อพฺพุพฺหสฺสโลสฺมิ วีตโสโก อนาวิโล
น โสจามิ น โรทามิ ตว สุตฺวาน วาสวาติ ๑
มิกโปตฺกชาตกั ทฺติยํ ๑

๓ มุสิกชาตกั

[๘๑๓] กุหิ คตา กตฺถ คตา อิติ ลาลปฺปตี ชโน
อหเมเวโก ชานามิ อุทฺปาเน มุสิกา หตา ๑

[๘๑๔] ยญฺเจตฺม อิติ จินฺตึ จ ๒ คทฺรโภาว นีวตฺตสิ
อุทฺปาเน มุสิกั หนตฺวา ยํ ภกฺขิตฺตุมิจฺฉสิ ๓ ๑

[๘๑๕] ททโร จาสิ ทฺมเมธ ปจฺมปฺปตฺติโก ๔ สฺสุ ๕

#๑ ม. อพฺพหิ ๑ ๒ สึ. ยถตํ อิตฺติจิติ จ ๑ ม. ยญฺเจตฺม อิตฺติจิติ จ ๑
#๓ ม. ภกฺขิตฺตุมิจฺฉสิ ๑ ๔ สึ. ย. ปจฺมปฺปตฺติโต ๑ ๕ ม. สฺสุ ๑

ทีฆเมตฺตํ ๑ สมาสชช ๒ น เต ทสฺสามิ ชีวิตํ ๑

[๘๑๖] นานุตฺตลิกฺขภวเนน นางุคปฺตฺตสิเรน ๓ วา

ปฺตฺเตน หิ ปตฺตยิตฺโต สิโลเกหิ ปโมจิตฺโต ๑

[๘๑๗] สพฺพํ สุตมธีเยถ หีนมุกฺกฏฺจมชฺฉิมํ

สพฺพสฺส อตฺถํ ชานเยย น จ สพฺพํ ปโยชเย

โหติ ตาทิสโก กาโล ยตฺถ อตฺถาวหํ สุตฺนฺติ ๑

มุสิกชาตกั ตติยํ ๑

๔ จุลลชนฺคฺคหชาตกั

[๘๑๘] สพฺพํ ภูณฺท์ สมาสทาย ปาริ คินฺนุโลสิ พฺราหฺมณ

ปจฺจจากจฺจ ลหุํ จิปปํ มมปิ ตาเรหิทานิ โภ ๔ ๑

[๘๑๙] อสนฺนฺตํ มํ จิรสฺนฺนฺเตน

นิมีนํ ๕ โภตี อทฺฐวํ ๖ ฐเวน

มยาปิ โภตี นิมีเนยฺย อญฺญํ

อิโต อหํ พุรตฺตรํ คมิตฺถํ ๑

[๘๒๐] กายํ เอพคณฺนิคฺคฺมฺเพ ๗ กโรติ อหฺุหาสิยํ

นยิธ นจฺจํ วา คีตํ วา ตาลํ วา สฺสสมาหิตํ

อนมฺหิกาเล ๘ สฺสโสณิ กิณฺนุ ชกฺขมฺสิ โสภเน ๑

[๘๒๑] สีกาล พาล ทุมฺเมธ อปฺปปญฺโฆสิ ชมฺพุก

#๑ ย. ทีฆเมตฺตํ ๑ ๒ ม. สมาสชช ๑ ๓ ม. นางุคปฺตฺตปิเนน วา ๑ ๔ ส. ม. ทานิตฺโต ๑

#๕ ม. นิมีนํ ๑ ๖ ม. อทฺฐวํ ๑ ๗ ส. ม. เอลคฺลาคฺคฺมฺเพ ๑ ๘ ย. อนมฺหิกาเล ๑

ชินฺโน ๑ มจฺจนฺจ เปสฺสิจฺ กปโณ วีย ฉายสฺสิ ฯ

[๘๒๒] สุทฺตสฺสั วชฺชมณฺเณสฺสั อตฺตโน ปน ทุทฺทสฺสั

ชินฺนา ปตฺติจฺ ชารณฺจ มมปี ตฺวณฺเณว ๒ ฉายสฺสิ ฯ

[๘๒๓] เอวเมตฺมึ มิคฺราช ยถา ภาสฺสิ ชมฺพุทฺ

ธา นฺนุนาหึ อีโต คนฺตุวา ภตฺตุ เหนฺสฺสั วสฺานุคา ฯ

[๘๒๔] โย หเร มตฺตักฺกึ ถาลึ กัสมฺถาลมฺปิ โส หเร

กตฺเตว ๓ ตยา ปาปี ปฺนเปวึ กริสฺสสฺสึตี ฯ

จฺลฺลชฺนฺนุคฺคหฺชาตกั จตฺตถึ ฯ

๕ กโปตกชาตกั

[๘๒๕] อิทานึ โขมฺหึ สุชฺชิตฺ อโรโค

นิกฺกณฺณโก นิปฺปติโต กโปโต

กาหามิทานึ หทยสฺส ตฺถุจฺจึ

ตถาหึ มํ มํสฺสากํ พลลฺลิตฺ ฯ

[๘๒๖] กายํ พลาภา สิจฺฉินึ โจริ ลจฺฉิปฺตามหา

โอริ พลาเก อากจฺฉนฺ จณฺโท เม วายโส สขา ฯ

[๘๒๗] อลฺลยฺหึ เต ชกฺฉิตฺตาเย มมํ ทิสฺวาน เอทิสฺ

วิณฺณํ สฺทฺทปฺตฺเตน ปิณฺณจฺมณฺเณน ๔ มกฺขิตํ ฯ

[๘๒๘] สฺนฺหาโต สุวฺลิตฺโตสฺสิ อนฺนปฺนาเนน ตปฺปิโต

#๑ ม. ชีโน ฯ เอวมุปริปิ ฯ ๒ ม. มณฺเณ ตฺวณฺเณว ฯ ย. ตฺวณฺปิ มณฺเณว ฯ

#๓ ม. กตฺ เจว ฯ ๔ สึ. ย. ปิณฺณจฺมณฺเณน ฯ ม. ปิณฺณจฺมณฺเณน ฯ

กณฺเฐ จ เต เวพฺฐิโย อคฺมาสี ๑ กชงฺคถ์ ฯ

[๘๒๕] มา เต มิตฺโต อมิตฺโต วา อคฺมาสี กชงฺคถ์

ปิณฺฑานี ๒ ตตฺถ ตายิตฺวา กณฺเฐ พนฺธฺนฺติ วฏฺฏนํ ฯ

[๘๓๐] ปุณฺ ปาปชฺชสี สมฺม สีลํ หิ ตว ตาทิลํ

น หิ มานุสฺสกา โภกา สุภฺยูชา โหนฺติ ปกฺขิโนติ ๓ ฯ

กโปตฺกชาตกํ นิฏฺฐิตํ ฯ

อทฺถวคฺโค ตติโย ฯ

ตสฺสุทฺธานํ

อถ วณฺณ สสีล หิริ ลภเต

สุมุขาสี สสาลิย ๔ มิตฺตวโร

อถ จกฺก ปลาส สราช สโต

ยว พาล กโปตฺก ปณฺณรต ๕ ฯ

ตตฺร วคฺคฺสุทฺธานํ ภวติ ฯ

ชินฺนฺจ วณฺณํ อสมํ วคฺคฺปฺปริ

สุเทสิตา ชาตกนฺติ สนฺติ วิสฺติ

มहेสิโน พฺรหฺมจริตฺตมฺตต

มโวจ คาถา อตฺถวตี สุพฺยณฺชนา ฯ

ปณฺจกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ สี่. ม. อคฺมา นุ ฯ ๒ ม. ปิณฺฑานี ฯ ๓ ม. ปกฺขิณาติ ฯ ๔ ม. สุมุขา วิสฺ สวาพิย ฯ

#๕ อิทํ ทุตฺติยตฺติยวคฺคฺทวเย สโมธานุทฺธานํ ฯ

ฉกนิปาตชาติ

๑ อวาริยวคโค ๑

๑ อวาริยชาติ ๑

- [๘๑๑] มาสุ กุชฌ ๒ ภูมิปติ   มาสุ กุชฌ ๒ รเถสภ
 กุฑริ อปปฏิกุชฌนุโต   ราชา รฐจสส ปุชิต
 คาม วา ยทิวารญเ   นิเนเน วา ยทิวา เถ
 สพพตถมนุสาสามิ ๑   มาสุ กุชฌ ๒ รเถสภ ๗
- [๘๑๒] อวาริยปีตา นาม   อหุ กงกาย นาวิโก
 ปุพเพ ชนั ตารยิตวา ๔   ปจจนา ยาจติ เวตนั
 เตนสส ภณณัน โหติ   น จ โภเกหิ วจุตติ ๗
- [๘๑๓] อติณณญเเวว ยาจสสุ   อปารี ตาต นาวิก
 อญโธ หิ ตินณสส มโน   อญโธ โหติ ติเรสิน ๕ ๗
- [๘๑๔] คาม วา ยทิวารญเ   นิเนเน วา ยทิวา เถ

สพพตถมนุสาสามิ ๑   มาสุ กุชฌิตถ นาวิก ๗

- [๘๑๕] ยายเว อนุสาสนิยา   ราชา คามวาริ อทา
 ตายเว อนุสาสนิยา   นาวิโก ปหริ มุข ๗

- [๘๑๖] ภคตัม ภินัน หตา ภริยา   กพุโก จ ปติโต ฌมา
 มิโคว ชาตรูเปน   น เตนตถัม อวทุตติตุนติ ๖ ๗

อวาริยชาติ ปจัม ๗

#๑ ม. สพพตถ อวาริย. - ๗ ๒ ส. ยู. มาสุสุ กุชฌิ ๗ ๑ ม. สพพตถ อนุสาสามิ ๗

#๔ ม. ตารยิตวาน ๗ ๕ ม. ปาเรสิน ๗ ส. ยู. ตเรสิน ๗ ๖ ม. อพนุธิสูติ ๗

๒ เสตเกตุชาตกั

[๘๓๗] มา ตาต กุชฌิ น หิ สาธู โโกโธ

พหุมปี เต อทิฏฐิ อสสุตถจ

มาตาปีตา ทิสา ๑ ตาต เสตเกตุ

อาจริยมาหุ ทิสตํ ปสตุถา ฯ

[๘๓๘] อคาริโน อนนปानวตถทา ๒

อวุหายิกา ตมปี ทิสํ วทนุติ

เอสา ทิสา ปรมา เสตเกตุ

ยํ ปตฺวา ทุกฺขิ สฺขิโน ภวนุติ ฯ

[๘๓๙] ขราชีนา ชฎิลา ปงฺกทนฺตา

ทุมฺกขรฺรูปา ๓ เยเม ชปนฺนุติ มนฺเต

กจฺจि นฺ เต มานุสเส ปโยเก

อิทํ วิทฺฐ ปริมุตฺตา อปายา ฯ

[๘๔๐] ปาปานิ กมฺมานิ กริตฺวา ๔ ราช

พหุสฺสุโต เนว ๕ จเรยฺย ฐมฺมํ

สทฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ

ทุกฺขา ปมฺณเจ จรณํ อปตฺวา ฯ

[๘๔๑] สทฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ

ทุกฺขา ปมฺณเจ จรณํ อปตฺวา

#๑ ม. ทิสตา ฯ ย. ทิสตา ตา ฯ ๒ ม. อนนทปानวตถทา ฯ ๓ ม. ทุมมกขรรูปา ฯ

ย. ทุมมกขรรูป ฯ ๔ ม. กริตวาน ฯ ๕ ม. น ฯ

มณฺณามิ เวทา อผลา ภวนฺติ

สํยมํ จรณฺณเวย ๑ สจฺจํ ฯ

[๘๔๒] น เหว เวทา อผลา ภวนฺติ

สํยมํ จรณฺณเวย ๑ สจฺจํ

กิตฺตฺถจ ๒ ปโปติ อธิจฺจ เวเท

สนฺตี ปุณฺเนติ ๓ จรณฺน ทนฺ โตติ ฯ

เสตเกตฺตฺชาตกํ ทฺติยํ ฯ

---

๓ ทรีมฺขชาตกํ

[๘๔๓] ปจฺโก จ กามา ปฺลิโป จ กามา

ภยจ เมตฺติ ติมฺถิ ปฺวตฺติ

โรช จ ฐโม จ มยา ปกาสิตา

หิตฺวา ตฺวํ ปพฺพช พฺรหฺมทตฺต ฯ

[๘๔๔] คธิโต ๔ จ รตฺโต จ อธิมฺจฺฉิโต จ

กามสฺวาทิ ๕ พฺรหฺมณ ภิสรูปี

ตํ นฺสฺสเห ชีวิกฺคฺโถ ปหาตุ

กาหามิ ปุณฺณานิ อนปฺปกาณิ ฯ

[๘๔๕] โย อตฺถกามสฺส หิตานุกมฺปิโน

โอวชฺชมาโน น กโรติ สาสนํ

อิทเมว เสยฺโย อิติ มณฺณมาโน

#๑ ม. จรณเวย ฯ ๒ ม. กิตฺตี หิ ฯ ๓ ส. ย. สนฺตํ ปุณฺเนติ ฯ

#๔ ส. คธิโต ฯ ๕ ม. กามสฺวาทิ ฯ

ปุ่นปุ่น คพุมุเปติ มนุโท ฯ

[๘๔๖] โส โฆรรูป นริย อูเปติ

สุภาสุภ มุตตกรีสปุริ

สตตา สกาเย น ชนฺติ ทิฑฐา

เย โหนฺติ กามเส อวีตราคา ฯ

[๘๔๗] มีเพहन ๑ ลิตฺตา รุหิเรน มกุชิตา

เสเมहन ลิตฺตา อุปนิกฺขมนฺติ

ยํ ยํ หิ กายน ฆุสนฺติ ตาวเท

สพฺพํ อสาดํ ทุกฺขเมว เกวลํ ฯ

[๘๔๘] ทิสฺวา วทามิ น หิ อญฺโถ สวํ

ปฺพเพนิวาสํ พหุํ สรามิ

จิตฺราหิ กาทาหิ สุภาสิตาหิ

ทริมุโข นิชฺฌาปยิ สุขเมชนฺติ ฯ

ทริมุขชาตกํ ตติยํ ฯ

---

๔ เนรุชาตกํ

[๘๔๙] กาโกลา กากสงฺฆา จ มยญจ ปตตํ วรา

สพฺเพว สทิสสา โหม อิมํ อากมฺม ปพฺพตํ ฯ

[๘๕๐] อิท สึหา จ พุยกฺขมา จ สกฺขณา ๒ จ มิกาธมา

#๑ ม. มีเพहन ฯ ๒ สึ. ม. สิงฺคาลา ฯ

สพฺเพว สทิสสา โหนฺติ   อัย โโก นาม ปพฺพโต ฯ
 [๘๕๑] อิมํ เนรฺรฺนฺติ ๑ ชาวนฺนฺติ   มนุสฺสา ปพฺพตฺตมํ
           อิธ วนฺณเณน สมฺปนฺนา   วสนฺติ สพฺพปาณิโน ฯ
 [๘๕๒] อมานนา ยตฺถ สียา   สนฺตานํ วา วิมานนา
           หีนสมฺมานนา วาปี   น ตตฺถ วสฺตี ๒ วเส ฯ
 [๘๕๓] ยตฺถ อลฺโส จ ทกฺโข จ   สุโร ภิรฺรฺ จ ปุชฺชียา
           น ตตฺถ สนฺโต วสนฺติ   อวิเสสฺกเร นเถ ๓ ฯ
 [๘๕๔] นายํ เนรฺรฺ วิภชฺติ   หีนอกฺกฏฺจฺมชฺฉิมเ
           อวิเสสฺกโร เนรฺรฺ   หนฺท เนรฺรฺ ชหามเสติ ฯ
           เนรฺรฺชาตกํ จตฺตํ ฯ

๕ อาสงฺกชาตกํ

[๘๕๕] อาสาวตี นาม ลตา   ชาตา จิตฺตลดาวเน
           ตสฺสา วสฺสสฺสเสน   เอกํ นิพฺพตฺตเต ผลํ ฯ
 [๘๕๖] ตํ เทวา ปยฺริปาสนฺติ   ดาว พุรฺผล สติ ๔
           อาสีเสว ๕ ตฺวํ ราช   อาสา ผลวตี สุขา ฯ
 [๘๕๗] อาสีเสว ๖ โส ปกฺขิ   อาสีเสว โส ทิโข
           ตสฺเสวาสา สมฺชฺฉตฺถ ๗   ดาว พุรฺคตา สติ
           อาสีเสว ตฺวํ ราช   อาสา ผลวตี สุขา ฯ
 [๘๕๘] สมฺเปสิ โข มํ วาจา ย   น จ สมฺเปสิ กมฺมฺนา
 #๑ ม. เนรฺรฺนฺติ ฯ ๒ ม. วสฺตี วเส ฯ ย. วส ทิวเส ฯ ๓ ม. นเร ฯ ๔ ม. พุรฺผล สติ ฯ
 #๕ ม. อาสีเสว ฯ ๖ ม. อาสีเสว ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ ๗ ม. ตสฺส จาสา สมฺชฺฉติ ฯ

มาลา เสเรยยกสุเสว   วรรณวนตา อคนุธิกา ฯ
[๘๕๕] อผลัม มฐุริ วาจิ   โย มิตุเตสุ ปกุพพติ
    อทท์ อวิสุตซ์ โภคัม   สนุธิ เตนสุส ชีรติ ฯ
[๘๖๐] ยัม หิ กยิรา ตัม หิ วเท   ยัม น กยิรา น ตัม วเท
    อกโรนุตัม ภาสमानัม   ปรีชานนุติ ปณฺฑิตา ฯ
[๘๖๑] พลลยจ วต เม ชีณัม   ปาเถยยลยจ น วิชชติ
    สงฺเก ปาณฺฐปโรชาย   หนุททานิ วชามหัม ฯ
[๘๖๒] เอตเทว หิ เม นามัม   ยัม นามสุมิ รเถสภ
    อากเมหิ महाराช   ปีตริ อามนฺตยามหนฺติ ฯ
    อาสงฺกชาตักัม ปณฺจมัม ฯ

๖ มิกาลोपชาตัก

[๘๖๓] น เม รุจิ ๑ มิกาลोप   ยสุส เต ตาหิสี กติ
    อตุจัม ตาต กจฺนติ ๒   อญฺมิมิ ตาต เสวติ ฯ
[๘๖๔] จตุกุกณฺณว เกทาริ   ยถา เต ปจฺวี ลียา
    ตโต ตาต นีวตฺตสุ   มาสุ เอตุโต ปรี คมิ ฯ
[๘๖๕] สนฺติ อญฺเฬปี สกฺณา   ปตฺตยานา วิหงฺคมา
    อุกฺขิตฺตา ๓ วาตเวเคน   นญฺจา เต สสุสตีสมา ฯ
[๘๖๖] ออกฺวา อปฺรณฺณสุส ๔   ปีตุ วุฑฺฒสุส ๕ สาสนัม
#๑ ม. รุจิ ฯ ๒ ลี. ม. ปตฺติ ฯ ๓ ลี. ม. อุกฺขิตฺตา ฯ ๔ ม. อปฺนฺนฺทสุส ฯ
#๕ ม. วุฑฺฒสุส ฯ เอวมฺปรีปี ฯ

กาลวาเต อติกกมม เวรมุขานัน วส อคา ฯ

[๘๖๗] ตสฺส ปุตุตา จ ทารา จ เย จณฺเณ อนุชีวินโน

สพฺเพ พุยสนมาปาหุ อโนวาทกร เทเช ฯ

[๘๖๘] เอวมปิ อิท วุฑฺฒานัน โย วากุญฺญ นาวพุชฺฌติ

อติสิมฺม จโร ๑ ทิตฺโต กิञฺชโลม วาติตฺตาสโน

สพฺเพ พุยสนัน ปปโปนฺติ อกตฺวา พุทฺธสฺส นนฺติ ๒ ฯ

มิกาโลปชาตกํ ฦจฺจํ ฯ

๗ สิริกาพกณฺณชาตกํ

[๘๖๙] กา นฺุ กาเพน วณฺเณน น จาปี ๓ ปิยทสฺสนา

กา วา ตฺวํ กสฺส วา ธีตา กถิ ชาเนมฺม ตํ มยฺ ฯ

[๘๗๐] มหาราชสฺส หิ ธีตา วิรูปกขสฺส จณฺฑิยา

อหิ กापิ อลกฺขิกา กาพกณฺณตี มํ วิฑู

โอกาสิ ยาจิตฺ เทหิ วเสมฺม ตว สนฺติเก ฯ

[๘๗๑] กิสิเล กิสมาจาเร ปฺริเส นิวิเส ๔ ตฺวํ

ปฺญฺจจา เม กापิ อกฺขาหิ กถิ ๕ ชาเนมฺม ตํ มยฺ ฯ

[๘๗๒] มกฺขิ ปลาสิ สारมฺภิ อิสฺสุกิ มจฺฉริ สโถ

โส มยฺหิ ปฺริโส กนฺโต ลทฺธํ ยสฺส วินสฺสติ ฯ

[๘๗๓] โกรโน อุปนาหิ จ ปิสฺสโณ จ วิเภทโก

กณฺฏกฺวาโจ ๖ พรฺโส โส เม กนฺตฺตโร ตโต ฯ

#๑ ม. อติสิมจโร ฯ ๒ วุฑฺธสฺส นนฺติ ฯ ๓ สี. น จาสิ ฯ ๔ ม. นิวิสเส ฯ

#๕ สี. ย. ยถา ฯ ๖ ม. กณฺฏกฺวาโจ ฯ สี. ย. อณฺฏกฺวาโจ ฯ

[๘๙๔] อชช สุเวติ ปุริโส สทตถั นาวพุชฌติ

โอาชชมาโน กุปป์ติ เสยฺยโส ๑ อติมณฺณติ ฯ

[๘๙๕] ทวปฺปลทฺโธ ๒ ปุริโส สพฺพमितฺเตหิ ธีสติ

โส มยฺหํ ปุริโส กนฺโต ตสฺมี โหมิ อนามยา ฯ

[๘๙๖] อเปหิ เอตฺโต ตฺวํ กาฬิ เนตฺ อเมหสุ วิชฺชติ

อณฺณํ ชนปฺทํ คจฺฉ นิคเม ราชธานีโย ฯ

[๘๙๗] อหฺมปิ โข ตํ ๓ ชานามิ เนตฺ ตฺเมหสุ วิชฺชติ

สนฺติ โลเก อลกฺขิกา สงฺฆรณฺติ พหุํ ชนํ

อหํ เทโว จ เม ภาดา อุโภ นํ วิชฺชามเส ฯ

[๘๙๘] กา นฺุ ทิพฺเพน วณฺณเนน ปจฺพยา สุปฺติภูจिता

กา วา ตฺวํ กสฺส วา ธีตา กถิ ชานมฺมํ ตํ มยฺ ฯ

[๘๙๙] มหาราชสฺสหิ ธีตา ฐตฺรภูจสิริมโต ๔

อหํ สิริ จ ลกฺขิ จ ภูริปณฺณตํ มํ วิฑู

โอกาสํ ยาจิโต เทหิ วเสมฺ ตว สนฺติเก ฯ

[๘๙๐] กิสิเต กิสมาจาเร ปุริเส นิวิเส ๕ ตฺวํ

ปฺภุจฺจา เม ลกฺขิ อกฺขาหิ ยถา ชานมฺมํ ตํ มยฺ ฯ

[๘๙๑] โย จาปี สีเต อถวาปี อุณฺเฬ

วาทาตเป ทํสสิริสเป จ

ชุตฺต ๖ ปีปาสํ อภิกฺขยฺย สพฺพิ

รตฺตฺนทิวํ โย สตตํ นิยฺตุโต

#๑ ม. เสยฺย โส ฯ ๒ ย. ทวปฺปลทฺโธ ฯ ๓ ส. เจตํ ฯ ๔ ม. ฐตฺรภูจสฺส สิริมโต ฯ

#๕ ม. นิวิสเส ฯ ๖ ม. ชุฑฺ ฯ ย. ชุฑฺ ฯ

กาลาคตถจ น หาเปติ อตถิ

โส เม มนาโป นิวิเส วตมहि ๑ ฯ

[๘๘๒] อุกโกธโน มิตตวา จาควา จ

สีลุปปนโน อสโถชฎโต ๒

สงคาหโก สขิโล สณฺหวาโจ

มหตฺตปตฺโตปิ นิวัตตฺตติ

ตสฺมีห ๓ โปเส วิปฺลา ภวามิ

อุมฺมิ ๔ สมฺมุตฺตสฺส ยถาปี วณฺณํ ฯ

[๘๘๓] โย จาปี มิตฺเต อถวา อมิตฺเต

เสฏฺเฐ สริกฺเข อถวาปี หิเน

อตถิ จรณฺตํ อถวา อนตถิ

อาวีรโห สงฺคหเมว วตฺโต ๕

วาจํ น วชฺชา ผรฺสฺสํ กทาจิ

มตฺตสฺส ชิวฺตสฺส จ ตสฺส โหมิ ฯ

[๘๘๔] เอเตส โย อณฺณตฺรํ ลภิตฺวา

กนฺตํ สีรี ๖ มชฺชติ อปฺปปญฺโณ

ตํ ทิตฺตรูปํ วิสมํ จรณฺตํ

กรีสจาทํว ๗ วิวชฺชยามิ ฯ

[๘๘๕] อตฺตนา กฺรุเต ลกฺขี อลกฺขี กฺรุตฺตตฺตนา

#๑ ม. จ ตมฺหิ ฯ ๒ ย. อสโธ อชฺชฎโต ฯ ๓ ม. ตสฺมีหฺ ฯ ส. ย. ตสฺมาหฺ ฯ

#๔ ม. อุมิ ฯ ๕ ม. วตฺเต ฯ ๖ ม. กนฺตา สีรี ฯ ๗ ม. กรีสจาทํว ฯ

น หิ ลกฺขี อลฺกฺขี วา อญฺโณ อญฺญสฺส การ โกติ ฯ

สิริกาพกณฺณชาตกั สุตฺตมံ ฯ

๘ กุกฺกุฏชาตกั

- [๘๘๖] สฺวจิตฺตปฺตฺตฉาทน ๑ ตมฺพจฺจ พฺวิหฺงคฺม
โอรุโห ทุมสาขาย มุธา ภริยา ภวามิ เต ฯ
- [๘๘๗] จตุปฺปที ตฺวั กฺลฺยาณิ ทฺวิปทาหิ มโนรม
มิกิ ปกฺขี อสฺยฺตฺตา ๒ อญฺณํ ปรีเยส สามีกั ฯ
- [๘๘๘] โกมาริกา เต เหตุสฺสามี มลฺลชฺคา ปิยภานฺนิ
วินฺท มํ อริเยน เวเทน กฺลฺยาณิ พฺรหฺมจารินิ ๓ ฯ
- [๘๘๙] กุณฺปาที ๔ โลหิตเป โจริ กุกฺกุฏโปถินิ
น ตฺวั อริเยน เวเทน มมํ ภตฺตารมิจฺจลลิติ ฯ
- [๘๙๐] เอวมฺปิ จตฺตฺรา ๕ นาริ ทิสฺวาน ปวริ ๖ นริ
เนนฺตฺติ สณฺหาหิ วาจาหิ วิพาริ วिय กุกฺกุฏั ฯ
- [๘๙๑] โย จ อฺปฺปติตฺตํ อตฺถํ น จิปปมฺนุพฺพชฺชติ
อมิตฺตวสฺสมเนวติ ปจฺจนา จ อนฺตฺตปฺปติ ฯ
- [๘๙๒] โย จ อฺปฺปติตฺตํ อตฺถํ จิปปเมว นิโพชฺติ

#๑ ม. สฺวจิตฺตปฺตฺตฉาทน ฯ ๒ ม. อสฺยฺญตฺตา ฯ ๓ ลี. ม. สวาย มํ ยทิจฺจลลิติ ฯ

#๔ ลี. สกฺกฺขาทินิ ฯ ม. กุณฺปาทีนิ ฯ ๕ ม. เอวมฺปิ จตฺตฺรา ฯ ๖ ลี. ม. สรณั ฯ

มจจเต สตุตฺตสมฺพาธา กุกุกุโฏว วิพาริยาตี ฯ

กุกุกุชาตกั อฏฺฐมํ ฯ

๕ ฌมฺมทุชฺชชาตกั

[๘๕๓] ฌมฺมํ จรต ฌาตโย ฌมฺมํ จรต ภทฺท โว ๑

ฌมฺมจาริ สฺขํ เสติ อสฺมี โลเก ปรมฺหิ จ ฯ

[๘๕๔] ภทฺทโก วตายํ ปกฺขิ ทิโช ปรมฌมฺมิโก

เอกปาเทน ติฏฺฐนฺโต ฌมฺมเมวานุสาสติ ฯ

[๘๕๕] นาสุส สึลํ วิชานาถ อนนฺถาย ปัสสถ

กฺตุวา อนนฺถยจ ฉาเป จ ๒ ฌมฺโม ฌมฺโมติ ภาสติ ฯ

[๘๕๖] อนนฺถํ ภณฺติ วาจาเย อนนฺถํ กาเยน กุพฺพติ

วาจาเย โน จ กาเยน น ตํ ฌมฺมํ อธิฏฺฐิจิโต ฯ

[๘๕๗] * วาจาเย สจฺจิลो โหติ มโนปวิทฺตุโก สฺยา

ปฏฺิจฺจนฺโน กุปฺสฺสโย กณฺหสฺสโปว ฌมฺมทุชฺช

คามนิกมาสุ สาธุ สมนฺโต ทุชฺชานอ อัย

#๑ ม. ภทฺทํ โว ฯ ๒ ม. ยฺ. โปตฺถจ ฯ * สฺ. ม. เอวํ ทิสฺสติ

วาจาเย สจฺจิลो มโนปวิทฺตุโก

จนฺโน กุปฺสฺสโยว กณฺหสฺสโป

ฌมฺมทุชฺช คามนิกมาสุ สาธุ

ทุชฺชานอ ปุริเสน พาลิเสน ฯ

ปริเสน พาลีเสน * ๑

[๘๘๘] อิมิ ตุนฺฑเทหิ ปกฺเขหิ ปาทา จิมิ วิเหถ ๑
ฉวํ หิมิ วินาสถ นายํ สํวสนารโหติ ๑
ธมฺมทฺชชาตกํ นวมิ ๑

๑๐ นนฺทियมิกฺรราชชาตกํ

[๘๘๙] สเจ พุราหุมนฺน คจฺจนฺติ ๒ สาเกตํ อญฺชนํ ๓ วนํ
วชฺชาลํ นนฺทियํ นาม ปุตฺตํ อสฺมากโมรตํ
มาตาปิตา จ เต วุฑฺฒา เต ตํ อิจฺจนฺติ ปสฺสํติ ๑
[๘๙๐] กุตฺตา มยา นิวาปานิ ราชีโน ปานโกชนํ
ตํ ราชปิตฺตํ อวโกตฺตํ นานํ พุราหุมนฺนํ สเส ๑
[๘๙๑] โอทหิสฺสามหํ ปสฺสํ ชุรปฺปานิสฺส ๔ ราชีโน
ตทาทํ สฺสจฺโตะ มุตฺโต อปิ ปสฺสเสยฺย มาตริ ๑
[๘๙๒] มิกฺรราชา ปุเร อาลํ โกสฺลสฺส นิกตเว ๕
นนฺทियो นาม นามเนน อภิรุโป จตฺตปฺปโท ๑
[๘๙๓] ตํ มํ วชฺศฺมากจฺฉิ ทายสฺมี อญฺชนาวเน ๖
ธนเนน อารชฺชํ กตฺวาน อุตฺตํ สนฺธาย ๗ โกสฺโล ๑
[๘๙๔] ตสฺสทํ โอทหํ ปสฺสํ ชุรปฺปานิสฺส ราชีโน

#๑ ม. วิโปถุ ๑ ๒ ม. คจฺจนฺติ ๑ ๓ ม. สาเกตอ อชฺชนํ ๑ ๔ ส. ชุรปฺปานิสฺส ๑
#๒. ชุรปฺปานิสฺส ๑ ๕ ม. นิกตเน ๑ ๖ ม. อชฺชเน วเน ๑ ๗ ม. สนฺนยฺห ๑

ตทาทิ สุกฺขิตโต มุตฺโต   มาตริ ทฏฺฐุมากโตติ ฯ

นฺนุทิมิกราชชาตกํ ทสมี ฯ

อวาริยวคฺโค ปจโม ฯ

ตสฺสุทฺททานิ

อถ กุชฺฌรเถสภ เกตฺวาโร

ทริมุข สเนรฺตฺตา จ ปฺน ๑

อปนฺนท สิริ จ สุกฺขิตฺวาโร

อถ ฌมฺมิก นฺนุทิมิเคน ทส ฯ

---

๒ ขุรปฺตฺตวคฺโค ๒

๑ ขุรปฺตฺตชาตกํ ๒

[๕๐๕] สจฺจํ กิเรวมาหํสุ   กลกํ ๓ พาโลติ ปณฺฑิตา

ปสฺส พาโล รโหคมฺมํ   อาวิกุพฺพิ น พุชฺฌติ ฯ

[๕๐๖] ตฺวํ นฺุ โข ๔ สมฺม พาโลสิ   ขุรปฺตฺต วิชานหิ

รชฺชชฺยาหิ ๕ ปริกฺขิตฺโต   วฏฺโฏจฺโจะ โอหิโตมุโข ฯ

[๕๐๗] อปฺริปี สมฺม เต พาลุยฺ   โย มุตฺโต น ปฺลายสิ

โส จ พาลตฺวาโร สมฺม   ยํ ตฺวํ วหฺสิ เสนกํ ฯ

[๕๐๘] ยนฺนุ สมฺม อหํ พาโล   อชราช วิชานหิ

#๑ ม. สทริมุข เนรฺ ลตฺตา จ ปฺน ฯ ๒ ม. ขุรปฺตฺต ... ฯ ๓ ม. วสฺตํ ฯ สฺ. ยฺ. ภสฺตํ ฯ

#๔ ม. ตฺวํ โขปี ฯ ยฺ. ตฺวณฺจ โข ฯ ๕ ม. รชฺชชฺยา หิ ฯ

อถ เกน เสนโก พาโล   ตံ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ
 [๕๐๕] อุตฺตมตฺถํ ลภิตฺวาน   ภริยาย ๑ โย ปทสฺสตี
 เตน ชหิสฺสตฺตฺตานํ   สทา เจวสฺส น เหสฺสตี ฯ
 [๕๑๐] น ปิยฺมเมติ ๒ ชนินฺท ตาทิโส
 อตฺตํ นีรํกตฺวา ปิยานิ เสวตี
 อตฺตาว เสยฺโย ปรมาว ๓ เสยฺโย
 ลพฺภา ปิยา โอิจิตฺตฺเตน ๔ ปจฺฉาติ ฯ
 ขุรปฺปุตฺตชาตกํ ปจฺฉมํ ฯ

๒ สฺวจิชาตกํ

[๕๑๑] อกฺกกถิ อฬรฺถิ   ขรโรตฺถํ สฺวาปาสึย
 สฺวขุมํ ติจิณฺคฺคณฺจ   โก สฺวจิ ฤคฺคฺมุมิจฺฉตี ฯ
 [๕๑๒] สฺมุชฺชณฺจ สฺวาปาสณฺจ   อนฺุปฺพุพฺพสฺวตฺติตฺตํ ๕
 ฆนฺฉาติมฺมํ ปฏฺฐิตฺถทฺธํ   โก สฺวจิ ฤคฺคฺมุมิจฺฉตี ฯ
 [๕๑๓] อิตฺททานิ ปตฺตายนฺติ   สฺวจิโย พลิสานิ จ
 โกยํ กมฺมารคามสฺมี   สฺวจิ วิกฺฤคฺคฺมุมิจฺฉตี ฯ
 [๕๑๔] อิตฺ สตฺถานิ คจฺฉนฺติ   กมฺมนฺตา วิวิธา ปุณฺณ
 โกยํ กมฺมารคามสฺมี   สฺวจิ วิกฺฤคฺคฺมุรหตี ๖ ฯ

#๑ ย. ภริยา ฯ ๒ ม. นเว ปิยฺมเมติ ฯ ๓ ม. ปรมา จ ฯ ๔ ม. โอิจิตฺตฺเถน ฯ

#๕ ลี. อนฺุปฺพุพฺพํ สฺวตฺติตฺตํ ฯ ๖ ม. อนฺุปฺพุพฺพํ สฺวภูฏิตฺตํ ฯ ๖ ม. วิกฺฤคฺคฺมุมิจฺฉตี ฯ

[๕๑๕] สุจิ ๑ กมฺมารคามสุมี วิกุเขตพุพา ปชานตา
อาจริยา ปชานนฺติ ๒ กมฺมํ สุกตทุกฺกั ๑
[๕๑๖] อิมญจ ๓ เต ปิตา ภทฺเท สุจิ ชญญา มยา กตํ
ตยา จ มํ นิมนฺเตยฺย ยญฺจตุถญฺณํ ฆเร ธนฺนฺติ ๑
สุจิชาตกั ทฺติยํ ๑

---

๓ ตฺถุทฺธิลชาตกั

[๕๑๗] นวจฺจนทฺทเก ๔ ทานี ทิยฺยติ
ปฺนุณฺณายํ โทณิ สุวามินิ จิตา
พฺหุโก ชโน ปาสปาณิกโก ๕
โน จ โข เม ปฏฺิภาติ ภูณฺชิตฺติ ๑
[๕๑๘] ตสฺสิ ภมฺสิ เณมิจฺจนฺติ
อตาโณสิ กุหิ คมฺิสฺสฺสิ
อปฺโปสฺสุโก ภูณฺช ตฺถุทฺธิล
มฺสตุถาย [๖] โปสิยามเส ๗ ๑
[๕๑๙] โอคฺห รหฺทํ อกทฺทมํ
สพฺพิ เสทฺมลํ ปวาหย
คณฺหาหิ นวํ วิเลปนํ

#๑ ม. สุจิ ๑ ๒ ม. อาจริยาว ชาชนนฺติ ๑ ๓ ม. อิมญเจ ๑ ๔ นวจฺจนนเก ๑
#๕ ส. ม. พหุเก ชเน ปาสปาณิกเก ๑ ๖ ม. หิ ๑ ๗ ม. โปสิตามุหเส ๑

ยสุตฺต คณฺโธ น กทาจิ นิชฺชติ ฯ

[๕๒๐] กตโม นุรหโท อกทุทโม

กีสุ เสทมมถนฺติ วุจฺจติ

กตมณฺจ นวํ วิเลปนํ

กสุตฺต ๑ คณฺโธ น กทาจิ นิชฺชติ ฯ

[๕๒๑] ฐมฺโหม รหโท อกทุทโม

ปาปํ เสทมมถนฺติ วุจฺจติ

สีลณฺจ นวํ วิเลปนํ

ตสุตฺต คณฺโธ น กทาจิ นิชฺชติ ฯ

[๕๒๒] นนฺทนฺติ สรโรจมาติโน

น จ นนฺทนฺติ สรโรจวาริโน

ปฺนฺณณาย [๒] ปฺนฺณณมาสียา

รรมมานาว ชนฺติ ชีวิตนฺติ ฯ

ตฺถุณฺทิลชาตกั ตติยํ ฯ

---

๔ สุวณฺณกกุฏกชาตกั

[๕๒๓] สิงฺคี มิโค อายตจกฺขุเนตฺโต

อญฺจิตฺตโจ วาริสโย อโลโม

เตนาภิกฺขุโต กปณฺ รุทามิ

หเร สขา กิสุตฺต นฺ มํ ชหาสิ ฯ

#๑ ม. ยสุตฺต ฯ ๒ ม. จ ฯ

[๕๒๔] โส อสฺสสนฺโต มหตา ฌเณน

ภฺชงฺกโม กกฺกฏฺกชฺฌปฺโต

สขา สขาริ ปฺริตายนฺโน

ภฺชงฺกมํ กกฺกฏฺโก อคฺคเหสี ๑ ฯ

[๕๒๕] น วายสํ โน ปน สปฺปฺราษํ ๒

ฆาตฺตฺติโก กกฺกฏฺโก อเทยฺย

ปฺจุณฺามิ ตํ อายตฺตจฺกฺขุเนตฺต

อถ กิสฺส เหตุมฺห อฺโก คหิตา ฯ

[๕๒๖] อยํ ปฺริโส มม อตฺตกาโม

โย มํ คเหตุวา อฺทกาย ๓ เนติ

ตสฺมิ มเต ทฺกฺขมฺนปฺปํ เม

อหฺนฺจ เอโส จ อฺโก น โหม ฯ

[๕๒๗] มมฺนฺจ ทิสฺวาน ปวทฺตกาโย

สพฺโพ ชโน หีสิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

สทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

กาทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๔ วิหฺจเยยฺยํ ฯ

[๕๒๘] สเจ ตสฺส เหตุมฺห อฺโก คหิตา

อฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

มมฺนฺจ กาทฺตฺตฺตฺต

#๑ ม. คเหตุสตี ฯ ๒ ม. กณฺหสปฺปํ ฯ ๓ ม. คเหตุวาน ทกาย ฯ ๔ สී. ย. ทิสฺวา ฯ

#๕ สී. ย. วิสฺมาจฺมานิ ฯ

ปุเร วิสั คภาพุหมุเปติ มจจึ ฯ

[๕๒๕] สປປໍ ปโมกขามิ น ตาว กากั

ปฎิพทฺธโก ๑ โหติ ๒ หิ ตาว กาโก

ปฐิสยจ ทิสฺวาน สุขี อโรคั

กากั ปโมกขามิ ยถเว สປປໍ ฯ

[๕๓๐] กาโก * ตทา เทวทตฺโต อโหสิ

วารโณ ๓ ปน กณฺหสປโป อโหสิ

อานนฺทภโทร กกุกฺโก อโหสิ

อหั ตทา พุราหุมนโณ โหมิ สตุถาติ ๔ ฯ

สุวณฺณกุกฺกชาตกั จตุตถั ฯ

๕ มยฺหกสกุณชาตกั ๕

[๕๓๑] สกุโณ มยฺหโก นาม กิริसानุทริจโร

ปกุกั ปิปลิมารุหุ มยฺหั มยฺहनฺติ กนฺทติ ฯ

[๕๓๒] ตสฺเสวํ วิลปนฺตสฺส ทิชสงฺมา สมากตา

ภุตฺวาน ปิปลิ ยนฺติ วิลปเตว ๖ โส ทิชฺ ฯ

[๕๓๓] เอวเมว อิชฺชกฺโข สงฺฆริตฺวา พหุ ฐนั

เนวตฺตโน น ภาตินั ยโลธี ปฎิปชฺชติ ฯ

[๕๓๔] น โส อจฺญาทนั ภตฺตึ น มาลั น วิเลปนั

#๑ ม. ปฏิพทฺธโก ฯ ๒ ม. โหหิติ ฯ * สี. กาโก ฯเปฯ สตุถาติ อิม ปาจา นตุติ ฯ

#๓ ม. มาโร ฯ ๔ สี. ย. ตตุถาติ ฯ ๕ ม. มยฺหกชาตกั ฯ ๖ ม. วิลปเตว ฯ

นนานุ โภถิ ๑ สกั กิณฺจิ   น สงฺกณฺหาติ ฌาตเก ๑
[๕๓๕] ตสฺเสวํ วิลปฺนตสฺส   มยฺหิ มยฺहनฺติ รกฺขโต
ราชาโน อถวา โจรา   ทายาทา เย จ ๒ อปฺปียา
ชนมาทาย คจฺจนฺติ   วิลปเตว โส นโร ๑
[๕๓๖] ธีโร โภเก อธิคมฺม   สงฺกณฺหาติ จ ฌาตเก
เตน โส กิตฺตี ปปโปติ   เปจฺจ สกฺเค ปโมทิตฺติ ๓ ๑
มยฺหสฺสกุณฺชาตกั ปณฺจมํ ๑

๖ ปพฺพชิตฺวิเหจฺกชาตกั ๔

[๕๓๗] ทพฺพณฺณรูปํ ตวมริยวณฺณิ
ปรุกฺขิตฺวา ๕ ปณฺชลิโก นมสฺสตี
เสยฺโย นฺ เต โส อุทาทุ ๖ สริกฺโข
นามํ ปรสฺสตฺตโน จาปี พฺรหฺมิ ๑
[๕๓๘] น นาม โภตฺตํ คณฺहनฺติ ราช
สมกฺคตานุชฺชุกตฺตาน ๗ เทวา
อหฺนฺจ เต นามเชยฺยํ วทามิ
สกฺโกหฺมสฺมี ติทฺถานมินฺโท ๑
[๕๓๙] โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺฺปปฺนฺนํ
ปรุกฺขิตฺวา ๕ ปณฺชลิโก นมสฺสตี
ปฺจุณฺามิ ตํ เทวราเชตมตฺถํ

#๑ ม. อนฺุ โภถิ ๑ ๒ ม. เยว ๑ ๓ สี. ยฺ. สกฺเค จ โมทิตฺติ ๑

#๔ ม. วิชฺชาธรรชาตกั ๑ สี. ยฺ. ธชฺวิเหจฺกชาตกั ๑ ๕ ม. ปฺรูกฺขิตฺวา ๑

#๖ ม. อุทา ๑ ๗ ม. สมฺมกฺคตา.. ๑

อิโต จูโต ก็ ลภเต สุขัง โส ฯ

[๕๔๐] โย ทิสฺวา ภิกฺขุ จรณฺูปนฺนํ

ปฺรฺกฺขิตฺวา ปญฺชติโก นมฺสฺสติ

ทิกฺขฺเจว ฆมฺเม ลภเต ปสฺสํ

สคฺคณฺจ โส ยาคิ สรฺรเกทา ฯ

[๕๔๑] ลกฺขี วัต เม อุทปาที อชฺช

ยํ วัสวํ ภูติปติทุทสาม ๑

ภิกฺขุณฺจ ทิสฺวาน ตฺวณฺจ สกฺก

กาหามิ ปุณฺณานิ อนปฺปกานิ ฯ

[๕๔๒] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปลฺลณา

พหุสฺสุตา เย พหุจฺฉานจฺฉินฺติโน

ภิกฺขุณฺจ ทิสฺวาน มมณฺจ ราช

กโรหิ ปุณฺณานิ อนปฺปกานิ ฯ

[๕๔๓] อกฺโกธโน นิจฺจปสนฺนจิตฺโต

สพฺพาติถียาจโยโก ภวิตฺวา

นิหณฺณ ๒ มานํ อภิวาทยิสฺสํ

สุตฺวาน เทวินฺท สุภาสิตานีติ ฯ

ปพฺพชิตฺวิเหจฺกชาตกํ ฌณฺฐํ ฯ

#๑ ม. ภูติปติทุทสาม ฯ ๒ ม. นิจฺจจ ฯ

๗ อุปสังฆปุพฺพชาตัก ๑

[๕๔๔] ยเมตํ ๒ วาริขํ ปุพฺผิ อทินฺนํ อุปสังฆสิ
 เอกงฺกเมตํ เถยฺยานํ คณฺฐเถโนสิ มาริส ๑

[๕๔๕] น หรามิ น ภณฺชามิ อารา สิงฺฆามิ วาริขํ
 อถ เกน นฺ วณฺณเณน คณฺฐเถโนติ วุจฺจติ ๑

[๕๔๖] โยยํ ภิสานิ ขณฺติ ปุณฺฑริกานิ ภณฺชติ
 เอรํ อากิณฺณกมฺมนฺโต กสฺมา เอโส น วุจฺจติ

[๕๔๗] อากิณฺณลฺหุโร ปุริโส ชาติจโถว ๓ มกฺขิโต
 ตสฺมี เม วจฺนํ นตฺถิ ตถฺจารหามิ วตฺตเว ๔ ๑

[๕๔๘] อนนฺจกณฺสฺส ปอสฺสฺส นิจฺจํ สฺจิกเวติโน
 วาลกฺคมตฺตปาปสฺส ๕ อพฺภามตฺตํว ขายติ ๑

[๕๔๙] อทฺฐา มํ ยกฺข ชานาสิ อโถ มํ อนฺนํมปฺสิ
 ปุณฺปิ ยกฺข วชฺชาสิ ยทา ปสฺสสิ เอทิสํ ๑

[๕๕๐] เนว ตํ อุปชีวามิ นปิ เต ภตฺติกมฺหเส ๖
 ตฺวเมว ภิกฺขุ ชาเนยฺย เยน กจฺเจยฺย สฺสกุคฺคินฺนติ ๑

อุปสังฆปุพฺพชาตัก สตฺตมํ ๑

๘ วิฆาสาทชาตัก

[๕๕๑] สฺสฺสํ วต ชีวนฺติ เย ชนา วิฆาสาทิโน

#๑ ม. สังฆปุพฺพชาตัก ๑ สී. ยู. ภิสปุพฺพชาตัก ๑ ๒ ยู. ยเมกํ ๑ ๓ ม.

#ชาตักเจถว ๑ ๔ สී. วณฺณเว ๑ ๕ ม. วาลกฺคมตฺตํ ปาปสฺส ๑

#๖ ม. ภตฺติกมฺหเส ๑ สී. ยู. ภตฺติกมฺหเส ๑

ทัญเจว ฐมเม ปาส์สา สมปราเย จ สุคคตี ๑ ฯ

[๕๕๒] สุคคต ๒ ภาสमानสุต น นิสามถ ปณฺฑิตา

อิทํ สุณนถ โสทรียา อเมหฺวํยํ ปัสสตี ฯ

[๕๕๓] นนํ คฺมุห ปัสสามิ กุณปาทา สุณนถ เม

อุจฺฉิฏฺฐโกชฺฉิโน คฺมุห น คฺมุห วิมาสาทฺธิโน

[๕๕๔] สคฺคตวสุตา ปพฺพชิตา มชฺฌรณฺเณ สิบณฺฑิตฺติโน

วิมาเสเนว ยาเปนนฺตา มยฺ เจ โภโต คารยฺหา

เก นฺ โภโต ปัสสียา ฯ

[๕๕๕] คฺมุห สีนานํ พยคฺฆานํ วาพานนฺจาวสฺสิฏฺฐกํ

อุจฺฉิฏฺฐเจเนว ยาเปนนฺตา มณฺณิโวห วิมาสาทฺธิโน ฯ

[๕๕๖] เย พุราหฺมณฺสุต สมนฺสุต อณฺณสุต จ วณฺพิโน ๓

ทคฺควาวเสสํ ๔ ภูณฺชนฺติ เต ชนา วิมาสาทฺธิโนติ ฯ

วิมาสาทชาติกํ อฏฺฐมํ ฯ

๘ วรรณกชาติกํ

[๕๕๗] ปณฺธิตํ ภูณฺชเส ภาคฺตํ สปปีเตลนฺจ มาคฺล

อถ เกน นฺ วรรณฺเนน กิโส ๕ คฺวมสิ วายส ฯ

[๕๕๘] อมิตฺตมชฺฌเณ วสโต เตสุ อามิสเมสโต

นิจฺจํ อุพฺพิคฺคหทยสุต กุโต กากสุต ทพฺพิยํ ฯ

[๕๕๙] นิจฺจํ อุพฺพิคฺคิโน ๖ กากา ชฺงกา ปาเปน กมฺมฺนา

#๑ ม. สุคคตี ฯ ๒ ส. ย. สุวสุต ฯ ๓ ม. อณฺณสุต วา วณฺพิโน ฯ

#๔ ม. ทคฺควาว เสสํ ฯ ๕ ม. กิโส ฯ ๖ ส. อุพฺพิคฺคิโน ฯ ม. อุพฺพิคฺคิโน ฯ

ลทุโร ปิณโท น ปิณติ กิโส เตนสมิ วฏฏก ๑

[๕๖๐] ลุขานิ ตินวีชานิ อปฺปเสนหานิ ภูณชสิ

อถ เกน นุ วณฺเณน ภูโล ตวมสิ วฏฏก ๑

[๕๖๑] อปฺปิจฺญา อปฺปิจฺนฺตยา อวิทฺตรกเมน ๑ จ

ลทุรลทุเรน ยาเปนฺโต ภูโล เตนสมิ วายส ๑

[๕๖๒] อปฺปิจฺณสฺส หิ โปสฺสส อปฺปิจฺนฺตฺสฺส ๒ จ

สฺสจฺกหิตปฺปมาณสฺส ๓ วุตฺตี สฺสมุทฺธานิยาติ ๑

วฏฏกชาติกํ นวมํ ๑

๑๐ มณีชาติกํ ๔

[๕๖๓] จิรสฺสํ วัต ปสฺสามิ สหายํ มณีธารินํ

สฺกตา ๕ มสฺสฺกตฺติยา โสภเต วัต เม สขา ๑

[๕๖๔] ปฺรพฺพหจฺจนฺขโลโม อหํ กมฺเม สฺพยาวโฏ

จิรสฺสํ นหาปีตํ ลทุธา โลมนุตฺตมชฺชหารยิ ๖ ๑

[๕๖๕] ยํ นุ โลมํ อหาเรสิ ทูลลภํ ลทฺชกปฺปกํ

อถ กิณฺจฺหิ หิ เต สฺมม กณฺเจะ กิณฺจฺกิลาติ ๗ ๑

[๕๖๖] มนุสฺสสฺสุมาลานํ มณี กณฺเจะสุ ลมฺพติ

#๑ ม. อทฺตรกเมน จ ๑ ๒ ม. อปฺปิจฺนฺตฺสฺส จ ๑ ๓ ม. สฺสจฺกหิตมานสฺส ๑

#๔ สී. ย. กากชาติกํ ๑ ม. ปาราวตชาติกํ ๑ ๕ สී. ย. สฺกตยา ๑

#๖ ม. โลมํ ตํ อชฺช หารยิ ๑ ๗ สී. ม. อถ กิณฺจฺรหิ เต สฺมม กณฺเจะ กิณฺจฺกิลาติ ๑

เตสาหิ อนุสิทฺทขามิ มา ตฺวํ มณฺณิ ทวา กตฺติ ฯ
[๕๖๗] สเจปีมํ ปิทยสิ มสฺสุกฺกตฺตี สุการิตฺติ
การยิสฺสามิ เต สมฺม มณฺณี จาปี ททามิ เต ฯ
[๕๖๘] ตฺวณฺเณว มณฺณินา จฺนุโน สุกตฺตาย จ มสฺสุยา
อามนฺต โข ตํ กจฺจนามิ ปิยฺเม ตว ทสฺสนนฺตฺติ ฯ
มณฺนิชาตกั ทสมํ ฯ
ขุรปฺปุตฺตวคฺโค ๑ ทฺติโย ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

อถ ปสฺส สฺสูจิ จ ตฺถนฺทิลโก
มิล มยฺหกปฺลจฺมปฺกจิวิโร
อถ ปฺลชฺลิตฺติ วาริช มชฺฌ ปฺน
อถ วฏฺฏก กโปฏฺฐวเรน ทส ฯ

ตตฺร วคฺคทฺททานํ ภาวติ ฯ

อถ วคฺคํ ปกิตฺติสฺสํ จฺนิปาตํ วรุตฺตเม
อวาริยา จ สฺสูจิ ๒ จ เทว จ วุตฺตา สฺสุพฺพยฺชนา ฯ
จกฺกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ สี. เสนกวคฺโค ฯ ม. ขุรปฺปุตฺตวคฺโค ฯ ๒ ม. อวาริยา จ ขโร จ ฯ สี. เสนกา ฯ

สุตฺตกนิปาตชาตกั

๑ กุกกุวุกุโค

๑ กุกกุชาตกั

[๕๖๕] ทิยทุตฺตกุกกุ อุทเยน กณฺณิกา

วิทฺตฺติโย อฏฺฐ ปริกฺขิปนฺติ นั

สา สีสปา ๑ สารมยา อเพคฺคฺกา

กฺหึ จิตา อุปริโต ๒ น ฐฺสตี ๑

[๕๗๐] ยา ตีสตี สารมยา อเพคฺคฺกา ๓

ปริกฺิริย โคปานสฺติโย สมภูจฺจิตา ๔

ดาหิ สฺสงฺกฺหิตา ๕ พลสา จ ๖ ปิพิตา

สมภูจฺจิตา ๔ อุปริโต ๒ น ฐฺสตี ๑

[๕๗๑] เอวมปิ มิตฺเตหิ ทเพฺหฺหิ ปณฺฑิโต

อเกชฺชรูเปหิ สฺจฺจิหิ มนฺตฺติ

สฺสงฺกฺหิตโต สิริยา น ฐฺสตี

โคปานสฺติการวหาว กณฺณิกา ๑

[๕๗๒] ขรตฺตจํ เพลลํ ยถาปี สฺตถวา

อนามสนฺโตปิ กโรติ ติตฺตกั

สมาหริ สาธุกโรติ ปตฺถวา ๗

อสาธุกยิรา ๘ ตนฺพนุทฺมทฺธริ ๙ ๑

#๑ ม. สา สีสปา ๑ ส. ย. สีสปา ๑ ๒ ม. อุปริโต ๑ ๓ ม. อุนฺชชฺคา ๑

#๔ ม. สม จิตา ๑ ๕ ส. ตา สฺสงฺกฺหิตา ... ๑ ๖ ม. จสทฺโท นตฺติ ๑

#๗ ม. สาทฺ กโรติ ปตฺถิว ๑ ๘ ม. อสาทฺ กยิรา ๑ ๙ ส. ย. ตนฺวณฺณมทฺธริ ๑

[๕๓๓] เอวมปิ คามนิกเมสุ ปณฺหิโต

อสาหสิ ราช ธนานิ สงฺฆริ

ธมฺมานุวคฺติ ปฏฺิพชฺชมาโน

ผาตี ๑ กยิรา อวิหฺเรยฺยํ ปริ

[๕๓๔] โอทาทมฺลํ สุจิวาริสมฺภวํ

ชาตํ ยถา ปกฺขรณฺนิสุ อมฺพุชฺชํ

ปทุมํ ยถา อคฺคินิภาสีผาลิมํ ๒

น กทฺทโม น รโช น วาริ ลิมฺปติ ฯ

[๕๓๕] เอวมปิ โวหารสุจึ อสาหสิ

วิสุทฺถกมฺมนฺตมเปตปาปกํ

น ลิมฺปติ กมฺมกิลฺลส ตาทีโส

ชาตํ ยถา ปกฺขรณฺนิสุ อมฺพุชฺชนฺติ ฯ

กุกฺกชาตกํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ มโนชาตก

[๕๓๖] ยถา จาโป นินฺนมฺติ ชียา จาปี นิกฺกชฺชติ ๓

หฺลยฺเวเต นฺน มโนโช มิกฺรราชา สขา มม ฯ

[๕๓๗] หนฺททานิ วนฺนฺตานิ ปกฺกมามิ ยถาสฺจํ

เนตาทิสฺสา สขา โหณฺติ ลพฺภา เม ชีวโต สขา ฯ

[๕๓๘] น ปาปชนฺตีเสวี อจฺจนฺตํ สุขเมชฺติ

#๑ ม. ส ผาตี ฯ ๒ ม. อคฺคินิภาสีผาลิมํ ฯ ๓ ม. นิกฺกชฺชติ ฯ

มโนชั ปสฺส เสমানั กิริยสุตฺตานุสฺสณินิ ๑ ๑

[๕๙๕] น ปาปสมุปฺวณฺเณ มาตา ปุตุเตน นนุทติ

มโนชั ปสฺส เสমানั อจฺจนฺนั สมฺหิ โลหิตเ ๑

[๕๙๖] เอวมาปชฺชเต โปโส ปาปิโย จ นิกจฺจติ

โย เว หิตาน วณฺเณ น กโรติ อตฺถทสฺสสินิ ๑

[๕๙๗] เอวณฺจ โส โหติ ตโตว ๒ ปาปิโย

โย อุตฺตโม อธมชฺชูปเสวี

ปสฺสตุตฺตมึ อธมชฺชูปเสวี ๓

มิกฺกาธิปึ สรวรเวณฺนิกุฏฺฐิตึ ๑

[๕๙๘] นิหิยติ ปุริโส นิหิณเสวี

น จ หาเยถ กทาจิ ตฺถุยเสวี

เสฏฺฐมฺปคมณฺจ อฺเทติ จิปปึ

ตสฺมา อตฺตโน อุตฺตรึ ๔ กเชถาติ ๑

มโนชชาตกั ทฺติยึ ๑

---

๓ สุตฺตชาตกั ๕

[๕๙๙] ราชา เต ภตฺตึ ปาเหสิ สฺวจิ มํสฺสฺปเสจฺนั

มณฺเฑวสฺสมิ อธิวตฺเถ เอหิ นิกฺขมฺม ภูณฺชสฺส ๑

[๕๙๙] เอหิ มาณว โอโรหิ ๖ กิกฺขมาทาย สฺสปิตึ

#๑ ส. ย. ... อริยสุตฺตานุสฺสณินิ ๑ ๒ ม. ตโต จ ๑ ๓ ม. อธมชฺชูปเสวิตึ ๑

#๔ ม. ตสฺมาตฺตโน อุตฺตริตฺตรึ ๑ ๕ ม. สุตฺตชาตกั ๑ ๖ ส. ม. โอเรน ๑

ตฺวณฺจ มาณว ภกฺโขสิ ๑ อุโภ ภกฺขา ภวิสฺสถ ๑

[๕๘๕] อปฺเปเกน ตฺวํ ยกฺข ฤๅจฺจ มคฺคํ ชหิสฺสสิ

ภิกฺขุณฺเต นาทริสฺสนฺติ ชนา มรณฺสงฺกิโน ๒ ๑

[๕๘๖] ลทฺธายํ ยกฺข ๓ ตว นิจฺจภิกฺขํ

สุจฺจี ปณฺธิตํ รสสาธฺยูเปตํ ๔

ภิกฺขุณฺจ เต อาทริโย นโร อิท

สุทฺถุจฺจ โภหิติ ขาทิตฺเต ๕ มยิ ๑

[๕๘๗] มเมว ๖ สฺตฺนํ ๗ อตุโถ ยถา ภาสสิ มาณว

มยา ตฺวํ สมฺนุญฺจนาโต โสตฺถิ ปสฺสาหิ มาตริ ๑

[๕๘๘] ขกฺกํ ฉตฺตณฺจ ปาติณฺจ กจฺเจวาทาย ๘ มาณว

โสตฺถิ ปสฺสตฺถุ เต มาตา ตฺวณฺจ ปสฺสาหิ มาตริ ๑

[๕๘๙] เอวํ ยกฺข สุจฺจี โภหิ สห สพฺเพหิ ฉาติภิ

ชนฺณฺจ เม อธิคฺคํ รณฺโถ จ วจฺนํ กตฺนฺติ ๑

สุตฺตชาตกํ ตติยํ ๑

๔ มาตฺอุปสกกิขฺมชาตกํ

[๕๙๐] เต กถฺนฺนุ กริสฺสนฺติ วุฑฺฒา กิริทริสฺยา

อหํ พนฺโฐสมิ ๕ ปาเสน นิลิยสฺส วสํ คโต ๑

[๕๙๑] ก็ กิขฺม ปรีเทเวสิ กา นฺเต ปรีเวทนา

#๑ ม. ภิกฺขา จ ๑ ๒ สී. ม. มรณฺสณฺณิโน ๑ ๓ ม. ลทฺธายํ ยกฺขา ๑

#๔ ม. รสสา อูเปตํ ๑ ๕ ม. เภหิติ ภิกฺขุเต ๑ ๖ สී. ย. มเมส ๑

#๗ ม. สฺตฺนํ ๑ ๘ ม. กจฺจมาทาย ๑ ๙ ม. พทฺโฐสมิ ๑

นเม สุโต วา ทิฏฺฐโวจ วา ภาสนุโต มานุสี ทิโฆ ฯ
 [๕๕๒] ภารามิ มาตาปิตโร วุฑฺฒเฌ คิริทริสเย
 เต กถนฺนุ กริสฺสนฺติ อหํ วสํ คโต ตว ฯ
 [๕๕๓] ยนฺนุ คิซฺโฆ โยชนสตํ กุณฺปานิ อเวกฺขติ
 กสฺมา ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสชฺชาปี น พุชฺฌสิ ฯ
 [๕๕๔] ยทา ปฺรารภโว โหติ โปโส ชีวิตสงฺขเย
 อถ ชาลณฺจ ปาสณฺจ อาสชฺชาปี น พุชฺฌติ ฯ
 [๕๕๕] ภรตฺสฺส มาตาปิตโร วุฑฺฒเฌ คิริทริสเย
 มยา ตฺวํ สมฺนุญฺณาโต โสตถิ ปฺสฺสาหิ ฉาตเก ฯ
 [๕๕๖] เอวํ ลุฑฺทุก นนฺทสฺส สห สพฺเพหิ ฉาติภิ
 กริสฺสํ มาตาปิตโร วุฑฺฒเฌ คิริทริสเยติ ฯ
 มาตุ โปสกคิซฺมชาตกั จตุตฺถํ ฯ

๕ ทพฺพปฺปชชาตกั ๑

[๕๕๗] อนุตฺตรจารี ภาทฺทนฺเต สหายมนฺธาว มํ
 มหา เม คหิโต มจฺโฆ โส มํ หรติ เวกฺสา ฯ
 [๕๕๘] คมฺภีรจารี ภาทฺทนฺเต ทพฺหํ คณฺหาหิ ถามสา
 อหํ ตํ อุทฺธริสฺสามิ สฺสฺปนฺโน อฺรคฺมมิว ๒ ฯ
 [๕๕๙] วิวาโท โน สมฺบุปฺปโน ทพฺพปฺปสฺส สฺสฺนฺนิ เม
 #๑ ม. ทพฺพปฺปสฺส ... ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ ๒ ม. อฺรคฺคามิว ฯ

สเมหิ เมธกั ๑ สมม วิวาโท วูปสมมตฺ ๒ ๑

[๑๐๐๐] ฐมมญฺโจหิ ปุเร อาสี พหุญญว ติริตํ ๓

สเมหิ เมธกั ๑ สมม วิวาโท วูปสมมตฺ ๒ ๑

[๑๐๐๑] อนฺตฺริจารี นงฺคุญฺจํ สีลํ คมฺภีรจารีโน

อจฺจายํ ๔ มชฺฌิโมขณฺโท ฐมมญฺจสฺส ภวิสฺสตี ๑

[๑๐๐๒] จิรปี ภกฺโข อภวิสฺส สเจ น วิวเทมเส

อสีสํกํ อนงฺคุญฺจํ สีคาโล หรตี โรหิตํ ๑

[๑๐๐๓] ยถาปี ราชา นนฺเตยฺย รชฺชํ ลทฺธาน ขตฺติโย

เอวามชฺช นนฺทามิ ทิสฺวา ปุณฺณมฺขํ ปตี ๑

[๑๐๐๔] กถนฺนุ ถลโข สนฺโต อุตเท มจฺฉํ ปรามสี

ปฺญฺโจ เม สมม อกฺขาหิ กถํ อธิคตํ ตยา ๑

[๑๐๐๕] วิวาเทน กิสฺวา โหนฺติ วิวาเทน ฐนฺกฺขยา

ชินา อุตฺทา วิวาเทน ญฺช มายาวิ โรหิตํ ๑

[๑๐๐๖] เอวเมว มนฺสฺเสสฺสุ วิวาโท ยตฺถ ชายตี ๑

ฐมมญฺจํ ปฺญฺชวานฺติ โส หิ เนลํ วินายโก

ฐนาปี ตตฺถ ชียนฺติ ราชโกโส ปวทฺตเตตี ๑

ทพฺพปฺปฺพชาตกํ ปญฺจํ ๑

๖ ทสณฺณกชาตกํ ๕

[๑๐๐๗] ทสณฺณกํ ๖ ตฺติชฺฉนฺธาโร อสี สมฺปนฺนปายินํ

#๑ ย. เมธกั ๑ ๒ ม. วูปสมมตํ ๑ ๓ ม. พหุ ญฺญว เม ติริตา ๑ ๔ ส. ย. อจฺจายํ ๑

#๕ ม. สพฺพตฺถ ปุณฺณกชาตกํ ๑ ๖ ม. ปุณฺณกํ ๑

ปริสายํ ปุริโส คิลติ   ก็ ทุกุกรตรํ ตโต

ยทณฺณํ ทุกุกรํ จานํ   ตํ เม อกฺขหาหิ ปุจฺฉิตโต ฯ

[๑๐๐๘] คิเลยฺย ปุริโส โลภา   อสึ สมฺปนฺนปายินํ

โย จ วชฺชา ททามิติ   ตํ ทุกุกรตรํ ตโต

สพฺพณฺณํ สุกรํ จานํ   เอวํ ชานาหิ มาคธ ๑ ฯ

[๑๐๐๙] พุยาภาสิ อายุโร ปณฺหิ   อตฺถํ ชมฺมสฺส โกวิโท

ปุกฺกุสฺสํทานิ ปุจฺฉามิ   ก็ ทุกุกรตรํ ตโต

ยทณฺณํ ทุกุกรํ จานํ   ตํ เม อกฺขหาหิ ปุจฺฉิตโต ฯ

[๑๐๑๐] น วาจมุปชีวนฺติ   อผลํ คิรฺมูทิริตํ

โย ๒ ทตฺวา อวากยิรา   ตํ ทุกุกรตรํ ตโต

สพฺพณฺณํ สุกรํ จานํ   เอวํ ชานาหิ มาคธ ๑ ฯ

[๑๐๑๑] พุยาภาสิ ปุกฺกุโส ปณฺหิ   อตฺถํ ชมฺมสฺส โกวิโท

เสนกํทานิ ปุจฺฉามิ   ก็ ทุกุกรตรํ ตโต

ยทณฺณํ ทุกุกรํ จานํ   ตํ เม อกฺขหาหิ ปุจฺฉิตโต ฯ

[๑๐๑๒] ททेषฺย ปุริโส ทานํ   อปฺปํ วา ยทิวา พหุํ

โย จ ทตฺวา นานุตปฺเป   ตํ ทุกุกรตรํ ตโต

สพฺพณฺณํ สุกรํ จานํ   เอวํ ชานาหิ มาคธ ๑ ฯ

[๑๐๑๓] พุยาภาสิ อายุโร ปณฺหิ   อโถ ปุกฺกุสฺสโปริโส

#๑ ม. มทฺทว ฯ ๒ ม. โย จ ... ฯ

สพเพ ปญฺเห อภิกโกติ ๑ ยถา ภาสตี เสน โกติ ฯ

ทสณฺณกชาตกั ฦจฺจํ ฯ

๗ เสนกชาตกั ๒

[๑๐๑๔] วิพฺภนฺตจิจฺจโต กุปิตินฺทฺริโยสึ
เนตฺเตหิ เต วาริคณา สวณฺติ
กินฺเต ฦจฺจํ กิ ปน ปตฺตยาโน
อิธาคมา พุราหุมน อิงฺฆ ๓ พุรุหิ ฯพ

[๑๐๑๕] มียฺเยถ ภริยา วชโต มมชช
อกจฺจโต มรณฺมาห ยโกโฆ
เอเตน ทุกฺเขน ปเวธิตฺตสมิ
อกฺขาหิ เม เสนก เอตมตฺถิ ฯ

[๑๐๑๖] พหฺนุ นิ จานานิ วิจฺจินฺตยิตฺวา
ยเมตฺถ วกฺขามิ ตเทว สจฺจํ
มณฺณามิ เต พุราหุมน สตฺตฺกสฺสตี
อชานโต กณฺหสฺสโป ปวิญฺโจะ ฯ

[๑๐๑๗] อาทาย ทณฺฑํ ปริสุมฺภ ภสฺสตี
ปสฺเสลฺมุกํ อฺรคํ ทฺชิวฺหํ
ฉินฺทชช กงฺขํ วิจิกิจฺจิตานิ
ภฺชงฺกมํ ปสฺส ปมฺนุจ ภสฺสตี ฯ

#๑ ม. อติโกติ ฯ ๒ ส. ม. สตฺตฺกสฺสตีชาตกั ฯ ๓ ม. ตทิงฺฆ ฯ

[๑๐๑๘] สัมภุคฺคโรโป ปรีสาย มชฺฌเณ

โธ พุราหฺมโณ สตุตฺตสฺสํ ปมฺมุจฺจิ

อถ นิกฺขมิ อูโรโค อุกฺกเตโช

อาสีวิโธ สปุโป ผณฺํ กริตฺวา ฯ

[๑๐๑๙] สุตฺตทฺธตฺตาภา ชนฺกสฺส รณฺโณ

โย ปสฺสตี เสนกํ สาทฺฐปณฺณํ

วิภูจฺจทฺโท ๑ นฺุสฺสิ สพฺพทสฺสี

ณานฺํ นฺุเต พุราหฺมณฺณ กิฺสฺรูปํ

อิมานิ เม สตุตฺตสฺตานิ อตุถิ

กณฺหาหิ สพฺพานิ ททามิ ตฺยหํ

ตยา หิ เม ชีวิทมชฺช ลทฺธํ

อโถปี ภริยายมกาสิ โสตุถิ ฯ

[๑๐๒๐] น ปณฺุชิตา เวตฺตนมาทियนฺุติ

จิตฺราหิ กาทาหิ สฺุภาสิตาหิ

อิโถปี เต พุราหฺมณฺณ ททนฺุตุ วิตุตฺตํ

อาทาย ตฺวํ กจฺจ สกํ นิเกตฺนฺุติ ฯ

เสนกชาตกํ สตุตฺตมํ ฯ

#๑ ม. วิภูจฺจทฺโท ฯ ส. วิวตฺตจฺจทฺโท ฯ ย. วิวตฺตจฺจทฺทา ฯ

๘ อฎฐิเสนชาตก ๑

- [๑๐๒๑] เยเม อหิ น ชานามิ   อฎฐิเสน วณิพพะเก
           เต มํ สงคมม ยาจนุติ   กสฺมา มํ ตฺวํ น ยาจสิ ฯ
- [๑๐๒๒] ยาจโก อปฺปิโย โหติ   ยาจํ อททมปฺปิโย
           ตสฺมาหนฺตํ น ยาจามิ   มา เม วิทฺเตสฺสนา อหุ ฯ
- [๑๐๒๓] โย จ ๒ ยาจนชีวานโน   กाले ยาจํ น ยาจติ
           ปรลฺลจ ปุณฺณํ ๓ ชฺเชติ   อตฺตนาปิ น ชีวติ ฯ
- [๑๐๒๔] โย จ ยาจนชีวานโน   กाले ยาจํปิ ๔ ยาจติ
           ปรลฺลจ ปุณฺณํ ลพฺเพติ   อตฺตนาปิ จ ชีวติ ฯ
- [๑๐๒๕] น เว ทฺสฺสนุติ ๕ สปฺปลฺลญา   ทิสฺวา ยาจกมากเต
           พฺรหฺมจารี ปิโย เมสิ   วร ภาณฺณมิจฺฉสิ ๖ ฯ
- [๑๐๒๖] น เว ยาจนุติ สปฺปลฺลญา   ชีโร จ วิทฺตุมรหติ
           อุทฺทิสฺส อริยา ติฏฺฐนฺติ   เอสา อริยาน ยาจนา ฯ
- [๑๐๒๗] ททามิ เต พฺรหฺมณฺ โรหิณฺนํ
           ควํ สหสฺสํ สห ปุํจเวเน
           อริโย หิ อริยสฺส กถํ น ทชฺชา
           สุตฺวาน กาถา ตว ฐมฺมยฺตุตฺตาติ ฯ
           อฎฐิเสนชาตก ๑ อฎฐิมํ ฯ

#๑ ม. อฎฐิเสนกชาตก ๑ ๒ ม. โย เว ๑ ๓ ม. ปุณฺณญา ๑ ๔ ม. ยาจํ หิ ๑
 #๕ ม. เทสฺสนุติ ๑ ลี. ย. ทิสฺสนุติ ๑ ๖ ลี. วร ตํ ภาณฺณมิจฺฉสิ ๑ ม. วท ตฺวํ
 #ภาณฺณมิจฺฉสิ ๑

๕ กปิชาตกั

- [๑๐๒๘] ยตฺถ เวรี นีวสติ ๑   น วเส ตตฺถ ปญฺหิโต
เอกรตฺตํ ทฺวิรตฺตํ วา   ทุกขํ วสติ เวริสุ ฯ
- [๑๐๒๙] ทิโส เว ลหุจิตฺตสุส   โปสสุสฺตานุวิธิยุโต
เอกสุส กปิโน เหตุ   ยุตฺตสฺ อนโย กโต ฯ
- [๑๐๓๐] พาโล จ ปญฺหิตฺตมานิ   ยุตฺตสฺ ปรีหารโก
สจฺจิตฺตสุส วสํ คนฺตุวา   สเยถายํ ยถา กปิ ฯ
- [๑๐๓๑] น สาธุ พลวา พาโล   ยุตฺตสฺ ปรีหารโก
อหิโต ภวติ ฌาตึนํ   สกฺกณานํว เจตโก ฯ
- [๑๐๓๒] ธีโร จ พลวา สาธุ   ยุตฺตสฺ ปรีหารโก
หิโต ภวติ ฌาตึนํ   ติทฺธานํว วาสโว ฯ
- [๑๐๓๓] โย จ สีลญฺจ ปญฺญญจ   สุตฺตญฺจตฺตนิ ปสฺสติ
อฺภินฺนํมตฺถํ จรติ   อตฺตโน จ ปฺรสุส จ ฯ
- [๑๐๓๔] ตสฺมา ตฺลเยขมตฺตानํ   สีลํ ปญฺญํ สุตฺตปิวั ๒
กณฺญํ วา ปรีหเร ธีโร   เอโก วาปี ปรีพฺพเชติ ฯ
กปิชาตกั นวํ ฯ

๑๐ พกพฺรหฺมชาตกั ๓

[๑๐๓๕] ทฺวาสตฺตตฺติ โคตม ปุญฺญกมฺมา

#๑ ม. นีวสติ ฯ ๒ สี. ม. สีลปญฺญาสุตามิว ฯ ๓ ม. พกชาตกั ฯ

วสวคฺติโน ชาติชฺร อตีตา

อยมนฺตึมา เวทฺถุ พุรหุมฺปตฺติ ๑

อสุมาภิชฺปฺนฺติ ชนา อนเภา ฯ

[๑๐๓๖] อปฺปญฺจ เหน้ ๒ น หิ ทึชฺมมายุ

ยํ ตฺวํ พก มณฺณสิ ทึชฺมมายุ

สตี สหสฺसान ๑ นึรพฺพุทานํ

อายุํ ปชานามิ ตวาท พุรหุเม ฯ

[๑๐๓๗] อนนฺตทสฺสี ภควาหฺมสฺมิ

ชาติชฺร โสภมฺปาติวตฺโต

กึ เม ปฺรณํ วัตสึลวตฺตี

อาจิกฺข เมตี ยมํ วิชฺญณํ ฯ

[๑๐๓๘] ยํ ตฺวํ อปาเยสิ พหุ มนฺุเส

ปิปาสึเต ชมฺมนิ สมฺปรเต

ตฺนเต ปฺรณํ วัตสึลวตฺตี

สุตฺตปฺปพฺพุโรว อนฺุสฺสรามิ ฯ

[๑๐๓๙] ยํ เณฺญิณฺุสฺมิ ชนตี คหิตํ

อโมจยึ คยฺหก นึยมานํ

ตฺนเต ปฺรณํ วัตสึลวตฺตี

สุตฺตปฺปพฺพุโรว อนฺุสฺสรามิ ฯ

[๑๐๔๐] กงฺคาย โสตฺสฺมิ คหิตฺนาวํ

#๑ ม. พุรหุมปตฺติ ฯ ๒ ม. อปฺปปี หิ เหน้ ฯ ๓ ม. สหสฺसानิ ฯ สึ. ย. สหสฺसानํ ฯ

ลุตฺเทน นาคเนน มนุสฺสกปฺปา

อโหมจฺยํ ตฺวํ พลสา ปสยฺห

ตฺนฺเต ปุราณํ วัตตีสลวตฺตํ

สุตฺตปฺปพฺพุทฺโธ อนุสฺสรามิ ฯ

[๑๐๔๑] กปฺโป จ เต ปตฺถจโร อโหสิ ๑

สมฺพฺพุทฺธิมนฺตํ วัตตํ ๒ อมณฺณํ

ตฺนฺเต ปุราณํ วัตตีสลวตฺตํ

สุตฺตปฺปพฺพุทฺโธ อนุสฺสรามิ ฯ

[๑๐๔๒] อทฺธา ปชานาสิ มเมตฺมายู

อณฺณปี ชานาสิ ตถาหิ พฺพุทฺโธ

ตถาหิ ตายํ ชลิตานุกาโว

โองาสยฺ คิฏฺฐติ พุรฺหมโลกนฺติ ฯ

พกพุรฺหมชาตกํ ทสมํ ฯ

กุกฺกุกฺโก ปจฺโม ฯ

ตฺสฺสุทฺธานํ

วรกณฺณิก จาปวโร สุตฺโน

อถ คิซฺฆ สโรหิตฺมจฺฉวโร

ปฺน ทสณฺณก ๓ เสนก ยาจนฺโก

อถ เวรึ สพุรฺหมพฺเพน ทส ฯ

#๑ ม. พุทธจโร อโหสิ ฯ ๒ ม. สมฺพฺพุทฺธิมนฺตํ วัตตํ ฯ ๓ ม. ปณฺณก ฯ

๒ คนธรรวकुโค

๑ คนธรรชาตก

- [๑๐๔๓] หิตฺวา ความสหัสธานี   ปริปุณฺณานิ โสฬส
โกฏฺฐาคารานิ ฝึตานิ   สนนฺธิชฺฌทานิ กุพฺพลี ฯ
- [๑๐๔๔] หิตฺวา คนธรรวิสย   ปหุตฺถนปานิย ๑
ปสาสนิโต ๒ นิกฺขนฺโต   อิททานิ ปสาสตี ฯ
- [๑๐๔๕] ฌมฺมํ ภณามิ เวเทห   อฌมฺโม เม น รุจฺจติ
ฌมฺมํ เม ภณมานสฺส   น ปาปมฺุปติมฺุปติ ฯ
- [๑๐๔๖] เยนเคนจิ วรรณฺน   ปโร ลกฺขิ รุปรุปนํ
มหตฺถิมฺปิ เจ วาจํ   น ตํ ภาเสยฺย ปณฺชฺชิตโต ฯ
- [๑๐๔๗] กามํ ปรุปรุตฺตฺวา มา วา   ภูตํ วา วิกิริยฺยตุ
ฌมฺมํ เม ภณมานสฺส   น ปาปมฺุปติมฺุปติ ฯ
- [๑๐๔๘] โน เจ อสฺส สกา พุทฺธิ   วินโย วา สฺสติกฺขิตโต
วเน อนฺุฌมฺหิโสว ๓   จเรยฺย พหุโก ชโน ฯ
- [๑๐๔๙] ยสฺมา จ ปนฺิเรกฺจเจ   อาเจรมฺหิ ๔ สฺสติกฺขิตา
ตสฺมา วินิตฺวินยา ธีรา ๕   จรฺนฺติ สฺสสมาหิตาติ ฯ
- คนธรรชาตกํ ปจฺมํ ฯ

#๑ สี่. ย. ปหุตฺถนชานียฺ ฯ ม. ปหุตฺถนชารียฺ ฯ ๒ ม. ปสาสนโต ฯ

#๓ สี่. ย. อนฺุฌมฺหิโสว ฯ ๔ สี่. ย. อาเจรมฺหิ ฯ ๕ ม. ย. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ

๒ มหากปิชาตัก

- [๑๐๕๐] อุตตานิ สงฺกมฺ กตฺวา โย โสตุถิ สมตารยิ
กี ตฺวํ เตสํ กิเม ๑ ตฺยหิ โหนฺติ เते ๒ มหาคปิ ฯ
- [๑๐๕๑] ราชาหิ อิตฺสโร เตสํ ยุตฺตสฺส ปรีหารโก
เตสํ โสภปรตานิ กิตฺตานนฺเต อรินฺทม ฯ
- [๑๐๕๒] อุตฺตงฺมยิตฺวา อุตตานิ วิสฺสณฺณชฺนฺโน สตํ
ตโต อปรปาเทสุ ทพฺหิ พนฺธํ ลตาคฺคํ ๓ ฯ
- [๑๐๕๓] ฉินฺนพุกฺมิว วาเตน นฺณโณ รุกฺขมฺปาคมิ
โสหํ อปฺปภาวํ ตตฺถ สางฺมํ หตฺถเอหิ อคฺคหิ ฯ
- [๑๐๕๔] ตํ มํ วิณฺยาตํ สนฺตํ สาขาเย จ ลตาย จ
สมนฺนุกฺกมนฺตา ปาเทหิ โสตุถิ สางฺมิกา คตา ฯ
- [๑๐๕๕] ตํ มํ น ตปฺปตี ๔ พนฺโธ วโร ๕ เม น ตปฺปสฺสตี
สุขฺมาหริตํ เตสํ เยสํ รชฺชมการยิ ฯ
- [๑๐๕๖] เอสา เต อุปฺมา ราเช ตํ สุขฺมาหิ อรินฺทมํ ๖
รณฺณา รณฺณสฺส โยคฺคสฺส พลสฺส นิคฺมสฺส จ
สพฺเพสํ สุขฺเมตพฺพิ ขตฺติเยน ปชานตฺวาติ ฯ
มหาคปิชาตักํ ทฺติยํ ฯ

#๑ ม. กิเม ฯ ลี. ย. กิโม ฯ ๒ ม. เอเต ฯ ๓ ม. ลตาคฺคํ ฯ ๔ ม. ตปฺเต ฯ

#๕ ม. มโต ฯ ๖ ลี. ย. อุตฺตสนฺทสฺสนิ คตา ฯ

๓ กุมภการชาตก

[๑๐๕๗] อมฺพาทมฺพุทฺถิ วณฺณตฺรสมฺมึ

นีโลภาสฺสํ ผลิตฺ ๑ สํวิรูปุทฺถิ

ตมฺพุทฺถสฺสํ ผลิตฺ วิภคฺคํ

ตํ ทิสฺวา ภิกฺขุชาจริยํ จรามิ ฯ

[๑๐๕๘] เสถํ สุมฺภูจฺจํ นรวิโรนิกฺขิตํ

นารึ ยุกฺกํ ชาริยํ อปฺปสทฺทํ

ทฺติยญฺจ อากมฺมํ อโหสิ สทฺโท

ตํ ทิสฺวา ภิกฺขุชาจริยํ จรามิ ฯ

[๑๐๕๙] ทิชฺชา ทิชฺชํ กุณฺณปมาหรณฺตํ

เอกํ สมนํ พหุกา สเมจฺจ

อาหารผลิตฺ ปริปาตยิสฺสุ

ตํ ทิสฺวา ภิกฺขุชาจริยํ จรามิ ฯ

[๑๐๖๐] อุตฺตภาทมฺพุทฺถิ ยฺยุตฺตสฺส มชฺฌเณ

วตฺตกุกก ๒ วณฺณพลฺลุปฺปนํ

ตมฺพุทฺถสฺสํ กามผลิตฺ วิตฺตุนํ

ตํ ทิสฺวา ภิกฺขุชาจริยํ จรามิ ฯ

[๑๐๖๑] กรณฺฑทโก ๓ กถิงฺกานํ คณฺฐารานญฺจ นคฺคชฺชิ

นิมิราชา วิเทหานํ ปญฺจาลานญฺจ ทุมฺมุโฆ

เอเต รกฺขจานิ หิตฺวาน ปพฺพชฺชิสฺสุ อภิญฺจนา ฯ

#๑ ม. ผลิตฺนํ ฯ ๒ ม. จตฺตกุกก ฯ ๓ สฺ. ยฺ. กรณฺฑทฺ นาม ฯ

[๑๐๖๒] สพฺเพปีเม เทวสมา สมากตา

อคฺคิ ยถา ปชฺชติโต ตเถวิเม

อหंपิ เอโก จริสฺสามิ ภคฺควิ

หิตฺวาน กามานิ ยโธธิกานิ ฯ

[๑๐๖๓] อยเมว กาโล น หิ อญฺโฆ อตฺถิ

อนุสาลิโต เม น ภเวยฺย ปจฺจนา ๑

อหฺมปิ เอกา จริสฺสามิ ภคฺคว

สกุณิว มุตฺตา ปุริสสฺส หตฺถา ฯ

[๑๐๖๔] อามํ ปกุกฺกจฺจ ชานนฺติ อโธ โลณํ อโลณกํ

ตมํ หิ สิวาน ปพฺพชฺชํ จเรว ตํว จรามนฺติ ฯ

กฺมฺภการชาตกํ ตติยํ ฯ

---

๔ ทพฺพหฺมมชาตกํ

[๑๐๖๕] อหฺลจ ๒ ทพฺพหฺมมสฺส ๓ วหฺนฺติ นาภิราชยํ

นฺทนฺติ ๔ อฺรสิ สลฺลํ ยฺยทฺเช วิกฺกนฺตจารินี ฯ

[๑๐๖๖] นฺน ๕ ราชา น ชานาติ มม วิกฺกมโปริสํ

สํคามํ สุกตฺนฺตานิ ทฺตวิปฺปหิตานิ จ ฯ

[๑๐๖๗] สํ นฺนาหํ มริสฺสามิ อพฺนฺธฺ อปรายินี

#๑ สี. อนุสาลิตาเย น ภเวยฺย ปจฺจนา ฯ ๒ ม. อหํ เจ ฯ ๓ ยฺ. ทพฺพหฺมมาย ฯ

#๔ ม. ธรนฺติ ฯ ๕ สี. ยฺ. น ห นฺน ฯ

ตทา หิ ๑ กุมภการสฺส ทินฺนา ฉกณหาริกา ฯ
 [๑๐๖๘] ยาวตาลีสตี โปโส ดาวเทว ปวีณติ
 อตุถาปาเย ชหนฺติ นํ โอฏฺฐิพฺยาธีว ขตฺติโย ฯ
 [๑๐๖๙] โย ปุพฺเพ กตกฺลฺยาโณ กตฺตโถ นาวพฺุชฺชติ
 อตุถา ตสฺส ปฺลฺุชฺชฺหนฺติ เย โหนฺติ อภิปรตฺติตา ฯ
 [๑๐๗๐] โย ปุพฺเพ กตกฺลฺยาโณ กตฺตโถ มนุพฺุชฺชติ
 อตุถา ตสฺส ปวทฺุณฺหนฺติ เย โหนฺติ อภิปรตฺติตา ฯ
 [๑๐๗๑] ตํ โว วทามิ ภทฺุทํ โว ๒ ยาวนฺเตตฺถ สมากตา
 สพฺเพ กตคฺคฺญโน โหถ จิรํ สกฺกมฺหิ จสฺสธาทิ ฯ
 ทพฺุทฺหมฺมชาตักํ จตฺตุถํ ฯ

๕ โสมทตฺตชาตักํ

[๑๐๗๒] โย มํ ปุเร ปจฺจุเทติ ๓ อรณฺเณ ทูรมาโยโต ๔
 โส น ทิสฺสติ มาตฺงฺโก โสมทตฺโต กุหิ คโต ฯ
 [๑๐๗๓] อัย วา โส มโต เสติ อลฺลปีทว วิจฺฉิโต ๕
 ญฺมฺยา นิปรติโต เสติ อมรา วต กุณฺชโร ฯ
 [๑๐๗๔] อนคาริยฺุปรตฺสฺส วิปฺปมฺุตฺตสฺส เต สโต
 สมณฺสฺส น ตํ สาธฺุ ยํ ปรตฺมณฺุ โสจติ ฯ
 [๑๐๗๕] สฺวาเสน หเว สกฺก มนฺุสฺสสฺส มิคฺสฺส วา
 #๑ ยฺ. ตถาหิ ฯ ๒ ม. ภทฺุทนฺเต ฯ ๓ ม. ปจฺจุทฺุเทติ ฯ ๔ สฺ. ทูรมาคโต ฯ
 #๕ ม. อลฺลสิงฺคํว วิจฺฉิโต ฯ สฺ. ยฺ. อลฺลปีทว วิจฺฉิโต ฯ

หทยเต ชายตี เปมึ น ตั สกกา อโสจิจุ ๑

[๑๐๗๖] มตฺ มริสฺสํ โรทนต์ิ เย รุทนต์ิ ลปนฺติ จ
ตสฺมา ตฺวํ อิติ มา โรทิ โรทิตฺตํ โมฆมาหุ สนฺโต ๑

[๑๐๗๗] กนฺทิตฺเตน หเว พุรหุเม มโต เปโต สมฺภูจฺเห
สพฺเพ สงฺกมฺม โรทาม อญฺญมญฺญสฺส ฌาตเก ๑

[๑๐๗๘] อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ ฆตฺติตฺตํ ปาวกํ
วารินา วีย โอสิจฺจ ๑ สพฺพํ นิพฺพาปเย ทริ ๑
อพฺพุพฺหิ ๒ วต เม สลฺลํ ยมาถิ หทยสฺสิตฺตํ
โย เม โสกปรตฺตสฺส ปุคฺคตฺสอกํ อปानุทิ ๑
โสทํ อพฺพุพฺหสฺส โลสฺมิ วีตฺโสโก อนาวิโล
น โสจามิ น โรทามิ ตว สุตฺวาน วาสวาติ ๑
โสมทตฺตชาตกํ ปญฺจํ ๑

๖ สุสิมชาตก

[๑๐๗๙] กาพานิ เกสานิ ปุเร อเหตุ
ชาตานิ สีสมฺหิ ยถาปเทเส
ตานิชฺช ๓ เสตานิ สุสิม ทิสฺวา
ธมฺมํ จร พุรหุมาจฺริยสฺส กาโล ๑

[๑๐๘๐] มเมว เทว ปลิตํ น ตฺยุหิ
มเมว สีสํ มม อุตฺตมํจํ

#๑ ม. โอสิจฺจ ๑ ๒ ม. อพฺพหิ ๑ ๓ ม. ตานิชฺช ๑

อตถั กฤษสนนุติ มุสา อภาณิ

เอกาปราชั ขมถ ๑ ราชเสฏฐ ๗

[๑๐๘๑] ทหโร ตุวั ทสฺสนิโยสิ ราช

ปจฺมกฺคโต โหสิ ยถา กสิโร

รชฺชณฺจ การเหหิ มมณฺจ ปสฺส

มา กาลิกั อนุธาวิ ชนินฺท ๗

[๑๐๘๒] ปสฺสामी โวหั ทหริ กุมาริ

สามญฺจปสฺสั สฺตณน สฺมชฺฉั

กาลปฺปลวาว ๒ ปเวถฺลมานา

ปโลภยฺนตีว ๓ นเรสุ กจฺจติ ๗

[๑๐๘๓] ตเมน ปสฺสामी ปเรน นาริ

อาสิติกั นาวุติกณฺจ ชฺจจา

ทณฺหั กเหตุวาน ปเวธฺมานั

โคปานสิโกกฺคสมั จรฺนตี ๔ ๗

[๑๐๘๔] โสหั ตเมวานุวิจฺนิตฺยฺนโต

เอโก สยามิ สยฺนสฺส มชฺเช

อหฺมปิ เอวั อิติ เปกฺขมาโน

เคเห น รเม ๕ พฺรหฺมจฺริยสฺส กาโล ๗

[๑๐๘๕] รชฺช วาลมฺพณี เจสา ยา เคเห วสโต รติ

#๑ ม. ขม ๗ ๒ ส. กาลาปวาลาว ๗ ม. กาลปฺปวาฟาว ๗ ๓ ย. สา โลภยฺนตีว ๗

#๔ ม. โคปานสิโกกฺคสมั จรฺนตี ๗ ๕ ม. น กเห รเม ๗

เอตปี เณตวาน วชนุตี ธีรา

อนเปกขิโน กามสุขั ปหายาติ ฯ

สุสิมชาติกั ฌฏฐั ฯ

๗ โกฎีสิมุพลีชาติกั

- [๑๐๘๖] อหิ ทสสตพยามิ อูรคมาทาย อาคโต
ตณจ มณจ มหากายิ ธารยั นปฺปเวธสิ ฯ
  - [๑๐๘๗] อถิมิ ขุททกั ปกขี อปฺปมัสตรั มยา
ธารยั พยถสิ ภิโต ๑ กิมตถิ ๒ โกฎีสิมุพลี ๓ ฯ
  - [๑๐๘๘] มัสกโข ตูว ราช ผลกโข อัย ทิโซ
อัย นิโครชวีชานิ มิตกขุทุมพรานิ จ
อสุสตุถานิ จ ภกฺเขตฺวา ๔ ขนฺเช เม โอทหิสฺสติ ฯ
  - [๑๐๘๙] เต รุกขา สัวิฐุนฺติ มม ปสฺเส นีวตธา
เต มั ปรีโยนทฺธิสฺสนฺติ อรุขั มั กริสฺสเร ฯ
  - [๑๐๙๐] สนฺติ อญฺเณปี รุกฺขาสเ มฺลिनो ขนฺธิโน ทุมมา
อิมินา สกฺกฺชาเตน วีชมาหริตฺวา หตา ฯ
  - [๑๐๙๑] อชฺฌารุหา หิ ๕ วฑฺฒนฺติ พุรฺหนตฺปี วนปฺปตี
ตสฺมา ราช ปเวธามิ สมนฺปสฺสั นาคตฺ ภยั ฯ
  - [๑๐๙๒] สงฺเกยฺย สงฺกิตฺพฺพานิ รุกฺเขยฺยานาคตฺ ภยั
- #๑ ม. ภิตา ฯ ๒ ม. กมตถิ ฯ ๓ ส. ยู. โกฎีสิมุพลี ฯ ๔ ม. ภกฺขิตฺวา ฯ
- #๕ ม. อชฺฌารุหาภิวฑฺฒนฺติ ฯ ส. ยู. อชฺฌารุพฺหาภิวฑฺฒนฺติ ฯ

อนาคตภยา ธีโร อุโก โลก อเวกขตีติ ฯ

โกฏฐิมพลิชาติก สตุตม ฯ

๘ ชุมการิชาติก

- [๑๐๕๓] ราชา อปุจฉิ วิฐุริ ชุมกาโม ยุทธิจิลโ
- อปี พุราหุณ ชานาสิ โก เอโก พหุ โสจติ ฯ
- [๑๐๕๔] พุราหุณโณ อชยูเถน พหุเตนุโท ๑ วเน วถ
- ฐุม อกาสิ วาเสฎฐโจ รตติณทิวมตุนทิตโต ฯ
- [๑๐๕๕] ตสส ตัมมกนุเชน สรภา มกสทฐิตา ๒
- วสุสาวถิ ออุปจฉฉ ชุมการิสส สนุติเก ฯ
- [๑๐๕๖] สรเกสุ มน กตวา อชา โส นาวพุชฉถ
- อากฉฉนุติ วชนุติ วา ตสส ตา วินสุ ๓ อชา ฯ
- [๑๐๕๗] สรภา สรเท กาลे ปหีนมกเส วเน
- ปาวิสุ คิริทुकุคานิ นทิน ปภวานิ จ ฯ
- [๑๐๕๘] สรเก จ คเต ทิสวา อชา จ วิภว คตา
- กีโส จ วิวณุโณ อาสิ ปณทุโรคิ จ พุราหุณโณ ฯ
- [๑๐๕๙] เอว โย สนุณิรังกตวา อากนตุ กุรเต ปิย
- โส เอโก พหุ โสจติ ชุมการิว พุราหุณโณติ ฯ

ชุมการิชาติก อฏฐม ฯ

#๑ ส. พหุเตโซ ฯ ม. พหุเตโซ ฯ ๒ ย. มกสฎฐิตา ฯ ๓ ส. วินสุ ฯ

๕ ชาครชาตกั

- [๑๑๐๐] โโกธ ชาครตัม สุตฺโต   โโกธ สุตฺเตสฺสุ ชาคโร
          โก เมตัม นฺ ๑ วิชานาติ   โโก ตัม ปฏิภณาคี เม ฯ
- [๑๑๐๑] อหัม ชาครตัม สุตฺโต   อหัม สุตฺเตสฺสุ ชาคโร
          อหเมตัม วิชานามิ   อหัม ปฏิภณามิ เต ฯ
- [๑๑๐๒] กถัม ชาครตัม สุตฺโต   กถัม สุตฺเตสฺสุ ชาคโร
          กถัม เอตัม วิชานาสี   กถัม ปฏิภณาสี เม ฯ
- [๑๑๐๓] เย ชมมัม นปฺปชานนฺติ   สลฺลณโหมติ ทโหมติ จ
          เตสฺสุ สุตฺตปฺปมาเทสฺสุ ๒   อหัม ชกฺคามิ เทวเต ฯ
- [๑๑๐๔] เยสฺส ราโค จ โทโส จ   อวิชฺชา จ วิราชิตา
          เตสฺสุ ชาครมาเนสฺสุ   อหัม สุตฺโตสฺสมิ เทวเต ฯ
- [๑๑๐๕] เอวัม ชาครตัม สุตฺโต   เอวัม สุตฺเตสฺสุ ชาคโร
          เอวเมตัม วิชานามิ   เอวัม ปฏิภณามิ เต ฯ
- [๑๑๐๖] สาธุ ชาครตัม สุตฺโต   สาธุ สุตฺเตสฺสุ ชาคโร
          สาธุ เมตัม วิชานาสี   สาธุ ปฏิภณาสี เมติ ฯ
- ชาครชาตกั นวम्म ฯ

---

๑๐ กุมฺมาสปีณฺฑชาตกั ๓

[๑๑๐๗] น กิรตุถิ อโนมทสฺสีสฺสุ

          ปาริจริยา พุทฺเธสฺสุ อปฺปกา ๔

#๑ ม. โโก มเมตัม ... ฯ ๒ ม. สุตฺตปฺปมาเนสฺสุ ฯ ๓ ม. กุมฺมาสปีณฺฑิ ... ฯ

#๔ ม. อปฺปิกา ฯ

สุกขาย อโลณิกาย จ
ปัสส ผลั กุมมาตปิณฑิยา ฯ
หตุถิ ควาสสา จิเม พหู
ชนธณฺวา ปจวี จ เกวลา
นาริโย จิมา อจฺจรูปมา
ปัสส ผลั กุมมาตปิณฑิยา ฯ

[๑๑๐๘] อภิภูณั ราชกฺุณฺชร
กาธา ภาสสิ โกสลาธิป
ปฺุจฺฉามิ ตั รกฺุจฺจวฑฺฒน
พาพฺุหิ ปิติมโน ปภาสสิ ฯ

[๑๑๐๙] อิมสฺุมีเยว นคเร กฺุเล อญฺุตเร อหุ
ปรกมฺุมกโร อาสี กตโก สีลสฺุวโต ฯ
กมฺุมาย นิกฺุขมนฺุตาหิ ๑ จตุโร สมณฺุทฺุทลั
อาจารสีลสมฺุปนฺุเน สีติญฺุเต อนาสเว ฯ
เตสุ จิตฺุตํ ปสาเทตฺุวา นิสิเทตฺุวา ปณฺุณสนฺุถเต
อหิ พุฑฺุธาน กุมฺุมาลั ปสนฺุโน เสหิ ปาณิภิ ฯ
ตสฺุส กมฺุมสฺุส กุสลสฺุส อหิ เม เอทิสฺุส ผลั
อนฺุโกมิ อหิ รชฺุชํ ฝิตฺุ ธรณิมุคฺุตมํ ฯ

[๑๑๑๐] ทหิ ญฺุณฺุช จ มา จ ปมาโท
จกฺุกั วตฺุตย โกสลาธิป

#๑ ม. นิกฺุขมนฺุโตหิ ฯ

มา ราช อชฺหมโก อหุ

ชฺหมํ ปาลย โกสลาธิป ฯ

[๑๑๑๑] โสหํ ตเทว ปุณฺปุณฺ

วภูมํ อจริสฺสามิ โสภเน

อริยาจริตํ สุโกสเล

อรหนฺโต เม มนาปาว ปสฺสิตุํ ฯ

[๑๑๑๒] เทวี วีย อจฺจรูปมา

มชฺเฒ นาริคนฺตสฺ โสภติ

กี กมฺมกาสิ ภทฺทกั

เกนาสิ วณฺณวตี สุโกสเล ฯ

[๑๑๑๓] อมฺพภูจฺกุลสฺส ขตฺติย

ทาสฺยาหํ ปฺรเปฺติยา อหุ

สณฺณตา จ ชฺหมชฺชีวินี

สีลวตี จ อปาปทสฺสนา ฯ

อฺทฺทชฺชกฺตฺติ อหํ ตทาฯ

จรมานสฺส อทาสิ ภิกฺขุโน

จิตฺตา สฺมนา สยํ อหํ

ตสฺส กมฺมสฺส ผลํ มเมทิสฺนฺติ ฯ

กฺุมมาสปีณฺทชาตกั ทสฺมํ ฯ

---

๑๑ ปรนตฺปชาตกั

- [๑๑๑๔] อากมิสฺสติ เม ปาปี   อากมิสฺสติ เม ภยั
    ตทา หิ จลิตา สาขา   มนุสฺเสน มิเคน วา ฯ
- [๑๑๑๕] ภีรฺยา นฺน เม กาโม   อวิทฺเฐ วสฺนฺติยา
    กริสฺสติ กิสิ ปณฺฑทฺ   สาว สาขา ปรนตฺปี ฯ
- [๑๑๑๖] โสจยิสฺสติ มํ กนฺตา   คาเม วสิ อนินฺนฺติตา
    กริสฺสติ กิสิ ปณฺฑทฺ   สาว สาขา ปรนตฺปี ฯ
- [๑๑๑๗] ตยา มํ หตีตาปฺงฺกิ ๑   มิตฺตานิ ๒ ภณฺิตานิ จ
    กิสิ ปณฺฑทฺ กริสฺสติ   สาว สาขา ปรนตฺปี ฯ
- [๑๑๑๘] อกฺมา นฺน โส สทฺโท   อสิสิ นฺน โส ตว
    อกฺขาติ นฺน ตํ เตน   โย ตํ สาขมกฺมฺปยิ ฯ
- [๑๑๑๙] อิทํ โข ตํ สมากมฺม   มม พาลสฺส จินฺนฺติตํ
    ตทา หิ จลิตา สาขา   มนุสฺเสน มิเคน วา ฯ
- [๑๑๒๐] ตเถว ตฺวํ อเวทสิ   อวณฺจิปิตรี มม
    หนฺตฺวา สาขาหิ ฉาเทนฺโต   อากมิสฺสติ เต ๓ ภยฺนฺติ ฯ
    ปรนตฺปชาตกั เอกาทสฺมํ ฯ
    คณฺธารวฺกุโ ค ทฺติโย ฯ

#๑ ม. อตีตาปฺงฺกิ ฯ ๒ ม. สิตานิ ฯ ๓ ม. เม ฯ

ตสุตฺตทานั

วรคาม มหาภี ภคฺคว จ
ทพฺพหฺมม สกฺขชฺร เกสวโร
อฺรโค วิฐฺโร ปุณฺ ชาครตฺ
อด โกสลาธิป ปฺรนฺตป จ ฯ

ตตฺร วคฺคฺตฺตทานั ภวติ ฯ

อด สตฺตนิปาตมฺหิ วคฺคํ เม ภณฺโต สฺส
ภคฺค จ ปุณฺ กนฺธาโร เทว จ วุตฺตมา มหฺสิณา ฯ
สตฺตกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

อฏฐกนิปาตชาติกั

๑ กัจจانیวคฺโค

๑ กัจจانیชาติกั

[๑๑๒๑] โอทาทวตฺถา สุจิ อลฺลเกสา

กัจจानी กิ กุมภิมธิสฺสยิตฺวา ๑

ปีฎฺฐา ตีลา โทวสี ตณฺฑุลานี

ติโลทโน เหหิติ กิสฺส เหตุ ๑

[๑๑๒๒] น โข อัยํ พุราหุมน โภชนตฺถํ ๒

ติโลทโน เหหิติ สาธูปกโกธ

ธมฺโม มโต ตสฺส ปหุณฺมชฺช ๓

อหํ กริสฺสามิ สฺसानมฺชฺเฒ ๑

[๑๑๒๓] อนฺวิจฺจ กัจจानी กโรหิ กิจฺจํ

ธมฺโม มโต โโก นฺ ตเวตฺถํ ๔

สทฺสเนตฺโต อตฺถลानฺภาโว

น มียฺยตี ธมฺมวโร กทาจิ ๑

[๑๑๒๔] ทพฺพปฺปมาณํ มม เอกฺถ พุราหุเม

ธมฺโม มโต นตฺถิ มเมตฺถ กงฺขา

เย เยวทานิ ปาปา ภวนฺติ

#๑ ย. กุมภิมปฺสยิตฺวา ๑ ๒ ส. ม. โภชนตฺถา ๑ ๓ ส. ปหุณฺมชฺช ๑

#ม. ปหุณฺมชฺช ๑ ย. พหุณฺมชฺช ๑ ๔ ม. เตวว สฺสํ ๑

เต เตวทานิ สุจิตา ภวนฺติ ฯ
สุณิสสา หิ มยุหิ วชฺชมา อโหสิ
สา มํ วธิตฺวาน วิชายิ ปุตุตฺติ
สาทานิ สพฺพสฺส กุสสฺส อีสฺสรา
อหิ วสามิ ๑ อปวิญฺจา เอกิกา ฯ

[๑๑๒๕] ชีวามิ โวหิ น มโตหฺมสุมิ ๒
ตเวว อตฺถาย อีธาคโตสุมิ
ยา ตํ วธิตฺวาน วิชายิ ปุตุตฺติ
สทาว ปุตุเตน กโรมิ ภสฺสํ ฯ

[๑๑๒๖] เอวญฺจ เต รุจฺจติ เทวราช
มเมว อตฺถาย อีธาคโตสิ
อหญฺจ ปุตุโต สุณิสสา จ นตฺตา
สมฺโมทมานา ฆรมาวเสม ฯ

[๑๑๒๗] เอวญฺจ เต รุจฺจติ กาคิยานิ
หตาปี สนฺตนา น ชหาสิ ฆมฺมํ
ตฺวญฺจ ปุตุโต สุณิสสา จ นตฺตา
สมฺโมทมานา ฆรมาวเสถ ฯ

[๑๑๒๘] สา กาคิยานิ สุณิสาย สทุธี
สมฺโมทมานา ฆรมาวสิตถ

#๑ สี. ม. ปนฺมฺหิ ฯ ๒ สี. ยฺ. นาหิ มโตหฺมสุมิ ฯ

ปุตุโต จ นตุตา จ อฎฐหีสู ฯ

เทวานมินุเทน อธิคฺคหิตาติ ฯ

กจฺจანიชาตกํ ปจฺมํ ฯ

๒ อฎฐสทฺทชาตกํ

[๑๑๒๕] อิทํ ปุเร นินฺนมาหุ พหุมาจฺฉํ มโหทกํ

อวาโส พกราชสฺส เปตฺติกํ ภาวนํ มม

ตฺยชฺช ภิงฺเคน ๑ ยาเปม โอกํ น วิชฺชหามเส ๒

[๑๑๓๐] โโก ทฺถุติยํ อสีลิสฺส พนฺธุรสฺสกฺขิ เกจฺจติ ๓

โก เม ปุตุเต กุลาวกํ มณฺจ โสตฺถึ กริสฺสติ ฯ

[๑๑๓๑] สพฺพา ปริกฺขตา เฝกฺคุ ยาว ตสฺสา คตี อหุ

จิณฺภกฺโข มหาราช สาเร น รมติ ฅุณฺเณ ฯ

[๑๑๓๒] สา ฐฺนาหํ อิตฺถ คนฺตุวา รณฺโณ มุตุตา นิเวสฺนา

อตุตฺตานํ รมติสฺสามิ ทุมสาขานิเกตฺตินิ ๔ ฯ

[๑๑๓๓] โส ฐฺนาหํ อิตฺถ คนฺตุวา รณฺโณ มุตุโต นิเวสฺนา

อคุโลทกานิ ปิวิสฺสามิ ญฺถสฺส ปุริโต วชฺ ๕

[๑๑๓๔] ตํ มํ กามาหิ สมนฺตตํ รตฺตํ กามาสุ มุจฺฉิตํ

อานยิ ภรโต ลุทฺโท ๕ พาหิโก ภทฺทมตฺถุเต ฯ

[๑๑๓๕] อนฺธการตฺมิสายิ ตฺจฺเค อูปริ ปพฺพเต

#๑ สี. ม. เกเคน ฯ ๒ ม. วชหามเส ฯ ๓ ม. พนฺธุรสฺสกฺขิ เกจฺจติ ฯ

#๔ ม. ทุมสาขานิเกตฺตินิ ฯ ๕ ม. สพฺพตฺถล ลุทฺโท ฯ

สา มํ สเนहन มุทฺหนา มา ปาํท ขณฺยสุมนิ ๑ ฯ

[๑๑๓๖] อัสสยํ ชาตฺยขณฺตทสฺสี

น กพฺภเสยฺยํ ปุณฺรราวชฺสี ๒

อยมนฺตฺติมา ปจฺฉิมกพฺภเสยฺยา ๓

จีโณ เม สํสาโร ปุณฺพภวายาติ ฯ

อฏฺฐสทฺทชาตกํ ทุตฺติยํ ฯ

๓ สุตตชาตกํ

[๑๑๓๗] อิทํ สุวณฺณกาชฺฐํ มุตฺตา เวพฺพริยา พุ

สพฺพิ ھرสฺสุ ภทฺทนฺเต มลฺลจ ทาสีติ สาวย ฯ

[๑๑๓๘] โอรปยสฺสุ กลฺยาณิ ๔ มา พหุ ๕ ปรีเทวสิ

น จาํท อภิขานามิ อากนฺตฺวา ๖ ธนมาภตฺติ ฯ

[๑๑๓๙] ยโต สรามิ อตฺตานํ ยโต ปตฺตาสฺมิ วิญฺญตฺติ

เนวาํ ๗ อภิขานามิ อญฺฉํ ปิยตฺริ ตยา ฯ

[๑๑๔๐] เอहि ตํ อุกฺกุหิสฺสํ กริสฺสํ จ ปทกฺขิณํ

น หิทานิ ปุณฺ อตฺถิ มม ตฺยฺหฺลจ สงฺคโม ฯ

[๑๑๔๑] น หิ สพฺเพสุ จาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺฑิโต

อิตฺถิปี ปณฺฑิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจกฺขณา ฯ

[๑๑๔๒] น หิ สพฺเพสุ จาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺฑิโต

#๑ ม. ขลฺยสุมนิ ฯ ๒ ม. ปุณฺรราวชฺสี ฯ ๓ สฺ. ย. อยฺ หิเม อนฺตฺติมา

#กพฺภเสยฺยา ฯ ๔ ม. กลฺยาณิ ฯ ๕ ม. มา พหุ ฯ ๖ ม. อหฺนฺตฺวา ฯ

#๗ ม. น จาํท ฯ

อิติปิ ปณฺทิตา โหติ   ลหฺมตฺถํ วิจินฺติกา ฯ

[๑๑๔๓] ลหฺมจ วต ขิปฺปญฺจ   นิกฺกฺเข สฺมเจตฺยิ

มิกํ ปุณฺณายตเนว ๑   สฺลสฺสา สตฺตฺถกํ วธิ ฯ

[๑๑๔๔] โยธ อุปฺปตฺติํ อตฺถํ   น ขิปฺปมฺนุพฺพชฺชติ

โส หฺลยเต มนฺทมตี   โจโรว คิริคพฺภเร ฯ

[๑๑๔๕] โยธ ๒ อุปฺปตฺติํ อตฺถํ   ขิปฺปเมว นิโพชฺติ

มฺจฺเจเต สตฺตฺถสมฺพาธา   สฺลสฺสา สตฺตฺถกามิวาติ ฯ

    สุตฺตชาตกํ ตติยํ

    ๔ สุมงฺกฺลชาตกํ

[๑๑๔๖] กุสฺมฺหิ กุทฺโธติ อเปกฺขิยาน

    น ตาว ทนฺทํ ปนฺเยยฺย อีสฺสโร

    อฺภูจฺฉานโส อปฺปฏฺฐิรฺูปมคฺคฺตโน

    ปรสฺส ทฺกฺขานิ กุสฺสํ อฺทฺริเย ฯ

[๑๑๔๗] ยโต จ ชานเยยฺย ปสฺสทฺมคฺคฺตโน

    อตฺถํ นิยฺยเชยฺย ปรสฺส ทฺกฺกฺกฺ

    ตทายมคฺโถติ สยํ อเวกฺขิย

    อถสฺส ทนฺทํ สทิสฺสํ นิเวสเย ฯ

[๑๑๔๘] น จาปี ฌาเปติ ปรี น อตฺตนํ

    อมฺจฺฉิโต โย นยเต นยานยํ

#๑ ม. ปุณฺณายตเนว ฯ ๒ ม. โย จ ฯ

โย ทณฺฑธาโร ภวตึช อิตฺสโร

ส วณฺณคฺคฺตโต สิริยา น ฐิตติ ฯ

[๑๑๔๕] เย ขตฺติยาเส อนิสฺมมการิโน

ปเนนฺติ ทณฺฑํ สหสา ปมฺจฺจिता

อวณฺณสํยุตฺตา ๑ ชนฺตติ ชีวิตํ

อิโต วิมุตฺตปิจ ынฺติ ทุกฺคตี ฯ

[๑๑๕๐] ฐมฺเม จ เย อริยปฺปเวทิตฺเต รตา

อนุตฺตรา เต วจสา มนสา กมฺมฺนา จ

เต ชนฺติโสรจฺจสมาธิสณฺจिता ๒

วชนฺติ โลกํ ทุกฺคยํ ตถาวิธา ฯ

[๑๑๕๑] ราชาหมฺสมิ นรปฺมฺทานมิสฺสโร

สเจปิ กุชฺฌามิ จเปมิ อตฺตนํ

นิเสชยนฺโต ชนตํ ตถาวิธํ

ปเนมิ ทณฺฑํ อนุกมฺป โยนิโส ฯ

[๑๑๕๒] สิริ จ ลกฺขิ จ คเวว ขตฺติย

ชนาธิป มา วิชฺหิ กุทาจนํ

อกุโธโร นิจฺจปสฺสนจิตฺโต

อนิโฆ คฺวํ วสฺสสตานิ ปาลย ฯ

[๑๑๕๓] กุณฺเหหิ เอเตหิ อุเปหิ ๓ ขตฺติย

จิตฺตมริยวตฺติ ๔ สุวโจ อโกธโร

#๑ ม. อวณฺณสํยุตฺตา ฯ ๒ ม. สนฺตติ ... ฯ ๓ ม. อุเปถ ฯ ๔ ม. จิตฺตมริยวตฺติ ฯ

สุชี อนุปปีพ ปสาส เมทนี

อิโต วิมุตโตปิ วาหา สุกฺคตี ฯ

[๑๑๕๔] เอวํ สุรีเตน ๑ สุภาสึเตน

ธมฺเมน ฌาเยน อุบายโส นยํ

นิพฺพาปเย สงฺขุภึตํ มหาชนํ

มหาว เมโฆ สลึเถน เมทนีนฺตึ ๒ ฯ

สุมฺงฺคลชาตกั จตุตฺถํ ฯ

๕ กงฺคมาลชาตกั

[๑๑๕๕] องฺคารชาตา ปจวี กุกฺกฺลानุกตา มหึ

อถ ภายสิ วตฺตานิ น ตํ ตปตี อาตโป ฯ

อุทฺธํ ตปตี อาทิจฺโจ อโร ตปตี วาลุกา

อถ ภายสิ วตฺตานิ น ตํ ตปตี อาตโป ฯ

[๑๑๕๖] น มํ ตปตี อาตโป อาตปฺปา ตปยนฺตึ มํ

อตุถา หึ วิวิธา ราช เต ตปนฺตึ น อาตโป ฯ

[๑๑๕๗] อทฺทสํ กาม เต มฺถึ สงฺกปฺปา กาม ชายสิ

น ตํ สงฺกปฺปยิสฺสามิ เอวํ กาม น เหหึสิ ฯ

[๑๑๕๘] อปฺปาปิ กามา น อลํ พหุหึปิ น ตปฺปตี

อโห พาลานลปนา ๓ ปฏิวฺชเชถ ๔ ชกฺคโต ฯ

#๑ ย. สุรีเตน ฯ ๒ ม. เมทนีนฺตึ ฯ ๓ ส. ม. อหหา พาลลปนา ฯ

#๔ ม. ปรีวชฺเชถ ส. ย. ปฏิวฺชเชถ ฯ

[๑๑๕๕] อปฺปสฺส กम्मสฺส ผลํ มเมทํ

อุทโย อชฺชคมา มหตฺตปตฺตํ

สุลทฺธลาโก วัต มาณวสฺส

โย ปพฺพชฺช กามราคํ ปหาย ๑

[๑๑๖๐] ตปฺสา ปชหนฺติ ปาปกมมํ

ตปฺสา นฺหาปิตกฺขมฺการภาวํ ๑

ตปฺสา อภิกฺขุยฺย กงฺคมาล

นามเนนาลปฺลิสฺซ พุรหฺมทตฺตํ ๑

[๑๑๖๑] สนนฺทิกฺกิกเมว อมม ปสฺสถ

ขณฺติโสฺรจฺจสฺส โย ๒ วิปาโก

โส ๓ สพฺพชนสฺส วนฺทิตฺโต อหุ

ตํ วนฺทาม สฺราชิกา สมจฺจา ๑

[๑๑๖๒] มา กิณฺจํ อวจฺจถ กงฺคมาลํ

มุนินฺนํ โมนปฺเถสุ สิกฺขมานํ

เอโส หิ อตฺริ อณฺณวํ

ยํ ตฺริตฺวา วิจฺรณฺติ ๔ วิตฺโตกาติ ๑

กงฺคมาลชาตกํ ปญฺจมํ ๑

#๑ ม. นฺหาปิตกฺขมฺการภาวํ ๑ ๒ ม. อัย ๑ ๓ ม. โย ๑ ๔ ม. จฺรณฺติ ๑

๖ เจตียรราชชาตัก

[๑๑๖๓] ชมุโม หเว หโต หนุตติ   นาหโต หนุตติ กิณฺจัน ๑
ตสฺมา หิ ชมุมนฺ น หนเน   มา ตํ ๒ ชมุโม หโต หนิ ๑

[๑๑๖๔] อติกั ภาสมานสฺส   อปกฺกมฺนฺติ เทวตา
ปฺุตฺติกณฺจ มุขํ วาติ   สกฺกฺจนา นจ ฐิสฺติ
โย ชานํ ปุจฺฉฺฉิตฺโต ปณฺหํ   อณฺณถา นํ วิทยากร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   ญฺมียํ ติฏฺฐจฺเจตฺติย ๑

[๑๑๖๕] อกาเล วสฺสตี ตสฺส   กाले ตสฺส น วสฺสตี
โย ชานํ ปุจฺฉฺฉิตฺโต ปณฺหํ   อณฺณถา นํ วิทยากร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   ญฺมียํ ปวิสฺเจตฺติย ๑

[๑๑๖๖] ชิวหา ตสฺส ทฺวิธา โหติ   อฺรคฺคฺสฺเสว ทิสฺมฺปติ
โย ชานํ ปุจฺฉฺฉิตฺโต ปณฺหํ   อณฺณถา นํ วิทยากร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   ญฺมียํ ปวิสฺเจตฺติย ๑

[๑๑๖๗] ชิวหา ตสฺส น ภวติ   มจฺจฺคฺคฺสฺเสว ทิสฺมฺปติ
โย ชานํ ปุจฺฉฺฉิตฺโต ปณฺหํ   อณฺณถา นํ วิทยากร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺสี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   ญฺมียํ ปวิสฺเจตฺติย ๑

#๑ ม. กิณฺจัน ๑ ๒ ม. มา ตํ ๑

[๑๑๖๘] ถิโยว ตสฺส ชายนฺติ   น ปุมา ชายเร กุเล
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปญฺหิ   อญฺจถา นํ วียากเร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺตี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   กิโยโย ปวิส เจตฺติย ๑

[๑๑๖๙] ปุตฺตา ตสฺส น ภวานฺติ   ปกุกมฺนฺติ ทิสฺสทิสฺ
โย ชานํ ปุจฺฉิตฺโต ปญฺหิ   อญฺจถา นํ วียากเร
สเจ หิ สจฺจํ ภณฺตี   โหหิ ราช ยถา ปุเร
มุสา เจ ภาสเส ราช   กิโยโย ปวิส เจตฺติย ๑

[๑๑๗๐] ส ราชฯ อิมินา ปตฺโต ๑   อนฺตฺติกฺขจโร ปุเร
ปาเวกฺขิ ปจฺวี เปจฺโจ   หินฺตฺโต อตฺตปริยายํ ๒
ตสฺมา หิ นฺนทากมฺนํ   นปฺปสฺสฺสนฺติ ปณฺฑิตา
อทฺฏจฺจิตฺโต ภาสเยย   กิริ สจฺจฺปสฺสฺสทิตฺตฺติ ๑
เจตฺติยราชชาตกํ นฏฺฐิ ๑

๗ อินฺทฺริยชาตกํ

[๑๑๗๑] โย อินฺทฺริยานํ กามน   วสํ นารท กจฺฉติ
โส ปฺริจฺจชฺชฺโภ โลก   ชีวนฺโตปิ ๓ วิสุตฺตติ ๑

[๑๑๗๒] สุขสฺसानนฺตรํ ทุกฺขํ   ทุกฺขสฺसानนฺตรํ สุขํ
โสปี ปตฺโต สุขทุกฺขํ   ปาฏิกงฺข วริ สุขํ ๑

#๑ ส. ม. อสิเนฯ สตฺโต ๑ ๒ ส. ม. ปตฺวปริยายํ ๑ ๓ ม. ชีวนฺโตว ๑

- [๑๑๗๓] กิจฺจนฺทเล กิจฺจนฺสโห โย กิจฺจนํ นาทิวตฺตติ
ส กิจฺจนฺตํ สฺขํ ธีโร โยคํ สมชฺชกฺจนฺติ ฯ
- [๑๑๗๔] น เหว กามานํ กามา นานตฺถา นตฺถการณา
น กตฺถจฺจ นีรํกตฺวา ฐมฺมา จวิตฺมรหสิ ฯ
- [๑๑๗๕] ทกฺขํ คหปตํ ๑ สาธุ สํวิภชฺชจฺจ โภชนํ
อหาโส อตฺถถาภสฺสุ อตฺถพฺยาปตฺติ อพฺโย ๑
- [๑๑๗๖] เอตฺตาวเตตํ ปณฺทิจฺจํ อสิโต ๒ เทวิโล พุริวิ
นยิตฺถ กิลฺลิจิ ปาปีโย [๗] อินฺทุริยานํ วลํ วเช ฯ
- [๑๑๗๗] อมิตฺตํ นว หตฺถตฺถํ สีวิ ปโปติ มามิว
กมฺมํ วิชฺชจฺจ ทกฺเขยฺยํ วิวาทํ สีลมทฺทวํ
เอเต จ ยเส หาเปตฺวา นิพฺพตฺโต เสหิ กมฺเมหิ ฯ
- [๑๑๗๘] โสทํ สหสฺสชฺชีโนว อพฺนฺธุ อปรายโน
อริยฐมฺมา อปกฺกนฺโต ยถา เปโต ตเถวทํ ฯ
- [๑๑๗๙] สุขกามे ทุกฺขาเปตฺวา อาปนฺโนสมิ ปทํ อิมํ
โส สฺขํ นาชฺชกฺจนฺมิ จิตฺโต ๔ ภาณฺมฺหิมิวาติ ๕ ฯ
อินฺทุริยชาตกั สตฺตมํ ฯ

๘ อาทิตฺตชาตกั

- [๑๑๘๐] อาทิตฺตสมิ อคารสมิ ยํ นีหริติ ภาชนํ
#๑ ม. คหปตี ฯ ๒ ม. อปีโส ฯ ๓ ม. โย. ฯ ๔ ส. ย. จิตฺโต ฯ
#๕ ภาณฺมกาสิวาทิปิ ปาโห ฯ ส. ม. ภาณฺมตามิว ฯ

ตํ ตสฺส โหติ อตฺถาย โน จ ยํ ตตฺถ พยฺหติ ฯ

[๑๑๘๑] เอวมาทีปโต โลโก ชราย มรณน จ

นีหเรถว ทาเนน ทินฺนํ โหติ สฺนึภตํ ๑ ฯ

[๑๑๘๒] โย ฆมฺมตฺทสฺส ททาติ ทานํ

อฺภูจฺจานวิริยาริคตสฺส ชนฺตุ

อติกกมฺม โส เวตฺรณึ ฆมฺมสฺส

ทิพฺพานิ จานานิ อฺเปติ มจฺโจ ฯ

[๑๑๘๓] ทานญจ ยฺทุชฺชจ สฺมานมาหุ

อปฺปาปี สนฺตา พหุเก ชินฺนติ

อปฺปมฺปิ เจ สทฺทหาโน ททาติ

เตเนว โส โหติ สฺวึ ปรตฺถ ฯ

[๑๑๘๔] วิเจยฺย ทานํ สุกตปฺปสฺตถิ

เย ทกฺขิณฺเญยฺยา อิชฺ ชิวโลเก

เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺพลานิ

พีชานิ วุตฺตานิ ยถา สุขฺเขตฺเต ฯ

[๑๑๘๕] โย ปาณญฺทานิ อหฺจยฺ จริ

ปรูปฺวาทา น กโรติ ปาปี

ภีรุํ ปสฺสฺสนฺติ น ตตฺถ สุริ

ภยา หิ สนฺโต น กโรนฺติ ปาปี ฯ

[๑๑๘๖] หีเนน พฺรหฺมจฺริเยน ขตฺติเย อฺปฺปชฺชติ

#๑ ม. สฺนึหตํ ฯ

มชฺฉิเมน จ เทวตฺตํ อุตฺตเมน วิสุชฺฉติ ฯ

[๑๑๘๗] อทฺธา หิ ทานํ พหฺวธา ปสฺตถํ

ทานา จ โข ฌมฺมปทํว เสยฺโย

ปฺพเพว หิ ปฺพพฺตเรว สนฺโต

นิพฺพานเมวชฺฉคมฺม สปลฺยถาติ ฯ

อาทิตฺตชาตกั อฏฺฐมํ ฯ

๕ อฏฺฐจานชาตกั

[๑๑๘๘] กงฺคา กุมฺภินี สนฺตา สงฺขวณฺณา จ โกกิลา

ชมฺพุ ตาลผลํ ทชฺชา อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๘๙] ยทา กจฺฉปโลมานํ ปาวาโร ติวโร สียา

เหมนฺตักิ ปาปฺรณํ ๑ อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๙๐] ยทา มกสฺปาทานํ ๒ อฏฺฐาโล สุกโต สียา

ทโพห จ อวิกมฺปิ ๓ จ อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๙๑] ยทา สสฺวิสาณานํ นิสฺเสณิ สุกตา สียา

สคฺคสฺสาโรหณฺตถาย อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๙๒] ยทา นิสฺเสนิมารุยฺห จนฺทํ ขาเทยฺยุ มฺมุสิกา

ราหุญฺจ ปรีปาเทยฺยุ ๔ อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๙๓] ยทา สุราฆฺภู ปิตฺวา มกฺขิกา คณฺจารินี

#๑ ม. ปาวฺรณํ ฯ ๒ สී. ย. มกสฺทาจานํ ฯ ๓ สී. ย. อกมฺปิจ ฯ

#๔ สී. ปรีปาเทยฺยุ ฯ ม. ปรีปาเตยฺยุ ฯ

องฺคาเร วาสั กปุเปยฺยํ อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๕๔] ยทา พิมุโปกฺกฺจสมฺปนฺโน คหฺรโก สุมฺโข สียา

กฺสโล นจฺจคีตฺสส อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๕๕] ยทา กากา อฺลฺลกา จ มนฺตเยยฺยํ รโหคตา

อณฺณมณฺณํ ปิหเยยฺยํ อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๕๖] ยทา มฺลฺลสฺปตฺตานํ ๑ ฉตฺตํ ธิรตฺรํ สียา

วสฺสสฺส ปฏฺิฆาตาย อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๕๗] ยทา กฺลฺลโก ๒ สกฺกฺโณ ปพฺพตฺตํ คณฺฐมาทนฺ

ตฺถนฺนาทาย คจฺเจยฺย อถ นฺน ตทา สียา ฯ

[๑๑๕๘] ยทา สามุทฺธิกํ นาวิ สยนฺตํ สวภากริ

เจโต อาทาย คจฺเจยฺย อถ นฺน ตทา สียาติ ฯ

อภฺจฺจานชาตกั นวมิ ฯ

๑๐ ทิปิชาตกั

[๑๑๕๙] ขมนิยฺยํ ยานิยฺยํ กจฺจิ มาตฺล เต สฺขํ

สฺขํ เต อมฺมา อวจ สฺขกามา หิ ๓ เต มยฺยํ ฯ

[๑๒๐๐] นนฺจฺจกฺกฺจํ เม อปฺกมฺม ๔ เหฺรยิตฺวาน เอฟฺกิ ๕

สาชฺช มาตฺลวาเทน มฺลฺลจิตฺตพฺพา นฺ มณฺณสิ ฯ๔

[๑๒๐๑] ปฺรตฺถาภิมุโข ๖ นิสินฺโนสิ อหฺนฺเต มฺขมาคตา

ปจฺจโต ตฺยหิ นนฺจฺจกฺกฺจํ กถิ โขหิ อวกฺกมิ ฯ

#๑ ม. มุพาลปตฺตานํ ฯ สี. ย. ปฺลสฺปตฺตานํ ฯ ๒ ม. กฺลฺลโก ฯ สี. ย. กฺลฺลโก ฯ

#๓ ม. ว. ฯ ๔ ม. อวกฺกมฺม ฯ ๕ ม. เอฟฺกิ ฯ ย. เอฟฺกิ ฯ ๖ ม. ปฺรตฺถามุโข ฯ

- [๑๒๐๒] ยาวตา จตุโร ทีปา สสมุททา สปพพตา
ดาวตา มยฺหํ นงฺคุญฺจํ กถํ โข ตฺวํ วิวชฺชสี ๑ ฯ
- [๑๒๐๓] ปุพฺพเพว เมตฺตํ อภฺยัสสุ มาตา ปิตา จ ภาตโร
ทีฆํ ทุญฺจสฺส นงฺคุญฺจํ สามฺหิ เวหายสากตา ฯ
- [๑๒๐๔] ตณฺจ ทิสฺวาน आयนฺตี อนฺตลิกฺขสมฺมิ เอพฺภิกิ ๒
มิกฺสงฺโฆ ปฺลายุตฺถ ภกฺโข เม นาสีโต ตยา ฯ
- [๑๒๐๕] อิจฺเจวํ วิลปฺนฺติยา เอพฺภิกิยา รุหฺกมฺโส
กถกํ อนฺวามทฺธิ นตฺถิ ทุญฺเจ สฺภาสิตํ ฯ
- [๑๒๐๖] เนว ทุญฺเจ นโย อตฺถิ น ฆมฺโม น สฺภาสิตํ
นิกกมํ ทุญฺเจ ยฺยเชถ โส จ สพฺภิ น รชฺชตีติ ๓ ฯ
- ทีปฺชาตัก ทสมํ ฯ
กจฺจานิวคฺโค ฯ

ตสฺสุทฺธานํ

ปริสฺสุทฺชามนาวิลา วตฺถธฺรา
พฺกราชสฺส กายูรํ ทณฺฑาวโร
อถ องฺการ เจตฺติย เทวลิณา
อถ อาทิตฺต คงฺกา ทเสพฺภิกิณา ฯ
อญฺจกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ ม. วิวชฺชยิ ฯ ๒ ม. เอพฺภิกิ ฯ ๓ ม. ... สพฺภิ น รชฺชตีติ ฯ

นวกนิปาตชาตกั

๑ กิษุมชาตกั

[๑๒๐๓] ปริตงกุปโถ นาม กิษุมปโถ ๑ สนนุตโน
ตตุราสี มาตาปิตโร กิษุโณ โปเสสี ชินฺณเก ฯ

[๑๒๐๔] เตสั อชกรั เมทั อจฺจหาสี พหุตโต ๒
ปีตา จ ปุตตัม อวจ ชานั อจฺจัม ปปาตินั
สุปุตตัม ปกฺขสมฺปนฺนั ๓ เตชสี ทูรคามินั ฯ

[๑๒๐๕] ปริปลวณุตั ปจวี ยทา ตาต วิชานหิ
สาकरน ปริกฺขิตตัม จกุกัว ปริมณฺทลั
ตโต ตาต นีวตฺตสุตฺต มาสุตฺต เอตฺโต ปริ คมิ ฯ

[๑๒๑๐] อุทฺตโตติ ๔ เวเคน พลั ปกฺขิ ทิษฺตุตโม
โอโลกยฺนโต วงฺกโก ปพฺพทานิ วณานิ จ ฯ

[๑๒๑๑] อุทฺทส ปจวี กิษุโณ ยถาสฺสาสี ปิตฺตสุตฺตัม
สาकरน ปริกฺขิตตัม จกุกัว ปริมณฺทลั ฯ

[๑๒๑๒] ตณฺจ โส สมตฺติกมฺม ปรมเว วตฺตถ ๕
ตณฺจ วาตฺติขา ติกฺขา อจฺจหาสี พลั ทิษฺ ฯ

[๑๒๑๓] นาสกฺขาตฺติคโต โปโส ปุณฺเทว นีวตฺติตฺตุมุ
ทิวฺช พุยสนมาปาที เวรมุณานั ๖ วสั คโต ฯ

#๑ ม. กิษุมปนฺโถ ฯ ๒ สี. ปหุตฺตโต ฯ ม. พหุตฺตโต ฯ ๓ ม. ถามสมฺปนฺนั ฯ

#๔ สี. อุทฺธั ปตฺโตติ ฯ ๕ ม. ปรมเวจฺจวตฺตถ ฯ ๖ ม. เวรมุณานั ฯ สี. ยู.

#เวรมุณานั ฯ

[๑๒๑๔] ตสฺส ปุตุตา จ ทารา จ   เย จญฺเณ อนุชิวินโน
 สพฺเพ พุยสนมาปาหุ   อโนวาทกร เทเช ฯ

[๑๒๑๕] เอวมปิ อธิ วุฑฺฒานํ   โย วากุຍํ นาวพุชฺฌติ
 อติสิมฺจโร ทิตฺโต   กิชฺโฆ วาตีตสสโน
 สพฺเพ พุยสนํ ปปฺโปนฺติ ๑   อกตฺวา วุฑฺฒสสสนฺนฺติ ฯ
 กิซฺมชาติกํ ปจฺมํ ฯ

๒ โกสมพิยชาติกํ

[๑๒๑๖] ปุตุสทฺโท สมชโน   น พาลโถ โกจิ มนฺถถ
 สงฺฆสฺมี กิซฺฆมานสฺมี   นาถฺณํ กิยฺโย อมฺถถฺรु ฯ

[๑๒๑๗] ปริมฺภูจฺา ปณฺฑิตาภาสา   วาจาโคจรภาณินโน
 ยาวิจฺจนฺติ มุขายามํ   เยน นีตา น ตํ วิฑู ฯ

[๑๒๑๘] อกฺโกจฺญิ มํ อวธิ มํ   อชฺฉินิ มํ อหาสิ เม
 เย จ ตํ อฺปนฺนยฺหนฺติ   เวรํ เตสํ น สมฺมฺติ ฯ

[๑๒๑๙] อกฺโกจฺญิ มํ อวธิ มํ   อชฺฉินิ มํ อหาสิ เม
 เย จ ตํ นฺนฺนยฺหนฺติ   เวรํ เตสฺสฺปสมฺมฺติ ฯ

[๑๒๒๐] น หิ เวเรน เวรานิ   สมฺมฺนฺติช กุทาจนํ
 อเวเรน จ สมฺมฺนฺติ   เอส ฐมฺโฆ สนนฺตโน ฯ

[๑๒๒๑] ปเร จ น วิชานนฺติ   มยเมตฺถ ยมามเส
 เย จ ตตฺถ วิชานนฺติ   ตโต สมฺมฺนฺติ เมชฺคา ฯ

#๑ ม. ส เว พุยสนํ ปปฺโปนฺติ ฯ

[๑๒๒๒] อภุจิจุณินนา ปาณหรา ควาสุสชนหาริโน

รฎุจ วิลุมปมานานัน เตสมปิ โหติ สงคติ

กสฺมา ตุมหากัน โน สียา ฯ

[๑๒๒๓] สเจ ลเถถ นิปกํ สหายํ

สทุชิตฺตจริ สาทุวิหาริ ชิริ

อภิกุญฺช สพฺพานิ ปริสุสยานิ

จเรยฺย เตนตฺตมโน สติมา ฯ

[๑๒๒๔] โน เจ ลเถถ นิปกํ สหายํ

สทุชิตฺตจริ สาทุวิหาริ ชิริ

ราชาว รฎุจ วิชิตํ ปหาย

เอโก จเร มาตงฺกฺกรณฺเวยว นาโค ฯ

[๑๒๒๕] เอกสฺส จริตํ เสยโย นตฺถิ พาเล สหายตา

เอโก จเร น จ ๑ ปาปานิ กยิรา

อปฺโปสฺสูกุโก มาตงฺกฺกรณฺเวยว นาโคติ ฯ

โกสมฺพิยชาตกํ ทุติยํ ฯ

---

๑ มหาสุวราชชาตก

[๑๒๒๖] ทุโม ยทา โหติ ผลุปฺปนฺโน

ภุญฺชนฺติ น วิหงฺกมา ๒ สมฺปตฺนฺตา

ชีณฺนฺติ ิตฺตวาน ทุมํ ผลจฺจเย

#๑ ม. จสทุโท นตฺถิ ฯ ๒ ส. ย. วิหกา ฯ เอวมฺปริปี ฯ

ทีโศทิสฺส ынฺติ ตโต วิหงฺกมา ฯ

[๑๒๒๗] จร จาริกํ โโลหิตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต มา มริ

กึ ตฺวํ สุว สุกฺขทุมฺมฺหิ ฌายสิ

ตทิงฺฆ [๑] พฺรฺหฺมิ วัสสนฺตสนฺนิก

กสฺมา สุว สุกฺขทุมฺ น ริณฺจสิ ฯ

[๑๒๒๘] เย เว สขีนํ สขาโร ภวนฺติ

ปาณาจฺเจย สฺขทฺกฺเขสุ หึส

ขีณํ อขีณฺนฺติ น ตํ ชนฺนฺติ

สนฺโต สตํ ฅมฺมมนุสฺสรนฺตา ฯ

[๑๒๒๙] โสหํ สตํ อณฺตโรสุมิ หึส

ฉาตี จ เม โหติ สขา จ รุกฺโข

ตํ นฺตฺสเห ชีวิกตฺโต ปหาตุ

ขีณฺนฺติ ฌตฺวาน น เอส ฅมฺโม ฯ

[๑๒๓๐] สาธุ ปกฺขิ ๒ กตํ โหติ เมตฺติ สํสฺติ สนฺถโว

สเจตํ ฅมฺมํ โรเจสิ ปาสํโสสิ วิชานตํ ฯ

[๑๒๓๑] โส เต สุว วริ ทมฺมิ ปตฺตฺตฺตฺตฺต วิหงฺกม

วริ วรฺสฺสุ วงฺกงฺก ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺจสิ ฯ

[๑๒๓๒] วรณฺจ เม หึส ตฺวํ ทเทยฺย

อชฺชจ รุกฺโข ปุณฺรารุํ ลภถ

#๑ ม. มี ฯ ๒ ที. ม. สกฺขิ ฯ

โส สาขาา พลลมา ลัวรุโฬห

มฐตุถลโก ตลฎฐตุ โสภมาโน ๑

[๑๒๓๓] ตั ปสฺส สมม พลลมึ อุฬาร

สหาเว เต โหตุ อุทุมฺพเรน

โส สาขาา พลลมา ลัวรุโฬห

มฐตุถลโก ตลฎฐตุ โสภมาโน ๑

[๑๒๓๔] เอว สกุก สุขล โหหิ สห สฬุเพหิ ฉาตลภ

ยถาหมชช สุขลโต ทลสุวาน สฬล ทุม ๑

[๑๒๓๕] สุวสุส วจัน สุตฺวา ๑ กตฺวาน สฬล ทุม

ปกฺกามล สห ภรลยาเย เทวานัน นนฺทนนฺ วนฺนตล ๑

มหาสุวราชชาตกั ตตลย ๑

---

๔ จุลลสุวราชชาตกั

[๑๒๓๖] สนฺตล รุกฺขา หรลตปตฺตา ๒ ทุมมาเนกผลลา พหุ

กสุมา นุ สุกฺเข โภฬาเป สุวสุส นลรโต มโน ๑

[๑๒๓๗] ผลสุส อุปฺภุญชลมหา เนกวสุสคณฺ พหุ

อผลมฺปล วลทลวาน สาว มลตตล ๓ ยถา ปุเร ๑

[๑๒๓๘] สุกฺขณฺจ รุกฺขโภฬाप ๑ โอปตฺตมผลล ทุม

โอสหาเย สกฺกณา ยนฺตล กล โทส มณฺญเส ๔ ทลช ๑

#๑ ลล. ม. สุวสุส จ วรล ทตฺวา ๑ เอวมฺปรลป ๑ ๒ ม. หรลปตฺตา ๑ ๓ ม. เมตฺตล ๑

#๔ ม. ปสฺสเส ๑

- [๑๒๓๕] เย ผลตถา สมภขนฺติ อพลิตฺติ ชนฺติ นํ
อตุตตถปญฺญา ทุมเมธา เต โหนฺติ ปกฺขปาติโน ฯ
- [๑๒๔๐] สาธุ ปกฺขิ กตํ โหติ มิตฺติ ๑ สํสฺติ สนฺถโว
สเจตํ ฌมฺม โรเจสิ ปาสํโสสิ วิชานตํ ฯ
- [๑๒๔๑] โส เต สุว วริ ทมฺมิ ปตฺตยาน วิหฺงกม
วริ วรสุสุ วงฺกนฺค ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺลสิ ฯ
- [๑๒๔๒] อปี นาม นํ ปุณฺ ปสฺเส ๒ สปตฺตํ สผลํ ทุมํ
ทลิตฺทิว นิสฺสิ ทฺธา นนฺเตยฺยาหํ ปุณฺปุณฺนิ ฯ
- [๑๒๔๓] ตโต อมตมาทาย อภิสฺสิญฺจิ มหิรฺุหํ
ตสฺส สาขา วิรฺุหิสฺสุ สีสฺสจฺญาตา มโนรมา ฯ
- [๑๒๔๔] เอวํ สกฺก สฺวชิ โหติ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ยถาหมชฺช สฺวชิโต ทิสฺวาน สผลํ ทุมํ ฯ
- [๑๒๔๕] สุวสฺส วจันฺ สุตฺวา กตฺวาน สผลํ ทุมํ
ปกฺกามิ สห ภริยาย เทวานํ นนฺทนํ วนฺนฺติ ฯ
จฺลลสุวกราชชาตกํ จตฺตํ ฯ

---

๕ หริตจชาตกํ

- [๑๒๔๖] สุตเมตํ มหาปุรฺหม กามे ภฺลฺลชฺติ หาริโต
กจฺเจตํ วจันฺ ตฺจจันฺ กจฺจิ สฺทฺโร อิริยสิ ฯ
- [๑๒๔๗] เอวเมตํ มหาราช ยถา เต วจันฺ สุตํ
#๑ ม. เมตฺติ ฯ ๒ ม. อปี นาม นํ ปสฺเสยฺยํ ฯ

กุ่มมคัคั ปฎิปนุโนสมิ โมหนเยเยสุ มุจฉิโต ๑
[๑๒๔๘] อทุ ๑ ปณณา กิมตถิกา นิปุณา สาธุจินตนิ ๒
ยาย อุปฺปติตฺ รากั กีมโน น วิโนทเย ๑
[๑๒๔๙] จตุตาโรเม มหาราช โลเก อติพลา ภูสา
ราโค โทโส มโท โมโห ยตุถ ปณณา น คารติ ๑
[๑๒๕๐] อรหา สีสสมฺปนุโน สุทุโธ จรติ หาริโต
เมธาวิ ปณฺฑิโต เจว อิติ โน สมฺมโต ภว ๑
[๑๒๕๑] เมธาวิ นมฺปิ หีสนฺติ อิศิมมกุณฺเ รตํ
วิตกฺกา ปาปกา ราช สุภา รากุปสณฺหิตา ๑
[๑๒๕๒] อุปฺปนุโนย ๓ สรีโรช ราโค วนฺณวิฑูสโน ๔
ตว ตํ ปชห นมตฺถ ๕ พหุนาสิ เมธาวิ สมฺมโต ๑
[๑๒๕๓] เต อนฺชกรณ ๖ กาม พหุทุกฺเข มหาวิเส
เตสํ มฺลํ กเวตีสํ เษช ๗ รากั สพนฺชน ๑
[๑๒๕๔] อิทํ วตฺวาน หาริโต อิติ สจฺจปรกฺกโม
กามรากั วิวาเชตฺวา พุรหฺมโลกฺุโป โอหฺติ ๑
หริตจชาติกั ปณฺจม ๑

๖ ปทกฺุสสมาณวชาติกั

[๑๒๕๕] พหุสฺสุตํ จิตฺตกํ กงฺคา วหติ ปาณฺถิ ๘
#๑ สี. ย. อาทุ ๑ ๒ สี. ย. สาธุจินตนิ ๑ ๓ ม. อุปฺปนุนาย ๑
#๔ ม. ราโค วนฺณวิฑูสโน ตว ๑ ๕ ม. ตํ ปชห ภาทฺมตฺถ เต ๑ ๖ ม. อนฺชการเก ๑
#๗ ม. เษจํ ๑ เอวมฺปรีปี ๑ ๘ สี. ย. ปาณฺถิ ๑

- วุษุหมานก ภทฺทหนฺเต   เอกั เม เทหิ คาลกั ๑
- [๑๒๕๖] เยน สิญฺจนฺติ ทุกฺขิตั   เยน สิญฺจนฺติ อาตุรึ
ตสฺส มชฺเฌ มริสฺสามิ   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๕๗] ยตฺถ วิชานิ รุหนฺติ   สตฺตา ยตฺถ ปตฺติภูจฺจิตา
สา เม สีสั นีปีเพติ   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๕๘] เยน ภคฺคตานิ ปจฺจนฺติ   สีสั เยน วิหณฺณติ
โส มั ทฺทติ คคฺคตานิ   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๕๙] เยน ภคฺคเตน ๑ ยาเปณฺติ   ปุณฺณ พุราหุณฺณจตฺตติยา
โส มั ภคฺคโต พฺยาปาติ   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๖๐] กิมฺหานั ปจฺฉิมเ มาเส   วาตมิจฺจนฺติ ปณฺฑิตา
โส มั ภณฺชติ คคฺคตานิ   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๖๑] ยั นิสฺสิตา ชคฺคิรฺหึ (วิหงฺกมา) สฺวายั อคฺคิ ปมฺมณฺจติ
ทิสา ภชฺถ วงฺกงฺกา   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๖๒] ยมานยึ โสมนสฺสั   มาลินี จนฺทนุสฺสทึ
สา มั ฆฺรา นีหฺรติ ๒   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๖๓] เยน ชาเตน นนฺทิสฺสั   ยสฺส จ ภวมิจฺฉิตั
โส มั ฆฺรา นีหฺรติ ๒   ชาตึ สรณฺโต ภยั ๑
- [๑๒๖๔] สฺถนฺนตฺตฺ เม ชานปฺทา   เนคมา จ สฺมาคตา
ยโตทกั ตทาทิตฺตึ   ยโต เขมึ ตโต ภยั
- #๑ ม. ภคฺคเตน ๑ ๒ สี. ม. นิจฺฉุภฺติ ๑

ราชา วิลุมฺปเต รณฺฑิ ๑ พุราหุมนโณ จ ปุโรหิโต
อตุตฺตคฺคฺตา วิหฺรธ ๑ ชาตํ สฺรณ โตะ ภยฺนฺติ ๑
ปทฺกฺสฺสทมาณวชาตกั ๑

๗ โลมสกฺสฺสปชาตกั

- [๑๒๖๕] อสฺส อินฺทสโม ราช ๑ อจฺจนฺตํ อชฺรามโร
สเจ ตฺวํ ยณฺณํ ยชฺชย ๑ อีสึ โลมสกฺสฺสปิ ๑
- [๑๒๖๖] สสมฺมุทฺทปริยายํ ๑ มหึ สาคฺรณฺฑลํ
น อิจฺเณ สห นินฺทาย ๑ เอวํ เสยฺห ๑ วิชานฺหิ ๑
- [๑๒๖๗] ชีรตฺถุ ตํ ยสฺสทํ ๑ ๑ ธนลาภญจ พุราหุมน
ยา วุตฺติ วิณีปาเตน ๑ อธมฺมจฺรณฺน วา ๑
- [๑๒๖๘] อปี เจ ปตฺตมาทาย ๑ ๑ อนาคาโร ปริพฺพเชโ
สยาเว ชีวิกา เสยฺโย ๑ ยา จาธมฺเมน เอสนา ๑
- [๑๒๖๙] อปี เจ ปตฺตมาทาย ๑ ๑ อนาคาโร ปริพฺพเช
อณฺณํ อหึสยํ โลก ๑ อปี รชฺเชน ตํ วรํ ๑
- [๑๒๗๐] พลํ จนฺโท พลํ สฺริโย ๑ ๑ พลํ สมนฺพุราหุมน
พลํ เวลา สมฺมุทฺทสฺส ๑ พลาติพลมิตฺติโย ๑
- [๑๒๗๑] ยถา อุกฺกตปี สนฺตํ ๑ ๑ อีสึ โลมสกฺสฺสปิ
ปีตฺถุ อตุตฺถาย จนฺทวตี ๑ วาชเปยฺยํ อยาชยิ ๑
- [๑๒๗๒] ตํ โลกปทํ กมฺมํ ๑ ๑ กณฺฑกํ กามเหตุกํ

#๑ ม. เสยฺย ๑

ตสฺส มฺลํ คเวลีสฺสํ   เณชฺชํ รากํ สพนฺธนํ ฯ

[๑๒๗๓] ชิริตฺถุ กามे สุพฺหุปี โลกเ

ตโปว เสยฺโย กามกฺเณหิ ราช

ตโป กริสฺสามิ ปหาย กาม

ตเวว รกฺขํ จนนฺทวตี จ โหตุติ ฯ

โลมสกสฺสปชาติกั สตุตมํ ฯ

---

๘ จกฺกวาจชาติกั

[๑๒๗๔] กาสายวตฺถุเถ สกฺเณ วทามิ

ทฺเว ทฺเว นนฺทมนเ ๑ จรนฺเต

กํ อณฺทชฺชํ อณฺทชฺชมานุเสสฺสุ

ชาติ ปัสฺสนฺติ ตทิงฆ พฺรุธ ฯ

[๑๒๗๕] อเมห มนฺุเสสฺสุ มนฺุสฺสหีส

อนฺุพฺพเต จกฺกวาเก วทนฺติ

กฺลฺยาณภาวเมห ทิชฺเชสฺสุ สมฺมตา

(อภิตฺฐปา ๒ วิจราม อณฺเณเว)

น ฆาสเหตุปี กโรม ปาปี ๓ ฯ

[๑๒๗๖] กิ อณฺเณเว กานิ ผลานิ ญฺญช

มํสํ กฺุโต ขาทถ จกฺกวาภา

กิ โภชนํ ญฺญชถ โว อโนมา

#๑ สี่. ย. นนฺทิมเน ฯ ๒ ม. อภิตฺฐปา ฯ ๓ ม. อิม ปาจา นตุถิ ฯ

พลญจ วณฺโณ จ อนุปฺปฺรโป ๑ ฯ

[๑๒๗๗] น อณฺณเว สนนฺติ ผลานิ ชงฺก

มํสํ กุโธ ขาทิตฺถํ จกฺกวาเก

เสวาลภกฺขมฺห อปาณโกชนา

(น ฆาสเหตุปี กโรม ปาปํ)

อภิตฺรฺฐปา วิจราม อณฺณเว ๒ ฯ

[๑๒๗๘] น เม อิทํ รุจฺจติ จกฺกวาเก ๓

อสุมี ภเว โภชนสนฺนิกาโส

อโหสิ ปุพฺเพ ตโต เม อณฺณตา

อิจฺเจว เม วิมฺติ เหตุถ ชาตา ฯ

[๑๒๗๙] อหฺมปี มํसानิ ผลานิ ภูญฺเช

อนฺนानิ จ โลณิกเตตฺถิกานิ

รตํ มนุสฺเสสุ ลภามิ โภตฺตํ

สุโรว สงฺคามมฺขํ วิเชตฺวา

น จ เม ตาทิโส วณฺโณ จกฺกวาเก ขถา ตว ฯ

[๑๒๘๐] อสุทฺถรภกฺโขสิ ขณฺนาปฺปตี

กิจฺจนฺเต ตพฺภติ อนฺนปानํ

น ตุสฺสสิ รุกฺขผลฺลหิ ชงฺก

มํसानิ วา ยานิ สฺสูสานมฺชฺเณ ฯ

[๑๒๘๑] โย สาหเสน อธิคมฺม โภเก

#๑ ม. อนุปฺปฺรโป ฯ ๒ ม. อิม ปาจา นตฺถิ ฯ ๓ ม. จกฺกวาเก ฯ

ปริภุชชติ ชงก ขณานุปาตี

ตโต อุปกุกอสติ นั สภาโว

อุปกุกุโจ วรรณพลี ชหาติ ฯ

[๑๒๘๒] อปฺปมปิ เจ นิพฺพุตี ภุชชติ ยถิ

อสาหเสน อปรูปฆาตี

พลญจ วรรณ โจ ตทสฺส โหติ

น หิ สพุโพ อาหารมเยน วรรณโณติ ฯ

จกุกวากชาตัก อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ หลิทุทราจชาตัก

[๑๒๘๓] สฺตติฏฺเฐ อรณฺณมฺหิ ปนฺตมฺหิ สยนาสเน

เย จ कामे ตติฏฺเฐนฺติ เต อุปารตรา ตยา ฯ

[๑๒๘๔] อรณฺณา कामมากมฺม กิสิลํ กิวดํ อหํ

ปุริสํ ตาต เสเวยฺยํ ตํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิโต ฯ

[๑๒๘๕] โย ตํ ๑ วิสฺสาสเย ตาต วิสฺสาสญฺจ ขมฺเยยฺ เต

สุสุสุตี จ ตติฏฺเฐนฺติ จ ตํ ภเชหิ อโต คโต ฯ

[๑๒๘๖] ยสฺส กาเยน วาจาเย มนสา นตฺถิ ทุกุกฺกั

อฺรสีว ปตฺติญฺจาเย ตํ ภเชหิ อโต คโต ฯ

[๑๒๘๗] โย จ ฐมฺเยน จรติ จรณฺ โตปี น มนฺยติ

วิสุทฺธการี สปปญฺญํ ตํ ภเชหิ อโต คโต ฯN

- [๑๒๘๘] หลีทุทราคัม กปิจิตต์ ปุริสํ ราควิราคินํ
    ตาทิสํ ตาต มา เสวิ   นิมนนุสฺสมปิ เจ สียา ฯ
- [๑๒๘๙] อาสีวิสํว กุปปีตํ   มิพฺพหิตตํ มหาปถํ
    อารกา ปริวชเชหิ   ยานีว วิสम्मํ ปถํ ฯ
- [๑๒๙๐] อนตฺถา ตาต วฑฺฒนฺตฺติ   พาลํ อจฺจุปเสวโต
    มาสุสฺสุ พาลเณ สงฺกฺขณิ ๑   อมิตฺเตเนว สพฺพทา ฯ
- [๑๒๙๑] ตํ ตาหิ ตาต ยาจามิ   กรสฺสุ วจัน มม
    มาสุสฺสุ พาลเณ สงฺกฺขณิ ๑   ทุกฺโข พาลเหิ สงฺกโมติ ฯ
    หลีทุทราคชาตกํ นวम्मํ ฯ

---

๑๐ สมุคฺคชาตกํ

- [๑๒๙๒] กุโต นฺ อากจฺจถ โภ ตโย ชนา
    สุวาคตา ๒ เถถ นิสีทถาสเน
    กจฺจิตฺถ โภนฺโต กุสลํ อนามยํ
    จิสฺสมพฺพภากมณํ หิ वो อิทฺ ฯ
- [๑๒๙๓] อหเมว เอโก อิทฺมชฺช ปตฺโต
    น จาปี เม พุติโย โภจิ วิชฺชติ
    กิเมว สนฺธาย เต ภาสิตํ อีเส
    กุโต นฺ อากจฺจถ โภ ตโย ชนา ฯ
- [๑๒๙๔] ตฺวณฺจ เอโก ภริยา จ เต ปิยา
#๑ สී. ย. สงฺกฺขณิ ฯ ๒ สී. ย. สุวาคตํ เถตฺถ ฯ

สมุคคปกุชิตตนิกัณณมนุตเร

สา รุกขिता กุจุนิกดาว เต สทา

วายุสสุ ปุตุเตน สหา ตี รตา ฯ

[๑๒๕๕] สัวิกุรุโป อีสินา พุยาโกโต ๑

โส ทานโว ตตถ สมุคคมุคคิถิ ๒

อทุกุชิ ภริยั สุจิมาลธารินี

วายุสสุ ปุตุเตน สหา ตี รติ ฯ

[๑๒๕๖] สุกุฏฐรุปมุคคตปานุวตตินา ๓

หีนานรา เย ปมุตาวสุงคตา ๔

ยถา หเว ปาณริเวตถ รุกขिता

ทกุจจา มยิ อณุลมกิปโปโมทติ ๕ ฯ

[๑๒๕๗] ทิวา จ รตโต จ มยา อุกุฏฐิตา

ตปสุสิเนนา โชติริวา วเน วสิ

สา ฐมมโมกุกมม ๖ อฐมมมาจริ

อกุริยรุโป ปมุตาทิ ๗ สนถโว ฯ

[๑๒๕๘] สริรรวมุณมุหิ จิตาติ มณฺณิหิ

มยหิ อยณฺติ อสตี อสณฺณตติ

สา ฐมมโมกุกมม ๖ อฐมมมาจริ

อกุริยรุโป ปมุตาทิ ๗ สนถโว ฯ

#๑ ม. วียากโต ฯ ๒ โส ทานโว ฐมมโมกุกมม สมุคคิถิตวาติปิ ปาโจ ฯ

#๓ ม. สุกุฏฐรุปมุคคตปานุวตตินา ฯ ๔ ม. ปมุตาวสุงคตา ฯ ๕ ม. ... ปโมทติ ฯ

#๖ ม. ฐมมโมกุกมม ฯ ๗ ม. อุกุริยรุโป ปมุตาทิ ฯ

[๑๒๕๕] สุรภูษิตมเมติ กถนุณฺ วิสุสเส

อนนทจิตฺตาสฺ น เหตุถ ๑ รกฺขนา

เอตา หิ ปาตาลปฺปาตสนฺนิภา

ตตฺถ ปมตฺโต ๒ พุยสนฺ นิกฺจฺจติ ฯ

[๑๓๐๐] ตสฺมา หิ เต สฺสูโน วิตฺโตกา

เย มาตุคามหิ จรฺนฺติ นิสฺสฺฐา

เอตํ สิวํ อุตฺตมมาภิปตฺถยํ

น มาตุคามหิ กเรยฺย สฺนฺถวฺนฺติ ฯ

สมฺภุคฺคชาตกํ ทสมํ ฯ

๑๑ ปุติมฺสชาตกํ

[๑๓๐๑] น โข รุจฺจติ เม อาฬิ ปุติมฺสสฺส เปกฺขนา

เอตาฬิสฺสา สขารสฺสุมา อารกา ปรีวชฺชเย ฯ

[๑๓๐๒] อุมฺมตฺตติกา อยฺม เวณิ วณฺณฺเถติ ปติโน สฺชี

ปชฺฌายิ ปฏฺฐิกจฺจนฺตี อาคคํ เมณฺฑมาตฺริ ฯ

[๑๓๐๓] ตฺวํ โขสิ สฺมมฺม อุมฺมตฺโต ทุมฺเมโธ อวิจฺกฺขโณ

โส ๓ ตฺวํ มตฺตลยํ กตฺวา อกาเลน วิเปกฺขสิ ฯ

[๑๓๐๔] น อกาเล วิเปกฺเขยฺย กाले เปกฺเขยฺย ปณฺฑิโต

ปุติมฺโสว ปชฺฌายิ โย อกาเล วิเปกฺขติ ฯ

[๑๓๐๕] ปิยํ โข อาฬิ เม โหตุ ปุณฺณปตฺตํ ททาหิ เม

#๑ ม. น หตฺถิ ฯ ๒ ย. เอตฺถปฺปมตฺโต ฯ ๓ ม. โย ฯ

ปติ สณชีวิโต มยหิ เอยยาสิ ปิยปุจฺจिता ๑ ฯ

[๑๓๐๖] ปิย โข อาพี เต โหตุ ปุณฺณปตฺตํ ททามิ เต

มหตา ปริวารเณ เอสฺสํ กยิราหิ โภชนํ ฯ

[๑๓๐๗] กิทธิโส ตฺยหิ ปริวารโ ยสฺสํ กาทามิ โภชนํ

กินามกา จ เต สพฺเพ เต ๒ เม อกฺขาหิ ปุจฺจिता ฯ

[๑๓๐๘] มาลियो จตุรฺกฺโข จ ปิงฺกโย อถ ชมฺพุโก

เอทิสฺส มยหิ ปริวารโ เตสฺสํ กยิราหิ โภชนํ ฯ

[๑๓๐๙] นิกฺขนฺตาย อการสฺมา ภณฺฑกมฺปิ วินสฺสติ

อโรคฺ ออาปิโน วชฺชํ อิเชว วส มา คมาติ ฯ

ปฺุตฺติมฺสชาตกํ เอกาทสมํ ฯ

---

๑๒ ททฺทฺรชาตกํ

[๑๓๑๐] โย เต ปฺุตฺตเก อกฺขาหิ ทินฺนภตฺโต อหฺสเก

ตสฺมี ทาธา ๓ นิปาเตหิ มา เต มฺญจิตฺถ ชีวโก ฯ

[๑๓๑๑] อาภินฺนฺลฺลฺโท ปฺริโส ธาติโจลฺลว มกฺขิตฺโต

ปเทสฺสํ ตํ น ปสฺสามิ ยตฺถ ทาธา ๓ นิปาตเย ฯ

[๑๓๑๒] อกตฺถณฺณสฺส โปสฺสสฺสํ นิจฺจํ วิวรทฺสฺสิโน

สพฺพญเจ ปจฺวี ทชฺชา เเนว นํ อภิราธเย ฯ

[๑๓๑๓] กิณฺนุ สฺพหาหุ ตฺรมาทรูป

ปจฺจาคโตสิ สห มาณเวน

#๑ ม. ปิยปุจฺจิกา ฯ ๒ ม. ตํ ฯ ๓ ม. ทาจี ฯ

กั กิจจมตฺถิ อธิมตฺถิ ตฺยหิ

อกฺขาหิ เม ปุจฺฉิโต เอตมตฺถิ ฯ

[๑๓๑๔] โย เต สขา ททฺทโร สาธุโรโป

ตสฺส วธฺ ปริสฺสํกามิ อชฺช

ปฺริสฺสํส กมฺมายตฺนานิ สุตฺวา

นาหิ สฺวึ ททฺทโร อชฺช มณฺเณ ฯ

[๑๓๑๕] กานิสฺส กมฺมายตฺนานิ อสฺสุ

ปฺริสฺสํส วุตฺติสโมชานตฺย

กั วา ปญฺญณฺํ ปฺริสฺสํส สุตฺวา

ปฺริสฺสํสทฺติ ททฺทโร มาณเวณ ฯ

[๑๓๑๖] จินฺณา กถิงฺกา จริตา วณฺชิชา๕

เวตฺตจโร ๑ สงฺกุปโปปิ จินฺโน

นญฺเหหิ จินฺณํ สห วากฺเรหิ ๒

ทณฺฑเนน ยฺยทฺธมฺปิ สมชฺชมชฺเชน ฯ

[๑๓๑๗] พนฺธา กุถิงฺกา ๓ มิตฺมาพฺทเกณ

อกฺขา ชิตา ๔ สยฺยโม อพฺภตฺตีโต

อปฺปหิตฺ ๕ ปุปฺผกั ๖ อทฺตมฺรตฺตํ

หตฺถา อทฺตมา ปิณฺฑทปฺญิกฺกเหณ ฯ

[๑๓๑๘] ตานิสฺส กมฺมายตฺนานิ อสฺสุ

#๑ ม. เวตตจโร ฯ ๒ สี่. ย. วากเรหิ ฯ ๓ สี่. ย. กุถิงกา ฯ ๔ จิตาตีปี ฯ

#๕ ม. อพฺพหิตํ ฯ สี่. ย. อพฺพหิตํ ฯ ๖ ม. ปุพฺพกั ฯ

สุตต ขุ. ชาตก(๑) :เอก-จตุตาลีสนิปาตชาตก - หน้าที่ 270

ปฐิสสุส วุตติสโมธานตายน
ยถา อัย ทิสฺสติ โลมปีณฺโท
กาโว หตา กิ ปน ททฺทฺรสุสชาติ ฯ
ททฺทฺรชาตกํ ทฺวาทสมํ ฯ

ตสฺสุทฺททานํ

วรคิซฺฆ สมชฺชนํ หํสวโร
นริสฺสวฺหย หาริต ปาตลิกอ
อชฺรามร ชงฺก ติตฺติกฺข กุโต
อด ทฺวาทส เปกฺขน ททฺทฺทริภิ ฯ
นวกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ทสกนิปาตชาตกั

๑ จตุทวารชาตกั

- [๑๓๑๕] จตุทวารมัททึ นครึ   อายสั ทพฺหโตรณั ๑
           โอรุทฺชปฏฺฐิรุทฺชโรสมิ   กี ปาปํ ปกตํ มยา ฯ
- [๑๓๒๐] สพฺเพ อปีหิตา ทวารา   โอรุทฺชโรสมิ ยถา ทิโช
           กิมาธิกรณั ยกฺข   จกฺกาภินิหโต อหํ ฯ
- [๑๓๒๑] ลทฺธา สตสทฺสธานี   อติเรกานิ วิสตี
           อนุกมฺปกานั ฅาตีนั   วจนั สมฺมนากริ ฯ
- [๑๓๒๒] ลงฺฆิ สมฺมทํ ปกฺขนฺทิ   สาครึ อปฺปสิทฺธิยั ๒
           จตุพฺภิ อฏฺฐชฺฌคฺมา   อฏฺฐาภิปี จ โสพส ฯ
- [๑๓๒๓] โสพสาภิ จ พตฺตีส   อตุริจฺจนั จกฺกมาสโท
           อิจฺฉาหตฺสส โปสสฺส   จกฺกั ภมฺติ มตฺถเก ฯ
- [๑๓๒๔] อฺปริ วิสาลั ทฺพฺปุริ   อิจฺฉาวิสฺตคามินั ๓
           เย จ ตั อนฺนิกิซฺฉนฺนฺติ   เต โหนฺติ จกฺกธาริโน ฯ
- [๑๓๒๕] พหฺกณฺฑํ อวหาย   มคฺคั อปฺปฏฺฐิเวกฺขิย
           เยสั เจตฺตํ อสงฺขตํ   เต โหนฺติ จกฺกธาริโน ฯ
- [๑๓๒๖] กมฺมํ สเมกฺเข วิปฺปลนฺจ โภคั

#๑ ม. ทพฺหปการึ ฯ ๒ ม. อปฺปสิทฺธิกั ฯ ๓ อฺปริ วิสาลา ทฺพฺปุรา

#อิจฺฉาวิปฺตฺติคามินิตีปิ .. อิจฺฉาวิสฺฐคามินิตีปิ ขายตี ฯ

อิจัน น เสเวยย อนตุถสญหิต

กรเยย วากุຍ์ อนุกรมปกัน

ตํ ตาทิสํ นาติวเตยย จกุกํ ฯ

[๑๓๒๗] กิวจिरนฺนุ เม ยกข จกุกํ สิริสิ จตุสตี

กตี วสุสสทสุตานี ตมฺเม อุกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ

[๑๓๒๘] อติสโร อจฺจสโร ๑ มิตุตวินฺนุท สุโณหิ เม

จกุกนฺเต สิริสมิมาวิทฺธิ ๒ น ตํ ชีวํ ปโมกฺขสตีติ ฯ

จตุทวารชาติกํ ปจฺมํ ฯ

๒ กณฺหชาติกํ

[๑๓๒๙] กโณฺห วตายํ ปฺริโส กณฺหํ กุณฺชตี โภชนํ

กณฺเห ภูมิปฺปเทศสมิ น มยฺหํ มนฺโส ปิโย ฯ

[๑๓๓๐] น กโณฺห ตจฺสา โหติ อนฺโตสโร หิ พฺราหฺมโณ

ยสมิ ปาปานิ กมฺมานิ สเว กโณฺห สุขมฺปติ ฯ

[๑๓๓๑] เอตสมิ เต สฺลปิตฺเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสตีเต

วริ พฺราหฺมณฺ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺฉตี ฯ

[๑๓๓๒] วรณฺจ เม อโท สกุก สพฺพภูตฺตานมิสฺสร

สุนิโกธํ สุนิทฺโทสํ นิลฺโลภํ วุตฺติมตฺตโน

นิเสฺนหฺมภิกฺขขามิ เอเต เม จตุโร วเร ฯ

[๑๓๓๓] กิณฺนุ โภเช วา โทเส วา โลภฺ เสนฺหเว พฺราหฺมณ

#๑ ม. ปจฺจสโร ฯ ๒ ม. สิริสิ มาวิทฺธิ ฯ

- อาทินว [๑] สมมตสิ ๒ ตมเม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ
- [๑๓๓๔] อปโป หุตฺวา พหุ โหติ วฑฺฒเต โส อชนฺฺติโช
อาสงฺกิ พหุปายาโส ตสฺมา โกธํ น โรจเย ฯ
- [๑๓๓๕] ทฺวฺจฺจสุสฺส พฺรฺสตา ๓ วาจา ปฺรามาสฺส อนนฺฺตรา
ตโต ปาณิ ตโต ทณฺโฑ สตุถฺสฺส ปฺรมา คติ
โทโส โภชสมฺภฺจฺจโน ตสฺมา โทสํ น โรจเย ฯ
- [๑๓๓๖] อาโลปฺสาหสาการา นิกฺติ วญฺจนาณิ จ
ทิสฺสนฺติ โลภมฺเมสุ ตสฺมา โโลภํ น โรจเย ฯ
- [๑๓๓๗] เสฺนหสฺงฺคนฺธิตา ๔ คนฺธา เสฺนฺติ มโนมยา ปุณฺ
เต ภูถึ อุปฺตาเปฺนฺติ ตสฺมา เสฺนหํ น โรจเย ฯ
- [๑๓๓๘] เอตฺสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสฺเต
วริ พฺราหฺมณฺ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺฉลฺสิ ฯ
- [๑๓๓๙] วรฺญเจ เม อโท สกฺก สพฺพญฺตานมิสฺสร
อรฺญเณ เม วิหฺรโต นิจฺจํ เอกวิหฺริโน
อาพาธา น ๕ อุปฺปชฺเชยฺยํ อนฺฺตรายกรฺรา ภูสา ฯ
- [๑๓๔๐] เอตฺสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺเป สฺภาสฺเต
วริ พฺราหฺมณฺ เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนฺสิจฺฉลฺสิ ฯ
- [๑๓๔๑] วรฺญเจ เม อโท สกฺก สพฺพญฺตานมิสฺสร
น มโน วา สริริ วา มงฺกเต ๖ สกฺก กสฺสจฺจิ
- #๑ ม. ตฺวํ ฯ ๒ สมฺปฺสฺสตีตีปิ ฯ ๓ สฺ. ย. ปจฺมา ฯ ๔ ม. สงฺกฺธิตา ฯ
#๕ ม. มา ฯ ๖ ม. มํ กเต ฯ

กทาจิ อุปฺพหณฺณเถ เอตํ สกุก วรํ วเรติ ฯ

กณฺหชาตักํ ทูตियํ ฯ

๓ จตุโปสถชาตัก

[๑๓๔๒] โย โกปเนยฺเย น กโรติ โกปํ

น กุชฺฌติ สปุริโส กทาจิ

กุกุโรปิ โส นาวิกโรติ โกปํ

ตํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลกํ ฯ

[๑๓๔๓] โอนทโร โย สหเต ชิมฺจุจํ

ทนฺโต ตปสฺสี มิตปานโกชน

อาหารเหตุ น กโรติ ปาปํ

ตํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลกํ ฯ

[๑๓๔๔] จิฑุฑํ รติ วิปฺขหิตฺวาน สพุพฺ

น จาลิกํ ภาสติ กิณฺจิ โลก

วิภูสนฺภูจํ นาวีโร เต เมณฺณสุมา

ตํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลกํ ฯ

[๑๓๔๕] ปรีกุกหํ โลกธมฺมญจ สพุพฺ

โย เว ปริณฺญาเย ปริจฺจเซติ

ทนฺตํ จิตฺตํ อมมํ นีราสํ

ตํ เว นรํ สมณฺมาหุ โลกํ ฯ

[๑๓๔๖] ปุจฉาม กตตารมโนมปถุญ ๑

กถาสฺ โน วิคฺคโห อตฺถิ ชาโต
ฉินฺทชฺช กงฺขํ วิจิจฺฉิตานิ
ตทชฺช กงฺขํ วิตเรมฺ สุพฺเพ ฯ

[๑๓๔๗] เย ปณฺชิตา อตฺถทสา ภวนฺติ

ภาสฺนฺติ เต โยนิโส ตตฺถ กาลे
กถนฺนุ กถานํ อภาสิตานํ
อตฺถํ นเยยฺยํ กุสลา ชนินฺทา ฯ

[๑๓๔๘] กถิ หเว ภาสติ นาคราชา

ครุโฬ ปน เวนเตยฺโย กิมาห
กนฺธพฺพราชา ปน ก็ วเทสิ
กถิ ปน กุรฺนํ ราชเสฏฺโฐ ฯ

[๑๓๔๙] ขนฺตี หเว ภาสติ นาคราชา

อปฺปาหารํ ครุโฬ เวนเตยฺโย
กนฺธพฺพราชา รติวิปฺพานํ
อภิญฺจํ กุรฺนํ ราชเสฏฺโฐ ฯ

[๑๓๕๐] สพฺพานิ เอตานิ สุภาสิตานิ

น เหตุถ พุพฺพภาสิตมตฺถิ กิณฺจ
ยสุมฺมิจฺจ เอตานิ ปตฺติจฺฉิตานิ

#๑ ม. - ปถุญํ ฯ

อรารวนพุกา ๑ สุตโมหิตานิ

จตุพุกิ ฌมเมหิ สมงฺกิภูตํ

ตํ เว นริ สมณมาหุ โโลก ๑

[๑๓๕๑] ทุวํ หิ ๒ เสฏฺโฐ ทุวมนุตฺตโรติ

ทุวํ ฌมมฺกฺ ฌมมฺวิฑู สฺสเมโธ

ปฺลยฺวาย ปฺลยฺหํ สมฺวิกฺกเหตุวา ๓

อจฺเจชฺชชฺ ๔ ธีโร วิจิกิจฺฉิตานิ

อจฺเจชฺชชฺ ๔ กงฺขํ วิจิกิจฺฉิตานิ

ฉินฺนุเท ๕ ยถา นาคทนต์ํ ขเรน ๑

[๑๓๕๒] นิลุปลฺลาภํ วิมถิ อนุคฺขํ

วตฺถิ อิทํ ฐมฺสมานวณฺณํ

ปฺลยฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ทุฏฺโฐ

ททามิ เต ฌมฺมปฺชฺชาย ธีร ๑

[๑๓๕๓] สุวณฺณมาถิ สตปตฺตผลฺลิตํ

สเกสฺริ รตฺนสทฺสสมณฺชิตํ

ปฺลยฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ทุฏฺโฐ

ททามิ เต ฌมฺมปฺชฺชาย ธีร ๑

[๑๓๕๔] มณฺเฑ อนุคฺขํ รุจิริ ปภสฺสริ

กณฺจาวสตฺตํ มณฺเฑสฺสิตมฺเม

#๑ อรารวนาภยาติปิ อราปนเพยติปิ ๑ ม. อรารวนาภยา ๑ ๒ ส. ย. ทุวํ นุ ๑

#๓ ม. สมวิกฺกเหตุวา ๑ ๔ ม. อจฺเจจฺฉชฺ ๑ ๕ ม. จุฑุโท ๑

ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ตฺถุจฺโฉ

ททามิ เต ชมฺมปฺปูชาย ธีร ๑

[๑๓๕๕] คํว สหสฺสํ อุตฺถณฺจ นาคํ

อาชณฺณยฺยุตฺเต จ รเถ ทส อิมเ

ปณฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ตฺถุจฺโฉ

ททามิ เต คามวราณี โสฬส ๑

[๑๓๕๖] สารีปฺตุโต ตทา นาคอ สฺปนฺณโณ ปน โกลิโต

กนฺธพฺพราชา อนฺรุทฺโธ ราชา อานนฺทปณฺฑิโต

วิฐุโร โพธิสฺสโตว เอวํ ชาเรถ ชาตกนฺติ ๑

จตุโปสถชาตักํ ตติยํ ๑

---

๔ สงฺขชาตักํ

[๑๓๕๗] พหุสฺสุโต สุตฺตมฺโมสิ สงฺข

ทิจฺจชา ตยา สมณพฺพราหฺมณา จ

อดกฺขณฺเ ทสฺสยเส วิลาปี

อณฺโณ นุ โโก เต ปฏฺิมนฺตโก มยา ๑

[๑๓๕๘] สฺพภา ๑ สฺภา สฺปฺปฏฺิมนฺตกมฺพุ ๒

ปคฺคยฺห โสวณฺณมยา ย ปาฏฺิยา

ภฺยชสฺสุ ภคฺตํ อิติ มํ วเทติ

สทฺธา วิตุตา ๓ ตมฺหํ โนติ พฺรุมิ ๑

#๑ ม. สฺพภู ๑ ๒ ม. - กมฺพุ ๑ ๓ สฺ. ย. จิตฺตา ๑

[๑๓๕๕] เอตาทิสั พุราหุมน ทิสวาน ยกั

ปุจเจย โปโส สุขมาสตาน ๑

อญเจหิ นั ปญชติกาภิปุจ

เทวี นุสิ ตวั อุต มานุสีนุ ๑

[๑๓๖๐] ยั ตวั สุขเขนาภิสเมกขเส มั

ภุชชสสุ ภคตัม อิติ มั วเทสิ

ปุจฉามิ ตัม นาริ มหานุภาเว

เทวี นุสิ ตวั อุต มานุสีนุ ๑

[๑๓๖๑] เทวี อหิ สงข มหานุภาวา

อิชาคตา สาครวาริมชฌ

อนุกมปิภา โน จ ปทุญจจิตตา

ตเวว อตถาย อิชาคตาสมิ ๑

[๑๓๖๒] อิชนุนปานั สยนาสนนุจ

ยานานิ นานาวิวิชานิ สงข

สพพสส ตุยาหิ ปฏิปาทยามิ

ยงกิลยจิ ตุยหิ มนสาภิปตติตัม ๑

[๑๓๖๓] ยงกิลยจิ ยัญญญจ หุตญจ มยหิ

สพพสส โน อีสสรา ตวั สุขตเต

สุสโสณิ สุพุภา สุวิลาทมชฌ ๒

กิสส เม กมมสส อัย วิปาโก ๑

#๑ ม. สุขมาสตาน ๑ ๒ ม. สุพุภม สุวิลาทมชฌ ๑

[๑๓๖๔] ฃมเม ปเถ พุราหุณ เอกภิกขุ

อุตฺตภูจปาทำ ๑ ตลิตถึ กิลนุถึ

ปฏิปาทยิ สงฺข อุปาหนานิ ๒

สา ทกฺขิณา กามทฺหา ตวชฺช ๑

[๑๓๖๕] สา โหตุ นาวา ผลกฺวปฺปนา

อนวสุตฺตา เอรกฺวาตยฺตฺตา

อณฺลสฺส ยานสฺส น เหตุถ ภูมิ

อชฺเชว มํ โมลฺลีนี ปาปยสฺส ๑

[๑๓๖๖] สา ตฺถจฺจิตฺตา สฺมณา ปตีตา

นาวิ สฺจิจฺจตุถึ อภินิมฺมินิตฺวา

อาทาย สงฺขํ ปฺริเสน สทฺธิ

อุปานยิ นคริ สารุรมฺมนฺติ ๑

สงฺขชาตกั จตุตฺถิ ๑

---

๕ จุลลโพธิชาตกั

[๑๓๖๗] โย เต อิมํ วิสาลกฺขิ ปิยํ สมนิลลหาสินี ๓

อาทาย พลา กฺจฺเจยฺย กิ นฺุ กยิราสิ พุราหุณ ๑

[๑๓๖๘] อุปฺปชฺเช ๔ เม น มฺลฺลเจยฺย น เม มฺลฺลเจยฺย ชิวโต

#๑ สี. ม. อุคฺคฆฺฏปาทำ ๑ ๒ สี. ย. อุปาหนานิ ๑ ๓ สํสฺลลหาสินินฺนฺติปิ ปาโจ ๑

#ม. สมหิตภาสินี ๑ สี. ย. สมนิลลภาสินี ๑ ๔ สี. ย. อุปฺปชฺช ๑

รชัว วิปุลลา วุฏฐิ จิปุปเมว นิวารเย ฯ

[๑๓๖๕] ยนฺนุ ปุพฺเพ วิกตฺติโต ๑ พลมฺหิว อปฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

สฺวาชฺช ตฺถนฺนํ โททานิ สงฺฆาญฺญิ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

[๑๓๖๖] อฺปฺปชฺชฺช เม น มฺลฺลจฺจฺจ น เม มฺลฺลจฺจฺจ ชีวโต

รชัว วิปุลลา วุฏฐิ จิปุปเมว นิวารเย ฯ

[๑๓๖๗] กิณฺเต อฺปฺปชฺชฺช โน มฺลฺลจฺจ กิณฺเต น มฺลฺลจฺจ ชีวโต

รชัว วิปุลลา วุฏฐิ กตมํ ตฺวํ นิวารเย ฯ

[๑๓๖๘] ยมฺหิ ชาเต น ปฺสฺสฺสฺส อชาเต สาธุ ปฺสฺสฺส

โส เม อฺปฺปชฺชฺช โน มฺลฺลจฺจ โโกโร ทุมฺเมธ โคจโร ฯ

[๑๓๖๙] เยน ชาเตน นนฺทนฺตฺติ อมิตฺตา ทฺถชฺชเมสฺสโน

โส เม อฺปฺปชฺชฺช โน มฺลฺลจฺจ โโกโร ทุมฺเมธ โคจโร ฯ

[๑๓๗๐] ยสฺสฺสฺสฺส ชายมานสฺสฺส สทตฺตํ นาวพฺพชฺช

โส เม อฺปฺปชฺชฺช โน มฺลฺลจฺจ โโกโร ทุมฺเมธ โคจโร ฯ

[๑๓๗๑] เยนากิณฺนํ โท กุสฺสํ ชหาติ

ปรกฺกเร วิปฺลฺลจฺจาปี อตฺถํ

ส กิณฺนํ โน พลวา ปมฺทฺติ

โกโร มหาราช น เม อมฺลฺลจฺจ ฯ

[๑๓๗๒] กญฺจฺจ สฺสฺสฺส มตฺถมานสฺสฺส ๒ ปาวโก นาม ชายติ

ตเมว กญฺจฺจ ทฺทติ ยสฺมา โส ชายเต คินิ ฯ

[๑๓๗๓] เอวํ มนฺนทสฺส โปสฺสฺส พาลสฺส อวิชานโต

#๑ ม. วิกตฺติโต ๑ ๒ ย. มนฺนทมานสฺสฺส ฯ

สารมุกา ชายเต โโกโร โสปี เตเนว พยหติ ฯ
[๑๓๓๘] อุกุตีว ตินกภูจสุมี โโกโร ยสุส ปวทุตติ
นิหียติ ตสุส ยโส กภาพกุเขว จนุทิมา ฯ
[๑๓๓๙] อนินุโท ๑ ฐุมเกตุว โโกโร ยสุสอุปสมุมติ
อาปุรติ ตสุส ยโส สุกุกปกุเขว จนุทิมาติ ฯ
จุลลโพธิชาตกั ปญจัม ฯ

๖ มณฑพพยชาตกั ๒

[๑๓๔๐] สตุตทาหเมวาทิ ปสนุนจิตโต
ปุลลตติโก อาจรี ๓ พุรหุมจรีย
อถาปริ ย จรีตี มมายิทั ๔
วสุธานี ปุลลนาส สมาริกานี
อกามโก วาปี อหิ จรามิ
เอเตน สจเจน สุวตติ โหตุ
หติ วิสั ชีวตุ ยลลทตโต ฯ

[๑๓๔๑] ยสุมา ทานัน นากินนุที กทาจิ
ทิสวานหิ อติถี วาสกาเล
น จาปี เม อปปียติ อเวทุ
พหุสุสุตา สมณพุราหุมณา จ
อกามโก วาปี อหิ ททามิ

#๑ ม. อนโร ฯ ๒ ส. ม. กณหที่ปายนชาตกั ฯ ๓ ม. อาจรี ฯ ๔ ม. มเมทั ฯ
#ย. มมายิทั ฯ

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

หตฺถิ วิสฺสึ ชีวตฺถุ ยถฺยทตฺโต ฯ

[๑๓๘๒] อาสีวิโส ตาต ปหุตเตโช

โย ตํ อทฺถิสึ พิพารา อุตฺตจฺจ ๑

ตสฺสมิถฺจ เม อปฺปิยตาย อชฺช

ปีตริ จ เต นตฺถิ โกจิ วิเสโส

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ

หตฺถิ วิสฺสึ ชีวตฺถุ ยถฺยทตฺโต ฯ

[๑๓๘๓] สนฺตา ทนฺตา เย จ ๒ ปริพฺพชนฺติ

อณฺตฺร กณฺหา อนกามรฺรูปา ๓

ทีปายน กิสฺส ชิกฺขจฺจมาโน

อกามโก จรฺติ พุรฺหุมจฺริยํ ฯ

[๑๓๘๔] สทฺธาย นิกฺขมฺม ปฺน นีวตฺโต

โส เอพฺมุโค จปฺโล ๔ วตฺถิ

เอตสฺส วาทสฺส ชิกฺขจฺจมาโน

อกามโก จรามิ พุรฺหุมจฺริยํ

วิญฺญปฺสตฺถจฺจ สตฺถจฺจ จานํ

เอวมฺปหิ ปฺนุณฺนโร ภวามิ ฯ

[๑๓๘๕] สมณฺเฑ ตฺวํ พุราหุณฺเฑ อทฺธิเก จ

#๑ ม. อทฺถิสึ สจฺจรา อุตฺตจฺจ ฯ ๒ ม. ทนฺตาเยว ฯ ๓ ม. นตฺถากามรฺรูปา ฯ

#๔ ม. เอพฺมุโคว พาลो ฯ

สนฺตปฺปยาสิ อนฺนปฺาเนน ภิกุขั

โอบานภูตฺว ฆริฺ ตวยิทั

อนฺเนน ปฺาเนน อุเปตฺรูปิ

อถ กิสุส วาทสุส ฆิคุจฺจมาโน

อกามโก ทานมิมิ ททาสิ ฯ

[๑๓๘๖] ปิตโร จ เม อาสุ ๑ ปีตามหา จ

สทฺธา อหุ ๒ ทานปตี วทญฺญ

ตํ ภูตฺวตฺตํ ๓ อนฺวตฺตมาโน

มาหิ ภูเต อนฺติมคฺนฺธิโน ๔ อหุ

เอตฺสว วาทสุส ฆิคุจฺจมาโน

อกามโก ทานมิมิ ททามิ ฯ

[๑๓๘๗] ทหริ ภูมาริ อสมตฺถปฺญณิ

ยฺนฺตานยิ ฌาติภูตา สุกตฺเต

น จาปี เม อปฺปิยตํ อเวทิ

อญฺญตฺร กามา ปรีจารยฺนฺตา ๕

อถ เกน วญฺเณน มยา หิ ๖ โภติ

สํวาสนฺมฺโม อหุ เอวฺรุโป ฯ

[๑๓๘๘] อารา ภูเร นยิธ กทาจิ อคฺถิ

ปฺรมุปรานาม ภูเต อิมสฺมี

ตํ ภูตฺวตฺตํ ๓ อนฺวตฺตมานา

#๑ ม. อาสุ ฯ ๒ ม. อหุ ฯ ๓ ม. ภูตฺวตฺตํ ฯ เอวฺมุปรีปี ฯ

#๔ ม. อนฺติมคฺนฺธิโน ฯ ส. คฺนฺธินี ฯ ๕ ส. ภู. ปรีจารยฺนฺตี ฯ ๖ ม. เต ฯ

มาหิ กุเล อนฺติมคฺคฺชนิ อหุ
เอตฺตฺส วาทฺสฺส ชีคุจฺจมาณา
อกามิกา ปฏฺจจรามิ ๑ ตฺยฺหิ ฯ

[๑๓๘๕] มณฺฑพฺพย ภาสีสฺสํ อภาสเนยฺยํ ๒

ตํ ขมฺยตํ ปุตฺตเหตุ มมชฺช ๓
ปุตฺตเปมา นยิธ ปฺรตฺถิ กิลฺลจि
โส โน อัย ชีวติ ยลฺลทตฺโตติ ฯ
มณฺฑพฺพยชาตกั ญฺจํ ๑

๗ นิโคธฺรชาตกั

[๑๓๘๐] น วาหเมตํ ๔ ชานามิ โกวายิ กสฺส จาริ วา ๕-]

ยถา สาทฺโฆ วทิ ๖ เอวํ นิโคธฺร กินฺติ มลฺลลสิ ฯ

[๑๓๘๑] ตโต กลวิเนเตน ปุริสา นิหริสฺสํ

ทตฺวา มุขปฺปหารานิ สาขสฺส วจันํ กรา ฯ

[๑๓๘๒] เอตาทิสํ ทุมฺมตินา อกตฺถยฺเณน ๗ ทฺพุกินา

กตํ อนริยํ สาเขน สชินา เต ชนาริปป ฯ

[๑๓๘๓] น วาหเมตํ ชานามิ นปี เม โกจิ สฺสติ

ยํ เม ตฺวํ สมฺม อภฺขาลิ สาเขน กทฺถนํ ๘ กตํ ฯ

#๑ สี. พทฺธจรามิ ฯ ม. ปทฺธจรามฺหิ ฯ ๒ ม. มณฺฑพฺพย ภาสี ยมภาสเนยฺยํ ฯ

#๓ ม. ปุตฺตเหตุ มชฺช ฯ ๔ สี. จาหเมตํ ฯ ๕ ม. วาทิ วา ฯ ๖ ม. จริ ฯ

#๗ ม. อกตฺถยฺเณน ฯ ๘ ม. การณิ ฯ

- [๑๓๕๔] สจีนี สาชีวงฺกโร มม สาขาสุส จุกฺย
ตุว โนสิสุสริย ทาตา มนุสเสสุ มหคฺคตํ ๑
ตุยหฺมฺหา ลพฺภิตา อิทฺธิ เอตฺถ เม นตฺถิ สัสโย ฯ
- [๑๓๕๕] ยถาปี วิหฺ อคฺคิสุมี ทายฺหติ น วิรุหฺติ
เอวํ กตํ อสฺปฺปริเส นสฺสติ น วิรุหฺติ ฯ
- [๑๓๕๖] กตณฺณมฺหิ จ โปสมฺหิ สีลวนฺเต อริยวฺุตฺติเน
สุเขตฺเต วิย พิชานิ กตํ ตมฺหิ น นสฺสติ ฯ
- [๑๓๕๗] อิมญจ ๒ ชมฺมํ เนกตฺกํ อสฺปฺปริสจฺฉินฺตํ
หนนฺตุ สาขํ สตฺตีหิ นาสฺส อิจฺฉามิ ชีวิตํ ฯ
- [๑๓๕๘] ขมตฺสฺส มหาราช ปาณา ทุปฺปฏฺโณยานยา ๓
ขม เทว อสฺปฺปริสฺสฺส นาสฺส อิจฺฉามหํ วรฺชํ ฯ
- [๑๓๕๙] นิโคฺรชเมว เสเวยฺย น สาขาฆฺปสฺสวเส
นิโคฺรชสุมี มตฺ สฺเสโย ยญฺเจ สาขาสุมี ชีวิตนฺตํ ฯ
นิโคฺรชชาตกํ สตฺตมํ ฯ

---

๘ ตกฺกชาตกํ

[๑๔๐๐] น ตกฺกลา สนฺติ น อาลฺพานิ ๔

น วิลาลิโย น กลมฺพานิ ตาต
เอโก อรณฺณมฺหิ สุสานมฺชฺฌ
กิมตฺถิโก ตาต ขณาสิ กาสฺสุ ฯ

#๑ ม. มหนฺตตํ ฯ ๒ ม. จสฺสทฺโท นตฺถิ ฯ ๓ ม. นปฺปฏิอานยา ฯ ๔ ม. อาลฺวานิ ฯ

[๑๔๐๑] ปีตามโห ตาต สุกุพฺพโล เต

อนนทพฺยาริหิ ทุกฺเขหิ ผุฏฺโง

ตมชฺชหิ นิกฺขณิสฺสามิ โสพฺเภ

น หิสฺส ตํ ชีวิตํ โรจยามี ฯ

[๑๔๐๒] สงฺกปฺปเมตํ ปฏฺฐิตทฺธปาปกิ

อจฺจาหิตํ กมฺมํ กโรติ ลุทฺทํ

มยาปี ตาต ปฏฺฐิตจฺจนฺเต ตฺวํ

เอตาทิตํ กมฺม ชฺรูปณีโต

ตํ กฺลวตฺตํ อนฺวตฺตมาโน

อหฺมปี ตํ นิกฺขณิสฺสามิ โสพฺเภ ฯ

[๑๔๐๓] ผฺรฺรฺสาหิ วาจาหิ ปกฺกพฺพมาโน

อาสชฺช มํ ตฺวํ วทเส กุมาร

ปฺตุโต มมํ โอรสโก สฺมาโน

อหิตานุกมฺปิ เม ตฺวํสิ ปฺตุต ฯ

[๑๔๐๔] น ตฺยฺยาหิ ๑ ตาต อหิตานุกมฺปิ

หิตานุกมฺปิ เต อหฺนฺหิ ๒ ตาต

ปาปญฺจ ตํ กมฺม ปกฺกพฺพมานํ

อรหามิ โน วารยิตฺตํ ตโต หิ ฯ

[๑๔๐๕] โย มาตฺริ วา ปิตฺริ สฺวิฏฺฐ ๓

อทฺฐเก หีสฺติ ปาปชฺมโม

#๑ ม. น ตาหิ ฯ ๒ ม. อหฺมปี ฯ ๓ ส. ย. มาตฺริ ปิตฺริ วา สฺวิฏฺฐ ฯ

กายสุส เกทา อภิสมฺปรายั

อัสสยั โส นิริยั อุเปติ ๑ ฯ

[๑๔๐๖] โย มาตริ วา ปิตริ สวิญฺช

อนฺเนน ปาเนน อุปฺภุจฺหาติ

กายสุส เกทา อภิสมฺปรายั

อัสสยั โส สุกฺตี อุเปติ ฯ

[๑๔๐๗] น เม ตฺวํ ปุตฺต อหิตานุกมฺปิ

หิตานุกมฺปิ เม ตฺวํสิ ปุตฺต

อหฺลจฺ เต ๒ มาตฺรา วุจฺจมาโน

เอตาทิสฺส กมฺม กโรมิ ลุทฺทํ ฯ

[๑๔๐๘] ยา เต สฺวา ภริยา อนริยฺรูปา

มาตา มเมสฺวา สกฺิยา ๑ ชเนตฺติ

นิตฺธาปเย ตณฺจ สกา อคารา

อณฺณมฺปิ เต สฺวา ทุขมวาทฺเหยฺย ฯ

[๑๔๐๙] ยา เต สฺวา ภริยา อนริยฺรูปา

มาตา มเมสฺวา สกฺิยา ๑ ชเนตฺติ

ทนฺตา กเรณฺว วสุปฺนิตา

สฺวา ปาปฺชฺมา ปุณฺราวชาตฺติ ฯ

ตกฺกฺลชาตกั อฏฺฐมึ ฯ

#๑ สี. ยฺ. ปเรติ ฯ ๒ ม. ตั ฯ ๓ ม. ชาติยา ฯ

๕ มหาธมมปาตชาตกั

[๑๔๑๐] กิณฺเต วตฺถิ กิ ปน พุรหฺมจริยิ

กิสฺส สฺสจฺฉินฺนสฺส อยฺ วิปาโก

อกุขาหิ เม พุราหฺมณฺ เอตมตฺถิ

กสฺมา นฺนฺ ตุมฺหิ ทหฺรา นฺ มียฺเย ๑

[๑๔๑๑] ธมฺมํ จราม นฺ มุสา ภณาม

ปาปาณิ กมฺมานิ วิวชฺชยาม ๑

อนริยํ ปริวชฺเชม ๒ สพฺพิ

ตสฺมา หิ อมฺหิ ทหฺรา นฺ มียฺเย ๑

[๑๔๑๒] สฺสฺสฺสฺส ธมฺมํ อสฺตํ สตฺถจ

น จาปิ ธมฺมํ อสฺตํ โรจยาม

หิตฺวา อสนฺเต น ชหาม สนฺเต

ตสฺมา หิ อมฺหิ ทหฺรา นฺ มียฺเย ๑

[๑๔๑๓] ปฺพุเพว ทานา สฺมฺนา ภวาม

ททฺปิ เว อตฺตมฺนา ภวาม

ทตฺวาปิ เว นานฺตปาม ปจฺฉา

ตสฺมา หิ อมฺหิ ทหฺรา นฺ มียฺเย ๑

[๑๔๑๔] สมนฺเน มยฺ พุราหฺมณฺ อทฺธิเก จ

วณฺนิพฺพเก ยาจนเก ทลิตฺเท

อนฺเนน ปาเนน อภิตปฺปยาม

#๑ ม. ปริวชชยาม ๑ ๒ ม. ปริวชเชมุ ๑

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺเยเร ฯ

[๑๔๑๕] มยฺยจ ภริยํ นาทิกุมาม

ภริยาปี อเมห ๑ นาทิกุมนฺติ

อญฺจตฺร ตาหิ พุรฺหุมจฺริยํ จราม

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺเยเร ฯ

[๑๔๑๖] ปาณาติปาตา วิรมาม สพฺเพ

โลเก อทินฺนํ ปรีวชชยาม

อมชฺชปา โนปี มุสา ภาณาม

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺเยเร ฯ

[๑๔๑๗] เอตาสฺ เว ชายเร สุตฺตมาสุ

เมธาวิโน โหณฺติ พหุตฺตปญฺญา

พหุสฺสุตา เวทคฺคฺนา ๒ จ โหณฺติ

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺเยเร ฯ

[๑๔๑๘] มาตาปีตโร [๓] ภคินีภาทโร จ

ปฺตุตฺตา จ ทารา จ มยฺยจ สพฺเพ

ชฺมมํ จราม ปฺรโลกเหตุ

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺเยเร ฯ

[๑๔๑๙] ทาสา จ ทาสี ๔ อนุชชีวินอ จ

ปฺริจรรกา กมฺมกรฺา จ สพฺเพ

ชฺมมํ จรณฺติ ปฺรโลกเหตุ

#๑ ม. อเมห จ ภริยา ฯ ๒ ม. เวทคฺคฺโน ฯ ๓ ม. จ ฯ

#๔ ม. ทาสฺย ฯ สฺ. ยฺ. ทาสฺโส ฯ

ตสฺมา หิ อมฺหํ ทหฺรา น มียฺยเร ฯ

[๑๔๒๐] ฌมฺโฆ หเว รกฺขติ ฌมฺมจารี

ฌมฺโฆ สุจฺฉินฺโณ สุขมาวหาติ

เอสํนิสฺสํโส ฌมฺเม สุจฺฉินฺเณ

น ทฺกคฺคํ คจฺจติ ฌมฺมจารี ฯ

[๑๔๒๑] ฌมฺโฆ หเว รกฺขติ ฌมฺมจารี

ฉตฺตํ มหนฺตํ วิย วสุสกาเล

ฌมฺเมน คฺคฺคฺโต มม ฌมฺมปาโล

อณฺณสฺส อณฺฺฉินิ สฺสึ กุมาโรติ ฯ

มหาฌมฺมปาตชาตกํ นวมํ ฯ

๑๐ กุฏกุฏชาตก

[๑๔๒๒] นาสฺมเส กตปาปมฺหิ   นาสฺมเส อลิกวาทีเน

นาสฺมเส อตฺตตฺตปฺลยฺมฺหิ   อติสนฺเตปิ นาสฺมเส ฯ

[๑๔๒๓] ภวนฺติ เหเก ปฺริสา   โคปิปาตฺกชาติกา ๑

ฌสนฺติ มณฺเณ มิตฺตานิ   วาจา ย น จ กมฺมฺนา ฯ

[๑๔๒๔] สุกฺขณฺชลิปฺคฺคหิตา   วาจา ย ปฺลิกฺคณฺจिता

มฺนุสฺสสฺสเณ กฺกุ นาสฺสเท   ยสฺมี นตฺถิ กตฺตณฺณตา ฯ

[๑๔๒๕] น หิ อณฺโณณฺณจิตฺตานํ ๒   อิตฺถินํ ปฺริสาน วา

นํ นาวิกตฺวา สฺสคฺคํ   ตาทิสฺมปี น วิสฺสเส ๓ ฯ

#๑ สී. ย. โคปิปาตกชาติกา ฯ ๒ ม. อณฺณณฺณจิตฺตานํ ฯ ๓ ม. จ นาสฺมเส ฯ

- [๑๔๒๖] อนริยกมมอกุกนตฺ ๑   อตเถตฺ ๒ สพุพฆาตินํ
          นีสิตว ปฏิจฺจนนํ   ตาทิสมปี น วิสฺเส ๓ ๑
- [๑๔๒๗] มิตฺตวเสนิเชกฺจเจ ๔   สาขลฺเยน อเจตฺสา
          วิวิเชหิ อฺปายนฺติ   ตาทิสมปี น วิสฺเส ๑
- [๑๔๒๘] อามิสฺ วา ฐนํ วาปี   ยตฺถ ปสฺสตี ตาทิสฺ
          ทฺพฺภี กโรตี ทฺมเมโธ   ตลฺยจ หนฺตฺวาน กจฺจตี ๑
- [๑๔๒๙] มิตฺตรูเปน พหโว   ฉนฺนา เสวนฺติ สตฺตโว
          ชเห กาลฺปุริเส หेतฺ   กุกฺกุโฏ วีย เสนกํ ๑
- [๑๔๓๐] โย จ อฺปฺปติตฺ อตฺถํ   จิปฺปเมว น พุชฺฌตี
          อมิตฺตวสมเนวตี   ปจฺฉาว อนฺตฺปฺปติ ๑
- [๑๔๓๑] โย จ อฺปฺปติตฺ อตฺถํ   จิปฺปเมว นิโพนตี
          มฺจฺเจเต สตฺตฺสมฺพาธา   กุกฺกุโฏ วีย เสนกา ๑
- [๑๔๓๒] ตํ ตาทิสฺ ญฺญมิโวทฺทิตฺ วเน
          อธมฺมิกํ นิจฺจวิธฺสการินํ
          อารา วิวชฺเชยฺย นโร วิจฺกฺขโณ
          เสนํ ยถา กุกฺกุโฏ วัสฺกานเนติ ๑
          กุกฺกุฏชาตกํ ทสมํ ๑

#๑ ม. กมฺมโมกุกนตฺ ๑ ๒ ม. อเถตฺ ๑ ๓ ม. จ นาสฺมเส ๑ เอวมฺปฺริปี ๑

#๔ มิตฺตรูเป อีเชกฺจเจตีปี ปาโง ๑ สี. ม. มิตฺตรูเปนิเชกฺจเจ ๑

๑๑ มกุฏกณฺฑลิตชาตกั

[๑๔๓๓] อลงฺกโศ มกุฏกณฺฑลิต

มาถารี ๑ หริจฺนฺทนฺสุสโ

พาหา ปคฺคยฺห กนฺทลิต

วนมชฺฌเอ กิ ทุคฺคิโศ ทุวํ ๑

[๑๔๓๔] โสวณฺณมโย ปกฺสฺสโร

อุปฺปนฺโน รตฺพลฺชโร มม

ตฺสฺส จกฺคยฺคํ น วิญฺทามิ

เตน ทุคฺคเณ ชหามิ ชีวิตํ ๑

[๑๔๓๕] โสวณฺณมยํ มณฺนิมยํ

โลหมยํ อถ รุปียมยํ ๒

ปาวท รตํ กริตฺสฺสามิ เต

จกฺคยฺคํ ปฏฺฐิตาภยามิ ๓ ตํ ๑

[๑๔๓๖] อถ ๔ มาณโว ตฺสฺส ปาวทิต

จฺนฺทิมสุริยา อุภยฺตฺถ ๕ ภาตโร

โสวณฺณมโย รโถ มม

เตน จกฺคยฺเคน โสภติ ๑

[๑๔๓๗] พาโล โข ทุวํสิ มาณว

โย ทุวํ ปตฺถยฺสิ อปตฺถยํ ๖

มณฺณามิ ทุวํ มริตฺสฺสสิ

#๑ สี. ยุ. มาถารี ๑ ๒ ม. รุปียามยํ ๑ ๓ ม. ปฏฺฐิตาภยามิ ๑ ๔ ม. โส ๑

#๕ ม. จฺนฺทิมสุริยา อุภยฺตฺถ ๑ ๖ ม. ปตฺถยฺเส อปตฺถยํ ๑

น หิ ตุวั ลจฺจนฺตี จนฺทสุริเย ฯ

[๑๔๓๘] คมนาคมนมฺปิ ทิสฺสตี

วณฺณชาตุ อุกฺเขตฺถ วิถิโย

เปโต ปน เนว ทิสฺสตี

โก นฺุ โข กนฺทตฺถ พาลุยฺตโร ฯ

[๑๔๓๙] สจฺจํ โข วเทสิ มาณว

อหเมว กนฺทตฺถ พาลุยฺตโร

จนฺทํ วิย ทารโก รุทฺถํ

เปตํ กาลกตฺถิปรตฺถเย ๑ ฯ

[๑๔๔๐] อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ   ฆตฺติตฺตํ ปาวกํ

วารินา วิย โอสิตฺถจฺ ๒   สพฺพํ นิพฺพปาเป ทริ ฯ

[๑๔๔๑] อพฺพหิ ๓ วต เม สลฺลํ   ยมาสิ หทยสฺสตี

โย เม โสภปรตฺตสฺส   ปุตฺตโสภํ อปานฺทิ ฯ

[๑๔๔๒] โสภํ อพฺพพฺพหฺสฺสโลสมิ   วิตโสภโก อนาวิโล

น โสภามิ น โรทามิ   ตว สุตฺตฺวาน มาณวาติ ฯ

มฏฺฐกฺกณฺฺทลิตฺชาตกํ เอกาทสํ ฯ

---

๑๒ พิลารโกสิยชาตกํ

[๑๔๔๓] อปจฺนฺตาปี อิจฺจนฺติ   สนฺโต ลทฺธาน โภชนํ

กิเมว ตุวั ปจฺมาโน   ยํ น ทชฺชาน ตํ สมํ ฯ

#๑ ม. กาลกตฺถิปรตฺถเย ฯ ๒ ม. โอสิตฺถจฺ ฯ เอวมฺปริปี ฯ ๓ ม. อพฺพหิ ฯ

#เอวมฺปริปี ฯ

- [๑๔๔๔] มจฺเจรา จ ปมาทา จ เอวํ ทานํ น ทิยฺยติ
    ปฺลฺยณํ อากงฺขมาเนน เทยฺยํ โหติ วิชานตา ฯ
- [๑๔๔๕] ยสฺเสว ภิโต น ททาติ (มจฺจรี) ตเทวาททโต ภิย
    ชิมฺจฺจ จ ปิปาสา จ ยสฺส ภายติ มจฺจรี
    ตเมว พาลํ ผุสฺติ อสฺมี โลเก ปรมฺหิ จ ฯ
- [๑๔๔๖] ตสฺมา วิเนยฺย มจฺเจรํ ทชฺชา ทานํ มลาภิภู
    ปฺลฺยณํ ๑ หิ ปฺรโลกสฺมี ปตฺติภูจฺา โหติ ปาณินํ ฯ
- [๑๔๔๗] ทุทฺททํ ททมานานํ ทุกฺกรํ กมฺมกฺุพฺพตํ
    อสนฺโต นานุกฺุพฺพนฺติ สตํ ฌมฺโม ทูรณฺนโย ฯ
- [๑๔๔๘] ตสฺมา สตณฺจ อสตณฺจ ๒ นานา โหติ อิตฺ คติ
    อสนฺโต นริยํ ынฺติ สนฺโต สกฺกปรายนา ฯ
- [๑๔๔๙] อปฺปมฺเปเก ๓ ปเวจฺจนฺติ พหฺุนาเก ๔ น ทิจฺจเร
    อปฺปสฺมา ทกฺุจิณา ทินฺนา สหสฺเสน สมฺม มิตา ฯ
- [๑๔๕๐] ฌมฺมณฺจเร โยปี สมฺจฺจกํ จเร
    ทารณฺจ โปสํ ททมปฺปกสฺมี
    สตสฺสทฺสฺสานํ สหสฺสยาคินํ
    กลมฺปิ นาคฺุณฺนติ ตถาวิธสฺส เต ฯ
- [๑๔๕๑] เกเนส ยณฺ โย วิปฺุโล มหฺุณฺโต
    สเมน ทินฺนสฺส อนคฺุณฺเมติ
    กถํ [๔] สหสฺสานํ สหสฺสยาคินํ

#๑ ม. ปฺลฺยณานิ ฯ ๒ ม. จสฺทฺุโท นตฺุถิ ฯ ๓ ม. อฺุปฺสเมเก ฯ ๔ ม. พหฺุเนเก ฯ

#๕ ม. สตํ ฯ

กลมปิ นาคุมนติ ตถาวิธสฺส เต ฯ

[๑๔๕๒] ททนต์ิ เหเก วิสเม นิวิฏฺฐา

มตฺวา ๑ วธิตฺวา อถ โสจยิตฺวา

สา ทกฺขิณา อสุสมฺมา สทณฺหา

สเมน ทินฺนสฺส น อคฺขเมติ

เอวํ [๒] สหสฺसानํ สหสฺสยาคินํ

กลมปิ นาคุมนติ ตถาวิธสฺส เตติ ฯ

พิลาร โกสิยชาตกั ทฺวาทสมํ ฯ

๑๓ จกฺกวากชาตกั

[๑๔๕๓] วณฺณวา อภิรฺฐโปสิ ฌโน สลฺลชาตโรหิตฺโต

จกฺกวาก สฺฐโปสิ วิปฺปสฺนนฺมฺจินฺทฺริโย ฯ

[๑๔๕๔] ปาฏินํ ปาวุสํ มจฺฉํ พลชฺชํ ๓ มฺลชฺชโรหิตํ

กฺงฺคาคีเร นิสินฺโนสิ ๔ เอวํ ภูณฺชสิ โภชนํ ๗8

[๑๔๕๕] น วาหเมตํ ภูณฺชามิ ชฺงฺคฺลानฺนทกานิ วา

อณฺณตฺร เสवालปณฺกา อณฺณํ ๕ เม สมฺม โภชนํ ฯ

[๑๔๕๖] น วาหเมตํ สทฺทหามิ จกฺกวากสฺส โภชนํ

อหฺมปิ สมฺม ภูณฺชามิ คามเ โลณฺณิกเตลิกํ ฯ

[๑๔๕๗] มนฺุสฺเสสฺสุ กตํ ภาตํ สฺจิมํสูปเสจฺนํ

#๑ ม. ฌตฺวา ฯ ลี. ย. ฌตฺวา ฯ ๒ ม. สตํ ฯ ๓ ม. พลชฺชํ ฯ ลี. ย. วาลชฺชํ ฯ

#๔ ม. กฺงฺคาคย ตีเร นิสินฺโน ฯ ๕ ลี. ม. เอตํ ฯ

น จ เม ตาทิโส วรรณ โณ จกุกวาก ยถา ตูโว ฯ
[๑๔๕๘] สมปสฺสํ อุตฺตนิ เวรํ หีสาย ๑ มานุสี ปจฺ
อุตุรโสต ฆตฺสี ภิโต เตน วรรณ โณ ตเวทิสโส ฯ
[๑๔๕๙] สพฺพโลกวิรุทฺโธสิ ชงฺก ปาเปน กมฺมุนา
ลทฺโธ ปิณฺโฑ น ปิณฺเติ เตน วรรณ โณ ตเวทิสโส ฯ
[๑๔๖๐] อหฺมปิ สมฺม ภูณฺชามิ อหีสํ สพฺพปาณินํ
อโปปสฺสกุโก นิราสงฺโก อโสโก อกุโตนโย ฯ
[๑๔๖๑] โส กรสฺส อานุภาวํ วิทิวตฺตสฺส สีสฺย
อหีสาย จริ ๒ โลกเ ปโย โหหิติ มมฺมิว ฯ
[๑๔๖๒] โย น หนฺติ น ฆาเตติ น ชินาติ น ชาปเย
เมตฺตํ โส สพฺพภูเตสฺ เวรํ ตสฺส น เคนจิติ
จกุกวากชาตกํ เทรสมํ ฯ

๑๔ ฐริปญฺหาชาตกํ

[๑๔๖๓] สจฺจํ กิร ตฺวามฺปิ ๓ ฐริปญฺล
ยา ตาทิสี สิริ ธิติ มติ จ
น ตายเต ภาววสุปฺนีตํ
โย ยวกํ ภูณฺชสิ อปฺปสุปฺ ฯ
[๑๔๖๔] สจฺจํ ทฺกฺเขน ปรีปาจยฺนุโต
กาตากาลํ วิจินํ ฆนฺทฆนฺโน
#๑ ม. หีสย ฯ ๒ ม. จริ ฯ ๓ ม. ตูโว อปิ ฯ

อตุตสุต ทวารานี อปาปฺรฺนุโต

เตนาคิ ตุสฺสามิ ยโวทเนน ฯ

[๑๔๖๕] กาลญจ ญตฺวา อภิชิหนาย

มนฺเตหิ อตุถึ ปรีปาจยิตฺวา

วิชมฺภิสึ สึหวิชมฺภิตานิ

ตายิทุธิยา ทกฺขสิ มํ ปุณฺาปี ฯ

[๑๔๖๖] สฺวึปี เหน น กโรนฺติ ปาปึ

อวณฺณสึสคฺคภยา ปุเนเก

ปฺหุสฺมาโน วิปฺลตฺตจฺินฺติ

กึการณา เม น กโรสิ ทกฺขํ ฯ

[๑๔๖๗] น ปณฺชิตา อตุตสุขสุตฺส เหตุ

ปาปานิ กมฺมานิ สฺมาจฺรฺนฺติ

ทกฺขเนน สฺมุจฺจา ขลิตาปี สนฺตา

ฉนฺทา จ โทสา น ชนฺนฺติ ฅมฺมํ ฯ

[๑๔๖๘] เยนเกนจิ วณฺเณน มฺกฺทฺนา ทารุณฺน วา

อุทฺทฺเร ทินมตฺตานํ ปจฺจฺา ฅมฺมํ สฺมาจเร ฯ

[๑๔๖๙] ยสุส รุกฺขสุส ฉายาย นิสึเทยฺย สเยยฺย วา

น ตสุส สาคํ ภณฺเชยฺย มิตฺตทฺพฺโถ หิ ปาปโก ฯ

[๑๔๗๐] ยสุสาปี ๑ ฅมฺมํ ปุริโส ๒ วิชณฺณา

เย จสุส กงฺขํ วินยฺนฺติ สนฺโต

#๑ สึ. ยสุส หิ ฯ ๒ สึ. มนฺุไซ ฯ

ตัม หิสฺส ทีปญฺจ ปฺรายนญฺจ

น เตน เมตฺตึ ชฺรเยถ ๑ ปญฺโถ ๑

[๑๔๗๑] อลฺโส คิหิ กามโกคิ น สาธุ

อสนฺนโต ปพฺพชิตฺ น สาธุ

ราชา น สาธุ อนิสฺมมการิ

โย ปญฺทิตฺ โกธโน ตัม น สาธุ ๑

[๑๔๗๒] นิสฺมม ขตฺติโย กยิรา นานิสฺมม ทิสฺมปติ

นิสฺมมการิโน ราช ยโส กิตฺติ จ วฑฺฒตีติ ๑

ภูริปญฺหาชาตกั จุฑฺทสมั ๑

---

๑๕ มหามงฺกลชาตกั

[๑๔๗๓] กิสุ นโร ชปฺปมริจฺจ กาลे

กั วา วิหฺขั กตมัม วา สุตานัม

โส มจฺโจ อสฺมี จ ปรมฺหิ โลเก

กถํกโร โสตุถาเนน คฺคฺตฺโต ๑

[๑๔๗๔] ยสฺส เทวา ปิตโร จ สพฺเพ

สิริสฺปา ๒ สพฺพภูตานิ จาปี

เมตฺตาย นิจฺจํ อปจิตานิ โหนฺติ

ภูเตสุ เว โสตุถานันฺ ตทาหุ ๑

[๑๔๗๕] โย สพฺพโลกสฺส นิวัตวฺคฺติ

#๑ ม. ชฺรเยถ ๑ ๒ ม. สิริสฺปา ๑

อิติปิมาณํ สหหารกานํ

ขนฺดา ทูรุตฺตานํ อปฺปฏิกฺขิตฺวาที

อริวสณํ โสตุถานํ ตทาหุ ฯ

[๑๔๗๖] โย นาวชานาติ สหายมิตฺเต ๑

ตีปิเปน กุลฺยาภี ฌเนน ชจฺจา

รุจิปฺลฺโย อตุถกาเถ ๒ มตีมา ๓

สหายเสฺว เว โสตุถานํ ตทาหุ ฯ

[๑๔๗๗] มิตฺตานี เว ยสฺส ภวนฺติ สนฺโต

ตีวีสฺสตุถา อวิสฺวาทกสฺส

น มิตฺตทฺพฺภี ตีวีกาที ฌเนน

มิตฺเตสฺว เว โสตุถานํ ตทาหุ ฯ

[๑๔๗๘] ยสฺส ภริยา ตฺลยวยา สมกฺคา

อนฺุพฺพตา ฌมฺมกามา ปชาตา

โกลินฺนียา สีลวตี ปตีพฺพตา

ทาเรสฺว เว โสตุถานํ ตทาหุ ฯ

[๑๔๗๙] ยสฺส ราชา ภูตปตี ยสฺสตี

ชานาติ โสเจยฺย ๔ ปรกฺกมณฺจ

อเทวชฺชตฺตา สฺุทฺทํ มมนฺติ

ราชฺุสฺว เว โสตุถานํ ตทาหุ ฯ

#๑ สี. ย. สหายมิตฺเต ฯ ๒ อตุถทสฺสตีตีปิ ปาโร ฯ ๓ สี. ย. มตีมา ฯ

#๔ ม. โสเจยฺย ฯ

[๑๔๘๐] อนุนญจ ปานญจ ททาทิ สทุโ

มาตญจ คนฺชญจ วิเลปนญจ

ปสนฺนจิตฺโต อนฺโมทมาโน

สกุเคสุ เว โสตุถานํ ตทาทุ ๑

[๑๔๘๑] ยมริยชฺมเมเน ปฺนฺนติ วทฺธา ๑

อาราธิตา สมจฺริยาย สนฺโต

พหุสฺสุตา อิตฺโย สीलฺลวฺนฺโต

อรหนฺตมชฺเฌ โสตุถานํ ตทาทุ ๑

[๑๔๘๒] เอตานิ โข โสตุถานานิ โลเก

วิญญฺปสตุถานิ สฺขุทฺรยานิ ๒

ตานิฉ เสเวถ นโร สปลฺโย

น หิ มงฺกเล กิณฺจินมตฺติ ๓ สจฺจนฺติ ๑

มหามงฺกลชาตกั ปณฺณรสมํ ๑

---

๑๖ ฆตฺตปณฺทิตชาตกั

[๑๔๘๓] อุกฺกเจหิ กณฺห กิ เสสิ โโก อตุโถ สฺปเนน เต

โยปี ตฺยํ ๔ สโก ภาตา หทฺยํ จกฺขุทกฺขิณฺ ๕

ตสฺส วาตา พลฺยฺยฺนฺติ ฆโต ชปฺปติ เกสว ๑

[๑๔๘๔] ตสฺส ตํ วจฺนํ สุตฺวา โรหิณฺเอยฺยสฺส เกสโว

ตฺรมาณฺรโป วุฏฺฐาสิ ภาตฺโตสเณน อุกฺกฺกิตฺโต ๑

#๑ ม. วุทฺธา ๑ ๒ ย. สฺจฺจินฺทฺรียานิ ๑ ๓ ม. กิณฺจินมตฺติ ๑ ๔ ย. ตายํ ๑

#๕ ม. จกฺขุ จ ทกฺขิณฺ ๑ ย. จกฺขฺว ๑

- [๑๔๘๕] กิณฺณุ อุมฺมตฺตรุโปว เกวลั ทวารกั อิมั
สโธ สโธติ ลปฺติ โโก นฺเต สสมาหริ ๑
- [๑๔๘๖] โสวณฺณมยั มณฺิมยั (โธมยั) อถ วารุปฺยิมยั
สขฺขสิลาปวาพมยั การยิสฺสามิ เต สลั ๑
สนฺติ อญฺเฌปี สสกา อรณฺเฌ วนโคจฺรา
เตปี เต อานยิสฺสามิ กัทิสั สสมิจฺฉสิ ๑
- [๑๔๘๗] น วาหเมเต ๑ อิจฺฉามิ เย สสา ปจฺวีสิตา
จฺนฺทโต สสมิจฺฉามิ ตมฺเม โอิหฺร เกสว ๑
- [๑๔๘๘] โส นฺน มจฺจรั ฌาติ ชีวิตฺ วิชฺหิสฺสสิ
อปฺตถยั โย ปฺตถยสิ จฺนฺทโต สสมิจฺฉสิ ๑
- [๑๔๘๙] เอวณฺเฌ กณฺห ฌานาสิ ยทณฺณมนุสฺสาสสิ
กสฺมา ปุเร มตฺ ปุตฺตํ อชฺชาปี อนุโสจสิ ๑
- [๑๔๙๐] ยํ น ลพฺภา มนุสฺเสน อมนุสฺเสน วา ปุณ
ชาโต เม มา มริ ปุตฺโต กุโต ลพฺภา อลพฺภิยั ๑
น มนฺตา มฺลเกสชฺชา โอสเชหิ ฌเนน วา
สกุภา อานยิถุ กณฺห ยํ เปตมฺนุโสจสิ ๑
- [๑๔๙๑] ยสฺส เอตาทิสฺสา อสฺสุ อมจฺจา ปุริสฺปนฺนุทิตา
ยถา นิชฺฌาปเย อชฺช ฌโต ปุริสฺปนฺนุทิตโต ๑
อาทิตฺตํ วต มํ สนฺตํ ฌตฺติตฺตํ ปาวกั
วารินา วิย โอสินฺจิ สพฺพํ นิพฺพาปเย ทริ ๑

#๑ สี่. จาหเมตํ ๑ ม. น จาหเมเต ๑ ย. วาหเมตํ ๑

อพฺพุหิ วัต เม สลฺลั ยมาสิ หทยสฺสึตี
โย เม โสภปรตฺตสฺส ปุตฺตโสภํ อปานุทฺติ ฯ
โสฬํ อพฺพุพฺพหสฺสโลสฺสมิ วิตฺโสภโก อนาวิโล
น โสจามิ น โรทามิ ตว สุตฺวาน มาณว ฯ
[๑๔๕๒] เอวํ กโรนฺตุ สปปญฺญา เย โหนฺตุ อนุกมฺปกา
นิตฺตยณฺตุ โสภมฺหา ฆโต เชฏฺฐิว ภาตฺรณฺตุ ฯ
ฆตฺตปญฺจิตฺตชาตกั โสฬสมํ ฯ

ตสฺสุทฺตทานํ

ทพฺพห กณฺห ฌนฺนชฺชย สงฺขวโร
ราชา สตฺตทาห สสาข ๑ ตกฺกณฺนินา
ฆมฺมํ กุกฺกฏ กุณฺนทฺถิ โภชนทา
จกฺกวาก สฺสุฏฺฐิ สโสตฺถิ ฆโต ฯ
ทสฺกนินิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ ม. ราช สุตฺตห กสฺส จ ฯ

เอกาทสนิปาตชาตัก

๑ มาตุโปสกชาตัก

[๑๔๕๓] ตสุส นาคสุส วิปฺปวาเสน

วิรุฬฺหา สลฺลทิกิโย จ กุฏฺฐา ๑

กุรุวิณฑกรวรา ทิสสามา ๒ จ

นิวาเต ปุปฺพิตา จ กณฺณิการา ๓ ฯ

[๑๔๕๔] โกจิเทว สุวณฺณกายุรา

นาคราชํ ภรณฺติ ปิณฺฑเทน

ยตุถ ราชา ราชกุมารโ ว

กวมภิเสสฺสติ อสมฺภิโต ๔ ฯ

[๑๔๕๕] คณฺหาหิ นาค กพลํ   มา นาค ทิสโก ภว

พหฺนุ นิ ราชกิจฺจานิ   ตานิ ๕ นาค ทริสฺสตี ฯ

[๑๔๕๖] สา นฺน สา กปณฺิกา   อนฺธา อปริณายิกา ๖

ขาณณ ปาเทน ฆญฺเฏติ   คิริ จณฺโฑรณฺ ปติ ฯ

[๑๔๕๗] กานฺ เต สา มหานาค   อนฺธา อปริณายิกา

ขาณณ ปาเทน ฆญฺเฏติ   คิริ จณฺโฑรณฺ ปติ ฯ

[๑๔๕๘] มาตา เม สา มหาราช   อนฺธา อปริณายิกา

ขาณณ ปาเทน ฆญฺเฏติ   คิริ จณฺโฑรณฺ ปติ ฯ

[๑๔๕๙] มฺยจฺเจตํ มหานาคํ   โยโย ภรติ มาตริ

#๑ ม. สลฺลทิกิ จ กุฏฺฐา จ ฯ ๒ ม. กุรุวิณฑกรวรา ทิสสามา จ ฯ

#๓ ม. กณฺณิการา ฯ ๔ ม. อสมฺภิโต ฯ ๕ สี. ยู. ยานิ ฯ ๖ ม. อปริณายิกา ฯ

#เอวมฺปริปี ฯ

สมेतฺต มาตรา นาโค สห สพฺเพหิ ฌาติภิ ฯ

[๑๕๐๐] มุตฺโตว พนฺธนา นาโค กาสีราเชน เปสิโต ๑

มฺหุตฺตํ อสฺสสิตฺวาน ๒ อคฺมา เยน ปพฺพโต

ตโต โส นลีนํ ๓ คนฺตฺวา สิตํ กุญฺชรเสวิตํ

โสณฺฑาย อุทกมาหิตฺวา มาตฺรํ อภิสสิญฺจ ๑

[๑๕๐๑] โกยํ อนริโย เทโว อกาเลน ปวสฺสติ

คโต เม อตฺรโช ปฺตฺโต โย มยฺหํ ปริจารโก ฯ

[๑๕๐๒] อญฺเฐหิ อมฺมํ กิํ เสสิ อาคโต ตฺยาหมตฺรโช

มุตฺโตมฺหิ กาสีราเชน เวเทเหน ยสฺสสึนา ฯ

[๑๕๐๓] จิริ ชีวตุ โส ราชา กาสีนํ รญฺจวฑฺฒโน

โย เม ปฺตฺตํ ปโมเจสิ สทา วุฑฺฒาปจายิกนฺติ ฯ

มาตุโปสกชาตักํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ ชุณฺหชาตักํ

[๑๕๐๔] สุโณหิ มยฺหํ วจฺนํ ชนินฺท

อตฺเถน ชุณฺหมฺหิ อิทานฺนปฺตฺโต

น พฺราหฺมเณ อทฺธิเก ติฏฺฐมาเน

คนฺตพฺพมาหุ ทฺวิปทานเสฏฺฐ ๔ ฯ

#๑ สී. มุตฺโต ทามาตุ กุญฺชรโร ฯ ม. มุตฺตมาทาย กุญฺชรโร ฯ ๒ สී. วิสฺสมิตฺวาน ฯ

#ม. อสฺสสยิตฺวา ฯ ๓ สී. ม. นลีนี ฯ ๔ ม. ทฺวิปทินฺท เสฏฺฐ ฯ

[๑๕๐๕] สุโณมิ ตัญญามิ วเทหิ พุรเหม

เยนาปี ๑ อตุเถน อิทานุปตุโต

กั วา ตุมตถั มยิ ปตุถยานโน

อิธาคมา พุรเหม ตทิงฆ พุรุหิ ฯ

[๑๕๐๖] ททาทิ เม คามวารานิ ปญจ

ทาสีสตัง สตุต คังสทานิ

ปโรสหัสสญจ สุวณฺณนิกฺเข

ภริยา จ เม สาทิสี เทว ททาทิ ฯ

[๑๕๐๗] ตโป นุ เต พุราหฺมณ กีสฺรุโป

มนฺตา นุ เต พุราหฺมณ จิตฺตฺรฺปา

ยกฺขา นุ ๒ เต อสุสฺวา สนฺติ เกจิ

อตุถั วา เม อภิขานาสิ กตุตฺ ฯ

[๑๕๐๘] น เม ตโป อตุถิ น จาปี มนฺตา

ยกฺขาปี เม อสุสฺวา นตุถิ เกจิ

อตุถัปี เต นาภิขานามิ กตุตฺ

ปฺพุเพว โข ๓ สงฺกตฺมตฺตมาสิ ฯ

[๑๕๐๙] ปจฺมํ อิทํ ทสฺสนํ ชานโต เม

น ตาภิขานามิ อิตอ ปฺรตุถา

อกฺขาหิ เม ปฺจุถิโต เอตมตฺถั

กทา กุหิ วา อหุ สงฺคโม โน ฯ

#๑ ม. เยนาสิ ฯ ๒ สี. ย. ยกฺขา ว ฯ ๓ ม. ปฺพุเพว จ โข ฯ

[๑๕๑๐] คนุชารราชสฺส ปุรมฺหิ รมฺเม

อวสิมฺหเส ตกฺกสฺสึถาย เทว
ตตฺถนุชการมฺหิ ติมิสฺสกาโย ๑
อํเสน อํสํ สมมฺภุญฺญิมฺหา
เต ตตฺถ จตฺวาน อุโภ ชนินฺนุท
สाराณียํ วิตฺสาริมฺห ๒ ตตฺถ
สาเยว โน สงฺกตมิตฺตมาสิ
ตโต น ปจฺฉาน ปุเร กทาจิ ๓ ฯ

[๑๕๑๑] ยทาภทาจิ มนุเชสุ พุรฺหม

สมากโม สปฺปุริเสน โหติ
น ปณฺชิตา สงฺกติสนฺถวานิ
ปุพฺเพ กตํ วาปี วินาสยฺนติ ฯ

[๑๕๑๒] พาลา จ โข สงฺกติสนฺถวานิ

ปุพฺเพ กตํ วาปี วินาสยฺนติ
พหฺหปี พาลेषु กตํ วินสฺสติ
ตถาหิ พาลา อกตฺตณฺณรฺูปา ฯ

[๑๕๑๓] ชีรา จ โข สงฺกติสนฺถวานิ

ปุพฺเพ กตํ วาปี น นาสยฺนติ
อปฺปปี ชีเรสุ กตํ น นสฺสติ
ตถาหิ ชีรา สุกตฺตณฺณรฺูปา

#๑ ม. ติมิสฺสกาโย ฯ ๒ ม. วิตฺสาริมฺห ฯ ๓ ม. อโหสิ ฯ

ททามิ เต คามวารานิ ปญจ
ทาสีสตัง สตุต คังสทานิ
ปโรสหัสสญจ สุวณฺณนิกฺเข
ภริยา จ เต สาทิสี เทว ททามิ ฯ

[๑๕๑๔] เอวัง สตัง โหติ สมญจ ราช
นกุขตฺตราชาริว ตารกานัง
อาปุรตี กาสิปตี ยถา อหัง ๑
ตยา หิ ๒ เม สงฺกโม อชฺช ลทฺโธติ ฯ
ชฺฌมหาตกั ทฺติยํ ฯ

---

๓ ฌมฺมเทวปฺตฺตชาตกั ๓

[๑๕๑๕] ยโสภโร ปุณฺณกโรหฺมสมฺมิ
สทตฺถโต ๔ สมณพฺรหฺมณานัง
มคฺคการโห เทวมนุสฺสปุชฺโติ
ฌมฺโม อหัง เทหิ อฌมฺม มคฺคัง ฯ

[๑๕๑๖] อฌมฺมยานัง ทพฺพมารุหิตฺวา
อสนฺตสนฺโต พลวามฺสมฺมิ
ส กิสฺส เหตุมฺหิ ควชฺช ทชฺชัง
มคฺคัง อหัง ฌมฺม อทินฺนปฺพุพฺพัง ฯ

[๑๕๑๗] ฌมฺโม หเว ปาตุรโหสิ ปุพฺพเพณฺ

#๑ ม. ตถาหัง ฯ ๒ ม. ตยาปี ฯ ๓ สี. ย. ฌมฺมชาตกั ฯ ๔ ม. สทตฺถโต ฯ

ปจฺฉา อธฺมโม อุทฺปาที โลเก
เชฏฺโง จ เสฏฺโง จ สนนฺตโน จ
อุยฺยาหิ เชฏฺจสฺส กนิฏฺจ มคฺคา

[๑๕๑๘] น ยาจนาย นปี ปาฏฺฐีรฺปา

น อรหตฺตา ๑ เตหิ ทเทยฺย ๒ มคฺคิ
ยฺยทฺธจฺจ โน โหตุ อุกิณฺนมชฺช
ยฺยทฺธสมิ โย ชิสฺสตี ๓ ตสฺส มคฺโค ๑

[๑๕๑๙] สพฺพา ทิสฺสา อนฺวิสฺสโงหมสฺมิ

มพฺพโล อมิตฺยโส อตุโลย
คฺคฺเชหิ สพฺเพหิ อุเปตฺฐโป
ธฺมโม อธฺมมํ ตฺวํ กถิ วิเชสฺสตี ๑

[๑๕๒๐] โลเหณ เว หลฺลติ ชาตฺรฺรูปิ

น ชาตฺรฺรูปเณ นนฺตึ โลหิ
สเจ อธฺมโม หลฺลติ ธฺมมมชฺช
อโย สุวณฺณํ วิย ทสฺสเนยฺย ๑

[๑๕๒๑] สเจ ตฺวํ ยฺยทฺธพโล อธฺมม ๔

น ตฺยฺห วุฑฺฒา จ กรู จ อคฺคิ
มคฺคฺลจฺจ เต ทมฺมิ ปิยาปฺปิเณ
วาจาทุรฺตฺตานปี เต ขมามิ ๑

[๑๕๒๒] อิทฺถจฺจ สุตฺวา วจัน อธฺมโม

#๑ ม. อรหตา ๑ สี. ย. น อรหตี ๑ ๒ ม. ทเทยฺย ๑ ๓ ม. เชสฺสตี ๑

#๔ สี. ยฺยทฺธพโลธฺมม ๑ ย. ยฺยทฺธพโลธฺมม ๑

อวิสิโร ปติโต อุตฺทปาโท

ยฺทฺชตฺถิโกเว ๑ น ฅภามิ ยฺทฺช

เอตฺตาวตฺตา โหติ หโต อฅมฺโม ๑

[๑๕๒๓] ขนฺตีพโล ยฺทฺชพลั วิเชตฺวา

หนตฺวา อฅมฺมํ นิหนิตฺวา ฅมฺยา

ปายาสิ จิตฺโต ๒ อภิรฺยฺห สนฺทนนั

มคฺเคเนว อติพโล สจฺจนิกฺกโม ๑

[๑๕๒๔] มาตา ปิตา สมณพฺรหฺมณา จ

อสมฺมานิตา ยสฺส สเก อคาเร

อิเชว นิกฺขิปปฺ สริริเทหิ

กายสฺส เกทา นิริยํ วชนฺติ เต

ยถา อฅมฺโม ปติโต อวิสิโร ๑

[๑๕๒๕] มาตา ปิตา สมณพฺรหฺมณา จ

สฺสมฺมานิตา ยสฺส สเก อคาเร

อิเชว นิกฺขิปปฺ สริริเทหิ

กายสฺส เกทา สุกฺตี วชนฺติ เต

ยถาปี ฅมฺโม อภิรฺยฺห สนฺทนนฺติ ๑8

ฅมฺมเทวปฺตฺตชาตกั ตติยํ ๑

๔ อุทยชาตก

[๑๕๒๖] เอกา นิสินฺนา สุจิ สยฺยตฺตฺร ๑

ปาสาทมารุยฺห อนินฺนิตฺตงฺคิ

ยาจามิ ตํ กิณฺนรเนตฺตจกฺขุ

อิเมกรตฺตึ อุกโย วเสม ฯ

[๑๕๒๗] โโอภิณฺณนฺตรปริกุขํ ทพฺพหมณฺเฑาะวโกณฺฐกํ

รกฺขิตํ ขคฺคหตฺเถหิ ทุปรุปรเวสมีทํ ปุริ ฯ

ทหรสฺส ยฺวิโน จาปี อากโม จ น วิชฺชติ

อด เกน นฺ วณฺเณน สงฺกมํ อิจฺฉเส มยา ฯ

[๑๕๒๘] ยกฺโขหมสฺสมี กลฺยาณิ อากโตสฺสมี ตวานฺติเก ๒

ตฺวํ มํ นนฺทสฺส ๓ ภทฺทนฺเต ปุณฺณกัมภี ททามิ เต ฯ

[๑๕๒๙] เทวํ เว ยกฺโข อถวา มนฺุสฺสํ

น ปตฺตเย อุทยมฺติจฺจ อณฺณํ

กจฺเฉว ตฺวํ ยกฺข มหानฺุภาว

มา จสฺส กนฺตุวา ปุณฺราวชิตฺถ ฯ

[๑๕๓๐] ยา สฺวา รติ อุตฺตมา กามโกกิณฺ

ยฺเหตฺ สตฺตา วิสมี จรฺนฺติ

มา ตํ รติ ชียิ ตฺวํ สฺวจิมฺหิ เต

ททามิ เต รูปียกํสฺปุริ ฯ

#๑ ม. สยฺยตฺตฺร ฯ ๒ สี. ย. ตวานฺติกํ ฯ ๓ ม. นนฺทสฺส ฯ

[๑๕๓๑] นารี นโร นิหุณปยิ ธเนน

อุกุกัสตี ยตถ กโรติ ฉนุณิ ๑

วิปจฺจนีโก ตว เทวธมฺโม

ปจฺจกฺขโต โลกตเรน เอสี ฯ

[๑๕๓๒] आयु ज वणुणे ज २ मनुसुसुโลกे

นิหิยฺยติ มนุชานํ สุกตฺเต

เตเนว วณฺเณน ธนํปี ตฺยุหิ

นิหิยฺยติ ชินฺณตฺตราตี อชฺช ฯ

เอวํ เม เปกฺขมานสฺส ราชนฺตฺติ ยสฺสฺสินิ

หายเต วต เต ๓ วณฺโณ อโหฺรตฺตานมจฺจเย

อิมินาว ตฺวํ วยสา ราชนฺตฺติ สฺเมธเส

พฺรหฺมจฺริยํ จเรยฺยาสี กิยฺโย วณฺณวตี ลียา ฯ

[๑๕๓๓] เทวาน ชีรฺนฺติ ยถา มนุสฺสา

กตฺเตสฺส เตสํ วลีโย น โหนฺติ

ปฺจฺจณามิ ตํ ยกฺข มหानุภาวํ ๔

กถนฺนุ เทวาน ๕ สรีรเทโห ฯ

[๑๕๓๔] เทวาน ชีรฺนฺติ ยถา มนุสฺสา

กตฺเตสฺส เตสํ วลีโย น โหนฺติ

สฺเว สฺเว กิยฺยตโรว เตสํ

#๑ ลี. ม. ฉนุณิ ฯ ๒ ลี. ย. อายุ จ วณฺณํ จ ฯ ๓ ม. หายเตว ตว... ฯ

#๔ ม. มหานุภาว ฯ ๕ ย. กถิ น เทวานํ ฯ

ทิพโพ จ วรรณ วิปูลา จ โภคา ฯ

[๑๕๓๕] กิสูธ ภีตา ชนตา อเนกา

มกุโค จ เนกายตนป্পวตุโต

ปุจฺฉามิ ตํ ยกฺข มหानุภาว

กตฺถ จิโต ปรโลกํ น ภาเย ฯ

[๑๕๓๖] วาจํ มนญฺจ ปณิธาย สมฺมา

กาเยน ปาปานิ อุกุพฺพมาโน

พหุณฺนปานิ ฆรมาวสนฺโต

สทฺโธ มุฑฺดู สํวิภาสี วทญฺญ

สงฺคาหโก สจฺฉิโล สณฺหวาโจ

เอตฺถ จิโต ปรโลกํ น ภาเย ฯ

[๑๕๓๗] อนุสาสตี มํ ยกฺข ยถา มาตา ยถา ปิตา

อุพารวณฺณ ปุจฺฉามิ โโก นฺ ตวฺมสึ สุพฺรหา ฯ

[๑๕๓๘] อุทโยหฺมสฺมิ กลฺยาณิ สงฺกรตฺถายิธาคโต ๑

อามนฺต โข ตํ กจฺฉามิ มุตฺโตสฺมิ ตว สงฺกรา ฯ

[๑๕๓๙] สเจ โข ตวํ อุทโยสึ สงฺกรตฺถายิธาคโต ๑

อนุสาส มํ ราชปฺตฺต ยถาสฺส ปุณฺ สงฺคโม ฯ

[๑๕๔๐] อธิปตฺติ ๒ วโย ขโณ ตเถว

จानํ นตฺถิ ชฺวํ จวนฺติ สตฺตา

ปริชฺชยตี อชฺวํ สรีริ

#๑ ม. สงฺกรตฺถายิธาคโต ฯ สී. ย. สงฺกรตฺถายิธาคโต ฯ ๒ สී. ย. อธิปตฺติ ฯ

อุทเย มา ปมาท จรสฺสุ รมฺมํ ฯ

กสิณฺหา ปจฺวี ฐนฺสฺส ปุรา

เอกสฺเสว สฺยิยา อนฺณฺณเชยฺยา

ตํ วาปี ชหติ ๑ อวิตรฺราโค

อุทเย มา ปมาท จรสฺสุ รมฺมํ ฯ

มาตา ปิตา จ ภาตโร จ ภคินี

ภริยา สามิโก สฺชนน โหติ ๒

เต วาปี ชหฺนติ อณฺณมณฺณํ

อุทเย มา ปมาท จรสฺสุ รมฺมํ ฯ

กาโย ปรโภชนนฺติ วิทฺตฺวา ๓

สํสฺสเร สฺกฺตึ จ ทุคฺคตึ จ ๔

อิตฺตฺรวาโสติ ชานิตฺวา ๕

อุทเย มา ปมาท จรสฺสุ รมฺมํ ฯ

[๑๕๔๑] สฺสฺฐ ภาสตี ๖ ยํ ยกฺโข อปฺปํ มจฺจาน ชีวิทํ

กสิณฺณจ ปฺริตฺตณฺจ ตณฺจ ทุคฺคเขน สํยุดฺติ

สฺสํ อฺกกา ปพฺพชิสฺสํ สมิ หิตฺวา กาสี สฺสรุณฺชนนฺติ ฯ

อุทฺยชาตกํ จจฺจฺตุถํ ฯ

#๑ ม. ตํ จาปี ชหติ ฯ ๒ ม. ภริยา ยาปี ฐนน โหติ กิตา ฯ ๓ ม. ญตฺวา ฯ

#๔ ม. ... สฺกฺตึณฺจ ทุคฺคตึณฺจ ฯ ๕ ม. ชานียาน ฯ ๖ สฺ. ยฺ. ภาสตี ฯ

๕ ปาณียชาตก

[๑๕๔๒] มิตฺโต มิตฺตสฺส ปาณียํ อทินฺนํ ปริภุญฺชิสฺสํ

เตน ปจฺญา วิชิคฺคฺชณฺีํ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา

มา ปฺุนํ อกริํ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิโต อหิํ ฯ

[๑๕๔๓] ปฺรทารญฺจ ทิสฺวาน ฌนฺโท เม อุปฺปชฺชถ

เตน ปจฺญา วิชิคฺคฺชณฺีํ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา

มา ปฺุนํ อกริํ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิโต อหิํ ฯ

[๑๕๔๔] ปิตฺริ เม มหาราช โจรา อคฺคณฺ्हุ กานเน

เตสํ ปฺุจฺฉิโต ชานํ อญฺญา นํ วิทยากริํ

เตน ปจฺญา วิชิคฺคฺชณฺีํ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา

มา ปฺุนํ อกริํ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิโต อหิํ ฯ

[๑๕๔๕] ปาณาติปาตมกริํ โสเมยาเค อุปฺภุจฺเจเต

เตสํ สมนฺุญฺญาสิ

เตน ปจฺญา วิชิคฺคฺชณฺีํ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา

มา ปฺุนํ อกริํ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิโต อหิํ ฯ

[๑๕๔๖] สุราเมรยมรฺกกา เย ชนา ปจฺมาสุ โน

พฺหุณฺํ เต อนตฺถาย มชฺชปานมกปฺปยุํ

เตสํ สมนฺุญฺญาสิ

เตน ปจฺญา วิชิคฺคฺชณฺีํ ตํ ปาปํ ปกตํ มยา

มา ปฺุนํ อกริํ ปาปํ ตสฺมา ปพฺพชิโต อหิํ ฯ

[๑๕๔๗] ธีรตถุสุ พหุกาเม ๑   ทุกคณเช พหุกณฏเ

      เย อหิ ปฏิวสวณโต   นาลภี ตาทิสฺ สฺขิ ๑

[๑๕๔๘] มหสฺสาทา สฺขา กามา   นตฺถิ กามา ปรี สฺขิ

      เย กามะ ปฏิวสวณติ   สคฺคณเต อุปปชฺชเร ๑

[๑๕๔๙] อุปฺปสฺสาทา ทฺฆา กามา   นตฺถิ กามา ปรี ทฺฆุขิ

      เย กามะ ปฏิวสวณติ   นิริยณเต อุปปชฺชเร ๑

[๑๕๕๐] อสิ ยถา สฺนิตฺโต   เนตฺตี โสว ๒ สฺปาโยโก

      สคฺคิวั อูรสี จิตฺตา   กามา ทฺฆุขตรา ตโต ๑

[๑๕๕๑] องฺคารานํว ชลิตฺติ   กาสิ สาทิกโปริสิ

      ผาลํว ทิวสนตฺตติ   กามา ทฺฆุขตรา ตโต ๑

[๑๕๕๒] วิถิ ยถา หลาหลิ   เตถิ ปกฺกฏฺจิติ ๓ ยถา

      ตมฺพโลหิ วิถินํว   กามา ทฺฆุขตรา ตโตติ ๑

      ปานียชาตกั ปณฺจมํ ๑

๖ ยฺธญฺชยชาตกั ๔

[๑๕๕๓] มิตฺตามจฺจปรีพฺพุพฺหิ   อหิ วนฺเท รเถสภ

      ปพฺพชิสฺสามหิ ราช ๕   ตํ เทโว อนฺมณฺตฺ ๑

[๑๕๕๔] สจฺเจ เต อุนฺนิ กามะหิ   อหิ ปรีปฺรยามิ เต

      โย ตํ หีสติ วาเรมิ   มา ปพฺพชช ยฺธญฺชย ๖ ๑

#๑ ม. ธีรตถุ สฺพหุ กามา ๑ ๒ ม. เนตฺตี โสว ๑ ๓ สฺ. ย. อุกฺกฏฺจิติ ๑

#๔ ม. ยฺธญฺชยชาตกั ๑ ๕ สฺ. ย. ปพฺพชิสฺสิ มหาราช ๑ ๖ ม. ปพฺพช

#ยฺธญฺชย ๑ ย. ปพฺพช ยฺธญฺชย ๑ เอวมฺปรีปี ๑

[๑๕๕๕] น มตฺถิ อุณฺโณ กามเหหิ หีสนฺโต เม น วิชชติ ๑
ทีปฺลจ กตฺตุมิจฺฉามิ ยํ ชรา นากิรติ ฯ
[๑๕๕๖] ปุตุโต วา ปิตริ ยาเจ ปีตา วา ปุตุตฺโอมรสิ
เนคโม ยาจเต ๒ ตาต มา ปพฺพชช ยฺชฌชย ฯ
[๑๕๕๗] มา มํ ตาต ๓ นิวาเรหิ ปพฺพชชตํ รเถสภ
มาหํ กามเหหิ สมฺมตฺโต ชราย วสมนฺวคู ฯ
[๑๕๕๘] อหํ ตํ ตาต ยาจามิ อหํ ปุตุตฺต นีวารเย
จิรํ ตํ ทฏฺฐุมิจฺฉามิ มา ปพฺพชช ยฺชฌชย ฯ
[๑๕๕๙] อุตฺสาโวว ตินฺนคฺคฺมฺหิ สุริยสุตฺตคฺคฺมนํ ๔ ปติ
เอวมายู มนฺนุสฺसानํ มา มํ อมฺม นีวารเย ฯ
[๑๕๖๐] ตฺรมาโน ๕ อิมํ ยานํ อารोเปตฺ ๖ รเถสภ
มา เม มาตา ตฺรนฺตฺตฺส อนฺตฺรายกรา อหุ ฯ
[๑๕๖๑] อภิชาวถ ภาทฺทฺนฺเต สุลฺลํ เหสฺสตี รมฺมกํ
ยฺชฌชโย อนฺนฺญาโต สพฺพทฺตฺเตน ราชฺณา ฯ
[๑๕๖๒] โยหุ เสฏฺโฐ มนฺนุสฺसानํ ๗ ยฺวา กณฺจนฺสนฺนิโก
โสยํ กุมาโร ปพฺพชฺชิตฺ กาสายวสโน พลี ฯ
[๑๕๖๓] อุโก กุมาโร ปพฺพชฺชิตา ยฺชฌชโย ยฺชฌจฺฉิตฺ
ปฺหาย มาตาปิตโร สงฺกํ เจตฺวาน มจฺจุโนติ ฯ
ยฺชฌชชชาตกํ ญฺจํ ฯ

#๑ หีสิ กามเม น วิชชตีติปิ ปาโใจ ฯ ม. หีสิตา ฯ ๒ ม. เนคโม ตํ ยาเจ ... ฯ

#๓ ม. เทว ฯ ๔ ม. สุริยคฺคฺมนํ ฯ ๕ ส. ย. ตฺรมาโน ฯ ๖ ส. ย. อารोเปตฺ ฯ

#๗ ม. สหสฺสสฺส ฯ

๗ ทสรถชาตัก

- [๑๕๖๔] เอถ ลกขณสีตา จ อูโภ โอตโรโททัก
เอวอัย ภรโต อาห ราชา ทสโรโต มโต ฯ
- [๑๕๖๕] เกน राम ปภาเวน โสจิตพุพ น โสจสิ
ปีตรี กาลกคิ สุตวา น ตั ปสหเต ทุขั ฯ
- [๑๕๖๖] ยั น สกกา นั ปาเลตุ ๑ โปเสน ลปติ พหุ
ส กิสส วิญญู เมธาวิ อุตตानมุปตาปเย ฯ
- [๑๕๖๗] ทหรา จ หิ เย วุฑฒา เย พาลา เย จ ปณฺหิตา
อทุธา เจว ทลิตุทา จ สพเพ มจฺจุปรายนา ฯ
- [๑๕๖๘] ผลานมิว ปกุกานัน นิจฺจํ ปตนโต ภยั
เอวี่ ชาตान มจฺจानัน นิจฺจํ มรณโต ภยั ฯ
- [๑๕๖๙] สายเมเก น ทิสฺสนฺติ ปาโต ทิฏฺฐา พหู ชนา
ปาโต เอเก น ทิสฺสนฺติ สายั ทิฏฺฐา พหู ชนา ฯ
- [๑๕๗๐] ปริเทวยมาโน เจ กิณฺจิทคฺถึ อุตพุพเพ
สมมุโพห หีสฺมตฺตานัน กยิรา ตั วิจกฺขโณ ฯ
- [๑๕๗๑] กิโส วิวณฺโณ ภวติ หีสฺมตฺตานมตฺตโน
น เตน เปตา ปาเลนฺติ นีรตฺถา ปริเทวนา ฯ
- [๑๕๗๒] ยถา สรณฺมาทิตฺตํ วารินาว นิพุพาปเย ๒
เอวมปิ ธีโร สุตวา เมธาวิ ปณฺหิตโต นโร
จิปฺปมฺปติตฺตํ โสกั วาโต ตูลิว ธีสเย ฯ

#๑ ม. นิปาเลตุ ฯ ๒ ม. วารินา ปรีนิพุพเย ฯ

[๑๕๗๓] เอโกว มจฺโจ อจฺเจติ   เอโกว ชายเต กุเล
    สํโยคปรมาเตว   สมุโภคา สพุพปานิ นํ ฯ

[๑๕๗๔] ตสฺมา หิ ธีรสฺส พหุสฺสูตฺส
    สมปฺสฺสโต โลกมิมํ ปรณฺจ
    อณฺญาช ฌมํ หทยํ มนฺณจ
    โสกา มหนฺตปิ น ตาปยฺนฺติ ฯ

[๑๕๗๕] โสหํ ยสฺสจ โภกฺขจ   ภริยาปิ ๑ จ ฌาตเก
    เสถํ สมฺปาลยิสฺสามิ ๒   กิจฺจเมตํ ๓ วิชานโต ฯ

[๑๕๗๖] ทสฺวสฺสสทฺสทานิ   สญฺญิวสฺสสทานิ จ
    กมฺพุทฺธิโว มหาพาหุ   ราโม รชฺชมการยฺยิตฺติ ฯ
    ทสฺสรชชาตกํ สตฺตมํ ฯ

---

๘ สํวรชาตกํ

[๑๕๗๗] ชานนฺโต โน มหาราช   ตว สึลํ ชนาธิโป
    อิเม กุมารे ปุเชนฺโต   น ตํ เกนจิ มณฺณล ฯ

[๑๕๗๘] ติญฺจนฺเต โน มหาราช   อาทฺว เทเว ทิวํคเต
    ฌาติ ตํ สมนฺนุณฺณิสุ ๔   สมปฺสฺสํ อตฺถมตฺตโน ฯ

[๑๕๗๙] เกน สํวรวตฺเตน   สณฺชาเต อภิติญฺจสิ
    เกน ตํ นาติวตฺตฺนฺติ   ฌาติสฺงฺมา สมากตา ฯ

[๑๕๘๐] น ราชปฺตฺต อุตฺตฺยยามิ ๕   สมณฺนํ มहेสินํ

#๑ ม. โสหํ ทสฺสจ โภกฺขจ ภริยาปิ จ ฯ ๒ ม. เสสจ ปาลยิสฺสามิ ฯ

#๓ ย. กิจฺจเมวํ ฯ ๔ ม. สมนฺนุณฺณิสุ ฯ ๕ ม. อุตฺตฺยยามิ ฯ

สกุจจนเต นมสุสามิ ปาเท วนุทามิ ตาทินั ๑
[๑๕๘๑] เต มั ฌมมกุณเณ ยุตติ สุตตสมนุสสุยยกั
สมณนา สมนุสสาสนนติ อิติฌมมกุณเณ รตา ๑
[๑๕๘๒] เตสาคั วจนั สุตวา สมนนั มहेสินั
น กิณฺจิ อติมณฺญามิ ฌมเม เม นโรโต มโน ๑
[๑๕๘๓] หตฺถาโรหา อณฺเฑกฺกุจฺจา รติกา ปตฺติการกา
เตสั ๑ นปฺปฏิพนฺชามิ นิวิญฺจั ๒ กตฺตเวตฺตนั ๑
[๑๕๘๔] มหามตฺตา จ เม อตฺติ มนฺติโน ปริจาริกา
พารานฺตี โวหรนฺติ พหุมนั สฺโรทกั ๑
[๑๕๘๕] อโถปี วาณฺชชา สิตา นานารกฺุเจหิ อาคตา
เตสฺ เม วิหิตา รกฺุชา เอวั ชานาหุโปสถ ๑
[๑๕๘๖] ฌมเมน กิร ฌาตินั รชฺชั กอารหิ สัวร
เมชาวี ปณฺชทิตฺ จาสิ ๓ อโถปี ฌาตินั หิตฺ ๑
[๑๕๘๗] ตตฺ ฌาติปริพฺยุพฺหิ นานารตฺนโมจิต्तํ
อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ อินฺทาว อสุราธิโปติ ๑
สัวรชาตกั อฏฺฐมํ ๑

๕ สุปฺปารกชาตกั

[๑๕๘๘] อุมมุชฺชนฺติ นิมุชฺชนฺติ มนฺสุสา ชุรนาสิกา

#๑ ย. เตสฺ ๑ ๒ สี. ย. นิพทฺธั ๑ ๓ สี. ย. จาปี ๑

สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม	สมฺมุทโท กตโม อัยฺ ๑
[๑๕๕๕] ภฺรูกจฺฉนา ๑ ปยาดานํ	วาณิชาณํ ฌเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย	ขุรมาลิตฺติ วุจฺจติ ๑
[๑๕๕๐] ยถา อคฺคิ สุริโย จ ๒	สมฺมุทโท ปฏฺิทธิสฺสติ
สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม	สมฺมุทโท กตโม อัยฺ ๑
[๑๕๕๑] ภฺรูกจฺฉนา ปยาดานํ	วาณิชาณํ ฌเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย	อคฺคิมาลิตฺติ วุจฺจติ ๑
[๑๕๕๒] ยถา ทธิ จ จีรณฺจ	สมฺมุทโท ปฏฺิทธิสฺสติ
สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม	สมฺมุทโท กตโม อัยฺ ๑
[๑๕๕๓] ภฺรูกจฺฉนา ปยาดานํ	วาณิชาณํ ฌเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย	ทธิมาลิตฺติ วุจฺจติ ๑
[๑๕๕๔] ยถา กุโส จ สสฺโส จ	สมฺมุทโท ปฏฺิทธิสฺสติ
สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม	สมฺมุทโท กตโม อัยฺ ๑
[๑๕๕๕] ภฺรูกจฺฉนา ปยาดานํ	วาณิชาณํ ฌเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย	กุสมาลิตฺติ วุจฺจติ ๑
[๑๕๕๖] ยถา นโฬ จ เวฬุ จ	สมฺมุทโท ปฏฺิทธิสฺสติ
สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม	สมฺมุทโท กตโม อัยฺ ๑
[๑๕๕๗] ภฺรูกจฺฉนา ปยาดานํ	วาณิชาณํ ฌเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย	นพมาลิตฺติ วุจฺจติ ๑
[๑๕๕๘] มหพฺภโย ภีสนโก	สทฺุโท สฺยยติ มานุโส

#๑ ม. ภฺรูกจฺฉนา ๑ เอวมุปริปิ ๑ ๒ ม. ยถา อคฺคิ ว สุริโยว ๑

ยถา โสพุโท ปปาโตว สมุทโท ปฏิทิสฺสติ
สุปฺปารกนฺตํ ปุจฺฉาม สมุทโท กตโม อัย ฯ
[๑๕๕๕] ภรูกจฺฉา ปยาดานํ วาณิชาณํ ชเนสินํ
นาวาย วิปฺปนญฺจาย พลวามุจฺฉิตฺติ ๑ วุจฺฉติ ฯ
[๑๖๐๐] ยโต สรามี อุตฺตานํ ยโต ปตฺโตสฺมิ วิญฺญุตํ
นาภิชานามิ สลฺลจฺจจ เอกปาณมฺปิ หีสิตํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตุถิ นาวา นีวตฺตตฺตฺติ ฯ
สุปฺปารกชาตกํ นวมํ ฯ

ตสฺสุทฺทานํ

สิริ มาตฺสุโปสกนาควโร
ปฺน ชฺฉนฺทก ชฺฉมฺมทฺทวโร
อด ปานีย ชฺฉนฺชยโก จ
ทสรธ สิวร ปารคเตน นว ฯ
เอกาทสนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ ม. พพวามุจฺฉิตฺติ ฯ ลี. ย. วพวามุจฺฉิตฺติ ฯ

ทวาทสนิปาตชาตกั

๑ จุลลกุณฺณาลชาตกั

[๑๖๐๑] ขุทฺธานัน ๑ ลหุจิตฺตานัน อกตถญฺญน ทุพฺภินัน

นาเทวสตุโต ปุริโส ถินัน สทฺธาตุมรหติ ฯ

[๑๖๐๒] น ตา ปชานนฺติ กตฺถ น กิจฺจัน

น มาตฺรํ ปิตฺรํ ภาตฺรํ วา

อนริยา สมตฺติกนฺตมฺมา

สสุเสว จิตฺตสฺส วถัน วชนฺติ ฯ

[๑๖๐๓] จิรานฺวฏฺฐมฺปิ ปิยํ มนาปี

อนุกมฺปกั ปาณสมมฺปิ สนฺตํ ๒

อวาสุ กิจฺเจสุ จ นัน ชนฺติ

ตสฺมาหิ อิตฺถินัน น วิสฺสสามิ ฯ

[๑๖๐๔] ถินถฺหิ จิตฺตํ ยถา วานรฺสฺส

กนฺนปฺปกนฺนํ ยถา รุกฺขฉายา

จลาจลํ หทยํ อิตฺถิยานัน

จกฺกสฺส เนมิ วิย ปรีวตฺตติ ฯ

[๑๖๐๕] ยทา ตา ปสฺสนฺติ สเมกฺขมานา

อาเทยฺยรูปํ ปุริสฺสฺส วิตฺตํ

สณฺหาหิ วาจาหิ นยฺนฺติเมนนัน

#๑ ม. ลุทฺธานัน ฯ ๒ ม. ภตฺตํ ฯ

กมุโพชกา ชลเชเนว อสุลั ๑

[๑๖๐๖] ยทา น ปสุสนติ สมกขมานา

อาเทยรูปุ ปุริสสุต วิตุต

สมนตุโต นั ปริวชชยนตุ

ติณฺโณ นทีปารคโถว กุลลั ๑

[๑๖๐๗] สีเลสุปมา สีจิริว สพพกขา

ติกขมายา นทีริว สีฆโธตา

เสวนตุ หตตา ปิยมปิยณจ

นาวา ยถา โอรกุลลั ปรรณจ ๑

[๑๖๐๘] น ตา เอกสุส น ทูวินนั อापโณว ปสาร์โต

โย ตา มยहनตุ มณฺเญย วาตุ ชาเลน พนฺชเย ๑ ๑

[๑๖๐๙] ยถา นที จ ปนฺโถ จ ปานาคาร์ สภา ปปา

เอว โลกิตฺถโย นาม เวลา ตาสั น วิชชติ ๑

[๑๖๑๐] ฆตาสนสมา เอตา กณฺหสปปสิรูปมา

กาโว พหิ ตินฺสเสว โอมสนตุ วริ วริ ๑

[๑๖๑๑] ฆตาสนั กุลฺลชริ กณฺหสปปั

มฺพุธาภิสิตฺตุต ปมฺทา ๒ จ สพฺพา

เอเต นโร นิจฺจยโต ๓ ภเชถ

เตลลั หเว ทพฺพิทฺ สจฺจภาโว ๑

#๑ ม พารเย ๑ ๒ ม. ปมทา ๑ ๓. สี. ย. นิจฺจยโต ๑

[๑๖๑๒] นจจนตวณณา น พหูน กนตา

น ทกขินา ปมฺทา เสวิตพฺพา

น ปฺรสุส ภฺรียา น ฐนฺสุส เหตุ

เอตฺตติโย ปญฺจ น เสวิตพฺพาติ ฯ

จตุลฺลกุณฺณาลชาตกํ ปจฺมํ ฯ

---

๒ ภทฺทสาธชาตกํ

[๑๖๑๓] กา ตฺวํ สุทฺทเชหิ วัตฺเตหิ อเม เวหายสณฺจิตา ๑

เกน ตฺยสฺสุณิ วัตฺตณฺติ กุโธ ตํ ภยมาคฺติ ฯ

[๑๖๑๔] ตเวว เทว วิชิตฺเต ภทฺทสาโลติ มํ วิทฺ

สณฺจิวสฺสสทฺสทานิ ติณฺฺจโต ปุชิตฺสส เม ฯ

[๑๖๑๕] การยฺนฺตา นคฺรานิ อการเ จ ทิสฺมปฺติ

วิวิเช จาปี ปาสาเท น มนฺเต อจฺจมณฺณิสิ

ยเถว มนฺเต ปุเชสิ ตเถว ตฺวํปี ปุชย ฯ

[๑๖๑๖] ตยฺจ อหํ ๒ น ปสฺสามิ ฐลฺลํ กาเยน เต ทุมํ

อาโรหปฺริณาหน อภิรุโปสิ ชาติยา ฯ

[๑๖๑๗] ปาสาทํ การยฺสฺสามิ เอกถมฺภํ มโนรมํ

ตตฺถ ตํ อุปเนสฺสามิ จิรฺนฺเต ยกฺข ชีวิตํ ฯ

[๑๖๑๘] เอวํ จิตฺตํ อุตฺปาทิ สรีเรน วนาภาโว

ปฺฤโส มํ วิกนฺเตตฺวา ขณฺฑโส อวกนฺตถ ฯ

#๑ สී. ย. เวหาสยํ ฯ ๒ ม. ตํ อิวาหํ ฯ

[๑๖๑๙] อุกฺเก จ เณตฺวา มชฺเฌ จ ปจฺจนา มุตฺตมฺหิ ฉินฺนุถ ๑

เอวํ เม ฉิขฺชฺมานสุส น ทุกฺขํ มรณํ สียา ฯ

[๑๖๒๐] หตฺถปาทํ ยถา ฉินฺนุเท กณฺณนาสณฺจ ชีวโต

ตโต ปจฺจนา สีโร ฉินฺนุเท ตํ ทุกฺขํ มรณํ สียา ฯ

[๑๖๒๑] สุกฺขํ นฺุ ขณฺฑทโส ฉินฺนํ ๒ ภทฺทสาถ วนปฺปติ

กัี เหตุ กัี อุปาทาย ขณฺฑทโส ฉินฺนุทมิจฺจลลิตี ฯ

[๑๖๒๒] ยถจฺ เหตุ อุปาทาย เหตุขมฺมุสฺสณฺหิตํ

ขณฺฑทโส ฉินฺนุทมิจฺจลลิตี มหาราช สฺุโณหิ เม ฯ

[๑๖๒๓] ฉาติ เม สฺุขลั้วทฺธมา มม ปสฺเส นีวาทชา

เดปึหํ อุปฺหึเสยฺยํ ปเรลลํ อสุโขจิจิตํ ฯ

[๑๖๒๔] เจเตยฺยรูปํ ๓ เจเตลลิตี ภทฺทสาถ วนปฺปติ

หิตกาโมลลิตี ฉาตินัน อภยํ สมฺม ทมฺมิ เตลลิตี ฯ

ภทฺทสาถชาตกั ทฺุติยํ ฯ

---

๓ สมฺมทฺทวณฺนิชชาตกั

[๑๖๒๕] กสนฺนุติ วปฺนฺนุติ เต ชนา

มฺนุชา กมฺมผลฺลูปชีวิโน

นยิมสุส ทิปกสุส ภากิโน

ชมฺพุทีปา อิทเมว โน วรํ ฯ

[๑๖๒๖] ติปญฺจจรตฺตูปคตฺตมฺหิ จนนุเท๓

#๑ ลี. มุตฺตจ ฉินฺนุถ ฯ ย. มฺลํ วิฉินฺนุถ ฯ ๒ ม. ฉินฺนํ ฯ

#๓ ลี. ย. เจตพฺพรูปํ ฯ

เวโค มหา เหหิติ สาครสุส

อุปลาวสุสั ๑ ทีปมิมิ อุพาริ

มา โว วธิ กจจถ เถณมณณิ ฯ

[๑๖๒๗] น ชาตยั ๒ สาครวาริเวโค

อุปลาวสุสั ๓ ทีปมิมิ อุพาริ

ตัม เม นิमितเตหิ พหุหิ ทิฏฐัง

มา เกถ กิ โสจถ โมทถโวห ฯ

[๑๖๒๘] ปหุตถกขัม พหุอนนปานั

ปตตตถ อวาสมิมิ อุพาริ

น โว ภยั ปฏุปสุสามิ กิณจิ

อาปตตปตเตหิ ปโมทถโวห ฯ

[๑๖๒๙] โยเทวายั ๔ ทกจิณายั ทิสายั

เขมมิ ปฏุกโกสติ ๕ ตสุส สจจัม

น อุตตโร เวทิ ภายาภยสุส

มา เกถ กิ โสจถ โมทถโวห ฯ

[๑๖๓๐] ยถา อิเม วิปฺปวทนฺติ ยกฺขา

เอโก ภยั สัสติ เขมเมโก

ตทิจฺฆ มยฺหํ วจันํ สุณฺนาถ

#๑ อุปาวสนฺติปิ ฯ สึ. อุปลายั ฯ ม. อุปลวิสฺสั ฯ ๒ ม. ชาตยั ฯ ๓ สึ.

#อุปฺปาณฺเย ฯ ม. อุปลวิสฺสั ฯ ๔ โย เต อยฺนฺติปิ ฯ ๕ ม. เขมฺนฺติ ปกโกสติ ฯ

ชิปปี ลหุ มา วินสิมห ๑ สพเพ ฯ

[๑๖๓๑] สพเพ สมากมม กโรม นาวิ

โทณี ทพหิ สพพยนฺตูปปนฺนํ

สเจ อัย ทกฺขิโณ สจฺจมาห

โมฆํ ปฏิกฺโกสติ อุตฺตโรยํ ฯ

[๑๖๓๒] สา เจว โน โหหิติ อาปทตฺตา

อิมลฺลจ ทิปํ น ปริจฺจเขม

สเจ จ โข อุตฺตโร สจฺจมาห

โมฆํ ปฏิกฺโกสติ ทกฺขิโณยํ ฯ

[๑๖๓๓] ตเมว นาวิ อภิรฺยุห สพเพ

เอวิ มยํ โสตฺถิ ตเรมฺ ปาโร

น เว สุกฺคณฺหํ ปจฺเมน เสฏฺฐิ

กนิฏฺฐมาปาถคตฺ คเหตุวา

โย จิธ มชฺฌํ ๒ ปวิเจยฺย คณฺหติ

สเว นโร เสฏฺฐมฺเปติ จานํ ฯ

[๑๖๓๔] ยถาปี เต สากฺรวาริมชฺเฌ

สกมฺมฺนา โสตฺถิ วหีสฺสุ วาณิชา

อนาคตฺตถํ ปฏิวิชฺฌิยาน

อปฺปมฺปิ นาจฺเจติ จ ๓ ภูริปฺลฺโย ฯ

#๑ ม. วินสิมห ฯ ๒ ม. ตจฺจํ ฯ ๓ ม. ส. ฯ

[๑๖๓๕] พาลา จ โมहन รสานุคิฑุชา

อนาคตํ อปฺปฏิวิชัยิตฺถํ
ปจฺจุปฺปนฺเน สีนฺหติ อตฺถชาเต
สมฺมุทฺตมชฺเฌ ยถา เต มนุสฺสา ฯ

[๑๖๓๖] อนาคตํ ปฏิกยิราถ กิจฺจํ

มา มํ กิจฺจํ กิจฺจกาเล พุยฺเชตี
ตํ ตาทิสํ ปฏิกตกิจฺจการี
น ตํ กิจฺจํ กิจฺจกาเล พุยฺเชตีติ ฯ
สมฺมุทฺตวณฺนิชชาตกํ ตติยํ ฯ

๔ กามชาตก

[๑๖๓๗] กามํ กามยมานสฺส ตสฺส เจ ตํ สมิชฺฌติ
อฑฺฐา ปิติมโน โหติ ลฑฺฐา มจฺโจ ยทิจฺฌติ ฯ

[๑๖๓๘] กามํ กามยมานสฺส ตสฺส เจ ตํ สมิชฺฌติ
ตโต นํ อปริ กามे ชมฺเม ตณฺหํว วินฺทติ ฯ

[๑๖๓๙] ควํ สิงฺคิโน สิงฺคํ วฑฺฒมานสฺส วฑฺฒติ
เอวํ มนุสฺสํ โปสฺสํ พาลสฺสํ อวิชานโต
ภิกฺขุโย ตณฺหา ปิปาสา จ วฑฺฒมานสฺส วฑฺฒติ ฯ

[๑๖๔๐] ปจฺพฺยา สาลิยวํ ควาสฺสํ ๑ ทาสโปริสํ
ทตฺวาปี ๒ นาลเมกสฺส อิติ วิฑฺฐา ๓ สมนํ จเร ฯ

#๑ ม. ควาสฺสํ ฯ ๒ ม. ทตฺวา จ ฯ ๓ ม. วิฑฺฐา ฯ

[๑๖๔๑] ราชา ปสยห ปจวี วิชิตวา

สสากรนตุ มหิมาวสนโต

โอรัง สมุททสส อติตตุโรโป

ปารี สมุททสสปี ปตฺถเยว ๑ ฯ

[๑๖๔๒] ยาว อนุสฺสรัง กามเม มนสา ติตฺติ นาชฺฌกา

ตโต นีวตฺตา ปฏิกฺกมฺม ทิสฺวา

เต เว ติตฺตา ยะ ปญฺญา ย ติตฺตา ฯ

[๑๖๔๓] ปญฺญา ติตฺตึนํ เสฏฺฐัง น โส กามะหิ ตปฺปติ

ปญฺญา ติตฺตํ ปุริสํ ตณฺหา น กุรุเต วสํ ฯ

[๑๖๔๔] อปฺปิเนถว กามานี ๒ อปฺปิจฺจสฺส อโลลฺโลโป

สมุทฺทมตฺโต ปุริโส น โส กามะหิ ตปฺปติ ฯ

[๑๖๔๕] รตฺถาโรว จมฺมสฺส ปริกฺกนฺตํ อุปาหนํ

ยํ ยํ ชหตี ๓ กามานํ ตํ ตํ สมฺปชฺชเต สฺขํ

สพฺพญะเย สุขมิจฺเจยฺย สพฺเพ กามะ ปริจฺจเซ ฯ

[๑๖๔๖] อฏฺฐ เต ภาสิตา คาคา สพฺพา โหนตี สหสฺสึโย

ปฏิกฺกณฺห มหาปุรฺหม สาเชตฺติ ทว ภาสิตํ ฯ

[๑๖๔๗] น เม อตฺถิ สหสฺเสหิ สเตหิ นหฺเตหิ วา

ปจฺจิมิ ภาสโต คาลํ กามะ เม นีโรโต มโน ฯ

[๑๖๔๘] ภทฺโรโก วตฺถายํ มาณวโก สพฺพโลกวิฑู มุณี

#๑ ม. ปตฺถเยถ ฯ ๒ ม. กามานํ ฯ ๓ ม. จชตี ฯ

โย [๑] ตณฺหํ ทุกฺขชนนี ปริชานาติ ปญฺจทิตฺติ ฯ

กามชาตัก จตุตถํ ฯ

๕ ชนสนฺธชาตัก

- [๑๖๔๕] ทส ขลุมานี ๒ จานานี ยานี ปุพฺเพ อกริตฺวา
           ส ปจฺจนา อนฺตปฺปติ   อิจฺจวหา ราชา ชนสนฺโธ ๓ ฯ
- [๑๖๕๐] อลทฺธา วิตุตฺ ๔ ตปติ   ปุพฺเพ อสมฺมทานิตฺ
           น ปุพฺเพ ธนเมสิสฺสํ   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๑] สกยรูปํ ปุเร สนฺตํ   มยา สิปปํ น สิกฺขิตฺ
           กิจฺจนา วุตฺติ อติปฺปสฺส   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๒] กุญฺเวิทํ ปุเร อาสี   ปิสุโณ ปิฏฺฐิมํสิโก
           จณฺโฑ จ ผรุโส จาสี ๕   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๓] ปาณาติปาตี ปุเร อาสี   ลฺุทฺโท จาปิ อนาริโย
           ภูตानํ นาปจายิสฺสํ   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๔] พหุสฺส วต สนฺตีสฺส   อนาปทาสุ อิตฺถิสฺ
           ปรทาริ อาเสวิสฺสํ   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๕] พหุํหิ วต สนฺตมฺหิ   อนฺนปาเน อฺปฏฺฐิจิเต
           น ปุพฺเพ อททํ ทานํ   อิติ ปจฺจนาอนฺตปฺปติ ฯ
- [๑๖๕๖] มาตฺริ ปิตฺริ จาปิ   ชิณฺณเก คตโยพฺพเน ๖

#๑ ม. อิมํ ฯ ๒ ม. ขลฺ อิมานี ฯ ๓ ม. อิจฺเจวหา ชนสนฺโธ ฯ ๔ จิตฺตฺนฺตปิ

#ปาโจ ฯ ๕ ม. จาปิ ฯ ๖ ม. ชิณฺณกํ คตโยพฺพนํ ฯ เอวมฺปริปี ฯ

ปุสฺส น โปสฺส อิติ ปจฺจนุตฺตปฺปติ ฯ
 [๑๖๕๓] อางริยมนุสฺสถาริ สพฺพกามรสาหริ
 ปิตริ อติมณฺณิสฺส อิติ ปจฺจนุตฺตปฺปติ ฯ
 [๑๖๕๔] สมณฺณ พุราหฺมณฺณ จาปิ สีลวานฺเต พุสฺสสุเต
 น ปุพฺเพ ปยิริปาสิสฺส อิติ ปจฺจนุตฺตปฺปติ ฯ
 [๑๖๕๕] สาธุ โหติ ตโป จินฺนุณฺโณ สนฺโต จ ปยิริปาสิโต
 น จ ปุพฺเพ ตโป จินฺนุณฺโณ อิติ ปจฺจนุตฺตปฺปติ ฯ
 [๑๖๖๐] โย จ เอตานิ จานานิ โยนิโส ปฏฺิปปชฺชติ
 กริ ปุริสฺสกิจฺจานิ ส ปจฺจนา นานุตฺตปฺปตีติ ฯ
 ขนสนฺนชฺชาติกํ ปณฺจมํ ฯ

๖ มหากณฺหชาติกํ

[๑๖๖๑] กโณฺห กโณฺห จ โฆโร จ สุกฺกทาโจ ปตาปวา ๑
 พนฺโร ๒ ปณฺจหิ รชฺชหิ กิ วิริ สุนฺโข ตว ฯ
 [๑๖๖๒] นายิ มิคานมตฺถาย อุตฺตนิร ๓ ภวิสฺสติ
 มนฺนุสฺसानิ อนโย หุตฺวา ตทา กโณฺห ปโมกฺขติ ฯ
 [๑๖๖๓] ปตฺตหตฺถา สมณฺกา มุณฺฑทา สงฺฆาภูิปารฺฐตา
 นนฺกเลหิ กสิสฺสนฺติ ตทา กโณฺห ปโมกฺขติ ฯ
 [๑๖๖๔] ตปฺสฺสสินฺนโย ปพฺพชิตา มุณฺฑทา สงฺฆาภูิปารฺฐตา
 ยทา โลเก คมิสฺสนฺติ ตทา กโณฺห ปโมกฺขติ ฯ
 #๑ ม. ปภาสวา ฯ ๒ ม. พทฺโร ฯ ๓ ส. ย. อุตฺตนิร ฯ

[๑๖๖๕] ที่มุตตโรฎฐา ชฎิตา	ปงกทนุตา รชสุสิรา
อินฺ โจทย ๑ กจฺจนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๖๖] อธิจฺจ เวเท สาวิตฺตี	ยณฺณํ ตตฺตฺตฺตฺต ๒ พุราหุมนฺนา
ภตฺติกาย ยชิสฺสฺสนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๖๗] มาตฺริ ปิตฺริ จาปี	ชินฺนเก กตโยพฺพเน
ปฺหุสนฺโต น ภรฺนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๖๘] มาตฺริ ปิตฺริ จาปี	ชินฺนเก กตโยพฺพเน
พาลา ตุมฺหติ วกฺขนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๖๙] อาจริยการิยํ สขี ๓	มาตุลानी ปิตฺตฺตฺต ๔
ยทา โลเก กมิสฺสฺสนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๗๐] อลิจมมํ กเหตุวาน	ขคฺคํ ปคฺคยฺห พุราหุมนฺนา
ปฺนถมาตํ กริสฺสฺสนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๗๑] สุกฺกจฺฉวี เวชเวรา	ฉูลพาหุ อปาตุกา
मितฺตเกทํ กริสฺสฺสนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขติ ฯ
[๑๖๗๒] มายาวินฺ เนกตिका	อสปฺปริสจฺฉินฺตिका
ยทา โลเก ภวิสฺสฺสนฺติ	ตทา กโณห ปโมกฺขตีตี ฯ
มหากณฺหชาตกํ ฉฎฺฐํ ฯ	

๗ โกลิยชาตก

[๑๖๗๓] เนว กีนามิ น วิกุกินามิ

#๑ ม. โจทาย ฯ ลี. ย. โวทาย ฯ ๒ ม. ยณฺณตฺนตฺตฺต ฯ ๓ ลี. ย. สขาริยํ ฯ

#๔ ลี. ปิตฺตฺตฺต ฯ ย. ปิตฺตฺตฺต ฯ

น จาปี เม สนฺนิจโย อิธตฺถิ ๑

ตฺถิจฺจรูปํ วตฺถิํ ปริตฺตํ

ปตฺถโถทโน นาลมยํ ทฺวินฺนํ ฯ

[๑๖๗๔] อปฺปมฺหา อปฺปกํ ทชฺชา อฺนฺมชฺชโต มชฺชกํ

พหฺมฺหา พหฺกํ ทชฺชา อทานํ นฺนฺปชฺชติ ฯ

ตํ ตํ วทามิ โกสิย เทหิ ทานานิ ญฺญช จ

อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสิ ลภเต สฺขํ ฯ

[๑๖๗๕] โมฆณฺจสฺส หุตํ โหติ โมฆณฺจาปี สมิหิตํ

อติถิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เอโก ญฺญชติ โภชนํ ฯ

ตํ ตํ วทามิ โกสิย เทหิ ทานานิ ญฺญช จ

อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสิ ลภเต สฺขํ ฯ

[๑๖๗๖] สจฺจณฺจสฺส หุตํ โหติ สจฺจณฺจาปี สมิหิตํ

อติถิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เนโก ญฺญชติ โภชนํ ฯ

ตํ ตํ วทามิ โกสิย เทหิ ทานานิ ญฺญช จ

อริยมคฺคํ สมารุห เนกาสิ ลภเต สฺขํ ฯ

[๑๖๗๗] สรณฺจ ชฺหติ โปโส พหฺกาย คยาย จ

โทณฺเ ติมฺพฺรตฺตถิสฺมี สีมฺโสเต มหาวเห ฯ

อตฺร จสฺส หุตํ โหติ อตฺร จสฺส สมิหิตํ

อติถิสฺมี โย นิสินฺนสฺมี เนโก ญฺญชติ โภชนํ ฯ

ตํ ตํ วทามิ โกสิย เทหิ ทานานิ ญฺญช จ

#๑ ม. จ อตฺถิ ฯ

อริยมคฺคั สมารุห เนกาสิ ลภเต สุขั ฯ

[๑๖๗๘] พลิตั หิ โส นิกิลติ ๑ ที่มสุตตํ สพนุชนั
อติถิสฺมึ โย นิสินฺนสมึ เอโก ภูณฺชติ โภชนั ฯ
ตํ ตํ วทามิ โกลิย เทหิ ทานานิ ภูณฺช จ
อริยมคฺคั สมารุห เนกาสิ ลภเต สุขั ฯ

[๑๖๗๙] อุพารวณฺณา วต พุราหฺมณา อิม
อยญจ โว สุนฺโข กิสุส เหตุ
อุจฺจาวจํ วณฺณนิภั วิกุพฺพติ
อกุขาถ โน พุราหฺมณา เก นฺ ตุมฺเห ฯ

[๑๖๘๐] จนฺโท จ สุริโย จ อุโภ อีธาคตา
อัย ปน มาตลิ เทวสารถิ
สกุโภสมฺสมิ ติทฺธานมินฺโท
เอโส จ โข ปญฺจสิโขติ วุจฺจติ ฯ

[๑๖๘๑] ปาณิสฺสรา มุทิงฺกา ๒ จ มุรฺชาลมฺพรานิ จ
สุตฺตเมณั ปโปเรนฺติ ปฏฺิพฺพุโธ จ นนฺทติ ฯ

[๑๖๘๒] เขเกจิม มจฺจริโน กทริยา
ปริภาสกา สมณฺพุราหฺมณานั
อิเชว นิกฺขิปฺป สรีรเทหุ
กายสุส เกทา นิริยั วชนฺติ ฯ

[๑๖๘๓] เขเกจิม สุคฺคตฺติมาสมาณา ๓

#๑ สී. ยู. นิกฺคิลติ ฯ ๒ สී. ยู. มุติงฺกา จ ฯ ๓ สී. ยู. สุคฺคตฺติมาสมาณา ฯ

ธมเม จิตา สยเม สัมวิภาเค

อิเชว นิกฺขิปฺป สริริเทหิ

กายสุส เกทา สุคตฺติ วชนฺติ ฯ

[๑๖๘๔] ตฺวํ โน ๑ ฌาติ ปุริมาสุ ชาติสฺสุ

โธ มจฺจนฺริ โกสิโย ๒ ปาปธมฺโม

ตเวว อตฺถาย อิชาคตฺมหา

มา ปาปธมฺโม นิรยํ อปฺตฺถ ๓ ฯ

[๑๖๘๕] อทฺธา หิ เม เต ๔ หิตกามา ยํ มํ สมฺนุสาสถ

โธหํ ตถา กริสฺสามิ สพฺพํ วุตฺตํ หิตฺเตสิภิ ฯ

เอโสหฺมชฺเชว อุปรมามิ ๕

น จาปีหิ กิณฺจิ กเรยฺย ปาปี

น จาปี เม กิณฺจิ อเพยฺยมตฺถิ

น จาปีทควา อุทกํ ปิวามิ ๖ ฯ

เอวณฺจ เม ททโต สพฺพกาคํ

โภคา อิธ ๗ วาสว ชียิสฺสนฺติ

ตโต อหิ ปพฺพชิสฺสามิ สกฺก

หิตฺวาน กามานิ ยโธธิกานีติ ฯ

โกสิยชาตกํ สุตตมํ ฯ

#๑ ม. โนสิ ฯ ๒ ม. โรสโก ฯ ๓ ม. คมิตฺถ ฯ ๔ ม. มํ โว ฯ

#๕ ม. เอสาหฺมชฺเชว อุปรมามิ ฯ ๖ ส. อุกมฺปหิ ปิเพ ฯ ๗ ม. อิเม ฯ

๘ เมณฑกปญหาชาตกั

[๑๖๘๖] เยสัน น กทาจิ ภูตปุพพิ

สขิ ๑ สตุตปทมปิ อิมสุมี โลก

ชาตา อมิตตา เทว สหaya

ปฏิสนุถาย จรนุติ กิสฺส เหตุ ฯ

[๑๖๘๗] ยทิ เม อชช ปาตราสกาเถ

ปญหิ น สกฺกณณ ๒ วตุตฺเมตฺ

รฎฺฐา ปพฺพาชยิสฺสามิ โว สพฺเพ

น หิ มมตฺโต ทฺวปฺปญฺจชาติเกหิ ฯ

[๑๖๘๘] มหาชนสมากมฺหิ โฆเร

ชนโกถาหลสงฺกมฺหิ ชาเต

วิกฺขิตฺตมฺนา อนนฺกจิตฺตา

ปญหิ น สกฺกฺ โณม วตุตฺเมตฺ ฯ

[๑๖๘๙] เอกกฺคจิตฺตาว เอกเมกา

รหฺสิ คตา อตุถานิ จินฺตยิตฺวา ๓

ปวิเวเก สมนฺนิตฺวาน ธีรา

อถ วกฺขณฺติ ชนินฺนุท เอตมตฺถํ ฯ

[๑๖๙๐] อุกฺคปฺุตฺตราชปฺุตฺตियานํ

อรพฺภมํลํ ปิยํ มนnap

น เต สุนขสฺส อเทนฺติ มํลํ

#๑ ม. สขยิ ฯ ลี. ย. สกฺขี ฯ ๒ ม. สกฺกฺณณฺยยาถ ฯ ๓ ม. อตฺถํ นิจินฺตยิตฺวา ฯ

อถ เมณฑทสฺส สฺสเนน สขุยมสฺส ฯ

[๑๖๕๑] จมฺมํ วิหนนฺติ เอภกสฺส

อสฺสปีฎฺฐจตุรณฺณํ สฺขสฺส ๑ เหตุ

น จ เต สฺนขสฺส อตุรณฺติ

อถ เมณฑทสฺส สฺสเนน สขุยมสฺส ฯ

[๑๖๕๒] อาเวถฺลิตฺตสิงฺกิโก หิ เมณฺโฑ

น จ สฺนขสฺส วิสาณกานิ อตุถิ

ติณภกฺโข มํสโภชนํ จ

อถ เมณฑทสฺส สฺสเนน สขุยมสฺส ฯ

[๑๖๕๓] ตินฺมาถิ ปลาสมถิ เมณฺโฑ

น จ สฺสฺสฺส ตินฺมาถิ โน ปลาถํ

กณฺเอยฺย สฺนโข สถํ พิพาริ

อถ เมณฑทสฺส สฺสเนน สขุยมสฺส ฯ

[๑๖๕๔] อฏฺฐจฺจฺจปาโท จตุปฺปทสฺส

เมณฺโฑ อฏฺฐนโข อทิสฺสมาโน

ฉาทิยิ อหารติ อยฺม อิมสฺส

มํสํ อหารติ อยฺม อมุสฺส ฯ

[๑๖๕๕] ปาสาทวรคฺโต วิเทหเสณฺโฑ

วืติหาริ อณฺโณณฺณ โภชนานํ ๒

อททส ๓ กิร สกฺขิตํ ชนินฺโฑ

#๑ ม. อสฺสปีฎฺฐจตุรณฺณํ สฺขสฺส ฯ ๒ ม. อณฺณมณฺณ โภชนํ ฯ ๓ ม. อทกฺขิ ฯ

พุกุกกสฺส ปุณฺณมุขสฺส เจตํ ฯ

[๑๖๕๖] ตาภา วต เม อนปฺปรุปา
ยสฺส เม อีทิสา ๑ ปณฺฑิตา กุลมฺหิ
ปญฺหสฺส คมฺภีรคตํ นิปฺนฺมตฺถํ
ปฏฺวิชฺฌนฺติ สุภาสึเตน ธีรา ฯ

[๑๖๕๗] อสฺสตรึรณฺจ เอกเมกํ
พีตํ คามวรณฺจ เอกเมกํ
สพฺเพสํ โว ทมฺมิ ปณฺฑิตานํ
ปรมปฺปตฺติตมโน สุภาสึเตนาติ ฯ
เมณฺทกปญฺหาชาตกํ อฏฺฐมํ ฯ

---

๕ มหาปทุมชาตก

[๑๖๕๘] นาทิฏฺฐา ๒ ปรโต โทสํ อณฺณณฺูลานิ สพฺพโส
อิสฺสโร ปณฺเย ทณฺฑํ สามํ อปฺปฏิเวกฺขิย ฯ
[๑๖๕๙] โย จ อปฺปฏิเวกฺขิตฺวา ทณฺฑํ กุพฺพติ ขคฺติโย
สกณฺฏกํ โส คิลติ ชฺจจฺนุโรว สมกฺขิกํ ฯ
[๑๗๐๐] อทณฺฑิยํ ทณฺฑิยติ ๓ ทณฺฑิยณฺจ อทณฺฑิยํ
อนุโรว วิสมํ มกฺกํ น ชานาติ สมาสํ ฯ
[๑๗๐๑] โย จ เอตานิ จานานิ อณฺณณฺูลานิ สพฺพโส
สุทฺธิฏฺฐมฺนุสาเสยฺย สเว โวหริตฺมฺรหติ ฯ

#๑ ม. เมทิสฺวา ฯ ๒ ม. นาทฏฺฐา ฯ ๓ ม. ทณฺฑิยติ ฯ

- [๑๗๐๒] เนกนตมพุนา สกกา   เอกนตติจิณน วา
    อตุตัม มหตเต จาเปตุ ๑   ตสุมา อุภยมาจเร ฯ
- [๑๗๐๓] ปรีภูโต มพุ โหติ   อติตักโข จ เวรวา
    เอตถจ อุภย ฌตฺวา   อนุมชฌั สมาจเร ฯ
- [๑๗๐๔] พหุมาปี รตฺโต ภาเสยฺย   ทฏฺโฐปี พหุ ภาสติ
    น อิตฺถิการณา ราช   ปตุตฺตฺ มาเตตุมรหสิ ฯ
- [๑๗๐๕] สพฺโพว ๒ โลโก เอกโต ๓ อิตฺถิ จ อยเมกิกา
    เตนาหํ ปฏฺิปชฺชิสฺสั   กจฺจ ๔ ปกฺขิปเถว นั ฯ
- [๑๗๐๖] อเนกตาเล นรเก   กมฺภีเร จ ทฺรุตฺตเร
    ปาติโต คิริทฺถุคฺคสมิ   เกน ตฺวํ ตตฺถ นามริ ฯ
- [๑๗๐๗] นาโถ ชาตพลโต ตตฺถ   ถามวา คิริसानุโข
    ปจฺจุคฺคหิ มํ โภเคหิ   เตนาหํ ตตฺถ นามริ ฯ
- [๑๗๐๘] เอหิ ตํ ปฏฺิเนสฺสามิ   ราชปฺตุต สกั ฃริ
    รชฺชั การเหหิ ภาทฺทนฺเต   ก็ อรณฺเณ กริสฺสสิ ฯ
- [๑๗๐๙] ยถา คิลิตฺวา พลิสฺสั   อุทฺทเรยฺย สโลหิตฺตํ
    อุทฺทริตฺวา สฺวึ อสฺส   เอวํ ปสฺสามิ อตฺตนา ๕ ฯ
- [๑๗๑๐] ก็ นุ ตฺวํ พลิสฺสั พฺรุสิ   ก็ ตฺวํ พฺรุสิ สโลหิตฺตํ
    ก็ นุ ตฺวํ อุพฺภตฺตํ พฺรุสิ   ตํ เม อภฺขาหิ ปฺจุฉิโต ฯ
- [๑๗๑๑] กามาหํ พลิสฺสั พฺรุมิ   หตฺถิอสฺสั สโลหิตฺตํ
    จตฺตาหํ อุพฺภตฺตํ พฺรุมิ   เอวํ ชานาหิ ขตฺติย ฯ

#๑ ม. มหนฺเต จเปตุ ฯ ๒ สฺ. ย. สพฺโพว จ ฯ ๓ สฺ. ย. เอกนฺโต ฯ

#๔ ม. กจฺจ ๕ ม. อตฺตานิ ฯ ย. อตฺตนิ ฯ

[๑๗๑๒] จิณฺจมาณวิกา มาตา เทวทศโต จ เม ปิตา
อานนุโท ปณฺฑิตโต นาโค สาริปฺุตโต จ เทวตา
อหํ ตทา ราชปฺุตโต ๑ เอวํ ธารเถ ชาตกนฺติ ฯ
มหาปทุมชาตักํ นวมิ ฯ

๑๐ มิตตามิตตชาตัก

[๑๗๑๓] กานิ กมฺมานิ กุพฺพานํ กถํ วิญญู ปรกฺกเม
อมิตฺตํ ชานเยยฺย เมธาวิ ทิสฺวา สุตฺวา จ ปณฺฑิตโต ฯ
[๑๗๑๔] น นํ อุมฺหยเต ทิสฺวา น จ นํ ปฏฺินนฺทติ
จกฺขุณิสฺส ๒ น ททาติ ปฏฺิโถมณฺจ วตฺตติ ฯ
[๑๗๑๕] อมิตฺเต ตสฺส ภชฺติ มิตฺเต ตสฺส น เสวติ
วณฺณกามे นีวาเรติ อกฺโกสนฺเต ปสฺสติ ฯ
[๑๗๑๖] อุมฺหยจ ตสฺส นกฺขาติ ตสฺส อุมฺหํ น กฺุหติ
กมฺมํ ตสฺส น วณฺเณติ ปณฺณสฺส นปฺปสฺสติ ฯV
[๑๗๑๗] อภเว นนฺทติ ตสฺส ภเว ตสฺส น นนฺทติ
อจฺฉริยํ ๓ โภชนํ ลทฺธา ตสฺส นุปฺปชฺชเต สติ
ตโต นํ นานุกมฺปติ อหาโสปี ๔ ลภเยยฺยโต ฯ
[๑๗๑๘] อิจฺเจเต โสฬสาการา อมิตฺตสฺมี ปติฏฺิจิตา
เยหิ อมิตฺตํ ชานเยยฺย ทิสฺวา สุตฺวา จ ปณฺฑิตโต ฯ
[๑๗๑๙] กานิ กมฺมานิ กุพฺพานํ กถํ วิญญู ปรกฺกเม

#๑ ม. ราชปุตโต อหํ อาสี ฯ ๒ ม. จกฺขุณิ จสฺส ฯ ๓ ม. อจฺฉริ ฯ
#๔ ม. อโห โสปี ฯ

มิตฺตํ ชานนฺยเมธาวิ ทิสฺวา สุตฺวา จ ปณฺหิโต ๑

[๑๗๒๐] ปวฺตฺถณฺจสฺส ๑ สฺรติ อากตฺ อภินฺนุทฺติ

ตโต เกลายิโก โหติ วาจาย ปญฺญินฺนุทฺติ ๑

[๑๗๒๑] มิตฺเตเต ตสฺเสว ภชฺติ อมิตฺเตเต ตสฺส น เสวติ

อกุโกสนฺเต นิวาเรติ วณฺณกามे ปัสฺสตี ๑

[๑๗๒๒] คฺยุหฺลจฺจ ตสฺส อกฺขาติ ตสฺส คฺยุหฺลจฺจ กฺุหฺติ

กมฺมฺลจฺจ ตสฺส วณฺเณติ ปณฺณมสฺส ๒ ปัสฺสตี ๑

[๑๗๒๓] ภเว จ นนฺทฺติ ตสฺส อภเว ตสฺส น นนฺทฺติ

อจฺฉริยิ โภชนํ ลทฺธา ตสฺส ออุปฺชชฺเต สติ

ตโต นํ อฺนุกมฺปติ ปหาโสปี ๓ ลภฺยฺยิโต ๑

[๑๗๒๔] อิจฺเจเต โสพฺสาการา มิตฺตสฺมี สฺปติญฺจिता

เยหิ มิตฺตณฺจ ชานนฺยเม ๔ ทิสฺวา สุตฺวา จ ปณฺหิโตติ ๑

มิตฺตามิตฺตชาตกํ ทสมํ ๑

ตสฺสุทฺททานํ

ลหุจิตฺต สฺสาล กสนฺติ ปฺน

อด กาม ทสขลฺลฺญจฺฉานวโร

อด กณฺห สฺโกสิย เมณฺฑาวโร

ปทุโม ปฺน มิตฺตวเรน ทส ๑

ทฺวาทสนิปาตํ นิญฺจิตํ ๑

#๑ ม. ปวฺตฺถณฺจ ตสฺส ๑ ๒ ม. ปณฺณํ ตสฺส ๑ ๓ ม. อโห โสปี ๑

#๔ ย. - มิตฺตํ สฺชานนฺยเม ๑

เตรสนีปาตชาตกั

๑ อมฺพชาตกั

[๑๗๒๕] อหาสิ เม อมฺพผลานี ปุพฺเพ

อณฺฺนึ ฐฺถานี จ พุรหฺมจารี

เตเหว มนฺเตหิ นทานิ คุยฺหิ

ทุมปฺผลา ปาตุภวานฺติ พุรหฺเม ๑

[๑๗๒๖] นกฺขตฺตโยคํ ปฏฺฐิमानยามิ

ขณฺฺณิ มฺหุตฺตลฺลจ มนฺเตน ปสฺสึ ๑

นกฺขตฺตโยคลฺลจ ขณฺฺณจ ลทฺธา

อทฺธา หริสฺสมฺพผลํ พหุํ ๒ ๑

[๑๗๒๗] นกฺขตฺตโยคิ น ปุเร อภาณิ

ขณฺฺณิ มฺหุตฺตํ น ปุเร อสฺสิ

อถาหริ อมฺพผลํ ปหฺุตํ ๓

วณฺฺณเณน คนฺฺเรน รเสนฺุเปตํ ๑

[๑๗๒๘] มนฺตาทิขปฺเปน ปุเรปี ๔ คุยฺหิ

ทุมปฺผลา ปาตุภวานฺติ พุรหฺเม

สฺวาชฺช น วาเทสิ ๕ ขปฺปมฺปิ มนฺเต ๖

อโย โส โก นาม ตวชฺช ฐมฺโม ๑

#๑ สี. ยฺ. ขณฺฺณิ มฺหุตฺตํ น มํ โตสยฺนฺติ ๑ ๒ สี. ยฺ. อถาหริสฺสมฺพผลํ ปหฺุตํ ๑

#๓ ม. สยฺ หริ อมฺพผลํ ปหฺุตํ ๑ ๔ ม. ปุเร หิ ๑ สี. ยฺ. ปุรฺสฺส ๑

#๕ สี. ม. ปาเรสิ ๑ ๖ สี. ยฺ. ขปฺปมฺปิ มนฺเต ๑

[๑๗๒๕] จณฺฑาลปฺตุโต มม สมฺปทาสี

ธมฺเมน มนฺเต ปกฺคิณฺจ สํสึ

มา จสฺสุ เม ปุจฺฉิตฺโต นามโกตฺตํ

กุญฺหิตฺโต มา ตํ วิชฺเหยฺยุ มนฺตา ๑ ฯ

[๑๗๓๐] โสฬฺหํ ชนินฺนุเทน ชนมฺหิ ปุญฺญโจ

มกฺขาทิฏฺฐิตฺโต อติกํ อภาณึ

มนฺตา อึเม พุราหฺมณฺสฺสาตี มิจฺฉา

ปหีนมนฺโต กปฺปโณ รุทามิ ฯ

[๑๗๓๑] เอรณฺฑา ปุจิมฺนฺทา วา อถ วา ปาลิกทฺทกา

มธฺธ มธฺตฺถิโก วินฺเท โสฬฺหิ ตสฺส ทฺมุตฺตโม ฯ

[๑๗๓๒] ขตฺติยา พุราหฺมณา เวสฺสา สฺสทฺทา จณฺฑาลปฺกฺกุสา

ยฺมหา ธมฺมํ วิชานฺยฺยุ โสฬฺหิ ตสฺส นรุตฺตโม ฯ

[๑๗๓๓] อิมสฺส ทณฺฑณฺจ วธฺณฺจ ทตฺวา

กเล กเหตฺวา พลยาถ ๒ ชมฺมํ

โย อุตฺตมตฺถํ กสิเรน ลทฺธํ

มานาติมาเนน วินาสยิตฺถ ฯ

[๑๗๓๔] ยถา สมฺมํ มณฺณมาโน ปเตยฺยุ

โสฬฺภํ กุหํ นรํ ปฺตฺติปาทํ

รชฺชุตฺติ วา อกฺกเม กณฺหสฺปปี

#๑ ม. อตฺถํ วิชเหยฺยุ มนฺโต ฯ ๒ ม. ขลยาถ ฯ

อนุโร ยถา โชติมธิญฺจเหยย

เอวมุปี ตฺวํ มํ ขลิตํ สปลยฺล

ปหีนมนตฺสฺส ปุณฺ สมฺปทาหิ ๑ ๑

[๑๗๓๕] ฐมฺเมน มนฺเต ๒ ตว สมฺปทาสิ

ตฺวามุปี ฐมฺเมน ปริกฺคเหสิ

ปกติมุปี เต อตฺตมโน อสฺสึ ๓

ฐมฺเม จิตฺ ตํ น ชเหยย มนุโตะ ๑

[๑๗๓๖] โส ๔ พาล มนฺตํ กถิเรน ลทฺธํ

ยํ ทฺลลภํ อชฺช มนุสฺสโลก

กิจฺฉา ลทฺธํ ชีวิทํ อปฺปปลฺโย ๕

วินาสยิ อลิกํ ภาสฺมาโน ๑

[๑๗๓๗] พาลสฺส มุพฺหสฺส อกตญฺญโน จ

มุสา ภณฺนตฺสฺส อสญฺจตฺสฺส

มนฺเต มยํ ตาทิสเก น เทม

กุโตะ มนุตา กจฺจ น มยฺหํ รุจฺจสิตี ๑

อมฺพชาตกั ปจฺมํ ๑

#๑ ม. ปุณฺปฺปทาหิ ๑ สึ. ย. ปุณฺปฺปสิท ๑ ๒ ม. มนฺตํ ๑ ๓ ม. อสฺสึ ๑

#๔ ม. โย ๑ ๕ สึ. กิจฺฉา ลทฺธํ ชีวิกํ อปฺปปลฺโย ๑ ม กิจฺฉาปี ลทฺธา ชีวิท.

#อปฺปปลฺโย ๑ ย. กจฺฉาปี ลทฺธา ชีวิกํ อปฺปปลฺโย ๑

อณวมณณัม วิวาเทน   อณวมณณมฆาตยฺยํ ๑
 [๑๓๔๘] เอวเมว มนุสฺเสสุ ๑   วิวาโท ยตฺถ ชายติ
          มยฺหรณจฺจํ นจฺจนฺติ   ยถา เต อีสฺพนฺทนา ๑
 [๑๓๔๙] ตํ โว วทามิ ภทฺทํ โว   ยาวนฺเตตฺถ สมากตา
          สมฺโมท มา วิวิทฺตฺถ ๒   มา โหถ อีสฺพนฺทนา ๑
 [๑๓๕๐] สามคฺขเมว ๓ สิกฺขเขต   พุทฺเธหฺตํ ปถิสฺสํ
          สามคฺขรโต ๔ ฅมฺมฏฺโฐ   โยคกฺขเมวา น ธีสฺสํติ ๑
          ฅนฺทนชาตกํ ทฺติยํ ๑

๓ ชวนหังชาตก

[๑๓๕๑] อีเชว หัง นิปต   ปิยํ เม ตว ทสฺสนํ
          อีสฺสรโรติ อนุปฺปตฺโต   ยํ อีชฺตฺถิ ปเวทย ๑
 [๑๓๕๒] สวเนน เอกสฺส ปิยา ภวานฺติ
          ทิสฺวา ปเนกสฺส วิเนติ ๕ ฉนฺโท
          ทิสฺวา จ สุตฺวา จ ปิยา ภวานฺติ
          กจฺจि นฺ โข เม ปิยสิ ทสฺสเนน ๑
 [๑๓๕๓] สวเนน ปิโย เมสิ   ภิยฺโย จากมฺม ทสฺสนํ
          เอวํ ปิยทสฺสนโน สมานโน ๖   วส หัง มม สนฺติเก ๗ ๑
 [๑๓๕๔] วเสยฺยาม ตวาคาเร   นิจฺจํ สกฺกตปฺุชิตา
          มตฺโต จ เอกทา มชฺชํ ๘   หังสราชํ ปจฺนตฺตฺเม ๑

#๑ ม. มนุสฺสํ ๑ ๒ ม. วิวิท ๑ ๓ ม. สามคฺคิเมว ๔ ม. สามคฺคิรโต ๑
 #๕ ม. วิยติ ๑ ยฺ. วิเหติ ๑ ๖ ม. เม ๑ ๗ ม - มมนฺติเก ๑ ๘ ม. วชฺเช ๑
 #สิ. ยฺ. วชฺชา ๑

- [๑๗๕๕] ธีรตุถุ ตัม มชฺชป่านํ ยัม เม ปิยตริ ตยา
น จาปี มชฺชํ ปิวิสสามิ ๑ ยาว เม วจฺจสี ฆเร ฯ
- [๑๗๕๖] สุวิชานํ สีกาลานํ สกฺกนฺตานญจ ๒ วสฺสิตํ ฯ
มนุสฺสวสฺสิตํ ราช ทพฺพิชานตริ ตโต ฯ
- [๑๗๕๗] อปี เจ มณฺณตี โปโส ฌาติ มิตุโต สขาติ วา
โย ปุพฺเพ สฺมโน หุตฺวา ปจฺจนา สมปชฺชเต ทิโส ฯ
- [๑๗๕๘] ยสฺมี มโน นีวิสติ อวิทฺฐเร สหาปี โส
สนฺติเกปี หิ โส ทฺฐเร ยสฺมา วิวสเต ๓ มโน ฯ
- [๑๗๕๙] อนฺโตปี เจ ๔ โหติ ปสนฺนจิตฺโต
ปารี สมฺมทฺทสฺส ปสนฺนจิตฺโต
อนฺโตปี โส โหติ ปทฺฐจฺจิตฺโต
ปารี สมฺมทฺทสฺส ปทฺฐจฺจิตฺโต ฯ
- [๑๗๖๐] สํวสนฺตา วิวสนฺติ เย ทิสฺสา เต รเถสภ
อารา สนฺโต สํวสนฺติ มนฺสา รกฺขจฺจทฺถน ฯ
- [๑๗๖๑] อติจิริ นีวาเสน ปิโย ภวติ อปฺปิโย
อามนฺต โข ตํ กจฺจนามิ ๕ ปุรา เต โหมิ อปฺปิโย ๖ ฯ
- [๑๗๖๒] เอวํ เจ ยาจฺมานานํ อญฺชสี นาวพฺุชฺฉสี
ปริจารกานํ สนฺตานํ ๗ วจฺนํ น กโรสี โน
เอวนฺตํ อภียาจาม ปุณฺ กยิราสี ปริยาโย ฯ
- [๑๗๖๓] เอวํ เจ โน วิหฺรตํ อนฺตราโย น เหสฺสติ

#๑ ม. ปิสฺสามิ ฯ สี. ย. ปายามิ ฯ ๒ สี. ย. สกฺกนฺตานญจ ฯ ๓ ม. ยสฺมี

#นาวิสเต ฯ ๔ ม. โส ฯ ๕ ม. กจฺจนาม. ๖ ม. โหมิ อปฺปิยา ฯ

#๗ ม. สตํ ฯ ย. สตฺตานํ ฯ

ตยหิ วาปี ๑ มหาราช มยหิ วา ๒ รฎฐวทุฒน
อปเปวนาม ปสฺเสม อโหระตฺตานมจฺเจติ ฯ
ชวन्हิสชาตกั ตติยั ฯ

๔ จุลนารทกสฺสปชาตกั ๓

[๑๗๖๔] น เต กญฺจานิ ภัณฺณานิ น เต อุทกมากตํ
อคุคิปี เต น หาสีโต ๔ ภัณฺณ มนุโทว ฌายสิ ฯ
[๑๗๖๕] น อุตฺสเห วเน วตฺถุ กสฺสปามนฺตยามิ ตํ
ทุกฺโข วาโส อรณฺณสฺมี รฎฺฐิ อิจฺฉามิ คนฺตเว ฯ
[๑๗๖๖] ยถา อหิ อีโต คนฺตฺวา ยสฺมี ชนปเท วสิ
อจาร์ พุระหม ลิกฺเขยฺย ตํ ฌมฺมํ อนุสาส มํ ฯ
[๑๗๖๗] สเจ อรณฺณํ หิตฺวาน วณฺมุตผลานิ จ
รฎฺฐเจ โรจยเส วาสิ ตํ ฌมฺมํ นิสამหิ เม ฯ
[๑๗๖๘] วิสิ มา ปฎฺฐิเสวิตฺถ ๕ ปปาตํ ปรีวชฺชย
ปงฺเก จ มา วิสิทิตฺถโย ยตฺโต อาสิวิเส ๖ จเร ฯ
[๑๗๖๙] ภัณฺณ วิสิ ปปาโต วา ปงฺโก วา พุระหมจารินํ
กํ ตฺวํ อาสิวิสิ พุริหิ ตํ เม อกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ
[๑๗๗๐] อาสโว ตาต โลกสฺมี สุรา นาม ปวฺจฺจติ
มนฺญฺญา ๗ สุรภี วคฺชฺช มชฺชุตฺทฺรสุปมา ๘
วิสิ ตทาหุ อริยา [๙] พุระหมจริยสฺส นารท ฯ

#๑ ม. จาปี ฯ ๒ ม. จ ฯ ๓ ม. จุพนารทชาตกั ฯ ๔ ม. หาปีโต ฯ

#๕ ม. ปฎฺฐิเสวิตฺถโย ฯ ๖ ม. จาสีวิเส ฯ ๗ ม. มนฺญฺโย ฯ ๘ ม. สาทุ -- ฯ

#๙ ม. เส ฯ

- [๑๗๗๑] อิตถิโย ตาต โลกสุมี ปมตตัม ปมเถนุติ ตา
พรนุติ มุณีโน ๑ จิตตัม ตูลัม ภฏฐัม มาลุตโต
ปปาโต เอส อกขาโต พุรหุมจริยสุส นารท ๗
- [๑๗๗๒] ตาโก สิโลโก สกุกาโร ปุชา ปรุกเสสุ จ
ปงโก เอโสว ๒ อกขาโต พุรหุมจริยสุส นารท ๗
- [๑๗๗๓] มหุตตา ๓ ตาต ราชาโน อวสนุติ มหี อิมิ
เต ตาทีเส มนุสสุสินุเท มหุตเต ตาต นารท ๗
- [๑๗๗๔] อิตฺสราณํ อธิปตฺติณํ น เตสํ ปาทโต จเร
อาสีวิโสติ ๔ อกขาโต พุรหุมจริยสุส นารท ๗
- [๑๗๗๕] ภาตฺตตฺโต ภาตฺตกาเล จ ยํ เกหํ อุปสงฺกเม
ยเทตฺถ กุสลํ ชญฺญา ตตฺถ ฆาเสสนํ จเร ๗
ปวิสิตฺวา ปรุกถํ ปานตฺโต ๕ โภชนาย วา
มิตฺ ขาเท มิตฺ ภูณฺเช น จ รุเป มนํ กเร ๗
- [๑๗๗๖] คุฏฐํ มชฺชํ กิราสณฺจ ๖ สภานิกิรณานิ ๗ จ
อารกา ปริวชฺเชหิ ยานีว วิสมํ ปถนุติ ๗
จตุลนารทกสุสปชาตกั จตุตถํ ๗

#๑ ม. หรฺนุติ ยฺวิโน ๗ ๒ ม. เอโส จ ๗ ๓ ม. มหุตตา ๗ ๔ สฺ. ยฺ.

#อาสีวิโส โส ๗ ๕ ม. ปานตฺถํ ๗ ๖ ม. คุฏฐํ มชฺชํ กิราณฺญจ ๗

#๗ สภานิ. กรณานีตฺปิ ๗

๕ พุทธชาตกั

- [๑๓๓๗] พุเต เต พุรหมุ ปาเหสี   กงคาตีรสุมิ ฌายโต
 เตสั ปุฏุโจ น พุยาภาสี   ทุกุขั คยุหิ มตัง ๑ นุ เต ๑
- [๑๓๓๘] สเจ เต ทุกุขมุปุชเช   กาสินั รกุจวทุฒน
 มา โข นั ตสฺส อกุขาหิ   โย ตัง ทุกุขา น โมจเย ๑
- [๑๓๓๙] โย ตสฺส ๒ ทุกุขชาตสฺส   เอกงุมปี ภาคโส ๓
 วิปุโมเจยย ฌมฺเมน   กามั ตสฺส ปเวทย ๔ ๑
- [๑๓๔๐] สุวิขานั ลีกาลานั   สกุนฺตานญจ ๕ วสุตีตัง ๑
 มนุสฺสวสุตีตัง ราช   ทุพพิชานตรัง ตโต ๑
- [๑๓๔๑] อปี เจ มณฺเฑสี โปโส   ฌาติ มิตุโต สขาติ วา
 โย ปุพฺเพ สุมโน หุตฺวา   ปจฺฉา สมบุชเชเต ทิโส ๑
- [๑๓๔๒] โย อตฺตโน ทุกุขมนานุปุฏุโจ
 ปเวทยे ชนตุ อกาลรูป
 อนนฺทินो ๖ ตสฺส ภาวนติ มิตุตา ๗
 หิตฺสโน ตสฺส ทุกุขิ ภาวนติ ๑
- [๑๓๔๓] กาลญจ ฌตฺวาน ตถาวิชฺส
 เมธาวิเน เอกมนั วิทิตฺวา
 อกุเขยฺย ติปฺปานิ ๘ ประสฺส ธีโร
 สณฺหิ กิริ อตฺถวตี ปมฺญเจ ๑
- #๑ ม. คยุหมตัง ๑ ลี. คยุหิ มตัง ๑ ๒ ย. โย จ ตถา ๑ ๓ ลี. ย. เอกนุตมปี
 #ภาสโต ๑ ๔ ลี. ปเวทย ๑ ๕ ม. สกุนานญจ ๑ ๖ ม. อานนฺทินอ ๑ ๗ ลี. ย.
 #ภาวนตมิตุตา ๑ ๘ ม. ติปฺพานิ ๑

[๑๓๘๔] สเจ จ ชญา อวิสยหมตโตโน

น เตหิ มยฺหิ สุขาคมาย ๑

เอโกว ติปฺปานิ สหะยฺย ชีโร

สจฺจํ หิโรตฺตปฺปมเปกฺขมาโน ๑

[๑๓๘๕] อหํ รุกฺขานิ วิจฺรนฺโต นิคเม ราชธานีโย

ภิกฺขมาโน มหาราช อัจริยสุตฺต ฌนตฺถิโก ๑

[๑๓๘๖] คหปตี ราชปฺริเส มหาสาเล จ พฺราหฺมณ

อลตฺถํ สุตฺต นิกฺขานิ สุวณฺณสุตฺต ฌนาธิป

เต เม นนฺดูชา มหาราช ตสฺมา โสจามหํ ภูถํ ๑

[๑๓๘๗] ปฺริสา เต มหาราช มนฺตานูวิจฺจินฺติตา

นาลํ ทุกฺขา ปโมเจตฺถํ ตสฺมา เตถํ น พฺยาหรี ๑

[๑๓๘๘] ตวญฺจ โข เม มหาราช มนฺตานูวิจฺจินฺติต

อลํ ทุกฺขา ปโมเจตฺถํ ตสฺมา ตฺยํ ปเวทียํ ๑

[๑๓๘๙] ตสฺสาทาสิ ปสนฺนจิตฺโต กาสินํ รุกฺขจวฑฺฒโน

ชาตฺรฺปมเย นิกฺখে สุวณฺณสุตฺต จตฺตทฺทสาติ ๑

ทฺตชาตกํ ปญฺจํ ๑

#๑ สี. ย. นาย นิติ มยฺหิ สุขาคมาย ๑

๖ กาลิงคโพธิชาติก

[๑๗๕๐] ราชา กาลิงโค จกุกวตติ ฐมนน ปจวิมนุสาลี ๑

อกมาลี ๒ โพธิสมิปี นาคน มหานุภาเวน ๑

[๑๗๕๑] กาลิงโค ภารทวาไซ จ ราชาน กาลิงคัม สมณโกถลณณ

จกุกวตตยโต ปริกคเหตุวา ๓ ปณชลี อิทมโวจ ๑

[๑๗๕๒] ปจโจโรห มหาราช ภูมิภาโค ยถา สมณคโคโต ๔

อิธ อนธิวรา พุทธา อภิสมพุทธา วิโรจนติ ๑

[๑๗๕๓] ปทกจิณโต อวัญญา ติณตลา อสมิ ภูมิภาคสมิ

ปจวิยา อัย ๕ มณโฑ อิติ โน สุต [๖] มหาราช ๑

[๑๗๕๔] สาคปรियนุตาย (เมทนิยา) สพพภูตชรณียา

ปจวิยา อัย มณโฑ โอโรहितวา นโม กโรหิ ๑

[๑๗๕๕] เข เต ฆวนติ นาคา จ อภิชาตา จ กุณชรา ๗

เอตตาวตา ปเทส เต นาคา เนวมุปยนติ ๘ ๑

[๑๗๕๖] อภิชาโต [๕] นาโค กาม เปเสหิ กุณชริ ทนตี

เอตตาวตา ปเทโส จ ๑๐ น สกกา นาคน อุปคนตุ ๑๑ ๑

[๑๗๕๗] ต สุตวา ราชา กาลิงโค เวยขณชนิกวโจ นิสามตวา

สมเปเสสิ นาค อูยยาม ๑๒ มยิ ยถา ๑๓ อิท วจัน ๑

[๑๗๕๘] สมเปสิโต จ รณณา นาโค โกลญโจว อภินทิตวาน

#๑ ม. ปถวิมนุสาลี ๑ ๒ ม. อกมา ๑ ๓ ย. ปรีณตวา ๑ ๔ ม. สมณคคโคโต ๑

#๕ ม. นากิย ๑ ๖ ม. มนุเต ๑ ๗ อภิชาตา มาติโต จ ปิติโต จาติปี ปาโจ ๑

#๘ เนวมุสสหนตีติปี ๑ ๕ ลี. ย. เต ๑ ๑๐ ม. จสทโท นตติ ๑ ๑๑ ม. สกกา

#นาคน มุปกนตุ ๑ ๑๒ ลี. ม. อุตสาม ๑ ๑๓ ม. ยถิมสสิท ๑

ปฏิสกุกิตฺวา นิสีหิ   ครุภาริ อสหมานโน ฯ

[๑๓๕๕] กาลิงฺโก ภารทฺวาโซ นาคิํ ชีณายุกิํ

วิทิตฺวาน ราชานํ กาลิงฺกํ ตฺรมาโน

อชฺฌภาสิตฺตอ อณฺณํ สงฺกม นาคิํ

นาโค ชีณายุกิโ มหาราช ฯ

[๑๔๐๐] ตํ สุตฺวา กาลิงฺโก ตฺรมาโน

สงฺกมิ นาคิํ สงฺกนฺเตว รณฺเณ

นาโค ตตฺเถว ปติ ภูมฺยา

เวยฺยณฺชนิกฺวโจ ยถา ตถา อหุ นาคิ ฯ

[๑๔๐๑] กาลิงฺกภารทฺวาชํ กาลิงฺโก ๑ พฺราหฺมณํ อิทฺมโวจ

ตฺวเมวาสิ สมฺพุทฺโธ สพุทฺถญฺญ สพุทฺทสฺสาวิ ฯ

[๑๔๐๒] ตํ อนฺธิวาเสนฺโต กาลิงฺโก ๒ พฺราหฺมโณ อิทฺมโวจ

เวยฺยณฺชนิกา หิ มยํ   พุทฺธา สพุทฺถญฺญโน มหาราช ฯ

[๑๔๐๓] สพุทฺถญฺญ สพุทฺทวิทฺฐ จ   พุทฺธา [๓] ลกฺขณฺน ชานนฺติ

อากมฺพลสา ๔ หิ มยํ   พุทฺธา สพุทฺธิ ปชานนฺติ ฯ

[๑๔๐๔] ปหิสิตฺวาน ๕ สมฺโพธิํ   นานาคฺริเยหิ วิชฺชมาเนหิ

มาลาวิเลปนํ อภิหริตฺวา ๖ ปาการปริกฺเขปํ กาสฺเรสิ

อถ ราชา ปายาสิ ฯ

[๑๔๐๕] สญฺจิวิหสฺสฺสานิ   ปุปฺพานิ สนนฺิปาตฺยิ

#๑ ม. กาลิงฺโก ราชานํ กาลิงฺกํ ฯ ๒ กาลิงฺกํ ฯ ๓ ม. น ฯ ๔ ย. อากมฺปฺริสา ฯ

#๕ ม. มหฺยิตฺวา ฯ ส. ย. มหฺยิตฺวาน ฯ ๖ ส. ย. มาลาคนฺธวิเลปนํ อหฺริตฺวา ฯ

ปุเชสิ ราชกา กาลิงโค โปธิมณฺฑมฺนุตฺตรนฺติ ฯ

กาลิงคโปธิชาติกั ฦกฺจึ ฯ

๗ อกิตฺติชาติกั

[๑๘๐๖] อกิตฺตี ทิสฺวาน สมฺมุนฺตํ สกฺโก กฺวตฺปตี พฺรวิ

กี ปตฺถยํ มหาพฺรหฺเม เอโก สมฺมสฺสิ ฦมฺมุนิ ฯ

[๑๘๐๗] ทฺกฺโข ปฺนพฺกโว สกฺก สฺริรสฺส จ เกพนํ

สมฺโหมมฺรณํ ทฺกฺขํ ตสฺมา สมฺมามี วาสว ฯ

[๑๘๐๘] เอตสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐุเป สฺภาสฺเต

วํ กสฺสป เต ทมฺมิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจลฺลิสฺสิ ฯ

[๑๘๐๙] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพกฺวตฺตานมฺิสฺสร

เยน ปฺตฺเตจ ทาเร จ ฦนฦณฺณํ ปิยานิ จ

ลทฺธา นราน ตปฺปนฺติ โส โลโก น มยิ วเส ฯ

[๑๘๑๐] เอตสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐุเป สฺภาสฺเต

วํ กสฺสป เต ทมฺมิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺจลฺลิสฺสิ ฯ

[๑๘๑๑] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพกฺวตฺตานมฺิสฺสร

เขตฺตํ วตฺถุํ หิรณฺณญจ กฺวาสุสฺสํ ทาสโปริสฺสํ

เยน ชาติเนน ฦิยนฺติ โส โทโส น มยิ วเส ฯ

[๑๘๑๒] เอตสฺมี เต สฺลปฺเต ปฏฺฐุเป สฺภาสฺเต

- วรั กสุสปป เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจि มนสิจฺฉลฺสิ ฯ
- [๑๘๑๓] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพญฺตฺตานมิสฺสร
พาลํ น ปสฺเส น สุณฺเณ น จ พาลเณ สํวเส
พาลเณลฺลาปสฺลฺลาปํ น กเร น จ โรจเย ฯ
- [๑๘๑๔] กิณฺฺนุ เต อกริ พาลो วท กสุสปป การณํ
เกน กสุสปป พาลสฺส ทสฺสนํ นากิณฺฺขลฺสิ ฯ
- [๑๘๑๕] อนนฺยํ นยติ ทุมฺเมโธ อชฺฐรายํ นิยุจฺชติ
ทุนฺนโย เสยฺยโส โหติ สมนฺมา วุตฺโต ปกฺกฺปติ
วินนฺยํ โส น ชานาติ สาธุ ตสฺส อทสฺสนํ ฯ
- [๑๘๑๖] เอตสฺมิ เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺุเป สุภาสิเต
วรั กสุสปป เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนสิจฺฉลฺสิ ฯ
- [๑๘๑๗] วรณฺเจ เม อโท สกฺก สพฺพญฺตฺตานมิสฺสร
ชิริ ปสฺเส สุณฺเณ ชิริ ชีเรน สห สํวเส
ชีเรนลฺลาปสฺลฺลาปํ ตํ กเร ตณฺจ โรจเย ฯ
- [๑๘๑๘] กิณฺฺนุ เต อกริ ชีโร วท กสุสปป การณํ
เกน กสุสปป ชีรสฺส ทสฺสนํ อกิณฺฺขลฺสิ ฯ
- [๑๘๑๙] นนฺยํ นยติ เมธาวิ อชฺฐรายํ น ยุจฺชติ
สุนฺโย เสยฺยโส โหติ สมนฺมา วุตฺโต น กฺกฺปติ
วินนฺยํ โส ปชานาติ สาธุ เตน สมากโม ฯ
- [๑๘๒๐] เอตสฺมิ เต สฺลปฺเต ปฏฺฐิรฺุเป สุภาสิเต

วรั กสฺสป เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจि มนสิจฺจสิ ฯ

[๑๘๒๑] วรรณเจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสมฺมุตฺต
ตโต รตฺยา วิวสเน ๑ สุริยสฺสुकฺคมนํ ปติ
ทิพฺพา ภฺกฺขา ปาตุภเวยฺยํ สีลวนฺโต จ ยาจกา
ททโต เม น จีเยถ ทตฺวา นานุตเปยฺยหิ
ททํ จิตฺตํ ปสาเทยฺยํ เอตํ สกฺก วรั วเร ฯ

[๑๘๒๒] เอตสฺมี เต สุลปิเต ปฏฺฐิรฺเป สฺสกาสิเต
วรั กสฺสป เต ทมฺมิ ยงฺกิญฺจิ มนสิจฺจสิ ฯ

[๑๘๒๓] วรรณจ เม อโท สกฺก สพฺพภูตานิสมฺมุตฺต
น มํ ปฺนุ อฺเปยฺยาสิ เอตํ สกฺก วรั วเร ฯ

[๑๘๒๔] พฺหุหิ วตฺตจฺริยาหิ นรา จ อถ นาริโย
ทสฺสนํ อภิกงฺขนฺติ กิณฺนุ เม ทสฺสเน ภยํ ฯ

[๑๘๒๕] ตํ ตาทิสํ เทววณฺณํ ๒ สพฺพกามสมิทฺธินํ
ทิสฺวา ตโป ปมชฺเชยฺยํ ๓ เอตํ เต ทสฺสเน ภยนฺติ ฯ
อกิตฺติชาตกํ สุตตมํ ฯ

---

๘ ตกฺการิยชาตกํ

[๑๘๒๖] อหเมว ทฺพฺภาสิตํ ภาสิ พาลो

ภโกวฺรณฺเณ อหิมวฺหายนฺโน

ตกฺการิเย โสพฺภมิมํ ปตานิ

#๑ ม. วิวसानะ ฯ ๒ ย. เทววณฺณํ ฯ ๓ ม. ปมชฺเชยฺย ฯ

น กิเรว สาธุ อติเวลภาณิ ฯ

[๑๘๒๗] ปปโปติ มจฺโจ อติเวลภาณิ

พนฺธิ วัธ โสภปริทฺทวณฺจ

อตุตฺตานเมว ครหาสิ เอตฺถ ๑

อาจริย ตํ นิกุขณฺนฺติ ๒ โสพฺเภ ฯ

[๑๘๒๘] กิเมวาทํ ตฺถุทฺถิ อฺนฺปุจฺจึ

กเรยฺยาสํ ๓ ภาตฺริ กาลิกาย

นกุโควหํ วัตฺตยฺกฺลจฺจ ชฺโน

อยมฺปิ อตุโถ พหุ ตาทิโสว ฯ

[๑๘๒๙] โย ยฺชฺชฺมมานานํ อฺยฺชฺชฺมาโน

เมณฺฑนฺตฺริ อจฺจฺปฺตี กุสิงฺโก

โส ปิสิโต เมณฺฑนฺตฺริเรหิ ตตุถ

อยมฺปิ อตุโถ พหุ ตาทิโสว ฯ

[๑๘๓๐] จตุโร ชฺนา ปฺตฺตถกมฺกฺลฺลหฺสิ

เอกณฺจ ปฺสิ อฺนฺรฺกฺขมานา

สพฺเพว เต ภินฺนฺสิรา สยฺสิ

อยมฺปิ อตุโถ พหุ ตาทิโสว ฯ

[๑๘๓๑] อชา ยถา เวพฺพฺกฺมฺพฺสฺมี พนฺธา

อเวกฺขิปนฺตี ๔ อสิมฺชฺมกฺจฺจึ

#๑ ส. เอตฺโต ฯ ๒ ม. อาเจร ยํ ตํ นิกุขณฺนฺติ ฯ ๓ กเรยฺย สงฺกหนฺตฺติปิ ฯ

#ม. กเรยฺย สํ ฯ ๔ ม. อเวกฺขิปนฺตี ฯ

เตเนว ตสุสา คลกั วิกนุตา ๑

อยมปิ อตุโถ พหุ ตาทิโสว ฯ

[๑๘๓๒] นยิเม เทวา นาปี ๒ คนุรพพุตตา

มิกา อิเม อตุถวสาภตา อิเม ๓

เอกญจ นั สายมาเส ปจนตุ

เอกั ๔ ปุณุปาตราเส ปจนตุ ฯ

[๑๘๓๓] สตั สหสุสาน ทุพุภาสิตานั ๕

กลมุปี นาคุฆติ สุภาสิตสุส

ทุพุภาสิตั สงกมาโน กิเลโส

ตสุมา ตุณ्हี กิปุริโส ๖ น พาลุยา ฯ

[๑๘๓๔] ยา เมสา พุยาทาลี ๗ ปมุญจเถตั

กิริญจ นั หิมวนตุ นยนตุ

อิมญจ โข เทนตุ มหानสาย

ปาโตว นั ปาตราเส ปจนตุ ฯ

[๑๘๓๕] ปชุนุนนาถา ปสโว ปสุนาถา อัย ปชา]

ตุว์นาโถสุมิ ๘ มหาราช อมุหนาถา มม ภริยา ๙

ทวิณุนมญลตรั ฌตุวา มุตโต คจฺเจยฺย ปพพตั ฯ

[๑๘๓๖] น เว นินทา สุปริวชชยถ ๑๐

#๑ ม. คลกาวกนุตั ฯ ๒ ม. อิเม น เทวา น ฯ ๓ ม. อตุถวสั คตา เม ฯ

#๔ สี่. ยู. เอกญจ นั ปาตราเส ฯ ๕ ม. สหสุสานิ ทุภาสิตานิ ฯ ๖ ม. กิมปุริสา ฯ

#๗ ม. พุยาทาลี ฯ ๘ ม. ตุว์ นาโถสิ ฯ ๙ ม. นาโถหั ฯ ๑๐ ม. สุปริวชชยถ ฯ

นानาชา เศวิตพพา ชนินท

เยเนว เอโก ลกเต ปลิส

เตเนว อญโย ลกเต นินทิตาร์ ๗

[๑๘๓๗] สพโพ โลโก ปริจิตเตน ๑ อติจิตโต

สพโพ โลโก จิตตวา สมฺหิ จิตเต

ปจฺเจกจิตฺตา ปุถุ สพฺพสฺสตา

กสฺสีธ จิตฺตสฺส วเส น วตฺเต ๗

[๑๘๓๘] ตุมฺหิ อหุ กิปรุโธ สกริโย ๒-๔

โยทานิ พุยาภาสิ ภยสฺส ภิโต

โธทานิ มุตฺโต สฺขิโต อโรโค

วาจา กิเรวตฺถวตี นรานนฺติ ๗

ตกการิยชาติก อฏฺฐม ๗

๕ รุรัมภชาติก ๓

[๑๘๓๕] ตสฺส ๔ คามวริ ทมฺมิ นาริโย จ อลงฺกตา

โก ๕ เม ตํ มิกมฺภาสิ มิกานํ มิกมฺตฺตม ๗

[๑๘๔๐] มยฺหิ คามวริ เทหิ นาริโย จ อลงฺกตา

อหํ เต มิกมฺภิสฺส มิกานํ มิกมฺตฺตม ๗

[๑๘๔๑] เอตฺสฺมี วนสฺนฺทสฺมี อมฺพา สาลา จ ปุปฺพิตา

#๑ ม. ปริจิตโต ๗ ๒ อกาณโธติปี ๗ ๓ ม. รุรัมภราชชาติก ๗ ๔ ส. ย. กสฺส ๗

#๕ ม. โย ๗ ตํ ยุตฺตตร ๗

อินฺทโกปกสญฺจนฺนา เอตฺเตโส ติฏฺฐติ มิโค ฯ

[๑๘๔๒] ธนฺน อเทฺวชฺฌิ กตฺวาน อุตฺติ สนนฺยฺหุปากมิ ๑

มิโค จ ทิสฺวา ราชาณิ ทฺวโรโต อชฺฌภาสถ

อาคเมหิ มหาราช มา มํ วิชฺฌิ ปรเสถก

โก นฺุ เต อิทฺมกฺขาสิ เอตฺเตโส ติฏฺฐติ มิโค ฯ

[๑๘๔๓] เอส ปาปจโร โปโส สมนฺม ติฏฺฐติ อารกา

โส หิ ๒ เม อิทฺมกฺขาสิ เอตฺเตโส ติฏฺฐติ มิโค ฯ

[๑๘๔๔] สจฺจํ กิเรวมาหฺตุ นรา เอกจฺจฺยิยา อิท

กฺกุจฺจํ นิปาวัตํ ๓ เสยฺโย น เตวเวกจฺจฺยิโย นโร ฯ

[๑๘๔๕] กิณฺุ รุรุ ครหสิ มิคานิ

กิ ปกฺกจฺจिณิ กิ ปนฺ มานุสฺสานิ

ภยํ หิ มํ วินฺทตฺตินปฺปรุปี

สุตฺวาน ตํ มานุสิ ๔ ภาสฺमानิ ฯ

[๑๘๔๖] ยมฺุทฺฐริ วาหเน วุชฺหมานํ

มโหฺทเก สลฺลเเล สีสฺมโสเต

ตโตนิทานิ ภยมาคตํ มม

ทฺุกฺโข หเว ราช อสพฺุภิ สจฺจคโม ฯ

[๑๘๔๗] โสหิ จตฺุปฺปตฺตมิมิ วิหงฺกมํ

ตฺนฺุจฺจฺจิทํ หทฺเย โอสชฺชามิ

#๑ สี่. ยฺ. สนนฺยฺหุปากมิ ฯ ๒ ม. โส ยํ ฯ ๓ สี่. วิปฺลาวิทํ ฯ ม. นิปฺลวิทํ ฯ

#๔ ม. มานุสิ ฯ

หนามิ ตั มิตฺตทุพฺภี อภิจฺจการี

โย ตาทิสั กम्मกตัง น ชาเน ฯ

[๑๘๔๘] ธีรสฺส พาลสฺส หเว ชนินฺท

สนฺโต วรฺช นปฺปลัสนฺติ ชาตุ

กามั ฆริ คจฺจตุ ปาปชฺชโม

ยลฺลจฺจสฺส ภตฺตํ ตเทตฺสฺส เทหิ

อหฺลจฺจ เต กามกโร ภวามิ ฯ

[๑๘๔๙] อทฺฐา รุรุ อลฺลตโร สตํ โส

โย ทุพฺภินิ ๑ มานุสฺส น ทุพฺภิ

กามั ฆริ คจฺจตุ ปาปชฺชโม

ยลฺลจฺจสฺส ภตฺตํ ตเทตฺสฺส ทมฺมิ

อหฺลจฺจ เต กามวาริ ททามิ ฯ

[๑๘๕๐] สุวิชานั สิกาลานัน สกฺกนฺตานลฺลจ วสฺสิตํ

มนุสฺสวสฺสิตํ ราช ทุพฺพิชานตริ ตโต

อปี เจ มลฺลยตี โปโส ฌาติ มิตฺโต สขาติ วา

โย ปุพฺเพ สุมโน หุตฺวา ปจฺจนา สมฺปชฺชเต ทิโส ฯ

[๑๘๕๑] สมากตา ชานปทา เนคมา จ สมากตา

มิกา ฌลฺลณานิ ๒ ขาทนฺติ ตํ เทโว ปฏฺิเสชฺชตุ ฯ

[๑๘๕๒] กามั ชนปโท มาสิ รุฏฺจลฺลจาปี วินสฺสตุ

น เตววาทุ รุรุ ทุพฺภเ ทตฺวา อภย ปกฺขินัน ฯ

#๑ ม. ทุพฺภโต ฯ ย. ทุภโต ฯ ๒ ม. สสฺสานิ ฯ

[๑๘๕๓] มา เม ชนปโท อาสิ   มา มั ชนปโท อหุ ๑
    น เตววาหิ มิคราชสฺส   วริ ทตฺวา มุสา ภณฺเตติ ๑
    รฺรุมิคชาตักิ นวมิ ๑

๑๐ สรรกชาตักิ ๒

[๑๘๕๔] อาสีเสถว ๓ ปฺริโส   น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
    ปสฺสามิ โวหิ อตฺตานํ   ยถา อิจฺฉิ ตถา อหุ ๑

[๑๘๕๕] อาสีเสถว ๓ ปฺริโส   น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
    ปสฺสามิ โวหิ อตฺตานํ   อุกกา ถลมฺพุกฺตํ ๑

[๑๘๕๖] วายเมถว ปฺริโส   น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
    ปสฺสามิ โวหิ อตฺตานํ   ยถา อิจฺฉิ ตถา อหุ ๑

[๑๘๕๗] วายเมถว ปฺริโส   น นิพฺพินฺนุเทยฺย ปณฺฑิโต
    ปสฺสามิ โวหิ อตฺตานํ   อุกกา ถลมฺพุกฺตํ ๑

[๑๘๕๘] ทุกฺขุปฺนิโตปิ นโร สปลฺโย

    อาสิ น นิพฺพินฺนุเทยฺย สุขาคมาย

    พหู หิ ผสฺสา อหิตา หิตา จ

    อวิตกฺกิตาโร มจฺจุมฺปพฺพชนฺติ ๔ ๑

[๑๘๕๙] อจินฺติตมฺปิ ภาวติ   จินฺติตมฺปิ วินสฺสติ

    น หิ จินฺตตามยา โภคา   อิตฺถิยา ปฺริสสฺส วา ๑

#๑ ม. รกฺขณฺจาปี วินสฺสตุ ๑ ๒ ม. สรรกมิคชาตักิ ๑ ๓ ม. อาสีเสถว ๑

#๔ ม. อวิตกฺกิตา มจฺจุมฺปพฺพชนฺติ ๑

[๑๘๖๐] สรรภ คิริทศกสมิ ยํ ตูवं อณุสฺสรี ปุเร

อถีนจิตฺตสฺส ตูवं วิกุกนฺตมฺนุชิวลิตี ฯ

[๑๘๖๑] โย ตํ วิทฺตุคฺคา นรกา สมฺพุทฺธิ

สีลาเย โยคฺคํ สร โภ กริตฺวา

ทฺกฺขุปฺนิตํ มจฺจุมฺฆา ปโมจยิ

อถีนจิตฺตํ ตเมว ๑ มเทสิ ฯ

[๑๘๖๒] กิํ ตูवं นุ ตตฺถเวท ตทา อโหสิ

อุทาทุ เต โภจิตํ เอตทฺกฺขา

วิวฺจฺจฺนโท นฺนฺติ สพฺพทสฺสี

ณานํ นุ เต พฺราหฺมณ ภิสรุปํ ฯ

[๑๘๖๓] น เจวาทํ ตตฺถ ตทา อโหสิ

น จาปี เม โภจิตํ เอตทฺกฺขา

กาถาปทานญจ สฺสกาสิทานํ

อตุถิ ตทาเนนฺติ ชนินฺนุท ธีรา ฯ

[๑๘๖๔] อาทาย ปตฺตํ ๒ ปฺรวิริยมาตี

จาเป สฺริ กิํ วิจิกิจฺจเส ตูवं

นฺนฺนฺ โน สโร สรรภํ หนฺนฺตฺ ขิปฺปํ

อนฺนํ หิ เอตํ วรปญฺญ รณฺ โน ฯ

[๑๘๖๕] อทฺธา ปชานามิ อหํปี เอตํ

อนฺนํ มิโค พฺราหฺมณ ขตฺตยิสฺส

#๑ ม. ต มิกิ ฯ ๒ ม. ปตฺตี ฯ

ปุพฺเพ กตญฺจ อปจายมาโน

ตสฺมา มิคฺ สรรภํ โน หนามิ ฯ

[๑๘๖๖] เนโธ มิคโค มหาราช อสุเรโธ ทิสฺมปติ

เอตํ หนตุวา มนุสฺสสินุท ภาวสุสฺ อมราชิปโป ฯ

[๑๘๖๗] สเจ จ ราช วิจิกิจฺจเส ตฺวํ

หนตุํ มิคฺ สรรภํ สหายกํ ๑

สปรุตฺตทาโร นรวิริยเสฏฺฐ ๒

คณตุวา ๓ ตฺวํ เวตฺรณิ ยมสฺส ฯ

[๑๘๖๘] กามํ อหิ ชานปทา จ สพฺเพ

ปรุตฺตา จ ทารา จ สหายสงฺฆา

คจฺเจมุ ตํ เวตฺรณิ ยมสฺส

น เตวฺว หณฺเณ มม ปาณทสฺส ๔ ฯ

[๑๘๖๙] อยํ มิคโค กิจฺจกตสฺส มยฺหิ

เอกสฺส กตฺตา วิวนสฺมิ โฆเร

ตํ ตาทิสํ ปุพฺพกิจฺจํ สรณฺโต

ชานํ มหาพฺรหฺเม กถํ หนะยฺยํ ฯ

[๑๘๗๐] มิตฺตาทิราชิ จิรเมว ชิว

รชฺชํ อิมํ ฐมฺมคฺเณ ปสาส

นาริคเณหิ ปริจารยณฺโต ๕

โมทสฺสุ รุญฺเจ ติทิเวว วาสโว ฯ

#๑ สี. ย. สหายกํ เม ฯ ๒ สี. ย. นรวิริยเสฏฺฐ ฯ ๓ สี. ย. คณตุวา ฯ

#๔ ม. ปาโท โย ฯ ๕ ม. ปริจารยณฺโต ฯ

[๑๘๗๑] อุกุโธโน นิจุปสนุนจิตโต

สพพาคีถี ปาหุนเก กริตฺวา ๑

ทตฺวา จ ภุตฺวา จ ยถานุภาวึ

อนินฺทิตฺ สกฺกมฺเปหิ จานนฺติ ฯ

สรภชาตกั ทสมึ ฯ

ตสฺสุทฺทานัน

วรมมฺพ ๒ กุจฺจริ สหฺสวโร

อดรณฺณสฺมี ทฺตกฺปณฺจมโก

อด โปธิ อกิตฺติ สุตกฺกรินา

อด รุรัมเณน ปโร สรโก ฯ

เตรสนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

#๑ ม. สพพาคีถี ยาจโยโก ภวิตฺวา ฯ ๒ ม. วรอมฺพ ฯ

ปกิณณกนิปาตชาตก

๑ สาลีเกทธารชาตก

[๑๘๗๒] สมฺปนฺนํ สาลีเกทาร์ สุวา ภูณฺชนฺติ โกลิย

ปฏฺิวเทมิ เต พุรหฺเม น เต วาเรตฺตมฺสฺสเห

เอโก จ ตตฺถ สกุโณ โย เนลฺลํ สพฺพสฺสุนฺทโร

ภุตฺวา สาลี ยถากามํ ตฺถเนนาทาย กจฺจติ ฯ

[๑๘๗๓] อุชฺฌนฺตฺ ๑ วาลปาसानิ ยถา พชฺฌเถถ โส ทิโข

ชีวณฺจ นํ กเหตุวาน อานเยหิ ๒ มมนฺติเก ฯ

[๑๘๗๔] เอเต ภุตฺวา ปิวิตฺวา จ ปกฺกมฺนฺติ วิหงฺกมา

เอโก พทฺโธสฺมิ ปาเสน กิ ปาปี ปกตฺ มยา ฯ

[๑๘๗๕] อุทฺรํ ฐฺนํ อณฺเณลํ สุว อจฺโจทฺรํ ตว

ภุตฺวา สาลี ยถากามํ ตฺถเนนาทาย กจฺจติ ฯ

โกภฺภูจฺนฺนํ ตตฺถ ปุเรติ สุว เวรฺนฺนํ เต มยา

ปฺภฺภูโจ เม สมฺมํ อกฺขาหิ กุหิ สาลี นิเชยฺยติ ๓ ฯ

[๑๘๗๖] น เม เวรํ ตยา สทฺธิ โภภฺภูโจ มยฺหํ น วิชฺชติ

อิณฺณํ มุณฺจามิณฺณํ ทมฺมิ สมฺปตฺโต โภภฺภูสิมฺพลี ๔

นิธีปี ตตฺถ นิทฺทามิ เอวํ ชานาหิ โกลิย ฯ

[๑๘๗๗] กิทิลฺลํ เต อิณฺณทานํ อิณฺณโมกฺโข จ กิทิลฺลํ

#๑ ม. โอทฺทเนนตฺ ๑ ๒ ลี. ย. อานเยถ ๑ ๓ ม. นิตฺทาสฺ ๑ ๔ ม. โภภฺภูสิมฺพลี ๑

นิธินิธานมกุขาหิ   อถ ปาสา ปโมกุขสิ ฯ

[๑๘๗๘] อชาตปกุขา ตรุณา   ปุตุตกา มยหิ โกลิย
 เต มั ภาตา ภริสุสนุติ   ตสุมา เตสั อธิม ทเท ฯ
 มาตา ปิตา จ เม วุฑุฒา   ชินฺณกา คตโยพพนา
 เตสั คฺคุนฺแทน หาดุน   มุญฺเจ ปุพฺพกตฺ อธิม ฯ
 อญฺเฌปี ตตฺถ สกฺุณา   ชินฺนปกุขา สฺุฑุพฺพลา
 เตสั ปุญฺญตฺถิโก ทมฺมิ   ตํ นิธิ อากุ ปญฺทิตา ฯ
 อีทิสั ๑ เม อธิมทานัน   อธิมโมกุโข จ อีทิสอ
 นितिธิธานมกุขามิ   เอวั ชานาหิ โกลิย ฯ

[๑๘๗๙] ภทฺทโก วตายิ ปกฺขิ   ทิโซ ปรมมฺมิโก
 เอกจฺเจสุ มนฺุเสสุ   อยิ รมโม น วิชฺชติ ฯ
 กุญฺช สาสี ยถากามิ   สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
 ปุณฺปี สุว ปสฺุเสมุ   ปิยิ เม ตว ทสฺุสนิ ฯ

[๑๘๘๐] กุตุตฺถจ ปิตฺถจ ตวสฺุสมฺมิหิ
 รตฺติตฺถจ โน โกลิย เต สกาเส
 นิภฺขิตฺตทณฺฺเฑสุ ททาหิ ทานัน
 ชินฺนเณ จ มาตาปิตโร ภรฺุสุ ฯ

[๑๘๘๑] ลกฺขิ วัต เม อฺุทปาหิ อชฺช
 โยหิ อทสฺุสั ๒ ปรมิ ทิชานัน
 สุวสฺุส สฺุตุวาน สฺุภาสิตานิ

#๑ สี. ย. เอทิสั ฯ ๒ ม. อททสาสึ ปวริ ฯ

กาหามิ ปุณฺณานิ อนุปฺปกานิ ฯ

[๑๘๘๒] โส โกสิโย อุตฺตมโน อุทฺทุโค

อนฺนญจ ปานญจภิสงฺขริตฺวา

อนฺเนน ปาเนน ปสนฺนจิตฺโต

สนฺตปฺปยิ สมณพฺรหฺมณฺเ จาติ ฯ

สาทิเกทารชาตกั ปจฺมํ ฯ

---

๒ จนฺตกัณฺนรชาตกั ๑

[๑๘๘๓] อุปนียติํ มญฺเญ จนฺเต โลหิตมทฺทเน ๒

อชฺชปิ ๓ วิชหามิ ชีวิตํ ปาณา เม จนฺเต นิรุชฺฌนฺติ ฯ

โอสฺธิ ๔ เม ทุกฺขํ หทยํ เม ทยฺหเต นิตฺมมามี

ตว จนฺติยา โสจฺนฺติยา น นํ อญฺเฬหิ โสเกหิ ฯ

ติณฺมิว วนฺมิว มึลายามิ นที อปฺริปฺญฺณาว ๕ สฺสฺสามิ

ตว จนฺติยา โสจฺนฺติยา น นํ อญฺเฬหิ โสเกหิ ฯ

วสฺสฺสามิ สเร ปาเท อิมานิ อสฺสูนิ วคฺคเร มยฺหํ

ตว จนฺติยา โสจฺนฺติยา น นํ อญฺเฬหิ โสเกหิ ฯ

[๑๘๘๔] ปาโป โข ๖ ราชปฺตฺโต โย เม อิจฺฉิตปตี วรากิยา

วิชฺฌิ วนฺมฺลสฺมี โสยฺ วิทฺุโร ฉมา เสติ ฯ

อิมํ มยฺหํ หทยโสกํ ปฏฺิณฺญจตุ ราชปฺตฺต ตว มาตา

#๑ ม. จนฺตกัณฺนรชาตกั ฯ ๒ สี. ย. โลหิตมทฺทเน มชฺชามิ วิชหามิ ชีวิตํ ปาณา ฯ

#๓ ม. อชฺช ฯ ๔ ม. โอสฺธิ ฯ ๕ สี. ย. อปฺริปฺญฺณิยาว ฯ ๖ ม. โขสิ ฯ

โย มยฺหํ หทยโสโก ก็ปฺริสํ อเวกฺขมานาย ฯ

อิมํ มยฺหํ หทยโสโก ปฏิมุญฺจตุ ราชปฺตุตฺต ตว ชายา

โย มยฺหํ หทยโสโก ก็ปฺริสํ อเวกฺขมานาย ฯ

มา จ ปฺตุตฺตํ ๑ มา จ ปตี อทุทกฺขิ ราชปฺตุตฺต ตว มาตา

โย ก็ปฺริสํ อวธิ อทุสํกํ มยฺหํ กามาหิ ฯ

มา จ ปฺตุตฺตํ มา จ ปตี อทุทกฺขิ ราชปฺตุตฺต ตว ชายา

โย ก็ปฺริสํ อวธิ อทุสํกํ มยฺหํ กามาหิ ฯ

[๑๘๘๕] มา ตฺวํ จนฺเท โรทิ มา โสจิ วนติมิรมตฺตกฺขิ

มม ตฺวํ เหนติ ภิรียา ราชกุเล ปุชิตา นาริภิ ฯ

[๑๘๘๖] อปี นฺนาหํ มริสฺสํ นานํ ราชปฺตุตฺต ตว เหสฺสํ

โย ก็ปฺริสํ อวธิ อทุสํกํ มยฺหํ กามาหิ ฯ

[๑๘๘๗] อปี ภีรฺเก อปี ชีวิตุคามิเก ก็ปฺริสํ คจฺฉน หิมวณฺตํ

ตาสิตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๒ อณฺเณ ตํ มิกา รมิสฺสนฺติ ฯ

[๑๘๘๘] เต ปพฺพตา ตา จ กนฺทรา ตา จ กิริคูหาโย [๑]

ตตฺต ๔ ตํ อปฺสฺสนฺติ ก็ปฺริสํ กถํ อหํ กาสํ ๕ ฯ

เยสุ ปพฺพเตสุ มยฺ เอกโต อภิรมิมฺหา

ตตฺต ตํ อปฺสฺสนฺติ ก็ปฺริสํ กถํ อหํ กาสํ ๖ ฯ

เต ปณฺณสนฺนตฺตา รณฺณียา วาพฺมิเคหิ อนฺจิจฺฉณา

ตตฺต ตํ อปฺสฺสนฺติ ก็ปฺริสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

#๑ สී. ยฺ. ปฺตุเต ฯ ๒ สී. ยฺ. ตาสิตตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๒ อณฺเณ ตํ มิกา รมิสฺสนฺติ ฯ

#๔ ม. ตตฺเตว ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ ๕ ม. กสฺสํ ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ ๖ อยฺ คาธา

#สพฺพโปตฺตฺตฺตฺตฺตฺต น ทิสฺสตี อฏฺฐกถายฺ ปน ทิสฺสตี ฯ

เต ปุฬสฺสนุถตา รณณียา วาพมิเคหิ อนุจิญญา

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ๑ ฯ

อจฺญา สวณฺตี คิริวณฺนทโย กุสุมาภิกิณฺณโสตาโย

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

นีลานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ ๒

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

ปีตานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

ตมฺพานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

ตุงฺกานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

เสตานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

จิตฺุรานิ หิมวโต ปพฺพตฺสฺส กุณฺยานิ ทสฺสนิยานิ

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

ยกฺขคณฺเสวิต คณฺฐมาทเน โอสเชหิ สญฺจนฺเน

ตตฺถ ตํ อปฺสฺสนฺตํ กิปรุสํ กถํ อหํ กาสํ ฯ

กิปรุสเสวิต คณฺฐมาทเน โอสเชหิ สญฺจนฺเน

#๑ อัย คาลา สพฺพไปตฺถเกสุ ทิสฺสติ อฏฺฐกถายํ ปน น ทิสฺสติ ฯ ๒ ลี. ยุ.

#ทสฺสเนยฺยานิ ฯ เอวมฺปฺริปี ฯ

ตตฺถ ตั อปฺสฺสนฺตี กัปฺริส กถั อหั กาสั ฯ

[๑๘๘๕] วนฺเท เต (ปาเท) อยิรพฺรหฺเม โย เม อิจฺฉิตฺ ปตี วราภิยา

อมเตน อภิสึญฺจิ สมากตสฺมี ๑ ปิยตเมน ฯ

[๑๘๘๖] วิจรามทานิ คิริวนนทโย กุสุมาภิกิณฺณโสตาโย

นนานาทุมวสนาโย ปิยวทา อญฺณมญฺญสฺสาติ ฯ

จนฺทกัณฺนรชาตกั ทฺติยั

---

๓ มหาอุกุกุสชาตกั

[๑๘๘๗] อุกุกา มิลาจา ๒ พนฺธนฺติ ทีเป

ปชา มม ชาทิตฺุ ปตฺถยฺนฺติ

मितฺตํ สหายญฺจ วเทหิ เสนก

อาจิกฺข ฅาติพฺยสนฺนั ทิฆานั ฯ

[๑๘๘๘] ทิโซ ทิฆานั ปวโรสิ ปกฺขิ จ ๓

อุกุกุสราข สรณฺ ตั อุเปมิ ๔

ปชา มม ชาทิตฺุ ปตฺถยฺนฺติ

ลฺุทฺทา มิลาจา ๕ ภว เม สุขาย ฯ

[๑๘๘๙] มิตฺตํ สหายญฺจ กโรนฺติ ปณฺฑิตา

กาเล อกาเล สุขเมสมานา

กโรมิ เต เสนก เอตมตฺถั

#๑ ม. สมากตาสฺมี ฯ ๒-๕ ม. จิตาจา ฯ ๓ ม. ปกฺขิม ฯ สึ. ยู. จสทฺโท น ทิสฺสติ ฯ

#๔ ม. อุเปม ฯ

อริโย หิ อริยสุส กโรติ กิจจํ ฯ

[๑๘๕๔] ยํ โหติ กิจจํ อนุกมฺปนฺน

อริยสุส อริเยน กตํ ตยิทํ

อตุตฺตานุรฺกฺขี ภว มา อทฺยฺหิ

ลจฺฉาม ปฺปฺตฺเต ตยิ ชีวฺมานเณ ฯ

[๑๘๕๕] ตเมว ๑ รกฺขาวรรณํ กโรนฺโต

สรีรเกทาปี น สนฺตฺตสํมิ

กโรนฺติ เหนเต ๒ สขีนํ สขาโร

ปาณํ จชฺนฺตา ๓ สตเมส รมฺโม ฯ

[๑๘๕๖] สฺทุกฺกโร กมฺมกาสี อณฺทฺชาไชยํ ๔ วิหฺงฺกโม

อตุตฺถาย กฺรุโร ปฺปฺตฺเต อทฺตฺตรตฺเต อนาคเต ฯ

[๑๘๕๗] จุตาปี เหนเก ขลิตา สกมฺมฺนา

มิตฺตานุกมฺปาย ปติฏฺฐหนฺติ

ปฺปฺตฺตา มมฺภูฏา คตีมํคโตสฺมิ

อตุถิ จเรถ มม วาริจฺร ๕ ฯ

[๑๘๕๘] ธเนน ธนฺเยเนน จ อตุตฺนา จ

มิตฺตํ สหายญฺจ กโรนฺติ ปณฺทิตา

กโรมิ เต เสนก เอตมฺตุถิ

อริโย หิ อริยสุส กโรติ กิจจํ ฯ

[๑๘๕๙] อปฺโปปฺปสฺสุกฺโก ตาต ตฺวํ นิสีท

#๑ ม. ตเวว ฯ ๒ ม. เหนเก ฯ ๓ สี. ย. จชฺนฺติ ฯ ๔ ม. อณฺทฺชาไชยํ ฯ

ปุตโต ปิตุ จรติ อตถจริยั
อหิ จริตฺตาสมิ ตเวว อตฺถิ ๑
เสนสฺส ปุตฺเต ปรีตฺตายมาโน ๑พ

[๑๕๐๐] อทฺธา หิ ตาต สตเมส ฐมฺโม
ปุตโต ปิตุ จเร ๒ อตถจริยั๕
อปฺเปว มํ ทิสฺวาน ปวทฺธกายั
เสนสฺส ปุตฺตานิ น เหจเยยฺยึ ๑

[๑๕๐๑] ปสฺส มนุสฺสา มิคฺวีรเสฏฺฐ
ภยภฺทิตา ๓ เสฏฺฐมฺปพฺพชนฺติ
ปุตฺตา มมภฺทฺธา คตฺติมาคโตสฺมิ
ตฺวํ โนสิ ราชา ภว เม สฺขาย ๑

[๑๕๐๒] กโรมิ เต เสนก เอตมตฺถิ
อายามิ เต ตํ ทิสฺตํ วชฺย
กถิ หิ วิญญู พหุสฺมปฺชาโน
น วายเม อตฺตชนสฺส กุตฺติยา ๑

[๑๕๐๓] มิตฺตํ กยิราถ สฺหทยญฺจ
อยิรญฺจ กยิราถ สฺขาคมาย
นิวคฺถโกโฆว สเรภินฺตฺวา
โมทาม ปุตฺเตหิ สมงฺกิกฺฤตา ๑

[๑๕๐๔] สกมิตฺตสฺส กมฺเมน สหายสฺสาปฺลาโย

#๑ ม. ตเวตมตฺถิ ๑ ๒ ม. ปิตุยฺ จเร ๑ ลี. ย. ปิตุ ยญฺจเรถ ๑ ๓ ลี. ย.

#ภยภฺทิตา ๑

กุชฌตมฺปกุชฌนฺติ โลมหึสา หทยงฺคมฺ ๑

[๑๕๐๕] มิตฺตํ สหายํ อธิคมฺม ปณฺฑิโต

โส ภูณฺชติ ปุตฺตํ ปสฺสุ ฌนํ วา

อหฺลจฺ ปุตฺตา จ ปตี จ มยฺหิ

มิตฺตานุกมฺปาย สมงฺคิภูตา ๑

ราชวตา สุรวตา จ อตฺโถ

สมฺปนฺนสขิสฺส ภาวนฺติ เหเต

โส มิตฺตวา ยสฺวา อุกฺกตฺโต

อสุมฺิณฺจ โลกเ โมทติ กามกามิ ๑

[๑๕๐๖] กรณียานิ มิตฺตานิ ทลิตฺุเทนาปี เสนก

ปสฺส มิตฺตานุกมฺปาย สมกฺคฺมหา สณฺตเก ๑

สุเรน พลวนฺเตน โย มิตฺตํ ๑ กฺรุเต ทิโช

เอวํ โส สฺขิโต โหติ ยถาหิ ตฺวณฺจ เสนกาติ ๑

มหาอุกฺกตฺชาตกั ตติยํ ๑

๔ อุทฺทาลกชาตกั

[๑๕๐๗] ขราชินา ชฎิลา ปงฺกทฺนฺตา

ทุมฺมกฺขรฺูปา เย มนฺตํ ๒ ชปฺนฺติ

กจฺจิ นฺ เต มานุสเส ปโยเค

อิหิ วิหฺู ปริมฺุตฺตา อปายา ๑

#๑ ม. มิตฺเต ๑ สี. เมตฺเต ๑ ๒ สี. ยู. ทุมฺมกฺขรฺูปา เย เม ๑

[๑๕๐๘] ปาปานิ กมฺมานิ กเรยฺย ๑ ราช

พหุสฺสุโต เจ น จเรยฺย ฌมฺมํ
สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ
ทุกฺขา ปมฺมุญฺเจ จรณํ อปตฺวา ฯ

[๑๕๐๙] สหสฺสเวโทปี น ตํ ปฏิจฺจ

ทุกฺขา ปมฺมุญฺเจ จรณํ อปตฺวา
มณฺณามิ เวทา อผลา ภาวนฺติ
สํสํมํ จรณญฺเวยว สจฺจํ ฯ

[๑๕๑๐] นหเว เวทา อผลา ภาวนฺติ

สํสํมํ จรณญฺเวยว สจฺจํ
กิตฺติณฺจ ปปฺโปติ อธิจฺจ เวเท
สนฺตี ปุณฺณติ ๒ จรณฺน ทนฺโต ฯ

[๑๕๑๑] ภจฺจา มาตา ปิตา พนฺธุ ๓ เยน ชาโต สฺวเยว ๔ โส

อุทฺทาลโก อหํ โภโต โสตุถิยาภฺลวฺสโต ๕ ฯ

[๑๕๑๒] กถํ โภ พฺราหฺมโณ โหติ กถํ ภาติ เกวลี

กถญฺจ ปรีนิพฺพานํ ฌมฺมญฺโจ กิณฺติ วุจฺจติ ฯ

[๑๕๑๓] นิรี กตฺวา อกฺคิมาทาย พฺราหฺมโณ

อาโปสิณฺจํ ยํ อฺสฺเสติ ยฺปิ
เอวํภโร พฺราหฺมโณ โหติ เขมิ
ฌมฺเม จิตฺเตน อมาปยีสฺสุ ฯ

#๑ ม. กเรถ ฯ ๒ สี่. ปุโนติ ฯ ม. ปุณาติ ฯ ย. ปุเนติ ฯ ๓ ม. พนฺธุ ฯ

#๔ ม. สเยว ฯ ๕ ม. โสตุถิยาภฺลวฺสโก ฯ

[๑๕๑๔] น สุทฺธิ เสงฺเนน อตฺถิ นปี เกวลฺลํ พุราหุมนโณ

น เจว ขนฺติ โสฺรจฺจํ ๑ นปี โส ปรีนิจฺจํ ๑

[๑๕๑๕] กถํ โภ ๒ พุราหุมนโณ โหติ กถํ ภวติ เกวลฺลํ

กถญจ ปรีนิจฺจํ ๑ ชมฺมญฺโจ กิณฺติ วุจฺจติ ๑

[๑๕๑๖] อเขตฺตพฺนฺธ อมโม นีราโส

นิลุโลกปาโป ภวโลกจีโณ

เอวญฺจโร พุราหุมนโณ โหติ เขมิ

ชมฺเม จิตฺเตน อมาปยีสฺสุ ๑

[๑๕๑๗] ขตฺติยา พุราหุมนฺนา เวสฺสา สุทฺธา จณฺฑาลปฺกฺกฺสา

สพฺเพว โสฺรตา ทนฺตา สพฺเพว ปรีนิจฺจํ

สพฺเพสํ สตีญฺจํ อตฺถิ เสยฺโยถ ๑ ปาปิโย ๑

[๑๕๑๘] ขตฺติยา พุราหุมนฺนา เวสฺสา สุทฺธา จณฺฑาลปฺกฺกฺสา

สพฺเพว โสฺรตา ทนฺตา สพฺเพว ปรีนิจฺจํ

สพฺเพสํ สตีญฺจํ นตฺถิ เสยฺโยถ ๑ ปาปิโย ๑

[๑๕๑๙] ขตฺติยา พุราหุมนฺนา เวสฺสา สุทฺธา จณฺฑาลปฺกฺกฺสา

สพฺเพว โสฺรตา ทนฺตา สพฺเพว ปรีนิจฺจํ

สพฺเพสํ สตีญฺจํ นตฺถิ เสยฺโยถ ๑ ปาปิโย

ปสฺสํ ๔ จรฺสสิ พุรฺหุมนฺนํ โสตฺถิยฺกฺลวสฺสํ ๑

[๑๕๒๐] นานารตฺเตหิ วตฺเตหิ วิมานํ ภวติ ฉาทิตํ

น เตสํ ฉายา วตฺถานํ โส ราโค อานุปชฺชถ

#๑ ม. น ขนฺติ นปี โสฺรจฺจํ ๑ ๒ ม. โส ๑ ๓ ส. ย. เสยฺโยว ๑ ๔ ม. ปนตฺถํ ๑

เอวเมว มนุสเสสุ ยथा สุขุฉนฺติ มาณวา
น เตสํ ชาตี ปุณฺณติ ๑ ฐมฺมมณฺเฑาย สุพฺพตาติ ๑
อุทฺทาลกชาตกํ จตุตฺถํ ๑

๕ ภิสชาตกํ

- [๑๕๒๑] อสุถํ คัม ราชติ ชาตฺรूपิ
กรียญจ โส อิช ลภติ มนาปี
ปุตฺเตหิ ทาเรหิ สมงฺกิ โหตุ
ภิสานิ เต พุราหุมนฺ โย อหาสิ ๑
- [๑๕๒๒] มาลญจ โส กาสิกจฺนฺทญจ
ชาเรตุ ปุตฺตสฺส พหุ ภวานตุ
กामสฺส ติพฺพิ กุรุติ อเปกขํ
ภิสานิ เต พุราหุมนฺ โย อหาสิ ๑
- [๑๕๒๓] ปหุตฺตญ โล กสิมา ยสฺสสิ
ปุตฺเต กิหิ ฐนิมา สพฺพกाम
วํ อปฺสฺสํ ฆรมาวสาตุ
ภิสานิ เต พุราหุมนฺ โย อหาสิ ๑
- [๑๕๒๔] โส ขตฺติโย โหตุ ปสฺยฺหการิ
ราชาธิราชา พลวา ยสฺสสิ
#๑ เต สชาตี ปมฺญจฺนฺตีติปิ ๑

ส จาตุรนต์ มหิมาวสาตุ

ภิสานี เต พุราหุณ โย อหาลี ฯ

[๑๕๒๕] โส พุราหุณ โหตุ อวีตราโค

มฺหุตฺตณฺกฺขตฺตปฺเถสุ ยุตฺโต

ปฺุเชตฺตํ นํ รณฺุจปฺตี ยสฺสตี

ภิสานี เต พุราหุณ โย อหาลี ฯ

[๑๕๒๖] อชฺฌายกั สพุพสมนฺตเวทั ๑

ตปฺสฺสตี นํ มณฺุณตฺต สพุพโลโก

ปฺุเชนฺตฺตํ นํ ชานปฺทา สเมจฺจ

ภิสานี เต พุราหุณ โย อหาลี ฯ

[๑๕๒๗] จตฺตฺสทํ คามวรี สมิทฺธั

ทินฺนณฺุหิ โส ภูณฺุชตฺต วาสเวน

อวีตราโค มรณฺุณ อฺุเปตฺต

ภิสานี เต พุราหุณ โย อหาลี ฯ

[๑๕๒๘] โส คามณฺิ โหตุ สหายนฺุชฺฌ

นจฺุเจหิ กิเตหิ ปโมทมาโน

มา ราชโต พุยสนมฺลตฺถ ๒ กิณฺุจ

ภิสานี เต พุราหุณ โย อหาลี ฯ

[๑๕๒๙] ยั เอกราชา ปจวี วิชิตฺวา

อิตฺถิสฺสทฺสฺสทฺส ๓ จเปตฺต อคฺคั

#๑ สตี. สพุพสมตฺตเวทั ฯ ย. สพุพสมตฺตเวทณั ฯ ๒ ม. โส ราชโต พุยสนมฺลตฺถ ฯ

#๓ สตี. ย. อิตฺถิสฺสทฺสทฺส ฯ

สีมนุนีนัน ปวรา ภาวตุ

ภิสานี เต พุราหุมน โย ๑ อหาลี ฯ

[๑๕๓๐] ทาสีนัน ๒ หิ ส่า สพุพสมาคทานัน

ภุญเชยย ส่าทำ อวิกมุปมานา

จราตุ ลาเกน วิกตุถมานา

ภิสานี เต พุราหุมน โย ๑ อหาลี ฯ

[๑๕๓๑] อวาสิโก โหตุ มหาวิหาร

นวกมมิโก โหตุ กชงกลายัน ๔

อาโลกสนธิ ทิวสา ๕ กโรตุ

ภิสานี เต พุราหุมน โย อหาลี ฯ

[๑๕๓๒] โส พชฌตุ ปาสเตหิ ฌพหิ ๖

รมมา วนา นียยตุ ราชธานี

กตุเตหิ โส ฌลณตุ ปาเจเนหิ

ภิสานี เต พุราหุมน โย อหาลี ฯ

[๑๕๓๓] อลกมาลี ติปุณณวิทุโ

ลภูจิทโต สปปมขัม อูเปตุ

สกลจ พทุโ ๗ วิสิขัม จราตุ

ภิสานี เต พุราหุมน โย อหาลี ฯ

[๑๕๓๔] โย เว อนภูจัน ๘ นภูจันติ อาห ๘

#๑-๓ ม. ยา ฯ ๒ ม. อีสัน ฯ ๔ ม. กชงกลายัน ฯ ๕ ม. ทิวส ฯ

#๖ สี่. ยู. ฌมฺหิ ฯ ๗ ม. สกุกจณพทุโ ฯ สี่. ยู. สกุกจพทุโ ฯ

#๘ ม. อนภูจัน ฯ ๘ ม. จาห ฯ

กาเมว โส ลภตุ ภูณฺชตุ จ ๑

อการมชฌมรณั อูเปตุ

โย วา โภณฺโต สงฺกติ กณฺจิทเวว ฯ

[๑๕๑๕] ยเทศมานา วิจรนฺติ โลก

อิฏฺฐณฺจ กนฺตณฺจ พหุณเมตฺติ

ปิยฺ มนฺนุณฺณํ อิท ๒ ชีวโลก

กสฺมา อิสโย นปฺปัสฺสนฺติ กามे ฯ

[๑๕๑๖] กามสฺสุ เว หลณฺเร พชฺฌเร จ

กามสฺสุ ทุกฺขณฺจ ภยณฺจ ชาตฺติ

กามสฺสุ ภูตาทิปฺตี ปมตฺตา

ปาปานี กมฺมานิ กโรนฺติ โมหา ฯ

เต ปาปชฺฌมา ปสเวตฺว ปาปํ

กายสฺสุส เกทา นิริยํ วชฺนฺติ

อาทินวํ กามคฺเชสฺสุ ทิสฺวา

ตสฺมา อิสโย นปฺปัสฺสนฺติ กามे ฯ

[๑๕๑๗] วิมฺสมานโน อิสฺสินो ภิสฺสานิ

ตีเร คเหตุวาน ถเล นิเรสี

สุทฺธา อปาปา อิสโย วสนฺติ

เอตานิ เต พุรหฺมจารี ภิสฺสานิ ฯ

[๑๕๑๘] น เต นฺญา โน ปน กิพฺเพนฺยยา

#๑ ม. ลภตุ ภูณฺชตุ จ ฯ ๒ ม. จิตฺ ฯ

น พนฺธวา โน ปน เต สหายา

กิสฺมี ปรวมฺภิ ๑ สหสฺสเนตฺต

อิสีหิ ตฺวํ กิฬฺสี เทวราช ฯ

[๑๕๓๕] อาจารย์โย เมสิ ปิตา จ มยฺหิ

เอสา ปติภฺจฺจา ขลิตสฺส พุรหฺเม

เอกาปราชํ ขม ภูริปฺญณ

น ปณฺฑิตา โภชพฺลา ภวนฺติ ฯ

[๑๕๔๐] สุวาสิตี อีสินิ เอกเรตฺต

ยํ วาสํ ภูตปติทฺทสาม

สพฺเพว โภจนฺโต สุมฺนา ภวนฺตุ

ยํ พุราหฺมโณ ปจฺจุปาที ภิสานิ ฯ

[๑๕๔๑] อหฺลจฺ สารีปฺตุโต จ โมคฺคฺลฺลาโน จ กสฺสโป

อนฺรุทฺโธ ปุณฺณานนฺโท ตทาสุํ สตฺต ภาตโร ฯ

ภคินิ อฺปปลวณฺณา [๒] ทาสี ชุชฺชุตฺตรา ตทา

จิตฺโต กหฺปติ ทาโส ยกฺโข สาทาคิโร ตทา ฯ

ปาลีเลยฺโย ๓ ตทา นาโค มรฺฐโท ๔ เสฏฺฐวานโร

กาพฺุทายี ตทา สกฺโก เอวํ ธารเถ ชาตกนฺติ ฯ

ภิสชาตกั ปญฺจมํ ฯ

#๑ สี. ปรัตถมภ ฯ ม. วุปรตถมภ ฯ ๒ ม. จ ฯ ๓ สี. ย. ปารีเลยฺโย ฯ

#๔ สี. ย. มรฺฐโว ฯ

๖ สุรฺจิชชาตกั

[๑๕๔๒] มเหสี รุจิโน ๑ ภริยา   อนีตา ปจมี อหิ
 ทส วสฺสสทสฺสานิ   ยัม มํ สุรฺจิชานยิ ๒ ๗
 สาทํ พุราหุมน ราชานํ   เวเทหิ มิถิลคฺคหิ
 นาภิชานามิ กาเยน   วาจาเย อุตฺเตจสา
 สุรฺจิช อติมณฺญิตฺถ ๓   อาวิ วา ยทิวา รโห ๗
 เอเตน สจฺจวชฺเชน   ปุตฺโต อูปฺปชฺชตํ อีเส
 มุสา เม ภณฺมานาย   มุทฺธา ผลตฺถ สุตฺตธา ๗

[๑๕๔๓] ภตฺต มนาปา สสฺสุ ปิยา   มาตา ปิตา จ สสฺสุโร ๔
 เต มํ พุรฺหุเม วิเนตาโร   ยาว อฏฺฐิสฺสู ชิวิตํ ๗
 สาทํ อหีสารตฺนินิ   กามสา ฐมฺมจารินิ
 สกฺกจฺจ เต อูปฺปจาสี   รตฺตินฺนทิวมตฺนุทิตา ๗
 เอเตน สจฺจวชฺเชน   ปุตฺโต อูปฺปชฺชตํ อีเส
 มุสา เม ภณฺมานาย   มุทฺธา ผลตฺถ สุตฺตธา ๗

[๑๕๔๔] โสฬสฺสิตฺถิสทสฺสานิ   สทภริยานิ พุราหุมน
 ตาสฺ อิสฺสา วา โกโร วา   นาหุ มยฺหิ กุทาจนํ ๗
 หิตฺเตน ตาสํ นนฺทามิ   น จ เม กาจิ อปฺปิยา
 อตฺตทานํวานุกมฺปามิ   สทา สพฺพา สปฺตฺติโย ๗
 เอเตน สจฺจวชฺเชน   ปุตฺโต อูปฺปชฺชตํ อีเส
 มุสา เม ภณฺมานาย   มุทฺธา ผลตฺถ สุตฺตธา ๗

#๑ ม. สุรฺจิชโน ๗ ๒ ม. สุรฺจิชานยิ ๗ ๓ ส. ย. อติมณฺญิตฺถ โถ ๗

#๔ ม. ภตฺต มม สสฺสุ มาตา ปิตา จาปิ จ สสฺสุโร ๗

[๑๕๔๕] ทาส กมมกเร โปเส ๑ เยชญเถ อนุชีวินโน

โปเสมิ ๒ สหรมเมน สทา ปมูทิตินุทริยา ฯ

เอเตน สจจวชฺเชน ปุตุโต อุปฺปชฺชติ อเส

มุสา เม ภณมานาย มุทฺธา ผลตุ สตุตฺธา ฯ

[๑๕๔๖] สมณ พุราหุมนเ จาปี อญฺเญ จาปี วณิพฺพเก

ตปฺเปมิ อนฺนปาเนน สทา ปยตปาณินิ ฯ

เอเตน สจจวชฺเชน ปุตุโต อุปฺปชฺชติ อเส

มุสา เม ภณมานาย มุทฺธา ผลตุ สตุตฺธา ฯ

[๑๕๔๗] จาคฺคทฺทสี ปณฺจทสี ยา จ ปกฺขสฺส อญฺฺจมี ๓

ปาฎิหาริยปกฺขณฺจ อญฺฺจงฺกสฺสมาหิติ ๔

อุโปสถิ อุปฺวาสามิ สทา สีเลสุ สํวฺตา ฯ

เอเตน สจจวชฺเชน ปุตุโต อุปฺปชฺชติ อเส

มุสา เม ภณมานาย มุทฺธา ผลตุ สตุตฺธา ฯ

[๑๕๔๘] สพฺเพว เต ชมฺมคฺคณา ราชนฺฺคตติ ยสฺสฺสสินิ

สํวิชฺชนฺฺติ ตยิ ภทฺเท เย ตวํ กิตฺเตสิ อตฺตนิ ฯ

ขตฺติโย ชาติสมฺปนฺโน อภิชาโต ยสฺสฺสสิมา

ชมฺมราชา เวเทหานํ ๕ ปุตุโต อุปฺปชฺชเต ตว ฯ

[๑๕๔๙] ทุมฺมิ ๖ โรชฺชลฺลโร อเม เวหายสฺนฺจฺจโต

มนฺฺญณฺฺ ภาสเส วาจํ ยํ มยฺหิ ททยฺงฺกมํ ฯ

#๑ ม. เปสเส ฯ ๒ ม. เปเสมิ ฯ ๓ ส. ย. อญฺจมี ฯ ๔ ม. อญฺจงฺกสฺสมากตํ ฯ

#๕ ม. วิเทหานํ ฯ ๖ รุมนฺหิติปี ฯ ส. ย. รุมนฺมิ ฯ ม. ทุมฺมิ ฯ

เทวดา นุสิ สกคมหา อิติ วาปี ๑ มหิทฺธิโก
โก วาสิ ตฺวํ อนุปฺปตฺโต อตฺตานิ เม ปเวทย ฯ
[๑๕๕๐] ยํ เทวสงฺฆมา วนฺทนฺติ สุธมฺมาย สมากตา
โสฬสฺสโก สหสฺสโก อากโตสฺมิ ตวณฺติเก ฯ
อิตฺถิโย ชีวโลกสฺมี ยา โหนฺติ ๒ สมจารินี
เมธาวิเน สีลวดี สสฺสุเทวา ปติพฺพตา ฯ
ตาทิสาย สุเมธาย สุจิณฺมมาย นาริยา
เทวา ทสฺสนมายนฺติ มานุสฺสียา อมานุสฺสา ฯ
ตวณฺจ ภทฺเท สุจิณฺณน ปุพฺเพ สุจริเตน จ
อิธ ราชกุเล ชาตา สพฺพกามสมิทฺธิเน ฯ
อยณฺจ เต ราชปฺตฺติ อุกฺยตฺถ กณฺฑกฺโข
เทวโลกุปฺตฺติ จ กิตฺติ จ อิธ ชีวเต ฯ
จิรํ สุเมธํ สุจินี ฐมฺมมตฺตนิ ปาลย
เอสาหํ ติทฺธิวํ ยามิ ปิยํ เม ตว ทสฺสนนฺติ ฯ
สุรฺวจิชาตกั นฺนุจํ ฯ

---

๗ ปญฺจโปสฺถิกชาตกั

[๑๕๕๑] อปฺโปสฺสกุโกทานิ ตฺวํ กโปต

วิหฺงกม น ตว โภชนตฺถ

ขุทฺทํ ปิปาสํ อธิวสยณฺโต

#๑ ม. วาสิ ฯ ๒ ม. โหติ ฯ

กสฺมา ภวโปสถิโก กโปต ๑ ฯ

[๑๕๕๒] อหิ ปุเร กิฑุคิโต กโปติยา

ตสฺมี ปเทสมฺหิ อุโก ๒ ราม

อดคฺคหิ สากุณิโก กโปตี

อกามโก ตาย วินา อโหสี ฯ

นนานากวา ๓ วิปฺปโยเคน ตสฺสา

มโนมยิ เวทน เวทยามิ ๔

ตสฺมา อหิโปสถ ๕ ปาลยามิ

ราโค มม มา ปุณฺราคมาตี ฯ

[๑๕๕๓] อนฺุชชุกามิ อฺุรค ทฺุชิวฺุ

ทาจวฺุโ ชโฆรวิโสตี สปฺป

ชฺุทฺุทฺุ ปิปาตี อธิวาสนฺุโต

กสฺมา ภวโปสถิโก นฺุ ทิฆ ๖ ฯ

[๑๕๕๔] อฺุสโก อฺุ พลวา คามิกสฺส

จลคฺคกฺุ วณฺณพฺุชฺุปฺนโน

โส มํ อคฺคมิ ตํ กฺุปีโต อหฺุตี

ทฺุขาทิณฺุโน มรณฺิ อฺุปากา ๗ ฯ

ตโต ชนา นิคฺคมิตฺวาน คามา

กนฺุทิตฺวา โรทิตฺวา อปคฺคมีสุ

ตสฺมา อหิโปสถ ปาลยามิ

#๑ สฺ. ยฺ. กโปโต ฯ ๒ ม. อสฺมี ปเทสฺสุมิโก ฯ ๓ ม. นานากวา ฯ

#๔ สฺ. ยฺ. เวทน เวทยามิ ฯ ๕ ม. อหิ โปสถิ ฯ เอมฺุปริปี ฯ ๖ สฺ. ยฺ. ทิฆ ฯ

#๗ สฺ. ยฺ. อฺุปากมิ ฯ

โกโธ มัม มา ปุณรามาสิ ฯ

[๑๕๕๕] มตาน มังธานี พหุ สุสานเน

มณฺญญรูปี ตว โภชเนตํ

ขุทฺทํ ปิปาสิ อธิวาสยฺนโต

กตฺมา ภวโปสถิโก สีกาล ๑ ฯ

[๑๕๕๖] ปวิสุต ๒ กุจฺณี มหโต คชสุต

กฺณเป รโต หตฺถิมิเสสุ ปคิทฺโธ ๓

อุโณห จ วาโต ติจิณา จ รตฺถิมิโย

เต โสสยฺมฺ ตสุต กรีสฺมกฺคํ ฯ

กีโส จ ปณฺฑู จ อหํ ภาทฺนเต

น เม อหุ นิกฺขมฺนาย มคฺโค

มหา จ เม โฆ สหสา ปวสุติ

โส เตมยฺมฺ ตสุต กรีสฺมกฺคํ ฯ

ตโต อหํ นิกฺขมิสิ ภาทฺนเต

จฺนุโท ยถา ราหุมุขา ปมฺตโต

ตฺสฺมา อหํ โปสถ ปาลยามิ

โลโก มัม มา ปุณรามาสิ ฯ

[๑๕๕๗] วมฺมิกฺกุปฺสฺมี กิปลฺลิกานิ

นิปโปถยฺนโต ตฺวํ ปุเร จราสิ

ขุทฺทํ ปิปาสิ อธิวาสยฺนโต

#๑ สී. ยฺ. สีคาโล ฯ ๒ ม. ปวิสิ ฯ ๓ สී. ยฺ. หตฺถิมิเส ปคิทฺโธ ฯ

กสฺมา ภวโปสถิโก นฺ อจฺจ ๑ ฯ

[๑๕๕๘] สกํ นิเกตํ อติเหพฺยาโน ๒

อตฺริจฺจตฺตาย มลตํ ๓ อจฺจนี

ตโต ชนา นิกฺขมิตฺวาน คามา

โกทญฺจทเกน ปริปฺปถยีสฺส มํ ฯ

โส ภินฺนสึโส รุหิรมกฺขิตฺตฺวโค

ปจฺจจากมาสี สสกํ ๔ นิเกตํ

ตสฺมา อหิปฺสถ ปาลยามิ

อตฺริจฺจตฺตา มา ปุณฺรจากมาสี ฯ

[๑๕๕๙] ยํ โน อปฺจฺจนิคฺคตฺตฺวํ ภาทฺนเต

สพฺเพว พุยากริมฺหา ยถาปฺชานํ

มยฺมปี ปุจฺจนาม ตฺวํ ภาทฺนเต

กสฺมา ภวโปสถิโก นฺ พุรฺหม ๑

[๑๕๖๐] อนฺุปลิตฺโต มม อสฺสมมฺหิ

ปจฺจเจกพุทฺโธ มฺหุตฺตํ นิสึทึ

โส มํ อเวทึ คตฺติมากตฺติญฺจ

นามญฺจ โคตฺตํ จรณญฺจ สพฺพิ ฯ

เอวมฺปึหิ ๕ วนฺทึ น ตสฺส ปาเท

น จาปีหิ ๖ มานคเตน ปุจฺจึ

ตสฺมา อหิปฺสถ ปาลยามิ

#๑ สึ. ย. อจฺจ ๑ ฯ ๒ ม. อติเหพฺยาโน ฯ ๓ ม. อตฺริจฺจตฺตา มลตคามํ ฯ

#๔ ม. สกํ ฯ ๕ ม. เอวมฺปึหิ ฯ สึ. ย. เอวมฺปึหิ นคฺคเห ฯ ๖ ม. น จาปี นํ ฯ

มาโน มัม มา ปุณรามาสิตี ฯ

ปณฺจูปสถิกชาตกั สุตตมัม ฯ

๘ มหาโมรชาตกั

[๑๕๖๑] สเจ หิ ตฺยาคํ ฐนเหตุ คหิโต ๑

มา มํ อวชิ ชีวาคํ คเหตุวา

รณฺโณ จ ๒ มํ สมฺม อุปนฺติ ๓ เนหิ

มณฺเณ ฐนํ ลจฺจสินปฺปรูปี ฯถ

[๑๕๖๒] น เม อัยฺ ตฺยฺห วชาย อชฺช

สมาหิโต จาปวโร ๔ ชฺรูปโป

ปาสณฺจ ตฺยาคํ อธิปาดยิสฺสํ

ยถาสฺขํ กจฺจตุ โมรราชา ฯ

[๑๕๖๓] ยํ สุตต วสฺसानิ มฺมานุพนฺธิ

รตฺตินฺทิวํ ชฺรูปปฺปาสํ สหนฺโต

อถ กิสฺส มํ ปาสวสฺสฺปนฺตี

ปมฺุตตเว อิจฺจสิ พนฺชนสฺมา ฯ

ปาณาติปาดาวีโร นุสชฺช

อภยฺนฺนุ เต สพฺพญฺเตสฺส ทินฺนํ

ยํ มํ ตฺวํ ปาสวสฺสฺปนฺตี

#๑ ม. คาคหิโต ฯ ๒ ส. ย. ว ฯ ๓ ม. อุปนฺติกั ฯ ๔ ถามธฺนฺติปิ ปาโจ ฯ ส.

#จาปวเร ฯ ม. จาปฐเร ฯ

ปจฺฉาหิ ยํ เต มนโส ปิยํ สียา

เต ตํ ๑ ปวกฺขนฺตึ ยถาปชานํ

อิมสฺส โลกสฺส ปฺรสุสฺส จตฺถํ ฯ

[๑๕๗๒] ตจฺจว ชินฺณํ อูโร โค ปุราณํ

ปณฺฑิตฺตลาสิํ หริโต ทูโมว

เอสปฺปหิโน มม ลุทฺทภาโว

ชหามหํ ลุทฺทกฺกาวมชฺช ฯ

[๑๕๗๓] เย จาปิ เม สกฺกฺวา อตฺถิ พนฺธา

สตานินฺเณกานิ นินฺเวสนสฺมี

เตสิํ อหํ ๒ ชีวิตมชฺช ทมฺมิ

โมกฺขณฺจ เต อจฺฉ ๓ สกํ นิเกตฺติ ฯ

[๑๕๗๔] ลุทฺโทจฺริ ปาสหฺตฺโต อรณฺญเ

พาเชตฺตุ โมราริปีตี ยสฺสสี

พนฺธิตฺวา โมราริปีตี ยสฺสสี

ทุกฺขา ปมฺมุจฺจิ ๔ ยถาหํ ปมฺมุตฺโตติ ฯ

มหาโมรชาติกํ อญฺจํ ฯ

---

๕ ตจฺฉสุกรชาติกํ

[๑๕๗๕] ยเทสมานา วิจิริมาหา ปพฺพตานิ วนานิ จ

#๑ ม. เต เต ฯ ๒ ม. เตสมฺปหํ ฯ ๓ ส. ปตฺโต ฯ ม. ปตฺตา ฯ ๔ ม.

#ทุกฺขา ๕ ปมฺมุจฺจิ ฯ

อเนวสั วิปุเล ๑ ฉาตี เตเม อธิคตา มยา ฯ

พหุ จิห มุลผลั ภกโข จาย อนุปโก

รมมา จิมา คิรินชโข ๒ ผาสวาโส ภวิสฺสติ ฯ

อิเชวหิ วสิสฺสามิ สห สพฺเพหิ ฉาติภิ

อโปปฺสสุโก นิราสงฺกิ อโสโก อุกฺโตภโย ฯ

[๑๕๗๖] อณฺณณฺหิ เลณฺ ปฺริเยส สตฺตุ โน อิช วิชฺชติ

โส ตจฺจนฺ สุกรฺเร หนฺติ อิชาคนฺตุวา วริ วริ ฯ

[๑๕๗๗] โโก นฺมุหํ อิช สตฺตุ โโก ฉาตี สฺสุมาคเต

ทฺอุปฺปฺเส ๓ ปฺริเสติ ตํ เม อุกฺขาหิ ปฺจฺฉินฺโต ฯ

[๑๕๗๘] อุทฺทคฺคฺราชี มิกฺรราชา พลี ทาจาวุโ มโ

โส ตจฺจนฺ สุกรฺเร หนฺติ อิชาคนฺตุวา วริ วริ ฯ

[๑๕๗๙] น โน ทาจาน วิชฺชนฺติ พลฺ กายฺ สโมหิตํ

สพฺเพ สมฺกฺคา หุตฺวาน วสฺ กาทาม เอกกํ ฯ

[๑๕๘๐] หทยงฺกมฺ กณฺณฺสุขํ วาจํ ภาสตี ตจฺจนก

โยปิ ยฺพุเช ปลาเยถ ๔ ตํปี ปฺจฺฉา หนามเส ฯ

[๑๕๘๑] ปาณาติปาตา วิริโต นฺุสฺซช ๕

อภยํ นฺุ เต สพฺพญฺุเตสุ ทินฺนํ

ทาจาน นฺุ เต มิกฺวิริย ๖ น สนฺติ

โย สงฺฆมฺปฺตฺโต กปฺโณว ฌายตี ฯ

#๑ ม. วิจรี ฯ ๒ สฺ. ยฺ. คิรินทโย ฯ ๓ สฺ. ยฺ. อุปฺปฺเส ฯ ๔ ม. ปลาเยยฺย ฯ

#๕ ม. นฺุ อชฺช ฯ ๖ ม. มิกฺวธาย ฯ

[๑๕๘๒] น เม ทาธา น วิชฺชนฺติ พลํ กาเย สโมหิตํ

ฌาตี จ ทิสฺวาน สมฺจฺจิกิ เอกโต

ตสฺมา จ ฌายามิ วณฺมฺหิ เอกโก ๑

อิมสฺสุทํ ษฺนฺติ ทิสาทิสํ ๑ ปุเร

ภยภฺยฺยิตา เลณฺคเวสินฺ ปุณฺ

เตทานิ สงฺกมฺม วสนฺติ เอกโต

ยตฺถภฺยฺยิตา ทุปรฺสทฺทฺช เต มยา

ปริณายกสมฺปนฺนา สหิตา เอกวาทีโน

เต มํ สมฺกฺคา หีเสยฺยํ ตสฺมา เนตํ น ปตฺถเย ๒ ๑

[๑๕๘๓] เอโกว อินฺโท อสุเร ชินาติ

เอโกว เสโน หนฺติ ทีเช ปสฺยฺห

เอโกว พฺยฺกฺโข มิกสงฺฆปตฺโต

วริ วริ หนฺติ พลฺลยฺหิ ตาทิสํ ๑

[๑๕๘๔] นเหว อินฺโท น เสโน นปี พฺยฺกฺโข มิกาทิป

สมฺกฺเค สหิตฺเต ฌาตี พฺยฺกฺโข ๓ น กฺรุเต วเส ๑

[๑๕๘๕] กุมฺภิตกา สกฺกณิกา ๔ สงฺฆิโน คณฺจาริโน

สมฺโมทมานา เอกชฺฉํ อุปรฺตฺนฺติ อุยฺษฺนฺติ ๕ จ ๑

เตสฺยจ ฑยฺมานานํ ๖ เอกตฺถ อปฺสกฺกติ ๗

ตฺถจ เสโน นิตาเลติ เวยฺยคฺขมิเยว สาคติ ๑

#๑ ม. ทิสาทิสํ ๑ ๒ ย. อปตฺถเว ๑ ๓ ม. น พฺยฺกฺโข ๑ ส. ย. พฺยฺกฺโข จ ๑

#๔ ม. สกฺกณิกา ๑ ๕ ม. ฑยฺษฺนฺติ จ ๑ ๖ พนฺธิยฺมานานนฺติปิ ปาโธ ๑ ส. ฑยฺษฺมานานํ ๑

#ม. ฑยฺษฺมานานํ ๑ ๗ ส. ย. อปวตฺตติ ๑

- [๑๕๘๖] อุตสาหิโต ชฎิเลน   ลุทเทนามิสจกขุณา
           ทาสี ทาสีสู ปกขนุที   มณฺณมาโน ยถา ปุเร ฯ
- [๑๕๘๗] สาธุ สมฺพหุลา ฌาตี   อปี รุกขา อรณฺณชา
           สุกรเหที สมกฺเคหี   พุยกฺโขม เอกายเน หโต ฯ
- [๑๕๘๘] พุราหุมนฺณเจว พุยกฺขมณฺจ   อุโก หนตุวาน สุกฺกรา
           อานนุทีโน ปโมทีตา ๑   มหานาทมนาทิสฺสุ ๒ ฯ
- [๑๕๘๙] เต สุทุมฺพรมฺมุตฺตมฺมี ๓   สุกฺกรา สุตฺมาคตา
           ตจฺจนกํ อภิสสิญฺจิสฺสุ   ตวํ โน ราชาสี อิสฺสโรตี ฯ
           ตจฺจนฺสุกรชาตกํ นวมํ ฯ

๑๐ มหาวาณิชาตก

- [๑๕๙๐] วาณิชา สมิตี กตฺวา   นานารฏฺจโต อากตา
           ชนหารา ปกฺกมฺมีสุ   เอกํ กตฺวาน คามณฺี ฯ
  - เต ตํ กนฺตารมาคมฺม   อปฺปปกฺกขํ อนุทกํ ๔
  - มหานิโอรฺชมทฺทกฺขํ   สิตฺตจฺฉายํ มโนรมํ ฯ
  - เต จ ตตฺถ นิสิตฺตวา   ตสฺส รุกฺขสฺส ฉาทิยา
  - วาณิชา สมจินฺเตสุ   พาลา โมहन ปารุตา ฯ
  - อลฺลทายเต ๕ อัย รุกฺโข   อปี วาริว ๖ สนนฺตี
  - อิงฺฆสฺส ปุริมํ สาขํ   มยฺย ฉินฺทาม วาณิชา ฯ
  - สา จ ฉินฺนาว ปคฺขริ   อจฺจนํ วาริ ๗ อนาวิล
- #๑ ม. ปโมทีตา ฯ ๒ ม. มหานาทํ ปนาทิสฺสุ ฯ ๓ ม. เต สุ อุตุมฺพรมฺมุตฺตมฺมี ฯ
 #๔ ม. อโนทกํ ฯ ๕ สี. ย. อทฺททายเต ฯ ๖ สี. ย. วาริ จ ฯ ๗ ม. วาริ ฯ

เต ตตถ นุหาคฺวา ปวีตฺวา ยาวตฺจฺฉีสุ วาณิชา ฯ
ทฺติยํ สมจินฺเตสุ พาลา โมเหน ปารุตา
อิงฺฆสฺส ทกฺขิณฺ ส่าขํ มยฺ ฉินฺทาม วาณิชา ฯ
สา จ ฉินฺนาว ปคฺขริ สาลิมฺโสทนํ พหุ
อโปไปทวณฺเณ กุมฺมาเส สิงฺคิวิทลฺสูปิโย
เต ตตถ ภูตฺวา ขาทิตฺวา ยาวตฺจฺฉีสุ วาณิชา ฯ
ทฺติยํ สมจินฺเตสุ พาลา โมเหน ปารุตา
อิงฺฆสฺส ปจฺฉิมํ ส่าขํ มยฺ ฉินฺทาม วาณิชา ฯ
สา จ ฉินฺนาว ปคฺขริ นาริโย สมลงฺกตา
วิจิตฺตวตฺถาภรณา อามตฺตมณฺธิกฺกฺขทฺลา ฯ
อปีสุ วาณิชา เอกา นาริโย ปญฺจวิสตี
สมนฺตา ปรีกรීสุ ๑ ตสฺส รุกฺขสฺส ฉาทิยา
เต ตาหิ ปรีวาเรตฺวา ๒ ยาวตฺจฺฉีสุ วาณิชา ฯ
จตฺตุถํ สมจินฺเตสุ พาลา โมเหน ปารุตา
อิงฺฆสฺส อุตฺตรํ ส่าขํ มยฺ ฉินฺทาม วาณิชา ฯ
สา จ ฉินฺนาว ปคฺขริ มุตฺตา เวพฺพริยา พหุ
รชตํ ชาตฺรฺอุปฺลจ กุคฺคิโย ปฏฺิยานิ จ
กาสิกานิ จ วตฺถานิ อุทฺธิยานิ ๓ จ กมฺพลา
เต ตตถ ภาเร พนฺธิตฺวา ยาวตฺจฺฉีสุ วาณิชา ฯ
ปฺลจฺมํ สมจินฺเตสุ พาลา โมเหน ปารุตา

#๑ ม. ปรีวารีสุ ฯ ๒ ม. ปรีจาเรตฺวา ฯ ๓ อุทฺธิยานิ ฯ ลี. ย. อุทฺธิยานเ จ

#กมฺพเล ฯ

อิงฺมสฺส มฺเถ ๑ ฉินฺทาม อปี ภิโยโย ลภามเส ฯ
 อญฺญสฺส หิ สตุถวาโห ยาจมาโน กตญฺชลิ
 นิโครฺชโร ก็ อปฺรชฺฌติ ๒ วาณิชา ภาทฺทมตฺถ เต ฯ
 วาริทา ปุริมา สาขา อนฺนปानญจ ทกฺขิณา
 นาริทา ปจฺฉิมา สาขา สพฺพกาเม จ อุตฺตรา
 นิโครฺชโร ก็ อปฺรชฺฌติ ๒ วาณิชา ภาทฺทมตฺถ เต ฯ
 ยสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสฺสีเทยฺย สยฺเยย วา
 น ตสฺส สาขํ ภณฺเชยฺย มิตฺตทฺพุโห หิ ปาปโก ฯ
 เต จ ตสฺส อนาถิตฺวา ๓ เอกสฺส วจฺนํ พหู
 นิสฺสิตาหิ กุจฺจาริหิ มฺลโต นํ ออุปฺกมม ฯ

[๑๕๕๑] ตโต นาคา นิกฺขมิตฺสฺส สนนฺทฺธา ปณฺจวิสฺติ
 ฌนฺนุกคหानํ ติสฺตา ฉสฺสทฺสา จ จมฺมิโน ๔ ฯ
 [๑๕๕๒] เอเต หนถ พนฺธถ มา โว มฺญจิตฺถ ชีวิทํ
 จเปตฺวา สตุถวาหํว สพฺเพ ภสฺมํ กโรถ เน ฯ
 [๑๕๕๓] ตสฺมาหิ ปณฺชิตโต โปโส สมฺปสฺสํ อตฺถมตฺตโน
 โลกสฺส น วสํ คจฺเณ หนฺเยย ทิสกํ มนํ ๕
 เอวมาทีนํ ๖ ญตฺวา ตณฺหา ทุกฺขสฺส สมภวํ
 วิตตโณห อนาทาโน สโต ภิกฺขุ ปรีพฺพเชติ ฯ

มหาวาณิชาตกั ทสมํ ฯ

#๑ สී. ยุ. มฺลํ ฯ ๒ สී. อปฺรชฺฌติ ฯ ม. ปฺรชฺฌติ ฯ ๓ ม. ตสฺसानาถิตฺวา ฯ

#๔ ม. วมฺมิโน ฯ ๕ ม. หนฺเยยาริสกํ มนํ ฯ ๖ สී. ยุ. เอต... ฯ

๑๑ สารินราชชาตก

[๑๕๕๔] อพภูโต วัต โลกสุมี	อุปปชชิ โลมหังสนโน
ทิพโพ รโถ ปาตุรหุ	เวเทหสุส ยสสุสิโน ฯ
[๑๕๕๕] เทวปุตโต มหิทุโก	มาตลิต เทวสารถิ
นิมนตยิตถ ราชานัน	เวเทห มิตลคคห
เอหิม รถมารุห	ราช เสฏฐ ทิสมปติ
เทวา ทสฺสนกามา เต	ดาวตีสา สอินุทกา
สรมานา หิ เต เทวา	สุธมมัย สมจฺจเร ฯ
ตโต จ ราชา สาริโน	เวเทโห มิตลคคโห ๑
สทสฺสยุตฺต อภิรุห ๒	อคา เทวาน สนฺติเก
(สทสฺสยุตฺต หยวahi	ทิพฺพยานมธิฏฺฐิจโต
ยายมาโน มหาราชา	อทุทส เทวสภํ อิํ ๓-)
ตํ เทวา ปฏินนุทิสฺ	ทิสฺวา ราชานมากตํ
สุวาคตฺนเต มหาราช	อโถ เต อทุราคตํ
นิตฺททานิ ราชสิ	เทวราชสุส สนฺติเก ฯ
สกุโกปี ปฏินนุทิตถ	เวเทห มิตลคคห
นิมนตยิตถ ๔ กามหิ	อาสเนน จ วาสโว
สารุ โขสิ อนุปฺปุตโต	อาวาลํ วสวตฺตินํ

#๑ สී. ย. ปมุโข รถมารุหิ ฯ ๒ ม. สทสฺสยุตฺตมารุหุ ฯ ๓ อย์ คาลา

#สพฺพโปตฺถเกสุ น ทิสฺสติ อฏฺฐกถายํ ปน ทิสฺสติ ฯ ๔ สී. ย. นิมนตยิ จ ฯ

วส เทเวสุ ราชสี   สพพกามสมิทฐิ
ดาวตีเสสุ เทเวสุ   ภูณช กามะ อมานุเส ฯ

[๑๕๕๖] อหํ ปุเร สกุกคโต รามมิ
นจเจहि คีเตहि จ วาเทเห
โสทานิ อชช น รามมิ สกุก
อายุนุ จิณฺ ๑ มรณฺ ๒ สนฺติเก
อุทาทุ มุโฬหฺสมิ ชนินฺทเสฏฺจ ฯ

[๑๕๕๗] น ตายุ จิณฺ มรณฺจ ๓ ทูเร
น จาปี มุโฬห นรวิเร เสฏฺจ
ตฺยฺหลจ ปุณฺณานิ ปริตฺตกานิ
เยสํ วิปากํ อิธ เวทยิตฺโต ๔

วส เทวานุภาเวน   ราช เสฏฺจ ทิสฺมปฺติ
ดาวตีเสสุ เทเวสุ   ภูณช กามะ อมานุเส ฯ

[๑๕๕๘] ยถา ยาจิตกํ ยานํ   ยถา ยาจิตกํ ฐนํ
เอวํ สมฺปทเมเวตํ   ยํ ปฺรโต ทานปฺจฺจยา
น จาหเมตฺตมิจฺจามิ   ยํ ปฺรโต ทานปฺจฺจยา
สยํ กตานิ ปุณฺณานิ   ตํ เม อาเวณฺณิยํ ฐนํ
โสหํ คนฺตฺวา มนุสฺเสสุ   กาทามิ กุสฺลํ พหุํ
ทานนฺ สมฺจริยาย   สยฺเมน ทเมน จ
ยํ กตฺวา สุขิตฺโต โหติ   น จ ปฺจฺจานฺตปฺปติ ฯ

#๑ ม. จิโณ ฯ ๒ มรณฺสฺสาตีปี ปาโโจ ฯ ๓ สี. ย. น จายุ จิณฺ มรณฺ เต ฯ

#๔ ย. เวทยิตฺโต ฯ

[๑๕๕๕] อิมานิ ตานิ เขตฺตานิ อิมิ นิกุขิ สกฺกนฺทลั
 อีมา ตา หริตานุปา อีมา นชฺโช สวณฺติโย
 อีมา ตา โปกฺขรณฺนิโย ๑ รมฺมา จากวากุปฺกฺชิตา ๒
 มณฺฑลเกหิ สลฺยจฺจนฺนา ปทุมฺปฺปลเกหิ จ
 ยสฺสึมานิ มมายีสุ กิ นฺ เต ทิสตํ คตา ฯ
 ตานิ จ เขตฺตานิ โส ภูมิกากิ
 เตยฺเว อารามวณฺุปจารา ๓
 ตเมว มยฺหิ ชนตํ อปฺสฺสโต
 สฺลฺยจฺจนฺจ เม นารท ขายเต ทิสสา ฯ

[๒๐๐๐] ทิฏฺฐา มยา วิมานานิ โอภาสนฺตา จตุทฺทิสสา
 สมฺมุขา เทวราชสฺส ติทฺธานจฺจ สมฺมุขา ฯ
 วุตฺถิ เม ภวนิ ทิพฺพิ ภูตฺตา กามา อมานุสา
 ตาวตีสฺเสสุ เทเวสุ สทฺพกามสมิทฺธิสุ ฯ
 โสหิ เอตาทิสฺสิ หิตฺวา ปฺลฺยณฺยมฺหิ อิธาคโต
 ชมฺมเมว จริสฺสามิ นานิ รชฺเชน อตฺถิโก ฯ
 อทฺถทาวจริ มคฺคิ สมฺมาสมฺพุทฺธเทสิตํ
 ตํ มคฺคิ ปฺฏิปชฺชิสฺสึ เยน คจฺจนฺติ สฺพุทฺธาติ ฯ
 สาธินราชชาตกั เอกาทสมํ ฯ

#๑ ม. โปกฺขรณฺนิ ฯ ๒ ม. จกฺกวากุปฺกฺชิตา ฯ ลี. ย. จกฺกวากุปฺกฺชิตา ฯ
 #๓ ลี. ย. เต อารามา เต วณฺเมปจารา ฯ

๑๒ ทศพราหมณชาตก

[๒๐๐๑] ราชา อโวจ วิฐุร ๑ ชมมกาโม ยุธิญฺจิลो ๑

พราหมณ วิฐุร ปรีเยส สีลวนฺเต พหุสฺสุเต

วิรเต เมถุณา ชมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ๑

[๒๐๐๒] ทุลลภา พราหมณา เทว สีลวนฺโต พหุสฺสุตา

วิรตา เมถุณา ชมฺมา เย เต ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ ๑

ทส ขลฺมหาราช ยา ตา พราหมณชาติโย

เตสํ วิภฺงฺคฺวิจฺยํ วิตุถาเรน สุโณหิ เม ๑

ปฺลิตฺพเพก คเหตุวาน ปุณฺณเม มฺลสฺสํ ตํวเต

โอสธิกาเย ๒ คนฺถนฺติ นฺหาปยนฺติ ๓ ชปฺนฺติ จ ๑

ติกฺกิลกสฺมา ราช เตปฺปี วุจฺจนฺติ พราหมณา

อกฺขาตา เต มหาราช ตาทีเส นิปฺตามเส ๑

[๒๐๐๓] อเปตา เต จ พราหมณฺญา (อิตฺติ ราชา จ ๔ โกรโปย)

น เต วุจฺจนฺติ พราหมณา

อณฺเณ วิฐุร ปรีเยส สีลวนฺเต พหุสฺสุเต

วิรเต เมถุณา ชมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ๑

[๒๐๐๔] กิงฺกิกิโย คเหตุวาน ๕ โฆเสนฺติ ปุรฺโตปฺปี เต

เปสนานิปฺปี คจฺจนฺติ รตฺถจฺริยาสุ สิกฺขเร ๑

#๑ ม. วิฐุร ๑ เอวมฺปรีปฺปี ๑ ๒ ม. โอสธิกาโย ๑ ๓ ส. ย. นหายนฺติ ๑

#๔ ม. สพฺพตฺถ จสทฺโท นตฺถิ ๑ ๕ ม. กิงฺกิกิโย คเหตุวา ๑

ปริจาริกสมา ราช เตปี วุจจนฺติ พุราหุมน

อกุขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๐๕] อเปตา เต จ พุราหุมน (อติ ราช จ โกร โพย)

น เต วุจจนฺติ พุราหุมน

อญเณ วิฐร ปริเยส สีลวนเต พหุสุเต

วิรเต เมถุนา ฐมา เย เม ภูชเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมม ทสุสาม ยตถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๐๖] กมณฺฑล คเหตุวาน วุททณฺฑลจ ๑ พุราหุมน

ปจฺจุเปสฺสนฺติ ราชานอ คามสุ นิคเมสุ จ

นาทินฺเน วุฏฺฐเสสาม คามมฺหิ นิคมมฺหิ ๒ ว

นิกฺคาทสมา ราช เตปี วุจจนฺติ พุราหุมน

อกุขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๐๗] อเปตา เต จ พุราหุมน (อติ ราช จ โกร โพย)

น เต วุจจนฺติ พุราหุมน

อญเณ วิฐร ปริเยส สีลวนเต พหุสุเต

วิรเต เมถุนา ฐมา เย เม ภูชเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมม ทสุสาม ยตถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๐๘] ปฺรพฺุททจฺจนฺทโลมา ปฺงกทฺนตา ราชสุสิรา

โอทิกฺณณา ราชเรณฺุหิ ยาจกา วิจรนฺติ เต

#๑ ปฺงกทฺนฺทจฺจาทิปิ ปาโฐ ฯ ๒ ม. คามมฺหิ วา วณฺมฺหิ วา ฯ ส. ย. คามมฺหิ

#จ วณฺมฺหิ จ ฯ

ขานุฆมาตสมา ราช เตปี วุจจนฺติ พุราหุมนา

อกุขาคา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๐๕] อเปตา เต จ พุราหุมนุณา (อิติ ราชา จ โกร โพย)

น เต วุจจนฺติ พุราหุมนา

อญเณ วิฐุร ปริเยส สีลวนฺเต พหุสุเต

วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมฺม ทสุสาม ยตถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๑๐] หริตัก อามลัก อมพํ ชมฺพพ วิเภทัก ๑

ลพฺฐํ ทนฺตโปณานิ เวลฺลวา พทรานิ จ

ราชายตฺนํ อฺจฺจฺญปฺภูํ ชฺฐมเนตฺตํ มชฺฐชฺชนํ

อฺจฺจาวจฺจานิ ปณฺิยานิ วิกีณฺนติ ๒ ชนาธิป

วาณิชกสมา ราช เตปี วุจจนฺติ พุราหุมนา

อกุขาคา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๑๑] อเปตา เต จ พุราหุมนุณา (อิติ ราชา จ โกร โพย)

น เต วุจจนฺติ พุราหุมนา

อญเณ วิฐุร ปริเยส สีลวนฺเต พหุสุเต

วิรเต เมถุณา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ

ทกฺขิณํ สมฺม ทสุสาม ยตถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๑๒] กสิวณฺชิชฺชํ ๓ กาเรณฺติ โปสยณฺติ อเชพเก

#๑ ม. วิกีตัก ฯ ลี. ยู. อมพชมฺพวิกีฏัก ฯ ๒ ลี. ม. วิปเณณฺติ ฯ

#๓ ม. กาสิวาณฺชิชฺชํ ฯ ลี. ยู. กาสี วณฺชิชฺชํ ฯ

กุมาริโย ปเวจฺจนฺติ วิวาหนฺตาวหนฺติ จ
สมา อมพฺภุจเวเสหิ เตปี วุจฺจนฺติ พุราหฺมณา
อกฺขาเต เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๑๓] อเปตา เต จ พุราหฺมณฺญา (อิติ ราชา จ โกรโพย)

น เต วุจฺจนฺติ พุราหฺมณา
อณฺเณ วิธฺรฺร ปริเยส สีสฺวานฺเต พหุสฺสุเต
วิรเต เมถฺนา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ
ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๑๔] นิกฺขิตฺตภิกฺขํ ภูณฺชนฺติ กามเสฺวเก ปุโรหิตา

พหู เน ปรีปฺจฺจนฺติ อณฺฑจฺเจทา นิลฺลจฺกา ๑
ปสฺสูปี ตตฺถ หณฺณฺติ มหีสฺวา สฺวกรา อชา
โกฆาตกสฺมา ราช เตปี วุจฺจนฺติ พุราหฺมณา
อกฺขาตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๑๕] อเปตา เต จ พุราหฺมณฺญา (อิติ ราชา จ โกรโพย)

น เต วุจฺจนฺติ พุราหฺมณา
อณฺเณ วิธฺรฺร ปริเยส สีสฺวานฺเต พหุสฺสุเต
วิรเต เมถฺนา ธมฺมา เย เม ภูณฺเชยฺยุ โภชนํ
ทกฺขิณํ สมฺม ทสฺสาม ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ

[๒๐๑๖] อสิจฺมมํ กเหตุวาน ขกฺกํ ปกฺคยฺห พุราหฺมณา

เวสฺสปเถสฺสุ ติฏฺฐนฺติ สตฺถํ อพฺพาหยฺนฺติปี

#๑ ม. นิลลจกา ฯ ยู. ติลลจกา ฯ

สมา โคนิสาทะหิ เตปี วุจันติ พุราหุมน

อกุขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๑๓] อเปตา เต จ พุราหุมน (อิติ ราชา จ โกรโพย)

น เต วุจันติ พุราหุมน

อญเ เว วิฐุร ปริเยส สีลวันเต พหุสุเต

วิเร เต เมถุนา ชมมา เย เม ญเยชเย โภชน

ทกขิณ สุมม ทสุสาม ยตุถ ทินน มหปผลิ ฯ

[๒๐๑๔] อรญเ กุฎิกิ กตุวา ญญานิ การยนิ เต

สสวิพาเร พาเชนติ อาโคธา มจจกจจปี

เต ลุททุกสมา ราช ๑ เตปี วุจันติ พุราหุมน

อกุขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๑๕] อเปตา เต จ พุราหุมน (อิติ ราชา จ โกรโพย)

น เต วุจันติ พุราหุมน

อญเ เว วิฐุร ปริเยส สีลวันเต พหุสุเต

วิเร เต เมถุนา ชมมา เย เม ญเยชเย โภชน

ทกขิณ สุมม ทสุสาม ยตุถ ทินน มหปผลิ ฯ

[๒๐๒๐] อญเ ชนสุส กามา หิ เหญฐา มญเจ ปสกุชิตา ๒

ราชาโน อุปริ นุหายนติ โสมายาเค อุปญุชิต

มลมชชสมา ๓ ราช เตปี วุจันติ พุราหุมน

อกุขตา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

#๑ สี่. ยู. ลุททุกา เต มหาราช ฯ ๒ ม. ปสกุชิตา ฯ ๓ มลมชชน-มลมชชก-อิติปี ฯ

[๒๐๒๑] อเปตา เต จ พุราหุมนญา (อติ ราชา จ โกรโพย)

น เต วุจันติ พุราหุมนญา

อณเเว วิฐุร ปรีเยส สีสวนเต พหุสุเต

วิเรเต เมถุณา ฐมมา เย เม ภูณเชยยู โภชนั

ทกขินั สมม ทสุสาม ยตุถ ทินนั มหปผลั ฯ

[๒๐๒๒] อตุถิ โข พุราหุมนญา เทว สีสวนโต พหุสุตา

วิเรตา เมถุณา ฐมมา เย เต ภูณเชยยู โภชนั ฯ

เอกณจ ภตุตั ภูณชนติ น จ มชชั ปิวันติ เต

อกุขาดา เต มหาราช ตาทิเส นิปตามเส ฯ

[๒๐๒๓] เอเต โข พุราหุมนญา วิฐุร สีสวนโต พหุสุตา

เอเต วิฐุร ปรีเยส จิปปณจ เน นิมนตยาติ ฯ

ทสพุราหุมนชาติกั ทวาทสมั ฯ

๑๓ ภิกขาปรมฺพชาติกั

[๒๐๒๔] สุขุมารรูปั ทิสฺวา รภูจา วิวนมาคตั

ภูฎาการวรูเปตั มหาสยนมุโปจิตั ๑

ตสุส เต เปมเกนาหั อทาสี วฑุฒโมทนั ๒

สาลีณั วิจิตตั ภตุตั สุจิมัสุปเสจัน ๓

ตั ตวั ภตุตั ปฏิกุคฺยห พุราหุมนสุส อทาปยิ ๔

#๑ มหาสยนมุปาสิตนุติปิ ฯ ๒ สี. ยู. พทุธโมทนั ฯ ๓ ม. สุจิมัสุปเสจัน ฯ

#เอวมุปริปิ ฯ ๔ ม. อทาสยิ ฯ

อุตตานิ อนสิตวาน โภยัมมโม นมตถ เต ฯ

[๒๐๒๕] อาจารย์โย พุราหุมน โม มยหิ กิจจากิจเจสุ วุขาวโฏ

ครุ จ อามนตนิโย จ ทาตุมรหามิ โภชนํ ฯ

[๒๐๒๖] พุราหุมนํทานิ ปุจฺฉามิ โคตมํ ราชปุชิตํ

ราชา เต ภตฺตํ ปาทาสี สฺจิมํสุปเสจัน

ตํ ตํวํ ภตฺตํ ปฏิกุคฺคยห อิตฺติสฺส โภชนํ อทา

อเขตตตฺถญฺญสฺสึ ทานสฺส โภยัมมโม นมตถ เต ฯ

[๒๐๒๗] ภรามิ ปุตฺตทาเร จ ฆเรสุ คฺคิโต ๑ อหิ

ภฺยชฺช มานุสเส กามे อนุสาสามิ ราชนิ

อารญญิกสฺส อิตฺติโน จิรฺรตฺตํ ตปสฺสึโน

วฺจฺจตฺตสฺส ภาวิตตฺตสฺส ทาตุมรหามิ โภชนํ ฯ

[๒๐๒๘] อิตฺติจฺจทานิ ปุจฺฉามิ กิตฺติ มฺมนิสฺสนุถตํ

ปฺรฺรพฺพหจฺจณฺขโลมํ ปจฺจกทฺทนต์ ราชสฺสึริ

เอโก อรญฺญเว วิหฺรสิ นาวจฺจขฺสิ ชีวิทํ

ภิกฺขุ เกน ตยา เสยฺโย ยสฺส ตํวํ โภชนํ อทา ฯ

[๒๐๒๙] ขณฺนมาลुकฺกมฺพานิ ๒ พิลาลิตกฺกถานิ ๓ จ

ฐนํ สามากนิวาริ สํหาริยํ ปหาริยํ ๔

สากํ ภิกฺขุ มชฺช มํสํ พทฺรามาถกานิ จ

ตานิ อหฺริตฺวา ๕ ภฺยชฺชามิ อตฺถิ เม โส ปฺริคฺคโห

#๑ สี่. ย. คคิโต ฯ ๒ ม. ขณนดาลูกกลมพานิ ฯ ๓ สี่. ย. พิลาลิตกุกพานิ จ ฯ

#๔ สํสาทิยํ ปสฺสาทิยฺญตฺติปิ ฯ สี่. ม. สํหาริยํ ปสฺสาริยํ ฯ ๕ ม. อหริตฺวา ฯ

ปจฺนุโต อปจฺนุตสฺส   อมมสฺส สกิลฺจโน
 อนาทานสฺส สาทาโน   ทาตุมรหามิ โภชนํ ฯ
 [๒๐๓๐] ภิกฺขุญฺจทานิ ปุจฺฉามิ   ตฺถุหิมาสีน สฺพุพฺต้
 อิติ เต ภคฺคํ ปาทาสี   สฺจิมฺสูปเสจฺนํ
 ตํ ตฺวํ ภคฺคํ ปฏฺฐิกุญฺห   ตฺถุหิ ภูญฺชสี เอกโก
 นาญญํ กญฺจิ นิมนฺเตสึ   โภยํ ฆมฺโม นมตฺถ เต ฯ
 [๒๐๓๑] น ปจามิ น ปาเจมิ   น ฉินฺทามิ น เฉทเย
 ตํ มํ อกิลฺจณํ ฌตฺวา   สพฺพปาเปหิ อารตํ
 วาเมน ภิกฺขมาทาย   ทกฺขิณฺเนน กมณฺชทลล
 อิติ เม ภคฺคํ ปาทาสี   สฺจิมฺสูปเสจฺนํ ฯ
 เอเต หิ ทาตุมรหนฺติ   สมมา สปริคฺคหา
 ปจฺจนีกมฺหํ มญฺเญ   โย ทาทาริ นิมนฺตเย ฯ
 [๒๐๓๒] อตฺถาย วต เม อชฺช   อีธาจฺจฺฉิ รเถสโก
 โยหํ อชฺช ปชานามิ ๑   ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ ฯ
 รฏฺฐเสสุ คิทฺฐา ราชาโน   กิจฺจากิจฺจเสสุ พุราหุมนฺนา
 อิติ มฺลผลฺเล คิทฺฐา   วิปฺปมฺตฺตา จ ภิกฺขโวติ ฯ
 ภิกฺขาปรมฺปรชาตกํ เทรสมํ ฯ

#๑ สี่. อิตโต ปุพฺเพ น ชานามิ ฯ

ตสุสุททานัน

สุว กิณฺณรมุกฺก ขราชินโส

ภิสชาต มเหสิ กโปตวโร

อถ โมร สตจฺจนก วาณิชโก

อถ ราช สพฺราราหุมน ภิกฺขุปรี ๗

ปภินฺณกนิปาตํ นิฏฺฐิตํ ๗

เยสาห์ พีชานี ปติภูจเปมิ
เย พุราหุมนา ชาติมนุตูปปนา
ตานีธ เขตตานี สุเปสลานี ฯ

[๒๐๓๘] ชาติมโท จ อติมานตา จ
โลโก จ โทโส จ มโท จ โมโห
เอเต อคฺฌา เยสุ จ สนฺติ ๑ สพฺเพ
ตานีธ เขตตานี อเปสลานี ฯ
ชาติมโท จ อติมานิตา จ
โลโก จ โทโส จ มโท จ โมโห
เอเต อคฺฌา เยสุ น สนฺติ สพฺเพ
ตานีธ เขตตานี สุเปสลานี ฯ

[๒๐๓๙] กฺวตฺถ ๒ กตา อุปฺชิตฺติโย จ
อุปฺชฌาโย ๓ อถวา ฅณฺฑกฺขุณฺนิ ๔
อิมสฺส ทณฺฑญฺจ วรณฺจ ทตฺวา
กเล คเหตุวา กลยาถ ๕ ชมฺมํ ฯ

[๒๐๔๐] คิริ นเขน ขณฺตี อโย ทนฺเตภิ ขาทสิ
ชาตเวทํ ปทหสิ โย อีสึ ปริภาสสิ ฯ

[๒๐๔๑] อิทํ วตฺวาน มาตงฺโก อีสึ สจฺจปรกฺกโม

#๑ สී. ย. เยสุ วสนฺติ ฯ ๒ ม. เกวตฺถ ฯ ๓ สพฺพตฺถ อุปฺชฌาโยติ ทิสฺสติ ฯ
#อฏฺฐกถายมฺปน อุปฺวชฺโณติ ขายติ ฯ ม. อุปฺชฌาโย จ ฯ ๔ ฅณฺฑกฺขุณฺนิ อิติปี ฯ
#๕ ม. ขลยาถ ฯ

อนุตถิกขสมิ ปกุกามิ พุราหุมนาน อุกุกขตํ ฯ

[๒๐๔๒] อาเวลลิตํ ๑ ปีฎฐิตโต อุตตมมุงคํ

พาหุ ปสาเรติ อกมมเนยฺย

เสตานิ อุกุขินี ยถา มตฺตสฺส

โก เม อิมํ ปุตฺตมกาสิ เอวํ ฯ

[๒๐๔๓] อิธาคมา สมโณ ทุมฺมวาสิ

โอดลลโก ปัสฺสปีสาจโกว

สงฺการโจฬํ ปฎิมฺมุจ กณฺเฑ

โส เต อิมํ ปุตฺตมกาสิ เอวํ ฯ

[๒๐๔๔] กตมํ ทิสํ อคมา ฐิริปฺลฺโย

อกุขาถ เม มาณวา เอตมตฺถิ

กนฺตวาน ตํ ปฎิกเรมุ อจฺจยํ

อปฺเปว นํ ปุตฺตํ ๒ ลภามุ ชีวิทํ ฯ

[๒๐๔๕] เวหายสํ อคมา ฐิริปฺลฺโย

ปถทฺฐโน ปณฺณรเสว จนุโท

อปีจายี โส ปุริมํ ทิสํ อคจฺฉิ

สจฺจปฺปฎิณฺโณ อิติ สาธุโร โป ฯ

[๒๐๔๖] อาเวลลิตํ ปีฎฐิตโต อุตตมมุงคํ

พาหุ ปสาเรติ อกมมเนยฺย

เสตานิ อุกุขินี ยถา มตฺตสฺส

#๑ สี. ย. อเวจิตํ ฯ ๒ ม. ปุตฺต ฯ

โก เม อิมั ปุตฺตมกาลี เอวั ฯ

[๒๐๔๗] ยกฺขา หเว สนฺติ มหानุภาวา

อนฺวาคตา อีสโย สาธฺรฺรฺปา

เต ทฺถจฺจิตฺตํ กุปิตํ วิทิตฺวา

ยกฺขา หิ เต ปุตฺตมกัสมุ เอวั ฯ

[๒๐๔๘] ยกฺขา จ เม ปุตฺตมกัสมุ เอวั

ตฺวณฺเณว เม มา กุทฺโธ พฺรหฺมจาริ

ตฺตฺเมหฺว ปาเท สรณฺม คตาสฺมิ

อนฺวาคตา ปุตฺตโสเกน ภิက္ขุ ฯ

[๒๐๔๙] ตเทว หิ เอตฺรหิ จ มยฺหิ

มโนปฺโทโส น มมตฺถิ โกจิ

ปุตฺโตจฺ จ เต เวทมเทน มตฺโต

อตฺถิ น ชานาติ อธิจฺจ เวเท ฯ

[๒๐๕๐] อทฺธา หเว ภิက္ขุ มฺหุตฺตเกน

สมฺมุยฺหเตว ปฺริสฺสฺส สลฺลฺลา

เอกาปราริขฺม ฐฺริปฺลฺล

น ปฺลฺลทิตฺตา โกธพฺลา ภวานฺติ ฯ

[๒๐๕๑] อิทฺถจฺ มยฺหิ อุตฺตฺติฏฺฐปฺปญฺหํ

ตฺว มณฺฑาโปยฺ ภฺลฺลชฺตฺ อปฺปปฺปฺลโย

ยกฺขา จ เต ปุตฺตํ ๑ น วิเหจฺเยยฺยํ

#๑ ม. เต นี้ ฯ

ปุตโต จ เต เหสสติ ๑ โส อโรโค ฯ

[๒๐๕๒] มณฑพพย พาลิสสิ ปรีตตปญโย

โย ปุณฺณเขตฺตานมโกวิทฺติ

มหกุกสาเวสุ ททาสี ทานํ

กิติฏฺฐกมฺเมสุ อสณฺณเตสุ ฯ

ชฎา จ เกสา อชินา นีวตฺตา

ชรูทปานํ มุขํ ปรุพฺหํ

ปชํ อิมํ ปสฺสถ ทุมมรूपิ ๒

น ชฎาชินํ ตายเต อปฺปปญฺณํ ฯ

เยสํ ราโค จ โทโส จ อวิชฺชา จ วิราชิตา

จิณฺสาวา อรหนฺโต เตสุ ทินฺนํ มหปฺผลนฺติ ฯ

[๒๐๕๓] อุพฺหจฺจ มนํ เมชฺโณ มาตงฺกสฺมี ยสฺสตีเน

สฺปาริสชฺโซ อฺจฺฉินฺโน เมชฺฌรณฺณํ ตทา อหฺุตติ ๓ ฯ

มาตงฺกชาตกั ปจฺมํ ฯ

---

๒ จิตฺตสมฺภูตชาตกั

[๒๐๕๔] สพฺพิ นรานํ สพลฺลํ สุจฺฉินฺณํ

น กมฺมฺนา กิณฺจน โมฆมตฺถิ

ปสฺสามิ สมฺภูตํ มหानุภาวํ

#๑ สี. ยฺ. โหหิติ ฯ ๒ สี. ยฺ. รุุมมรूपิ ฯ ๓ ม. อัยฺ คาถา นตฺถิ ฯ

อาหุลยเร เภริมูทิงคสงขา ๑

สีฆานิ ยานานิ จ โยชยนตุ

อชเชวหิ อสุสมตํ ๒ คมิสุตํ

ยตุเถว ทกขิสฺสุมิสี นิสินฺนํ ฯ

[๒๐๕๕] สุตทุทธลาโก วัต เม อโหสิ

คาคา สุกีตา ปริสาย มชฺเฌ

โสหิ อีสี สีลวตฺตูปปนฺนํ

ทิสฺวา ปตีโต สุมโนหมสมิ ฯ

[๒๐๖๐] อาสนํ อุทกํ ปชชํ ปฏิกุกฺคณาตุ โน ภวํ

อคฺเข กวานฺตํ ปุจฺฉาม อคฺขํ กุรุตุ โน ภวํ ฯ

[๒๐๖๑] รรมมฺนฺจ เต อาวสถิ กโรนฺตุ

นาริกเณหิ ปริจารยสฺสุ

กโรหิ โโอกาสมนฺนุกุคฺหาย

อุโปปิมิ อิสฺสรียิ กโรม ฯ

[๒๐๖๒] ทิสฺวา ผลํ ทฺวจฺจริตฺตสฺส ราช

อโถ สฺวจิณฺณสฺส มหาวิปากํ

อตุคฺคานเมว ปฏิสฺยมิสฺสํ

น ปตุถเย ปตุคฺคปฺสึ ๓ ฐนํ วา ฯ

ทเสวิมา วสฺสทสา มจฺจานํ อิธ ชีวิทํ

#๑ หุลยนตุ โภ เภริมูทิงคสงขเขติปิ ฯ ม. อาหุลยนตุ เภริมูทิงคสงเข ฯ

#๒ ม. อสุสมํ ตํ ฯ ๓ สี. ย. ปตุคฺคํ ฯ

อปรุตตถุเถว ตั โอิธี นโพ นิโนว สุตฺตติ ฯ

ตตฺถ กานนุที กาชิจุฑา การติ กาชเนสนา

กีเม ปุตฺเตหิ ทาเรหิ ราช มุตฺโตตฺตุมิ พนฺธนา ฯ

โสหิ เอว ปชานามิ ๑ มจฺจุ เม นปรปมชฺชติ

อนุตฺเทนาริปนฺนสฺส การติ กาชเนสนา ฯ

ชาติ นรานิ อธมา ชนินฺท

จณฺฑาลโยนิ ทฺวิปทกนิกฺกุชา ๒

สเกหิ กมฺเมหิ สฺวาปเกหิ

จณฺฑาลิกพฺเภ ๓ อวสิมฺห ปฺพเพ ฯ

จณฺฑาลาหุมฺหาวนฺตีสฺส มิกา เนรณฺชริ ปติ

อูกฺกุสา รมฺมทาตีเร ๔ ตยชฺช พฺราหฺมณชฺชติยา ฯ

[๒๐๖๓] อุปนียฺยติ ชีวิตมปรปฺมายุ

ชรฺุปนีตฺตสฺส น สนฺติ ตาณา

กโรหิ ปญฺจาล มเมว ๕ วากุຍิ

மாகาสี กมฺมานิ ทฺกฺขุทฺทฺรยานิ ฯ

อุปนียฺยติ ชีวิตมปรปฺมายุ

ชรฺุปนีตฺตสฺส น สนฺติ ตาณา

กโรหิ ปญฺจาล มเมว วากุຍิ

மாகาสี กมฺมานิ ทฺกฺขุขฺปฺพลานิ ฯ

อุปนียฺยติ ชีวิตมปรปฺมายุ

#๑ สี. ยู. โส อหิ สฺวาปชานามิ ฯ ๒ ม. ทฺวิปทกนิกฺกุชา ฯ ๓ ม. จณฺฑาลิกพฺเภ ฯ

#๔ ม. นมฺมทาตีเร ฯ ๕ ม. มเมต ฯ เอวมฺปริปิ ฯ

ชรูปนีตสุส น สนฺติ ตาณา
กโรหิ ปญฺจาล มเมว วากุຍ
மாகาสี กมฺมานิ รชสุสิรานิ ฯ
อุปนียุติ ชีวิตมปฺปมาຍ
วณฺณํ ชรา หนฺติ นรสุส ชียุโยโต
กโรหิ ปญฺจาล มเมว วากุຍ
மாகาสี กมฺมํ นิรยฺอุปฺตติยา ฯ

[๒๐๖๔] อทฺธา หิ สจฺจํ วณฺํ ตเวทํ
ยถา อีสึ ภาสสิ เอวเมตํ
กามา จ เม สนฺติ อนปฺปรูปา
เต ทุจฺจชา มาทิสเคน ภิกุขุ ฯ
นาโค ยถา ปงฺกมชฺเฒ พุยสนฺโน
สยํ ๑ ถลํ นาทิสฺมฺโภติ คนฺตุ
เอวมหํ ๒ กามปงฺเก พุยสนฺโน
น ภิกุขุโน มกฺคมนฺนุพฺพชามิ ฯ
ยถาปี มาตา จ ปีตา จ ปฺตฺตํ
อนุสาสเร กิณฺติ สฺขี ภาเวยฺย
เอวํปี มํ ตฺวํ อนุสาส ภาเน
ยถา จิริ ๓ เปจฺจ สฺขี ภาเวยฺย ฯ

#๑ สี. ม. ปสฺสํ ฯ ๒ ม. เอวมุปฺหํ ฯ ๓ สี. ย. ยมาจฺริ ฯ

[๒๐๖๕] โน เจ คุวั อุตฺตหเส ชนินฺท

กาเม อิเม มานุสเก ปหาตุ
ธมฺมี ๑ พลี ปฏฺจปยสฺสุ ราช
อธมฺมกาโร จ เต ๒ มาหุ ฐฏฺเฐ ๑
ทฺฐตา วิธาวนฺตุ ทิสา จตฺตโส
นิมนฺตกา สมณพฺรหฺมณานํ
เต อนฺนปาเนน อฺปฏฺฐหสฺสุ
วตฺถเณ เสนาสนปจฺเจเนน จ ๑
อนฺเนน ปาเนน ปสนฺนจิตฺโต
สนฺตปฺปย สมณพฺรหฺมणे จ
ทตฺวา จ ภูตฺวา จ ยถานูภาวํ
อนินฺทิตฺโต สกฺกมฺเปหิ จานํ ๑
สเจ จ ตํ ราช มโท สหะย
นาริกฺเณหิ ปรีวารยฺนตํ ๓
อิมเมว คากํ มนสิกโรหิ
ภาเสหิ เจตํ ๔ ปรีสาย มชฺเฒ ๑

อพฺโถกาสสโย ชนฺตุ   วจนฺตฺยา ชีรปายิตฺโต
ปรีกฺขโณ สุวานเหหิ ๕   สุวาชฺช ราชาคิ วุจฺจตีติ ๑
จิตฺตสมฺภูตชาตกํ ทฺติยํ ๑

#๑ สී. ย. ธมฺมํ ๑ ๒ ม. ตว ๑ ๓ ม. ปรีจารยฺนตํ ๑ ๔ ม. ภาเสหิ เจนํ ๑

#๕ สී. ย. สฺปิเนหิ ๑

๓ สีวิราชชาตก

[๒๐๖๖] ทูเร อปสฺสึ เถโรว จกฺขุ ยาจิตฺตมาคโต
เอกเนตฺตา ภวิสฺสาม จกฺขุ เม เทหิ ยาจิตโต ฯ

[๒๐๖๗] เคนานุสติญฺโจอ อธิมมาคโตติ
วนิพฺพก จกฺขุปลานิ ยาจิตฺตํ
สุทฺถุจฺจํ ยาจสิ อุตฺตมจฺจํ
ยมาหุ เนตฺตํ ปฺริเสน ทฺถุจฺจํ ฯ

[๒๐๖๘] ยมาหุ เทเวสุ สฺขมฺปตีติ
มฆวาทิ นํ อามุ มนุสฺสโลก
เคนานุสติญฺโจอ อธิมมาคโตสฺมิ
วนิพฺพโก จกฺขุปลานิ ยาจิตฺตํ ฯ
วนิพฺพโก ๑ มยฺห วณฺเณ อนุตฺตรํ
ททาหิ เม ๒ จกฺขุปลานิ ยาจิตโต
ททาหิ เม จกฺขุปลํ อนุตฺตรํ
ยมาหุ เนตฺตํ ปฺริเสน ทฺถุจฺจํ ฯ

เยน อตฺถเนน อากณฺธิ ยมตฺถมภิปตฺถยํ
เต เต อธิชฺฉนฺตฺตํ สจฺกปฺปา ลภ จกฺขุณี พุราหุมนฺนํ ฯ
เอกนฺเต ยาจมานสฺส อุกฺขานิ ททามหํ
ส จกฺขุมา คจฺฉ ชนสฺส เปกฺขโต
ยทิจฺฉเส ตฺวํ ตทเต สมิชฺฉตฺตํ ฯ

#๑ ม. วนิพฺพโต ฯ ๒ ม. เต ฯ

[๒๐๖๕] มา โน เทว อทา จกขุ มา โน สพเพ ปรกกริ ๑

ชนั เทหิ มหาราช มุตตา เวพฐิยา พหู ๑

ยุดเต เทว รเถ เทหิ อาชานิเย อลงกเต ๒

นาเค เทหิ มหาราช เหมกปป์นิวาสเส ๑

ยถา ตั สิวโย สพเพ สโยคคา สรธา สทา

สมนฺตา ปริกเรยฺยึ เอว เทหิ รเถสภ ๑

[๒๐๗๐] โย เว ทสฺสนฺติ วตฺวาน อทานเ กฺรฺรฺเต มโน

กฺมฺยํ โส ปตฺติํ ปาลิํ คีวํยํ ปฏฺิณฺณจฺติ ๑

โย เว ทสฺสนฺติ วตฺวาน อทานเ กฺรฺรฺเต มโน

ปาปา ปาปฺตโร โหติ สมฺปฺตฺโต ยมสาธนํ ๑

ยถฺยํ ยาจฺจ คณฺหิ ทเท ยํ น ยาจฺจ น ตํ ทเท

สฺวํหํ ตเมว ทสฺสามิ ยํ มํ ยาจฺติ พฺุราหฺมโณ ๑

[๒๐๗๑] อายฺยํ นฺ วณฺณํ นฺ สฺขํ พลํ นฺ

กิํ ปตฺถยาโน นฺ ชนฺนํท เทสิ

กถฺยํหิ ราชฯ สิวินํ อนฺตฺตโร

จกฺขุณิ ทชฺชฯ ปฺร โลกฺเหตฺ ๑

[๒๐๗๒] นวาหเมตํ ยสสา ททามิ

น ปฺตฺตมิจฺเจ น ชนํ น รกฺขํ

สคณฺจ ฐมฺโม จริโต ปฺุราโณ

อิจฺเจว ทานเ รมฺติ ๓ มโน มม ๑

#๑ ม. ปฺรากริ ๑ ๒ ม. จลฺงกเต ๑ ๓ ม. รมเต ๑

[๒๐๗๓] น ๑ เม เทสสา อุโก จกขุ อตุตถัน เม น เทสสิย
สพพณฺณตํ ปิยํ มยฺหิ ตสฺมา จกขุมทาสีหิ ๑ ฯ

[๒๐๗๔] สขา จ มิตุโต จ มมาสิ สีวิก
สุตฺถิขิตฺ สาทฺ กโรหิ เม วโจ
อุทฺทริตฺวา จกขุณี มม ชีคีสโต
หตฺเตสุ จเปหิ วนิพฺพกสฺส ฯ

[๒๐๗๕] โจทิตฺ สีวิราเชน สีวิโก วจัน กโร
รณฺโณ จกขุณี อุทฺทริตฺวา พฺราหฺมณฺณสฺสูปนามยิ๔
สจกขุ พฺราหฺมโณ อาสิ อนฺโร ราชฺยา อุปาวิสิ ฯ

[๒๐๗๖] ตโต โส กติปาหสฺส อุปรุเพหฺส จกขุสฺ
สฺตํ อามนฺตยิ ราชฺยา สีวินํ รกฺขจฺวทฺธโน ฯ
โยเชหิ สารถิ ยานํ ยุตฺตลจ ปฏฺิเวทย
อุยฺยานกฺมึ กจฺฉาม โปกฺขรณฺเณ วณานิ จ ฯ
โส จ โปกฺขรณฺตีเร ปลฺลลงฺเกน อุปาวิสิ
ตสฺส สกฺโก ปาตุรหุ เทวราชฺยา สุขมฺปติ ฯ

[๒๐๗๗] สกฺโกหฺมสฺมิ เทวินฺโท อากฺโตสฺมิ ตวณฺติเก
วริ วรฺสฺสุ ราชฺสิ ยงฺกิลฺลิจิ มนฺสิจฺฉสิ ฯ

[๒๐๗๘] ปหฺตํ ๒ เม ธนํ สกฺกํ พลํ โกโส จนฺปโป
อนฺรฺสฺส เม สโตทานิ มรณฺณเณว รุจฺจติ ฯ

#๑-๑ อัย คาคา สึ. โปตุถเกจเว อฏฺจกถาโปตุถเก จ ทิสฺสติ ฯ ม. อยฺมฺปน คาคา นฺตฺติ ฯ

#๒ ม. ปหฺตํ ฯ

- [๒๐๗๕] ยานี สจฺจยานิ ทิปทินฺท ตานี ภาสสุสุ ขตุตฺติย
สจฺจํ เต ภณฺณมานสุส ปุณฺ จกฺขุ ภวิสฺสตี ฯ
- [๒๐๗๖] เย มํ ยาจิตุมายนฺติ นานาโคตฺตา วณิพฺพกา
โยปี มํ ยาจเต ตตฺถ โสปี เม มนฺโส ปีโย
เอเตน สจฺจวชฺเชน จกฺขุ เม อุปปชฺชถ ฯ
- [๒๐๗๗] ยํ มํ โส ยาจิตุ อากา เทหิ จกฺขุณฺติ พุราหุมนฺโณ
ตสุส จกฺขุณิ ปาทาสี พุราหุมนฺนสุส วณิพฺพโต ๑ ฯ
กฺขิโย มํ อาวีสึ ปีติ โสมนฺนสุสญฺจนปฺปกํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน ทฺตฺติยํ เม อุปปชฺชถ ฯ
- [๒๐๗๘] ฆมฺเมน ภาสิตา คากา สีวิณฺ รกฺขจวฑฺฒน
เอตานิ ตว เนตฺตานิ ทิพฺพานิ ๒ ปฺปฏิทิสฺสเร ฯ
ติโรกฺขุทฺทํ ติโรเสถํ สมตฺติคฺคยฺห ปฺพพตฺติ
สมนฺนตา โยชนสฺตํ ทสฺสนํ อนุโณนฺตฺเต เต ฯ
- [๒๐๗๙] โกนิธ วิตฺตํ น ทเพยฺย ยาจิโต
อปี วิสิทฺถุจฺจํ สฺสปียปี อตฺตโน
ตทิงฺฆ สพฺเพ สีวิโย สมากตา
ทิพฺพานิ เนตฺตานิ มมชฺช ปฺสฺสถ ฯ
ติโรกฺขุทฺทํ ติโรเสถํ สมตฺติคฺคยฺห ปฺพพตฺติ
สมนฺนตา โยชนสฺตํ ทสฺสนํ อนุโณนฺตฺติ เม ฯ
น จาคมตฺตา ปรมตฺถิ (กิลฺยจิ) มจฺจานํ อธิ ชีวิทฺเต

#๑ สี่. วณิพฺพโน ฯ ยู. วณิพฺพโน ฯ ๒ ม. ทิพฺพานิ ฯ

ทตฺวาน มานุสสิ ๑ จกฺขุ ลทฺธิ (เม) จกฺขุ อมานุสสิ ฯ
เอตปิ ทิสฺวา สิวโย เทถ ทานานิ ญญชถ
ทตฺวา จ ญตฺวา จ ยถานุภาวิ
อนินฺทิตา สกฺขมฺเปถ จานนฺติ ฯ
สิวิราชชาตกั ตติยํ ฯ

๔ สิริมนุทชาตกั ๒

[๒๐๘๔] ปญฺญาเยตติ สิริยา วิหิโน
ยสฺสสินิ วาปี อเปตปญฺณํ
ปฺจุจฺจามิ เสนก เอตมตฺถํ
กเมตฺถ เสยฺโย กุสลา วทนฺติ ฯ
[๒๐๘๕] ธีรา จ พาลา จ หเว ชนินฺท
สิปฺปฺปฺปนฺนา จ อสิปฺปิโน จ
สุชาติมนุโตปี อชาติมฺสฺส
ยสฺสสินิโน เปสกรรา ๓ ภาวนฺติ
เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ
ปญฺโถ นิหิโน สิริมาว เสยฺโย ฯ
[๒๐๘๖] ตฺวมฺปิ ปฺจุจฺจามิ อโนมปญฺณ
มโหสฺสธ เกวลธมฺมทสฺสิ
พาลํ ยสฺสสิ ปญฺทิตํ อปฺปโภกํ

#๑ สี. ทตฺวา มานุสสิ ฯ ๒ ม. สิริมนุทชาตกั ฯ ๓ สี. ยู. เปสฺสการา ฯ

กเมตถ เสยโย กุสลา วทนต์ิ ฯ

[๒๐๘๗] ปาปานิ กมฺมานิ กโรนฺติ พาลา ๑

อิทเมว ๒ เสยโย อิติ มณฺณมานา ๓

อิธ โลกทสฺสี ปรโลกํ อทสฺสี

อุภยตฺถ พาลो กลิมกฺคเหติ

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว เสยโย น ยสฺสฺสี พาลो ฯ

[๒๐๘๘] น ตีปฺเปตฺติ วิทธาติ โภกํ

น พนฺธฺวา น สรฺรราวกาโส

ปสฺเสพฺมุคํ สุขเมธฺมานํ

สิริหิํ ภชเต โครวินฺทํ ๕

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถ นิหิโน สิริมาว เสยโย ฯ

[๒๐๘๙] ลทฺธา สุขํ มชฺชติ อปฺปปญฺโถ

ทุกฺเขน ศฺญฺโจปิ ปโมหเมติ

อาคนฺตฺนา สุขทุกฺเขน ศฺญฺโจ

ปเวตฺติ วาริจโรว ฆมฺเม

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว เสยโย น ยสฺสฺสี พาลो ฯ

[๒๐๙๐] ทุมํ ยถา สาทุผลํ อรณฺเณ

#๑ ม. กโรติ พาลอ ฯ ๒ ม. อิธเมว ฯ ๓ ม. มณฺณมาโน ฯ ๔ ม. น พนฺธฺวา

#น สรฺรราวณฺโณ โย ฯ ๕ ส. ย. โคริมนฺทํ ฯ

สมนุตโต สมภิสรรนุติ ๑ ปกฺขี

เอวมฺปิ อทุธฺ สรณฺ สโภกํ

พหุชฺชโน ภชฺชติ ๒ อตฺถเหตุ

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถ นิหีนโน สิริมาว เสยฺโย ฯ

[๒๐๕๑] น สาธุ พลวา พาโล สาหสฺ ๓ วินฺทเต ธนํ

กนฺทนฺตเมตฺตํ ทุมฺเมธํ กทฺตมฺนฺติ นิริยํ ภูถึ

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว เสยฺโย น ยสฺสฺติ พาโล ฯ

[๒๐๕๒] ยากาจิ นชฺโช คงฺกมภิสฺวานฺติ ๔

สพฺพาว ตา นาม โคตฺตํ ชนฺนฺติ

คงฺกา สมฺมทฺทํ ปฏฺิปชฺชมานา

น ขายเต อิทฺธิปโร ๕ ทิ โลเก ๖

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถ นิหีนโน สิริมาว เสยฺโย ฯ

[๒๐๕๓] ยเมตมฺกฺขา อฺทุธฺ มหนฺตํ

ปยนฺติ ๗ นชฺโช สพฺพกาลี อสงฺขุยฺ

โส สาคโร นิจฺจมุพฺพารเวโก

เวลํ น อจฺเจติ มหาสมฺมทฺโท

#๑ สี. ย. สมภิจรณฺติ ฯ ๒ ม. ภชฺติ ฯ ๓ ม. สาหสา ฯ ๔ ม. คงฺคามภิสฺวานฺติ ฯ

#๕ อิทฺธิวโรติปิ ฯ ม. อิทฺธิ ปญฺโถปิ ฯ ๖ สี. ย. โลโก ฯ ๗ ม. สวานฺติ ฯ

เอวมุปี พาลสุส ปชปปีตานิ

ปญญัน น อจฺเจติ สิริ กทาจิ

เอตมุปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว เสยฺโย น ยสฺสุสิ พาลो ฯ

[๒๐๕๔] อสญฺญโต เจปิ ปเรสมตฺถํ

ภณฺนาติ สณฺฐานคโต ๑ ยสฺสุสิ

ตสฺเสว ตํ รุหฺติ ฅาติมชฺเฌ

สิริหิํ ๒ การยเต น ปญฺญัน ๓

เอตมุปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว นิหิโน สิริมาว เสยฺโย ฯ

[๒๐๕๕] ปฺรสุส วา อตฺตโน วาปิ เหตุ

พาลอ มุสา ภาสติ อปฺปปญฺโถ

โส นิหฺนฺนฺโต โหติ สภาย มชฺเฌ

ปจฺจนาปี ๔ โส ทุคฺคตฺติคามิ โหติ

เอตมุปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโถว เสยฺโย น ยสฺสุสิ พาลอ ฯ

[๒๐๕๖] อตฺถมุปี เจ ภาสติ ญฺริปญฺโถ

อนาฬิโย ๕ อปฺปชฺโน ทลิตฺุโท

น ตสฺส ตํ รุหฺติ ฅาติมชฺเฌ

#๑ สี่. สนฺถานคโต ฯ ม. สนฺธานคโต ฯ ๒ ม. สิริ หิ นํ ฯ ๓ ม. ปญฺญา ฯ สี่. ปญฺโถ ฯ

#๔ สี่. ยฺ. เปจฺจมุปี ฯ ๕ ยฺ. อนาลโย ฯ

สิริ จ ปญญาณวโต น โหติ
เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
ปญฺโณ นิหิโน สิริมาว เสยฺโย ฯ

[๒๐๕๗] ปรสฺส วา อตฺตโน วาปี เหตุ
น ภาสติ อลิกํ ฐิริปญฺโณ
โส ปุชฺชิตो โหติ สภาย มชฺเฌ
ปจฺฉาปี โส สุกฺคตคามิ โหติ
เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
ปญฺโณว เสยฺโย น ยสฺสตี พาโล ฯ

[๒๐๕๘] หตฺถิกวสฺสา มณฺเฑณฺฑลา จ
นาริโย ๑ จ อิทฺเตสุ กุเลสุ ชาตา
สพฺพาว ตา อูปโกกา ภวนฺติ
อิทฺทสฺส โปสฺสส อนิทฺทิมนฺโต
เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
ปญฺโณ นิหิโน สิริมาว เสยฺโย ฯ

[๒๐๕๙] อสฺวิหิตกมฺมุนฺตํ พาลํ ทุมฺมุนฺติมฺมุนฺตินํ ๒
สิริ ชหติ ทุมฺเมธํ ชินฺณํว อฺรุโค ตจํ
เอตมปี ทิสฺวาน อหํ วทามิ
ปญฺโณว เสยฺโย น ยสฺสตี พาโล ฯ

[๒๑๐๐] ปญฺจ ปญฺชิตา มยฺ ภทฺนเต

#๑ ม. ถิโย ฯ ๒ ม. ทุมฺเมธมฺมุนฺตินํ ฯ

สพเพ ปณชลิกา อุปฏฐิตา ตั ๑

ตุวั โน อภิภุยุย อิสฺสโรสิ

สกุโกว ภูตปฺปติ เทวราชา

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโณ นิหิโน สิริมาว เสยฺโย ๕

[๒๑๐๑] ทาโสว ปณฺณสฺส ยสฺสสิ พาโล

อตฺเตสุ ชาเตสุ ตถาวิเชสุ

ยํ ปณฺทิตโต นิปฺปณฺํ สํวิเชติ

สมฺโมหมาปฺชชติ ตตฺถ พาโล

เอตมฺปิ ทิสฺวาน อหํ วทามิ

ปญฺโณว เสยฺโย น ยสฺสสิ พาโล ๕

[๒๑๐๒] อทฺธา หิ ปญฺณาว สติ ปสฺตถา

กนฺตา สิริ โภครตา มนฺุสฺสา

ณานญจ พุทฺธานมคฺคฺลยฺรูปํ

ปญฺณํ น อจฺเจติ สิริ กทาจิ ๕

[๒๑๐๓] ยนฺตํ อปฺจุณฺิมุห อกิตฺตยิ โน

มโหสฺส เกวลธมฺมทสฺสิ

ควฺสทสฺสิ อฺุสภญจ นาคํ

อาชณฺณยฺยุตฺเต จ รเถ ทส อิเม

ปญฺหสฺส เวยฺยากรณฺน ตฺถุโจ

#๑ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ๕

ททามิ เต คามวารานิ โสฬสาติ ฯ

สิริมนุทชาตก จตุตถํ ฯ

๕ โรหนมิกชาตก ๑

[๒๑๐๔] เอเต ยุธา ปฎิยฺนติ ภิตา มรณา ๒ จิตฺตก

คจฺจ ตฺวปี มา กงฺขิ ชีวิตฺสนฺติ ตยา สห ฯ

[๒๑๐๕] นานํ โรหน ๓ คจฺจามิ ททํ เม อวกฺสฺสตี

น ตํ อหํ ชหิตฺสํมิมิ อิทฺ เหตฺสํมิมิ ๔ ชีวิทํ ฯ

เต หิ นฺน มริตฺสนฺติ อนฺธา อปริณายกา

คจฺจ ตฺวปี มา กงฺขิ ชีวิตฺสนฺติ ตยา สห ฯ

นานํ โรหน คจฺจามิ ททํ เม อวกฺสฺสตี

น ตํ พนฺธํ ชหิตฺสํมิมิ อิทฺ เหตฺสํมิมิ ชีวิทํ ฯ

[๒๑๐๖] คจฺจ ภิจฺจ ปฺลยสฺส กุญฺเฏ พนฺโชรสฺมิมิ อายเส

คจฺจ ตฺวปี มา กงฺขิ ชีวิตฺสนฺติ ตยา สห ฯ

[๒๑๐๗] นานํ โรหน คจฺจามิ ททํ เม อวกฺสฺสตี

น ตํ อหํ ชหิตฺสํมิมิ อิทฺ เหตฺสํมิมิ ชีวิทํ ฯ

เต หิ นฺน มริตฺสนฺติ อนฺธา อปริณายกา

คจฺจ ตฺวปี มา กงฺขิ ชีวิตฺสนฺติ ตยา สห ฯ

นานํ โรหน คจฺจามิ ททํ เม อวกฺสฺสตี

#๑ ม. โรหนมิกชาตกํ สී. ยฺ. โรหนตฺมิกชาตกํ ฯ ๒ ม. มรณสฺส ฯ ๓ ม. โรหน ฯ

#สී. ยฺ. โรหนต ฯ ๔ ม. หิตฺสํมิมิ ฯ เอวมฺปริปี ฯ

- น ตั พนฺธิ ชหิสฺสามิ อธิ เหฬสามิ ชีวิตํ ๑
[๒๑๐๘] อัย โส ลุททโก เอติ ลุททรุโป ๑ สหาวุโ
โย โน วริสฺสติ อชฺช อสุณา สตฺติยามปี ๒ ๑
[๒๑๐๙] สา มุหุตฺตํ ปลายิตฺวา ภยภูฏา ๑ ภยตฺชชิตา
สุทฺทกฺกริ อกรรา ภิรุ มรณายูปนิวตฺตต ๑
[๒๑๑๐] กิณฺนุ เตเม มิกา โหนฺติ มุตฺตา พนฺธิ อุปาสเร
น ตั จชิตฺมุจฺจนฺติ ชีวิตฺสฺสาปี การณา ๑
[๒๑๑๑] ภาตโร โหนฺติ เม ลุทท โสทริยา เอกมาตุกา
น มํ จชิตฺมุจฺจนฺติ ชีวิตฺสฺสาปี การณา ๑
[๒๑๑๒] เต หิ ญฺน มริสฺสนฺติ อนฺธา อปริณายกา
ปฺลยจฺนฺนํ ชีวิตํ เทหิ ภาตริ มุณฺจ ลุททก ๑
[๒๑๑๓] โส โว อหํ ปโมกฺขามิ มาตาเปตฺภิกริ มิกิ
นนฺทนฺตฺ มาตาปีตโร มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิกิ ๑
[๒๑๑๔] เอว ลุททก นนฺทสฺสุ สห สพฺเพหิ ฌาติภิ
ยถาหมชฺช นนฺทามิ มุตฺตํ ทิสฺวา มหามิกิ ๑
[๒๑๑๕] กถิ ตฺวํ ปโมกฺโข อาสิ อุปนิตฺสฺมิ ชีวิตเ
กถิ ปฺตฺต อโมเจสิ ญฺญาปาสฺมหา ลุททโก ๑
[๒๑๑๖] ภณฺิ กณฺณสฺขํ วาจํ หทฺยงฺกํ หทฺยสฺสฺสิตฺติ
สุภาสิตาหิ วาจาหิ จิตฺตโก มํ อโมจยิ ๑
ภณฺิ กณฺณสฺขํ วาจํ หทฺยงฺกํ หทฺยสฺสฺสิตฺติ
#๑ สี. ย. รุททรุโป ๑ ๒ ม. สตฺติยา อปี ๑ ๓ ย. ภยภูฏา ๑

สุภาสิตาหิ วาจาหิ   สุตนา มํ อโมจยิ ฯ
สุตฺวา กณฺณสุขํ วาจํ   ททยงฺกํ ททยสฺสิตํ
สุภาสิตานิ สุตฺวาน   ลุทฺทโก มํ อโมจยิ ฯ
[๒๑๑๓] เอวํ อานนฺทิตโต โหตุ   สห ทาเรหิ ลุทฺทโก
      ยถา มยชฺช นนฺทาม   ทิสฺวา โรหนมากตํ ฯ
[๒๑๑๔] นนฺตุ ตฺวํ อวจ ลุทฺท   มิกจมฺมานิ อاهرี
      อถ เกน นฺวณฺเณน   มิกจมฺมานิ นาหริ ฯ
[๒๑๑๕] อากมฺลเจว ๑ หตฺถตฺถํ   กุญฺญาสฺสจฺจ โส มิโค
      อพฺชฺฉิตํ ๒ มิกฺราชํ   ตลฺลจ มุตฺตา อุปาสเร ฯ
      ตสฺส เม อหุ สํเวโค   อพฺภูโต โลมหํสโน
      อิมฺลฺลาหํ มิกํ หลฺลเณ   อชฺช หิสฺสามิ ชีวิทํ ฯ
[๒๑๒๐] กิทิสฺวา เต มิกฺกา ลุทฺท   กิทิสฺวา ชมฺมิกฺกา มิกฺกา
      กถํวณฺณา กถํสีลา   พาพฺพหํ โข เน ปลํสฺสสิ ฯ
[๒๑๒๑] โอตาทสิงฺกา สุจิวาลา   ชาตฺรฺรูปตฺตฺตฺปมา
      ปาทา โลหิตฺกา เตสํ   อณฺชิตกฺขมา มโนรมา ฯ
[๒๑๒๒] เอทิสฺวา เต มิกฺกา เทว   เอทิสฺวา ชมฺมิกฺกา มิกฺกา
      มาตาเปตฺติภฺรา เทว   น เต โส อภิหารยิ ๓ ฯ
[๒๑๒๓] ทมฺมิ นิกฺขสฺสิตํ ลุทฺท   อุลลฺลจ มณฺนิกฺกฺขทลํ
      จตฺตรสฺสทฺลจ ๔ ปลฺลลงฺกํ   อุมฺมาปฺปฺผลสิรินฺนิกํ ฯ
#๑ ม. อากมาเจว ฯ ๒ ย. ตลฺลจ ฯ ๓ ส. อภิหารยํ ฯ ม. อภิหาริตุํ ฯ ย. อภิหารยํ ฯ
#๔ ม. จตฺตรสฺสทฺลจ ฯ

เทว จ สาทิสโย ภริยา อุตภณจ คิวสตี
ชมเมน รชชั การเสถสั พหุกาโร เมส ลุทุกท ๗
กสิวณิซุชา ๑ อณทานัน อุนณาจริยา จ ลุทุกท
เอเตน ทาริ โปเสหิ มา ปาปี อกริ ปุณาติ ๒ ๗
โรหนมิกชาตกั ปญจัม ๗

๖ หัสชาตกั ๓

[๒๑๒๔] เอเต หัสา ปกุกมนุติ วงุงกา ทยเมริตา
หริตตจ เหมวณณ กามั สุมุข ปกุกม ๗
โอหาย มั ณาติคณา เอกั ปาสวสั คตี
อนเปกขมานา คจจุนุติ ก็ เอโก อวหิยยสิ ๗
ปเตว ปตตี เสฏฐ นตถิ พนเช สหายกา
มา อนินมาย หาเปสิ กามั สุมุข ปกุกม ๗
[๒๑๒๕] นานั ทุกขปเรโตติ ฐตรฐฐ ตวั ชเห
ชีวิตั มรณั วา เม ตยา สทฐี ภวิสสตี ๗
[๒๑๒๖] เอตทริยสุส กลุยาณั ยั ตวั สุมุข ภาสสิ
ตณจ วิมัสमानาหิ ๔ ปตเต ตั อวสุสชี ๗
[๒๑๒๗] อปแทน ปทั ยาคิ อนตถิกขจโร ทิโซ
อารา ปาสัน พุชฉิ ตวั หัสานัน ปวรุตตม ๕ ๗
[๒๑๒๘] ยทา ปรากโว โหติ โปโส ชีวิตสงขเย

#๑ ม. กสิวณิซุชา ๗ ๒ สี. ย. อกรา ปุณนุติ ๗ ๓ ม. จุพหัสชาตกั ๗

#๔ ม. วิมัสมาโนหิ ๗ ๕ สี. ย. ปวรุตตโม ๗

อถ ชาลณจ ปาสณจ   อาสชชปิ น พุชฌติ ฯ

[๒๑๒๙] เอเต หังสา ปกุกมนฺติ   วงฺกกา ภยเมริตา
 หริตฺตจ เหมวณฺณ   ตฺวณฺเวย อวหิยฺยตี ฯ
 เอเต ภูตฺวา จ ปีตฺวา จ   ปกุกมนฺติ วิหฺงคฺมา
 อนเปกฺขมานา วงฺกกา   ตฺวณฺเวยเวโก ๑ อุปาสตี ฯ
 กิ นฺตุ ตายิ ๒ ทิไซ โหติ   มุตฺโต พนฺธิ อุปาสตี
 โอหาย สกฺกนา ยนฺติ   กิ เอโก อวหิยฺยตี ฯ

[๒๑๓๐] ราชา เม โส ทิไซ มิตฺโต   สขา ปาณสโม จ เม
 เนว นํ วิชหิตฺตฺวา   ยาว กาลสฺส ปริยายิ ฯ

[๒๑๓๑] โย จ ตฺวํ สจฺจโน เหตุ   ปาณํ จชิตฺตฺมิจฺจตี
 โส เต สหายิ มฺลจฺจามิ   โหตุ ราชา ตวานฺุโล ฯ

[๒๑๓๒] เอวํ ลฺลทฺทก นนฺทสฺส   สห สพฺเพหิ ฅาติภิ
 ยถาหมชฺช นนฺทามิ   ทิสฺวา มุตฺตํ ทิชาธิปี ฯ

[๒๑๓๓] กจฺจิ นฺุ โภโต กุสฺถิ   กจฺจิ โภโต อนามยิ
 กจฺจิ รกฺกฺจมิทํ ฝิตฺตํ   ฅมฺเมน อนฺุสาสตี ฯ

[๒๑๓๔] กุสฺถลณฺเวย เม หังส   อโถ หังส อนามยิ
 อโถ รกฺกฺจมิทํ ฝิตฺตํ   ฅมฺเมน อนฺุสาสทํ ฯ

[๒๑๓๕] กจฺจิ โภโต อมจฺเจสฺสุ   โทโส โภจิ น วิชฺชติ
 กจฺจิ อารา อมิตฺตา เต   ฅายา ทกฺขิณฺโตริว ฯ

[๒๑๓๖] อโถปี เม อมจฺเจสฺสุ   โทโส โภจิ น วิชฺชติ

#๑ ม. ตฺวณฺเวยเวโก ฯ ๒ ม. ตฺยายิ ฯ

อโธ อารา อมิตตา เม ฉายา ทกฺขิณฺโตริว ๑
[๒๑๓๗] กจฺจึ เต สาทิสึ ภริยา อสุสฺวา ปิยภาณินิ
ปฺตุตฺตรูปยสุเปตา ตว ฉนฺทวสานุคฺคา ๑
[๒๑๓๘] อโธ เม สาทิสึ ภริยา อสุสฺวา ปิยภาณินิ
ปฺตุตฺตรูปยสุเปตา มม ฉนฺทวสานุคฺคา ๑
[๒๑๓๙] กจฺจึ เต พหฺโว ปฺตุตฺตา สุชฺาตา รกฺขจฺวฑฺฒน
ปฺลยฺลาชเวน สมฺปนฺนา สมฺโมทนฺติ ตโต ตโต ๑
[๒๑๔๐] สํ อโโก จ เม ปฺตุตฺตา ฐตฺรกฺข มยา สุตา(
เตสํ ตํว กิจฺจวมกฺขาหิ นาวรฺชฺฉนฺติ ๑ เต วโจ ๑
[๒๑๔๑] อุปฺปนฺโนปิ เจ โหติ ชาตฺยา วินยฺเน วา
อถ ปจฺฉา กฺรุเต โยคํ กิจฺเจ อาวาสฺ ๒ สิทฺติ ๑
ตสฺส สํหิรปฺลยฺสฺส วิวโร ชายเต มหา
รตฺติมนฺโชว รูปานิ ฉฺฉานิ มนฺุปฺสฺสติ ๑
อสาเร สารโยคณฺญ มตี นเตว วินฺทติ
สรโกว คิริทฺกฺกฺสฺมี อนฺตราเยว สิทฺติ ๑
หิณฺชจฺโจปิ เจ โหติ อุกฺกฺจฺาตา ฐติมา นโร
อาจารสึลสมฺปนฺโน นิเส อคฺคิวิ ภาสฺติ ๑
เอตํ เว ๓ อุปฺมํ กตฺวา ปฺตุตฺเต วิชฺชาสุ จาปย ๔
สํวิรุเพฺหฺถ เมธาวิ เขตฺเต พิชฺว วุญฺจฺิยาติ ๑
หํสชาตกํ ฉฺฉจฺจํ

#๑ สี. ย. นาวรชฉฉนฺติ ๑ ๒ ม. กิจฺเจ อาวาสฺ ๑ ๓ ม. เม ๑ ๔ ม. วาจย ๑

๗ สตติกุมพชาตก

[๒๑๔๒] มิคลุโท มหาราชา   ปญจาตานัน รเถสโก
 นิกขนุโต สห เสนาย   โอคโณ วนมามา ฯ
 ตตถททสา ๑ อรณฺณสุมี   ตกฺกรานัน กุฎี กตํ
 ตสฺมา ๒ กุฎียา นิกขมฺม   สุโว ลุฑฺทานิ ภาสตี ฯ
 สมฺปนฺนวาหโน โปโส   ยฺวาท สมฺมกุชฺฌกฺขณฺที ๓
 โสภติ โลหิตฺตุนฺหิโส   ทิวา สุริโยว ภาสตี ฯ
 มชฺฌนฺตฺติเก สมฺปตฺติเก   สุตฺโต ราชา สสารถิ
 หนฺตฺตฺสากฺรณฺนิ สพฺพิ   คณฺหาม สหสา ๔ มยฺ ฯ
 นิสฺสีเวปี ๕ รโหทานิ   สุตฺโต ราชา สสารถิ
 อาทาย วตฺถํ มณฺนิกฺขณฺทลณฺจ
 หนฺตฺวาน สาขาหิ อวตฺถราม ฯ

[๒๑๔๓] กิณฺนุ อุมฺมตฺตรูโปว   สตติกุมพ ปภาสตี
 ทฺราสทา หิ ราชาโน   อคฺคิ ปชฺชลิโต ยถา ฯ

[๒๑๔๔] อถ ตฺวํ ปตฺติโกลุมพ   มตฺโต กุฑฺตานิ คชฺชสิ
 มาตริ มยฺห นคฺคาย   กิณฺนุ ตฺวํ วิชิตฺตฺตฺสเอ ฯ

[๒๑๔๕] อุกฺกุเจหิ สมฺม ตฺรมาโน   รถํ โยเชหิ สสารถิ
 สกฺุณฺเม น รุจฺจติ   อณฺณํ คจฺฉาม อสฺสมํ ฯ

[๒๑๔๖] ยุตฺโต รโถ มหาราช   ยุตฺโต จ พลวาทโน
 อธิตฺติกุชฺ มหาราช   อณฺณํ คจฺฉาม อสฺสมํ ฯ

#๑ ม. ตตถททสา ฯ ๒ ม. ตสฺสา ฯ ๓ ม. - กุณฺทโล ฯ ๔ ม. สหสา ฯ
 #๕ ม. นิสฺสีเวปี ฯ

อสตํ โส สตํ อหํ   เตน ฐมฺเมน โน วินา ฯ

[๒๑๕๑] ยตฺถ วโร จ พนฺโร จ   นิกฺติ วญฺจนานิ จ
 อาโลปา สหสาการา   ตานิ โส ตตฺถ สิขฺขติ ฯ
 อิทฺ สจฺจญฺจ ฐมฺโอม จ   อหิสา สยฺโม ทโม
 อาสนฺนุทททายินํ   อญฺเก วฑฺโฒสฺมิ ภารต ฯ

[๒๑๕๒] ยํ ยํ หิ ราช ภาชติ   สนฺตํ วา ยทิ วา อลํ
 สีลวฺนตํ วิสีลํ วา   วลํ ตสฺเสว กจฺจติ ฯ
 ยาหิสิ กฺรุเต มิตฺตํ   ยาหิสญฺจูปเสวตป
 โสปี ตาทิสโก โหติ   สหฺวาโสปี ๑ ตาทิโส ฯ
 เสวมาโน เสวมานํ   สมฺมุญฺโจอ สมฺมุสํ ปริ
 สโร ทฺภูโจ ๒ กลาปัว   อติตฺตมฺปฺลิมฺปติ ฯ
 อุปฺลิมฺปกฺยา ๓ ธีโร   เนว ปาปสฺขา สียา
 ปฺตฺติมจฺฉํ กุสฺสฺเคน   โย นโร อุปฺนยฺหติ
 กุสาปี ปฺตฺติ ๔ วายนฺติ   เอวํ พาลูปเสวนา ฯ
 ตกริว ๕ ปฺลาเสน   โย นโร อุปฺนยฺหติ
 ปตฺตฺตาปี สุรฺภี ๖ วายนฺติ   เอวํ ธีรฺูปเสวนา
 ตสฺมา ปฺลาสฺปฺภูสฺเสว ๗   ฌตฺวา สมฺปากมตฺตโน
 อสนฺเต นฺนูปเสเวยฺย ๘   สนฺเต เสเวยฺย ปฺณฺจทิโต
 อสนฺโต นิริยํ เนนฺติ   สนฺโต ปาเปนฺติ สุกฺคตฺตินฺติ ฯ

สตฺตฺติคฺคุมพชาตกั สตฺตมํ ฯ

#๑ ม. สหฺวาโส หิ ฯ ๒ ม. ทิทฺโร ฯ ๓ ม. อุปฺเลปกฺยา ฯ ๔ ส. ย. ปฺตฺติ ฯ

#๕ ม. ตกรญฺจ ฯ ๖ ม. สุรฺภี ฯ ๗ ม. ปตฺตฺปฺภูสฺเสว ฯ ๘ ม. โนปฺเสเวยฺย ฯ

๘ ภาลลาตียชาตกั

[๒๑๕๓] ภาลลาตีย ๑ นาม อโหสิ ราชา

รภูจัน ปหาย มิคว อจาริโต
อคมา ทิริวริ คนุชมาทนั
สุปฺปผิตถึ ทึปฺริสานุจันณั ๑
สาตุรสงฺฆณฺจ นิสะชยิตฺวา
ชนุกลาปณฺจ โส นิกุจิปิตฺวา
อุปากมิ วจนั วตฺตุกาโม
ยตฺถภูจिता ทึปฺริสา อเหตุ ๑
หิมจฺเจย เหมวตาย ตีเร
กิมิชฺชภูจिता มนฺตยโวห อภินฺห
ปฺจุฉามิ โว มานุสเทหฺวณฺเณ
กถึ โว ๒ ชานนฺติ มนุสฺสโลเก ๑

[๒๑๕๔] มลฺลทิริ ปณฺฑรทกั ทิณฺฑุ

สีโตทกา ๓ อนุวิจราม นชฺโช
มิกา มนุสฺสาว นิภาสวณฺณา
ชานนฺติ โน ทึปฺริสาดิ ลุทฺท ๑

[๒๑๕๕] สุกิจฺจรูปฺ ปรีเทวยโวห

อาลิจฺจโต จาสิ ปิโย ปิยาย
ปฺจุฉามิ โว มานุสเทหฺวณฺเณ

#๑ สี. ย. ภาลลาตีย ๑ ๒ ม. นุ. ๑ ๓ สี. ย. สีโตทียา ๑

กิมิธ วเน โรทถ อปฺปตีตา ฯ

สุกฺกัจฺจรูปฺ ปรีเทวยโวห

อาลิ่งฺกิตฺ จาสี ปิโย ปิยาย

ปฺจุฉามิ โว มานุสเสหฺวณฺเณ

กิมิธ วเน วิลปถ อปฺปตีตา ฯ

สุกฺกัจฺจรูปฺ ปรีเทวยโวห

อาลิ่งฺกิตฺ จาสี ปิโย ปิยาย

ปฺจุฉามิ โว มานุสเสหฺวณฺเณ

กิมิธ วเน โสจถ อปฺปตีตา ฯ

[๒๑๕๖] มเยกรตฺตํ ๑ วิปฺปวสิมฺห ลุฑฺฑ

อกามกา อณฺณมมณฺณํ สรณฺตา

ตเมกรตฺตํ ๒ อนฺตปฺปมานา

โสจาม สारตฺติ ปฺน น เหสฺสตี ฯ

[๒๑๕๗] ยเมกรตฺตํ ๓ อนฺตปฺปเถตฺติ

ธนฺว นนฺจํ ปิตฺรณฺจ เปตฺติ

ปฺจุฉามิ โว มานุสเสหฺวณฺเณ

กถํ วินาวาสมกปฺปยิตฺถ ฯ

[๒๑๕๘] ยมิมํ นที ปสฺสตี สีมฺโสตฺติ

นानาทุมฺจฺฉาทนฺ เสลฺกฺกั ๔

ตํ เม ปิโย อุตฺตริ วสฺสกาเถ

#๑-๒-๓ ย. - รตฺตี ฯ ๔ สี. ย. ทุมฺจฺฉาทนํ เสลฺกฺกั ฯ ม. - ทุมฺจฺฉาทนํ ฯ

มมณฺจ มณฺเณ อณุพนฺชตีติ ฯ
อหณฺจ องฺโกลกโมจินามิ
อธิมุตฺตกั สตฺตลโยธิกณฺจ
ปิโย จ เม เหหิติ มาลภารี
อหณฺจ นั มาลินี ๑ อชฺฌเปสฺสั ฯ
อหณฺจิทิ กุรวกั โอจินามิ
อุทฺทาลกา ปาตลิสินฺธุวาริตา ๒
ปิโย จ เม เหหิติ มาลภารี
อหณฺจ นั มาลินี อชฺฌเปสฺสั ฯ
อหณฺจ สาลสฺส สุปฺปฬิตสฺส
โอยเยยฺ ปุฬานิ กโรมิ มาลั
ปิโย จ เม เหหิติ มาลภารี
อหณฺจ นั มาลินี อชฺฌเปสฺสั ฯ
อหณฺจ สาลสฺส สุปฺปฬิตสฺส
โอยเยยฺ ปุฬานิ กโรมิ ภารี
อิทณฺจ โน เหหิติ สนฺนรตฺถั
ยตฺถชฺชมิ ๓ วิหริสฺสาม ๔ รตฺตี ฯ
อหณฺจ โข อกฺกถุ ๕ จนนฺนณฺจ
สึลาย ปีสามิ ปมตฺตรูปา
ปิโย จ เม เหหิติ โรสิตฺงฺโก

#๑ ม. มาลินี ฯ เอวมฺปริปี ฯ ๒ ม. ปาฏลิสินฺธุวารกา ฯ ๓ ส. ย. ยถชฺชมิ ฯ

#๔ ย. วิหริสฺสาม ฯ ๕ ม. อคพฺพ ฯ ย. อกถล ฯ

อหณจ นั โรสิตา อชณุเปสสิ
อถาคมา สลิลิ สีมโตติ
นุทั สาเล สลเล กณณิกारे
อาปุรเถ ๑ เตน มุหุตเตน
สಾಯิ นที อาสิ มया सुतुत्तरा ฯ
อุโกสุ ตีเรสุ มยิ ตทา จิตา
สมปัสสนตา อุภโย อณณมณณิ
สกีปี โรทาม สกี หสาม
กัจจน โน อคมา สมพริ सा ฯ
ปาโต จ โข อुकคเต สุริยมหิ
จตุกั นที อุตตริยาน ลุฑท
อาลึงคิยา อณณมณณิ มยิ อุโก
สกีปี โรทาม สกี หสาม ฯ
ตีหูนกั สตุต สตานิ ลุฑท
ยมิธ มยิ วิปฺปวสิมฺห ปุพเพ
วเสกิมิ ๒ ชีวิต ภูมิपाल
โกนิธ กนุตาย วินา วเสยฺย ฯ

[๒๑๕๕] आयुञ्ज वा गीवत्तโก नु सम्म
सज्जि चानात्त वत्थ आयु
अनुसुत्तवा वुत्तत्तत्तो आत्तमा वा

#๑ ม. อาปุรถ ฯ ๒ สี. ยู. วาเสกิมิ ฯ

อกุขาถ เม ตั อวิกมฺปมานา ฯ

[๒๑๖๐] आयुञ्ज ऩो वसुसहस्र ॑ लुत्त

น จนฺตรา ปาปโก อตุถิ โรโค

อปฺปัว ทุกขํ สุขเมว กิยฺโย

อวีตราคา วิชหาม ชีวิตํ ฯ

[๒๑๖๑] อิทญจ สุตฺวาน อมานุสํ

ภลฺลาติโย อิตฺตฺรํ ชีวิตนฺติ

นินฺตตถ น มิควํ อจริ

อทาสี ทานานิ อภฺยชิ โภเก ฯ

[๒๑๖๒] อิทญจ สุตฺวาน อมานุสํ

สมฺโมทถ มา กลหํ อกตฺถ

มา โว ตปฺปี ๒ อตฺตกมฺมาปฺราโ

ยถาปี เต กิปฺปฺริเสกรตฺตํ ฯ

อิทญจ สุตฺวาน อมานุสํ

สมฺโมทถ มา วิวาทํ อกตฺถ

มา โว ตปฺปี ๓ อตฺตกมฺมาปฺราโ

ยถาปี เต กิปฺปฺริเสกรตฺตํ ฯ

[๒๑๖๓] วิวิธ ๔ อธิมฺนา สฺสโณมฺหํ

วจนปถํ ๑ อตฺถสญฺหิตํ

มฺลยจํ ๕ กิริ นฺทเสว เม ทริ

#๑ ม. วสุสหัสสํ ฯ ๒-๓ ม. ตปฺปี ฯ ๔ ม. วิวิธํ ฯ ๕ ส. ย. มฺลยจ ฯ

สมณ สุขาวห ชีว เม จิรนุติ ฯ

ภลลาตยชาตก อฏฐมัม ฯ

๕ โสมนสฺสชาตก

[๒๑๖๔] โก ตัม หีสติ เหเจติ

กี ทุมมโน โสจสิ อปฺปติโต

กสฺสชช มาตาปิตโร รุทฺต

กฺวชฺช เสตฺถุ นินฺโท ปจฺพยา ฯ

[๒๑๖๕] ตฺถุโจสฺมิ เทว ทว ทสฺสเนน

จิรฺสฺสํ ปสฺสามิ ตัม ภูมิปาล

อหีสโก เรณฺมณฺุปวิสฺส

ปฺคฺเตน เต เหจฺยิตฺสฺมิ เทว ฯ

[๒๑๖๖] อายนฺตุ โทวาริกา ขกฺคพฺนฺชา

กาสาเวีย ยนฺตุ อนฺเตปฺรณฺตัม

หนฺตฺวาน ตัม โสมนสฺสํ กุมาริ

เจตฺวาน สีสํ วรรณฺาหรนฺตุ ฯ

เปสฺสิตา ราชินฺ โทตา กุมาริ เอตทพฺรเว

อิสฺสเรน วิตฺถินฺโณสิ วธฺ ปคฺโตสิ ขคฺตฺย ฯ

ส ราชนฺุโต ปรีเทวณฺุโต

ทสฺงคฺลฺลํ อณฺชลิ ปกฺคเหตฺวา

อหंपิ อิจฺฉามิ ชนินฺท ทญฺฺจ

จีวํ มํ เนตฺวา ๑ ปญฺ्हิตฺตสฺสเยถ ๑

ตสฺส ตํ วณฺํ สุตฺวา รณฺโณ ปุตฺตํ อทสฺสยฺ

ปุตฺโต จ ปิตฺรํ ทิสฺวา ทูรโถวชฺฌภาสถ ๑

อาคจฺฉนฺน โทวาริกา ขคฺคพฺนฺธา

กาสาวียา หนฺตุํ มมํ ชนินฺท

อกุขาหิ เม ปุจฺฉนฺโต เอตมตฺถํ

อปฺราโธ โกณฺิธ มมชฺช อตฺถิ ๑

[๒๑๖๗] สายนฺจ ปาโธ อุกํ สชาติ

อกุคิ สทา ปริจฺรตปฺปมตฺโต

ตํ ตาทิสํ สยฺตํ พุรหฺมจาริ

ตสฺมา ตฺวํ พุรุสิ คหปฺปตีติ ๑

[๒๑๖๘] ตาลา จ มฺลลา จ ผลา จ เทว

ปริคฺคหา วิวิธา สนฺติมสฺส

เต รกฺขติ โคปยตปฺปมตฺโต

ตสฺมา อหํ พุรุมิ คหปฺปตีติ ๒ ๑

[๒๑๖๙] สจฺจํ โข เอตํ วทสิ กุมาร

ปริคฺคหา วิวิธา สนฺติมสฺส

เต รกฺขติ โคปยตปฺปมตฺโต

#๑ สී. ยฺ. จีวํ ปเนตฺวา ๑ ๒ สී. ยฺ. พุราหฺมโณ คหปติ เตน โหติ ๑

[๑] พุราหุมโณ คหปติ เตน โหติ ฯ

[๒๑๗๐] สุนนตุ มยหิ ปริสา สมากตา

สเนคมา ชานปทา จ สพฺเพ

พาลายิ พาลสุส วโจ นิสุมม

อเหตุนา มาตยเต มํ ชนินุโท ฯ

[๒๑๗๑] ทพฺหสฺมิ มฺมูเล วิสเต วิรูปฺเห

ทฺนฺนิกฺขโย เวพฺุ ปสาชชาโต

วนฺทามิ ปาทานิ ตว ชนินุท

อนฺุชาน มํ ปพฺพิชิสฺสามิ เทว ฯ

[๒๑๗๒] ภูณฺชสุสฺ โภเค วิปฺุเล กุมาร

สพฺพญจ เต อิสฺสรियิ ททามิ

อชฺเชว ตวํ กฺุณฺนํ โหหิ ราชา

มา ปพฺพิชิ ปพฺพิชฺชา หิ ทฺกฺุขา ฯ

[๒๑๗๓] กิณฺุชฺ เทว ตวมฺคฺุถิ โภคา

ปฺุพฺเพวหิ เทว โลเก รมิสฺลํ

รฺุเปหิ สทฺุเทหิ อโถ รเสหิ

กนฺุเชหิ ผสฺเสหิ มโนรเมหิ ฯ

ภฺุคฺุตา จ เม โภคา ติวสฺมิ เทว

ปฺริวาริโต อจฺุณฺราสํ ๒ คณฺเณ

ตฺวญจ พาลํ ปฺเรนยฺยิ วิทฺุวา

#๑ ม. ส ฯ ๒ ม. ปฺริวาริตา อจฺุณฺรานํ ฯ

น ตาทิเส ราชกุเล วเสยฺยํ ฯ

[๒๑๗๔] สจําหํ พาลอ ปฺรเนยฺโย อสฺมิ

เอกาปฺราธํ ขม ปุคฺคต มยฺหํ

ปฺนปปี เจ เอทิสกํ ภเวยฺย

ยถามตี โสมนสฺส กโรหิ ฯ

[๒๑๗๕] อนิสฺมม กตํ กมฺมํ   อนวตฺถาย จินฺติตํ

เภสชฺชเสว เวทฺโถ   วิปาโก โหติ ปาปโก ฯ

นิสฺมม จ กตํ กมฺมํ   สมนฺวตฺถาย จินฺติตํ

เภสชฺชเสว สมนฺปตฺติ   วิปาโก โหติ ภทฺรโก ฯ

อลโส คิหิ กามโกถิ น สาธุ

อสลฺลโต ปพฺพิโต น สาธุ

ราชา น สาธุ อนิสฺมมการี

โย ปณฺหิตโต โกธโน ตํ น สาธุ ฯ

นิสฺมม ขตฺติโย กยิรา   นานิสฺมม ทิสฺมนฺปติ

นิสฺมมการีโน ราช   ยโส กิตฺติ จ วฑฺฒติ ฯ

นิสฺมม ทณฺฑํ ปณฺเขยฺย อิสฺสโร

เวคา กตํ ตปฺปติ ภูมิपाल

สมนฺวาปณฺธิจํ นรสฺส อคฺถา

อนานุตฺปปา เต ภวานฺติ ปจฺจนา ฯ

อนานุตฺปปานิ หิ เย กโรนฺติ

วิภชช กมฺมายตนาณิ โลก
วิญญุปสตุถาณิ สฺขุทฺธานิ
ภวานฺติ พุทฺธานุมตานิ ๑ ตานิ ๑
อาคจฺฉน โทวาริกา ขคฺคพฺนฺธา
กาสาวิยา หนฺตุ ๒ มมฺ ชนินฺท
มาตุ จ องฺกสฺมิมหิ นิสินฺโน
อาภทฺตฺมิโต สหสา เตหิ เทว ๑
กฏฺกั หิ สมฺพาริ สฺกัจจันํ ปตุโต
มธฺรุํ ปิยํ ๓ ชีวิทํ ททฺธํ ราช
กัจฉนาหิ อชฺช วชฺช มตุโต
ปพฺพชฺชเมวาภิมโนหฺมสฺมิ ๑

[๒๑๗๖] ปตุโต ตวายิ ตฺรุโณ สฺฐมฺเม
อนุกมฺปกโ สฺโสมนสฺโส กุมาริ
ตํ ยาจมาโน น ทภามิ สฺวชฺช ๔
อรหสิ นํ ยาจิตเว ตฺวมฺปิ ๑

[๒๑๗๗] รมสฺสุ ภิกฺขาจฺริยาย ปตุต
นิสฺมม ฐมฺเมสฺสุ ปรีพฺพชฺสฺสุ
สพฺเพสฺสุ ภูเตสฺสุ นิธาย ทณฺฑํ
อนินฺทิตุ พฺรหฺมมฺเปหิ จานํ ๑
อจฺฉริยรูปํ ๕ วัต ยาทิสณฺจ

#๑ สี. ย. วทฺธานุมตานิ ๑ ๒ ม. หนฺตุ ๑ ๓ ม. มธฺรุํปิยํ ๑ ๔ สี. ย. สชฺช ๑

#๕ ม. อจฺฉริยรูปํ ๑

ทุกขิตัง มํ ทุกขาปยเส สุธมเม

ยาจสุตฺตํ ปุตฺตํ อิติ วุจฺจมานา

ภิกฺขุโยว อุตฺตสาหยเส กุมาริ ฯ

[๒๑๙๘] เย วิปฺปมุตฺตา อนวชฺชโกชิโน

ปรินิพฺพุตา โลกมิมํ จรฺนฺติ

ตมริยมคฺคํ ปฎิปชฺชมานํ

น อุตฺตเส วารยิตฺถุํ กุมาริ ฯ

[๒๑๙๙] อทฺธา หเว เสวิตฺตพฺพา สปลฺลญา

พหุสฺสุตา เย พหุจฺจานจินฺตฺติโน

เยสํ สุตฺวาน สุภาสิตานิ

อปฺโปสฺสูกกา วิตฺโตสกา สุธมฺมาติ ฯ

โสมนสฺสชาตกํ นวํ ฯ

---

๑๐ จมฺเปยฺยชาตกํ

[๒๑๙๐] กา นุ วิชฺชुरิวภาสิ โอสธิ วิย ตารกา

เทวตา นฺนฺสิ คนฺธพฺพิ น ตํ มณฺณามิ มานุสิ ๑ ฯ

[๒๑๙๑] นมฺหิ เทวี น คนฺธพฺพิ น มหาราช มานุสิ

นาคกณฺณาสุมิ ภาทฺทนฺเต อตฺถนมฺหิ อิทาคตา ฯ

[๒๑๙๒] วิพฺภนฺตจิตฺตา กุปิตฺตินฺทฺริยาสิ

เนตฺเตหิ เต วาริกณา สวฺนฺติ

#๑ ม. มานุสิ ฯ

กิณเต นฏฺจึ กิ ปน ปตฺถยานา

อิธาคตา นารี ตทิงฺฆ พุรุหิ ฯ

[๒๑๘๓] ยมฺกุคเตโซ อูโรคฺติ จาหุ

นาโคติ นํ อาหุ ชโน ๑ ชนินฺท

ตมกฺคหิ ปุริโส ชีวิกฺคโถ

ตํ พนฺธนา มฺลฺจ ปตี มเมโส ฯ

[๒๑๘๔] กถนุวํยํ พลวิริยฺอุปฺปนฺโน

หตฺถตฺถมาคจฺฉิ วนิพฺพกสฺส

อกุขาหิ เม นาคกณฺเณ ตมตฺถํ

กตํ วิชานมฺ กหิตฺนาคํ ฯ

[๒๑๘๕] นครปี นาค โภสํมํ กเรยฺย

ตถาหิ โส พลวิริยฺอุปฺปนฺโน

ธมฺมฺลฺจ นาค โอปจายมาโน

ตสฺมา ปรกฺกมฺม ตโป กโรติ ฯ

[๒๑๘๖] จาคฺคทฺทสี ปณฺณรสี ๒ จ ราช

จตฺตฺปฺเถ สมฺมตฺติ นาคราชา

ตมกฺคหิ ปุริโส ชีวิกฺคโถ

ตํ พนฺธนา มฺลฺจ ปตี มเมโส ฯ

[๒๑๘๗] โสพิตฺติสฺสทฺสฺตานิ อามฺตฺตมณฺนิกฺกฺขทฺลา

วาริเคหสฺยา นารี ตาปี ตํ สรณํ คตา ฯ

#๑ ม. ชนา ฯ ๒ ม. ปญฺจทฺสี ฯ

ธมเมเน โมเจหิ อสาทเสน
คามเน นิกุเขเน คัม สเตเน
โอสุสฏฺฐกาโย อูโรโค จราตุ
ปฺญฺลตฺถโก มฺญฺจตุ พนฺชนสุมา ฯ

[๒๑๘๘] ธมเมเน โมเจมิ อสาทเสน

คามเน นิกุเขเน คัม สเตเน
โอสุสฏฺฐกาโย อูโรโค จราตุ
ปฺญฺลตฺถโก มฺญฺจตุ พนฺชนสุมา ฯ

ทมฺมิ นิกุขสตํ ลุทฺท ญฺลลจ มณฺนิญฺจทํ
จตุรสุสญฺจ ปฺลลงกํ อุมฺมารปฺปฺพสนฺนิกํ ฯ
เทว จ สาทิสฺสโย ภริยา อุสภญฺจ คัม สตํ
โอสุสฏฺฐกาโย อูโรโค จราตุ
ปฺญฺลตฺถโก มฺญฺจตุ พนฺชนสุมา ฯ

[๒๑๘๙] วินาปี ทานา ตว วณฺํ ชนินฺนุท

มฺญฺเจมฺมํ นํ อูรคํ พนฺชนสุมา
โอสุสฏฺฐกาโย อูโรโค จราตุ
ปฺญฺลตฺถโก มฺญฺจตุ พนฺชนสุมา ฯ

[๒๑๙๐] มฺตุโต จมฺเปยฺโยโก นาโค ราชานํ เอตทพฺุริวิ

นโม เต กาสีราชตฺถุ นโม เต กาสีวฑฺฒน
อญฺชลี เต ปคฺคณฺหามิ ปสฺเสยฺยํ เม นิเวสนํ ฯ

[๒๑๕๑] อทฺธา หิ ทุพฺพิสฺสสเมตมาหุ

ยัมมานุโส วิสฺสเส อมานุสมฺหิ

สเจ จ มัมยาจสิ เอตมตฺถั

ทกฺขมุ เต นาค นิเวสนานิ ฯ

[๒๑๕๒] สเจปี วาโต คิริมาวเหยย

จनुโท จ สุริโย จ ฉมา ปเตยฺยั

สพฺพา จ นชฺโช ปฏฺฐิสฺสํ วชยฺยั

น เตววหิ ราช มุสา ภณฺเอยฺยั ฯ

นภี ฆเลยฺย อุทฺธิ วิสฺสเส ๑

ถัฏฺเตยฺย ภูตฺตรา วสุนฺตรา

สิลฺลจฺโย เมรุ สมฺมุลมฺพฺเพ

น เตววหิ ราช มุสา ภณฺเอยฺยั ฯ

[๒๑๕๓] อทฺธา หิ ทุพฺพิสฺสสเมตมาหุ

ยัมมานุโส วิสฺสเส อมานุสมฺหิ

สเจ จ มัมยาจสิ เอตมตฺถั

ทกฺขมุ เต นาค นิเวสนานิ ฯ

[๒๑๕๔] คุเมห โขคฺถ โฆรวิสฺสา อุพารา

มหาเตชา จิปฺปโกปี จ โทถ

มม การณา พนฺธนฺสุมา ปมฺมุตฺโต

อรหฺสิ โน ชานิตเว ๒ กตานิ ฯ

#๑ ม. อุทฺธิปี วิสฺสเส ฯ ๒ สี่. ชานิตาเย ฯ ม. ชานิตฺเต ฯ ย. ชานิตเย ฯ

[๒๑๕๕] โส ปัจจตัม นิรเย โฆรรูเป

มา กายิกั สาทมตตถ กิณฺจิ

เปพาย พนฺ โฆ มรณฺ อุเปตุ

โย ตาทิสํ กम्मกตัม น ชาเน ฯ

[๒๑๕๖] สจฺจปฺปฏิญฺญา ตวเมส โหตุ

อกุโกธโน โหหิ อนุปนาหิ

สพฺพญจ เต นาคกุกฺกั สุปฺณฺณา

อคฺคิวั กิเมหสุ ๑ วิวชฺชยนฺตุ ฯ

[๒๑๕๗] อนุกมฺปติ นาคกุกฺกั ชนินฺท

มาตา ยถา สุปฺปิยมกปฺตตัม

อหฺลจ เต นาคกฺุเลน สทฺธิ

กาหามิ เวยฺยาวุฏฺกั อุพาริ ฯ

[๒๑๕๘] โยเชนฺตุ เว ราชรเถ สฺวจิตฺเต

กมฺโพชเก อสฺสเตร สฺทนฺเต

นาเค จ โยเชนฺตุ สฺวณฺณกปฺปเน

ทกฺเขมฺ นาคสฺส นิเวสนานิ ฯ

[๒๑๕๙] เภริ มฺุทิงฺกา ปณฺวา จ สงฺขา

อวชฺชยีสฺสุ อุกฺกเสนรณฺโโล

ปายาสิ ราชา พหุ โสภมาโน

ปฺรกุขโต นาริณฺณสฺส มชฺเณ ฯ

#๑ ม. กิเมหสุ ฯ

[๒๒๐๐] สุวณฺณจิตฺตํ ภูมึ อทุกฺขิ กาสิวทฺตโน
 โสวณฺณมเย จ ปาสาทเ เวพฺพริยผลกตฺตเต ฯ
 ส ราชา ปาวีสี พุยมหํ จมฺเปยฺยสุส นิเวสนํ
 อาทิจฺจวณฺณสนฺนิภํ กํสฺวิชฺชุปภสฺสรํ ฯ
 นานารุกฺเขหิ สณฺณนํ นานาคนฺธสมิริตํ
 โส ปาเวกฺขิ กาสีราชา จมฺเปยฺยสุส นิเวสนํ ฯ
 ปวิฏฺฐสมิ กาสีรณฺเณ จมฺเปยฺยสุส นิเวสเน
 ทิพฺพา ตฺริยา ปวชฺชีสุ นาคกณฺเณ จ นจฺจิสฺสุ ๑ ฯ
 ตํ นาคกณฺเณ จริตํ คณฺเณ
 อนนฺวารุหิ กาสีราชา ปสนฺโน
 นิสีทึ โสวณฺณมยมฺหิ ปิเ
 สุปสฺสเย จนฺทนสารลิตฺเต ฯ

[๒๒๐๑] โส ตตฺถ ภูตฺวา จ อโธ รมิตฺวา
 จมฺเปยฺยํ กาสีราชา อโวจ
 วิมานเสฏฺฐจฺานิ อิมานิ ตฺยํหํ
 อาทิจฺจวณฺณจฺานิ ปภสฺสรานิ
 เนตาทิสํ อตฺถิ มนฺุสฺสโลเก
 กิมตฺถิยํ ๒ นาค ตโป กโรสี ฯ
 ตา กมฺพุทฺถายูรธฺรา สุวตฺถา
 วฏฺฏจฺุคฺสี ตมฺพตฺถูปปฺนฺนา

#๑ สี่. ยู. นจฺจยฺยํ ๒ ม. กิ ปตฺถยฺยํ ๑ เอวมฺปฺริปี ฯ

ปกุคยห ปาเขนุติ อโนมวณณา
เนตาทิสั อตุถิ มนุสฺสโลก
กิมตุถิยั นาค ตโป กโรสิ ฯ
นชฺชโรจ เตมา ปุณฺณโถมมจฺจนา
อาทาสกฺกุนฺตาริฐทา สุตติตฺถา
เนตาทิสั อตุถิ มนุสฺสโลก
กิมตุถิยั นาค ตโป กโรสิ ฯ
โถณฺจา มยฺฐรา ทิวียา จ หัสา
วคฺคฺสุสฺสรา โกกิลา สมปฺตฺนฺติ
เนตาทิสั อตุถิ มนุสฺสโลก
กิมตุถิยั นาค ตโป กโรสิ ฯ
อมฺพา จ สาลา ติลกา จ ชมฺพุโย
อฺจฺจุทฺทาลกา ปาณฺณฺติโย จ สฺมุลลา
เนตาทิสั อตุถิ มนุสฺสโลก
กิมตุถิยั นาค ตโป กโรสิ ฯ
อิมา จ เต โปกฺกฺขรณฺณา สมฺนฺตโต
ทิพฺยา จ คนฺธา สตฺตํ สมปฺวายนฺติ
เนตาทิสั อตุถิ มนุสฺสโลก
กิมตุถิยั นาค ตโป กโรสิ ฯ

[๒๒๐๒] น ปุคฺคตเหตุ น ธนฺสฺสเหตุ

น อายุโน จาปี ชนินุท เหตุ
มนุสฺสโยนี อภิปตฺถยาโน
ตสฺมา ปรกุกมฺม ตโป กโรมิ ฯ

[๒๒๐๓] ตฺว โลหิตกฺโข วิหตฺนฺตรโส

อลงฺกโต กปฺปิตเกสฺมสฺส
สุโรสีโต โลหิตจฺนุทเนน
คฺนุชพฺพราชาว ทิสา ปภาสฺสี ฯ
เทวิทฺธิปฺตฺโตสี มหฺนฺภาโว
สพฺเพหิ กามฺเหสิ สมงฺกฺกฺโธ
ปฺจฺฉามิ ตํ นาคฺราเชตฺมตฺถํ
เสยฺโย อโธ เกน มนุสฺสโลโก ฯ

[๒๒๐๔] ชนินุท นานฺยถฺตฺร มนุสฺสโลกา

สุทฺธิ ว สํวิชฺชติ สยฺโม วา
อหฺลจฺ ลทฺธาน มนุสฺสโยนี
กามามิ ชาตฺมรณฺสฺส อนฺตํ ฯ

[๒๒๐๕] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปลฺยณา

พหุสฺสฺตา เย พหุจฺานจฺินฺติโน
นาริโย จ ทิสฺวาน ตฺวญฺจ นาค
กาหามิ ปฺญฺณานิ อนปฺปกาณิ ฯ

[๒๒๐๖] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปลฺยณา

พหุสุตฺตา เย พหุจฺจณฺโณ
นาริโย จ ทิสฺวาน มมฺลจ ราช
กโรหิ ปุณฺณานิ อนุปฺปกาณี ฯ

[๒๒๐๗] อิทฺถจ เม ชาตฺรूपิ ปฺหุตฺ

ราสี สุวณฺณสุตฺ จ ตาลมคฺตา
อิโต ๑ หริตฺวา โสวณฺณฆฺรานิ การย
รूपียสุตฺ จ ปาการิ กโรนฺตุ ๑ ฯ
มคฺตฺตานลฺลจ วาหสฺสฺตานิ ปฺลจ
เวพฺพริยมิสฺसानิ อิโต หริตฺวา
อนฺเตปฺเร ภูมียิ สนฺถรณฺตุ
นิกฺกทฺทมา เหหิติ นีรชา จ ฯ
เอตาทิสฺ อาวส ราชเสฏฺฐ
วิมานเสฏฺฐิ พหุ โสภมาณิ
พาราณสี นคริ อิทฺธิ คีตํ
รชฺชลฺลจ การเหหิ อโนมปฺลฺลภาติ ฯ
จมฺเปยฺยชาตกํ ทสมิ ฯ

๑๑ มหาปโลภนชาตก

[๒๒๐๘] พฺรหฺมโลกา จวิตฺวาน เทวปฺตุโต มหิตฺธิโก

รณฺโณ ปฺตุโต อุทฺปาติ สพฺพกามสมิตฺธิสุ ฯ

#๑-๑ ม. อิโต หริตฺวาน สุวณฺณฆฺรานิ กรสุสุ รุปียปาการิ กโรนฺตุ ฯ

กามา วา กามสณฺญา วา พุรหุมนโลเก น วิชฺชติ
สุวาสุสุ ตาเยว สณฺญา ย กามเมหิ วิชฺชจฺจณฺณ ๑
ตสฺส จนฺตฺเตปุเร อาสิ ฌานาการิ สุมานีตี
โส ตตฺถ ปฏิสลฺลีนो เอโก รหสิ ฌายถ ๑
ส ราชา ปรีเทเวสิ ปุตฺตโสเกน อฏฺฐิตो
เอกปุตฺโต จยิ มยฺหิ น จ กามานิ ภูณฺชติ ๑
โก นุ เขวตฺถ อุปาโย โส โก วา ชานาติ กิณฺจณิ
โย ๑ เม ปุตฺตี ปโลเกยฺย ยถา กามานิ ปตฺถเย ๑

[๒๒๐๕] อหุ กุมาริ ตตฺถเว วณฺณรูปสมานิตา
กุสลา นจฺจกิตฺตสฺส วาตีเต จ ปทกฺขิณา
สา ตตฺถ อุปสงฺกมม ราชานํ เอตทพฺพวิ
อหิ โข นํ ปโลเกยฺย สเจ ภตฺตา ภวิสฺสติ ๑

[๒๒๑๐] ตํ ตถาวาทีนํ ราชา กุมาริ เอตทพฺพวิ
ตฺวณฺเวยว นํ ปโลเกหิ ตว ภตฺตา ภวิสฺสติ ๑

[๒๒๑๑] สา จ อนฺตฺเตปุริ คนฺตฺวา พหุ กามูปสณฺหิตํ
หทยฺงฺคมา เปมฺนียา จิตฺตรา คาถา อภาสถ ๑

[๒๒๑๒] ตสฺสา จ กายมานาย สทฺทํ สุตฺวาน นาริยา
กามจฺจนฺทสฺส อุปฺปชฺชิ ชนํ โส ปรีปฺจฺจณฺณ ๑
กสฺเสโส สทฺโท โก วา โส ภณฺติ อูจฺจาวจํ พหุ
หทยฺงฺคมํ เปมฺนียํ อโห ๒ กณฺณสุขํ มม ๑

#๑ สී. ยู. โก ๑ ๒ สී. ยู. อโถ ๑

[๒๒๑๓] เอสา โข ปมทา ๑ เทว จิฑุฑา เอสา อนุปปีกา

สเจ ตุวั กาม ภูณเชยฺย ภียโย ภียโย ฌนุเทยฺย ๒ ตั ฯ

[๒๒๑๔] อิงฺฆ อากจฺฉโตเรน อวิฑูรมฺหิ คายตุ

อสุสมสุส สมีปมฺหิ สนฺตึเก มยฺห คายตุ ฯ

[๒๒๑๕] ติโรกฺุฑุฑมฺหิ คายิตฺวา ฌานาการมฺหิ ปาวิสิ

พนฺธิตฺถุ อนุปฺพุเพน อรณฺณมิว กุญฺชรํ ฯ

[๒๒๑๖] ตสุสา ๓ กามรตี ฌตฺวา อีสฺสาธมฺโม อชายถ

อหเมว กาม ภูณเชยฺย มา อลฺโล ปฺริโส อหุ ฯ

ตโต อสี กเหตุวาน ปฺริเส หนฺตฺถุ อุปกฺกมิ

อหเมวโก ภูณฺชิสฺสํ มา อลฺโล ปฺริโส สียา ฯ๕

[๒๒๑๗] ตโต ชานปทา สพฺเพ วิกฺกนฺทีสุ สมากตา

ปฺตุโต ตฺยายํ มหาราช ฌนํ เทเจตฺยทุสฺสํ ฯ

[๒๒๑๘] ตลฺยจ ราชานิวาเหสิ ๔ สมฺหารฎฺฐา จ ๕ ขตฺติโย

ยวตา วิชิตา ๖ มยฺหํ น เต วตฺถพฺพ ๗ ตาวเท ฯ

[๒๒๑๙] ตโต โส ภริยมาทาย สมฺพุทฺถํ อุปสงฺกมิ

ปณฺณสาถํ กริตฺวาน วนํ อญฺญา ย ปาวิสิ ฯ

[๒๒๒๐] อเถตฺถ อสี มาคณฺธิ สมฺพุทฺทมฺปรูปริ

โส ตสุส เกหํ ปาเวกฺขิ ฆตฺตกาเล อุปฺภูจฺเจเต ฯ

[๒๒๒๑] ตลฺยจ ภริยา ปโลภสิ ปสุส ยาว สุทฺหารุณฺ

จฺจโต โส พุรฺหมจฺริยมฺหา อิทฺธิยา ปรีหายถ ฯ

#๑ ม. ปมทา ฯ ๒ ม. ฌนุเทยฺย ฯ ๓ ม. ตสุส ฯ ๔ ม. วิวาเหสิ ฯ

#๕ สี่. ย. ฎฺฐาโต ฯ ๖ ม. วิชิตํ ฯ ๗ สี่. ย. วตฺถพฺพ ฯ

- [๒๒๒๒] ราชนปุตฺโต จ อุณฺณาโต วนมฺลผลั พหุ
สํย กาชเนน อาทาย อสุสมั อุปสงฺกมิ ฯ
- [๒๒๒๓] อีสึ จ ขตฺตียั ทิสฺวา สมุทฺทํ อุปสงฺกมิ
เวหายสั คมิตฺตุนฺติ สึทเต โส มหณฺณเว ฯ
- [๒๒๒๔] ขตฺตโย จ อีสึ ทิสฺวา สึทมานั มหณฺณเว
ตสฺเสว อนุกมฺปาย อีมา คาคา อภาสถ ฯ
- [๒๒๒๕] อภิขฺชมานเน วาริสฺมี สยั อากมฺม อิทฺธิยา
มิตฺตีสึทาวิตฺถียา กนฺตฺวา สัทฺทิตฺติ มหณฺณเว ฯ
อวภูณฺนี มหามาया พุรหฺมจฺริยวิโกปนา
สึทนต์ นั วิทิตฺวาน อารกา ปรีวชฺชเย ฯ
อนลา มุทฺตสมฺภาสา ทุปฺปุรา ตา นทิสฺมา
สึทนต์ นั วิทิตฺวาน อารกา ปรีวชฺชเย ฯ
ยั เอตา อุปฺเสวณฺติ ฉนฺทสา วา ชเนน วา
ชาตเวโทว สณฺจานัน จิปฺปํ อนฺุทนต์ นั ฯ
- [๒๒๒๖] ขตฺตียสฺส วโจ สุตฺวา อีสึสฺส นินฺพิโท ๑ อหุ
ลทฺธา โปราณกั มคฺคั คจฺจเต โส วิหายสั ฯ
- [๒๒๒๗] ขตฺตโย จ อีสึ ทิสฺวา คจฺจมานัน วิหายสั
สัเวคั อถภิ ธีโร ปพฺพชฺช สมนโรจยิ ฯ
ตโต โส ปพฺพชิตฺวาน กามราคั วิราชยิ

#๑ ม. นินฺพิทา ฯ

กามราคัม วิวาเชตฺวา พุรหุมโลฎโปโค อหุตฺติ ฯ

มหาปโลฎนชาตกัม เอกาทสมัม ฯ

๑๒ ปญจปณฺฑิตชาตกัม

[๒๒๒๘] ปญจ ปณฺฑิตา สมากตา

ปโฌห ๑ เม ปฏฺิภาติ ตัม สุณาถ

นินฺุทฺยมตฺถํ ปัสสํยํ วา

กสฺเสวาวิกเรยฺย คฺยุหมตฺถํ ฯ

[๒๒๒๙] ตฺวํ อาวิกโรหิ ฎุมิपाल

ภตฺตฺวา ภารสโห ตฺวํ วเทตฺถิ

ตว นนฺุทฺรจฺฉินิ สมนฺุสิตฺวา

อถ วกฺขณฺุติ ชนินฺุท ปญจ ธีรา ฯ

[๒๒๓๐] ยา สีสวตีว อนนฺุณฺุณฺุชเยยฺยา ๒

ภตฺตฺว นนฺุทวसानุคา ปิยา มนาปา

นินฺุทฺยมตฺถํ ปัสสํยํ วา

ภริยาอาวิกเรยฺย คฺยุหมตฺถํ ฯ

[๒๒๓๑] โย กิจฺจกตฺตสฺส อาตฺุรสฺส

สรณฺฺม โหติ คติ ปฺรายนญจ

นินฺุทฺยมตฺถํ ปัสสํยํ วา

สชฺิโน วาวิกเรยฺย คฺยุหมตฺถํ ฯ

#๑ ม. ปญฺุหา ฯ ๒ สฺ. ย. อนนฺุณฺุณฺุชเยยฺยา ฯ

[๒๒๓๒] โย ๑ เชฏโฐ อถ มชฌิมโณ กนิญโฐ

โธ ๒ เจ สีสมาหิโต จิตตโต

นินุทิมมตถั ปัสสิย วา

ภาตุนโน วาวิกเรยฺย คฺขุหมตถั ฯ

[๒๒๓๓] โย เว ปิตุ หทยสฺส ปตฺตถุ

อนุชาโต ปิตโร อนอมปญฺโณ

นินุทิมมตถั ปัสสิย วา

ปตฺตตสฺสวาวิกเรยฺย คฺขุหมตถั ฯ

[๒๒๓๔] มาตา ทฺวิปทชนินุทเสฏฺฐ

ยา นั ๓ โปเสติ ฉนุทสา ปิเยน

นินุทิมมตถั ปัสสิย วา

มาตฺตยาวิกเรยฺย คฺขุหมตถั ฯ

[๒๒๓๕] คฺขุหสฺส หิ คฺขุหเมว สาธู

น หิ คฺขุหสฺส ปตฺตถุมาวิกมมํ

อนิปนฺนุนตาย สหะยฺย ธีโร

นิปนฺนุนตโถว ๔ ยถาสุํ ภณฺเอยฺย ฯ

[๒๒๓๖] กิํ ตฺวํ วิมโนสิ ราชเสฏฺฐ

ทิปทินุท ๕ วจันํ สุโณม เต ตํ

กิํ จินตฺยมาโน ทุมฺมโนสิ

น หิ เทว อปฺราโร อตฺถิ มยฺหํ ฯ

#๑ ม. อัย ปาโจ นตฺถิ ฯ ๒ ม. โย ฯ ๓ สี. ย. โย ตํ ฯ ๔ ม. นิปนฺนุโนว ฯ

#๕ ม. ทฺวิปทชนินุท ฯ

[๒๒๓๗] ปญฺเห วชฺโณ มโหสโร

อาณตฺโต เม วชฺโย ภูริปญฺโญ

ตํ จินฺตยมาโน ทุมฺมโนสมิ

น หิ เทวอิปฺราโร อตฺถิ ตฺยหํ ฯ

[๒๒๓๘] อภิโทสกโตทานิ เอหิสิ

กัํ สุตฺวา กัํ สงฺกเต ๑ มโน เต

โก เต กิมโวจ ภูริปญฺญ

อิงฺฆตํ วจันํ สุนาม พุรุหิ เม ตํ ฯ

[๒๒๓๙] ปญฺเห วชฺโณ มโหสโร

ยทิ เต มนฺตยิตฺตํ ชนินฺนท โทถํ

ภริยาย รโหคโต อสฺสิ

คฺยหํ ปาตุกตํ สุตฺตํ มเมตฺตํ ฯ

[๒๒๔๐] ยํ สาลวนสมิํ เสนโก

ปาปกมฺมมกาสิ อสพฺภิรฺฐปํ

สขินโนว รโหคโต อสฺสิ

คฺยหํ ปาตุกตํ สุตฺตํ มเมตฺตํ ฯ

[๒๒๔๑] ปุกฺกุสฺสปุริสสฺส เต ชนินฺนท

อุปฺปนฺโน โรโค อราชปฺตฺโต ๒

ภาตฺวา ๓ รโหคโต อสฺสิ

คฺยหํ ปาตุกตํ สุตฺตํ มเมตฺตํ ฯ

#๑ ย. กิมาสงฺกเต ฯ ๒ ม. อราชยฺตฺโต ฯ ๓ ม. ภาตฺตฺวา ฯ ลี. ย. ภาตฺตฺวา ฯ

[๒๒๔๒] อาพาไชย อสพฺภิรุโป

กามินฺโท ๑ นรเทเวน สุภูโธ

ปฺตุตฺตสฺส รโหคโต อัสสิ

คฺยุหิ ปาตุกตฺ สุตฺ มเมตฺ ฯ

[๒๒๔๓] อฏฺฐวํกั มณฺริรตฺนํ อุพาริ

สกุโก เต อททา ปิตามหฺสฺส

เทวินฺทสฺส คตฺ ตทชฺช หตฺถิ

มาตุ จ รโหคโต อัสสิ

คฺยุหิ ปาตุกตฺ สุตฺ มเมตฺ ฯ

[๒๒๔๔] คฺยุหฺสฺส หิ คฺยุหฺเมว สาธุ

น หิ คฺยุหฺสฺส ปสฺตฺตฺตมาวิกมมฺ

อนิปฺพนฺนตาย สหฺยฺย ธีโร

นิปฺพนฺนตฺโถว ๒ ยถาสฺสํ ภาณฺยฺย ฯ

น คฺยุหฺมตฺถิ วิวเรยฺย รกฺขฺยฺย นํ ยถา นิธี

น หิ ปาตุกโต สาธุ คฺโยหฺ อตฺโถ ปชานตา ฯ

ถิยา คฺยุหิ น สฺเสยฺย อมิตฺตฺสฺส จ ปณฺหิโต

โย จามิเสน สฺหิโร หทยคฺเชโน จ โย นโร

คฺยุหฺมตฺถมสมฺพทฺธิ สมฺโพชฺยติ โย นโร

มนฺตภทฺทยา ตสฺส ทาสฺสฺสฺสว ติตฺติกฺขติ ฯ

ยวานฺโต ปุริสฺสฺสคฺคิ คฺยุหิ ชานนฺติ มนฺตินิ

#๑ สี. ยู. กาวินฺโท ฯ ๒ ม. นิปฺพนฺโนว ฯ

ตาวนุโต ตสฺส อุพฺเพกา ตสฺมา คฺยุหํ น วิสฺสเส ๑
วิวิจฺจ ภาเสยฺย ทิวา รหสฺสํ
รตฺตี คิริ นาคิเวถํ ปมฺญเจ
อุปฺสฺสฺสติกา หิ สฺถนนฺติ มนฺตํ
ตสฺมา มนฺโต จิปรฺมฺเปติ เกทฺนฺติ ๑
ปญฺจปณฺฑิตชาตกํ ทฺวาทสมํ ๑

๑๓ หตฺถิปาลชาตกํ

[๒๒๔๕] จิรฺสฺสํ วัต ปสฺสาม พฺราหฺมณํ เทวณฺณินํ
มหาชฺฌํ ขาริธฺรํ ๑ ปงฺกทนต์ รชสฺสิริ ๑
จิรฺสฺสํ วัต ปสฺสาม อีสึ ฌมฺมคฺเณ รตํ
กาสายวตฺถวสนํ วากจิริ ปริจฺจนํ ๒ ๑
อาสนํ อุทกํ ปชฺชํ ปฏิกุคฺคฺหาตุ โน ภวํ
อคฺเข ภวนฺตํ ปุจฺจาม อคฺฆํ กุรฺตุ โน ภวํ ๑

[๒๒๔๖] อธิจฺจ เวเท ปริเยส วิตฺตํ
ปฺตุเต เคเห ตาต ปติฏฺฐเปตฺวา
คณฺเฐ รเส ปจฺจนุโกตฺว ๑ สพฺพิ
อรณฺณํ สารุ มฺนิ โส ปสฺตุโถ ๑

[๒๒๔๗] เวทา น สจฺจา น จ วิตฺตลาโก
น ปฺตุตฺตลาเกน ชฺริ วิหนฺติ

#๑ ย. ภารธฺรํ ๑ ๒ ม. ปฏิจฺจนํ ๑ ๓ ม. ปจฺจนุภฺย ๑

กนฺเธ รเส มจฺจนมาหุ สนฺโต

สกมฺมฺนา ๑ โหติ ผลุปรปฺตติ ฯ

[๒๒๔๘] อทฺธา หิ สจฺจํ วจันฺ ตเวตฺ

สกมฺมฺนา ๒ โหติ ผลุปรปฺตติ

ชิณฺณา จ มาตาปิตโร ตวฺยเม ๓

ปฺสฺเสยฺยํ ตํ วสฺสสตํ อโรคฺยํ ๔ ฯ

[๒๒๔๙] ยสฺสสฺสํ สกฺขี มรณฺน ราช

ชราย มิตฺตี ๕ นรวิโร เสฏฺฐ

โย จาปี ชณฺณา น มริสฺสํ กทาจิ

ปฺสฺเสยฺยํ ตํ วสฺสสตํ อโรคฺยํ ๖ ฯ

ยถาปี นาวํ ปุริโสทกมฺหิ

เอเรติ เจนํ อุปนฺเต ตีริ

เอวํปี พุยาธิ สตํ ชรา จ

อุปนฺเต มจฺจวสมนฺตกสฺส ๗ ฯ

[๒๒๕๐] ปจฺโก จ กามา ปฺลิโป จ กามา

มโนหฺรา ทฺตฺตรา มจฺจฺเชยฺยา

เอตสฺมี ปจฺเก ปฺลิเป วิสนฺนา ๘

หีนตฺตรูปา น ตฺรณฺติ ปารี ฯ

อํยํ ปุเร ลุทฺทมกาสิ กมฺมํ

สวายํ คหิโต น หิ โมกฺขิโต เม

#๑-๒ สี่. ย. สกมฺมฺนา ฯ ๓ ม. ตวฺยเม ฯ สี่. ตเวเม ฯ ๔-๖ ม. ปฺสฺเสยฺยํ ตํ วสฺสสตํ

#อโรคฺยํ ฯ ๕ ม. เมตฺตี ฯ ๗ ม. มจฺจํ ฯ ๘ ม. พุยสนฺนา ฯ

โอรุณฐิยา นั ปริริกขิสฺสามิ

มายั ปุณ ลุฑุมกาสิ กมมัม ๑

[๒๒๕๑] คัว นภูจัน ปรุโส ยถา วเน

อนเวสตี ราช อปสฺสามโน

เอวั นภูโจ เอสุการิ มมตฺโต

โสหิ กถัน น คเวเสยฺยิ ราช ๑

[๒๒๕๒] หิยโยติ หิยยติ โปโส ปเรติ ปริหายติ

อนาคตัม เนตมตฺถิติ ญตฺวา

อุปฺปนฺนจฺจนฺทํ โโก ปนฺนุเทยฺย ธีโร ๑

[๒๒๕๓] ปสฺสามิ โวหิ ทหริ กุมาริ

มตฺตฺตฺตฺปมัม เกตกปฺปฺสเนตฺตัม

อภฺตฺวา ๑ โภเค ปจเม วยสฺมี

อาทาย มจฺจุ วชเต กุมาริ ๑

ยฺวา สุชาโต สุมฺโข สุตสฺสโน

สาโม กุสุมภปริกิณฺณมสฺสุ

หิตฺวาน กามे ปฏิกจฺจ ๒ เกหิ

อนฺชาน นัม ปพฺพชิสฺสามิ เทว ๑

[๒๒๕๔] สาขาหิ รุกฺโข ลกเต สมณฺณัม

ปหิณฺสาขัม ปน ขาณฺุมหา

ปหิณฺปุตฺตสฺส มมชฺช โภติ

#๑ ม. อภฺตฺโต โภเค ๑ ๒ ม. ปฏิกจฺจ ๑ สิ. ปฏิกจฺจ ๑

วาเสฏฺฐิ ภิกฺขุจาจริยาย กาโล ๕

[๒๒๕๕] อมฺสุมิ โภณฺจาว ยถา หิมฺจฺเจ

กตานิ ๑ ชาตานิ ปทาเลยฺยุ ๒ หิสา

กจฺจนฺติ ปุตุตา จ ปตี จ มยฺหิ

สาคิ กถิ นานฺวเช ปชานิ ๕

[๒๒๕๖] เอเต ภุตฺวา วมิตุวา จ ปกฺกมฺนฺติ วิหฺงฺคมา

เย จ ภุตฺวา น วมิสุ เต เม หตฺตตฺตมาคตา ๕

อวมิ พุราหฺมโณ กามे โส ตฺวํ ปจฺจาวมิสฺสตี

วนฺตาโท ปุริโส ราช น โส ๓ โหติ ปตีลโย ๕

[๒๒๕๗] ปงฺเก จ โปตี ปตีเป พยสนฺน

พลี ยถา ทฺพพฺลมฺทฺธเรยฺย

เอวมฺปิ มํ ตฺวํ อุตฺตาริ โภติ

ปญฺจาลิ คาถาหิ สุภาสิตาหิ ๕

[๒๒๕๘] อิทํ วตุวา มหาราชา เอสฺสการี ทิสฺมปตี

รฺกฺขิ หิตฺวาน ปพฺพชฺชิ นาโค เจตฺตวาว พนฺธนํ ๕

[๒๒๕๙] ราชาน จ ปพฺพชฺชมโรจยิตฺถ

รฺกฺขิ ปหาย นรวิเรสฺสฺสโร

ตฺวํปิ โน โหหิ ยถเว ราชาน

อเมหฺหิ กุตุตา อนุสาส ราชัน ๕

[๒๒๖๐] ราชาน จ ปพฺพชฺชมโรจยิตฺถ

#๑ สี่. ยู. กนฺตานิ ๕ ๒ ม. ปทาลิย ๕ ๓ สี่. ยู. เต ๕

รณฺจํ ปหาย นรวิระเสฏฺโง
อหํปี เอกา ๑ จริสฺสามิ โลเก
หิตฺวาน กามานิ มโนรมานิ ฯ
ราชา จ ปพฺพชฺชมโรจยิตฺถ
รณฺจํ ปหาย นรวิระเสฏฺโง
อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
หิตฺวาน กามานิ ยโถธิกานิ ฯ
อจฺเจนฺติ กาลา ตฺรยนฺติ รตฺติโย
วโยคฺฌา อณฺุปฺพํ ชนฺฺติ
อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
หิตฺวาน กามานิ มโนรมานิ ฯ
อจฺเจนฺติ กาลา ตฺรยนฺติ รตฺติโย
วโยคฺฌา อณฺุปฺพํ ชนฺฺติ
อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
หิตฺวาน กามานิ ยโถธิกานิ ฯ
อจฺเจนฺติ กาลา ตฺรยนฺติ รตฺติโย
วโยคฺฌา อณฺุปฺพํ ชนฺฺติ
อหํปี เอกา จริสฺสามิ โลเก
สํตีฏฺฐตา สพฺพมตฺติจฺจ สงฺกนฺฺติ ฯ
หตฺถิปาลชาตกํ เทรสมํ

#๑ ส. เอกาว ฯ เอวมุปริปิ ฯ

๑๔ อโยมรชาตก

[๒๒๖๑] ยเมกรตตี ปจมี   กพฺเภ วสตี มาณโว
    อพฺภูจฺจโถว โส ยติ   ส กจฺนํ น นีวตฺตติ ฯ

[๒๒๖๒] น บุชฺฌมานา น พฺเลน วสฺสิตา
    นราน ชีรนฺติ น จาปี มียฺเยเร
    สพฺพญฺหิ ๑ ตํ ชาตฺติชรายูปทฺทตฺติ
    ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๓] จตฺรจฺจินี เสน ๒ สุภีตฺรูปํ
    ชยฺนฺติ รกฺขจฺจปตี ปสยฺห
    น มจฺจโน ชยฺจฺจมุสฺสหนฺติ
    ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๔] หตฺถิหิ อสฺเสหิ รเถหิ ปตฺติหิ
    ปรีวาริตา มุญฺจเร เอกจฺเจยฺยา
    น มจฺจโน มุญฺจิตฺมุสฺสหนฺติ
    ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๕] หตฺถิหิ อสฺเสหิ รเถหิ ปตฺติหิ
    สุรา ปภยฺชนฺติ ปรีชยฺนฺติ
    น มจฺจโน ภยฺชิตฺมุสฺสหนฺติ
    ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๖] มตฺตา กขา ภินฺนคพา ปภินฺนา

#๑ ม. สพฺพํ หิทำ ฯ ๒ ม. เสนํ ฯ

นกรานิ มทุทนต์ ชนํ หนนฺติ

น มจฺจุโน มทุทิตฺตุมุสฺสหนฺติ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๗] อีสฺสาสีโน กตฺตถาปี วีรา ๑

ทฺูเรปาทิ อกฺขณเวธิโนปี

น มจฺจุโน วิชฺฌิตฺตุมุสฺสหนฺติ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๘] สฺรานิ ชียนฺติ สเสถกานนา

สพฺพปี ตํ ๒ ชียติ ทิมมนฺตรํ

สพฺพํ หิ ตํ ๓ ภาณฺชเร กาลปรียายํ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๖๙] สพฺพเสเมวํ หิ นรินฺรานํ ๔

จลาจลํ ปาณฺฎโนชฺชิวิตฺติ

ปโฏว ชฺชุตฺตสฺส ทฺูโมว กุลฺโล

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๐] ทฺูมปฺผลาเนว ปตฺนฺติ มาณฺวา

ทฺูหรา จ วุจฺจฺจทา จ สฺริเรภทา

นาริโย นรา มชฺฌิมโปริสา จ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๑] นายํ วโย ตารกราชสนฺนิโก

#๑ สี. ยู. ธีรา ฯ ๒-๓ ม. สพฺพํ หิ ฯ ๔ ม. นรานนารินํ ฯ ยู. นรานรินํ ฯ

ยทพุกตีตํ คตเมวทานิ ตํ

ฉินฺณสุส หี นตฺถิ รติ กุโต สุขํ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๒] ยกุขา ปีสจา อถวาปี เปตา

กุปปีตา ๑ เต อสุสสนฺติ มนฺุสเส

น มจฺจุโน อสุสตีตฺมุสฺสหนฺติ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๓] ยกุเข ปีสจา อถวาปี เปเต

กุปปีเตปี เต นิชฺฌปนํ กโรนฺติ

น มจฺจุโน นิชฺฌปนฺมุสฺสหนฺติ ๒

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๔] อปฺราธเก พุสเก เหจเก จ

ราชาโน ทณฺฑเทนฺติ วิทิตฺวาน โทสํ

น มจฺจุโน ทณฺฑายิตฺมุสฺสหนฺติ ๓

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๕] อปฺราธกา พุสกา เหจกา จ

ลภนฺติ เต ราชาโน นิชฺฌเปตฺตุ

น มจฺจุโน นิชฺฌปนํ กโรนฺติ

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๗๖] น ขตฺติโยปี น จ พุราหฺมโณปี

#๑ ม. กุปปีตา เต ฯ ลี. ย. กุปปีตาปี เต ฯ ๒ ม. นิชฺฌปนํ กโรนฺติ ฯ

#๓ ม. ทณฺฑายิตฺมุสฺสหนฺติ ฯ

น อทุตกา พลวา เตชวาปี
น มจจุราชสุส อเปกขมตติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฌมัม ๑

[๒๒๗๗] สีหา จ พุยกุมา จ อโถปี ทีปีโย

ปสยห ขาทนุติ วิพนุทมานัน
น มจจุโน ขาทิตมุสสุสหนุติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฌมัม ๑

[๒๒๗๘] มายาการาร รุงคมชุเม กโรนุตา

โมهنุติ จกขุณี ชนสุส ดาวเท
น มจจุโน โมหิตมุสสุสหนุติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฌมัม ๑

[๒๒๗๙] อาสีวิสา กุปปีตา อุกกเตชา

ทำสนุติ มาเรนุติปี เต มนุสเส
น มจจุโน ทำสิตมุสสุสหนุติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฌมัม ๑

[๒๒๘๐] อาสีวิสา กุปปีตา ยัม ทำสนุติ

ติกิจจกา เตส วิสั หนนุติ
น มจจุโน ทฏจวิสั หนนุติ
ตมเม มตี โหติ จรามิ ฌมัม ๑

[๒๒๘๑] ฌมมนุตรี เวตุตรุโณ ๑ จ โภโซ

#๑ ม. เวตุตรณิ ๑ ส. ยู. เวตุตรณิ ๑

วิสานี หนตุวาน ภูขงคมานัน

สุยฺยนฺติ เต กาลกตา ตเถว

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๘๒] วิชชาธรา โฆรมชียมานา

อทสฺสนัน โอสเชภิ วนฺนฺติ

น มจฺจฺราษสฺส วนฺนฺติ อทสฺสนัน

ตมฺเม มตี โหติ จรามิ ฌมฺมํ ฯ

[๒๒๘๓] ฌมฺโฆ หเว รกฺขติ ฌมฺมจาริ

ฌมฺโฆ สฺสจฺฉินฺโน สฺขมาวหาติ

เอสานิสฺสํโส ฌมฺเม สฺสจฺฉินฺเณ

น ทฺถคฺคตี คจฺฉติ ฌมฺมจาริ ฯ

[๒๒๘๔] นหิ ฌมฺโฆ อฌมฺโฆ จ อฺโภ สมวิปากิโน

อฌมฺโฆ นิริยํ เนติ ฌมฺโฆ ปาเปติ สฺสคฺคตินฺติ ฯ

อโยฆฺรชาตกํ จุฑฺทสมํ ฯ

ตสฺสสุทฺธานัน

มาตงฺค สมฺภูต สิวิ สิริมนฺโต

โรหน หังส สตฺตคฺคฺมุโป ภาตฺตาทิย

โสมนสฺส จมฺเปยฺย พุรฺหุ มปฺลจ-

ปฺลจฺหิต จิรฺสฺสํวต อโยฆฺรชาติ ฯ

วีสตฺตินิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

ทีสตีนิปาตชาตกั

๑ กีนุทชาตกั

[๒๒๘๕] กีนุโท กิมธิปโปโย เอโก สมมุติ มมุมนิ

กี ปตฺตยาโน กี เอสิ เคน อตฺเตน พุราหุณฺณ ๑

[๒๒๘๖] ยถา มหา วาริชโร กุมฺภโก สุปริณาหวา

ตถูปมํ อมฺพปกุกํ วณฺณคณฺฐรสฺสุตฺตมํ ๑

ตํ วุฑฺฒมานํ โสเตน ทิสฺวานามลฺมชฺฉมิเม

ปาณิภี นํ คเหตุวาน อคฺยายตนมาหรี ๑

ตโต กทลปตฺเตสฺส นิกฺขิปิตฺวา สยํ อหํ

สตุเถน นํ วิกปฺเปตฺวา ขุปฺปิปาสํ อหาสิ เม ๑

โสหํ อเปตทรโถ พุยนฺตฺวิภูโต ทุกฺขกฺขโม

อสฺสาทํ นาธิคฺจฉามิ ผลเสวญฺญเสสฺส เกสฺสจฺจิ ๑

โสสิตฺวา นฺน มรณํ ตํ มมํ อวทิสฺสตี

อมฺพํ ยสฺส ผลํ สาทํ มฐฺรคฺคํ มโนรมํ ๑

ยมุทฺฐวี วุฑฺฒมานํ อุตฺทิสฺสมา มหณฺณเว

อกฺขาตํ เต มยา สพุพฺพิ ยสฺสมา อูปวสามหํ ๑

รมมํ ปติ นิสินฺโนสฺมิ ปฺลฺลฺโลมายฺตา ปฺลฺลฺ

ตญฺจ โข เมว อฺกฺขาหิ อตฺตานมปฺลายินี ๑

กา วา ตฺวมสิ กลฺยาณิ กิสฺส วา ตฺวํ สุมชฺฉมิเม

รูปปฏุกฺกุปลมภูจิว ๑	พุกฺกิมิว คิริสถานุชา ๑
ยา สนฺติ นาริโย เทเวสุ	เทวานํ ปริจาริกา
ยา จ มนุสฺสโลกสฺมี	รูเปนนฺวาคตฺติโย ๑
รูเปน เต สทิสี นตฺติ	เทวคณฺฐพฺพมานุเส ๒
ปฏฺฐาสิ เม จารุปฺพพฺงฺคี	พฺรุหิ นามณฺจ พนฺธเว ๑
[๒๒๘๙] ยํ ตํ ปติ นิสินฺโนติ	รมมํ พุราหฺมณ โกสิเก
สํหํ ภูสาลยา วุตฺถา	วรวาริวโหฆสา ๑
นํนํทุมคณฺาภิณฺณา	พหฺกา คิริกนฺทรา
มเมว ปมฺขา โหหนฺติ	อภิสนฺทนฺติ ปาวุเส ๑
อโธ พหฺ วนโธทา	นิตวาริวหิณฺธรา
พหฺกา นาคจิตฺโตทา	อภิสนฺทนฺติ วารินา ๑
ตา อมพฺชมฺพุลพฺชา	นิปาตาลมฺทุมฺพรา ๓
พหฺนฺติ ผลชาตานิ	อวหนฺติ อภิณฺหโส ๑
ยงฺกิลฺลิจิ อุกฺโต ตีเร	ผลํ ปตฺติ อมฺพฺนฺติ
อัสสยนฺตํ โสตฺสส	ผลํ โหติ วสํนํคํ ๑
เอตทฺถณฺาย เมธาวิ	ปฏฺฐปณฺณ สฺโณหิ เม
มา โรจย อภิสงฺคํ	ปฏฺฐิเสธ ชนฺาธิป ๑
น วาหํ วจฺจทฺทวํ มณฺเณ	ยํ ตํ รฏฺฐาภิวทฺทน
อาเจยฺยมาโน ราชิสิ	มรณฺ อภิสงฺขสิ ๑
ตสฺส ชานนฺติ ปิตโร	คณฺฐพฺพา ๔ สเทวกา

#๑ ม. รูปปฏุกฺกุปลมภูจิว ๑ ๒ ม. เทเวสุ คณฺฐพฺพมนุสฺสโลก ๑

#๓ ม. นิปา ตาลา จุทุมฺพรา ๑ ๔ ม. คณฺฐพฺพา จ ๑

เย จาปี อิตโย โลก สลยตตตตตปสฺสโน
อัสสยนฺเตปี ชานนฺติ ปฏฺฐจฺจตา ๑ ยสฺสโน ๑

[๒๒๘๘] เอวํ วิทิตฺวา วิฑู สพฺพธมฺมํ

นินฺทิสฺสํ จวณํ ชีวิตฺสฺส

น จียตี ตสฺส นรฺสฺส ปาปํ

สเจ น เจเตติ วธาย ตสฺส ๑

อิตฺธิปฺกสมฺมณฺณาเต เอวํ โลกฺยา วิทิตา ปติ ๒

อนริยํ ปริสฺมภาเส ปาปกมฺมํ ชิกิํสฺส ๑

สเจ อหํ มริตฺสฺสามี ตีเร เต ปฺนุสฺสฺโสณิ

อัสสยนฺตํ อสิโลโก มยิ เปเต อากมิตฺสฺสติ ๑

ตสฺสมาหิ ปาปกํ กมฺมํ รกฺขสฺสฺจ ๓ สฺมชฺฉิมเ

มา ตวํ ๔ สพฺโพ ชโน ปจฺจนา ปกฺวกฺขาติ มยิ ๕ มเต ๑

[๒๒๘๙] อณฺเฏตเมตํ อวิสฺยุหฺสาหิ

อตุตฺตานมฺมพฺลฺลจ ททามิ เต ตํ

โย ๖ ทฺวจฺเช กามคฺุณฺเ ปหาย

สนฺตฺถิลฺลจ ธมฺมณฺลจ อธิฏฺฐจฺจิตฺธิ ๑

โย หิตฺวา ปฺนุพฺพสฺสฺสโลคํ ปจฺจนาสฺสฺสโยชเน จิตฺ

อธมฺมณฺเจว จรติ ปาปณฺจสฺส ปวทฺตติ ๑

เอหิ ตํ ปาปยิตฺสฺสามี กามํ อปฺโปสฺสฺสโก ภว

อุปานยามิ สิตฺสฺมี วิหฺราหิ อณฺุสฺสฺสโก ๑

#๑ สี. ย. วทฺธจฺจตา ๑ ๒ ม. สติ ๑ ๓ ม. รกฺขสฺสฺเสว ๑ ๔ ม. ตํ ๑

#๕ ม. ปฏฺฐจฺจาสิ มยิ ๑ ๖ ม. โส ๑

ตํ ปุ่ปรสมตเตหิ   วงงเคหิ อรินทม
โกญจา มยुरา ทิวียา   โภยภูจิมฐสาเลีย ๑
ภูชิตา หังสปุเคภิ   โภกิเลตถ ปโปชเร ๑
อมุเพตถ วิปฺปฺสนคฺคา ๒   ปลาตขลสนฺนิภา
โกสมุพสพลาหนีปา ๓   ปกุกตาวิลมุพินโน ๑
[๒๒๕๐] มาลี ตีรีฎี กายูรี   องคที จนนุสฺสโท ๔
รตฺตี ตฺวํ ปริจาเรสิ   ทิวา เวเทสิ เวทนํ ๑
โสพลิตฺถีสหฺสฺสานิ   ยา เตมา ปริจาริกา
เอวํ มหานุภาโวสิ   อพฺภูโต โลมหัสโน ๑
กี กम्मมกริ ปุ่พเพ   ปาปํ อตฺตทฺขาวหํ
ยํ กริตฺวา มนฺสฺเสสฺ   ปิฏฺจิมฺसानิ ขาทสิ ๑
[๒๒๕๑] อชฺฌณานิ ปฏิกฺกยฺห   กามสฺส กิทฺธิโต ๕ อหํ
อจฺริ ทิฆมทฺธานํ   ปเรสิ อหิตายหํ ๑
โย ปิฏฺจิมฺสิโก โหติ   เอวํ อุกฺกจฺจ ขาทสิ
ยถาหมชฺช ขาทามิ   ปิฏฺจิมฺसानิ อตฺตโนติ ๑
กีนฺนทฺชาตักํ ปจฺมํ ๑

๒ กุมภชาตัก

[๒๒๕๒] โภ ปาตุราสี ติทิวา นภมฺหิ

โภภาสยํ สํวรี จนนิมาว

#๑ ม. โภลภูจิมฐสาฟิกา ๑ ๒ ม. วิปฺปฺสาขคฺคา ๑ ๓ ม. โภสมุพสพลา หนีปา ๑

#๔ สี. จนนุสฺสโท ๑ ๕ ม. คธิโต ๑ สี. ย. คธิโต ๑

กตเตหิ เต รสฺมิโย นิจฺจรรนฺติ

สเตรตา ๑ วิชฺชวฺริวฺนฺตฺติเกฯ ๑

โส ฉินฺนวาตํ กมฺสึ อมฺมฺหิ

เวหายสฺสึ กจฺจสฺสึ ติฏฺฐสฺสึ จ

อิทฺฐึ นฺ เต วตฺตูกตา สุภาวิตา

อนทฺชกฺขุนมฺสึ เทวตาณํ ๑

เวหายสฺสึ กมฺมฺมาคมฺม ๒ ติฏฺฐสฺสึ

กฺมฺภํ กิณฺดาธาติ ยเมตมตฺถํ

โก วา ตฺวํ กิสฺส วตฺยํ ๓ กฺมฺโก

อกฺขาหิ เม พฺร่าหฺมณฺ เอตมตฺถํ ๑

[๒๒๕๓] น สปฺปิ กฺมฺโก นปี เตล กฺมฺโก

น ผาณิตสฺส น มจฺจสฺส กฺมฺโก

กฺมฺภสฺส วชฺชานิ อนปฺปกานิ

โทเส พฺหุ กฺมฺภกเต สฺสฺมาถ ๑

กเลยฺย ยํ ปิตฺวา ปเต ปปาตํ

โสพฺภํ กุหํ จนนฺนํ โยลิกลฺลํ

พหฺหปี ญฺญเชยฺย อโกชเนยฺย

ตสฺสา ปุณฺณํ กฺมฺภมิมํ กิณฺดาถ ๑

ยํ ปิตฺวา ๔ จิตฺตสฺมิ อนเนสฺมาโน

อาหิณฺนฺตติ โคริว ภกฺขสฺสาร์ ๕

#๑ ส. สเตริตา ๑ ๒ ม. กมมมาคมม ๑ ๓ ม. กิสฺส วา ตาย ๑

#๔ ส. ยํ เว ปิตฺวา ๑ ๕ ส. ภกฺขสฺสาร์ ๑

อนาถมาโน อุปคายติ นจจติ จ
ตสสา ปุณฺณํ กุมภมิมี กิณาถ ฯ
ยัม เว ปิวิตฺวา อเจโลว นคฺโค
จเรยฺย คามะ วิสิขนฺตฺรานิ
สมมุพฺพหิจฺโต อติเวลสายี
ตสสา ปุณฺณํ กุมภมิมี กิณาถ ฯ
ยัม ปิตฺวา อฏฺฐาย ปเวธมาโน
สีสณฺจ พาทุณฺจ ปจาลยฺนฺโต
โส นจจติ ทารุกฏฺฏลโกว
ตสสา ปุณฺณํ กุมภมิมี กิณาถ ฯ
ยัม เว ปิวิตฺวา อคฺคิทพฺพมา สยฺนฺติ
อโถ สีคาลหิปี ขาทิตาส
พฺนฺธํ ๑ วจฺนํ โภคชานินฺจฺเปนฺติ
ตสสา ปุณฺณํ กุมภมิมี กิณาถ ฯ
ยัม ปิตฺวา ภาเสยฺย อภาสเนยฺย
สภายมาสีโน อเปตวตฺโต
สมมุภฺขิตฺโต วนฺตคฺคโต พุยฺสนฺโน
ตสสา ปุณฺณํ กุมภมิมี กิณาถ ฯ
ยัม เว ปิวิตฺวา อุกฺกฏฺโฐ อาวิทฺกฺโข
มเมว สพฺพปา ปจฺวีติ มณฺเณ ๒

#๑ ม. วรรค์ ฯ ๒ สี. มณฺเณติ ฯ

น เม สโม จาตุรนูโตปี ราชา
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณาถ ฯ
มานาติมานา กลหानी เปสฺฐี
ทพฺพณฺณินี นคฺคยินี ปลายินี
โปราณฐตฺตาน ๑ คตี นิเกโต
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณาถ ฯ
อิทฺธานิ ฝิตานิ กุลานิ อสฺสุ
อนกสาหสฺสธนानิ โลก
อฺจุฉินฺนทายชชกตานิมาย
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณาถ ฯ
ธณฺถํ ฐนํ รัชตี ชาตฺรูป
เขตตี ควํ ยตฺถ วินาสยนฺติ
อฺจุฉเฑณี วิตฺตคตํ ๒ กุลานํ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ เว ปีตฺวา ทิตฺตฺรโปว ๓ โปโส
อกุโกสตี ปีตฺริ มาตฺรณฺจ
สสฺสสปี คณฺเฑหฺยย อโถปี สฺฉนฺหํ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ เว ปีตฺวา ทิตฺตฺรปาว นารี
อกุโกสตี สสฺสุริ สามิกณฺจ

#๑ ม. โจราน ฐตฺตาน ฯ ๒ ม. วิตฺตวตี ฯ ๓ ส. ทฺฏฺจฺรโปว ฯ

ทาสมปิ คณฺเห ปริจาริกมปิ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ เว ๑ ปีตฺวาน หนฺนยฺ โปโส
ธมฺเม จิตฺํ สมนฺํ พฺราหฺมณฺํ วา
คจฺจฺเ อปายํปี ตโตนิทานํ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ เว ปีตฺวา ทฺวจฺจริตฺํ จรฺนฺติ
กาเยน วาจา ย จ เจตฺสา จ
นิริยํ วชนฺติ ทฺวจฺจริตฺํ จริตฺวา
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ ยาจฺมานา น ลกฺนฺติ ปุพฺเพ
พหุํ หิรฺณฺณํปี ปริจฺจชนฺตา
โส ตํ ปีวิตฺวา อลิกํ ภาณฺติ
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณาถ ฯ
ยํ เว ปีตฺวา เปสฺเน เปสฺยฺนฺโต
อจฺจา ยิเก กรณฺี ยมฺหิ ชาเต
อตุถมฺปิ โส นปฺปชานาติ วฺตุโต
ตสฺสา ปุณฺณํ กุมฺภมิมํ กิณาถ ฯ
หิริมฺนาปี อหิริกภาวํ
ปาตุํ กโรนฺติ มทฺนาย ๒ มตฺตา

#๑ ยฺ. ยณฺจ ฯ ๒ ยฺ. มทฺิราย ฯ

ธีราปี สนฺดา พหุํ ภูณฺติ
 ตสฺสา ปุณฺณํ ภูมฺภิมิํ ภูณฺถ ๑
 ยํ เว ปีตฺวา เอกญฺปา สยฺนฺติ
 อนาสกา ถณฺทิลทฺทุกฺษเสยฺยํ
 ทฺพพฺณฺณิยํ อายสฺกฺยญฺจฺเปนฺติ
 ตสฺสา ปุณฺณํ ภูมฺภิมิํ ภูณฺถ ๑
 ยํ เว ปีตฺวา ปตฺตกฺขนฺธา สยฺนฺติ
 คาโว ภูฏฺหาริว ๑ น หิ วารุณฺนิยา
 เวโค นเรณฺ สฺสฺสโหริว
 ตสฺสา ปุณฺณํ ภูมฺภิมิํ ภูณฺถ ๑
 ยํ * มนฺสฺสา วิวชฺชนฺติ สปฺปี
 โฆรวิสมิว ตํ โลเก วิสฺสมานํ
 โก นโร ปาตฺมรหฺติ *
 ตสฺสา ปุณฺณํ ภูมฺภิมิํ ภูณฺถ ๒ ๑
 ยํ เว ปีตฺวา อนฺธกเวณฺทฺพฺตฺตา
 สมฺทฺทตีเร ปริจารยฺนฺตา
 อุกฺกมฺม มุสฺเลหฺลณฺมณฺณํ
 ตสฺสา ปุณฺณํ ภูมฺภิมิํ ภูณฺถ ๑
 ยํ เว ปีตฺวา ปุพฺพเทวา ปมตฺตา
 ติทฺทฺวา จฺตฺตา สฺสฺสตียา สฺมายา ๓

#๑ ม. ภูฏหาริว ๑

#* * ม. ยํ มนฺสฺสา วิวชฺชนฺติ สปฺปี โฆรวิสมิว

ตํ โลเก วิสฺสมานํ โก นโร ปาตฺมรหฺติ ๑

#๒ ม. อิม ปาจา นตฺถิ ๑ ๓ ม. สฺมายา ๑

ตัม ตาทิสัม มชชมิมัม นีรตถกัม
ชานัม महाराज कर्त्तुं पीवेय्यं च
नयिमस्सुमि कुम्भस्सुमि तथि [॑] मञ्जु वा
เออัม อภิญญา ย กิณาหิ ราช
เอวญหิ มัม कुम्भकत्ता मया ते
อกุขาตรูปู ตว สพพมิตตวา ๑

[๒๒๕๔] น เม ปีตา वा अगवापी माता

เอตาทิสो ยาทิสโก ตูวสิ
หิตานุกมปี प्रमत्तकामो
โสหัม กริสุตัม วจัน्ณं त्वश्च ๑
ททามิ เต कामव्रानि प्लज
ททาสิตัม สตต กวสทานิ
आखण्डयुक्ते ज रणे तस्य ओमे
आज्जियो होसि ममत्तकामो ๑

[๒๒๕๕] ตเวว ททาสิตมตถุ ราช

कामा ज कावो ज तवेव होनुत्तु
आखण्डयुक्ता ज रणा तवेव
सकु गोहमस्सुमि दित्तानमिन्तो ๑
มัมโสทนัม สปปปีปายาสัม ๒ ภูญช
ขาทสสุ จ ตุมัม มञ्जुमासप्पเว

#๑ ม. วา ๑   ๒ สีม. สปปปีปายญจ ๑

เอวํ ตุवं ฐมมรโต ชนินุท
อนินุทโต สกุกุมเปหิ จานนุติ ฯ
กุมภชาตกั ทุติยํ ฯ

---

๓ ชยทุทิสชาตกั

[๒๒๕๖] จิรสลั วัต เม อุทปาที อชช
ภกุโข มหา สตตมิมิกตตกาเล
กุโตลี โก วาลี ตทิงฆ พฐุหิ
อาจิกข ชาตี วิทิตโต ยถาลี ฯ

[๒๒๕๗] ปญจาลราชา มิกวํ ปวิญ्ञุโจ
ชยทุทิสโส นาม ยที สุตเต
จรามิ กจฺฉานิ วนานิ จาหํ
ปสทํ อิมํ ขาท มมชช มฺลจ ฯ

[๒๒๕๘] เสเนว ตุवं ปณสิ สยฺหมาโน ๑
มเมส ภกุโข ปสโท ยํ วเทสิ
ตํ ขาทิยาน ปสทํ ชินฺณณํ
ขาทิสลั ปจฺฉา น วิลาปกาโล ฯ

[๒๒๕๙] น จตฺถิ โมกุโข มม นิฏฺกเยน ๒
คนตุวาน ปจฺจาคมนาย ปญฺเฬ

#๑ สี. ม. สสฺสมาโน ฯ ๒ สี. วิฏฺกเยน ฯ

ตัม สงฺกริ พุราหฺมณสฺสปทาย

สจฺจนุรฺกขิ ปุณฺรราวชิสุตฺถิ ๑

[๒๓๐๐] กิ กมฺมชาตํ อนุตฺตปฺปเต ตัม

ปตฺตํ สมิปฺปี มรณฺสฺส ราช

อาจิกฺข เม ตัม อปี สกฺกณฺณมฺ

อนุชายิตฺตุ อากมฺนาย ปญฺเฬ ๑

[๒๓๐๑] กตา มยา พุราหฺมณฺสฺส ธนาสา

ตัม สงฺกริ ปฏฺิโมกฺกํ น มุตฺตํ

ตัม สงฺกริ พุราหฺมณสฺสปทาย

สจฺจนุรฺกขิ ปุณฺรราวชิสุตฺถิ ๑

[๒๓๐๒] ยา เต กตา พุราหฺมณฺสฺส ธนาสา

ตัม สงฺกริ ปฏฺิโมกฺกํ น มุตฺตํ

ตัม สงฺกริ พุราหฺมณสฺสปทาย

สจฺจนุรฺกขิ ปุณฺรราวชิสุตฺถิ ๑

[๒๓๐๓] มุตฺโต จ โส โปริสาทสฺส หตฺถา

กนฺตฺวา สกํ มนฺุทิริ กามกามี

ตัม สงฺกริ พุราหฺมณสฺสปทาย

อามนฺตฺยิ ปุตฺตมฺลีนสฺตฺตํ ๑ ๑

อชฺเชว รชฺชํ อภิเสจฺยสฺสุ ๒

ธมฺมณฺจ รฎฺเฐสุ ชเนสุ ๓ จาปี

#๑ ม. -สตฺตํ ๑ ๒ ม. อภิสฺถยสฺสุ ๑ ๓ ม. ธมฺมํ จร เสสุ ปเรสุ - ๑

อธมมกาโร จ เต มาหุ รฎฺเฐ

คจฺฉามหํ โปริสาทสฺส ฅนฺเต ๑ ฯ

[๒๓๐๔] กิ กมฺม กุพฺพิ ทว เทว ปาท ๒

นาราชยํ ตํ ตทิจฺฉามิ โสตุํ

ยมชฺช รชชฺมุหิ อุตฺตสฺเส ตฺวํ

รชชํปี นิจฺเจยฺย ๓ ตยา วินาหํ ฯ

[๒๓๐๕] น กมฺมฺนา วา วจสา จ ๔ ตาต

อปฺราณีโตหํ ตฺวียํ สรามี

สทฺธิณฺจ ๕ กตฺวา ปฺริสาทเกน

สจฺจานุรฺกขี ปฺนหํ คมิสฺสํ ฯ

[๒๓๐๖] อหํ คมิสฺสามิ อีเชว โหหิ

นตฺถิ ตโต ชีวโต วิปฺปโมกฺโข

สเจ ตฺวํ คจฺฉสิเยว ราช

อหํปี คจฺฉามิ อฺโก น โหม ฯ

[๒๓๐๗] อทฺธา หิ ตาต สตาเนส ฐมฺโม

มรณา จ เม ทฺกฺขตฺริ ตทสฺส

กมฺมาสปาโท ตํ ยทา ปจิตฺวา

ปฺสยฺห ขาเท ภิทารฺกฺขมฺมุเล ฯ

[๒๓๐๘] ปาณฺน เต ปาณฺมหํ นิมิสฺสํ

มา ตฺวํ อคา โปริสาทสฺส ฅนฺเต ๖

#๑-๖ ม. ฅตฺเต ฯ ๒ ม. ปาว ฯ ๓ ม. นิจฺเจยฺย ฯ ๔ ม. ว ฯ ๕ ม. สทฺธิณฺจ ฯ

อนุลญาโต โสตุถิ ปุจเจหิ ภาตา ๑ ฯ

[๒๓๑๓] ยสุมา จ เม อนธิมโนสิ สามี

น จาปี เม มนสา อปปีโยสิ

เอเตน สจฺเจน สรณฺตุ เทวา

อนุลญาโต โสตุถิ ปุจเจหิ สามี ฯ

[๒๓๑๔] พุรหา อชฺช จารุมฺโข กุโตสิ

น มํ ปชานาสิ วเน วสนฺตํ

ลฺลทํ มํ ฌตฺวา ปุริสาทโกติ

โก โสตุถิมาชานมิชฺวาเชยฺย ฯ

[๒๓๑๕] ชานามิ ลฺลทฺท ปุริสาทโก ตวํ

น ตํ น ชานามิ วเน วสนฺตํ

อหฺลจ ปุตุโตสิมิ ชยทฺทิสฺสฺส

มมชฺช ขาท ปิตฺโน ปโมกฺขา ฯ

[๒๓๑๖] ชานามิ ปุตุโตสิ ๒ ชยทฺทิสฺสฺส

ตถาหิ โว มุขวณฺโณ อฺภินฺนํ

สุทฺทกฺกรณฺเจว ๓ กตํ ตเวทํ

โย มตฺตุมิจฺเณ ปิตฺโน ปโมกฺขา ฯ

[๒๓๑๗] น ทฺทกฺกรํ กิณฺจิมเหตฺถ มณฺเณ

โย มตฺตุมิจฺเณ ปิตฺโน ปโมกฺขา

มาตฺถ จ เหตุ ปฺรโลกกมฺยา ๔

#๑ ม. ภาติก ฯ ๒ ม. ปุตุโตติ ฯ ๓ ม. สุทฺทกฺกรณฺเจว ฯ ๔ ม. มาตฺถ จ

#เหตุ ปฺรโลกกนฺตฺวา ฯ

สุเขน สกุเคน จ สมฺปยุตฺโต ฯ

[๒๓๑๘] อหฺนฺจ โข อุตฺตโน ปาปฺกิริย

อาวี รโห วาปี สเร น ชาตุ

สงฺขาตชาตีมฺร โณหฺมสมฺมิ

ยเถว เม อิธ ตถา ปฺรตฺถ ฯ

ขาทชฺช มํทานิ มหฺนุภาว

กรสฺสุ กิจฺจานิ อิมํ สรีริ

รฺกฺขสฺส วา เต ปฺปตามิ อคฺคา

ฉาทมาโน ๑ มยฺหํ ตวฺมเทสิ มํถํ ฯ

[๒๓๑๙] อิทฺถจฺ เต รฺกฺขจฺติ ราชปฺตฺต

จเชสิ ๒ ปาณํ ปิตุ ปโมกฺขา

ตสฺมาติห ๓ ตวํ ตรฺมานรฺุโป

สมฺภณฺช กฺกฺขจฺจานิ ชเลหิ อคฺคิ ฯ

[๒๓๒๐] ตโต หเว ชีติมา ราชปฺตฺโต

ทารฺุ สฺมาหตฺว มหฺนฺตมคฺคิ

สนฺธิปฺยิตฺวา ปฺฏิเวทฺยิตฺถ

อาทีปิตฺทานิ มหฺายมคฺคิ ฯ

[๒๓๒๑] ขาทชฺช มํทานิ ปสฺยหฺการี

กิมํ มฺหุํ เปกฺขสิ หฺกฺขโลโม

ตถา ตถา ตฺยหฺมหํ กโรมิ

#๑ ม. ฉาทมาโน ฯ ๒ สี. ยฺ. จชาสิ ฯ ๓ ม. ตสฺมา หิ โส ฯ

ยถา ยถา มํ ฉาทมาโน ๑ อเทสิ ฯ

[๒๓๒๒] โก ตาทิสํ อหริติ ขาทิตาย

ธมเม จิตํ สจฺจวาทิ วทณฺณณ

มฺหุทฺธาปี ตสฺส วิมฺลเยย สตฺตธา

โย ตาทิสํ สจฺจวาทิ อเทยฺย ฯ

[๒๓๒๓] อิทํ หิ โส พุราหุมนํ มณฺณมาโน

สโส อวาเสสิ สเก สรีเร

เตเนว โส จนฺทิมมา เทวปฺตฺโต

สสฏฺฐโก ๒ กามทฺทหฺชช ยกฺข ฯ

[๒๓๒๔] จนฺโท ยถา ราหุมา ปมฺตฺโต

วิโรจเต ปณฺณรเสว ภาณฺมา ๓

เอวํ ตฺวํ โปริสาทา ปมฺตฺโต

วิโรจ กปิลฺเล ๔ มหानุภาว

อาโมทยํ ปิตฺร มาตฺรณฺจ

สพฺโพ จ เต นนฺทคฺคฺ ฌาติปฺกฺโข ฯ

[๒๓๒๕] ตโต หเว ธีติมา ราชปฺตฺโต

กตณฺชฺลึ ปคฺคฺยฺห ๕ โปริสาทํ

อนฺนฺณฺวาโต โสตฺถิ สฺสึ อโรโค

ปจฺจจากมา กปิลฺลฺมลิสนฺตฺโต ฯ

#๑ ม. ฉาทมาโน ฯ ๒ สී. สตตฺตฺโต ฯ ปตตฺตฺโตติปิ ฯ ม. สตตฺตฺโต ฯ

#๓ สී. ย. ภาณฺมา ฯ ๔ ม. กปิลฺเล ฯ สී. ย. กมฺปิลฺล ฯ ๕ ม. ปฺริยาเย ฯ

[๒๓๒๖] ตั เนคมา ชานปทา จ สพเพ

หตุลาโรหา รติกา ปตติกา จ

นมสุสมานา ปณชติกา อุปาคมม

นมตถุ เต ทุกกรการ โกสีตี ฯ

ชยททิสชาตกั ตติยิ ฯ

_____๓

๔ ฉททนต์ชาตกั

[๒๓๒๗] กิณฺนุ โสจสิณฺจุงฺกึ ปณฺทูลี ๑ วรฺวณฺณินิ

มิลายสิ วิสาลกฺขิ มาลาว ปริมทฺทิตา ฯ

[๒๓๒๘] โทหโพ เม มหาราช สุปีนฺนเตนฺุปจฺจกา ๒

น โส สุภรฺภูโปว ยาทีโส มม โทหโพ ฯ

[๒๓๒๙] เยเกจิ มานุสา กามา อีธ โลกสมฺมิ นนฺทเน

สพเพ เต ปจฺจรา มยฺหิ อหนฺเต ทมฺมิ โทหพิ ฯ

[๒๓๓๐] ลุทฺทา เทว สมายนฺตุ เยเกจิ วิชิตฺ เตว

เอเตสฺ อหมกฺขิสฺสึ ยาทีโส มม โทหโพ ฯ

[๒๓๓๑] อิเม เต ลุทฺทกา เทวิ กตฺหตุตา วิสารทา

วณฺญจ มิกฺกณฺญจ มมตฺเถ ๓ จตฺตชีวิทฺตา ฯ

[๒๓๓๒] ลุทฺทปฺตฺตา นิสามเถ ยาวนฺเตตฺถ สมากกา

ฉพฺพิสาณฺ คชฺ เสตฺติ อทฺทสฺ สุปีเน อหิ ฯ

ตสฺส ทนฺเตหิ เม อตฺโถ อลาเก นตฺถิ ชีวิทฺ ฯ

#๑ ม. ปณฺทูลี ฯ ๒ ม. -ปชฺฌกา ฯ ๓ ย. มม เต ฯ

ติฏฺฐจฺนฺติ เต ตุมฺลํมสฺสสนฺดา ๑
กุปฺปนฺติ วาตสฺสปี เอริตสฺส
มนุสฺสภูตํ ปน ตตฺถ ทิสฺวา
ภสฺมํ กเรยฺยํ นาสฺส รโฆปี ตสฺส ฯ

[๒๓๓๖] พหู หิ เม ราชกฺุลมฺหิ สฺนฺติ
ปีลนฺธนา ชาตฺรฺรูปสฺส เทวิ
มุตฺตา มณฺี เวพฺุริยามยา จ
กั กาทฺลึ ทนฺตปีลนฺธเนน
มาเรตฺถกามา กฺุลชฺรํ ญพฺุพิสาณฺิ
อุทาทุ ฆมาเตสฺสตี ลฺหุทฺทปฺตฺเต ฯ

[๒๓๓๗] สฺวา อิตฺถิตฺตา ทฺุกุชิตฺตา จสฺมิ ลฺหุทฺท
อุทฺทลฺลจฺ สฺสสฺสามี อนฺุสฺสรนฺตี
กโรหิ เม ลฺหุทฺทกฺ เอตมตฺถํ
ทสฺสสามี เต กามวราณี ปญฺจ ฯ

[๒๓๓๘] กตฺถจฺจฺนฺติ กตฺถมฺเปติ จานฺิ
วีถิสฺส กานฺุหานกตฺสฺส โหติ
กถฺยฺหิ โส นฺุหายติ นาคราชา
กถฺมิ วิชานมฺุ คตฺตี กชฺสฺส ฯ

[๒๓๓๙] ตตฺถเถว สฺวา โปกฺุชฺรณฺี อวิทฺุเร ๒
รมฺมา สฺตฺติตฺถา จ มโหทกา ๓ จ

#๑ ม. ตุมฺลํ ปสฺสสนฺดา ฯ ๒ ม. อุทฺุเร ฯ ๓ ม. มโหทิกา ฯ

สัมปยุตติตา ภมรคณานุจิณณา
เอตถ หิ โส นุหยาติ นาคราชา ฯ
สีลั นหาโต อุปปลมาถารี ๑
สพฺพเสโต ปุณฺฑริกตจฺจติ
อาโมทมาโน คจฺจติ สฺนุนิเกตฺติ
ปรุกฺขตฺวา มเหสี สพฺพภทฺทํ ฯ

[๒๓๔๐] ตตฺถเวว โส อุกฺกเหตุวาน วากุยฺ

อาทาย ตฺถนิณฺจ ฐนฺนฺจ ลฺลทฺโท
วิทฺตริยติ สตฺต กิรี พุรฺหนเต
สฺวณฺณปสฺสนฺนาม กิรี อุพาริ ฯ
อารุยฺห เสถิ ภวานิ กิณฺนรานิ
โอโลกยิ ปพฺพตปาทมูลิ
ตตฺถทฺทสา เมฆสมานวณฺณิ
นิโคธฺธราชํ อฏฺฐสทฺสสฺปาทํ ฯ
ตตฺถทฺทสา กุณฺชริ ฌพฺพิสาลิ
สพฺพเสตฺติ ทฺุปฺปสฺหิ ปเรภิ
รทฺขนฺติ นั อฏฺฐสทฺสสนาคา
อีสาทฺนตา วาตชวปฺปหาริโน ฯ
ตตฺถทฺทสา โปกฺขรณิ อวิทฺุเร ๒
รมมิ สฺตฺติตฺถณฺจ มโหทกณฺจ ๓

#๑ ม. นหาอุปปลมาถาริ ฯ ๒ ม. อฏฺุเร ฯ ๓ ม. มโหทิกณฺจ ฯ

สัมปยุตติ ฆมรคณานุจิณณ
ยตุถ หิ โส นุหยาติ นาคราชา ฯ
ทิสฺวาน นาคสฺส คตฺตี จิตฺตฺจ
วีสฺส ยานุหानคตสฺส โหติ
โอปาตมากฺขนิ อนริยฺรูป
ปโยชิตฺ จิตฺตฺวसानุกาย ฯ

[๒๓๔๑] ขณิตฺวาน กาสฺสํ ผลเกหิ ฉาทยิ
อตฺตานโมชาย ฆนฺนฺจ ลุทฺโท
ปสฺสาคตฺ ปุณฺสฺสเลน นาคิ
สมปฺปยิ ทุกฺกฏกมฺมการิ ฯ
วิทฺโธ จ นาคิ โกลฺจมนาทิ โฆริ
สพฺเพว ๑ นาคา นินฺนาทฺ ๒ โฆรรูป
ติณฺนฺจ กฏฺจฺจ รณิ ๓ กโรนฺดา
ธาวิสฺ เต อฏฺจ ทิสฺา สมฺนตฺโต ฯ
วทิสฺสเมนนฺติ ๔ ปรามสนฺโต
กาสาวมทฺทกฺขิ ฆชฺ อีสินฺ
ทุกฺเขน ผุฏฺจสฺสทฺปาติ สณฺณา
อรทฺทฺช โส สพฺพิ อวชฺณฺรูป ฯ

[๒๓๔๒] อนิกฺกสาโว กาสาวํ โย วตฺถํ ปรีทหิสฺสติ ๕
อเปโต ทมสฺจเจน น โส กาสาวมฺรหติ ฯ

#๑ ม. สพฺเพจ ฯ ๒ ม. นินฺนทฺ ฯ ๓ ส. ย. จุณฺณิ ฯ ๔ ม. วทิสฺสเมตฺนติ ฯ
#๕ ส. ย. ปรีทหิสฺสติ ฯ

โย จ วนุตกสาวสุส สีเลสุ สุตมาหิโต
อุเปโต ทมสจฺเจน สเว กาสาวมรหติ ฯ

[๒๓๔๓] สมปปีโต ปุณฺสตุเลน นาโค

อหุญฺจจิตฺโต ลุททกั อชฺฌภาสิ
กิมตฺถิยั ๑ กิสฺส วา สมฺม เหตุ
มมํ วธิ กสฺส วายิ ปโยโค ฯ

[๒๓๔๔] กาสิสฺส รลฺโณ มหสิ ภาทนฺเต

สา ปุชิตา ราชกุเล สุภทฺทา
สา ๒ ตั อทฺทส ๓ สา จ มมํ อตฺติ
ทนฺเตหิ อตุโถติ มมํ ๔ อโวจ ฯ

[๒๓๔๕] พหู หิ เม ทนฺตยฺคา อุพารา

เย เม ปิตฺตนฺนจ ปิตามหานั
ชานาติ สา โกชนา ราชปฺตฺตี
วชฺตฺถิกา เวรมกาสิ พาลา ฯ
อุญฺเจหิ ตฺวํ ลุทฺท ขริ กเหตุวา
ทนฺเต อิเม ฉินฺท ปฺรา มรามิ
วชฺชาสิ ตั โกชนั ราชปฺตฺตี
นาโค หโต ทนฺท อิมสฺส ทนฺตา ฯ

[๒๓๔๖] อุญฺจาย โส ลุทฺโท ขริ กเหตุวา

#๑ ม. กิมตฺถิยั ฯ ๒ ม. อัย ปาโฐ นตฺถิ ฯ ๓ ม. อทฺทสา ฯ ๔ ม. - จ มํ ฯ

เจตวาน ทนฺตานิ คชุตฺตมสุส
วคฺคฺ สุเก อปฺปฎิเม ปจฺพยา
อาทาย ปกฺกามิ ตโต หิ จิปปิ ๑

[๒๓๔๗] ภยภูฏิตา ๑ นาควเรน อฏฺฐา
เย เต นาคา อฏฺฐ ทิสฺวา วิธาว
อทิสฺวาน ๒ โปถิ คชปจฺจमितฺถิ
ปจฺจาคมฺม เยน โส นาคราชา ๑

[๒๓๔๘] เต ตตฺถ กนฺทิตฺวา โรทิตฺวาน ๓ นาคา
สีเส เสเก ปฺสฺกั โอกิริตฺวา
อาคมิสฺสุ เต สพฺเพ สกั นิเกถิ
ปรุกฺขตฺวา มहेสิ สพฺพภทฺทิ ๑

[๒๓๔๙] อาทาย ทนฺตานิ คชุตฺตมสุส
วคฺคฺ สุเก อปฺปฎิเม ปจฺพยา
สุวณฺณราชิหิ สมฺนุตโมทเร
โส ลุทฺทโก กาสิปฺริ อฺปาคมิ
อฺปนฺเนสิ โส ราชกณฺธาย ทนฺเต
นาโค หโต หนฺท อิมสุส ทนฺตา ๑

[๒๓๕๐] ทิสฺวาน ทนฺตานิ คชุตฺตมสุส
ภตฺตุ ปิยสุส ๔ ปฺริมาย ชาตียา
ตตฺถเวว ตสฺสา หทยิ อผาลิ

#๑ สี. ย. ภยภูฏิตา ๑ ๒ สี. ย. อทิสฺวา ๑ ๓ สี. ย. โรทิตฺวา ๑ ๔ ม.

#ภตฺตุปิยสุส ๑

เตเนว ส่า กาลมกาสี พาลา ฯ

[๒๓๕๑] สมุโพธิปตุโต จ ๑ มหานุภาโว

สีตํ อกาสิ ๒ ปริสาย มชฺเฌ

ปฺจุณีสฺส ภิกฺขุ สุวิมฺตฺตจิตฺตา

นาการเณ ปาตุกโรนฺติ พุทฺธา ฯ

ยมทฺทสาถ ทหรี กุมารี

กาสาवตฺถํ อนคาริยํ จรฺนฺตี

สา โข ตทา ราชกณฺญา อโหสิ

อหํ ตทา นาคราชา อโหสิ ฯ

อาทาย ทนฺตานิ กชฺตฺตมสฺส

วคฺคฺชฺ สุภเ อปฺปฎฺฐิเม ปจฺพยา

โย ลุทฺทโก กาสิปฺริ อฺปาคมิ

โส โข ตทา เทวตฺตโต อโหสิ ฯ

อนาวสุริํ จิรฺรตฺตสฺสตีตํ

อฺจุจาวจํ จริตฺมิตํ ปฺราณํ

วีสทฺทโร วีสโสโก วิสฺลฺโล

สยํ อภิญฺญา ย อภาสิ พุทฺโธ ฯ

อหํ โว เตเนว กาลเณ อโหสิ ตตฺถ ภิกฺขโว

นาคราชา ตทาโหสิ ๓ เอวํ ชาเรถ ชาตกนฺตี ฯ

ฉทฺทนฺตชาตักํ จตฺตํ ฯ

#๑ ม. ส ฯ ๒ ม. สีตํ อกาสิ ฯ ๓ ม. ตทา โหมิ ฯ

๕ สมภวชาตก

- [๒๓๕๒] รชชณฺจ ปฏฺฐิปนฺนสฺมา อาริปปจํ สุจิริต
 มหนฺตํ ๑ ปตฺตุมฺภิจฺฉามิ วิเชตฺถํ ปจฺวี อิมํ ฯ
 ธมฺเมเน โน ธมฺเมเน ธมฺโม เม น รุจฺจติ
 กิจฺจโจว ธมฺโม จริโต รณฺโณ โหติ สุจิริต ฯ
 อิทฺ เจวานินฺนิตฺตา เยน เปจฺจ เยน อนินฺนิตฺตา
 ยถํ เทวมนุสฺเสสฺสุ เยน ปปฺโปมฺ พุราหฺมณฺ ฯ
 โยหํ อตฺถณฺจ ธมฺมณฺจ กตฺตุมฺภิจฺฉามิ พุราหฺมณ
 ตํ ตวํ อตฺถณฺจ ธมฺมณฺจ พุราหฺมณฺกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ
- [๒๓๕๓] นาลฺลยตฺร วิธฺรฺว ราช ตทกฺขาตฺมรหฺติ
 ยํ ตวํ อตฺถณฺจ ธมฺมณฺจ กตฺตุมฺภิจฺฉติ ขตฺติย ฯ
- [๒๓๕๔] เอหิ โข ปหิโต กจฺฉ วิธฺรฺสฺส อฺปนฺติกํ
 นิกฺขณฺจิมิ ๒ สุวณฺณสฺส หริ กจฺฉ สุจิริต
 อภิหาริ อิมํ ทชฺช ๓ อตฺถธมฺมานุสฺสิญฺจียา ฯ
- [๒๓๕๕] สุวารีปฺปาคา ภารทฺวาโห วิธฺรฺสฺส อฺปนฺติกํ
 ตมทฺทส มหาพฺรหฺมา อสฺมานํ สเก ฆเร ฯ
- [๒๓๕๖] รณฺโณหํ ปหิโต ทฺโถ โกรพฺยสฺส ยสฺสฺสฺสินฺ
 อตฺถํ ธมฺมณฺจ ปุจฺเจติ อิจฺจพฺรวิ ยฺฐิญฺจฺจฺโถ
 ตํ ตวํ อตฺถณฺจ ธมฺมณฺจ วิธฺรฺกฺขาหิ ปุจฺฉิตฺโต ฯ
- [๒๓๕๗] กจฺจํ เม ปิทฺทิสฺสนฺติ น ตํ สกฺโกมิ พุราหฺมณ

#๑ ม. มหตฺตํ ฯ ๒ สฺ. นิกฺขํ รตฺต... ฯ ๓ ย. นิกฺขมิมิ ฯ ๓ ม. ทชฺชา ฯ

อปีเชตุ มหาสินุชช ตํ กถํ โส ภวิสสุตติ
น เต สกุกโกมิ อุกขาตุํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺฉนฺโติ ฯ
ภทฺรกาโร จ เม ปุตุโถ โอรโส มม อตุโร
ตํ ตวํ อตุถณฺจ ฐมฺมณฺจ กนฺตฺวา ปุจฺฉนฺตฺสุ พุราหฺมณฺ ฯ

[๒๓๕๘] สุวชิปปาภา ภารทฺวาโซ ภทฺรการุสฺส สฺนฺตักํ ๑

ตมทฺทส มหาพุรหฺมา นิสินฺนํ สฺมฺหิ เวสฺมฺนิ ฯ

[๒๓๕๙] รณฺโณหํ ปหฺโถ ทฺโถ โกรพฺยสฺส ยสฺสฺสิโน

อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺฉนฺติ อิจฺจพุริ วิชฺชฺฉนฺติ

ตํ ตวํ อตุถณฺจ ฐมฺมณฺจ ภทฺรการุ ปพุริ ๒ เม ฯ

[๒๓๖๐] มํสกาจํ ๓ อวหาโย โคธํ อนุปตามํ

น เต สกุกโกมิ อุกขาตุํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺฉนฺโติ ฯ

สณฺชโย ๔ นาม เม ภาตา กนฺนฺโถ เม สุจฺริต

ตํ ตวํ อตุถณฺจ ฐมฺมณฺจ กนฺตฺวา ปุจฺฉนฺตฺสุ พุราหฺมณฺ ฯ

[๒๓๖๑] สุวชิปปาภา ภารทฺวาโซ สณฺชยสฺส อฺปนฺตักํ

ตมทฺทส มหาพุรหฺมา นิสินฺนํ สฺมฺหิ ปฺริสฺติ ๕ ฯ

[๒๓๖๒] รณฺโณหํ ปหฺโถ ทฺโถ โกรพฺยสฺส ยสฺสฺสิโน

อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺฉนฺติ อิจฺจพุริ วิชฺชฺฉนฺติ

ตํ ตวํ อตุถณฺจ ฐมฺมณฺจ สณฺชยกฺขาหิ ปุจฺฉนฺโติ ฯ

[๒๓๖๓] สทา มํ กิลเต มจฺจุ สายํ ปาโถ สุจฺริต

น เต สกุกโกมิ อุกขาตุํ อตุถํ ฐมฺมณฺจ ปุจฺฉนฺโติ ฯ

#๑ ม. ภทฺรการุสฺสฺปนฺตักํ ฯ ๒ สฺ. ย. พุริวิหิ ฯ ๓ ย. มํสกาจํ ฯ ๔ ม.

#สณฺชโย ฯ ๕ ม. เวสฺมฺนิ

สมภโว นาม เม ภاتا กนิฏฺโฐ เม สุจิรต

ตํ ตฺวํ อตฺถณฺจ ชมฺมณฺจ กนฺตฺวา ปุจฺจสฺส พุราหฺมณ ๑

[๒๓๖๔] อพฺภูโต วด โภ ชมฺโม นายํ อสฺมาก รุจฺจติ

ตโย ชนา ปิตาปฺตฺตา เต ๑ สฺส ปณฺณาย โน วิทู ๑

น ตํ สกฺโกถ อกฺขาตุํ อตฺถํ ชมฺมณฺจ ปุจฺจติตา

กถํ นุ ททโร ชลฺยา อตฺถํ ชมฺมณฺจ ปุจฺจติโต ๑

[๒๓๖๕] มา นํ ททโรติ มณฺลาสิ ๒ อปุจฺจิตฺวาน สมภโว

ปุจฺจิตฺวา สมภโว ชลฺยา อตฺถํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณ ๑

ยถาปี จนฺโท วิมโล กจฺฉิ อากาสาชฺชาตฺยา

สพฺเพ ตารคณฺ โลกฺ อากาย อติโรจติ ๑

เอวมฺปิ ททฺรฺเปโต ปณฺญาโยเคน สมภโว

มา นํ ททโรติ มณฺลาสิ อปุจฺจิตฺวาน สมภโว

ปุจฺจิตฺวา สมภโว ชลฺยา อตฺถํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณ ๑

ยถาปี รรมฺโก มาโส คิมฺหานํ โหติ พุราหฺมณ

อเตวณฺเณหิ มาเสหิ ทุมฺปฺปุเสหิ โสภติ ๑

เอวมฺปิ ททฺรฺเปโต ปณฺญาโยเคน สมภโว

มา นํ ททโรติ มณฺลาสิ อปุจฺจิตฺวาน สมภโว

ปุจฺจิตฺวา สมภโว ชลฺยา อตฺถํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณ ๑

ยถาปี หิมฺวา พุรฺเหม ปพฺพโต คนฺชฺมาทโน

นानารุกฺเขหิ สณฺจนฺโน มหาภูตคณฺาโย

#๑ ม. เตสฺ ๑ ๒ ม. อุณฺลาสิ เอวมฺปฺริปี ๑

โอสเชหิ จ ทิพเพหิ ทิสา ภาติ ปวาติ จ ฯ
 เอมปิ ทหฺรฺเปโต ปณฺญาโยเคน สมฺภโว
 มา นํ ทหฺโรติ มณฺณาสี อปฺจุจฺจิตฺวาน สมฺภโว
 ปฺจุจฺจิตฺวา สมฺภโว ชณฺณา อคฺคํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณฺ ฯ
 ยถาปี ปาวโก พุรฺหม อจฺจิมาลี ยสฺสฺสีมา
 ชลมาโน วเน กจฺเณ ๑ อนฺโต กณฺหวตฺตนี ฯ
 ฉตาสโน ชุมฺเกตุ อุตฺตมาเหวนนฺทโ
 นิสฺสีเว ๒ ปพฺพตฺตคฺคสฺมี พหฺุเตโช วิโรจติ ฯ
 เอมปิ ทหฺรฺเปโต ปณฺญาโยเคน สมฺภโว
 มา นํ ทหฺโรติ มณฺณาสี อปฺจุจฺจิตฺวาน สมฺภโว
 ปฺจุจฺจิตฺวา สมฺภโว ชณฺณา อคฺคํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณฺ ฯ
 ชเวน ภทฺโร ชานนฺติ พลฺลิพฺททฺถจ ๓ วาหิเย
 โทเหเน เรนเน ชานนฺติ ภาสฺमानณฺจ ปณฺจทิตฺ ฯ
 เอมปิ ทหฺรฺเปโต ปณฺญาโยเคน สมฺภโว
 มา นํ ทหฺโรติ มณฺณาสี อปฺจุจฺจิตฺวาน สมฺภโว
 ปฺจุจฺจิตฺวา สมฺภโว ชณฺณา อคฺคํ ชมฺมณฺจ พุราหฺมณฺ ฯ

[๒๓๖๖] สุวธิปฺปาคา ภาเรทฺวาโช สมฺภวสฺส อฺปนฺตีกิ

ตมทฺทส มหาพุรฺหฺมา กิพฺมานํ พหิปฺเร ฯ

[๒๓๖๗] รณฺโณหิ ปหิโต ทฺุโต โกรพฺยสฺส ยสฺสฺสีโน

อคฺคํ ชมฺมณฺจ ปฺจุจฺเจตี อิจฺจพุรวี ยฺฐิณฺุจฺจิลो

#๑ ยฺ. จริ กจฺเณ ฯ ๒ ม. นิสฺสีเถ ฯ ๓ ม. พลฺลิพฺททฺถจ ฯ

ตี ตวั อตุถยจ ชมมณจ สมภวภุขาหิ ปุจฺฉิตโต ฯ

[๒๓๖๘] ตคฺขม เต อหฺมภุชิสฺสั ยถาปี กุสโล ตถา

ราชา จ โข ตั ชานาติ ยถิ กาทติ วา น วา ฯ

[๒๓๖๙] อชฺช สุเวติ สัเสยฺย รณฺณา ปุณฺโณ สุจิริต

มา กตฺวา อวสี ราชา อตุเถ ชาเต ยุชฺฉิจฺฉิโต

อชฺฉตฺตณฺเณว สัเสยฺย รณฺณา ปุณฺโณ สุจิริต

กฺุมมฺคฺคํ น นิเวเสยฺย ยถา มุโฬห อเจตโส ฯ

อตุตฺตานํ นาดิวตฺเตยฺย อชฺฉมํ น สฺมาจเร

อติคฺเถ นปฺปตาเรยฺย อนตุเถ น ยฺโต ติยา ฯ

โย จ เอตานิ จานานิ กตฺตุ ชานาติ ขตฺติโย

สทา โส วฑฺฒเต ราชา สุกฺกปฺกฺเขว จนฺทิมมา ฯ

ณาคินฺณจ ปิโย โหติ มิตุเตสุ จ วิโรจติ

กายสุส เกทา สปฺปลฺลโย สคฺคํ โส อุปฺปชฺชตีติ ฯT

สมภวชาตกั ปณฺจมํ ฯ

๖ มหากปิชาตกั

[๒๓๗๐] พาราณสฺยั ๑ อหุ ราชา กาสินํ รณฺจวฑฺฒโน

มิตุตามจฺจปริพฺยุโฬห อคฺมาสิ มิกาชินํ ๒ ฯ

ตตุถ พุราหฺมณมทฺทกฺขิ เสตํ จิตฺรํ กิลาสินํ

วิทุสฺสตุํ โกวิพาริว กีสั ชมนิสฺนถตุํ ฯ

#๑ สี่. ย. พาราณสฺยั ฯ ๒ สี่. มิกาชริ ฯ ย. มิกาจริ ฯ

ปรมการุณยตํ ปตฺตํ	ทิสฺวา กิจฺจกตํ นรํ
อวจ พุยมฺหิโต ราชา	ยกุขานํ กตโม นฺนํ ๑
หตฺถปาทา จ เต เสตา	ตโต เสตตรํ สีโร
คตฺตํ กมฺมาสวณฺณนฺเต	กิลาสพหุโล จลี ๑
วฏฺฏนาวลิสฺงกาสา	ปีฏฺฐิ เต นินฺนตฺนฺนตา
กาพปฺพพา จ เต องฺกา	นาณญํ ปสฺสามิ เอทิสํ ๑
อฺคฺคฺฆฺจปาโท ตสิโต	กิสฺโส ฌมนิสฺนถโต
ฉาโต อตฺตตฺตรูโปตี	กุโตตี กตฺถ กจฺจลี ๑
ทฺททฺทที อปฺปกาโรตี	ทฺทพฺพณฺโณ ภิมฺทสฺสโน
ชเนตฺติ ยาปี เต มาตา	น ตํ อิจฺเจยฺย ปสฺสตีตฺถ ๑
กั กมฺมมกรฺรา ๑ ปุพฺเพ	กั ๒ อวชฺฉมํ อมาตฺติ
กิพฺพิลํ ยํ กริตฺวาน	อิทํ ทฺกขํ อฺปาคามิ ๑

[๒๓๗๑] ตคฺข เต อหฺมกฺขิสฺสํ ยถาปี กุสฺโล ตถา
 สจฺจวาที หิ โลกสฺมี ปสฺสฺสนฺตฺธิชฺ ปณฺจติตา ๑
 เอโก จรํ โคคเวโส มฺุโพห อจฺจสรี วเน
 อรณฺเย อีริณฺเน วิวเน นานากุณฺชเรเสวิตฺเต ๑
 วาพฺมิกานฺจเรเต วิปฺปนฺนุจฺจสฺมิ กานเน
 อจรี ตตฺถ สตฺตทาหํ ชุปฺปิปาสสมฺปปีโต ๑
 ตตฺถ ตินฺนํทฺกมฺทฺกขี วิสฺมกฺขํ พุทฺทกฺขิโต
 ปปาตมฺกิลมฺพนฺตํ สมนฺนผลธารินํ ๑

#๑ ม. กมฺมมกรํ ๑ ๒ ม. กั ๑

วาทสสีตานิ ภกฺเขสี ตานิ รุจฺจีสุ เม ภูถึ
อดีตโต รุกฺขมารุยฺห ๑ ตตฺถ เหนฺสสามิ อสฺสึโต ๒ ๑
เอกํ เม ภกฺขิตฺตํ อาสี ทฺวติยํ อภิปตฺถิตฺตํ
ตโต สว ภูชช สวขา ฉินฺนา พรสุนา วิย ๑
โสหํ สหาว สาขahi อฺทฺธปาโท อวิสิโร
อปฺปติฏฺเฐ อนาลมฺเพ คิริทฺถคฺคสมิ ปาปตํ ๑
ยสฺมา จ วาริ คมฺภีริ ตสฺมา น สมปฺชชิตํ ๓
ตตฺถ เสสี นิรานนฺโท อนฺนา ๔ ทสฺสตฺติโย ๑
อเถตฺถ กปิ มากจฺฉิ โคนจฺกุลโล ทริจโร
สาขahi สวํ วิจฺรฺนฺโต ขาทมาโน ทุมปฺผลํ
โส มํ ทิสฺวา กิถึ ปณฺทท การุณฺณมกริ มยิ ๑
อมฺโภ โภ นาม โส เอตฺถ เอวํ ทฺถเขน อฏฺฐิตो
มนฺสุโส อมนฺสุโส วา อตฺตทานมฺเม ปเวทย ๑
ตสฺสยฺชสี ปณฺมาเมตฺวา อิถํ วจนมฺพฺรวิ
มนฺสุโสหํ พฺยสมฺปตฺโต สว เม นตฺถิ อิตฺถ คตฺติ
ตํ โว วทามิ ภทฺทํ โว ตฺวณฺจ เม สรณฺถ ภาว ๑
กรฺุ สิตฺถิ คเหตุวาน วิจฺริ ปพฺพเต กปิ
สฺลิตาย โยตฺตํ กตฺวาน นิสฺสโร เอตฺทพฺรวิ ๑
เอहि เม ปิฏฺฐิมารุยฺห คีวํ คณฺหาหิ พาทฺหิ
อหนตฺตํ อฺทฺธริสฺสามิ คิริทฺถคฺคต เวคสา ๑

#๑ ม. รุกฺขมารุหิ ๑ ๒ ม. ย. อาสีโต ๑ ๓ ส. สมปฺชชิตํ ๑ ย. สมภชชิตํ ๑

#๔ ย. อนาโต ๑

อโห วัต เร ปุริส ดาว ทุกกรการก
เอทิสา วิสมา ทุกคา ปปาตา อุทฐโต มยา ฯ
อานีโต ปรโลกาว ทุกเกยฺย มํ อมณฺณถ
ตณฺเตน ปาปชฺมเมน ปาปํ ปาเปน จินฺตติ ฯ
มาเหว ตฺวํ อชฺมมฺภุจ เวทณํ กณฺฑกํ ผุสฺสี
มาเหว ปาปกมฺมนฺตํ ผลฺลํ เวพพว ตํ วธิ ฯ
ตยิ เม นตฺถิ วิสุสาโส ปาปชฺมม อสณฺณต
เอहि เม ปิฏฺฐิจฺจโต คจฺจน ทิสฺสมาโนว สนฺตติเก ฯ
มุตฺโตสฺสี หตฺถา วาพานํ ปตฺโตสฺสี มานุสฺสี ปทํ
เอส มคฺโค อชฺมมฺภุจ เตน คจฺจน ยถาสุขํ ฯ
อิทํ วัตฺวา กิริจโร รุหิรํ ๑ ปกฺขลฺย มตฺถกํ
อสฺสุนิ สมฺปมชฺชิตฺวา ตโต ปพฺพตมารุหิ ฯ
โสหํ เตนาภิสตฺโตสฺสมิ ปรีพาเหณ อญฺญิตो
ทฺยหฺมาเนน คตฺเตน วาริ ปาคู อูปาคมฺมี ฯ
อคฺคินา วิย สนฺตตฺโต รหโท รุหิรมกฺขิตो
ปฺพพฺโลหิตสฺสงกาโส สพฺโพ เม สมปฺชชถ ฯ
ยวานฺโต อุทพินฺทฺวินิ กายสฺสมิ นิปตฺตีสุ เม
ตาวนฺโต คณฺฑู ๒ ชาเยถ อทฺตเวลฺลวสาทิสสา ฯ
ปภินฺนา ปคฺขมฺริสุ เม กุณฺปา ปฺพพฺโลหิตา
เยน เยเนว คจฺฉามิ คาเมสุ นิกเมสุ จ ฯ

#๑ ม. รหเท ฯ ๒ สี่. ยู. คณฺฑู ฯ

ทณฺฑทตฺถา นิวาเรณฺติ   อิตฺถิโย ปุริสา จ มํ
 โอกฺกิตา ปุตฺติคนฺธเณ   มาสฺสุ โอรเณ อาคมา ฯ
 เอตาทิสํ อิทํ ทุกฺขํ   สตฺตวสฺสทานิทานิ เม
 อนุโภมิ สกํ กมฺมํ   ปุพฺเพ ทุกฺกณฺมตฺตโน ฯ
 ตํ โว วทามิ ภทฺทนฺเต   ยาวนฺเตตฺถ สมากตา
 มาสฺสุ มิตฺตาน ทฺพภิกฺขุโ   มิตฺตทฺพโภ หิ ปาปโก ฯ
 กุญฺจิ กิลาสี ภวติ   โย มิตฺตานิธ ทฺพภิกฺขุ
 กายสฺส เกทา มิตฺตทฺพภิกฺขุ   นิริยํ โส อุปฺปชฺชตีติ ฯ
 มหาภิชชาตกํ ญฺจิจฺจํ ฯ

๗ ทกรกฺขสชาตกํ

[๒๓๓๒] สเจ โว วุญฺหมานานํ   สตฺตนฺนํ อุทกณฺณเว
 มนฺุสฺสพลิมฺเสาโน   นาวํ คณฺเฑหฺยฺย รกฺขโส
 อนุปุพฺพิ กถิ ทตฺวา   มุญฺเจสิ ทกรกฺขสา ฯ
 [๒๓๓๓] มาตริ ปจฺมํ ทชฺชํ   ภริยํ ทตฺวาน ภาตริ
 ตโต สหํยํ ทตฺวาน   ปญฺจมํ ทชฺช พฺราหฺมณฺ
 ญฺจฺจฺหาหิ ทชฺชมตฺตานํ   เนว ทชฺชํ มโหสฺสํ ฯ
 [๒๓๓๔] โปเสตา เต ชเนตฺติ จ   ทิฆมฺรตฺตานุกมฺปิกา
 ญฺพภิกฺขุ คยิ ปทฺทจฺจสฺมี ๑   ปญฺจทิตา อตฺถทสฺสินิ

#๑ ม. ปทฺทสฺสติ ฯ

อณฺณํ อุปนิสํ กตฺวา   วธา ตํ ปริโมจยิ
ตํ ตาทิสึ ปาณทที   โอรสํ กพฺภุชารินี
มาตริ์ เกน โทเสน   ทชฺชาสี ทกรกฺขิโน ๑
[๒๓๓๕] ทหฺรา วิยลฺงการิ์   ฐาเรติ อปีตนุชนํ
โทวาริเก อนิ์กฺกุเจ   อติเวลํ ปชฺคฺฆมติ
อโถปี ปฏฺฐิราฐนํ   สยิ์ ทูตานิ สาสติ
มาตริ์ เตน โทเสน   ทชฺชาหิ์ ทกรกฺขิโน ๑
[๒๓๓๖] อิตฺถิ์คฺคฺมพฺสส ปวฺรา   อจฺจนฺตํ ปิยภาณินี ๑
อนฺนุพฺพตา ๒ สีลวตี   ฉายาว อนฺนุปายินี
อกฺโกธนา ปฺนุณฺวตี ๓   ปณฺฑิตา อตฺถทสฺสินี
อุพฺพริ์ เกน โทเสน   ทชฺชาสี ทกรกฺขิโน ๑
[๒๓๓๗] จิฑุฑารติสมาปนฺนํ   อนตฺถวสฺมาคตํ
สา มํ สกาน ปฺตฺตฺตานํ   อยาจิ์ ยาจเต ฐนํ
โสหิ์ ททามิ สारโต   พหุ์ อฺจฺจาวจิ์ ฐนํ
สุทฺถจฺจํ จชิตฺวาน   ปจฺฉา โสจามิ ทฺมฺมโน
อุพฺพริ์ เตน โทเสน   ทชฺชาหิ์ ทกรกฺขิโน ๑
[๒๓๓๘] เยโนจิตา ชานปทา   อานีตา จ ปฏฺฐิคฺคหิ์
อาภฺภู์ ปรรชเชภิ   อภิฏฺฐาย พหุชนํ ๔
ชนฺนุคฺคหานํ ปวริ์   สุริ์ ติจิณฺมนฺตินํ
ภาตริ์ เกน โทเสน   ทชฺชาสี ทกรกฺขิโน ๑

#๑ สี. ยู. อจฺจนฺตปิยวาทีนี ๑ ๒ ม. อนฺนุคฺคตา ๑ ๓ ม. ปณฺฑวตี ๑ ๔ ม. พหุ์ ฐนํ ๑

[๒๓๓๕] เยโนจิตา ๑ ชานปทา อานีตา จ ปฏิกุคห

อาภุญ ปรรรชเชภิ	อภิกุชาย พหุชน
ชนุกคหานัน ปวโร	สุโร ติจิณมนุติ จ
มยาย ๒ สุจิโต ราชา	อิติ มณฺญติ ทารโก
อุปฏฺฐานปี เม อยฺเย	น โส เติ ยถาปุเร
ภাত্র เตน โทเสน	ทชฺชาหิ ทกรกฺขิโน ๑

[๒๓๓๖] เอกเรตฺเตน อุภโย ตวณฺเจว ชนฺเสขวา ๓

อุโก ชาเตตฺถ ปญฺจาลา	สหายา สฺสมาวยา
จริยา ตํ อณฺุพนฺธิโต	เอกทฺกฺขสุโข ตว
อุสฺสุโก เต ทิวารตฺตี	สพฺพกฺิจเจสุ ปาวณฺเฏ ๔
สหาย เณ โทเสน	ทชฺชาลี ทกรกฺขิโน ๑

[๒๓๓๗] จริยา มํ อยฺ อยฺเย สณฺชกฺฺมิตฺโต ๕ มยา สห

อชฺชาปี เตน วณฺณเณ	อติเวถิ สณฺชกฺฺมติ ๖
อุพฺพริยาปีหิ อยฺเย	มนฺุตยา มิ รโหลโต
อนามนฺุโต ปวิสติ	ปฺุพฺเพ อปฺุปฏิเวทิต
ลทฺททฺวาโร กโตกาโส	อหิริกํ อนาทริ
สหาย เตน โทเสน	ทชฺชาหิ ทกรกฺขิโน ๑

[๒๓๓๘] กุสโล สพฺพนิมิตฺตานัน รุทณฺญ ๗ อากตาคโม

อุปฺปาเต ๘ สฺปิเน ยฺตุโต	นियฺยานे จ ปเวสเน
ปฏฺโฐ ภูมฺมนฺุตลิกฺขสมิ	นกฺขตฺตปทโกวิท

#๑ สี. อโยจิตา ๑ ย. มยาจิตา ๑ ๒ สี. ย. มยา โส ๑ ๓ ม. ชนฺเสข จ ๑

#๔ ม. พฺยวณฺเฏ ๑ ๕ ม. ปชกฺฺมิตฺโต ๑ ๖ ม. ปชกฺฺมติ ๑ ๗ ม. รุทณฺญ ๑

#๘ ม. อุปฺปาเต ๑

พราหมณ์ เกน โทเสน ทชชาติ ทกรกชินโน ฯ
[๒๓๘๓] ปริสัยปี เม อยเย อุมมิลิตวา อุทิกขติ
ตสุมา อจจมม ลุททำ ทชชาห์ ทกรกชินโน ฯ
[๒๓๘๔] สสมุททุพริยาย มहीं สาครกณฺฑลั
วสุนฺธรี อวาสสิ อมจฺจปริวาริโต
จาตุรฺนุโต มหารกฺโข วิชิตาวิ มหพฺพลโ
ปฺจพฺยา เอกราชาสิ ยโส เต วิปฺลั คโต
โสพลิตฺถีสหฺสฺสานิ อามุตฺตมณฺิกณฺฑลลา
นानาชนปทา นารี เทวกณฺญปมา สุภา
เอว สพฺพกสมปฺนํ สพฺพกสมสมิทฺธินํ
สุจิตานํ ปิยํ ทีฆํ ชีวิทํ อานุ ชตฺติย
อถ ตฺวํ เกน วณฺเณน เกน วา ปน เหตุนา
ปณฺฑิตํ อนฺนฺรกขฺนุโต ปาณํ จชฺลิ ทฺวจจํ ฯ
[๒๓๘๕] ยโตปี อากโต อยเย มม หตฺถํ มโหสฺสโร
นาภิชานามิ ธีรสฺส อณฺุมตฺตํปี ทฺกกกฺกั
สเจปี กิมฺหิจิ กाले มรณํ เม ปฺปุเร ลียา
ปฺคฺเตเต จ เม ๑ ปฺคฺเตเต จ สุขาเปยฺย มโหสฺสโร
อนาคตํ ปฺจฺจปฺนํ สพฺพมตฺถํ วิปฺสฺสติ ๒
อนาปฺราธกมฺมนตํ น ทชจํ ทกรกชินโน ฯ
[๒๓๘๖] อิทํ สุณาถ ปฺญจาลา จฺพฺเนยฺยสฺส ภาสิตํ
#๑ ม. โส เม ปฺคฺเตเต ฯ ๒ ม. สพฺพมตฺถมฺปิ ปฺสฺสติ ฯ

ปณฺฑิตํ อนฺรฺกขณฺโต ปาณํ จชติ ทฺวจจํ
มาตุ ภริยาย ภาตฺ จ สขิโน พุราหฺมณฺสฺส จ
อตุตโน จาปี ปณฺจาโล ฉนฺนํ จชติ ชีวิตํ
เอวํ มหิตุธิยา ๑ ปณฺญา นิปฺญา สารุจฺฉินฺตินี
ทิกฺุชรมฺมhitตฺถาย สมฺปฺรายนฺสุขาย จาติ ๗
ทกรกฺขสชาติกั สตุตมํ ๗

---

๘ ปณฺฑทรกชาติกั ๒

[๒๓๘๘] วิกิตฺถนฺวาจํ อนิกฺุยฺหมนฺตํ

อสลฺยลตํ อปริจกฺขิตาริ
ภยณฺตมเนวติ สยํ อโพธิ
นาคํ ยถา ปณฺทรกํ สฺปณฺโณ ๗
โย คฺุยฺหมนฺตํ ปฺริรกฺขเนยฺยํ
โฆหฺวา นโร สํสติ หาสมาโน ๓
ตํ กิณฺณมฺนฺตํ ภยมเนวติ จิปปิ
นาคํ ยถา ปณฺทรกํ สฺปณฺโณ ๗
นानฺนฺมิตฺโต ครุํ อตฺถิ คฺุยฺหํ เวทิตฺมรหติ
สฺมิตฺโต จ อสมฺพุทฺธิ สมฺพุทฺธิ วา อนตฺถวา ๗
วิสุตาสมาปชฺฉิมหํ อเจถิ ๔

#๑ มหตฺถิยาติปี ๗ ม. มหตฺถิกา ๗ ๒ ม. ปณฺทรนาถชาติกั ๗ ๓ ย. ภาสมาโน ๗

#๔ สี. ย. อเจโล ๗

สมโณ อัย สมมโต ภาวิตตโต
ตสฺสาหมกฺขี วิวรี คุยฺหมตฺถิ
อตีตมตฺโถ กปณฺ ๑ รุทามิ ๗ป
ตสฺสาหิ ปรมํ พุรฺหม คุยฺหิ
วาชญฺหิมํ นาสกฺขี ๒ สยฺเมตตห
ตปฺปกฺขโต หิ ภยมาคตฺ มม
อตีตมตฺโถ กปณฺ รุทามิ ๗
โย เว นโร สุหํ มลฺลมาโน
คุยฺหมตฺถิ สํสฺติ ทุกฺกุลีเน
โทสา ภยา อถวา ราครตฺโต ๓
ปลฺลิตฺตฺโต ๔ พาโล อสฺสยฺ โส ๗
ติโรกฺขวาโจ อสฺตํ ปวิญฺโจะ
โย สงฺกตฺติสุ มฺหิเรติ วากฺยํ
อาสีวิโส ทุมฺมุโขตฺยาหุ ตํ นริ
อารา อารา สยฺเม ตาทิสฺมหา ๗
อนฺนํ ปานํ กาสิกฺจนฺทนฺนจ
มนาปีตฺถิโย มาลฺมจฺจนฺทนฺนจ
โอหาย คุจฺฉามเส สพุพกาเม
สุปฺณฺณ ปาณฺนุปกฺตาว ตฺยมฺหา ๗

[๒๓๘๘] โกนิธฺ ตินฺณํ คุรหํ อฺเปติ

#๑ ยฺ. กปโณ ๗ ๒ ยฺ. นาสกฺขี ๗ ๓ ม. ราครตฺตา ๗ ๔ ม. ปลฺลิตฺตฺโต ๗

#ยฺ. ปลฺลิตฺตฺโถ ๗

อสุมีธ โลเก ปาณญ นาคราช
สมโณ สุปณฺโณ อถวา ตุมเมว
กัการณา ปณฺทรก คหิโต ฯ

[๒๓๘๕] สมโณ หิ เม สมมตฺโต อโหสิ
ปิโย จ เม มนสา ภาวิตฺโต
ตสฺสทหมกฺขี วิวรี คุยฺหมตฺถํ
อตีตมตฺโต กปณฺ รุทามิ ฯ

[๒๓๕๐] น จตฺถิ สตฺโต อมโร ปจฺพยา
ปณฺณาวีธา นตฺถิ น นินฺนิตฺตพฺพา
สจฺเจน จ ๑ ฐมฺเมน ฐิตฺยา ทเมน
อลพฺภมพฺยาหฺรตี นโร อีธ ฯ
มาตาปีตา ปฺรมา พนฺธวานํ
นาสุส ตติโย อนุกมฺปกตฺถิ
เตสมฺปิ คุยฺหํ ปรมํ น สํเส
มนตฺสฺส เกทํ ปฺริสฺงกมาโน ฯ
มาตาปีตา ภคินีภาทโร จ
สหายา วา ยสุส โหนฺติ สปกฺขา
เตสมฺปิ คุยฺหํ ปรมํ น สํเส
มนตฺสฺส เกทํ ปฺริสฺงกมาโน ฯ
ภริยา เจ ปฺริสฺ วชฺชา โกมารี ปิยภาณินิ

#๑ ม. จสทุโท นตฺถิ ฯ

ปุตฺตรูปยสุเปตา   ฌาตีสงฺฆปรุภขตา

ตสฺสาปี คฺยุหํ ปรมํ น สํเส

มนฺตสฺส เกทํ ปฺริสฺสฺกมาโน ๑

[๒๓๕๑] น คฺยุหมตฺถํ วิวเรยฺย   รกฺขเยยฺย นํ ยถา นิธี

น หิ ปาตุกโต สาธุ   คฺโยหุ อตุโถ ปชานตา ๑

ถิยา คฺยุหํ น สํเสยฺย   อมิตฺตสฺส จ ปณฺทิตฺโต

โย จามิเสน สํหิโร   หทยตฺเถโน จ โยนโร ๑

คฺยุหมตฺถมสมฺพุทฺธํ   สมโพธยติ โยนโร

มนฺตภทฺทภยา ตสฺส   ทาสฺวโต ติตฺติภฺขติ ๑

ยวานฺโต ปฺริสฺสฺสฺตถํ   คฺยุหํ ชานนฺติ มนฺดินํ

ตาวนฺโต ตสฺส อุพฺเพกา   ตสฺมา คฺยุหํ น วิสฺสฺเซ ๑

วิวิจฺจ ภาเสยฺย ทิวา รหสฺสํ

รตฺถี กิรี นาทิเวถํ ปมฺญฺเจ

อุปฺสฺสฺสฺติกา หิ สฺถนฺนฺติ มนฺตํ

ตสฺมา มนฺโต ชิปฺปมฺเปติ เกทํ ๑

[๒๓๕๒] ยถาปี อโยนฺกริ ๑ มหนฺตํ

อทฺวารกํ อายสํ ภทฺทสาถํ ๒

สมนฺตขาทาปฺริชาอุเปตํ

เอวมฺปิ เม เต อธิ คฺยุหมนฺตา ๑

เย คฺยุหมนฺตา อวิกิณฺณวาจา

#๑ ม. อสฺส นกริ ๑   ๒ ภณฺทสาถนฺตฺติปี ๑

ทพฺหา สทตฺเถสุ นรา ทุชิวหา

อารา อมิตฺตา พุยวชนฺติ เตหิ

อาสีวิสา วาริว สตฺตสงฺฆา ๑ ฯ

[๒๓๕๓] หิตฺวา ฆริ ปพฺพชิตฺ อเจโล

นกุโค มุณฺโฑ จรติ มาสเหตุ

ตมฺหิ นฺโฆ วิวรี คุยฺหมตฺถั

อตฺตา จ ฆมฺมา จ อปคตฺมา ฯ

กถักรโ โหติ สุปฺณฺนราช

กัสีโล เกน วเตน วตฺถั

สมฺโน จริ หิตฺวา มมายิตานิ

กถักรโ สกฺกมฺเปติ จานั ฯ

[๒๓๕๔] หิริยา ติตฺกฺขาย ทเมน ขนฺติยา ๒

อกุโกธโน เปสฺสนิยฺ ปหาย

สมฺโน จริ หิตฺวา มมายิตานิ

เอวํกรโ สกฺกมฺเปติ จานั ฯ

[๒๓๕๕] มาตาว ปฺตฺถั ตฺรณั ตฺนุชฺชั

สมฺปสฺสตา ๓ สพฺพคตฺถั ฆเรติ

เอวมฺปิ เม ตฺวํ ปาตุรหุ ทิชนฺท

มาตาว ปฺตฺถั อนุกมฺปมาโน ฯ

#๑ ม. สตฺตฺสงฺฆา ฯ ๒ ม. ทเมนฺเปโต ฯ ๓ ส. ย. สมฺปสฺส ตั ฯ

[๒๓๕๖] หนุทชช ตฺวํ มุจฺจ วธา ทุชิวฺห

ตโย หิ ปุตุตฺตา นหิ อญฺโณ อตุถิ

อนฺเตวาลี ทินฺนโก อตุโรช จ

รชฺสสุ ๑ ปุตุตฺตญฺจโร เม อโหสิ ฯ

[๒๓๕๗] อิจฺเจว วากุญฺญํ วิสชฺชิตฺตํ สุปฺปณฺโณ

ญมฺยํ ปตฺติญฺจาย ทิโช ทุชิวฺหํ

มุตุตชช ตฺวํ สพฺพภยาดิวตุโต

ถลฺลทเก โหหิ มยาก็ตุโต ฯ

อาตงฺกนิํ ยถา กุสโล ภิสกโก

ปิปาสิตานิํ รหโทว สีโต

เวสมํ ยถา หิมสิตฺตญฺญิตานํ ๒

เอวมปิ เต สรณมหํ ภวามิ ฯ

[๒๓๕๘] สทฺธิ กตฺวา อมิตฺเตน อญฺฑเชน ชลาพฺช

วิวริย ทาญํ ปสฺสสิ ๓ กุโต ตํ ภยมากตํ ฯ

[๒๓๕๙] สงฺเกถว อมิตฺตสมฺมิตฺตสมฺมิปิ น วิสฺสเส

อภยา ภยมุปฺปนฺนํ อปี มุลานิ กนฺตติ ฯ

กถํ น วิสฺสเส ตยมฺหิ เยนาสิ กลโห กโต

นิจฺจยตฺเตน จาตพฺพํ โส ทิสพฺภินิ รชชติ ฯ

วิสฺสาสเย น จ นํ วิสฺสเสยฺย

อสงฺกิตฺโต สงฺกิตฺโต จ ภเวยฺย

#๑ ม. รชชสุสุ ฯ ๒ ย. หิมสิตฺตญฺญิตานํ ฯ ๓ ม. เสสิ ฯ

ตถา ตถา วิญญู ปรกุกเมยฺย

ยถา ยถา ภาวํ ปโร น ชญญา ฯ

[๒๔๐๐] เต เทวณฺณา ๑ สุขุมาสฺรูปา

อุโภ สฺมา สุขยา ปุณฺณกฺุขฺนฺธา

อุปากมฺม กรมฺปิยํ ๒ อเจถํ

มิสฺสีภูตา อสฺสวาหาว นาคา ฯ

[๒๔๐๑] ตโต หเว ปณฺฑร โก อเจถํ

สยเมวฺปากมฺม อิทํ อโวจ

มฺคฺตชฺชหํ สพฺพภยาตีวตโต

น หิ นฺนฺน ตฺยหํ มนฺโส ปิยฺมฺหา ฯ

[๒๔๐๒] ปิโย หิ เม อาสิ สฺุปณฺณราชา

อถํสยํ ปณฺฑรเกนฺ สจจํ

โส รากรตฺโต จ อกาสิ เมถํ ๓

ปาปกมฺมํ สมฺปชาโน น โมหา ฯ

[๒๔๐๓] น เม ปิยํ อปฺปิยํ วาปิ โหติ

สมฺปสฺสโต โลกมิมํ ปฺรณฺจ

สฺสณฺณตฺตานณฺหิ วิยฺนฺชเนน

อสณฺณโต โลกมิมํ จราสิ ฯ

อริยาวกาโสสิ อนริโยว โหสิ ๔

อสณฺณโต สณฺณตฺสนฺนิกาโส

#๑ ยู. เทวณฺณี ฯ ๒ สී. กาทมฺพิยํ ฯ ยู. การมฺพิยํ ฯ ๓ ม. -รตฺโตว

#อกาสิเมถํ ฯ ๔ ม. อนริโยวาสิ ฯ

กณฺหาภิชาติโก ๑ อนริยฐโป

ปาปํ พหุํ ทุจฺจริตํ อจาริ ฯ

[๒๔๐๔] อหฺมฺมฺสฺส ตฺวํ ทุพฺภิ ทุพฺภิ จ ปิสุ โณ จสิ

เอเตน สจฺจวชฺเชน มุทฺธา เต ผลตฺถ สตุตฺธา ฯ

[๒๔๐๕] ตสฺมา หิ มิตฺตานิ น ทุพฺภิตพฺพํ

มิตฺตทุพฺภา หิ ๒ ปาปิโย นตฺถิ อญฺโณ

อาสิตฺตสฺสโต นิหโต ปจฺพยา

อินฺทสฺส วาเกยน หิ สฺวโร หโตติ ฯ

ปณฺฑรกชาตัก อภฺจฺมํ ฯ

---

๘ สมฺพฺลาชาตัก

[๒๔๐๖] กา เวธมาณา คิริกนฺทรายํ

เอกา ตฺวํ ติฏฺฐสิ สลฺยจฺจฺจฺร ๓

ปฺภุจฺจาสิ เม ปาณิปปเมยฺยมชฺชเณ

อกฺขาหิ เม นามญฺจ พนฺธเว จ ฯ

โอภาสยํ วันนํ รรมํ สีหพฺยคฺชมนิเสวิตํ

กา วา ตวมสิ กลฺยาณี กสฺส วา ตฺวํ สุมชฺฉมิเม

อภิวาเทมิ ตํ ภทฺเท ทานวาหํ นมตฺถ เต ฯ

[๒๔๐๗] โย ปฺตุโต กาสิราชสฺส โสตฺถิเสโนติ ตํ วิทฺ

ตสฺสาหํ สมฺพฺลา ภริยา เอวํ ชานาหิ ทานว

#๑ ม. -ชาติโกสิ ฯ ๒ ม. หิสทโท นตฺถิ ฯ ๓ ม. สฺหิตฺฐุ ฯ ส. ย. สลฺยจฺจฺจฺร ฯ

อภิวาเทมิ ภทฺทหนฺเต ๑ สมฺพุล่าหิ นมตฺถ เต ๑

เวเทหฺปฺตุโต ภทฺทหนฺเต วเน วสติ อาตุโร

ตมฺหิ โรคสมฺมตฺตํ เอกา เอกํ อุปฺภูจฺหิ ๒ ๑

อหฺลจฺ วนฺมฺลฺญา ย มชฺมํสํ มิกาพิลํ

ยทาหฺรามิ ตํภฺกฺโข ตสฺส นฺนชฺช นาคฺติ ๑

[๒๔๐๘] ก็ วเน ราชปฺตุเตน อาตุเรน กริสฺสตี

สมฺพุเล ปฺริจฺฉเณน อํ ภาตฺตา ภวามิ เต ๑

โศกฺกฺฎาย ทฺรตฺตาย ก็ รุปี วิชฺชเต มม

อณฺณํ ปฺริเยส ภทฺทหนฺเต อภิรฺูปตฺรํ มยา ๑

เอหิมํ กิริมารุญฺห ภิรียา มยฺหิ ๓ จตฺตสฺสตา

ตาสํ ตฺวํ ปวฺรา โหติ สพฺพกามสมฺพิทฺธิ ๑

นฺนุ ตารกฺวณฺณาเถ ๔ ยงฺกิลฺลิจิ มนสิจฺฉลฺสิ

สพฺพนฺตํ ปจฺจํ มยฺหิ รมสฺสุชฺช ๕ มยา สห ๑

โน เจ ตฺวํ มหฺเสยฺยํ สมฺพุเล การยิสฺสตี

อลํ ตฺวํ ปาตฺราสาย ปฺลฺเฆหฺ ภกฺขา ภวิสฺสตี ๑

ตลฺลจฺ สตฺตชฺโฏ ลฺลทฺโท กพาโร ปฺริสาทโก

วเน นาลํ อปฺสฺสนฺตี สมฺพุลํ อคฺคหิ ภฺเช ๑

อธิปฺนฺนา ปิสาเจน ลฺลทฺเทนนามิสจฺกฺขุนา

สา จ สตฺตฺวสมฺปตฺตา ปติเมวานุโสจติ ๑

น เม อิทํ ตถา ทฺกฺขํ ยํ มํ ขาเทยฺย รกฺขโส

#๑ ม. ตํ ภนฺเต ๑ ๒ สี. อุปฺภูจฺหิ ๑ ๓ ม. เม ๑ ๔ ย. หาฏกฺวณฺณาเถ ๑

#๕ ม. รมสฺสุชฺช ๑

ยลจ เม อยุยปุตตสส มโน เหสสติ อญญา ฯ

น สนฺติ เทวา ปวสนฺติ นฺน

น หิ นฺน สนฺติ อิท โลกปาถา

สทสา กโรนฺตานิ มสญฺญตานิ

น หิ นฺน สนฺติ ปฏฺิเสธิตาโร ฯ

[๒๔๐๕] อิตฺถินเมสา ปวรา ยสฺสฺสินี

สนฺตา สมา อคฺคิวิภูคฺคเตชา

ตลฺเจ ตฺวํ รกฺขสาเทสิ กณฺณํ

มฺหุชา จ หิ สตฺตธา เต ผลเยย

มา ตฺวํ ทหิ มฺลฺจ ปติพฺพตยา ๑ ฯ

[๒๔๑๐] สฺวา จ อสฺสมมาจฺฉิ ปมฺุตตา ปฺริสาทกา

นิทฺทํ ผลินสฺกฺณีว ๒ คตฺสิงฺคว อาลยํ

สฺวา ตตฺถ ปฺริเทเวสิ ราชปฺุตฺติ ยสฺสฺสินี

สมฺพุลา อุตฺมตฺตกฺขา วเน นาทํ อปฺสฺสนฺตี ฯ

สมณฺเ พฺราหฺมณฺเ วนฺเท สมฺปนฺนจฺรณฺเ อีส

ราชปฺุตฺตํ อปฺสฺสนฺตี ตฺมฺหฺมฺหิ สฺรณฺ คตา ฯ

วณฺเท สีเห จ พฺยคฺเข จ เข จ อญฺเเว วเน มิกา

ราชปฺุตฺตํ อปฺสฺสนฺตี ตฺมฺหฺมฺหิ สฺรณฺ คตา ฯ

ติณฺนาลตานิ ออสฺโรย ปพฺพตานิ วณฺานิ จ

ราชปฺุตฺตํ อปฺสฺสนฺตี ตฺมฺหฺมฺหิ สฺรณฺ คตา ฯ

#๑ สฺวี. ปติพฺพตา สฺวา ฯ ยฺ. ปติพฺพตา ยา ฯ ๒ ม. นีฬํ ปฬินํ สฺกฺณีว ฯ

วนุเท อินทิวรีสามัม	รตฺตินกฺขตฺตมาลินี
ราชปุตฺตํ อปสฺสนฺตี	ตุมฺหมหิ สฺรณฺ คตา ฯ
วนุเท ภากีรธึ กงฺกั	สฺวนฺตึนํ ปฏิกุคฺคหิ
ราชปุตฺตํ อปสฺสนฺตี	ตุมฺหมหิ สฺรณฺ คตา ฯ
วนุเท อหํ ปพฺพตฺรราช	(เสฏฺฐจฺ) หิมนฺตํ ลีลฺลจฺจยํ
ราชปุตฺตํ อปสฺสนฺตี	ตุมฺหมหิ สฺรณฺ คตา ฯ
[๒๔๑๑] อติสํยํ วตาคจฺฉินิ	ราชปุตฺตี ยสฺสสินี
เกน นฺชชฺ สฺมาคจฺฉินิ	โก เต ปิยตโร มยา ฯ
[๒๔๑๒] อิทํ โขหํ ตทาโวจํ	คหิตา เตน สตฺตุนา
น เม อิทํ ตถา ทุกุขํ	ยํ มํ ขาเทยฺย รกฺขโส
ยถจ เม อยฺยปฺตฺตสฺส	มโน เหสฺสตี อณฺณถา ฯ
[๒๔๑๓] โจรินํ พหุพฺพุทินํ	ยาสุ สจฺจํ สุทฺถลภํ
ถินํ ภาโว ทูราชาโน	มจฺฉสฺเสโวทเก กตํ ฯ
[๒๔๑๔] ตถา มํ สจฺจํ ปาเลตฺ	ปาลยิสฺสตี เจ มมํ
ยถาหํ นาภิชานามิ	อณฺณํ ปิยตฺริ ตยา
เอเตน สจฺจวชฺเชน	พฺยาธึ เต วุปฺสุมมตฺตํ ฯ
[๒๔๑๕] เย กุณฺชฺรธา สตฺตสฺตา อุพารา	
รกฺขนฺตึ รตฺตินฺทิวมฺยฺยตฺตาวุธา	
ชนฺนุคฺคหานณฺจ สฺตานิ โสพส	
กถํวิเช ปสฺสสิ ภทฺเท สตฺตโว ฯ	

[๒๔๑๖] อลงกตาโย ปทุมุตตรตฺตจา

วिरากิตา ปสฺสตี หัสคคฺคฺรา
ตาสิ สฺมุติวาทิตฺวา มิตฺทิตฺวาหิตํ
นทานิ เม ตาต ตถา ยถา ปุเร ฯ
สฺวณฺณสงฺกจฺจธฺรา สุวិคุคฺคา
อลงฺกตา มานุสฺสิยจฺจรูปฺมา
เสโนปฺปยา ๑ ตาต อนินฺนุทิตฺตฺกฺกฺโย
ขตฺตฺยิกถฺตฺวา ปฏฺฐิโลกฺยนฺนุติ ๒ นํ ฯ
สเจ อหํ ตาต ตถา ยถา ปุเร
ปตี ตมฺลนฺนาย ปุณา วเน ภเร
สมฺมานเย มํ น จ มํ วิมานเย
อิโตปิ เม ตาต ตโต วริ สฺธิยา ฯ
ยมนฺนปฺปาเน วิปฺลสฺสมิ โอิหิตฺเต
นารี วิมฺภฺจฺจาภรณฺนา อลงฺกตา
สพฺพงฺกุเปตา ปติโน จ อปฺปฺปยา
อวชฺช ๓ ตสฺสา มรณฺนิ ตโต วริ ฯ
อปี เจ ทลิตฺททา กปณฺนา อนาพฺพิยา ๔
กฺกฺวาทฺตฺติยา ปติโน จ สฺวา ปฺปยา
สพฺพงฺกุเปตฺตฺยาปิ อปฺปฺปยา

#๑ ย. เสनुปฺปยา ฯ ๒ ย. ปฏฺฐิลาภฺยนฺนุติ ฯ ๓ ม. อพชฺช ฯ ย. อาพชฺช ฯ

#๔ ม. ย. อนาพฺพิยา ฯ

อยมว เสยโย ๑ กปณาปี ยา ปียา ฯ

[๒๔๑๗] สุกุฏลภิตุถิ ปุริสสุส ยา หิตา

ภตุตติตติยา ทุลลโก โย หิโต จ

หิตา จ เต สีลวตี [๒] ภริยา

ชนินุท ฐมมึ จร สมุพลาเย ฯ

[๒๔๑๘] สเจ ตูว์ วิปฺลเ ลทฺธโกเค

อิสฺสาวตินฺณา มรณึ อุเปตี

อหฺลจ เต ภทฺเท อีมา ราชกณฺณา

สพฺเพว ๓ เต วจนฺกรา ภวามาตี ฯ

สมุพฺลาชาติกั นวมึ ฯ

---

๑๐ ภณฺฑุติณฺฑุทชาติกั ๔

[๒๔๑๙] อปฺปมาโท อมตฺปทึ ๕ ปฺมาโท มจฺจุโน ปทึ

อปฺปมตฺตนา น มียนฺติ เย ปมตฺตา ยถา มตา ฯ

มทา ปฺมาโท ชาเยถ ปฺมาทา ชายเต ขโย

ขยา ปโทสา ๖ ชายนฺติ มา มโท ๗ ภรตฺตสภ ฯ

พหู หิ ขตฺติยา ชีนา อตฺถึ รฏฺฐึ ปฺมาทีโน

อโถปี คามิโน คามา อนาคารา ๘ อการิโน ฯ

ขตฺติยสุส ปมตฺตสุส รฏฺฐสฺมี รฏฺฐวฑฺฒน

สพฺเพ โภคา วินฺตฺสนฺติ รณฺโถ ตํ วุจฺจเต อญฺม ฯ

#๑ ม. เสยฺยา ฯ ๒ ม. จ ฯ ๓ ม. สพฺเพ ฯ ๔ ม. คณฺฐตฺนุทชาติกั ฯ

#๕ สී. ยู. อมตฺปทึ ฯ ๖ สී. ขยา จ โทสา ฯ ๗ ม. ปฺมาโท ฯ ๘ ม. อนาคารา ฯ

เนส ธมโม มหาราช   อติเวลั ปมชชลี
อิทุธั ผิด้ ชนปทั   โจรา วิทุธัสนนุติ นั ๑
น เต ปุตุตา ภวิสสนุติ   น หิรณณั น ธานี
รฎุเจ วิลุมุปมานมहि   สพพโกเคहि ชियยสิ ๑
สพพโกคปริชินณั   รานัน วาปี ขตุติย
ณาคิมิตุตา สุหชชา จ   น ตั มณณนุติ มนุติย ๑ ๑
หตุถาโรหา อนีกฎจา   รติกา ปตุติการกา
ตเมวมุปชีวันตา   น ตั มณณนุติ มนุติย ๑ ๑
อตัวิहितกมมนุติ   พาลั ทุมมนุติมนุติ
สิริ ชหติ ทุมเมธั   ชินณัว อูโรโค ตจ ๑
สุตัวิहितกมมนุติ   กาลฎุจายี อตनुติ
สพเพ โภคาภิวาสนนุติ   คาโว สอุสภามิว
อุปสุสุตี มหาราช   รฎุเจ ชนปเท จ
ตตุถ ทิสวา จ สตุวา จ   ตโต ตั ปฎิปปชชลี ๑

[๒๔๒๐] เอวั เวเทตุ ปณจาโล   สงคามเม สรมปิโต ๒

ยถาหมชช เวเทมิ   กณณเคน สรมปิโต ๑

[๒๔๒๑] ชินโน ทุพพลจกขุสิ   น รูปี สาธุ ปสุสสิ

กี ตตุถ พุรหุมตตุตส   ยนุติ มกเคยย ๑ กณณโก ๑

[๒๔๒๒] พหุเวตตุ พุรหุมตตุตส   โยหิ ๔ มกคสมิ พุราหุมณ

#๑ ม. มานี ๑ ๒ ย. สรมปิโต ๑ ๓ ย. มกเคยย ๑ ๔ ม. โสหิ ๑

อรกชิตา ชานปทา อธมมพลินา หตา ฯ

รตติณฺหิ โจรา ขาทนต์ิ ทิวา ขาทนต์ิ ตุณฺหิยา

รฏฺฐสฺมี กุฏฺฐราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน ฯ

เอตาทิเส ภเย ชาเต ๑ ภยภฺญา ตาต ๒ มาณวา

นิลฺเลนกานิ กุพฺพนฺติ วเน อาหตฺว กณฺฏกั ฯ

[๒๔๒๓] กทาสฺสุ นาม ยั ราชา พุรหฺมทตฺโต มริสฺสติ

ยสฺส รฏฺฐสฺมี ชยฺยนฺติ อปฺปติกา กุมาริกา ฯ

[๒๔๒๔] ทพฺภาสิตฺตณฺหิ เต ชมฺมิ อนตฺถปทโกวิท

กุหิ ราชา กุมารินิ ภตฺตารี ปริเยสฺติ ฯ

[๒๔๒๕] น เม ทพฺภาสิตฺต พุรหฺม กอวิทตฺถปทา อหิ

อรกชิตา ชานปทา อธมมพลินา หตา ฯ

รตติณฺหิ โจรา ขาทนต์ิ ทิวา ขาทนต์ิ ตุณฺหิยา

รฏฺฐสฺมี กุฏฺฐราชสฺส พหุ อธมฺมิโก ชโน

ทฺชชีเว ทพฺภเร ทาเร กุโต ภตฺตา กุมาริยา ๓ ฯ

[๒๔๒๖] เอวํ สยตฺถ ปญฺจาโล สงฺคามเม สตฺติยา หโต

ยถายิ กปฺโณ เสติ หโต ผาเลน สาลิโย ฯ

[๒๔๒๗] อธมฺเมน ตฺวํ ชมฺม พุรหฺมทตฺตสฺส กุชฺฌสิ

โย ตฺวํ สปฺตี รชานิ อปรชฺฉิตฺวาน อตฺตโน ๔ ฯ

[๒๔๒๘] ธมฺเมน พุรหฺมทตฺตสฺส อหิ กุชฺฌามิ พุราหฺมณ

อรกชิตา ชานปทา อธมมพลินา หตา ฯ

#๑ สี. ย. ตาต ฯ ๒ สี. ย. ตาว ฯ ๓ ม. กุมาริโย ฯ ๔ ย. อตฺตนา ฯ

รตฺติณฺหิ โจรา ขาทนต์ิ ทิวา ขาทนต์ิ ตฺณฺทียา

รฏฺฐสฺมี กุฏฺฐราชสฺส พหุ อธฺมมิกโก ชโน

กถํ โน อสิโกสฺตถา จีรปา หนฺนเต ปชา ฯ

[๒๔๓๕] เอวํ ขชฺชตฺตฺ ปญฺจาโล หโต ยฺยฺเช สฺปฺตฺตโก

ยถาหมชฺช ขชฺชามิ คามิกเกหิ ๑ อรณฺณไซ ฯ

[๒๔๓๖] น สพฺพภูเตสฺ วิเชนฺติ รกฺขํ

ราชาโน มณฺฑุก มนฺุสฺสโลก

เนตฺตาวตา ราชา อธฺมมจาริ

ยํ ตาทิสํ ชีวมเทยฺย ชงฺกา ฯ

[๒๔๓๗] อธฺมมรฺูโป วต พฺรหฺมจาริ

อนฺุปฺปิยํ ภาสฺสิ ขตฺติยสฺส

วิจฺมปฺมานาย ปฺถุปฺปชา

ปฺุเชสิ ราชํ ปฺรมปฺปวาทิ ๒ ฯ

สเจ อิทํ พฺรหฺเม สฺรชฺชกํ สียา

ฝิตฺ รฏฺฐจํ มุทิตํ วิปฺปสนฺนํ

ภฺตฺวา พฺลึ อคฺคปฺณฺทญฺจ กากา

น มาทิสํ ชีวมเทยฺย ชงฺกาติ ฯ

ภณฺฑุคฺคินฺทุทฺกชาตกํ ทสมํ ฯ

#๑ สี. ยฺ. คามิกเกหิ ฯ ๒ สี. ปฺรมปฺปวาทิ ฯ ม. ปฺรมปฺปมาทิ ฯ

สุดต ขุ. ชาตัก(๑) :เอก-จตุตาลีสนิปาตชาตัก - หน้าที่ 529

ตสุตทานัน

กีนนุท กุมภ ชยทุทิส จตุทนต์

อด ปณฺฑิตสมภว สිරกปี

ทกรกขส ปณฺฑรนาควโร

อด สมฺพุล ตินฺทุทเทวสุโต ฯ

ตีตตินิปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ

จตุตถาสินีปาตชาตก

๑ เตสภูณชาตก

[๒๔๓๘] เวสฺสนนฺตรนฺตํ ปุจฺฉามิ สกฺกณ ภาทฺทมตฺถ เต

รชฺชํ กาทเรตฺถกาเมน กิํสุ กิจฺจํ กตํ วริ ๑

[๒๔๓๙] จิรสุตํ วัต มํ ตาโต กํโส พาราณสีคฺคโห

ปมตฺโต อปฺปมตฺตํ มํ ปิตา ปุตฺตํ อโฆทยิ ๑ ๑

[๒๔๔๐] ปจฺเมเนว วิตถํ โกธํ หาลํ นิวารเย

ตโต กิจฺจานิ กาทเรยฺย ตํ วัต อามุ ขตฺติย ๑

ยํ ตฺวํ ตาต ตเป กมมํ ปุพฺเพ กตมถัสยิ

รตฺโต ทฺฐุโห จ ยํ กยิรา น ตํ กยิรา ตโต ปฺน ๑

ขตฺติยสฺส ปมตฺตสฺส รกฺขสฺมี รกฺขจวฑฺฒน

สพฺเพ โภกา วินสฺสนฺติ รณฺโณ ตํ วุจฺเจเต อมฺ ๑

สิริ จ ๒ ตาต ลกฺขิ จ ปุจฺฉิตา เอตทพฺรราว

อุฏฺฐาเน วิริเย โปเส รามมํ อานุสฺยุเย ๑

อุสฺสฺยุเย ทฺวาทเย ปฺริเส กมฺมทฺสฺสเก

กาพกณฺณี มหาราช รมติ จกฺกภณฺชนิ ๑

โส ตฺวํ สพฺเพสํ ๑ สฺหทโย สพฺเพสํ รกฺขิโต ภว

อลกฺขิ นฺนุท มหาราช ลกฺขฺยา ภว นิเวสนํ ๑

#๑ อโพธิยิตฺติปี ปาโห ๑ ๒ จสทฺโท นตฺถิ ๑ ๓ สพฺเพสุ ๑

สลกษี ฐิตีสมนุโน	ปฺริโส หิ มหคฺคโต
อมิตฺตานํ กาสิปติ	มฺถิ อคฺคณฺจ ฉินฺทติ ฯ
สกุโกปี หิ ภูตปติ	อุฏฺฐาเน นปฺปมชฺชติ
ส กลฺยาณ ฐิตี กตฺวา	อุฏฺฐาเน กุรุเต มโน ฯ
คณฺฐพฺพา ปิตโร เทวา	สาลีวา ๑ โหณฺติ ตาทิโน
อุฏฺฐหโต อปฺปมชฺชโต	อนฺตฺติฏฺฐนฺติ เทวตา ฯ
โส อปฺปมตฺโต อกฺกุโธ ๒	ตาท กิจฺจานิ การย
วามสฺสุ สกฺิจฺเจสุ ๓	นาลโส วินฺทเต สฺขํ ฯ
ตตฺถเว เต วตฺตปทา	เอสาว อนฺุสาสนี
อลํ มิตฺเต สฺขมาเปตฺุ	อมิตฺตานํ ทุขาย จ ฯ

[๒๔๔๑] สกฺุขิ ตฺวํ ภูณฺทลีนี   มณฺณสิ ขตฺตพฺนฺธฺนึ ๔
 รชฺชํ การตฺตกาเมน   กีสฺสุ กิจฺจํ กตฺมํ วรํ ฯ

[๒๔๔๒] เทวว ตาท ปทกานี   ยตฺถ สพฺพํ ปติฏฺฐิตํ
 อลทฺทสฺส จ โย ลาโภ   ลทฺทสฺส จานฺุรกฺขนา ฯ
 อมจฺเจ ตาท ชานาหิ   ธีเร อตฺถสฺส โกวิเท
 อนกฺขาภิตเว ตาท   อโสณฺเฑ อวินาสเก ฯ
 โย จ ตํ ตาท รกฺเขยฺย   ธนํ ยณฺเจว เต ลียา
 สฺวโตว รธํ สงฺคณฺเฑ   โส เต กิจฺจานิ การย
 สฺสสงฺกหิตนฺตชโน   สยํ วิตฺตํ อเวกฺขีย
 นิธิณฺจ อธิทานณฺจ   น กเร ปฺรปตฺติยา ฯ

#๑ ย. สลยชีวา ฯ ๒ ย. อกฺกุฏฺโธ ฯ ๓ ม. จ กิจฺเจสุ ฯ ๔ ย. ขตฺตียพฺนฺธฺนึ ฯ

สย อายั วยั ชยณา   สยั ชยณา กตาคถ์
นิกุคณฺเห นิกุคหารหิ   ปกุกณฺเห ปกุกหารหิ ฯ๔
สยั ชานปทํ อตุถิ   อนุสาส รเถสภ
มา เต อชฺหมิกา ยุตฺตา   ฐนั รกฺขญฺจ นาสยั ฯ
มา จ เวเคน กิจฺจานิ   การเถสิ ๑ การเยสิ วา
เวคสา หิ กถิ กम्मํ   มนุโท ปจฺจนาตฺตปฺปติ ฯ
มา เต อธิสเร มุจฺจ   สุปาพฺหมริโกปิตํ ๒
โกธสา หิ พหู ฝิตา   กุลา อกุลตํ คตา ฯ
มา ตาต อสิสโรมฺหิตี   อนาคตาย ปตารยิ
อิตฺถินิ ปุริสานญฺจ   มา เต อาสิ ทุกฺขุทฺโรย ฯ
อเปตโลมํหํสสฺส   รณฺโหล กามานุสฺสริโน
สพฺเพ โภกา วินสฺสนฺติ   รณฺโหล ตํ วุจฺจเต อหฺมํ ฯ
ตตฺถเว เต วตฺตปทา   เอสาว อนุสาสนิ
ทกฺขสฺสุทานิ ปุณฺณกโร   อโสณฺโท อวินาสโก
สีลวสฺสุ มหาราช   ทุสฺสีโล วินิปาติโก ฯ๕

[๒๔๔๓] อปุจฺฉิมฺหา โกลิยโกตฺตํ   กุณฺฑลีนี ตเถว จ

ชฺมฺพุทฺถ คฺวํทานิ วเทหิ   พลานํ พลมุตฺตมํ ฯ

[๒๔๔๔] พลํ ปญฺจวิธิ โลเก   ปุริสสฺมี มหคฺคเต

ตตฺถ พาทุพฺปลํ นาม   จริมํ วุจฺจเต พลํ

โภกพลญฺจ ทีฆาวุ   ทุตฺติยํ วุจฺจเต พลํ ฯ

#๑ ม. กโรสิ ฯ   ๒ ม. โภธิตํ ฯ

อมจจุพลณจ ทีฆมาว	ตติยั วุจเต พถั
อภิขจจุพลณเจว	ตั จตุตถั อัสสยั
ยานิ เจตานิ สพพานิ	อธิกคณหาติ ปณฺหิโต ๑
ตั พลานัน พถั เสฏฺฐั	อคฺคั ปณฺญาพถั วรั
ปณฺญาพเลนุปตฺถทุโร	อตถั วินฺทติ ปณฺหิโต ๑
อปี เจ ลภติ มนุโท	ผีตั ธรรมิมุตตมัม
อกามสฺส ปสยหิ วา	อลฺโล เต ปฏฺฐิพฺชชติ ๑
อภิชาโตปี เจ โหติ	รชฺชั ลทฺธาน ขตฺติโย
ทุปฺปณฺโณ หิ กาสิปติ	สพฺเพนปี น ชีวติ ๑
ปณฺญา สุตวินิจฺฉินิ	ปณฺญา (กิตฺติ) ลีโลกวฑฺฒนินิ
ปณฺญาสหิโต นโร อีธ	(อปี) ทุกฺเข สุขานิ วินฺทติ ๑
ปณฺณณจ โข อสฺสสุสฺสี	น โกจิ อธิกจฺจติ
พหุสฺสุตฺตึ อนนาคมฺม	ธมฺมฏฺฐั อวินิพฺภชั ๑ ๑
โย จ ธมฺมวิภงฺกณฺณ ๒	กาสฺสฏฺฐายี อตฺนุทิตโต
อนฺนุฏฺฐหติ กาลเณ	กมฺมผลั ตสฺส อีชฺฉติ ๑
อนายตฺนสีลสฺส	อนายตฺนเสวินุ
น นิพฺพินฺุทียการิสฺส	สมฺมทตฺโต วิปฺจจติ ๑
อชฺฉตฺตณฺจ ปยุตฺตสฺส	ตถายตฺนเสวินุ
อนิพฺพินฺุทียการิสฺส	สมฺมทตฺโต วิปฺจจติ ๑
โยคปฺปโยคสงฺฆาตัม	สมภตฺตสฺसानุรฺกขณัม

#๑ ม. อวินิพฺภชั ๑ ๒ ย. โย ธมฺมณฺจ วิภากณฺณ ๑

ตานี ตูว์ ตาต เสวสุสุ	มา อกมฺมาย รนฺธยิ
อกมฺมุนา หิ ทุมฺเมโธ	นพาคาริว สีสติ ฯ
[๒๔๔๕] ฌมฺมณฺจร มหาราช	มาตาปีตฺตฺส ขตฺติย
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	ปฺตฺตทาเรสุ ขตฺติย
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	มิตฺตามจฺเจสุ ขตฺติย
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจ มหาราช	วาหเนสุ พลฺลสุ จ
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	คามฺเมสุ นิกฺเมสุ จ
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	รณฺฺเจสุ ชนปฺเทสุ จ
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	สมณฺเ พฺราหฺมณฺเสุ จ
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	มิกฺปกฺขีสุ ขตฺติย
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ
ฌมฺมณฺจร มหาราช	ฌมฺโม จินฺโน สุขาวโ
อิธ ฌมฺมณฺจริตฺวาน	ราช สกฺคํ คมิสฺสสฺสึ ฯ

ธम्मฉจร มหาราช อินฺทา ๑ เทวา สพรหมกา
สุฉินฺเนน ทิวํ ปตฺตา มา ฌมฺมี ราช ปามโท ๒ ฯ
ตตฺเถว เต วตฺตปฺทา เอสาว อนุสาสนึ
สปปฺปลฺลเสวึ กลฺยาณึ สมตฺตํ สาม ตํ วิหฺตึ ฯ
เตสฺกฺกฺชาตกํ ปจฺมํ ฯ

๒ สรภงฺกชาตกํ

[๒๔๔๖] อลงฺกตา กุณฺฑลึโน สุวตฺตา

เวพฺพริยมตฺตาดรฺชกฺกพฺนฺธา
รเตสฺภา ตึฏฺฐตฺถ เก นฺตุ เมห
กถึ โว ชานนฺตึ มนฺุสฺสโลเก ฯ

[๒๔๔๗] อหฺมฏฺจโก กิริมฺโร ปนายํ

กาลิงฺคราชา ปน อุกฺกโตยํ
สุสฺลฺลตฺตานํ อีสึนํ ๓ ทสฺสนาย
อิธาคตา ปุจฺฉิตาเยมฺห ปญฺเห ฯ

[๒๔๔๘] เวหายสฺสํ ตึฏฺฐสิ ๔ อนฺตฺติกฺุเข

ปถทฺฐโน ปณฺณรเสว จฺนฺโท
ปุจฺฉามิ ตํ ยกฺข มหฺานุกาวั
กถนฺตํ ชานนฺตึ มนฺุสฺสโลเก ฯ

[๒๔๔๙] ยมาหุ เทเวสุ สุชฺมปฺตีติ

#๑ ม. สอินฺทา ฯ ๒ ย. ปมาโท ฯ ๓ ย. สุสฺลฺลตฺตานีสึนํ ฯ ๔ ย. ตึฏฺฐติ ฯ

มฆวาทิ ตั อหา มนุสฺสโลเก
ส เทวราชา อิทมชฺช ปตุโต
สุสณฺณตานิ อีสึนั ทสฺสนาย ฯ

[๒๔๕๐] ทูเร สุตา โน อิสโย สมากตา
มหิทฺธิกา อิทฺธิคฺคณฺูปปนา
วนุทามิ เต อยิเร ปสนฺนจิตฺโต
เย ชีวโลเกตฺถ มนุสฺสเสฏฺฐา ฯ

[๒๔๕๑] คนฺุโร อีสึนั จิรทกฺขิตานั ๑
กายา จูโต คจฺฉติ มาลุเตน
อิโต ปฏิกฺกมฺม สหสฺสเนตฺต
คนฺุโร อีสึนั อสุจิ เทวราช ฯ

[๒๔๕๒] คนฺุโร อีสึนั จิรทกฺขิตานั ๒
กายา จูโต คจฺฉตุ มาลุเตน
วิจิตฺรปฺปฬิ สุรภีว มาลี
คนฺุชฺฉจฺจ เอตํ ปฏิกฺกขาม ฆนฺุเต
นเหตฺถ เทวา ปฏิกฺกณฺุสณฺุณิโน ฯ

[๒๔๕๓] ปุรินฺุทโท ภูตปฺตี ยสฺสสิ
เทวานมินฺุโท [๓] มฆวา สุขมฺปติ
ส เทวราชา อสุร (คณ) ปฺปมทฺทโน
โอกาสมากงฺขติ ปญฺห ปุจฺฉิตฺตุ ฯ

#๑-๒ ม. จิรทกฺขิตานั ฯ ๓ ม. สกฺโก ฯ

โก เนวิเมสั อธิ ปณฺหิตานัน
ปญฺเห ปุญฺโจ นิปุณฺเ พุยากริสฺสติ
ติณฺณณฺจ รณฺณํ มนุชาธิปานัน
เทวานมินุทสฺส จ วาสวสฺส ฯ

[๒๔๕๔] อัย อิติ สรภฺโก ตปสฺสี
ยโต ชาโต วิรโต เมถุนสฺมา
อาจรปฺตุโต ๑ สุวินิตฺรุโป
โส เตสั ปณฺหานิ วิทยากริสฺสติ ฯ

[๒๔๕๕] โกณฺทณฺณ ปณฺหานิ วิทยาโรหิ
ยาจนฺติ ตํ อิสฺโย สาธุรฺupa
โกณฺทณฺณ เอโส มนุเชสุ รมฺโม
ยํ วุฑฺฒมากจฺจติ เอส ภาโร ฯ

[๒๔๕๖] กตาวกาสา ปุจฺจนฺตุ โภนฺโต
ยงฺกิลฺลิจิ ปณฺหํ มนฺสาภิปฺตฺถิตํ
อหํ หิ ตํ ตํ โว วิทยากริสฺสั
ลควา สยํ โลกมิมํ ปรณฺจ ฯ

[๒๔๕๗] ตโต จ มจฺวา สกุโก อตฺถทสฺสี ปุรินฺทโท
อปฺจุจฺฉิ ปจฺมํ ปณฺหํ ยณฺจาสิ อภิปฺตฺถิตํ ฯ
กีสฺสู วรฺชิตฺวาน กทาจิ โสจฺติ
กิสฺสปฺปหานัน อิสฺโย วณฺณยฺนฺติ

#๑ ยู. อัจริยปฺตุโต ฯ

กสฺสีธ วุคฺคํ ฬรฺสํ ขเมถ

อกุขาหิ เม โกณฺทณฺณ เอตมตฺถํ

[๒๔๕๘] โกธํ วัชิตฺวาน กทาจิ โสจติ

มกุขปฺปหานํ อิสโย วนฺณยนฺติ

สพฺเพสํ วุคฺคํ ฬรฺสํ ขเมถ

เอตํ ขนฺตี อุตฺตมมาหุ สนฺโต ฯ

[๒๔๕๙] สกฺกา อุกฺกิณฺนํ วนฺนํ ติตฺติกฺขิตฺตุ

สทิสสฺส วา เสฏฺฐจฺตรสฺส ๑ วาปี

กถํ นุ หีนฺสฺส วโจ ขเมถ

อกุขาหิ เม โกณฺทณฺณ เอตมตฺถํ ฯ

[๒๔๖๐] ภยา หิ เสฏฺฐจฺตรสฺส วโจ ขเมถ

สارมฺภเหตุ ปน สาทิสสฺส

โย จิธ หีนฺสฺส วโจ ขเมถ

เอตํ ขนฺตี อุตฺตมมาหุ สนฺโต ฯ

[๒๔๖๑] กถํ วิชณฺญา จตฺตมฺภจฺจรูปํ ๒

เสฏฺฐจํ สริกฺโข อถวาปี หีนํ

วิรูปรูเปน จรฺนฺติ สนฺโต

ตสฺมา หิ สพฺเพส วโจ ขเมถ ฯ

[๒๔๖๒] น เอตมตฺถํ มหตีปี เสนา

สราชิกา ยุชฺฌมานา ลภถ

#๑ ย. เสฏฺฐจฺตรสฺส ฯ ๒ ม. จตฺตมฺภจฺจรูปํ ฯ

ยั ขนฺติมา สปรุโรโส ทภถ

ขนฺติพลสฺสุปสมนฺติ เวรา ฯ

[๒๔๖๓] สุภาสิตนฺเต อนฺโฆมทียาน

อณฺณนฺตํ ปุจฺฉามิ ตทิงฆ มุรุหิ

ยถา อหุ ๑ ทณฺฑทกั นาลิกัโร ๒

อดชฺชุนฺ กลาพฺ จาปี ราชา

เตสั คตึ มุรุหิ สฺวาปภมฺมินั

กตฺตฺวปนฺนา อีสัณั วิเหจกา ฯ

[๒๔๖๔] กัถั หิ วจฺณั อวกรัรีย ทณฺฑทกั

อฺจุณฺนินฺนฺมฺโล สชโน สรรกฺโข

กุกฺกณฺนามะ นัรยมฺหิ ปจฺจติ

ตสฺส สฺมุติงฺกา นัปตฺนติ ๓ กายะ ฯ

โย สณฺณเต ปพฺพชิตะ อเหจยิ ๔

ธมฺมึ ภณฺนเต สมนะ อทฺสเก

ตํ นาลิกัโร สุนขา ปรัตถ

สจฺจมฺม ขาทนฺติ วิฆนฺทมานั ฯ

อดชฺชุนฺ นัรยะ สตฺตีสฺสุเล

อวสิโร ปติโต อฺทฺฐปาโท ๕

องฺคิรตึ โคตมึ เหจยิตฺวา

ขนฺตี ตปสฺสึ จัรพฺรหฺมจารึ ฯ

#๑ ม. อหุ ฯ ๒ ม. นาลิกโร ฯ ๓ ม. สฺมุติงฺกานิ ปตฺนติ ฯ ๔ ย. อวณฺจสิ ฯ

#๕ ม. อฺทฺฐปาโท ฯ

โย ขณฺทโท ปพฺพชิตฺ อเฉทยิ
ขนฺตี วทนฺตํ สมณฺ อทฺสํ
กลาพฺวีจึ อุปฺปชฺช ปจฺจติ
มหาปตาปี ๑ กญฺจํ ภยานํ ๑
เอตานิ สุตฺวา นีรยานิ ปญฺชติโต
อณฺณานิ ปาปิญฺจตรานิ เจตฺถ
ชมฺมมฺลจเร สมณพฺรหฺมณฺเส
เอวํกโร สกฺกมฺเปติ จานํ ๑

[๒๔๖๕] สุภาสิตนฺเต อนฺโมทียาน
อณฺณนฺตํ ปุจฺจามิ ตทิงฆ พฺรหฺมิ
กถฺวิธํ สีลวณฺตํ วทนฺติ
กถฺวิธํ ปณฺณวณฺตํ วทนฺติ
กถฺวิธํ สปฺปริสฺสํ วทนฺติ
กถฺวิธํ โน สิริ โน ชหาติ ๑

[๒๔๖๖] กาเยน วาจา ย โยธ ๒ สณฺณโต
มนสา จ กิณฺจ น กโรติ ปาปํ
น อตฺตเหตุ อติกํ ภาณาติ ๓
ตถาวิธํ สีลวณฺตํ วทนฺติ ๑
กมฺภีรปฺญหํ มนสาภิจินฺตยํ ๔
นจฺจาหิตํ กมฺม กโรติ ลุทฺทํ

#๑ ย. มหาภิตาย ๑ ๒ ย. โย จ ๑ ๓ ม. ภณฺติ ๑ ๔ ส. มนสา วิจินฺตยํ ๑

กาลาภคั ๑ อตฺถปทํ น ริณฺจติ
ตถาวริํ ปณฺณวณฺตํ วทนฺติ ฯ
โย เว กตณฺณู กตเวทึ ธีโร
กลุณามิตฺโต ทพฺพหคฺคตึ จ โหติ
ทุกฺขิตตฺส สกุกฺจจ กโรติ กิจฺจํ
ตถาวริํ สปฺปุริสํ วทนฺติ ฯ
เอเตหิ สพฺเพหิ กุณฺนุเปโต
สทฺโธ มฺหุ ๒ สัวิภาที วทณฺณู
สงฺคาหกั สขิลํ สณฺหวาจํ
ตถาวริํ โน สิริ โน ชหาติ ฯ

[๒๔๖๗] สุภาสิตนฺเต อนฺนโมทียาน
อณฺณนฺตํ ปุจฺจามิ ตทิงฆ พฺรหฺมิ
สีลํ สิริณฺจาปี สตณฺจ ฆมฺมํ
ปณฺณณฺจ กั เสฏฺฐตฺรํ วทนฺติ ฯ

[๒๔๖๘] ปณฺณา หิ เสฏฺฐา กุสลา วทนฺติ
นกุขตฺตราชาริว ตารกานํ
สีลํ สิริ จาปี สตณฺจ ฆมฺโม ๓
อนฺวายิกา ปณฺณวโต ภวณฺติ ฯ

[๒๔๖๙] สุภาสิตนฺเต อนฺนโมทียาน
อณฺณนฺตํ ปุจฺจามิ ตทิงฆ พฺรหฺมิ

#๑ ยฺ. กาลาภคั ฯ ๒ ม. มฺหุ ฯ ๓ ยฺ. ฆมฺมา ฯ

กถงฺกโร กิณฺตักโร กิมาจฺรึ
กีเสวมาโน ลภตึชฺช ปญฺญั
ปญฺญาทานิปฺปฏิปทึ ๑ วเทหิ
กถงฺกโร ปญฺญาวา โหติ มจฺโจ ๑

[๒๔๓๐] เสเวถ พุทฺเธ ๒ นิปุณฺเณ พหุสฺสุเต

อุคฺคาหโก จปฺปปริปุจฺจโก สียา
สุณฺเณยฺย สกฺกจฺจ สฺภาสิตานิ
เอวํกโร ปญฺญาวา โหติ มจฺโจ ๑
ส ปญฺญาวา กามคฺุณฺเณ อเวกฺขติ
อนิจฺจโต ทฺกฺขโต โรคฺโต จ
เอวึวิปฺสฺสี ปชหาติ ฉนฺทึ
ทฺกฺเขสุ กามเมสุ มหพฺภเยสุ ๑
ส วิตราโก ส วิเนยฺย ๓ โทสึ
เมตฺตจิตฺตึ ภาเวยฺย ๔ อปฺปมาณึ
สพฺเพสุ ญฺเตสุ นิชาย ทณฺฑึ
อนินฺทึโต พุรหฺมมฺุเปติ จานึ ๑

[๒๔๓๑] มหิฑฺธิยึ ๕ อากมฺนึ อโหสิ

ตวมฺภูจฺก ๖ ภิมรตฺตสฺ จาปี
กาลิงฺคราชฺสฺส จ อุคฺคตฺตสฺ

#๑ ม. ปญญา ทานิปปฏิป ๑ ๒ ม. วุฑฺเธ ๑ ๓ ปวิเนยฺย ๑ ๔ ม. เมตฺตึ จิตฺตึ
#ภาวเย ๑ ๕ ม. มหตฺถึยึ ๑ ๖ ม. ตวมฺภูจกา ๑

สพฺเพส โว กามราโค ปหีนโน ฯ

[๒๔๗๒] เอวเมตํ ปรจิตฺตเวทึ

สพฺเพส โน กามราโค ปหีนโน

กโรหึ โโอกาสมนุคฺคหาย

ยถา คตฺตินฺเต อภิสมฺภเวม ฯ

[๒๔๗๓] กโรมิ โโอกาสมนุคฺคหาย

ตถาหึ โว กามราโค ปหีนโน

พฺรธาถ กายํ วิปฺลย ปิตฺติยา

ยถา คตฺตี เม อภิสมฺภเวถ ฯ

[๒๔๗๔] สพฺพํ กริสฺสาม ตวานุสาสนึ

ยํ ยํ ตฺวํ วกฺขสึ ฐุริปฺลย

พฺรธาถ กายํ วิปฺลย ปิตฺติยา

ยถา คตฺตินฺเต อภิสมฺภเวม ฯ

[๒๔๗๕] กตาย ๑ วจฺจสฺส กิสฺสฺส ปุชา

กจฺจนฺตฺตฺ โภณฺโต อิตฺโย สารฺฐุปา

ฉานเน รตา โหถ สทา สมหิตา

เอสา รตึ ปพฺพชิตฺสฺส เสฏฺฐา ฯ

[๒๔๗๖] สุตฺวาน คาถา ปรมตฺถสฺสฺสหิตา

สุภาสิตา อิตินา ปณฺทิตฺเตน

เต เวทชาตา อณุโมทมาณา

#๑ สึ. ย. กตาย ฯ

ปกุกามุ เทวา เทวปุริ ยสสุสิโน ฯ

คาคา อีมา อตถวตี สุพฺยณชนา

สุภาสิตา อีสินา ปณฺฑิติน

โยโกจิมมา อฏฺฐจิกตฺวา สฺสเนยฺย

ลเถถ ปุพฺพปาปริยํ วิเสถํ

ลทฺธาน ปุพฺพปาปริยํ วิเสถํ

อทสฺสนํ มจฺจุราชสฺส คจฺเจ ฯ

[๒๔๓๓] * สาลิสฺสโร สารีปฺตุโต เมณฺฑิสฺสโร จ กสฺสโป

ปพฺพโต อนฺรุทฺโธ จ กจฺจายโน จ เทวิโล ๑

อนฺุสฺสโร จ อานนฺุโท กีสวจฺุโณ จ โกลิโต

(นารโท อุทายี เถโร ๒ ปรีสา พุทฺธปรีสา)

สรภฺุโค โพธิสฺสโต ๓ เอวํ ชาเรถ ชาตกนฺุติ * ฯ

สรภฺุคชาตกั ทฺุติยํ ฯ

---

๓ อลฺมพฺุสาชาตกั

[๒๔๓๔] อถาพฺุริวิ ๔ พฺุรหา อินฺุโท วตฺุรภฺุ ชยตํ ปีตา

เทวกณฺฺธิ ปฺุราเถตฺุวา สฺุชฺุมมายํ อลฺมพฺุสํ ฯ

[๒๔๓๕] มิสฺุเส เทวา ตํ ยาจนฺุติ ตาวตีสฺา สอินฺุทกา

#* สี. ปโปตฺุถเก น ทิสฺุสตี ฯ ๑ ม. เทวโล ฯ ๒ สี. นารโท ปฺุณฺุโณ มนฺุตานิปฺุตุโต ฯ

#๓ ม. โลกนาโถ ฯ ๔ ม. อถ พฺุริวิ ฯ

อิติปโลภิกเก ๑ คจฺจน อิติสิงคํ อลฺมพฺุเส ฯ

[๒๔๘๐] ปุรายํ อเมห นาจฺเจติ ๒ วตฺวา พุรหฺมจฺริยฺวา

นิพฺพานาภฺิร โต พุทฺโธ ตสฺส มคฺคานํ อาวร ฯ

[๒๔๘๑] เทวราช กิเมว ตฺวํ มเมว ตฺวํ สิग्ฺขสฺสิ

อิติปโลภิกเก ๓ คจฺจน สนฺติ อณฺณปิ อจฺจฺรา ฯ

มาทิสฺสโย ปวฺรา เจว อโสเก นนฺทเน วเน

ตาตฺปิ โหตุ ปฺริยาโย ตาปิ ยนฺตุ ปโลภิกกา ๔ ฯ

[๒๔๘๒] อทฺฐา หิ สจฺจํ ภณฺตี สนฺติ อณฺณปิ อจฺจฺรา

ตาทิสฺสโย ปวฺรา เจว อโสเก นนฺทเน วเน ฯ

น ตาเอวํ ปชานนฺติ ปาฺริจฺริยํ ปุํมํ คตา

ยาทิสฺสํ ตฺวํ ปชานาสฺสิ นาริ สพฺพงฺคโสภเน ฯ

ตฺวเมว คจฺจน กถฺยาณิ อิตฺถินํ ปวฺรา จสฺสิ

ตเวว วณฺณรूपेณ วสฺमानาปยิสฺสสฺสิ ๕ ฯ

[๒๔๘๓] นวาทํ น คมิสฺสสามิ เทวราชเนน เปสฺสิตา

วณฺมิ เจตํ อาสาทํ อุกฺคเตโช หิ พุรหฺมโณ ฯ

อนเเก นิริยํ ปตฺตา อีสฺมาสาทิสฺยา ชนา

อาปนฺนา โมหสฺสํสาร์ ตสฺมา โลมานิ หัสฺเย ฯ

[๒๔๘๔] อิทํ วตฺวาน ปกฺกามิ อจฺจฺรา กามวณฺณินิ

มิสฺสา มิสฺเสตฺตุมิจฺจนฺตี ๖ อิติสิงคํ อลฺมพฺุสา ฯ

สา จ ตํ วณฺ โมคฺคยฺห อิติสิงเคน รกฺขิตํ

#๑-๓ ม. อิติปโลภิกเก ฯ ๒ ม. อจฺเจติ ฯ ๔ ม. ปโลภิกกา ฯ ๕ ม. วสฺมานายิสฺสสฺสิ ฯ

#๖. วสฺมานายิสฺสสฺสิ ฯ ๖ ม. มิสฺเสตฺตุมิจฺจนฺตี ฯ

อายุตา จ วิสาลา จ เนตฺตา ตว สุทฺสสนา ฯ

นาติทีฆา สุสมภูจฺจา กนกฺกพฺยา ๑ สโมจฺตา

อุตฺตมจฺกรุหา ตฺยหิ เกสา จนนฺนคฺนุธิกา ฯ

ยาวตา กสิโครฺกฺขา วาณิชาณฺจฺย ชา คติ

อิสีนฺจฺย ปฺรกกฺนฺตํ สลฺยตฺตานํ ตปฺสฺสินิ ฯ

น เต สมสมํ ปฺสฺเส อสมิ ปจฺวิมฺณฺทเล

โก วา ตฺวํ กสฺส วา ปฺตฺโต กถิ ชาเนมฺมํ ตํ มยิ ฯ

[๒๔๘๖] น ปฺลยฺหกาโล ภทฺทเนเต กสฺสเปวิ คเต สติ

เอหิ สมมฺม รมิสฺสาม อุโภ อสมฺมากมฺสฺสเม

เอหิ ตํ อุปฺคฺยฺหิสฺสํ ๒ รตฺนํ กุสฺโล ภว ฯ

[๒๔๘๗] อิทิ วตฺวาน ปกฺกามิ อจฺจรา กามวณฺณินิ

มิสฺสา มิสฺเสตฺตฺมิจฺจฺนตี อิสิสิงฺกํ อลฺมฺพฺสา ฯ

[๒๔๘๘] โส จ เวเคน นิภฺขมฺม เฉตฺวา ทนฺธปฺรกกมฺ

ตฺมฺตฺตมาสุ เวณิสุ อชฺฉปฺตฺโต ปฺรามสิ ฯ

ตฺมฺทาวตฺต กฺลฺยาณี ปฺลิสฺสชฺชิ สฺสุโสภฺนิ ๓

จวิ ตฺมฺหา ๔ พฺรหฺมจฺริยา ยถา ตํ อถ ตฺตฺติตา ฯ

มนฺสา อคฺมา อิณฺทํ วสนฺตํ นนฺทเน วเน

ตฺสฺสา สจฺกปฺปมฺลฺยาชฺช มชฺวา เทวฺกฺนฺชโร

ปฺลฺลงฺกํ ปาหิณี จิปฺปี โสวณฺณํ โสปฺวาหฺนํ ฯ

สอฺรจฺจทปฺลฺยาสิ สหฺสฺสปฺปฺยิตฺถตฺ

#๑ ยู. กนกกคา ฯ ๒ ม. อุปคฺยฺหิสฺสํ ฯ ๓ ม. สฺสุโสภฺนา ฯ ๔ ม. จวิ ตฺมฺหิ ฯ

ตเมนนํ ตตถ ชาเรสิ อูเร กตุวาน โสภนา ฯ
ยถา เอกมฺหุตฺตํว ตีณิ วสุตานิ ชาเรยิ
วิมโท ตีหิ วสุเสหิ ปพฺพชฺฉิตฺวาน พุราหฺมโณ ฯ
อพฺพทสาสิ หริตฺรูกฺเข สมนฺตา อคฺคิยายนํ
นวปตฺตวณํ ผุสฺลํ โกกิลคณฺโหมสิตํ ฯ
สมนฺตา ปวิโลเกตุวา รุทํ อสฺสูนิ วตฺตยิ
น ชฺหเน น ชเป มนฺเต อคฺคิหุตฺตํ ปหาปิตํ ฯ
โก นฺ เม ปาโรจริยาย ปุพฺเพ จิตฺตํ ปโลภยิ
อรณฺเณ เม วิหโรโต โย เม เตชาหสมฺภุตํ
นानารตฺตณปริปุริ นาวัว คณฺหิ อณฺณเว ฯ

[๒๔๘๘] อหนฺเต ปาโรจริยาย เทวราเชน เปสิตา
อวธิ ๑ จิตฺตํ จิตฺเตน ปมาทา ๒ ตฺวํ น พุชฺฉสิ ฯ
[๒๔๘๙] อิมานิ กิร มํ ตาโต กสฺสโป อนฺุสาสติ
กมลสทฺธิสฺติตฺถิโย ๓ ตาโย พุชฺฉสิ มาณว ฯ
อูเร คณฺุททาโย พุชฺฉสิ ตาโย พุชฺฉสิ มาณว
อิจฺจานุสาสิมํ ตาโต ยถา มํ อนฺุภมฺปโก ฯ
ตสฺสาหํ วจันํ นากํ ปิตุ พุทฺธสฺส สาสนํ
อรณฺเณ นิมนฺนุสฺสมฺหิ สุวชฺช ฌายามิ เอกโก ฯ
โสหํ ตถา กริสฺสามิ ชิริตฺถุ ชีวิตฺเตน เม
ปฺน วา ตาทีโส หสฺสํ มรณฺํ เม ภวิสฺสติ ฯ

#๑ ม. อวธิ ฯ ๒ ม. ปมาโท ฯ ๓ ม. กมลสทฺธิสฺติตฺถิโย ฯ

- [๒๔๕๑] ตสฺส เตชํ วิริยญจ   ฐีตี ญตฺวา อวภูจิต्तํ
สิรสา อคฺคหี ปาเท   อิติสิงคํ อลฺมพฺุสา ฯ
มา เม กุชฺฌ มหาวีร   มา เม กุชฺฌ มหาอิเส
มหา อตุโธ มยา จินฺนุ โณ   ติทฺธานํ ยสฺสสินํ
ตยา สงฺกมฺปิโต อาสิ   สพฺุพฺุ เทวปฺุริ ตทา ฯ
- [๒๔๕๒] ตาวตฺตีสา จ เย เทวา   ติทฺธานญจ วาสโว
ตฺวญจ ภทฺเท สฺุชชี โหหิ   คจฺจน กณฺเณ ยถาสฺุขํ ฯ
- [๒๔๕๓] ตสฺส ปาเท กเหตุวาน   กตฺวา จ นํ ปทกฺขิณฺณํ
อญฺชตี ปคฺคเหตุวาน   ตมฺหา จานา อปฺกกมิ ฯ
โย ตสฺสา อาสิ ๑ ปลฺลงฺโก   โสวณฺุ โณ โสปฺวาหโน
สอรฺจฺนทปฺลณฺาโส   สหสฺสปฺุฎฺยคฺคโต
ตเมว ปลฺลงฺกมารุห   อคา เทวาน สนฺติเก ฯ
ตโมกฺกมิว आयนฺตี   ชลนฺตี วิชฺชุตฺติ ยถา
ปตีโต สฺุมโน วิตุโต   เทวินฺุโท อททา วรํ ฯ
- [๒๔๕๔] วรญฺเจ เม อโท สกฺก   สพฺุพฺุฏฺฏานมิสฺุสร
น อิติปฺโลภิกา ๒ คจฺจน   เอตํ สกฺก วรํ วเรติ ฯ
อลฺมพฺุสาชาตกํ ตติยํ ฯ

๔ สงฺขปาลชาตกํ

[๒๔๕๕] อริยาวกาโสสิ ปสนฺนเนตฺโต

#๑ ม. โย จ ตสฺสาสิ ฯ ๒ ม. นิติปฺปโลภิกา ฯ

มณเฑ ภาว ปพพชิตอ กุลมหา

กถั นุ วิตุตานิ ปหาย โภเค

ปพพชิต นิกุมมม ฆรา สปลยโธ ๑ ๗

[๒๔๕๖] สยั วิมานัน นรเทว ทิสวา

มหานุกาวสุส มโหรรคสุส

ทิสวาน ปุณณาน มหาวิปากั

สทุทายหิ ปพพชิตอมุหิ ราช ๗

[๒๔๕๗] น กามกามา น ภยาน โทสา

วาชั มุสา ปพพชิตา ภณนุติ

อกุขาหิ เม ปุจันนิตอ เอตมตถั

สุตฺวาน เม ซายิหิติปุสสาโท ๗

[๒๔๕๘] วาณิซุช รฎุจาริป คจจนมาโน

ปเถ อททสาสิมิหิ โภชปุตเต ๒

ปวตุตคากัย อุรคั มหนตั

อาทาย คจจนนเต ปโมทมานเ ๗

โสหิ สมากมม ชนินุท เตหิ

ปหฎุจโธโม อวจนุหิ ธีโต

กุหิ อัย นิยติ ธีมกาโย

นาเคน กิ กาทถ โภชปุตตา ๓ ๗

นาโค อัย นิยติ โภชนตถั ๔

#๑ ม. สปลย ๗ ย. สปลยญา ๗ ๒-๓ ส. ย. มิลา จ ปุตเต ๗

#๔ ม. โภชนตถา ๗ เอวมุปริ ๗

ปวทุตทกาโย อูรโค มหนโต
สาทุญจ ญลญจ มุทุญจ มัส
น ตวั รสณณาสี วิเทหปุตต ๑
อิโต มยั คนตุวา สกั นิเกต ๑
อาทาย สตุถานี วิโกปยิตวา
มัสานี ภกขาม ๒ ปโมทมานา
มยั หิ โว ๓ สตุตโว ปนุนคานั ๑
สเจ อัย นียติ โภชนตถั
ปวทุตทกาโย อูรโค มหนโต
ททามิ โว พลิตพุธานิ โสพส
นาคั อิมั มุญจถ พนุชนสุมา ๑
อทุธา หิ โน ภกโข อัย มนาโป
พหู จ โน โอรรคา ๔ ภูตตปพพา/
กโรม เต ตั วจัน อพาร
मितตุลจ โน โหหิ วิเทหปุตต ๑
ตทสุสุ เต พนุชนา โมจยีสุ
ยั นตุตุโต ปฎิโมภขสุส ปาส
มุตุโต จ โส พนุชนา นาคราชา
ปกุกามิ ปาจันมุโข มุहुตต ๑
คนตุวาน ปาจันมุโข มุहुตต

#๑ ยู. นิเกตนี้ ๑ ๒ ม. โภกขาม ๑ ๓ ม. เว ๑ ๔ ม. อูรรคา ๑

ปฺณณหิ เนตฺเตหิ ปโลภยิ มํ
ตทสฺสหํ ปิฏฺฐิโต อนฺวคจฺฉิ
ทสฺงคฺฉิ ๑ อณฺชลิ ปคฺคเหตุวา ฯ
คจฺฉเวว โข ตฺวํ ตรมานรฺูป
มา ตํ อมิตฺตา ปฺนรคฺคเหตุ
ทกฺโข หิ ลุทฺเทหิ ปฺนา สมากโม
อทสฺสนํ โภชปฺตฺตาน คจฺฉ ๑
อคมาสิ โส รหํ วิปฺปสนฺนํ
นิโลภาสํ รณณิยํ สฺตติตฺถํ
สโมตํ ๒ ชมฺพุหิ เวทิสาหิ
ปาเวกฺขิ นิตฺติณณฺภโย ปตีโต ฯ
โส ตํ ปวิสฺส น จิรสฺส นาโค
ทิพฺเพน เม ปาตฺรหุ ๓ ชนินฺท
อุปฏฺฐหิ มํ ปิตฺรํ ปฺตฺโต
หทยงฺกมํ กณฺณสุขํ ภณฺนุโต ฯ
ตฺวํ เมสิ มาตา จ ปิตา อพาร
อพฺกนฺตโร ปาณทโท สหาโย
สทณฺจ อิทฺธี ปฏฺฐิลาภโกสฺสมิ ๔
อพาร ปสฺส เม นิเวสนานิ
ปฺหุตภกฺขํ พฺหอนฺนปानํ

#๑ ม. ทสฺงคฺฉิ ๑ ๒ ม. สโมตํ ๑ ๓ ม. ปาตฺรหุ ๑ ๔ ย. ปฏฺฐิลาภโกสฺสมิ ๑

มสกุทสารั วีย วาสวสุส ฯ

[๒๔๕๕] ตั ภูมิกาเคหิ อุเปตฺรฐปปี

อสกุขรา เจว มุฑู สภา จ

นีจาคินา ๑ อปฺปฺรชา จ ภูมि

ปาสาทิกา ยตุถ ชนฺติ โสกั ฯ

อนาวกตา เวฬุริยฺฐปนีลา

จตุทฺทิตั อมฺพวนั สุรมฺม

ปกฺกา จ เปลีสึ จ ผลา สุมุฑฺลา

นิจฺโจตุกา ธารยฺนฺติ ผลานิ ฯ

[๒๕๐๐] เตลั วนานั นรเทว มชฺฌ

นิเวสนั ภสุสรสนฺนิกาถั

รชตคฺคพั โสวณฺณมยั อุพาริ

โอภาสติ วิชฺชฺริวฺนฺตลิกฺเข ฯ

มณฺิมยา โสวณฺณมยา ๒ อุพารา

อนกจิตฺตา สสตั สุนิมฺมิตา

ปฺริปฺุรา กณฺณหาหิ อลงฺกตาหิ

สุวณฺณกาชฺฐรธาหิ ราช ฯ

โส สงฺขปาโล ตฺรมาทรูโป

ปาสาทมารูยฺห อโนมวณฺโณ

สทฺสสถมฺภั อตุลฺลานูภาว

#๑ ม. นิจฺจติเนนา ฯ ๒ ม. โสวณฺณมยา ฯ

ยตุตสฺส ภริยา มहेสี อโหสิ ฯ

เอกา จ นารี ตรมาทรูปา

อาทาย เวพฺฐิมยฺม มหาขุณฺ

สุกฺกั มณี ชาติมนฺตูปปนฺนํ

อโจทิตา อาสนมพฺภิกหาสิ ฯ

ตโต มํ หตฺถเอ อูรโค คเหตุวา

นีสิตฺถิ ปามุขอาสนสฺมี

อิทมาสนํ อตฺร ภวํ นีสิตฺถุ

ภวณฺหิ เม อณฺตโร ครุณฺ

อณฺญา จ นารี ตรมาทรูปา

อาทาย วาริ อฺปสงฺกมิตฺวา

ปาทานิ ปกฺขาลยิ เม ชนินฺท

ภริยาว ภตฺตฺว ปติโน ปิยสฺส ฯ

อปฺรา จ นารี ตรมาทรูปา

ปคฺคยฺห โสวณฺณมยาย ปาติยา

อนกสฺสปี วิวัธิ วิยณฺชนํ

อฺปนนามยิ ภตฺต มนฺนุญฺจรูปิ ฯ

ตฺริเยหิ มํ ภารต ภูตฺตวณฺตํ

อฺปฏฺจหุ ภตฺตฺว มโน วิทิตฺวา

ตตฺตฺตฺริ มํ นิปตี มหณฺตํ

ทิพเพหิ กามะหิ อนุปเปเกหิ ฯ

[๒๕๐๑] ภริยา มเมตา ติสตา อพาร

สพพตฺตมชฺฌา ปทุมตฺตรากา

อพาร เอตาสุ เต กามการา

ททามิ เต ตา ปริจารยสุสุ ฯ

[๒๕๐๒] ลัวจุจฺริ ทิพฺพรสานุภฺตุวา

ตทาสฺสุหิ อุตฺตริ ปจฺจภาสี ๑

นาคสฺสึทฺถิ กิณฺติ กถญจ ลทฺธิ

กถชฺฌคมาสี วิมานเสฏฺฐิ ฯ

อธิจฺจ ลทฺธิ ปรินามชนฺเต

สยฺม กตฺถิ อุกทาหุ เทเวหิ ทินฺนํ

ปฺจุณฺนามิ ตํ ๒ นาคราเชตมตฺถิ

กถชฺฌคมาสี วิมานเสฏฺฐิ ฯ

[๒๕๐๓] นาธิจฺจ ลทฺธิ น ปรินามชฺช เม

น สยฺม กตฺถิ นาปี เทเวหิ ทินฺนํ

สเกหิ กมฺเมหิ อปาปเกหิ

ปฺยุญฺเณหิ เม ลทฺฐมิทฺถิ วิมานํ ฯ

[๒๕๐๔] กิณฺเต วตฺถิ กิ ปน พุรหฺมจฺริยิ

กิสฺส สฺสุจฺฉินฺนสฺส อยฺม วิปาโก

อกุขาหิ เม นาคราเชตมตฺถิ

#๑ ม. อุตฺตริมชฺฌภาสี ฯ ๒ ยฺ. เต ฯ

กถิ นุ เต ลทุทธิมิทัง วิमानัง ฯ

[๒๕๐๕] ราชา อโหสิ มคธานมิสฺสโร

ทุโยธโน นาม มหานุภาโว

โส อิตฺตริ ชีวิตัง สํวิตฺตวา

อสฺสสฺสํ วิปริณามธมฺมํ ฯ

อนฺนลฺลจ ปานลฺลจ ปสฺนฺนจิตฺโต

สกกฺกจ ทานัง วิปฺปลัง อทาสี

โอปานญฺตํ เม ฆริ ททาสี

สนฺตปปีตา สมณพฺรหฺมณา จ ฯ

มาลลฺลจ คนฺธลฺลจ วิเลปนลฺลจ

ปทีปยํ ยานมฺปสฺสยลฺลจ

อจฺฉาทนัง เสยฺยมณฺณปानัง

สกกฺกจ ทานานิ อทฺมฺห ตตฺถ ฯ

ตํ เม วตฺตํ ตํ ปน พฺรหฺมจฺริยํ

ตสฺส สฺสจฺฉินฺนสฺส อยํ วิปาโก

เตเนว เม ลทุทธิมิทัง วิमानัง

ปหฺุตทกฺกขํ พหุอนฺนปानัง ฯ

[๒๕๐๖] นจฺเจหิ คีเตหิ จุเปตฺรูปํ

จิริญฺจิตฺตํ น จ สสฺสตายํ

อปฺปานุภาวา ตํ มหานุภาวํ

เตชสฺสสินํ หนฺติ อเตชวฺนุโต
กิเมว ทาจวฺรท กิ ปฏิจฺจ
หตฺถตฺตมาคจฺฉิ ๑ วนิพฺพกาณํ ๑
ภยํ นฺ เต อนฺวคตํ มหนฺตํ
เตโช นฺ เต นานฺวคตํ ทนฺตมฺภูถิ
กิเมว ทาจวฺรท กิ ปฏิจฺจ
กิเลสมาปฺชชฺชิ วนิพฺพกาณํ ๑

[๒๕๐๗] น เม ภยํ อนฺวคตํ มหนฺตํ
เตโช น สกฺกา มม เตภิหนฺตํ ๒
สฺตลฺลจ ฐมฺมานิ สฺกิตฺติตานิ
สมฺมุตฺทเวลาว ทฺรจฺจยานิ ๑
จาทฺตทฺทสฺสี ปฺลยจทฺสสี อพาร
อุโปสถํ นิจฺจมุปาวัสามิ
อถาคมม โสพส โภชปฺตฺตา
รชฺชํ กเหตุวาน ทพฺพหฺลจ ปาสํ ๑
ภตฺวาน นาสํ อติกสฺส รชฺชํ
นยีสฺส มํ สมฺปริกฺขห ลฺลทฺทา
เอตาทิสํ ทฺกขมฺหํ ติติกฺขํ
อุโปสถํ อปฺปฏฺฐิโกปยฺนุโต ๑

[๒๕๐๘] เอกายเน ตํ ปเถ อทฺทสฺสํ

#๑ ม. หตฺถตฺตมาคจฺฉิ ๑ ๒ ม. เตหิ หนฺตํ ๑

พลเนน วณเณน จุเปตรูป
สิริยา ปญญาจ จ ภาวิโตสิ
กิมตถิยั ๑ นาค ตโป กโรสิ ฯ

[๒๕๐๕] น ปุตตเหตุ น ธนสฺส เหตุ
น आयुโน จาปี อพาร เหตุ
มนุสฺสโยนี อภิปตฺถยาโน
ตสฺมา ปรกุกมฺม ตโป กโรมิ ฯ

[๒๕๑๐] ตฺว โลहितกฺโข วิหตฺนตฺโรโส
อลงฺกโต กปฺปิตเกสฺมสฺส
สุโรสิโต โลहितจฺนุทเนน
กนฺธพฺพราชาว ทิสา ปภาสสิ ฯ
เทวิทฺธิปตฺโตสิ มหानฺกาโว
สพฺเพหิ กามะหิ สมงฺกิญฺจโต
ปฺจุณฺคามิ ตํ นาคฺราเชตมตฺถํ
เสยฺโย อิตฺ เกน มนุสฺสโลโก ฯ

[๒๕๑๑] อพาร นาถยตฺตร มนุสฺสโลกา
สทฺธิ ว สํวิชฺชติ สยโม วา
อหฺลจฺ ลทฺธาน มนุสฺสโยนี
กาหามิ ชาติมฺรณสฺส อนฺตํ ฯ

#๑ ม. กิ ปตฺถิยั ฯ

[๒๕๑๒] สัมภุจโร เม วสโต ๑ ตวนตฺเถ

อนฺเนน ปาเนน อุปฺภุจฺโถสุมิ

อามนฺตยิตฺวาน ปเลมิ นาค

จิริปฺปวฺภูโจสุมิ อหํ ชนินฺท ๑

[๒๕๑๓] ปุคฺคา จ ทารา อนฺฐีวินฺ จ

นิจฺจานุสฺสิฏฺฐา อุปฺติฏฺฐเต ตํ

กจฺจินฺ เต นาภิสฺสิตฺถ โกจิ

ปิยฺลหิ เม ทสฺสนํ ตฺยฺห อพาร ๑

[๒๕๑๔] ยถาปี มาตุ จ ปิตุ อการเ

ปฺคฺโต ปิโย ปฏฺวิหิโต วเสยฺย ๒

ตโตปี มยฺหํ อธิเมว เสยฺโย

จิตฺตฺลหิ เต นาค มยิ ปสนฺนํ ๑

[๒๕๑๕] มณิ มมํ วิชฺชติ โลหิตฺงฺโก

ธนาหโร มณฺริตฺนํ อุพาริ

อาทาย ตฺวํ กจฺจ สกํ นิเกตํ

ลทฺธา ธนฺนตํ มณฺโหมสฺสชฺชสฺสุ ๑

[๒๕๑๖] ทิฏฺฐา มยา มานุสฺสกาปี กามา

อสฺสตา วิปริณามธฺมมา

อาทีนฺวํ กามกฺุณฺเสสุ ทิสฺวา

สทฺธาหํ ปพฺพชฺโติมฺหิ ราช ๑

#๑ ย. วุสฺสโต ๑ ๒ ย. วเสยฺโย ๑

ทุมปผลานเนว ปตฺนุติ มาณวา
ทหฺรา จ วุฑฺฒา จ สรฺรเกทา
เอตฺปิ ทิสฺวา ปพฺพชฺโติมฺหิ ราช
อปฺณณกั สามณฺณเมว เสยฺโย ฯ

[๒๕๑๗] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปลฺณฺหา
พฺหุสฺสุตา เย พฺหุจฺฉานจฺฉินฺติโน
นาคณฺจ สุตฺวาน ตฺวณฺจพารณฺ
กาหามิ ปฺณฺณานิ อนปฺปกานิ ฯ

[๒๕๑๘] อทฺธา หเว เสวิตพฺพา สปลฺณฺหา
พฺหุสฺสุตา เย พฺหุจฺฉานจฺฉินฺติโน
นาคณฺจ สุตฺวาน มมณฺจ ราช
กโรหิ ปฺณฺณานิ อนปฺปกานินฺติ ฯ
สงฺขปาลชาตกั จตุตฺถิ ฯ

---

๕ จุลลสุตฺโตสมชาตกั

[๒๕๑๙] อามนฺตยามิ นิคมฺมิ มิตฺตามจฺเจ ปาริสชฺเช ๑ จ
สิรฺสฺมี ปฺลิตฺติ ชาตฺติ ปพฺพชฺชฺทานิ โรจหฺมิ ฯ

[๒๕๒๐] อภุํ เม กถิํ นุ ภณฺสิ
สฺลลฺลิ เม เทว อฺรฺสฺสิ กปฺเปสิ
สฺตฺตสฺตา เต ภริยา

#๑ ม. ปรีสฺสเช ฯ

กถิ นุ เต ตา ภวิสฺสนฺติ ฯ

[๒๕๒๑] ปญฺญาภินฺนิตฺติ เอตา ทหฺรา

อณฺณปปี ตา คมฺภิสฺสนฺติ

สกุคฺคจ ๑ ปตฺถยาโน

เตนาคิ ปพฺพชิสฺสามิ ฯ

[๒๕๒๒] ทฺลลทฺธึ เม อาสิ สฺตโสเม

ยสฺส เต โหเมหิ มาตา

ยิ เม วิตฺปนฺตฺติยา

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ฯ

ทฺลลทฺธึ เม อาสิ สฺตโสเม

ยิ ตํ อหิ วิชานิสฺสํ

ยิ เม วิตฺปนฺตฺติยา

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ฯ

[๒๕๒๓] โก นามโส ฐมฺโฆ สฺตโสเม

กา จ นาม ปพฺพชฺชา

ยิ โน อเมห ธิณฺเณ ปหาย

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ฯ

[๒๕๒๔] ปุตฺตานิ คฺคฺคํ พหฺโว

ทหฺรา อปฺปตฺตโยพฺพนา

มณฺชฺ เตปิ ตํ อปฺปสฺสนฺตา

#๑ ม. สกุคฺคิ จสฺส ฯ

มณฺเฒ ทุกข์ นิกจฺจนฺตึ ฯ

[๒๕๒๕] ปุตุเตหิ จ เม เอเตหิ

ทหเรหิ อปฺปตฺตโยพฺพนฺเห

มณฺชฺหิ สพฺเพหิปี ตฺเมหิ

จิริปี จตุวา วินาภาโว ๑ ฯ

[๒๕๒๖] ฉินฺนํ นุ ตฺยํ หทยํ

อาทฺ ๒ กรุณา จ นตฺถิ อเมหฺสุ

ยํ โน วิกนฺทนฺตฺติโย

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ฯ

[๒๕๒๗] น จ มยํ ฉินฺนํ หทยํ

อตฺถิ กรุณาปี มยํ ตฺเมหฺสุ

สคฺคณฺจ ปตฺถยมาโน

เตนาหํ ปพฺพชฺสีสุตฺตํ ฯ

[๒๕๒๘] ทฺลลทฺธํ เม อาสิ สฺตฺโตสม

ยสฺส เต อหํ ภริยา

ยํ เม วิลปฺนฺตฺติยา

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ฯ

ทฺลลทฺธํ เม อาสิ สฺตฺโตสม

ยสฺส เต อหํ ภริยา

ยํ เม กุจฺฉิปฺปฏิสนฺธิ ๓

#๑ ม. วินาสภาโว ฯ ๒ ม. อทฺ เต ฯ ๓ ย. ยํ มํ กุจฺฉิมฺตี สนฺตึ ฯ

อนเปกฺโข ปพฺพชฺสี เทว ๑

ปรีปกฺโก เม คพฺโถ กุจฺฉิคฺโคโต

ยาว นํ วิชายนิมิ]

มาหํ เอกา วิธวา

ปจฺฉา ทุกฺขานิ อทฺทกฺขี ๑

[๒๕๒๕] ปรีปกฺโก เต คพฺโถ กุจฺฉิคฺโคโต

อิงฺฆ ตวํ วิชายนฺตฺสุ

ปฺตฺตํ อโนมวณฺณํ

ตํ หิตฺวา ปพฺพชฺสีสุตฺตานิ ๑

[๒๕๓๐] มา ตวํ จนฺเต รุทฺติ

มา โสจิ วนฺติมิรมตฺตกฺขิ

อาโรห วรปาสาทํ

อนเปกฺโข อหํ คมฺมสุตฺตานิ ๑

[๒๕๓๑] โโก ตํ อมฺม โโกเปสิ

กึ โรทฺสิ เปกฺขสิ จ มํ พาพฺหํ

กํ อวชฺฉํ ฆาเตมิ

ถาตึนํ อุกฺกขมานานํ ๑

[๒๕๓๒] น หิ โส สกฺกา หนตฺตุ

วิชิตฺวา โย มํ ตาต โโกเปสิ

ปีตา เต มํ ตาต อวจ

อนเปกฺโข อหิ คมิสฺสามิ ฯ

[๒๕๓๓] โยหิ ปุพฺเพ รเถน ยามิ ๑

อุยฺยานัน มตฺตกฺกฺขเร จ โยเชมิ

สุตฺโตสม ปพฺพชิต

กถิ นุทานิ กริสฺสามิ ฯ

[๒๕๓๔] มาตุ จ เม รุทฺนตฺยา

เชฏฺฐสฺส จ ภาตฺุโน อกามสฺส

หตฺถเปปี เม กหิสฺสึ ๒

น หิ กจฺจลฺลิตฺ โน อกามานัน ฯ

[๒๕๓๕] อฏฺฐเจหิ ตฺวํ ชาติ

อิมิ กุมาริ รเมหิ อลฺลตฺถ

มา เม ปริปนฺนถมกาสิ

สคฺคิ มม ปตฺถยฺยานสฺส ฯ

[๒๕๓๖] ยนฺนฺนิมฺ ทเพยฺยํ ๓ ปภงฺกริ

โก นุ เม อิมินา อตฺถโถ

สุตฺโตสม ปพฺพชิต

กิ นุ เมนํ กริสฺสามิ ฯ

[๒๕๓๗] โกโส จ ตฺยหิ วิปฺโล

โกฏฺฐจาการณจ ตฺยหิ ปริปฺปฺริ

ปรจิ จ ตฺยหิ วิชิตา

#๑ ม. นียยามิ ฯ ๒ ม. เต กหิสฺสึ ฯ ๓ ย. ชเหยยฺยํ ฯ

รมสสุ มา ปพฺพชิ ๑ เทว ๑

[๒๕๓๘] โโกโส จ มยฺหํ วิปฺโล

โกฏฺฐาคารณจ มยฺหํ ปริปฺบุรี

ปจฺวี จ มยฺหํ วิชิตา

ตํ หิตฺวา ปพฺพชิสฺสามิ ๑

[๒๕๓๙] มยฺหํปี ฐนํ ปหฺตุ

สงฺขาตุํ โนนฺปี เทว สกฺโกมิ

ตํ [๒] เต ททามิ สพฺพมปี ๓

รมสสุ มา ปพฺพชิ เทว ๑

[๒๕๔๐] ชานามิ เต ฐนํ ปหฺตุ

กฺลวทฺถน ปฺฐิตฺโต ตยา จสฺมิ

สกุคฺคจ ปตฺถยมาโน

เตนาหํ ปพฺพชิสฺสามิ ๑

[๒๕๔๑] อุกฺกณฺจฺจิตฺตสฺมิ พาพฺหํ

อรตฺติ มํ โสมทตฺต อาวิสติ

พหฺกา หิ ๔ อนฺตรายา

อชฺเชวาทํ ปพฺพชิสฺสามิ ๑

[๒๕๔๒] อิทํ จ ตฺยํ รุจฺติ สุตฺโตสม

อชฺเชวาทนํ ตฺวํ ปพฺพช

อหํปี ปพฺพชิสฺสามิ

#๑ สี. ปพฺพชสฺสุ ๑ ยฺ. ปพฺพช ๑ ๒ สี. เทว ๑ ๓ ยฺ. สพฺพ ๑ ๔ ม. พหฺกาปี เม ๑

น อุตฺสเห ตยา วินา อหิ จาคู ๑

[๒๕๔๓] น หิ สกฺกา ปพฺพชิตฺถุ นฺนเร

น หิ ปจฺจติ ชนปเท จ ๑

[๒๕๔๔] สุตฺโตสเม ปพฺพชิตเ

กถนฺนุทานิ กริสฺสาม ๑

[๒๕๔๕] อุปฺนียติทํ มณฺเณ

ปริตฺตํ อุทกัว ปงฺกวารมฺหิ ๑

เอวํ สฺสปริตฺตเก ชีวิทเ

น จ ปมชฺชิตฺถุ กาโล ๑

อุปฺนียติทํ มณฺเณ

ปริตฺตํ อุทกัว ปงฺกวารมฺหิ ๒

เอวํ สฺสปริตฺตเก ชีวิทเ

อถ พาลา ๓ ปมชฺชนฺติ ๑

เต วฑฺฒนฺติ นิริยํ

ติรจฺฉาน โยนิญจ ปิตฺติวิสยญจ ๔

ตณฺหาพนฺธนพนฺธา

วฑฺฒนฺติ อสุรกายํ ๑

[๒๕๔๖] อุหณฺณเต รชคฺคิ อวิฑูเร

ปฺปฺฝกมฺหิ ๕ จ ปาสาทเ

มณฺเณ โน เกสา ฉินฺนา

#๑-๒ ม. จงฺกวาลมฺหิ ๑ ๓ ม. อนุชพาลา ๑ ๔ ม. เปตฺติวิสยํ ๑ ๕ ม. ปฺพพกมฺหิ ๑

ยสสุสิโน ฌมมราชสุส ฯ

[๒๕๔๗] อยมสุส ปาสาโท

โสวณฺณปฺปมฺมาลยวீตฺติณฺโณ

ยหิมนฺุวฺจฺริ ราชา

ปรฺกิณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ ฯ

อยมสุส ปาสาโท

โสวณฺณปฺปมฺมาลยวี่ตฺติณฺโณ

ยหิมนฺุวฺจฺริ ราชา

ปรฺกิณฺโณ ฌาตฺตฺสงฺเขน ฯ

อิทมสุส ญฺญาคาริ

โสวณฺณปฺปมฺมาลยวี่ตฺติณฺณิ

ยหิมนฺุวฺจฺริ ราชา

ปรฺกิณฺโณ อิตฺถาคาเรหิ ฯ

อิทมสุส ญฺญาคาริ

โสวณฺณปฺปมฺมาลยวี่ตฺติณฺณิ

ยหิมนฺุวฺจฺริ ราชา

ปรฺกิณฺโณ ฌาตฺตฺสงฺเขน ฯ

อยมสุส อโสภวณิกา

สุปฺปมิตา สพุพกาลิกา รมฺมา

ยหิมนฺุวฺจฺริ ราชา

ปริกัณโน อิตถาคาเรหิ ฯ

อหมสุส อโสกวนิกา

สุปฺปฬิตา สพฺพกาลิกา รมฺมา

ยหิมฺนุวิจริ ราชา

ปริกัณโน ฅาติสงฺเขน ฯ

อิหมสุส อุกฺขานั

สุปฺปฬิตั สพฺพกาลิกั รมฺมั

ยหิมฺนุวิจริ ราชา

ปริกัณโน อิตถาคาเรหิ ฯ

อิหมสุส อุกฺขานั

สุปฺปฬิตั สพฺพกาลิกั รมฺมั

ยหิมฺนุวิจริ ราชา

ปริกัณโน ฅาติสงฺเขน ฯ

อิหมสุส กณฺณการวณั

สุปฺปฬิตั สพฺพกาลิกั รมฺมั

ยหิมฺนุวิจริ ราชา

ปริกัณโน อิตถาคาเรหิ ฯ

อิหมสุส กณฺณการวณั

สุปฺปฬิตั สพฺพกาลิกั รมฺมั

ยหิมฺนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ ฅาตัสงเขน ๑

อิทมสฺส ปาฐลิวัน

สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมมํ

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ อิตฺถาคาเรหิ ๑

อิทมสฺส ปาฐลิวัน

สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมมํ

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ ฅาตัสงเขน ๑

อิทมสฺส อมฺพวนํ

สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมมํ

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ อิตฺถาคาเรหิ ๑

อิทมสฺส อมฺพวนํ

สุปฺปฬิตํ สพฺพกาลิกํ รมมํ

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ ฅาตัสงเขน ๑

อยมสฺส โปกฺขรณิ

สญฺจนฺนา อณฺฑาเซหิ วิตฺติกัณฺณา

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ อิตถาคาเรหิ ฯ

อยมสุส ปุทฺทธรณิ

สณฺณนา อณฺฑาเซหิ วิตักิณฺณา

ยหิมนุวิจริ ราชา

ปริกัณโณ ฅาตีสงฺเขน ฯ

[๒๕๔๘] ราชา โข ๑ ปุพฺพชิตฺโต สุตฺโตโม

รชชั อิมั ปหนฺตวาน

กาสาวยตฺตวสโน

นาโคว เอกโก ๒ จรติ ฯ

[๒๕๔๙] มาสฺสุ ปุพฺเพ รติกัพิตานิ

หสิตานิ อนฺุสฺสริตฺถ ๓

มา โว กามา หนิสุ

สุรมฺมณฺหิ ๔ สุตฺตฺสนั นกรั

เมตฺตจิตฺตลฺลจ ภาเวถ

อปฺปมาณั ทิวา จ รตฺโต จ

อถ อจฺฉิตฺถ ๕ เทวปุริ

อวาสิ ปุณฺณกมฺมินฺนติ ๖ ฯ

จุลลสุตฺโตสมชาตกั ปญฺจมั ฯ

#๑ ม. ราชา โว โข ฯ ๒ สี. เอกโคว ฯ ๓ ย. อนฺุสฺสริตฺถิ ฯ ๔ ม. รรมั หิ ฯ

#๕ ม. อจฺฉิตฺถิ ฯ ๖ ย. ปุณฺณกมฺมานนฺติ ฯ

สุตฺต ขุ. ชาตกั(๑) :เอก-จตุตถาสินีปาตชาตกั - หน้าที่ 571

ตสุตฺตทานั

สุวปณฺฑิตชมฺพุก กุณฺฑลโน

วรกณฺณมถมฺพุสชาตกั จ

ปวรุตฺตมสงฺขสิริวฺหโย

สุตโสมอรินฺนุทมราชวโร ฯ

จตุตถาสินีปาตํ นิฏฺฐิตํ ฯ
